

LØGTINGS- TIDINDI

1946

LÖGTINGS- TÍÐINDI

Eykatingsetan apríl—mei 1946.

Vanliga tingsetan 1946 og ting-

setan novbr. 1946—mars 1947.

Føroya Landsbókasavn

INNIHALD:

Eykatingsetan apríl -mei 1946.

	bls.
Løgtingsmenninir o. a.	1
1. Stjórnarskipan Føroya.....	1
2. Vinnulánsgrunnurin	2
3. Prístað	7
4. Eykadýrtíðarviðbót til tænastumenn	8
5. Kassakreditfur	13
6. Avtøka av landshandilsins einarætti viðvíkjandi góðgæti.....	14
7. Eykahavnainntøkur	15
8. Mentunargrunnur	17
9. Kunngerð viðvíkjandi íscream	19
10. Lán til Porkeris kommunu	20
11. Nýggir vitar	24
12. Sjúkrahúsið í Sandavági	25
13. Summartíð	26
14. Loyvi til Gøtu kommunu at tekna partapening til trolarakeyp..	27
15. Skriv frá Føroya Arbeiðarafelag	28
16. „Smjril“	29
17. Oljugoymsla í Söldafirði	29

Vanliga tingsetan 1946.

Løgtingsmenninir o. a.	30
Fastar nevndir	30
Frávikjan frá tíðarfreistum	31
1. Nevnd viðv. stavsetan í skúlabókum	31
2. Avtøka av kunngerð um medicintakstir	32
3. Havnareglugerð í Gøtu	34
4. Eyka havnainntøkur	35
5. Friðan av náttum	37
6. Lóg um ognar- og pantabrev	38
7. Prístað	39
8. Ravmagnsgjöld í Vági	40
9. Lán til Høvs kommunu.....	41
10. Lán til vinnulánsgrunnin.....	42
11. Millumtinganevndir	43
12. Sendinevnd til Íslands	43
13. Fólkaútkvøðan	44
14. Ikki viðgjörd mál	60

IV.

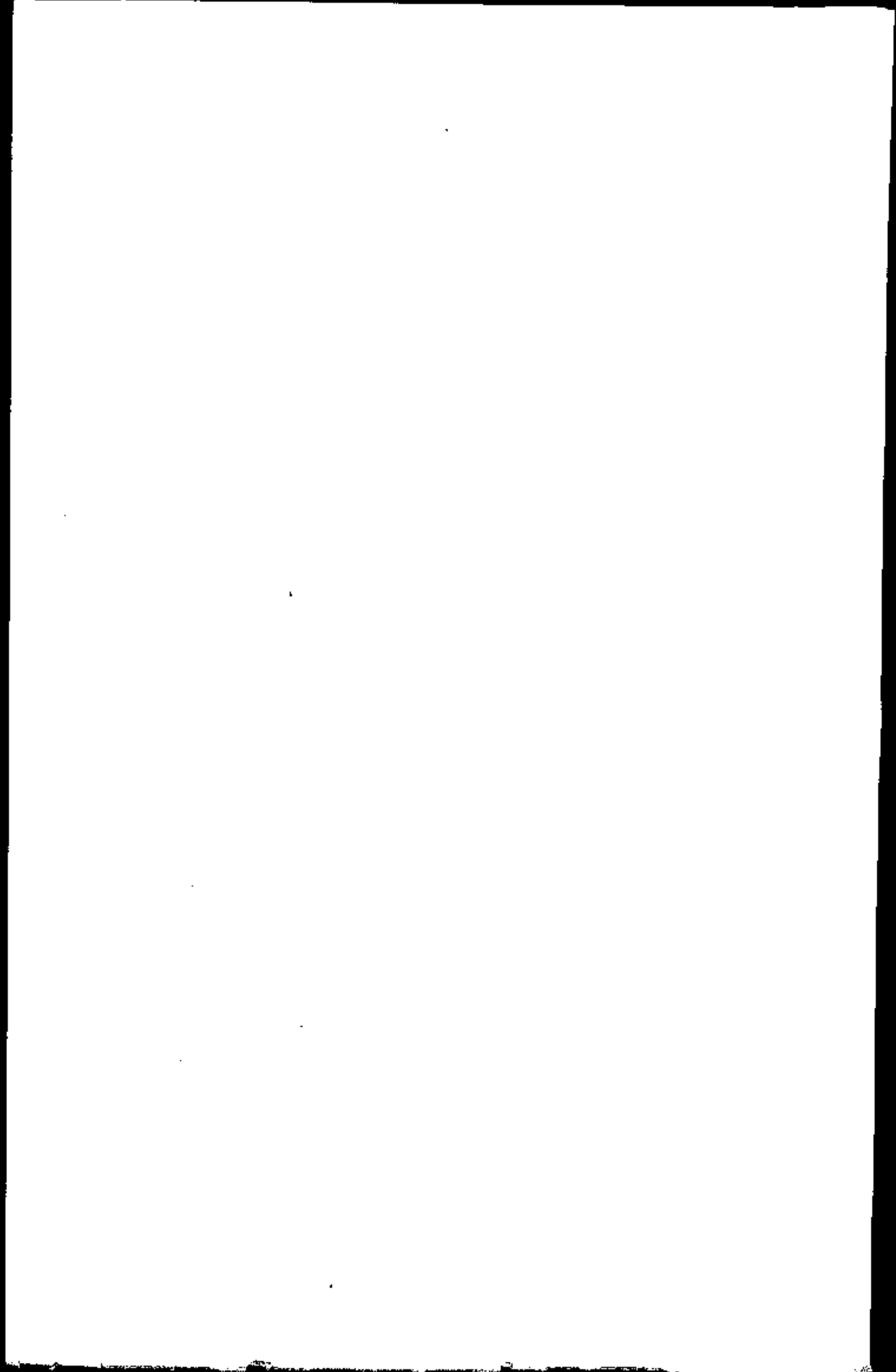
Tingsetan november 1946 - mars 1947

	bls
Løgtingsmennirnir o. a.	1
Fastar nevndir og aðrar nevndir	2
Frávikjan av tíðarfreistum	4
I. Fíggjarlig viðurskipti.	
1. Roknskapir og fíggjarstandur Løgtingsins	4
2. Fíggjarættan amtsgrunnnsins 1947	5
3. Fíggjarættan fyri amtsfátækragrunnin	5
4. Amtsgrunnssálíkningin 1947	6
5. Løgtingsskattur 1947	7
6. Minkun av útreiðslum til tingstovnar og nevndir	10
7. Kol úr Polandi.	10
II. Skúlamál.	
1. Ítrottalærarin	11
2. Sveinaprógvi	12
3. Løn fyri heimaarbeiði til lærarar.	13
4. Húsaleiguendurgjald til lærarar við Tórshavnar realskúla.	14
5. Studningur til skúlabygging	15
6. Skúlaskipanin í Føroyum.	19
7. Læraralønir við realskúlan í Vági	20
8. Ítróttur sum fóst lærugrein	21
9. Kostskúli	21
10. Stavseting í skúlabókum.	21
11. Lønningarlóg fyri lærarar.	26
12. Broytan av feriskipanini við Tórshavnar realskúla.	28
13. Lónar- og arbeiðsviðurskiptir lærlinganna.	29
14. Studningar til skúlagongd í grunnskúldum.	31
15. Broytan av skipan Føroya læraraskúla.	31
III. Kirkjumál.	
1. Fíggjarættan fyri kirkjugrunnin.	34
2. Prestallutningur	35
3. Kirkja í Miðvági	36
4. Grunnurin „Føroyskt kirkjumál“	38
5. Kirkjugarðar	40
IV. Telefonmál.	
1. Frágreiðing frá telefonnevndini.	43
2. Ymisk telefonmál	44
3. Telefonkaðal til Nólsoyar.	47
4. Radiotelefon í fiskiskípum	49
5. Tráðleys telefon	51
6. Útvarp	52
7. Fiskabylgjurnar	59
8. Telefonverksins kassakredittur í Føroya Banka.	60
9. Loyvi at brúka radiosendara	61
10. Grundstykkið á havnarplússinum	62

	hls.
V. <i>Sjúkrahús, lækur o. t.</i>	
1. Bróstsjúkrahúsið	63
2. Ellisheimini	71
3. Lönviðurskifti hjá jarðanöðrum	72
4. Læknahús í Fuglafirði	75
5. Sjúkrahúsið í Sandavági	76
VI. <i>Fiskivæðing o. t.</i>	
1. Gjald við feskfiskasölu í Bretlandi	83
2. Tænastutið á fiskiskipum	85
3. Broytan av skipan fyri hjálpargrunnin	87
4. Lykt norðuri við Streym	88
5. Næggir vitar	89
6. Rentufri bátalán	90
7. Tvungin fiskavvæking	91
8. Konvention um meskuvæld o. a. til forðan av fiskavvæking	92
9. Føroya Fiskavvæking	94
10. Fyriskipr. móli skjótan av grindahvalum kring Føroyar	96
11. Útflutningsloyvi úr Íslandi fyri tveini	97
12. Loyvi at væða við hummaratrolli innan fyri sjómarg	97
13. Broytan av sjóvinnulógini viðvíkjandi maskinmeistarum	99
14. Lætan av rentu og avdrátti fyri dýr fiskiför	100
15. Fiskalandingar í Bretlandi	100
16. Studningur til Føroya silavæðing	102
17. Lysiframveðsla	102
18. Sjóverjan	104
19. Lán til Miðvágs trolaravæling	105
VII. <i>Landbúnaðurin o. t.</i>	
1. Frágreiðing frá millumtinganevndini viðv. landbrúksvæðing skiftum	106
2. Útskiftingarlógin	107
3. Broytan av kunngerð viðv. „Husdyrbrúgets Fremme“	108
4. Innflytan av íslenskum seyðakjóti	110
5. Umsókn frá Føroya Búnaðarvæling	110
6. Útskiftingarvæling	111
7. Kæra um landbrúksráðið	113
VIII. <i>Væging, brúg og lædingar.</i>	
1. Eftirlit við vægum	114
2. Studningur til væging	115
3. Studningur til lædingar	121
4. Hævuðsumvæling av samferðsluvægum	127
IX. <i>Havnir o. a.</i>	
1. Eftirlit við havnum	130
2. Reglugerð fyri Kongshavn	132
3. Reglugerð fyri Haldórsvík havn	132
4. Ymisk havnamál	133
5. Væling av Høvs havn	135

	bls.
6. Brúgva- og vörugjaldt.....	136
7. Stórri havnir	137
X. Ymisk lógmal.	
1. Lóg um rúsdrekka	145
2. Inntökumark fyri sjúkrakassalimir	147
3. Lóg um fólkaregistar	149
4. Hundslóg	150
5. Kommunal skattalóg	152
6. Broytan av sjóvinnulógini	152
7. Einkjutrygging	153
8. Fritíð við lön	153
9. Grundvirðisókingarskattur	154
10. Millumkommunalt skattur	155
11. Skylda hjá peningastovnum at uppgæva inntøkur.....	157
12. Skámtan av kjöti.....	158
13. Peningavirðið	159
14. Pristal og prísansan	159
15. Ferðaútreiðslur embætislækna	175
16. Broytan av lögtingslógini	176
17. Avtøka av kanngerð um gerðadóm viðv. arbeiðsósamju... ..	177
18. Broytan av rættargongdarlógini	188
19. Lönviðbót og dýrtíðarviðbót til tænastumenn.....	189
20. Portotakstir	200
21. Innflutningsgjald fyri bílar	205
22. Broytan av fingskipanini	206
23. Viðbót til dagpenar frá Føroya Vanlukkutrygging	207
XI. Strandferðaskip	208
XII. Kommunal mál.	
1. Decisióin av kommunuroknskapum	213
2. Heilsusamtyktir fyri Klakksvíkar og Fuglafjarðar komm.	215
3. Valkæmur	216
4. Lán til kommunur	216
5. Barnafrádráttur	219
6. Eftirlönargrunnur fyri tænastumenn hjá Klakksvíkar kommunu	220
7. Lönskipan fyri tænastumenn hjá Klakksvíkar kommunu	221
8. Tøka av lendi til Trongisvágs havn.....	222
9. Valstað í Aðuvík	222
10. Løyvi til Hvalbiar kommunu til ognarsölu	223
11. Gjógv sum serstök kommuna	223
12. Oyndarfjörður sum serstök kommuna	224
13. Skattan av inntøkum hjá Íslandsarbeiðarum	225
14. Samtykki til Fuglafjarðar kommunu til keyp av grundstykki	227
XIII. Ymist.	
1. Decisióin av lögtingsroknskapum	227

	Bls.
2. Hini av landsnevndini og amtmanninum greiddu mál	228
3. Útlutningur av leiri og royðu	228
4. Listarsavn	230
5. Varðveitsla av fornminnum	231
6. Nýtt barnaheim	233
7. Bókasavn á Viðareiði	231
8. Fossamálið	235
9. Vitskapiligt arbeiði viðvíkjandi føroyskum fuglum	240
10. Farmasigling	241
11. Løgtingsbanki	242
12. Arbeidsávisingarkontór	243
13. Kannan av undirgrundini	243
14. Fyriskipanir móti arbeidsløysi	244
15. Flogvøllurin	246
16. Brunaskaði	247
17. Húsnæmsjónarmenn	248
18. Studningar til eykapolitistar	248
19. Viðkan av ravmagnsverkinum í Klakksvík	250
20. Bambuskuði í Klakksvík	254
21. Studningar til Hjördis Henriksen	255
22. Kolamálið	255
23. Stjórnarskipan Føroya	256
24. Frítakan fyri skattan av peningi frá kríggstryggingini. . . .	286
25. Føroya Forugripafelag	287
26. Løn sýslumanna	288
27. Inafflytan av hoyggi og hálmi sum embattaga	289
28. Tingmannaløn	290
29. Kol úr Polandi	291
30. Grótveiki	295
31. Lán til p/f „Framtíðin“, Vági	296
32. Sjúlvstýrisnavnið	298
33. Lønviðurskipti hjá tænastumönnum Løgtingsins	302
34. Bræv frá hagfrøðinginum	303
35. Vinnuláusgrunnurin	306
36. Myndahöggvingarkynstur	307
37. Setan av apotekara	308
38. Keyr av bretskum oljutangum	308
39. Summartíð	309
40. Landshandilin	310
 XIV Val av álitismonnum og nevndum	 314
XV. Val av landstingsmanni	318

Eykatingsetan apríl—mei 1946.

Ár 1946, 21. apríl, varð Lögtingið sett. Tingmenninir vóru leir somir sumi í eykatingsetuni nóvember 1945. Thorsleiv Petersen setti tingið og framlegði bræv amtsins, dagssett 9. apríl 1946, hareftir tingið, smbr. gr. 16 lögtingslógariðnnar, varð kallað saman til eykafundar til viðgerðar av málinum: Stjórnarskipan Föroya.

Eftir uppskoti varð Th. Petersen valdur til formann og P. M. Dam til næstformann. Til tingskrivarar vórðu valdir Poul Petersen og J. E. Jacobsen.

25. apríl varð loyvi givið til at víkja frá tíðarfroystum, ásettir í lingskipanini, fyri hesa tingsetu við 11-0.

Umsókn var komin frá J. F. Kjølbro um at verða loystur frá starvinum sum tingmaður. Formaðurin setti fram uppskot um at játta umsóknina. Uppskotið fáll 8-0.

1. Stjórnarskipan Föroya.

Si skj. nr. 6. Skjöl frá sendinevnd Föroya Lögtings til samráðingar í Keypmannahavn (jan.—mars 1946).

Si skj. nr. 7. Upprit av munnliga orðaskifti undir samráðingum í Keypmannahavn (jan.—mars 1946).

Si skj. nr. 8. Neyðarálit, minnilutaálit, broytingaruppskot og viðgerð og atkyðugreiðsla.

2. Vinnulánsgrunnurin.

1. viðgerð 26/4. Frl. 8/5.

ALIT A.

Tað er upplýst, at Vinnulánsgrunnur Føroya Løgtings hevur

egin ogn ca.....	1.300.000 kr.
Upptikið var í 1945 obligatióslán 3 % at afturrinda í 15 ár	1.000.000 ..
Lán frá Føroya Vanlukkutrygging 3 % , 15 ár.....	500.000 ..
Lán frá Føroya Sjóvátrygging 3 % , 15 ár.....	300.000 ..
Lán frá sparikössum 10 ár, 4 % , umframt 1 % við lánuppt.	990.000 ..
	4.090.000 kr.
Útlænt var pr. 15/4 1946.....	3.365.000 kr.
Givin tilsögu, men ikki útgoldið.....	1.717.000 ..
	5.082.000 kr.

Løgtingið samtykti í seinastu tingsetu at taka ábyrgd fyri láni til Vinnulánsgrunnin upp til 1.200.000 kr. Stýrið hevur vent sær til bankarnar í Føroyum og Færø Amts Sparekasse, og svar er komið frá Sjóvinnubankanum um lán 200.000 kr. og frá Føroya Banka 250.000 kr. Bankarnir kunnu ikki veita størri lán eftir galdandi banklóg, sum selir mark fyri, hval bankarnir kunnu læna einum lántakara, og frammanundan hava bankarnir givið lögtinginum so stór lán, at komið er upp til markið. Frá Færø Amts Sparekasse er ein ikki komið svar.

Tey lán, sum grunnurin hevur veitt monnum og felögum, verða rentað við 4 % p. a., og sum tað sæst av frammanundan framflutta, má grunnurin svara av í seinasta sparikassaláninum 4 % umframt at hava goldið provisión eina ferð við alla 1 %. Føroya Banki hevur sett rentuna fyri tað seinasta lántilsagnið til 4½ % p. a., meðan Sjóvinnubankin vil tinga um rentuna.

So sløtt heldur stýrið fyri Vinnulánsgrunninum, at tað ikki væl ber til at útlæna til 4 % p. a., og at tað er rimiligt, at rentan verður nakað hægri eisini av tí, at nógv av lánum eru móti 2 prioriteti og upp til 50 % aftaná 35 % 1. prioritetslán.

Administratiónsútreiðslur koma eisini. Stýrið heldur tað tí verða neyðugt at hækka útlánsrentuna. Í samtykt fyri grunninum, góðkend av lögtinginum 18. november 1941, er rentan, eftir gr. 5, sett til 4 % p. a.

Løgtingsnevndin, sum hevur betta mál til viðgerðar, skal mæla til at játta umsóknina frá stýrinum fyri Vinnulánsgrunninum.

A/S Færøske Fiskeskiibe byggir í Danmark 8 fiskiför, stór 80 tons, og 14 fiskiför, stór 30 tons. Felagið vil selja hesi för til Føroyar, og

stýrið fyri Vinnulánsgrunninum hevur samtykt at viðmæla, at ymiskir menn og feløg kunnu fáa hesi skip til keyps. Prísurin er:

8 skip a ca. 308.000 kr.....	ca. 2.464.000 kr.
11 skip a ca. 135.000 kr.....	ca. 1.890.000 —
	ca. 4.354.000 kr.

Keypararnir skulu gjalda 15 % kontant, og ríkisstudningur verður veittur við 20 %, Fiskaríbankin lenir 35 %, og statslán verður givið fyri 10 % (motorlán). Eftiri eru so 20 %, sum mælt verður til at veita sum lán frá Vinnulánsgrunninum. Ríkisstýrið vil veita grunninum eins stórt lán móti lögtingsábyrgd, og stýrið fyri Vinnulánsgrunninum søkir nú tingið um at laka ábyrgd fyri hesum láni, sum grunnurin kann fáa frá ríkisstýrinum svarandi til tey nevndu 20 % ella um 870.800 kr.

Lögtingsnevndin, sum hevur hetta mál til viðgerðar, skal mæla til, at tingið tekur hesa ábyrgd.

Sum tað sæst av Frammanfyri framflutta hevur grunnurin útlænt allan peningin, sum grunnurin ræður yvir, ella givið fílsagn um fílik lán.

Fyri grunninum liggja ymiskar umsóknir um lán til trolarakeyp, hövuðsumvælan av fiskiförum og lán til keyp av nýggjum motorum og til keyp ella byggjan av øðrum fiskiförum.

Stýrið hevur tí samtykt at leggja fyri tingið spurningin um upp-takan av láni upp í 3 mill. kr. til framhald av grunnsins virki, og søkir um, at tingið tekur ábyrgd fyri fílikum láni. Vinnulánsgrunnurin hevur:

1. *Játtað og útgoldið lán:*
 - a. *Fiskiför undir 20 tons:*

Bátar við installeraðum motori.....	95
Motorbátar og umvølingar.....	15
 - b. *Fiskiför yvir 20 tons:*

Til umvølan av sluppum.....	2
Til snurruváðsbátar og línubátar.....	20
Til skonnpartir.....	2
Til trolarar: Urd, Saltangará, og Tofta Regin (Vági).....	2
Til sandsúgvarar.....	2
2. *Játtað, men ikki útgoldið:*
 - a. *Fiskiför undir 20 tons:*

Bátar við installeraðum motori.....	1
Motorbátar.....	2
 - b. *Fiskiför yvir 20 tons:*

Umvælan av sluppum.....	1
Snurruváðsbátar og línubátar.....	9
Trolarar (til felögin Bergið, Porkeri, Logn, Vági, Tyril, Gøtu, og Harkin, Tvöroyri).....	4
3. *Játtað, treytað av nýggjum láni til grunnin.....* 3

Undir heimsbardagnum vóru í Föroyum 10 trolarar, hvarav 4 fórust og ein varð seldur, so eftir vóru 5 (Leivur Óssursson, Vesturvarði, Stella Argus, Norðbúgvín og Skálaberg).

Undir bygging er 1 trolari til Chr. Holm Jacobsen, Tórshavn, ein til J. F. Kjölbro, Klakksvík, og ein til Evak, Tórshavn. Hárundframt hevur J. F. Kjölbro keypt ein trolara. Sum nevnt hevur Vinnulánsgrunnurin jáltað lán til 6 trolarar, so talið av trolarum á Føroyum harvið kemur upp í 15 og 18, um tey nevndu lán koma til gjalddingar.

Umframt er boðað frá 6 umsóknum um lán til trolarakeyp.

Harnæst eru umsóknir um lán til nýggj skip, umvølingar og motorar, og tí søkir stýrið um ábyrgd fyri lánini upp í 3 milj. kr.

Løgtingsnevndin, ið hevur hetta mál til viðgerðar, heldur tað verða neyðugt at veita Vinnulánsgrunninum líkindi til at jálta lán til trolarakeyp og annað fiskivinnuni til batar, og skal tí mæla til at geva landsnevndini heimild til tingsins vegna at taka ábyrgd fyri lánini upp í 3 milj. kr.

Tað er frætt fleiri ferðir, at skip eru keypt til nógv ov høgum prís eftir góðskuni, av tí at illa hevur verið eftirkannað, og Føroyingar hava lagt boð inn hvør móti øðrum, og áheitan er so aftaná komin til Vinnulánsgrunnin um lán til hesi ovdýrn skip. Á tann hátt fer peningur grunnsins at rökka ov stutt, tí lánini, ið krevjast, verða ov stór, og eisini verður verri at arbeiða skipini út. Tað hevði tí verið verið at roynt at byrgja fyri heima og freytað lán úr Vinnulánsgrunninum av, at keyp fer fram so væl eftirkannað og undir so tryggjandi viðurskiftum sum møguligt. Løgtingsnevndin skjýtur tí upp at geva landsnevndini heimild til, um hon heldur tað verða neyðugt, at seta eina eftirkanningarnevnd til at skipa fyri skipakeypi.

Grunnurin hevur nú hesi lán:

Obligationslán úkið 1945, 15 ára lán.....	1.000.000 kr.
Lán frá tryggingarfeløgum, 15 ára lán.....	800.000 --
	1.800.000 kr.

Avdráttur árliga	120.000 kr.

Sparikassalán	1.000.000 kr.
Ætlað lán frá bankum og sparikössum.....	1.200.000

Hetta eru 10 ára lán.	2.200.000 kr.

Árligur avdráttur.....	220.000 kr.
Árliga ábyrgd tingsins fyri tey fyrstu árin verður so stalt ..	340.000 --
umframt rentur, sum fyrsta árið verða um 140.000 kr. ella upp móti ½ milj. kr.	

Uppskot:

1. Í samtyktini fyri Vinnulánsgrunnin ganga út orðini í grein 5 „Rentan er 4 % p. a.“, og í staðin verður sett: Stýrið kann áseta útlánsrentuna upp í 1 % yvir rentustigið fyri læntan pening.
2. Vinnulánsgrunnurin lænir bráðfengis úr Løgtingsins sociala grunni 400.000 kr., ið verða at renta við 3 % p. a. og afturgjalda í 5 ár.
3. Løgtingið tekur ábyrgd fyri lánini uppá 900.000 kr., sum Vinnuláns-

- grannurin kann fáa frá ríkiskassanum til annað veðhaldslán til keyp av skipum frá A/S Færöske Fiskeskibe.
4. Landsnevndin verður heimilað tingsins vegna at taka ábyrgd fyri láni í Føroyum ella uttan fyri Føroyar, 3.000.000 kr. Lánið verður veitt Vinnulánsgrunninum til útláns.
 5. Landsnevndin verður heimilað við lógarkunninggerð at freyða lán úr Vinnulánsgrunninum av, at far, sum lánt verður til, verður keypt gjøgnum nevnd, sum Landsnevndin velur til at kanna skipa-
keyp. Nevndin verður at skipa við 2 ella 3 limum og fyribils at seta fyri 1 ár og avgerðin innan fyri ta tíð at leggja fyri tingið. Landsnevndin verður heimilað at jálta neyðturviliga samsýning til nevndarmenninar.

2. viðg. 8/5. 3. viðg. 9/5. Samtykt pkt. 1 við 21--0, pkt. 2—3 við 20--0, pkt. 4 við 19--0 og pkt. 5 við 16--0.

ALIT B.

Fólkaflokkurin og Sjálfstýrisflokkurin hava 23. apríl lagt hesa áheitan fram á ting:

„Føroya vinnuliga uppbyggjan er enn í síni byrjan, og landinum tørvar nógv tey fyrstu áriní, fyrst og fremst til økjan um skipaflotan og hond í hond við hesum at uppbyggja teir vinnuliga møguleikar uppi á landi.

Veiduför hava vit tingið nðkur ár Svøríki og Danmark og í seinastu tíðini ár Bretlandi. Einn vantar okkum væl av veiduförum, um vit kunnu fáa tey hóskandi til okkara brúk og til rimiligar prísir.

Tað tykist í Bretlandi at vera møguleiki fyri at fáa trolarar og onnur för, hóskandi til okkara veiðu og til prísir, sum kunnu fáa keypið at svara seg.

Fólkið hevur eisini sýnt og sýnir stóran offurvilja og víða hvar skipar seg í vinufeløg til trolarakeyp og sýnir hetta hest trongdina og iniciativíð í okkara fólki.

Men her krevst so mikil peningur tilsamans, at hiðan av landi verður ikki veitt alt tað, ið skal til, um keypt skal verða til muns. Vit mugu tí ganga somu leið, sum hildin verður í øðrum londum, tá ið farið verður undir nýskipan so umfatandi sum ta, ið vit nú *mugu* fara undir, veita okkum ein part av peninginum uttanlanda og nýta okkara egna pening til seinra enda av keypspeninginum og til driftspening.

Altíð er hetta at veita sær slíkan peningastuðul, har ið keypt verður.

Vit skjóta tí upp at lögtingið veitir sær lán í Bretlandi upp í £ ½ millión til at læna út til trolarakeyp haðani og møguligvis til nýbyggjan av skipum har.

Hetta hevði óivað eisini verið til stuðul fyri teirri samvinnu Bretlands og Føroya millum, sum komin er í lag og sum verður um ikki ut forspilla.“

Nevndin, sum málið er víst til, tekur undir við áheitanini. Trongdin til pening, tókun til lán til veiðiskipa keyp, hevur vundið uppá seg bæði skjótt og brátt. Møguleiki er fyri at fáa trolarar til keyps í

Bretlandi serliga og ræður um, at skjótt verður alborið, áðrenn kappingin um at fáa fatur á teim nýtiligu skipum, sum nú fleiri tjóðir enn Føroyingar luttaka í, drivur skipaprisirnar av høgt upp, hægri enn tað svarar rokning at keypa brúkt skip. Vinnulánsgrunnurin hevur í lötuni yvirhøvur ongan tókan pening, samstundis sum umsóknir liggja inni um lán til trolarakeyp, sum mugu fara fram í næstu framtíð, um ikki hesi skip skulu verða seld í onnur lond. Í áliti í hesum máli hevur nevndin mælt tinginum til at ganga ymsar vegir til at veita Vinnulánsgrunninum tókan pening. Tann leiðin, sum verður ávíst í hesari áheitan, tykist nevndini eiga at verða roynd, tí einki má verða spart fyri sum skjótast at útvega okkum veiðiför, sum kunna veita fólkinum hampiliga livskor, tí við teimum kann, um alt gengur vel, veiðast ríkiligt í muni til kostnaðin av at keypa og driva tey. Tó má nevndin minna á, at tess fleiri trolarar, ið keyptir verða, tess fleiri av teimum mugu roknaast at skula verða til saltfisk, og verður tá viðvíkjandi möguleikanum fyri, at driftin skal svara, og óivað stórar munur millum heilt nýmótans trolarar og eldri brúktar trolarar. Tað má tí mælast til ikki bert at hugsa um keyp av brúktum förum, men eisini um nýbyggingar, um feløg eru nóg peningasterk til at fara undir tær.

Nevndin hevur bytt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Minnilutin (Kr. Djurhuus) er samsíður við meirilutan, at tað hevur stóran týdning at útvega pening til at fáa so nógv veiðiför til landið, sum okkum tørvar, og sum eru hóskandi til okkara vinnu í framtíðini. At taka upp lán í fremmandum landi krevur so stóra kannan frammanundan, at hetta mál eiga at verða givið landsnevndini til fyrireikingar at leggja fyri tingið á Ólavsöku.

Uppskot:

I. Frá merilutanum:

Landsnevndin verður heimilað lögttingsins vegna í Bretlandi at taka lán til veiðifarakeyp og veiðifarabygging upp í 500.000 £.

II. Frá minnilutanum:

Landsnevndin verður biðin at kanna möguleikan og treytir fyri at taka lán í Bretlandi til veiðifarakeyp og bygging upp í 500.000 £ og leggja málið fyri tingið á Ólavsöku.

9/5. uppskot meirilutans samtykt 13 - 0.

3. Prístal.

l. viðg. 27/4. Frl. 3/5.

ÁLIT

Nevndin er samd um at mæla tinginum til at leingja kunngerð nr. 3 av 18. mars 1946 fyri juli fjórðingsár 1946, soleiðis at prístalið pr. 1. juli 1946 verður at útrokna eftir prísunum pr. 15. juni 1946, og at málið annars verður at leggja fyri tingið i komandi vanligu tingsetu.

Samstundis mælir nevndin tinginum til at gr. 8, 1. pelti i bráðfengis fyriskipanum fyri Føroyar um prísir nr. 59 av 9. december 1941, sum datt hurlur smb. gr. 11 i uppskoti til nevndu fyriskipnir nr. 51 av 19. december 1942 verður samtykt av nýggjum.

Gr. 8, 1. pelti ljóðar soleiðis:

„Urimelige Priser og Forretningsbetingelser samt Aftaler, Vedtagelser og Bestemmelser, der kan antages at medføre saadanne, er forbudt.“

Uppskot:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Pristal og Priskontrol.

§ 1.

Priskontrol-Raadet, udvidet efter Kundgørelse Nr. 40 af 11. December 1942, udarbejder og offentliggør pr. 1. Juli 1946 et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. Juni 1946, gældende for Juli Kvartal 1946.

§ 2.

I Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941 indsættes som ny § 8: „Urimelige Priser og Forretningsbetingelser samt Aftaler, Vedtagelser og Bestemmelser, der kan antages at medføre saadanne, er forbudt.“

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Bráðfengis fyriskipanir fyri Føroyar um prístal og príseftirlit.

§ 1.

Prísansingarráðið, viðkað samsvarandi kunngerð nr. 40, 11. december 1942, roknar út og kunnger pr. 1. juli 1946 eitt prístal eftir prísunum pr. 15. juni 1946, galdandi fyri juli fjórðingsár 1946.

§ 2.

I kunngerð nr. 59 9. december 1941 verður at seta inn sum nýggj § 8:

Prísir, ógrundað hógir, og handilstreytir eins og semjur, sam-

tyktir og reglur, ið ætlast kunnu at føra við sær tilíkar prísir, eru hannað.

§ 3.

Hesar fyriskipanið koma í gildi beinan vegin.

2. viðg. 3/5. 3. viðg. 1/5. Samtykt 17 0.

14.

4. Eykadýrtíðarviðbót til tænaðumenn.

1. viðg. 27/4. Frl. 9/5.

ÁLIT

Antíð hevur við skrivi, d. 20. mars 1946, til landsnevndina sent uppskot til bráðfengis reglur fyri Føroyar um eykadýrtíðarviðbót til ríkisins tænaðumenn o. fl.

F'skrivnum er tilskilað, at statsministerið hevur tikið undir við, at tænaðumennum, samsýningarlöntum og eftirlöntum starvsfólki í Føroyum verður góddin ein eyka dýrtíðarviðbót einaferð með alla, so leiðis at henda viðbót t. d. fyri tænaðumenn við grundlön kr. 1.500 - 1.500 árliga í mesta lagi verður sett til kr. 1.400 og fyri tænaðumenn yvir 10.500 árliga í mesta lagi kr. 2.100 og fyri samsýningarlönt 20 % av grundamsýningini.

Á hesum grundarlagi hevur antíð sett fram uppskot til bráðfengis reglur og tilmælt, at landsnevndin tingsins vegna tekur undir, og skilar til, at umframt reglur um tænaðumenn ríkisins, eisini eru settar upp reglur um lærarar og eftirlöntar lærarar við skúlaskipanina í Føroyum.

Harafturat eru settar upp reglur um skatting av hesum viðbótum við teirri viðmerking, at tað vildi fallið harðari, um øll viðbótin verður skattað undir einum ann árliga við 1/6, og skjýtur tí upp, at viðbótin verður skattað eins og í Danmark við helminginum.

Harnæst sigur antíð frá, at gjaldstovan hevur fingið heimilt til at rinda tænaðumennum ríkisins, teim samsýningarlöntu og eftirlöntu samstundis við lönirnar pr. 1 apríl sambært uppskotið.

Antíð mælir landsnevndini til at taka undir við omanfyri nevnda skipan fyri lærararnar.

Statsministerið hevur eisini tikið undir við, um so er, at prísfallið pr. 1. apríl 1946 skuldi fallið, fyri fyrst at rinda tænaðumennum o. fl., ta útjuvningarviðbót, sum teir hava notið í hesum fíggjarárinum.

men at viðurskiptini annars verða tikin til umhugsunar, tá álit lønarnevndarinnar liggur fyri.

Løgtingsskrivstovan hevur við skrivi d. 30/3—46, sambært samtykt landsnevndarinnar 25/3—1946 lagt málið fyri tingið.

Løgtingsskrivstovan hevur í skrivi d. 17/4—1946 sett fram uppskot um, at eyka dýrtíðarviðbót verður at veita lögtingsins tænastumönnum eftir líknandi prinsippum, sum galdandi eru fyri tænastumenn ríkisins.

Løgtingsskrivstovan hevur í veðmerkingum til uppskot amtsins givið yvirtilt yvir, hvussu dýrtíðarviðbótin hevur verið veitt undir krígunum.

Eftir áheitan verður her serliga skotið til skriv amtsins d. 31/1—1941 — J. 31315/1940, samtykt landsnevndarinnar 27/3—41 og skriv amtsins d. 21/3—41, 21/4—42 og 3/4—44.

Í skrivi amtsins d. 31/1—41 stendur:

Tá útgiftstalið fyri 1/1—39 ikki er funnið, men talið fyri 1/5—38	
vísir kr. 2285,47 og 1/7—1939.....	kr. 2261,28
kann útgiftstalið fyri 1/1—1939 setast til.....	— 2273,00
og talið 1/1—1940.....	2627,00
	kr. 354,00

Dýrtíðarviðbótin verður tá veitt føroysku tænastumönnum ríkisins við 3 portiónur á kr. 118. Hesin devisor hevur seinri verið nýttur við útrokningina, men devisorurin 104 hevur verið nýttur í Danmark.

Eftir hesum verður mismunur millum føroysku tænastumenn ríkisins og danskar, (24½ — 27) ella 2½ portión.

Tænastur lærari hevur í skrivi d. 28/3—1946 sent inn umsókn um eyka dýrtíðarviðbót, eisini Føroya lærarafelag í skrivi d. 30/3—1946.

Í skrivi d. 25/4—46 sigur Gjaldstovan frá, at um henda skipan skal umfata lærarar, tingsins tænastumenn, o. s. v. sum fáa teirra lön ríndaða úr Gjaldstovuni, verður kostnaðurin settur til 240.000 — harav lærarar og eftirlöntir lærarar um kr. 180.000 —.

Gjaldstovan skilar til, at samsýningslön starvsfólk ríkisins hava fingið eyka dýrtíðarviðbót 20 % av grundamsýningini, meðan Løgtingsskrivstovan ynskir uppgávn yvir kostnaðin fyri samsýningarlön starvsfólk lögtingsins eftir somu reglum, sum galdandi eru fyri tænastumenn, sum fáa úljavningarviðbót sambært § 91, p. 1, í lógini um tænastumenn ríkisins.

Eftir hesum kemur dýrtíðarviðbótin upp í 90 % av grundamsýningini í staðin fyri, sum áður nevnt 20 %.

Skuldu somu reglur verið nýttar fyri samsýningarlön starvsfólk lögtingsins og ríkisins vildi kostnaðurin verið um kr. 30.000 minni.

Sambært uppskot amtsins er ætlanin, at eykadýrtíðarviðbótin skal gjaldast í mun til grundlönina solciðis, at teir, sum hava minstu grundlön, eisini fáa minstu dýrtíðarviðbót, og teir, sum hava størstu grundlön, fáa størri dýrtíðarviðbót.

Tann spurningurin hevur verið frammi, um ikki omanfyrnevndu reglur áttu at verið vendar við, solciðis at teir, sum undir bardaganum

hava keið sviðan av at sita við líflari lön, nú kundu fingið størsta viðbót.

Nevndin hevur kannað henda spurning, og vísir tað seg, at teir tænastumenn, sum hesar ásetanir nema við, allir at kalla hava eina grundlön millum kr. 1500 og 4999 og soleiðis sambært amtsins uppskot fáa dýrtíðarviðbót uppí kr. 1400.

So stutt ásannar nevndin, at aðrar býtingarreglur burtur úr sama kostnaðartali (o. u. kr. 240.000) ikki kann geva størri nøgd til teir ringast stillaðu.

Meirilutin (A. Sørensen, Fr. Bláhamar, O. F. Joensen, Joh. M. Fr. Poulsen og P. Petersen) mælir tinginum til at samtykkja uppskot amtsins eins og mæll verður til at samtykkja uppskot lögtingsskrivstovunnar um eykadýrtíðarviðbót til tænastufólk tingsins. Henda eykadýrtíðarviðbót verður at veita tí starvsfólki tingsins sum frammanundan eiga rætt til vanliga dýrtíðarviðbót. Dýrtíðarviðbótin verður at rinda úr amtsgrunninum, tó fyri starvsfólk, i. d. Telefonverksins og Sjúkrahúsanna verður viðbótin at rinda úr kössum teirra.

Lögtingsskrivstovan útroknar dýrtíðarviðbótina og landsnevndin fær upp í hendi at taka avgerð í ivasprungum.

Minnilutin (Jákup í Jákupsstovu og W. Smith) heldur fram:

So sum víst er á frammanfyri í álitinum er frongdin hin sama og skal tí mæla til, at dýrtíðarviðbótin til teirra, sum hava grundlön millum kr. 1500 og 4999 í minsta lagi verður kr. 1400, og teir, sum hava uppihaldsskyldu fyri børn undir 14 ár og lærusökjandi børn yvir 14 ár fáa kr. 100 fyri hvørt barnið.

Uppskot:

A. Meirilutans (A. Sørensen, Fr. Bláhamar, O. F. Joensen, Joh. M. Fr. Poulsen og P. Petersen).

- 1) Tingið samtykkir uppskot amtsins um eykadýrtíðarviðbót.
- 2) Tingið samtykkir, at eykadýrtíðarviðbót verður at veita tænastufólki tingsins eftir somu reglum, sum galdandi eru fyri tænastumenn ríkisins.

Henda dýrtíðarviðbót verður at rinda sum ávíst í álitinum.

Landsnevndin verður heimilað at taka avgerð í ivasprungum.

B. Minnilutans (Jákup í Jákupsstovu og W. Smith).

1. Tingið samtykkir uppskot amtsins við hesum broytingum:
§ 2 verður broytt til:

„Lærarar og eftirlöntir við skúlarnar í Føroyum fáa somu eykadýrtíðarviðbót, sum ásett er í § 1. Tó verður viðbótin til ógiftar ikki lækkað, og teir, ið hava uppihaldsskyldu fyri børn, sum 1. januar 1946 vóru undir 14 ár, og lærusökjandi børn yvir 14 ár, fáa harumframt kr. 100 fyri hvørt barnið. Henda eykadýrtíðarviðbót verður goldin úr amtsgrunninum.“

„Der tillægges Lærere og Pensionister ved Færøernes Skolevæsen som ekstraordinært Dyrftidstillæg som i § 1 bestemt. Dog ned-sættes Tillægget for ugifte ikke, og de, som har Forsørgelses-pligt overfor Børn, der den 1. Januar 1946 ikke var fyldt 14 Aar, og læresøgende Børn over 14 Aar, faar desuden Kr. 100 for hvert Barn. Dette Dyrftidstillæg udredes af Amtsfonden.“

II. Tilgið samtykkir, at eykadýrtíðarviðbót verður at veita lögtingsins tænaustufólki eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri tænaustufólk ríkisins við teim brøyttingum, sum undir þetti 1 er tilmælt fyri lærarar.

Til fólk í telefonverksins og sjúkrahúsanna tænaustu verður viðbótin goldin ár telefonverksins og sjúkrahúsanna kóssum.

Landsnevndin fær heimild at taka avgerð í ivasurningum.

Udkast fra Amtet.

*Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om ekstra Dyrtidstillæg til
Statens Tjenestemænd m. fl.*

§ 1.

Der tillægges de Statstjenestemænd, honorarlønnede Medhjælpere i Statens Tjeneste og Statspensionister, som har været tjenstgørende eller bosatte paa Færøerne i Finansaarene 1940/41 til 1945/46 et ekstra Dyrtidstillæg een Gang for alle.

Det fulde Dyrtidstillæg udgør for Tjenestemænd og Pensionister med Grundløn og Alderstillæg under 1500 Kr. 90 % af Grundløn og Alderstillæg, med

Grundløn og Alderstillæg fra	1500 indtil	4999 Kr.	—	1400 Kr.
—	—	5000 —	5999 Kr.	— 1575 Kr.
—	—	6000 —	8999 Kr.	— 1750 Kr.
—	—	9000 —	10499 Kr.	— 1925 Kr.
—	—	10500 og derover		2100 Kr.

og for honorarlønnede Medhjælpere 20 % af Grundhonoraret.

Nedsættelse af Dyrtidstillægget (for ugifte m. v.) sker efter samme Regler som gælder for nedsatte Reguleringsstillæg, jfr. Tjenestemandslovens § 91 og Kundgørelse Nr. 48 af 17. December 1942, § 2.

Dyrtidstillægget udbetales paa Grundlag af den Lønning eller Pension eller det Grundhonorar, som den paagældende senest har oppebaaret indenfor de nævnte Finansaar og udbetales fuldtud, forsaavidt den paagældende har gjort Tjeneste eller oppebaaret Pension paa Færøerne uafbrudt fra 1. April 1940 til 31. Marts 1946, og ellers forholdsvis.

Personer, der ikke længere oppebærer Lønning eller Pension paa Færøerne, vil alene kunne oppebære det ekstraordinære Dyrtidstillæg, forsaavidt der fremsættes Begæring herom overfor Færøernes Oppebørselskontor inden 6 Maaneder efter nærværende Lovs Ikrafttræden.

Dyrtidstillægget udbetales kun til Personer, der er i Live ved Lovens Ikrafttræden.

§ 2.

Der tillægges Lærere og Pensionister ved Færøernes Skolevæsen samme ekstraordinære Dyrtidstillæg som i § 1 bestemt.

Dette Dyrtidstillæg udredes af Amtsfonden.

§ 3.

Ved Beregning af Kommuneskat og direkte Skat til Færøernes Amtskommune skal kun Halvdelen af det i § 1 omhandlede Tillæg henregnes til den pangældende skattepligtige Indkomst.

Útkast frá amlinum.

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um eykadýrtíðarviðbót til tænastumenn ríkisins o. a.

Teinum tænastumönnum ríkisins, honorarlöntu hjálparum í ríkisins tænastu og ríkiseftirlöntu, sum hava verið í tænastu ella búð í Føroyum í fíggjarárinum 1940/41 til 1945/46, verður givin ein eykadýrtíðarviðbót einaferð fyri allar.

Tann fulla dýrtíðarviðbótin verður fyri tænastumenn og eftirløntar við grundløn og aldursviðbót undir 1500 kr. 90 % av grundløn og aldursviðbót,

Við grundløn og aldursviðbót frá	1500 kr.	inntil	4499 kr.	—	1400 kr.
—	—	—	4500 —	—	5999 —
—	—	—	6000 —	—	8999 —
—	—	—	9000 —	—	10499 —
—	—	—	10500 og haryvir	—	2100 kr.

og fyri honorarløntar hjálparar 20 % av grundhonorarinum.

Dýrtíðarviðbótin verður lækkað (fyri ógiftar o. a.) eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri lækkaðar javningarviðbótur, smbr. tænastamannalógina, § 91, og kunngerð nr. 48, 17. december 1912, § 2.

Dýrtíðarviðbótin verður goldin samsvarandi tí løn, eftirløn ella grundhonorari, sum viðkomandi seinast hevur fingið innanfyri nevndu fíggjarár, og verður útgoldin fulltút, um viðkomandi hevur arbeitt ella fingið eftirløn í Føroyum uttan steðg frá 1. apríl 1940 til 31. mars 1946 og annars í mun til arbeiðstíðina.

Fólk, sum ikki longur fáa løn ella eftirløn í Føroyum, kunna bert fáa eykadýrtíðarviðbótina, fyrisovítt tey biðja gjaldstovu Føroya um hana innan 6 mánaðar aftaná, at henda lóg er komin í gildi.

Dýrtíðarviðbótin verður bert goldin til fólk, sum eru á lívi, tá lógin kemur í gildi.

§ 2.

Lærarar og eftirløntir við skúlarnar í Føroyum fáa somu eykadýrtíðarviðbót, sum ásett er í § 1.

Henda eykadýrtíðarviðbót verður goldin úr amtsgrunninum.

§ 3.

Við útroknan av kommunuskatti og heinleiðis skatti til Føroya amtskommunu verður bert helvtin av leirri í § 1 nevndu viðbót at rokna uppi skattskyldugu inntøku viðkomanda.

Broytingaruppskot

frá O. F. Joensen o. fl.:

Til Flertallets Forslag fôjtes som nýtt Pkt. 3:

„Henvisende til det i Betænkningen oplyste, at der gennem Krigsaarene er sket en Fejlberægning paa $2\frac{1}{2}$ Portion med Hensyn til Beregningen af Dyrtdidsbeløbet for Statens Tjenestemænd paa Færøerne henstilles til Staten at yde de paagældende Tjenestemænd Erstatning for Differencen.

2. viðg. 9/5 og 3. viðg. 10/5. Uppskot meirilutans samtykt 16—0 og broytingaruppskotið við 13—0, meðan minnilutauppskotið fall 8—0.

5. Kassakredittur.

1. viðgerð 29/4 og framlagt

Uppskot frá Th. Petersen, Dam og J. Poulsen:

I brævi, dagsett 16. h. m. mælir gjaldstovan til, at kassakredittur verður tikin uppá 600.000 kr. Avskrift av brævinum verður viðlögð Samsvarandi hesari tilmælan seta vit fram hetta

uppskot.

Landsnevndin verður heimilað at taka upp kassakredit til amtsgrunnin fyri inntil 600.000 kr. og tingið tekur ábyrgd fyri hesum krediti.

2. viðg. 29/4. 3. viðg. 30/4. Samtykt 14- 0.

6. Avtöka av landshandilsins einarétti viðvíkjandi góðgæti.

1. viðg. 1/5. Frk. 3/5.

ALIT

Jens Simonsen, Tórshavn, hevur í skrivi, dagsett 15. apríl 1946, vent sær til tingið við umsókn um, at einaréttur landshandilsins til handil við góðgæti verður tikin av.

Hann skilar til, at hann undan krígunum hevði síni handilsforbindisir í Bretlandi, og síðan landshandilin fekk henda einarétt, hevur hann ikki fingið so mikið sum eitt kilo av góðgæti úr Onglandi, meðan teir, sum umboða danskar góðgætisgerðir, kunnu fáa alt tað, teir kunnu avhenda úr Danmark.

Nevndin, sum hevur haft hetta mál til umhugsunar, skal úttala, at landshandilin, so leingi sum hesar vörur hava verið á handnum lista, hevur fingið allar valutajáttanir og á lann látt fingið ein veruligan einarétt til handlin.

Við kunngerð valutamiðstöðarinnar av 29. apríl 1946 eru hesar vörur fluttar yvir á frían lista, og harvið er handlin gjørdur friur.

Uppskot:

Svarað verður umsökjaraanum, at samsvarandi kunngerð frá valutamiðstöðuni, dagsett 29. apríl 1946, er góðgæti nú á frílista, og einaréttur landshandilsins harvið herturdottin.

2. viðgerð 3/5. og 3. viðgerð 4/5. Samtykt 13--0.

7. Eykahavnainntökur.

1. viðg. 1/5. Frl. 9/5.

ALIT

Í brævi 23. apríl 1946 sigur Fuglafjarðar kommunu frá, at soren-skrívarin 9. apríl hevur felt dóm, hareftir samtyktin um gjöld til havna-kassan fyri 1945, stórt 10 oyru pr. st. pd., er ógyldug, og biðja um lög-tingsiðs ummæli í málinum.

Nevndin heldur, at tingið kann ikki svara annað, enn at fyrri-
liggjandi spurningur er ein dómstólarspurningur, og at kommunustýrið
sjálvt má gera av, um tað vil appellera dómin.

Spurningurin um eykahavnainntökur er tikin til umhugsunar.

Kunngerð nr. 60, 23. december 1942, ásetti, at í kommunum, har
tær vanligu inntøkurnar hjá havnakassanum svíkja vegna viðurskifti,
orsakað av heimshardaganum, kann kommunustýrið við samtykt
omtsins aftaná at landsnevndin hevur givið ummæli, áseta fyri innlil
2 ár ísenn, at skip, heimahoyrandi í kommununi skal svara uppí 10 oyru
pr. t, ið skipið hevur selt fisk fyri. Gjaldið verður goldið fyri 4 fyrstu
landingar.

Hesar reglur vórðu broyffar við kunngerð nr. 35, 21. december
1943 og nr. 3, 22. februar 1945. ið sigur, at tilíkt gjald kann verða kravt
inntil árslok 1945.

Reglurnar eru so stutt farnar úr gildi. Nevndin heldur tað vera
neyðugt at hava reglur um eykainntökur til havnirnar fyri 1946 á líkn-
andi hátt sum árinum frummandan, og at málið um inntökur hjá kommu-
nunum so verður tikið til viðgerðar í síni heild í vanligu tingsetuni.

Uppskot:

- I. Svarað verður Fuglafjarðar kommunu, at spurningurin er ein dóm-
stólaspurningur, og kommunustýrið má sjálvt gera av, um tað vil
appellera dóm sorenskrivarans.

II. *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om ekstraordinære Havneindtægter.*

§ 1.

Den i Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1942, jfr. Kundgø-
relse af 21. December 1943, omhandlede Afgift kan, naar Kommu-
nalbestyrelsen derom har taget Beslutning, opkræves indtil Udgan-
gen af Aaret 1946, saaledes at Afgift i 1946 højst erlægges af Far-
løjets 4 første Landinger, efter at en i 1946 truffet Beslutning om
Opkrævning er godkendt.

§ 2.

Nærværende Bestemmelse træder i Kraft straks.

§ 1.

Tað í kunningerð nr. 60, 23. december 1942, smbr. kunningerð nr. 35, 21. december 1943, umrøddu gjald kann, tá kommunustýrið viðtekur tað, verða uppkrævt inn til árslok 1946, soleiðis at gjaldið í 1946 hægst skal rindast av teim fyrstu 1 avreiðingunum, sum gjørdar eru aftaná, at ein viðluka um uppkrevjing, gjørd í 1946, er góðkend.

§ 2.

Henda regla kemur í gildi beinan vegin.

III. Málið um eykainntøkur til havnirnar verður at viðgera av nýggjuni í vanligu tingsetuni 1946.

10/5. frl.

Brøttingaruppskot:

Nevndaruppskotið pt. II, verður brøytt so:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om ekstraordinære Havne-Indtægter.

§ 1.

Den i Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1942, jfr. Kundgørelse Nr. 35 af 21. December 1943 omhandlede Afgift er den kommunale Bestyrelse berettiget til at opkræve indtil Udgangen af Aaret 1946 uden Hensyn til, om de normale Indtægter til Havnekassen svigter.

§ 2.

Afgiften erlægges højst for Fartøjets 4 første Landinger, efter at disse Bestemmelser er trædt i Kraft.

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

§ 1.

Gjaldið, ið ásett er í kunningerð nr. 60, 23. december 1942, smbr. kunningerð nr. 35, 21. december 1943, hevur kommunustýrið rætt at uppkrevja inn til árslok 1946, uttan man um vanligu inntøkurnar hjá havnakassanum svíkja.

§ 2.

Gjaldið verður í hægsta lagi góddið av teim 1 fyrstu avreiðingunum, aftaná at hesar ásetningar eru komnar í gildi.

§ 3.

Hesar ásetningar koma í gildi beinan vegin.

2. og 3. viðg. 10/5: I. samtykt 15- 0. III. við 17- 0. Brøttingaruppskotið við 16- 0.

8. Mentunargrunnur.

1. viðg. 2/5. Frl. 6/5.

ALIT

Frá 25 monnum er komin áheitan til Føroya Løgtings dagfest 22. apríl 1946, um at seta á stovu ein mentunargrunn. Áheitanin er soljóðandi:

„Vit undirritaðu hoyva okkum at heita á Føroya Løgting og biðja Tingið um at stovna ein grunn fyri føroyskum máli og føroyskari mentan til heiðurs fyri Jóannes Patursson á 80 ára føðingardegi hansara 6. mei 1946. Vit biðja Løgtingið um at sum grundarlag fyri hesum grunni leggja 150.000 kr. og í reglugerð fyri grunninum vissa, at Løgtingið letur til grunnin 30.000 kr. um árið í 5 ár, til tess peningurin í grunninum er komin upp á 300.000 kr. Rentan av hesum peningi skal á hvørjum ári verða nýtt til starv fyri føroyskum máli, bókmentum, list, vísund og øðrum mentunarmálum eftir teimum reglum, sum Føroya Løgting ella ein nevnd, sum Tingið setur til at stjórna grunninum, ásetur.

Tað er okkum undirritaðu kunnugt, at stovnaður varð minnisgrunnur Guðnýar og Jóannes Paturssonar á gullbrúðleypsdegí teirra 21. sept. 1943. Endamálið hjá hesum grunni er at geva studning til Føroyingar, sum fara burtur av landi at fáa sær lærdóm, til útgreifslavirki o. t. í Føroyum og til bókaútgávu, savnan av bókafífar o. t. Grunnurin hvørt stódd var 30.000 kr., varð stovnaður av privatum monnum, hitt almenna het einki.

Vit virða til fullnar tað framtak, sum stovnan av minnisgrunni Guðnýar og Jóannes Paturssonar var, men tað er okkara hugsan, at peningurin í grunninum manar nógv ov lítið til tey stórt mál, sum grunnurin hevur sett sær. Samuleiðis er tað okkara hugsan, at hitt almenna hevur stóra skyldu til at tryggja føroyskt mentunarstarv, tí vit rokna hetta at vera einn av lívstreytinum hjá fólki okkara.

Umframt hesar grundir til uppsókn okkara skulu vit nevna, at tað í ár, 100 ár eftir at føroyskt skriftmál fyrstu ferð varð prentað í tí formi, tað nú hevur, vil verða Føroya Løgtingi til stóran heiður, um tað minnist hetta árið á lann hátt, at tað tryggjar grundarlagið undir føroyskum menningarstarvi.

Fáur hevur sum Jóannes Patursson vígt sítt lívsyrki til frama fyri tess tjóðskaparligu og mentunarligu rørsur, sum av álvara fóru at taka seg upp í fólki okkara fyri 100 árum síðan. Føroyskum máli hevur Jóannes bóndi verið hin hollasti vinur. Hann hevur m. a. latið úr hondum kvæðsövn, yrkingarsövn, brot úr søgu okkara, og hann hevur verið millum teirra, sum frægast hava dugað at halda kvæðini og dansin livandi í Føroyum. Nú á ellisárum greiðir hann úr hondum Kirkjuböarsögu, eitt verk, sum ivaleyst fer at fáa stóran mentunarligan týdning. Tað er tí okkara áskoðan,

at grunnarin eigur at verða stovnaður til heiðurs fyri Jóannes Patursson, og at hella skal verða tilskilað í reglugerðini fyri grunninum. Annars skal grunnurin standa opin, soleiðis at peningurin í honum so við og við kann verða øktur bæði frá tí almenna og frá privatum monnum, sum eru góðir við føroyska mentan.

Málið um at lata pening til føroyskt mentunarstarv hevur nýliga verið havt frammi á Tingi, men tað har lá ikki til at seta tað í verk. Vit undirritaðu hava í hesari sak tult álit á Føroya Løgtingi, at tað nú vil kenna sína ábyrgd hesum máli viðvíkjandi, og at tað vil veita lann pening, sum verður umbiðin í hesari umsókn.

Vit senda við umsóknini viðmæli frá ymsum felögum, sum starvast mentunarliga, og prógva ley, at slíkur grunnur nú hevur fullan áhuga hjá stórum fjøld av Føroyingum."

Hjálagt umsóknini er viðmæli frá hesum felögum: Føroya Lærarafelag, Havnar Sjonleikarfelag, Føroya Forngrípagoymslu, Føroya Ungmannafelag, Føroya Fólkaháskúlafelag, Tórshavnar musikkskúla, Ítróttarsamband Føroya, collegium academicum faeroense, Listarfelag Føroya. Eisini er hjálagt tjarrit frá Københavni um viðmæli frá Blaðfelaginum, Bókadeild Føroyingafelags, Studentafelaginum og Hinum kristiliga Ungmannafelaginum.

Málið er av tinginum beint til nevndarviðgerð í tí nevnd, sum viðgerð spurningin um stjórnarskipan Føroya. Nevndin hevur hýtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (P. M. Dam, J. E. Jacobsen, Th. Petersen, R. Rasmussen og Anfh. Sørensen) mælir tinginum til at taka val undir við hesari áheitan og visir á, at Føroya Løgting undir viðgerðini av fíggarstaudi fingsins í 1913 stovnaði Løgtingsins tiltaksgrunn (sí tinglððini 1913 síðu 17), og at tað tá var sagt frá, at eitt endamálid var „at lán betri kor fyri okkara mentunarstarv“. Á henda hátt hevur tingið í 1913 verið samtykt, at partur av fingsins peningaorku skal fara til mentunarstarv. Meirilutin heldur, at tað hóskandi kunnu leggjast 200.000 kr. frá tiltaksgrunninum til ein mentunargrunn, soleiðis at reglugerð fyri grunnin seinri kann verða gjørd og lögð fyri tingið til góðkenningar.

Tá ið talan er um í umsóknini at geva einu 5 ára jálftan uppá 30.000 kr. árliga, heldur meirilutin, at hesin spurningur eigur at verða avgjørdur undir fíggarætlanini á hvørjum ári, men meirilutin vil ganga inn fyri, at tað árliga verða settar 10.000 kr. til heita endamál, og at fyrsta jálftanin verður gjørd nú á tingi fyri árið 1916.

Meirilutin setur uppskot um, at stovnaður verður mentunargrunnur kallaður

„Mentunargrunnur Føroya Løgtings.“

Minnilutin (H. Iversen og A. Samuelsen) setur einki uppskot fram, men vil munnliga greiða sína stöðu í fingsalinum.

Uppskot

Frá meirilutanum (P. M. Dam, J. E. Jacobsen, Thorstein Petersen, R. Rasmussen og A. Sørensen):

- 1) Við 6. mei 1946 sum stovningardegi samtykkir Føroya Løgting at seta á stovn „Mentunargrunn Føroya Løgtings“.
- 2) Til tann undir pefti 1 nevnda grunn samtykkir tingið at jálta úr Løgtingsins tiltaksgrunn 200.000 kr. Síðani jáltar tingið úr amtsgrunninum fyri 1946 10.000 krónur til grunna.
- 3) Reglugerð fyri grunna verður lað givið uppí hendi á tingsins formannsskapi at gera uppskot um, fyri at leggja lað fram fyri tingið til góðkenningar.

2. og 3. viðg. 6/5. Samtykt 13—0.

9. Kunngerð viðv. íscream.

1. viðg. 2/5. Frl. 3/5.

ÁLTF

Trygve Samuelson, sakførari, hevur í skrivi d. 29/3 1946 vegna Restorffs bakaravirki, Tórshavn, latið inn umsókn til amtið um at taka av forboðið í kunngerð nr. 20 av 7/7—1943 móti at nýta sukur og mjólk til framleiðslu av íscream.

Amtið hevur í skrivi d. 25/4 1946 biðið um ummæli landsnevndarinnar og skilar til, at tilflutningurin til Føroya úr Bretlandi av sukri er óbroyttur tann sami og viðhvørt hava fingist smærri nøgdir úr Danmark av sukri og siroppi, soleiðis at forboðið neyvan átti at verið uppihildið longur og eftir amtsins ætlan tykist ikki at vera trott uppá mjólk í lötuni.

Antsskrivstovan upplýsir, at tær nøgdir, ið jáltaðar hava verið, áðrenn bannið var sett, av sukri árliga ikki fór uppum 3 tons.

Nevndin, sum hevur havt málið til umfugsunar, mælir tinginum til at samtykkja amtsins uppskot til kunngerð við teirri avmarking sambært grein 2.

Uppskot:

Bekendtgørelse om Anvendelse af Mælk — frisk eller kondenseret — samt Sukker til Fremstilling af Spiseis (Icecream) til Forhandling.

§ 1.

Bestemmelseerne i Amtets Kundgørelse Nr. 20 af 7. Juli 1943 om Forbud mod Anvendelse af Mælk — frisk eller kondenseret — samt Sukker til Fremstilling af Spiseis (Icecream) til Forhandling ophæves herved fra Dags Dato af regne.

§ 2.

Andragender om Tildeling af Sukker til Brug ved erhvervsnæssig Fremstilling af Spiseis (Icecream) må indsendes til Amtet og kan kun forventes bevilget i Forhold til tidligere Tildelinger.

§ 1.

Reglurnar í amtsins kunning nr. 20 af 7. juli 1943 um bann móti nýtslu av mjólk — harundir eisini kondenseraðari mjólk — og sukri til framleiðslu av etingarísi (icecream) til sølu verða tiknar av frá í dag at rokna.

§ 2.

Umsóknir um játtan av sukri til nýtslu í vianuligari framleiðslu av etingarísi (icecream) verða at senda til amtið og kunnu bert ventast veittar í mun til fyrr givnar játtanir.

2. viðg. 3/5. 3. viðg. 4/5. Samtykt 17-0.

10. Lán til Porkeris kommunu.

1. viðg. 3/5. Frl. 8/5.

ÁLIT

Sóknarstýrið í Porkeri hevur dgf. 3. apríl í ár samant við nevndini fyri trolarafelagið „Bergið“ í somu bygd søkt landsnevndina um tingsins løyvi til Porkeris sóknar kommunu til at taka 30.000 kr. í lán til at seta í áðurnevnda trolarafelag, og biðja teir tingið samstundis taka ábyrgd fyri lánum. Teir siga í skrivi sínum, at eingin Porkerningur, sum er siglir við trolara, bert seks manns við nýkeyptum smurrváðsfari, og sjálvt um færri manns liggja heima nú enn áriní frammamanundan, halda teir at innlöga teirra verður lítill, tí teir eru við gomlum skipum. Eitt trolarafelag „Höddin“ er stovnað í bygdini, men teir halda ein trolara ikki at vera nógmikið til Porkeris bygd. Teir hava tí stovnað annað trolarafelagið „Bergið“, sum öll bygdin skal vera uppi í og er parta-

peningurin 500 kr. Teknaður partapeningur í hesum felag er nú 80.000 kr. Føroya Banki vil veita teimum fyrstaveðrættarlán, um stjórn felagsins prógvar at hava nógu klár pening til útgerð fyrsta tír. Tað hava teir ikki, um teir skulu rinda 15 % av tí, trolarin fer at kosta, og biðja teir tí landsnevndina veita kommununi løyvi at leiga 30.000 kr. til at seta sum partapening í trolarafelagið og lögtingið tekur ábyrgd fyri látnum.

Landsnevndin hevur 21. apríl gjørt av at svara, at hon hevur onga heimild til at veita lániloyvi móti tingsins ábyrgd, men at sóknarstýrið eigur løyvi at tekna og gjalda inn 30.000 kr. sum partapening í felagnum, um kommunan annað hvørt hevur 30.000 kr. tókar ella uttan løyvi og ábyrgd frá Lögtinginum kann fáa lán, sum verður at aflur-rinda innan 31. december 1947.

Sóknarstýrið hevur 1. mai í ár lagt málið inn á ting. Nevndin, sum hevur flogið málið til viðgerðar, hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (R. Long, S. Ellefsen, H. P. Klein og Kr. Djurhuus) ber fram sína viðurkenning av tí samfaksanda, henda umsókn ber prógv um, men má samstundis vísa á, at ábyrgd fyri hesum láni vil føra við sær krav um ábyrgd fyri nógvum lánum av sama slag í einari tíð, tá ið lögtingið sjálvt royndir at útvega sær lán upp í nógv milliónir av krónum, umframt hvat ið kravt kann verða í næstu framtíð. Fleirtalið má tí mæla til, at tingið tekur somu stöðu í hesum máli sum landsnevndin. Tað tykist meirilutanum, at besta úrslit í hesum máli hevði verið, um bæði trolarafelögin í Porkeri, nú so torført er at útvega pening, vóru sligin saman til eitt, og vóru tá helst góðar peningavónir til at fáa ein trolara til bygdina. Tveir trolarar til Porkeris svára eftir fólkatálinum til 120 trolarar í øllum Føroyum, og er hetta eitt nógv ov stórt tal til at kunna rokna við at fáa annarveðrættarlán til frá vinnulánsgrunninum. Um bert verður roknað við brúktum trolarum av tí slag, sum nú verða keyptir til landið, fer peningurin til annaðveðhaldslán (50 %) upp í minnst 24.000.000 kr. Annars má tað haldast at vera óforsvarligt at byggja framtíðina bert á brúkt skip, og til nýbyggingar krevst upp aftur størri peningur.

Lögtingið hevur gjøgnum Vinnulánsgrunnin roynt at útvega pening til annaðveðrættarlán til skipakeyp, upp í 50 %, sum má sigast at vera lægsta mark fyri tilíkuð láni. Tað kann ikki reftast annað enn at Lögtingið má fáa tap av hesum lánum, og má tí verða hugsað um ikki at vaða so langt út í peninga ábyrgd, at ikki sæst út fyri endan. Lögtingið hevur, sum er, stóra ábyrgd av kommunulánum frammundan, hevur sett fyri 4 milliónir krónur í Vinnulánsgrunnin og hevur uppskot frammi um nógv milliónir kr. afturat í láni til henda grunn. Hugsast má tí væl um ta peningaliga ábyrgd, lögtingið tekur uppá seg í hvørjum einstakum føri. Sum áður nevnt eru 2. veðrættarlánið komin upp í 50 %, og hetta hevur bara verið gjørt fyri at lán veiðiför til landið so skjótt sum mögult og við teirri hugsan, at landið heldur má taka nakað tap uppá veiðiförini, um tey kunnu fáast í breði. Men tapið má ikki vera so stórt, at all landið fer á húsagang. Tað metla hevði tí heldur verið at lækkað annaðveðhaldsmarkið, hækka tað kunnu vit ikki. Um lögtingið umframt einu stóra peningaábyrgd frammundan eisini tekur ábyrgd fyri kommunulán til somu skip, verður tingsins peningaábyrgd

av veiðiskípunum nógv meir enn 50 %, og tað kunna vit ikki mæla til. Um kommunurnar sjálvar hava pening at seta í veiðifaraskip ella við íbúgvarum samtykkir at taka lán, sum lógin heimilar teimum uttan løyvi og ábyrgd frá lögtinginum, so er her ein farandi vegur hjá teimum at styðja hesar fyriløkur. Eisini kann peningur útvegast við eykalliknan uppá stutt áramál.

Minnilutin (P. M. Dønn) heldur fram:

At veita skip til landið, helst soleiðis, at fiskimenn verða at eiga ley sjálvir, má haldast, sum viðurskiðini í dag liggja, vera ein hin týðningarmesta uppgáva hjá Føroya fólki. Men flestu fiskimenn eru fíggjarliga ov veikir at lyfta skipini við egnari megi og vanligum banklánunum. Tað er yvirhøvur ikki hugsandi um hjá teimum at fara undir skipakeyp, tá ið talan er um dýr og stór fôr sum trolarar.

Hitt almenna her á landi eru kommunur og Føroya Løgting.

Løgtingið hevur við stovnanini av Vinnulánsgrunninum gjørt eitt stórt, men ikki nóg stórt tiltak við hesum endamáli. Hesin grunnur lænir inntil 50 % av keypivirðinum móti 2. veðhúðsrætti, tá ið peningur er tókur. Nú er tessverri eingin tilíkur tókur peningur í grunninum, og sjálvt um peningur var tókur, hevur grunnshis stýri lúdið seg vanliga ikki kunna fara longri upp í lángvean til t. d. trolarar enn til 200.000 kr. til hvørt farið. Henda stóða grundast á ynskið um at fáa láni-peningin betri at rökka til til øll tey skipakeyp, ið nú talan er um. Tá ið flestu trolarakeypini - við umvølingum - koma at liggja oman fyri 400.000 kr., verður tað heilt stórtur peningur, ið fiskimenninir sjálvir skulu veita til vega. Henda pening hava teir sum sagt ikki.

Tá ið eingin kraftarkelda má verða ótrøyst fyri at fáa veiðifór sum trolarar, og tá ið hesi veiðifór í fyrstu syftu koma at hava hin stórsta týðningin fyri hitt ástaðisliga almenna, kommunurnar, halda flestu veiðimenn tað vera náttúrligt og álroðkandi neyðugt, at kommunurnar, um talan er um eina bygðasamtøku, leggja alla orku sína á fyri at taka undir við strembanini eftir at fáa náttúransveiðifór sum trolarar. Við ókjanini av skattaevni, sum eitt veiðitiltak sum keyp av einum trolara er, verður kommunan í fyrstu syftu at heysa óktan innlúka-ágóða, og verður betri fôr fyri at lúka sína uppgávu at berjast móti arbeiðsloysi og berjast fyri at skapa sínum íbúgvarum betri og betri fíggjarlig og mentanarlig kor. Ein komman má til - umframt at føra ein hjúlpandi politikk yvir fyri sínum fiskimönnum og arbeiðsmönnum

haldast at føra ein fíggjarliga klókan kommunalpolitiskan politikk við beinleiðis at leggja herðarnar til samtøkurøynidir við at seta munandi pening í tiltøk til trolarakeyp.

Ofra verður so vakurt tíkið til, at allir partar skulu leggja saman, draga eina línu, fyri sum ein samlað kraft at loysa stórar landsupp-gávur. Men kann nógur samgonga og kraftarsavnan vera vakrari og sterkari enn ein samgonga, *hvar ið* fyrst hin livandi arbeiðsmegni - - hitt arbeiðandi fólkið á sjógv og landi - gongur saman so tætt og langt sum møguligt er fyri fjóldina og setur alla sína arbeiðsmegi aftanfyri, *hvarið* harnæst hitt ástaðisliga almenna, kommunan, við øllum sínum skattaborgarum og í navni leirra skjýtur munandi pening til, og *hvarið* so hitt landsumfataandi almenna, tingið og statur, til afráðsmest leggur sína megi aftanfyri bygda- og oyggjafylkingina og tekur lut í við beinleiðis láni og studningi?

Ein tilík fylking kann av somum kallast ein landsfylking, og ber ómetiligar kreftir í sær og kann loysa risauppgávur, sum einstaklingurin ella ein stubbafylking als ikki kunnu dreyma um at loysa.

Fyri hesari landsfylking og keaffarsavnan gera javnaðarmenn seg til talsmenn, og vóna at ikki bara Froðbjør sóknar kommunu og Porkeris kommunu stevna at, men allar kommunur, sum ríðast av arbeiðsloysi, og hvárið ein partur av tí arbeiðsløra fólkinum ikki veit sær livandi ráð at koma til arbeiðis heldur enn landið at flýggja og noyðast at offra arbeiðsmegi sína til uppbyggjingar og ferða fyri uppgávur, ið liggja uttan fyri Føroyar, og sum ofta eru beinleiðis lagdar inná Føroya lands og fólksins interessum.

Hann, ið spennir hesari umsókn inná, skal vísa, at hann harvið er við at stökka og kvala ein ta næstur lyftingar-, fylkingar- og frígeri, garmegi í okkara fólki. Hann beinleiðis leggur ein frystandi hond niður á skallan á fjöldini í hennara roynd og stremban at bróta seg úr fíggjardligum trældömi til ley fríu og frælsu kor, ongum manni at noyðast at vera fleimari og lótaelskari, men einars at vera bondin av ræði og skjali og samfelagsins heildarkrøvum, ið grundast á ábyrgdaskravið ein fyri allar og allir fyri ein í felagsstremban at veita heildini sum einstaklinginum hitt størsta eydnutakið.

Samhætt hesa grundan og ásamman loyvir minnilutin sær at seta fram uppskot um at veita Porkeris kommunu umsókta lánloyvi og ábyrgd eins og at geva landsnevndini heimild til tingsins vegna at taka somu stöðu til líknandi umsóknir frá øðrum kommunum.

Uppskot:

I. Frá meirilutanum:

Svarað verður sóknarstýrinum í Porkeri, at Løgtingið í hesum máli má taka somu stöðu sum landsnevndin tók 21. apríl, tó at eisini kann gevast loyvi til eykaálíkan í eitt stutt áramál.

II. Frá minnilutanum:

Tingið veitir Porkeris kommunu umsókta lánloyvi og ábyrgd og heimilar landsnevndina tingsins vegna at taka somu stöðu fyri líknandi umsóknum frá øðrum kommunum.

Brogtingaruppskot

frá R. Long o. fl.:

Uppskotið frá meirilutanum verður at broyta soljóðandi:

Svarað verður sóknarstýrinum í Porkeri, at Løgtingið í hesum máli má taka somu stöðu sum Landsnevndin tók 21. apríl. Um neyðugt kann sóknarstýrið seini ventu, at umsókn um eykaálíkan í eitt stutt áramál vil verða játtað.

2. og 3. viðg. 8/5. Samtykt brogtingaruppskotið til meirilutauppskotið 14—0, meðan minnilutauppskotið fall, 7—0.

II. Nýggir vitar.

Frl. 3/5.

ÁLIT

Spurningurin um útbyggjan av vitaskipanini í Føroyum, bæði við byggjan av nýggjum vitum og við tokulúðrum, hevur verið til viðgerðar á tingi tey seinastu árin.

Í eykatíngsetuni desember 1945 samtykti tingið at seta eina 3-mannanevnd til nærrí at greiða spurningin og geva frágreiðing til fyrstu tíngsetu. —

Sendinevndin, ið verið hevur í Keypmannahavn jannar mars í ár, til samráðingar við ríkisstýrið, hevði málið við sær fyrí at fin til vega nærrí upplýsingar í Keypmannahavn. Frá sendinevndini fylgiggur einki nýtt í málinum.

Tá danski staturin hevur bygt allar vitar í Føroyum og annars ber allar útreiðslur vitaskipanini viðvíkjandi, er tað ikki greitt, fyrr enn stjórnarskipanarspurningurin er loystur, hvør í framtíðini skal yvirtaka vitarnar, og heldur millumtinganevndin tí vera ógjörligt í bótum at kanna málið gjøllari, og heldur vera beinast, at málið verður tikið upp aftur til viðgerðar í vanligu tíngsetu komandi Ólavsøku; kanska hesin spurningur til ta tíð verður greiddur.

Uppskot:

Málið verður upp aftur tikið til viðgerðar í vanligu tíngsetu Ólavsøku 1946, tá soleiðis, at millumtinganevndin verður sitandi til hina vanligu tíngsetuna, um so skuldi verið at nýggir møguleikar til at arbeiða ávegis við málinum skuldi víst seg at vera til staðar.

2. viðg. 4/5. 3. viðg. 8/5. Samtykt 17—0.

12. Sjúkrahúsið í Sandavági.

Frl. 4/5.

ALIT

Nevndin hevur verið í Sandavági og hevur samráðst við umboðsmenn frá kommununum og kommunulæknan, og samráðið var framhildið í Tórshavn saman við samslæknunum og sjúkrahússtjóranum.

Upplýst varð, at á sjúkrahúsinum liggja nógv kronísk sjúk, og har er plássrot. Tað verður tí hildið átroðkanði at fáa sjúkrahús ella sjúkrahéim, har tilkier sjúklingar kunna liggja.

Nevndin mæltir tí til, at sjúkrahúsið í Sandavági verður nýtt til tilíkar sjúklingar, og harumframt einstakar sjúklingar úr Vágum, sum knappliga verða sjúkir, ella har talan verður um smærri operatióur.

Roknað verður við plássi til 10 kronísk sjúk og 5 pláss til aðrar sjúklingar.

Kommunurnar vilja veita endurgjald til losjuna og til Joen Jacob Simonsen. Mælt verður til, at lögtingið ber útreiðslurnar við uppsetan av skilarúmunum fyri at fáa til vega sjúkrastovur og útreiðslurnar til aðrar smærri umvølingar eins og mælt verður til, at lögtingið ber útreiðslurnar til keyp av seingjum og hvat hoyrir hartil. Útreiðslurnar til skilarúm eru av S. Ellefsen mettar til 6.000 kr., útreiðslurnar til seingir og tilíkt eru ællaðar til 24.000 kr. ella íalt 30.000 kr.

Mælt verður til, at lögtingið tekur raksturin av sjúkrahúsinum, og um gjaldið fyri sjúklingar verður sum á hinum sjúkrahúsinum, og um ríkiskassin veitir vanligan studning, verður roknað við, at útreiðslan hjá lögtinginum árliga verður um 22.000 kr., men nevndin vil mæla til, at leiðslan verður lögð undir stýrið fyri Dronning Alexandrines Hospital og sjúkrahússtjóran, soleiðis at stýrið og sjúkrahússtjórin fáa heimild til at áseta nærri reglur fyri raksturin, harundir eisini fyri stóddina av sjúklingagjaldinum o. s. fr.

Uppskot:

1. Treytað av, at kommunurnar í Vágum fáa semju í lag við losjuna og skipara Joen Jacob Simonsen, Sandavági, og veita teimum tað endurgjald, tey hava rætt til, játtar lögtingið 30.000 kr. til umvølan av sjúkrahúsinum í Sandavági og til keyp av seingjum og tilíkt.
2. Tingið tekur raksturin av sjúkrahúsinum, og leiðslan verður lögð undir stýrið fyri Dronning Alexandrines Hospital og sjúkrahússtjóran.

2. viðg. 7/5. og 3. viðg. 8/5. Samtykt 18-0.

13. Summartíð.

1. viðg. 8/5. Frl. 8/5.

ÁLT

Amfið hevur í skrivi 1. mei 1946 til lögtingsformannin spurt tingið, um tað í ár skal verða sett summartíð í Føroyum ella ikki.

Við kunngerð av 17. apríl 1940 varð ásett ein tíma summartíð og seinri var ásett ein tími afturat, si seinast kunngerð nr. 4 av 20. mars 1945, har hetta verður ásett frá 2. apríl 1945 at rekna. Eisini í 1944 varð tað við kunngerð nr. 22 av 29. mars 1944 ásett dupult summartíð frá 2. apríl 1944.

Tá ið bardagin var av, varð við kunngerð nr. 9 av 13. juli 1945 dupult summartíð avtíkin og við kunngerð nr. 20 av 19. september 1945 eisini tað einkulta summartíð avtíkin frá 23. september 1945.

Nevndin, sum hevur fingið málið til viðgerðar, hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Th. Petersen, R. Rasmussen, H. Iversen og A. Sørensen) má halda fram, at Føroyar liggja so væl norðari enn Danmark og Bretland, at tað ikki hjá okkum eru somu orsøkir til summartíð, sum hjá teimum nevndu londum. Nevnt kann eisini vera, at Ísland, Svøríki og helst eisini Noreg, ið liggja nakað eins norðalaga og vit, ikki hava nýtt hesa broyting í tíðini vetur og summer. Harafturat kann nevast, at vit nýta Greenwich tíð, tó at vit liggja væl vestari, og longu av hesum hava ein hálvan tíma seinri klokkitíð enn sólin vísur. Eisini kann verða nevnt, at tíðin í 1944 og 1945 varð broytt longu 2. apríl, meðan málið nústandi er komið fram, ein mánað seinri. Fyri okkara sjófólk, ið mugu ansa eftir streymi, er tað eisini best og tryggast, at eingin broyting er í tíðarúsetanini.

Meirilutin setur einki uppskot fram í málinum.

Minnilutin (Dam, Jacobsen og A. Samuelsen) heldur, at tað í ár, eins og árin frammanundan eigur at verða ásett ein tíma summartíð. Av tí at lýsing um hetta fyrst kann verða kunngjörd leygardagin tann 11. mei 1946, verður uppskot sett um, at tíðin skal galda frá sunnudegi tann 12. mei 1946 kl. 3 á morgni.

Uppskot

frá minnilutanum (Dam, Jacobsen og A. Samuelsen):

Svarað verður amtinum, at tingið samtykkir, at frá og við sunnudegi hinum 12. mei 1946 og til onnur avgerð kemur, verður ásett ein tíma summartíð í Føroyum.

Allar klokkar stillast sunnudagin tann 12. mei 1946 kl. 3 á morgni ein tíma fram.

2. og 3. viðg. 9/5. Fall 11—0.

14. Loyvi til Götu kommunu at tekna partapening til trolarakeyp.

8/5. frl.

Uppskot

frá Th. Petersen o. fl.

Götu kommuna hevur í skrivi 6. mai 1916 sagt frá, at partafelagið „Tyril“, ið hevur partapening 120.000 kr., ætlar at hækka partapeningin til 250.000 kr., nú felagið hevur keypt trolarin „Willow“ úr Bretlandi.

Tað verður sagt frá, at næstan hvørt hús í sóknini er við til hesa fyritöku. Tað núsilandi sóknarstýrið hevur samráðst við teir nývaldu limir, ið skulu taka við starvinum næsta ár, og eru teir samdir um, at kommunan eigur at taka undir við hesa fyritöku.

So stalt hava teir samtykt at tekna 50.000 kr. í felagnum sum partapening og biðja tingið játta hesum. Tað verður ikki biðið um loyvi til lántöku ella ábyrgd.

Undirritaðu mæla tinginum til at geva hetta loyvi og seta selu sljóðandi

Uppskot:

Loyvi verður givið Götu sóknar kommunu at tekna 50.000 kr. í partapeningi í P/f. „Tyril“, Götu.

2. viðg. 8/5. Samtykt 21--0.

15. Skriv frá Föroya arbeiðarafelag.

Frl. 8/5.

Uppskot

frá Th. Petersen o. fl.:

Til tingið er komið skriv frá Föroya Arbeiðarafelag dagfest 1. mei 1946, har felagið heitir á tingið um at taka til viðgerðar í hesi eyka-tingsetu:

1. Spurningin um at taka fyrivarni, so íslendskur saltfiskur, ið her verður virkaður til klippfisk, ikki verður föroyskari fiskatilvirkun og fiskasölu til skaða, og
2. spurningin um at áseta vraking av föroyskum ullvörum til útflutnings.

Undirritaðu tingmenn mega halda fram, at landsnevndin vel eigur at kunna taka sær av tí spurningi, ið er framborin um fiskatilvirkun, serliga nú hvør tað sýnist at vera uógvir ið vilja keypa fisk. Um spurningin at vraka föroyskar ullvörur má tað baldast ógjörligt av tinginum at avgera spurningin, áðrenn málið hevur verið til ummælis hjá øðrum felögum, serliga hjá búnaðarafelögum; hetta kann ikki náast í eini eyka-tingsetu, og seta vit tí fram til tingið til samtyktar hetta

uppskot:

Málini um eftiransan av útlendskari fiskatúrking i Föroyum, og um at seta á stovn vraking av föroyskum ullvörum til útflutnings verða send landsnevndini til viðgerðar.

2. viðg. 9/5. Samtykt 17—0.

16. „Smiril“.

Frl. 10/5.

Uppskot A

frá O. P. Joensen o. fl.:

Landsnevndin heimindiges til at udvirke, at S/S „Smiril“ en Gang om Ugen i Sommermaanederne anløber Klaksvig og Fuglefjord.

Uppskot B

frá J. P. Davidsen o. fl.:

Henvisende Lagtingsvedtagelse 1945 vedrørende Køb af ca. 40 Tons Fartøj som Supplement til s/s „Smiril“ foreslaas, at Lagtinget heimindiger Lagtingsmand Samuel Ellefsen fra Midvaag at købe et i Henhold til Lagtingsvedtagelse passende Fartøj til at assistere „Smiril“ som Kystfartøj.

2. og 3. viðgerð 10/5. A samtykt 16—0 og B samtykt 14—0.

17. Oljugoymsla í Söldafirði.

Frl. 10/5.

Uppskot

frá Kr. Djurhuus o. fl.:

Sambært grein II í leigusáttmála við Bretar viðvikjandi oljugoymslur í Söldafirði samtykkir tingið at gera Bretum kunnugt, at tingið vil nýta sín rætt at yvirtaka oljugoymslurnar og bjóðar harfyri at rinda £ 5.000.

Peningurin verður goldin úr amtsgrunninum.

2. og 3. viðg. 10/5. Samtykt 12—0.

Vanliga tingsetan 1946.

ÁR 1946, Ólavsökudag, 29. juli, kl. 13, varð Føroya Løgting sett. Tingmenninir vóru teir somu sum í eykatingssetuni í apríl 1946. Næstformaðurin P. M. Dam tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett. Hann bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri kongi og eitt 3-falt hurra fyri Føroyum. Framlögð varð umsókn frá J. Patursson um fríløku frá tingstarvinum. Samtykt varð at játta hetta við 17—0. Formaðurin bað Johan Poulsen, H. P. Klein og J. E. Jacobsen kanna spurningin um tiltaksmann fyri J. Patursson. Nevndin setti fram uppskot um at góðkenna sum tingmann í J. Paturssons stað Th. P. Dahl, yvirlækna, Tórshavn. Hetta varð samtykt við 18—0.

Eftir uppskoti varð Th. Petersen valdur til formann og P. M. Dam til næstformann, altaná at sambandsflokkurin hevði boðað frá, at teir ikki settu fram uppskot. Til tingskrivarar vóru valdir Poul Petersen og Jacob E. Jacobsen.

Fastar nevndir.

Flaggjarnevnd:

Th. Petersen, J. E. Kjølbro, R. Long, P. M. Dam, Jacob E. Jacobsen, Kr. Djurhuus og Johan Poulsen.

Ymsamálanevnd:

R. Rasmussen, Jákup í Jákupsstovu og O. F. Joensen.

Amtmannsmálanevnd:

Fr. Bláhamar, Johan Poulsen og J. P. Davíðsen.

Kommunala nevndin:

A. Sørensen, Hans Iversen og W. Smith.

Frávíkjan frá tíðarfreistum.

9. og 10. august varð loyvi givið til at frávíkja tíðarfreystum, ásettum í tingskipanini. í hesum málum: nevnd við. stavsetan í skúlabókum, medicintakstir, havnaregligerð Gøta, eyka havnaainnføkur, friðan av uátum, ognar- og pantabrøv, prístal, ravnagnsgjöld í Vági, lán til Høvs kommunu, lán til Vinnulæusgrunnin, sí niðanfyrir nr. 1—10.

10. aug. varð samtykt við 22 í helta uppskot:

Løgtingið samtykkir at steðga verður við tingsins arbeiði frá í dag tann 10. august 1946 til 21. sept. 1946, soleiðis at tingið hevur næsta fund leygardagin 21. sept. kl. 4 s. p.

I. Nevnd viðv. stavsetan í skúlabókum.

Frl. 7/8. 1. viðgerð 7/8. Frl. 9/8.

ALLT

Løgtingsins skúlabókanevnd hevur vent sær til skúlastjórnina og víst á, at móðurmálskenslan í skúlunum saknar lutt neyðturvuliga fastleika, og biðið um, at fyrisettar verða reglur fyri stavseting í skúlabókum og skrivligum skúlarbeiðum.

Skotið verður upp at seta 5-mannanevnd til at gera uppskot til stavsetingarreglur. Skúlastjórnin hevur viðmælt málið og sent tinginum tøð til viðgerðar.

Løgtingsnevndin áseinnar, at neyðugt er at fáa meiri fastleika í móðurmálskensluna. Okkara skriftmál er ungt, og hóast stavsetingin eftir hövuðssjónarmiðunum tykist at vera komin í legu, sum má haldast at verða væl undirbygd og holl í nýtslu, verða av teim skrivandi monnum á ymsum umhvörvum gjørd so mong frávík, meira og minni týðandi, at eins og í øðrum londum eiga at verða fyrisettar reglur fyri stavseting í skúlastarvi, sum skulu verða fylgdar. Nevndin skjýtur upp, at sett verður nevnd av 5 monnum, 4 valdir av skúlastjórnini og 1 av Føroya lærarafelag til at gera uppskot til stavsetingarreglur til skúlabrúks. Eins og í øðrum londum eiga reglurnar at vera umafturkannaðar eftir hóskandi áramál, kanska eini tjúgu ár.

Uppskot:

Lögtingið samtykkir, at sett verður nevnd av 5 monnum, í valdum av skúlastjórnini og í valdum av Føroya Lærarafelag til skjótast gjørligt at gera uppskot til stavsetingarreglur fyri móðurmálsnýtslu í skúlinum. Uppskotið verður at leggja fyri lögtingið til endaliga avgerð. Nevndarítreiðslurnar verða greiddar úr amtsgrunninum.

2. viðg. 9/8. og 3. viðg. 10/8. Samtykt 20. D.

2. Avtöka av kunngerð um medicin-takstir.

1. viðg. 31/7. Frl. 9/8.

ALJT

Undan heimsbardaganum vóru galdandi í Føroyum tær donsku medicintakstirnar. Kunngerð nr. 37 9. november 1940 og kunngerð nr. 40 22. august 1941 áseta, at útsøluprísurin fyri medicinalvörur fyrihíls verður roknaður eftir galdandi íslenskum takstum, tó so, at teir ásettu prísir í íslenskum krónum verða umroknaðir til danskar krónur eftir galdandi kursi. Tað er nú gjørligt aftur at fáa medicinalvörur yvirhøvur frá Danmark, og hin danska takstin er lægri enn hin íslenska.

Í brævi 15. juni sigur amtmaðurin frá, at tingað hevur verið við innviðisráðharran um, hvørvið reglurnar í kunngerð nr. 37 9. november 1940 og nr. 40 22. august 1941 kunna verða avtíknar, soleiðis at tær vanligu donsku takstirnar aftur verða settar í gildi í Føroyum.

Ráðharradeildin hevur eftir samráð við heilsustýrið og apotekargrunnin viðmælt, at tær almennu donsku medicintakstirnar verða settar í gildi í Føroyum, tó so, at samsýningin fyri útflýggjan av medicin, undantikið serslakt medicin, fyrihíls verður sett til 60 oyru, orsakað av leim stóru fraktútreiðslunum og prísviðurskiftunum í Føroyum, meðan samsýningin í Danmark er 30 oyru. Eftir nágaldandi reglum er samsýningin 90 oyru.

Amtmaðurin sigur frá, at amtslæknin hevur úttalað ynski um, at medicintakstirnar verða lækkaðar skjótast gjørligt, og amtmaðurin sendir tí uppskot til kunngerð um avtöku av teim brúðfengis galdandi reglunum.

Ymsamálannevndin skal mæla til at samtykkja samsvarandi ynski amtslæknans uppskotið frá amtmanninum.

Uppskot:

Tingið samtykkir soljóðandi:

Kunngerð

um avtöku av brúðfengis fyriskipanum fyri Föroyar um medicintakstir.

Við heimild í § 7 í lóg um apotekarar í Föroyum 29. apríl 1913 verður hervið ásett fylgjandi:

§ 1.

Ásetanirnar í kunngerðum amtsins nr. 37 9. november 1940 og nr. 40 22. august 1941 um medicintakstir verða avtiknar frá 1. september 1946 at rokna.

§ 2.

Frá sama degi at rokna verða tær fyri hin partin av kongarikinum galdandi almennu takstir settar í gildi í Föroyum, tó so at sam-sýningin fyri útlýggjan av medicin, undantikið serstakt medicin, fyribils verður sett til 60 oyru.

Bekendtgørelse

om Ophævelse af midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Medicintakster.

I Medfør af § 7 i Lov om Apotekervæsenet paa Færøerne af 29. April 1913 fastsættes herved følgende:

§ 1.

Bestemmelserne i Apotekets Kundgørelse Nr. 37 af 9. November 1940 og Nr. 40 af 22. August 1941 om Medicintakster ophæves fra 1. September 1946 at regne.

§ 2.

Fra samme Dato at regne sættes de for det øvrige Kongerige gældende almindelige danske Medicintakster i Kraft paa Færøerne, dog saaledes, at Gebyret for Ekspedition af Lægemidler med Undtagelse af medicinske Specialiteter indtil videre fastsættes til 60 Øre.

2. og 3. viðg. 9/8. Samtykt 17---0.

3. Havnareglugerð í Götú.

1. viðg. 7/8. Frl. 9/8.

ALIT

Havnararcheiðið í Norðugötu er liðugt, og 16. júlí 1943 hefur anti-maðurinn staðfest havna- og brúgvafakst fyrir Götú havn av sama innihaldi sum takstinn fyrir Skopun o. fl. havnir, og henda takst er endurnýggjað við kunngerð nr. 2, 7. febrúar 1945, inntil 31. mars 1950. Eftir hesum reglum kann kommunan krevja havnærgjald, brúgvagjald og vörugjald.

Kommunustýrið sökir nú um at fáa góðkent havnareglugerð (Reglement for Ordens Overholdelse). Lögtingið samtykti í 1932 (sí lögtingstíðindi 1932 síðu 175), at kommunurnar verða heimilaðar at sökja ríkisstýrið um góðkeman av, at standardreglugerðin viðvíkjandi havnaskípan av 19. november 1931 verður gjörd galdandi fyrir viðkomandi havn.

Kommunustýrið ynskir, at markið fyrir havnina verður ein linja, ið gongur úr Lødalsá á sumara arminum á víkini og í Tvörgjár á norðara arminum.

Havna- og vegnevndin skal mæla til at játta umsóknina.

Uppskot:

Tingið viðmælir, at staðfest verður reglugerð fyrir Götú havn (Reglement for Ordens Overholdelse for Gøte Havn) soleiðis, at markið verður sett sum nevnt í álitinum, og annars skipað á líknandi hátt sum reglugerðin fyrir Vestmanna havn, soleiðis at lögtingsskrivstovan eftir samráð við kommunustýrið sendir nærri uppskot til antið at góðkenna.

2. viðgerð 9/8. Samtykt 22--0.

4. Eyka havnainntökur.

Frl. 9/8. 1. viðgerð 10/8. Frl. 10/8.

Uppskot

Frá Dam o. fl.:

Í 1912, seinri uppaftursamtykt í 1943, varð ásett við kunningarð eitt gjald uppá 10 oyru av hvörjum sterlingspundi, ið skip seldu fyrri fyra teir fyrstu tíðarnar av árinum, til tar havnir í Föroyum, sum ávikandi sóknarstýri ynskti skuldu fáa hetta gjald.

Gjaldið var í óðaravmarkað, og er farið úr gildi.

Í seinastu tingsetu varð samtykt uppskot til kunningarðar til at halda fram við hesum gjaldi í viðkaðum skili við tað, at eisini nýggjar havnir, ið eru undir bygging, skulu fáa rætt til at krevja nevnda havnagjald. Men silandi amtmaður C. A. Vagn-Hansen hevur sambært skriv av 8. august í ár, F. A. J. 1946 No 7026, ikki hildið seg kunna sett uppskotið í gildi uttan at spyrja ríkisstjórnina. Hann sigur seg í óð at vera sinnaður til at seta kunningarðina nr. 35 av 21. december 1943 óbroytta aftur í gildi, um tingið ynskir tað.

Tá ið einki svar enn er komið frá ríkisstjórnini, og tá ið málið hættar við tað, at havnaum trýtur rakstrarpening loyva vil okkum at seta fram hetta

Uppskot:

Kundgørelse om Tillæg til Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1943 samt Nr. 3 af 22. Februar 1945 om ekstraordinære Havnindlæg.

§ 1.

Den i Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1942, jfr. Kundgørelse Nr. 35 af 21. December 1943 og Kundgørelse Nr. 3 af 22. Februar 1945, omhandlede Afgift kan, naar Amtet og Landsnævnet godkender Kommunalbestyrelsens Beslutning herom, opkræves indtil Udgangen af Aaret 1946, saaledes at Afgift i 1946 højst erlægges af Fartøjets 4 første Landinger i Kalenderaaret 1946 eller 4 første Landinger, efter at en i 1946 truffet Beslutning om Opkrævning er godkendt.

§ 2.

Nærværende Bestemmelse træder i Kraft straks.

§ 1.

Tað í kunningarð nr. 60, 23. december 1942 snbr. kunningarð nr. 35, 21. december 1943 og kunningarð nr. 3 av 22. februar 1945, umröddu gjald kann, tá amtið og landsnevndin góðkenna kommunustýrisins við-

töku, verða uppkraft inntil árslok 1946, soleiðis at gjöldið í 1946 hægst skal rindast av teim í fyrstu avreiðingunum í árinum 1946 ella teim fyrstu avreiðingum, sum gjörðar eru, aftaná at ein viðlöku um oppkrevjing, gjörd í 1946, er góðkend.

§ 2.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin.

ÁLIT

Meirilutin í nevndini (Dam, Davidsen, Iversen og Poulsen) mæla til at samtykkja uppskotið frá Dam o. fl.

Minnilutin (Kjöllbro, Rasmussen og P. Petersen) kann ikki mæla til, at hildið verður fram við hesari eykalóggávu, sum er í stríð við vanligar grundsettningar, men mælir til, at tingið í tingmálinum: Effieðið við havnum tekur til viðgerðar spurningin um økjan av teim vanligu innlökunum hjá havnum í samburði við fíggjarviðurskiðini hjá viðkomandi havnum, tá tingsetan altur verður framhildin. So stótt setir minnilutin einki uppskot fram.

Uppskot

frá meirilutanum:

Tingið samtykkir uppskot til Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1943 samt Nr. 3 af 22. Februar 1945 om ekstraordinære Havneindtægter, fremlagt í dag ó tingi av P. M. Dam o. fl.

2. og 3. viðgerð 10/8. Samtykt 19—0.

5. Friðan av náttum.

1. viðg. 3/8. Frl. 9/8.

ALIT

Í brævi 11. mars í ár, hevur amtmaðurin spurt amtslæknan um, hvørvið tað eigur í ár eins og ley seínastu árin at verða selt forboð móti fongi av havhestaungum.

Amtslæknin málir til, at tilíkt forboð verður selt av H. at „Serumsinstituttet“ í ár ikki kann gera ramisókn viðvíkjandi psittacosis (Papegöjesyge) hjá havhestum.

Ymsamálanevndin skal vísa á stöðin amtslæknans og setur fram hetta

Uppskot:

Tingið samtykkir kunngerð um friðan av havhestaungum:

Kunngerð um friðan av havhestaungum.

Við heimild í § 20 í lóg fyri Føroyar nr. 101, 4. apríl 1928, um fuglaveiðu o. u., sbr. lóg nr. 108, 15. mars 1939, verða hervið havhestaungar friðaðir í Føroyum frá 1. dag til 31. október 1946, eins og fongur søla og onnur nýtsla teirra verður bannað.

Bekendtgørelse om Fredning av Mallemukkens (Havhestens) Unger.

I Medfør af § 20 i Lov for Færøerne Nr. 101 af 4. April 1828 om Jagt, Fuglefangst m. m., jfr. Lov Nr. 108 af 15. Marts 1939, fredes herved Mallemukkens (Havhestens) Unger paa Færøerne i Tiden fra 1. Dag til 31. Oktober 1946, ligesom deres Fangst, Salg og anden Anvendelse forbydes.

2. og 3. viðg. 9/8. Samtykt 19-0.

6. Lóg um ognar- og pantabröv.

1. viðg. 3/8. Frl. 9/8.

ALIT

Kunngerð nr. 53, 11. november 1944, ásetur, at øll rættargjöld falla burtur í rættarmálum, sum verða reist í Føroyum innan 1. januar 1946 til ognardóm fyrri fasta ogn aftaná almenna lýsing. Øll ting lesingargjöld í tilíkkum málum falla eisini burtur.

Amfmaðurin hevur í hrevi, 13. október 1945, spurt sorenskrivaran, um kunngerðin eigur at verða endurnýggjað, og sorenskrivarin svarar 18. október 1945, at hann kann ikki viðmæla hetta og upplýsir, at í árunum 1940-1945 eru bert sagdir 19 eigindómslíðnar. Hetta er lítið, og heldur hann tí, at tað er eingin orsök til at leingja kunngerðina.

Amfðið hevur so biðið landsnevndina um ummæli, og landsnevndin hevur lagt málið fyrri tingið.

Ymsamálanevndin skal áttala, at nógv fjökja enn er í ognar-registaranum, og ræður tað um at fáa hetta í rætt lag.

Nevndin skal tí mæla til, at lógin verður endurnýggjað aftur inn til 1. januar 1951.

Uppskot:

Midlertidige Bestemmelser om Udarbejdelse af nye Skøde-og Pante-registre paa Færøerne.

§ 1.

Alle Betsafgifter bortfalder i Sager, der inden 1. Januar 1951 anlægges paa Færøerne til Erhvervelse af Ejendomsdom paa fast Ejendom efter forudgaaende offentlig Indkaldelse.

§ 2.

Indtil 1. Januar 1951 bortfalder alle Gebyrer for Tinglæsning af Dokumenter, hvorved berigtiges Adkomst til Jord, med Hensyn til hvilken den i Sorenskriverembedets Jordfortegnelse ved denne Lovs Ikrafttræden indtegnede Adkomst ikke stemmer med de paa nævnte Tid bestaaende rette Ejendomsforhold, eller med Hensyn til hvilken Jordfortegnelsen paa nævnte Tid mangler Angivelse af tinglæst Adkomst.

— — — — —

Bráðfengis ásetanir viðvíkjandi nýggjum ognar- og pantabröum í Føroyum.

§ 1.

Øll rættargjöld detta burtur í rættarmálum, sum verða reist í

Føroyum innan 1. januar 1951 fyri at fáa ognardóm viðvíkjandi fast-
ogn aftaná almenna lýsing.

§ 2.

Inntil 1. januar 1951 delta bertur øll gjöld fyri tinglesing av skjólum, hareftir atkoma til jörð verður rættað, viðvíkjandi tilkari, har tann í jarðayvirftinum hjá sørenskrivaranum, tá henda lóg kemur í gildi, innteknaða atkoma ikki samsvarar við tey røttu ognarviðurskifti á somu tíð, ella viðvíkjandi tilkari, harfyri jarðayvirftið á somu tíð vanlar upplýsing um tinglísna atkoma.

2. viðg. 9/8 og 3. viðg. 10/8. Samtykt 21 -0.

7. Prístal.

Frl. 7/8. 1. viðg. 7/8. Frl. 9/8.

ALTT

Kunngerð nr. 7 16. mai 1946 ásetir, at prísansingarráðið, viðkað samsvarandi kunngerð nr. 40 11. december 1942, roknar út og kunnger pr. 1. juli í ár eitt prístal.

Nevndin, ið hevur hetta mál til viðgerðar, mælir til, at fyri oktober fjórðingsár 1946 verður útroknað prístal eftir somu reglum sum fyri juli fjórðingsár. Hetta er neyðugt at fáa samtykt nú, meðan nevndin mælir til, at spurningurin um prístal og prísansan annars yvirhövur verður goymdur til seinrapartin av september ella oktober, tá tingsetan verður framhildin.

Uppskot:

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um prístal og prísansan.

§ 1.

Prísansingarráðið, viðkað samsvarandi kunngerð nr. 40 11. december 1942, roknar út og kunnger pr. 1. oktober 1946 eitt prístal eftir prísunum pr. 15. september 1946, galdandi fyri oktober fjórðingsár 1946.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinanvegin.

Midlertíðige Bestemmelser for Færøerne om Pristal og Priskontrol.

§ 1.

Priskontrolraðet, adveit eftir Kundgörelse Nr. 10 af 11. december 1942, udarbejder og offentliggør pr. 1. Oktober 1946 et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. September 1946, gældende for Oktober Kvartal 1946.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

2. og 3. viðg. 9/8. Samtykt 20 0.

8. Ravmagnsgjöld í Vági.

1. viðg. 3/8. Frl. 9/8.

ALIT

Í brævi til landsnevndina 15. júní í ár sigur kommunustýrið í Vági frá, at Vágs elektricitetsverk ikki kann framala vanliga meir enn 1,5 mill. kW árliga. Síðan apríl 1941 hevur tað javnan verið neyðugt at avmarka nýtsluna nógv á tann hátt, at maskinurnar á kraftstöðini hava verið steðgaðar nakrar tímar um døgnið. T.d. hevur verkið síðan 18. maí bert arbeitt 8 tímar millum kl. 10 og kl. 18. Hetta ber ikki til í longdini.

Av tí, at meirinýtslan mest liggur á húshaldsnýtsluni, og av tí, at núverandi prísar 5 oyru pr. kW til hetta endamál er ógvuliga lágar samanborin við kolaprísini, mælir kommunustýrið til at royna at avhjálpá núverandi rakstrarsteðg við at hækka kW-prísni fyri elektricitet til húshald. 6. júní samtykti kommunustýrið, at íbúgvararnir skulu gjalda 5 oyru pr. kW fyri teir fyrstu 600 kW árliga pr. hús, men at hvør kW útyvir hetta verður goldin við 10 oyrum frá 1. júlí at rokna. Tað eru 30 hús, sum árliga brúka undir 600 kW. 10 oyru pr. kW er nakað meir enn kolaprísini. Hetta verður tilmælt fyri at fáa nýtsluna so nógv lækkaða, at rakstrarlíðin kann verða víðkað. Áttanin er at lækka prísni, tá verkið aftur er komið í gongd alt døgnið. Hartil kemur, at henda skipan ætlandi vil geva nakað størri iuntökur, og tað treingir verkið til.

Útreiðslurnar við at byggja verkið hava verið 1.083.115,60 kr., og hóast 25 ár eru líðin síðani verkið byrjaði at arbeiða, er bert avskrivað 46.988,36 kr., og stórar útreiðslur standa fyri til umbyggjan av lágspenningsverkinum.

Landsnevndin samtykti at beina málið til viðgerðar í tinginum. Í brævi 3. júlí sigur kommunustýrið frá, at teir hava loyvt sær at seta prishækkkanina í gildi frá 1. júlí at rokna, og vóna, at hetta verður góðkent.

Fíggingarnevndin viðmælir at góðkenna uppskotið frá kommunustýrinum.

Uppskot:

Tingið góðkennir, at elektricitetsprísurin við Vágs elektricitetsverk frá 1. júlí fyri teir fyrstu 600 kWh árliga pr. húshald verður 5 oyru pr. kWh og fyri tað, sum er harútyvir, hægst 10 oyru pr. kWh.

2. viðg. 9/8. Samtykt 23--0.

9. Lán til Høvs kommunu.

1. viðg. 3/8. Frl. 8/8.

ÁLIT

Í brævi, 17. júlí í ár, hevur kommunustýrið í Høvi vent sær til tingið og søkir um loyvi til at taka lán, stórt 13.000 kr., til gjaldan av tí jörð, ið kommunan hevur ognað sær undir útskiðtingini.

Útskiðtingarnevndin hevur samtykt, at peningurin til jörðina, 13.339,50 kr., skal verða goldin innan ein mánaða, frá tí útskiðtingin er endað, tað vil siga um 1. september komandi.

Stýrið biður eisini tingið taka ábyrgðina fyri láninum.

Kommunala nevndin mælir til, at tingið gevur loyvi til og tekur ábyrgð fyri umsökta láni av tí, at her er talan um ognan av jörð við útskiðting, og at tað er sjálvsagt, at so lítil kommunu, sum her er talan um, ikki væl kann gjalda peningin av tí, ið er álikað fyri eitt ár, men tað er rímiligt, at peningurin verður goldin gjøgnum eitt lán, sum verður afturrindað gjøgnum fleiri ár.

Uppskot:

Tingið gevur Høvs kommunu loyvi til at taka lán, stórt 13.000 kr. og tekur ábyrgð fyri hesum láni.

2. og 3. viðg. 9/8. Samtykt 19 0.

10. Lán til Vinnulánsgrunnin.

Frl. 9/8.

Uppskot

frá P. M. Dam o. fl.:

Tá ið Vinnulánsgrunnur Føroya Lögtings ongan pening hevur tókan at læna, og tá ið stórir lórvur er á at fáa lánið pening til vega til grunnin, samtykkir tingið at áleggja landsnevndini tingsins vegna at søkja danska stát um at læna Vinnulánsgrunninum lann partin av kríggstryggingarpeningsavlopinum, sum staturin sambært sítt veðhald fyri tryggjaðan kríggsskaða í Føroyum krevur at fella sær í lut.

Broytingaruppskot

frá Th. Petersen o. fl.:

Av tí, at vit ikki kunna viðurkenna, at danski staturin eigur nakran part í kríggstryggingaravlopinum, kunna vit ikki styðja uppskotið, at biðja um at læna av hesum peningi frá statinum, men fyri sum skjótast at útvega lann neyðturviliga tóka peningin til tey skipa-keyp og fiskivinnuvirki, sum nú vandi er at annars fara at miseydnast, seta vit, samstundis sum vit vísa til hær leiðir til at útvega pening, sum ávístar eru í álitinum í lögtingsmáli nr. 23/1945 (tingtíðindi bls. 190) og tingmáli nr. 2B/1946, fram hetta

Uppskot:

1. Lögtingið samtykkir, at tað kann ikki viðurkenna, at staturin eigur part í ágóðanum av kríggstryggingini og biður stýrið fyri kríggstryggingini bráðfengis læna Vinnulánsgrunninum lann partin av ágóðanum, sum ikki beinleiðis er ognaður teim byggingartakandi.
2. Lögtingið fastheldur sín rætt til at læna pening í útheiminum undir egnari ábyrgd.

Broytingaruppskot

frá R. Long o. fl.:

Uppskotið til avgerðar í hesum máli verður broytt soleiðis:

Av tí Vinnulánsgrunnur Føroya Lögtings ongan tókan pening hevur at læna, og av tí stórir lórvur er á at fáa lánið pening til vegar til grunnin, samtykkir tingið at áleggja landsnevndini tingsins vegna at biðja danska statin kunngeru stýrinum fyri kríggstryggingini, at

staturin hefur einki móti at stýrið bráðfengis lænir vinnulánsgrunninum tann þarlin av ágóðanum, sum ikki beinleiðis er ognaður teim tryggingartakandi, til avgerð er tikin um ognarrættin.

1. viðg. 9/8 og 2. viðg. 10/8.

Pkt. 1 í broytingaruppskoti frá Th. Petersen o. fl. fall 11—0, pkt. 2 samtykt 15—0, broytingaruppskot frá R. Long o. fl. fall 10—0 og uppskot til avgerðar samtykt 13—0.

11. Millumtinganevndir.

10/8 samtykt við 21—0 hella

Uppskot:

Lögtingið samtykkir, at tær í vanligu tingsetuni 1945 settu millumtinganevndir verða sitandi til 1. október 1946.

12. Sendinevnd til Íslands.

10. august varð samtykt við 22—0 soljóðandi uppskot, sum formaðurin setti fram til gerðabókina:

Landsnevndin fær heimild til at avgreiða, um fleiri umboðsmennu skulu fara til Íslands og at velja menninar.

13. Fólkaatkvøðan.

Útskrift úr gerðarbók Løgtingsins:

16. fundur.

Ár 1946, mikudagin 18. sept., kl. 18, varð Løgtingið sett:

Allir limir vóru á fundi.

Varaamtmaðurin var á fundi.

Gerðabókin frá síðsta fundi varð lisin og samtykt.

Løgtingsformaðurin framlegði fjarrit frá lögtingsmonnum Dam og Djurhuus um eykatingfund og bað um løyvi tingins til at seta tingfundin í dag 18. sept. kl. 18.

Løyvið varð givið við 22—0.

Síðan kunngjórði lögtingsformaðurin tingmonnum, at Føroya fólk við fólkaatkvøðuni 11. sept. 1946, klárt hevur givið tinginum til kenna, at alt landaræði fyri Føroyum er her á landi, og at lögtingsins skylda tí er at livilna fólksins vilja.

Tingformaðurin framlegði skriv frá Sverra Paturssyni o. fl. dagsett 18. sept. 1946, til lögtingið um at skípa landið sum sjálvstýrt ríki.

Síðan setti tingformaðurin undir umrøðu áheitanina frá Suður oyartingmonnum Dam og Djurhuus.

Við tað, at tann í fjarritinum frá Dam og Djurhuus nevnda áheitan ikki lá frammi fyri tinginum, helt tingformaðurin málið vera burturdottið.

Næsti fundur verður, sum fyrr kunngjört, leygardagin 21. sept. 1946, kl. 16, við dagsskrá, sum verður kunngjörd við uppslag.

Fundur lokin.

Thorstein Petersen.

Poul Petersen.

17. fundur.

Ár 1946, leygardagin 21. sept., kl. 16, varð lögtingi sett:

Allir limir vóru á fundi.

Varaamtmaðurin var á fundi.

Gerðabókin varð lisin og sett undir atkvøðu við navnakall. *Ja* atkvøddu: Poul Petersen, P. Dahl, J. F. Kjölbro, Hans P. Klein, Rasmus Rasmussen, Richard Long, Jákup í Jákupsstovu, Frederik Bláhamar, Anthonius Sørensen, Daniel P. Jacobsen, Samuel Ellefsen og Thorstein Petersen. *Nei* atkvøddi eingin. Hesir atkvøddu ikki: Jacob F. Jacobsen, P. M. Dam, A. Samuelsen, Johan Poulsen, Hans Iversen, W. Smith, Jacob Fr. Øregaard, J. P. Davidsen, Tr. Samuelsen, O. F. Joensen og Kr. Djurhuus.

Burturstaddur var eingin.

Gerðabókin varð so stutt samtykt við 12—0 atkvøðum.

Formaðurin framlegði:

1. Fjarrit frá hinum føroyska studentafelagnum í Keypmannahavn.
2. Fjarrit frá Bondeungdomslaget í Björgvin (Bergen).

3. Fjarrit frá Jacob Mortensen, Óravík, frá Buckie.
4. Uppskot til lögtingssamtyktar frá 12 tingmonnum, 21. sept. 1946.
5. Skriv 21. sept. 1946 frá 12 tingmonnum.
6. Skriv 21. sept. 1946 frá 11 tingmonnum.

Síðan kom til viðgerðar:

1. viðgerð av tingmáli nr. XIII—25/1946: Fólkaatkvøðan.

Th. Petersen setti fram uppskot um at beina málið til eina sexstaka 5-mannanevnd.

Orðaskiftið varð endað, og atkvøðugreiðslan goymd til framhald av málinum.

Formaðurin setti næsta fund til mánadagin 23. sept. 1946, kl. 17, við hesi

dagsskrá:

Framhald av 1. viðgerð av tingm. nr. XIII—25/1946: Fólkaatkvøðan.

Fundur lokin.

Thorstein Petersen.

Poul Petersen.

18. fundur.

Ár 1946, mánadagin 23. sept., kl. 11, varð lögtingið sett:

Allir limir vóru á fundi.

Gerðabókin frá síðsta fundi varð lisin og samtykt.

Formaðurin framlegði:

1. Skriv 23. september 1946 frá tingmanni Jákup í Jákupsstovu til formannin fyri Føroya Løgtingi.
2. Kunngerð 21. sept. 1946 frá lögtingsformanninum til Statsministerið.
3. Svarskriv 23. sept. 1946 frá amtinum.
4. Úrslit av fínteljingini viðv. fólkaatkvøðuni.

Eftir dagsskránni kom til viðgerðar:

Frh. 1. viðgerð XIII—25: Fólkaatkvøðan.

Uppskot Th. Petersens um at beina málið í eina 5 mannannevnd varð samtykt við 12—0.

Uppskot til lögtingssamtyktar frá 12 tingmonnum varð sett undir atkvøðugreiðslu við navnakall:

Já atkvøddu: Poul Petersen, P. Dahl, J. F. Kjølbro, Hans P. Klein, Rasmus Rasmussen, Richard Long, Jákup í Jákupsstovu, Frederik Bláhamar, Anthonius Sørensen, Daniel P. Jacobsen, Samuel Klefsen, Thorstein Petersen.

Nei atkvøddu: Jacob E. Jacobsen, P. M. Dam, Trygve Samuelson, Kr. Djurhuus, O. F. Joensen, A. Samuelson, Johan Poulsen, Hans Iver-

sen, W. Smith, Jacob Pr. Øregaard og J. P. Davidsen, og varð uppskotið soleiðis samtykt við 12 atkv. fyrir, 11 atkvöðum ímóti.

Formaðurinn setti næsta fund til mánadaginn 23. sept. 1946 kl. 18 við hesi

Dagsskrá:

Val av 5-mannaneynd viðv. tingmál nr. XIII—25: Fólkaatkvöðan.

Fundur lokin.

Thorstein Petersen.

Poul Petersen.

19. fundur.

Ár 1946, mánadaginn 23. sept. kl. 18 varð lögtingið sett:

Allir limir voru á fundi.

Varaamtmaðurinn var ekki á fundi.

Gerðabökin frá síðsta fundi varð lesin og samtykt.

Eftir dagsskránni kom til viðgerðar:

Val av 5-mannaneynd viðv. tingm. nr. XIII—25: Fólkaatkvöðan.

Formaður sambandsflokksins, A. Samuelson, úttalaði:

Vit betrakta tað, ið er hensiktin at gera, vera grovt forbrótisi og vilja tí ikki vera við í nevndini.

Formaður javnaðarflokksins, P. M. Dam, úttalar:

Javnaðarflokkurinn er av tí áskoðan, at tað, ið er gjørt í áðni, er eitt brotsverk, og kann tí ikki vera við at velja menn í hesa nevnd.

Lögtingsformaðurinn viðmerkti:

Tað, ið danska stjórnin hevur kallað „ógildugt“, verður her av formonnum fyrri sambands- og javnaðarflokkin kallað „grovt forbrótisi“ og „brotsverk“.

Uppskotið varð at velja Th. Petersen, R. Long og Jákup í Jákupsstovu.

Tá ið sambandsflokkurinn og javnaðarflokkurinn ongan mann hava skotið upp, vórðu Th. Petersen, R. Long og Jákup í Jákupsstovu valdir uttan atkvöðugreiðslu.

Formaðurinn setti næsta fund til týsdaginn, 24. sept. 1946 kl. 16 við hesi

dagsskrá:

Framløga av áliti í tingm. nr. XIII—25/1946.

Fundur lokin.

Thorstein Petersen.

Poul Petersen

20. fundur.

Ár 1946, týsdagin 24. september, kl. 17, varð lögtingið sett (við uppslagi broytt frá kl. 16 til 17):

Allir limir vóru á fundi.

Varaamtmaðurin var á fundi.

Gerðabókin frá síðsta fundi varð lesin og samtykt.

Eftir dagsskránni kom til viðgerðar:

Framløga av áliti í tingm. nr. XIII—25/1946: Fólkaatkvøðan.

Formaðurin setti næsta fund til friggjadagin 27. sept. 1946, kl. 10, við hesi

dagsskrá:

2. viðgerð av tingmáli nr. XIII—25/1946: Fólkaatkvøðan.

Fundur lokin.

Fjarrit frá P. M. Dam og Kr. Djurhuus:

Samhart áheitan frá veljarum loyva vit okkum at biðja um at fáa lögtingið saman heinan vegin.

Skriv frá Sverra Paturssyni o. fl., dagsett 18/9 --- 1946:

Til tingið.

Á fólkaatkvøðuni 1-1. sept. tók Føroya fólk við yvirvaldsrættinum til Føroya.

Allur útlendskur yvirvaldsrættur her á landi er so stutt burturdottin.

Vit undirritaðu, staddir á fundi í Havn, vænta, at tingið í dag fremur fólkaviljan og

1. Stovnar tað føroyska ríkið og kunnger Føroya fólk og ríkisstjórnini donsku hetta,
2. setur landinum demokratiska fyribilsstjórnarskipan.
3. setur landinum fyribils stjórn,
4. upploysir lögtingið, sum valt varð 6. novbr. í fjór.

Skriv frá 12 tingmonnum, 21/9 - 1946:

Vísandi til tingmál nr. XIII 25/1946: Fólkaatkvøðan, verður sagt frá, at fram verður sett uppskot til bráðfengis stjórnarreglur fyri Føroyar til viðgerðar undir hesum máli.

Uppskot til lögtingssamtyktar frá 12 tingmonnum, 21/9—1946:

Undir føroyskan fólkadóm varð av Føroya lögtingi við samtykt frá dansku stjórnini lögð avgerðin um framtíðar ríkisrættarstöðu Føroya.

Fólkaatkvøðan 14. september 1946 gav tað úrslit, at tilboðið frá dansku ríkisstjórnini um útskipan innanfyri danskt grundløgarmark fall, meðan loysing Danmarkar og Føroya millum varð samtykt.

Hesin fólkadómur kunnger fólksins umboðsmennum, Føroya lögtingi, sína bindandi avgerð, at stjórnarræði Føroya nú er hjá Føroya fólki og áleggur á henda hátt lögtingið at fremja fólksins vilja.

Lögtingið kunnger, at tað fer undir at fremja henda fólka vilja á regluligan hátt. Förvandi lógaruppskot verða lögð fyri lögtingið til samtyktar, og uppskot verður sett fram til at skapa tað umboð, ið fyribils skal taka við stjórnarræðinum.

Lögtingsformanninum verður álagt heftan vegin at gera hetta kunnugt fyri Føroya fólki, og at boða dansku ríkisstjórnini frá hesum, samstundis sum sagt verður frá, at tingsins samtyktir til at seta fólka viljan í verk vilja verða gjørdar dansku ríkisstjórnini kunningar, áðrenn tær verða kunninggjørdar.

Skrip frá 11 tingmonnum 20/9 1946.

Vit mótmæla, at lögtingsformaðurin tann 18. í hesum frá tingsins formaunssæti lýsti fólkaatkvøðuna tann 14. í hesum at hava avgjørt, at Føroyar eru vorðnar eitt sjálvstøðugt ríki.

Vit mótmæla, at tingið á nevndu fólkaatkvøðu verður Sverri Patursson og øðrum til vildar, har teir í ríti til tingið, dagfest 18/9—1946 seta fram:

1. Stovnar tað føroyska ríkið og kunnger Føroya fólki og ríkisstjórnini hetta,
2. setur landinum demokratiska fyribilsstjórnaðarskipan,
3. setur landinum fyribils stjórn,
4. upploysir lögtingið, sum valt var 6. nov. í fjór.

Vit gera vart við, at vit í navni demokratísins við øllum, ið okkum til handa stendur, vilja berjast móti einum hvørjum, ið er ella bara ber merki av einum statskubbi og skuldi tað eydnast einum teprum meiriluta á tingi við einans einum litlum minniluta av fólkinum afturfyr seg bráðfengis at gera eitt tilfál kvætt, vilja vit leggja út í hartasta bardaga fyri at fylkja fólkið til aftur at seta demokratiskt stýri her á landi og skipa fyri, at lógliga og trútt verður stýrt sambært vilja meiriluta fólksins.

Vit grunda okkara mótmæli við:

- 1) Tá ið fólkaatkvøðan varð samtykt á tingi, vóru allir flokkar á einum máli um, at hon einans var vegleiðandi, og varð tí einki sett um, hvussu stórir lutur av atkvøðunum skuldi vera avgerandi.
- 2) Úrslitið av atkvøðuni gav hvørgum av uppskotspunktunum

„simplan“ meirluta og enn og minni „kvalificeraðan“ meirluta við tað, at av teim frammöttu veljarunum fingur

loysing 48,7 %,

stjórnaruppskotið 47,2 % og

neiðkvøður og blankir seðlar vóru 4,1 %.

Undan valinum var av ábyrgdarmonnum og leiðarum sagt fyri fólki, at bæði neiðkvøður og blankir seðlar vildu koma at telja við. Sum prógv fyri hesum verður uppásturtikið betla brót úr grein frá lögtingsformanninum Th. Petersen av 10. sept. í ár. Hann sigur:

„..... Uni nakar í dag ikki vil seta kross fyri loysing, so eigur hann ikki tí at sita heima, men at fara fram og geva sína atkvøðu á tann hátt, at hann svarar á teir spurningar, ið liggja fyri.

Öll tey, ið hava verið við valborðið, verða tald við, og stjórnaruppskotið er felt, um tað ikki — sum A. Samuelsen segði — hevur helvt av öllum, ið hava rætt at stemma í Føroyum — og tað er gravlagt, um tað hevur helvt av öllum stemmum, sum kunnu avgevast í Føroyum, móti sær, og tað er tað úrslit, ið vil søma seg best fyri eitt fríborið fólk.“

Hesin dómur ræður sjálvandi í sama mun, tá ið vit seta „loysing“ í staðin fyri „stjórnaruppskotið“.

Fólk, ið hava sagt nei ella atkvøðið blankt, hava gjørt tað, tí tey vildu ikki hava loysing, men vísa, at tey vóru ímóti stjórnaruppskotinum. Og tey trúðu lögtingsformanninum, at teirra neiðkvøður ella blankir seðlar taldu við.

Av hesari greindu stöðu framanundan valinum til neiðkvøður og blankir seðlar vita vit, at ein meirluti av veljarunum, ið valdu, feldu bæði loysingina og stjórnaruppskotið.

Tað sitandi tingið hevur so statt hvørki við at velja menn til beinleiðis samráðingar við Danastjórn ella við at leggja stjórnarmálið í tveimum spurningum fyri fólkið verið ment at greiða stjórnarflókjuna.

Okkara stöða er tí, at hetta tingið má nú leggja frá sær, og vit krøvja at fáa væl av nýggjum lögtingi til viðgeran av stjórnarspurninginum.

Skriv 23/9 frá Jákup í Jákupsstovu:

Orsakað av, at hinir fimm tingmenn Føroya Javnaðarflokks í brævi, dagsett 22. september 1946, hava lýst meg burtur úr flokki okkara, skal eg við hesum boða frá, at eg fyribils standi uttanflokka á tingi.

Frásögn frá forsetisráðnum 20/9., kanngjörd 23/9.:

Fra den konstituerede Amtmand over Færøerne har Statsministeriet modtaget følgende Meddelse om de paa Lagtingsmødet i Onsdag faldne Udtalelser: „Formanden Thorstein Petersen indledede Mødet

med at erklære, at det færøske Folk gennem Folkeafstemningen har kundgjort os, at Færøerne er et selvstændigt Rige. Denne Beslutning, som vi har faaet fra Folket, kan ikke omstødes af Lagtinget, idet Lagtinget har givet Folket Ret til at afgøre Spørgsmaalet. Herefter var der intet andet at gøre, end at Lagtinget udskrev nyt Valg til Lagtinget. Inden Mødet blev hævet af Formanden, fik Sysselmand Samuelson Lejlighed til skarpt og klart at ndtale, at Thorstein Petersen maatte være klar over, at hann ingen Ret havde til at foretage nogen Handling, der ikke er hjemlet i den gældende Styrelsesordning, og som vilde stride mod Grundloven."

Regeringen finder Anledning til at udtale følgende:

„Ved den nu afholdte Folkeafstemning, som er besluttet og tilrettelagt af Lagtinget, men som ogsaa Regeringen har fundet ønskelig, blev der for Regeringsforslaget om betydelig udvidet Selvstyre afgivet cirka 5500 og for Lösrielse cirka 5650 Stemmer, medens 480 Stemmesedler var ugyldige og cirka 5900 Vælgere ikke har afgivet Stemme. Under Forhandlingerne i Begyndelsen af Aaret erklærede Regeringen, at dersom Færøerne maatte ønske den fulde Selvstændighed og Ophør af det historiske Sambørsforhold med Danmark, vilde de fuldt ud respektere dette Ønske. Dette Standpunkt fastholder Regeringen. Hvorledes man end vil bedømme Udfaldet af Folkeafstemningen, er det imidlertid klart, at Afstemningen hverken i sig selv medfører en ny folkeretlig eller statsretlig Stilling for Øerne eller giver Lagtinget Hjemmel til ensidigt at indføre en saadan ny Ordning. En ensidig Handling af denne Karakter vilde være ulovlig og vilde ikke kunne Anerkendes af Regeringen. Enhver Ændring i den hidtidige Ordning maa fremgaa af en Forhandling mellem Lagtinget og Rigets Myndigheder. Tanken om Udskrivning af Lagtingsvalg kan Regeringen tiltræde.

Ovenstaaende Erklæring er tiltraadt af Statsministeren, der for Tiden er i Jylland. Erklæringen er ligeledes tiltraadt af Repræsentanter for samtlige politiske Partier."

Skriv lögtingsformannsins 21/9 til forsetisráðharran:

Et Flertal af Lagtingets Medlemmer har anmodet mig om at gøre den første Henvendelse til den danske Regering i Anledning af den Folkeafstemning, der foregik den 14. September 1946.

Ved Lagtingsmødet i Dag Kløkken 16 kom Resultatet af Folkeafstemningen til Behandling, idet Formanden samtidig resolverede, at Beslutninger i Sagen ikke kunde foretages før Fintællingsresultatet foreligger officielt, hvilket sandsynligvis sker Mandag. Medlemmerne af Folkepartiet og Selvstyrepartiet sammen med Medlem af Socialdemokratiet Jákup í Jákupsslovu, det vil sige 12 af Tingets 23 Medlemmer, fremlagde til Behandling Forslag til Lagtingsbeslutning, som her følger i Oversættelse:

„Under færøsk Folkedom blev af Færøernes Lagting med Tilslutning fra den danske Regering henlagt Afgørelsen om Færøernes fremtidige statsretslige Stilling.

Folkeafstemningen 14. September 1946 gav det Resultat, at Til-

hudet fra den danske Rigsregering om Nyordning indenfor Danmarks Riges Grundlov blev forkastet, medens Færøernes Lösrivelse fra Danmark blev vedtaget.

Denne Folkedom kundgör Folkets Repräsentanter, Færøernes Lagting, sin bindende Afgörelse, at Suveræniteten over Færøerne nu er hos det færøske Folk, og paalægger paa denne Maade Lagtinget at udföre Folkets Vilje.

Lagtinget kundgör, at det paabegynder Gennemførelsen af denne Folkevilje paa lovlig Maade. De nödvendige Lovforslag vil blive forelagt Lagtinget til Vedtagelse, og der vil blive fremsat Forslag til at skabe de Organer, der foreløbig skal udöve Regeringsfunktionerne.

Lagtingets Formand bliver anmodet om straks at kundgöre dette for det færøske Folk og underrette den danske Regering, samtidig som det bliver meddelt, at Tingets Vedtagelser til Gennemførelse af Folkeviljen, vil blive bragt til den danske Regerings Kundskab, inden den bliver kundgjort."

För Sagen kom til Behandling skete det imidlertid, at Lagtingsmand A. Samuelson forlangte Afstemning om Protokollen fra Mötet i Onsdags, i Anledning af följande Protokolltilförsel, her i Oversættelse:

„Derefter kundgjorde Lagtingsformanden för Tingets Medlemmer, at det færøske Folk ved Folkeafstemningen 14. September 1946 klart har tilkendegivet Tinget, at Suveræniteten over Færøerne er her i Landet, og at Lagtingets Pligt derfor er at udföre Folkets Vilje."

Protokollen blev vedtaget af ovennævnte 12 Lagtingsmedlemmer, og paa denne Maade blev Referatet af Formandens Udtalelse til en Lagtings Beslutning.

Uanset, at ovenciterede Forslag til Lagtingsbeslutning, der er stillet af et Flertal af Lagtingets Medlemmer, endnu ikke er kommet til Afstemning, og uanset at Fintællingsresultatet endnu ikke foreligger, har Lagtingsflertallet ment det rigtigt straks at underrette den danske Regering om det foretagne.

Jeg har herved den Ære paa Flertallets Vegne at underrette Herr Statsministeren om, at Færøernes Lagting ved Afstemningen om Protokolltilförslen har vedtaget en Beslutning, hvorefter Lagtinget tager Folkets Afgörelse til Efterretning, med den Forstaaelse, at der herved er givet en endelig og bindende Folkedom för, at Suveræniteten over Færøerne för Fremtiden er hos det færøske Folk.

Der er i det af Flertallet stillede Forslag til Beslutning nævnt, at Formen för Folkeafstemningen var vedtaget af Færøernes Lagting og tiltraadt af den danske Regering, og lægger Flertallet heri en Forhaands Godkendelse af, at alle Parter vilde föle det som deres Pligt at gennemföre Folkets Dom. Naar Spöragsmaalet om Ophævelse af Rigsfællesskabet paa denne Maade har været forelagt det færøske Folk, opfatter Lagtingsflertallet det saaledes, at de Formaliteter, der skal til, man ordnes paa den Maade, at Færøernes Lagting ordner det nödvendige Regeringsapparat til at overtage de statsretlige Funktioner, medens den danske Regering sørger för den nödvendige Bekræftelse paa, at de statsretlige Funktioner för Færøerne er kommet udenfor Grundlovens Rammer. Jeg önsker samtidig paa Flertallets Vegne at udtale, at vi fuldtnd kan give vor Tilslutning til Statsministerens Udtalelse i Foraaet om at en Adskillelse maa kunne ske under forsonlige Former,

og haaber overleveringen fra danske Organer til færøske meget snart kan tage sin Begyndelse.

Saaledes som det fremgaar af ovennævnte Forslag, vil man holde det høje Statsministerium underrettet om de Vedtagelser af statsretslig Betydning, som Lagtinget maatte foretage, saaledes at den danske Regering kan faa Lejlighed til at udtale sig herom, inden Beslutningen føres ud i Livet.

Saasnart den officielle Bekræftelse paa ovennævnte Forslag foreligger skal dette blive meddelt, og jeg benytter Lejligheden til samtidig at udtrykke Ønsket om at Stillingtagen til de forskellige Spørgsmaal der maatte komme til at foreligge sker saa hurtigt som det er muligt.

Bræv frá lögtingsformanninum til amtmannin 21/9:

Jeg tillader mig herved at henvende mig til Dem Herr Amtmand, som den danske Stats Repræsentant paa Færøerne, og vedlægger en Skrivelse fra mig som Lagtingsformand, paa et Lagtingsflertals Vegne, til det danske Statsministerium, med Anmodning om, at denne Skrivelse maa blive fremsendt snarest belejligt.

Jeg undlader ikke at underrette Dem om, at Statsministeriet i Dag telegrafisk er gjort bekendt med Indholdet af den vedlagte Skrivelse.

Indholdet vil ikke blive offentliggjort fra min Side, før der er opnaaet Sikkerhed for, at Skrivelsen er modtaget af den danske Regering, og at der har været Tid til at drøfte Meddelelsen.

Bræv frá amtmanninum til formannin 22/9:

Som konstitueret Amtmand anerkender jeg herved Modtagelsen af Lagtingsformandens Dags Dato til mig overbragte Skrivelse til Statsministeriet, hvilken Skrivelse omgaaende vil blive viderebefordret. For saavidt Skrivelsen er saaledes at forstaa, at Lagtinget gennem Flertalsbeslutning skulde have vedtaget, at Suveræniteten over Færøerne nu er overgaaet til det færøske Folk undlader jeg ikke hermed omgaaende som konstitueret Amtmand at nedlægge en Protest mod en saadan Beslutning som værende ulovlig og stridende mod Grundloven, jfr. dennes § 18. Lagtingsbeslutningen vil herefter være af stille i Bero, indtil Spørgsmaalet har været forelagt de højere kompetente Myndigheder til Afgørelse, jfr. Lagtingslovens § 20.

Bræv frá formanninum til amtmannin, 22/9:

Herved anerkendes Modtagelsen af Skrivelse af Dags Dato fra Færø Amt, hvori anerkendes Modtagelsen af min Skrivelse af Gaars Dato med den medfølgende Skrivelse til det danske Statsministerium.

Som det fremgaa af min ovennævnte Skrivelse, skete Fremsendelsen til Dem, Herr Amtmand, som den danske Stats Repræsentant paa Færøerne, og takker jeg for Meddelelsen om, at Skrivelsen omgaaende vil blive viderebefordret.

Bræv frá formanninum til Føroya amt 22/9:

Føroya lögting samtykti tann 7. mai 1940 bráðfengis stjórnarskipan fyri Føroyar. Tann 9. mai 1940 kunngjörði danski amtmáður hetta sum lóg.

Eftir hesi fyribils stjórnarskipan hava Føroyingar livað síðani, og hetta er góðtikið av donsku stjórnini og danska ríkisdegunum.

Eftir hesi fyribils stjórnarskipan hevur Føroya lögting sett amtmannin til at virka vegna alt stjórnarumboð, og grein 20, 1. punktun í lögtingslógini er tí ein av teimum lógargreinum, ið eru farnar úr gildi, sí grein 1, hvar tað stendur: „i saa vidt Omfang som efter Forholdene muligt.“

Tá tygum í skrivi til min í dag tala um grundlógarinnar grein 18 og lögtingslógarinnar grein 20, skal eg siga frá, at Føroya lögting hevur tann 7. mai 1940 lagt grundarlagið undir ta bráðfengis stjórnarskipan, vit síðani hava livað undir, og hevur ikki síðani broytt tað.

Skriv frá forsetisráðharranum, 23/9:

I Overensstemmelse med den den 20. September offentliggjorte Regeringserklæring skal Regeringen udtale følgende: Hvorledes man end vil bedømme Udfaldet af Folkeafstemningen er det klart at Afstemningen hverken i sig selv medfører en ny folkeretlig eller statsretlig Stilling for Færøerne eller giver Lagtinget Hjemmel til ensidig at indføre en saadan Nyordning. En ensidig Handling af denne Karakter vilde være ulovlig og vilde ikke kunne anerkendes af Regeringen. Enhver Ændring i den hidtidige Ordning maa fremgaa af en Forhandling mellem Lagtinget og Rigets Myndigheder. Den i deres Telegram nævnte Lagtingsbeslutning om Protokolltilførslen fra Mødet den 18. vedrørende Suveræniteten over Færøerne er derfor ugyldig. En eventuel Vedtagelse af det af 12 Lagtingsmedlemmer den 21. September fremlagte Forslag til Lagtingsbeslutning vilde ligeledes være ugyldig. Organer der maatte blive skabt i Henhold til en saadan Beslutning vilde være ulovlige og kunde derfor ikke udøve nogen Myndighed. Overhovedet maa det have sit Forblivende ved den hidtidige Ordning saalænge denne ikke paa lovlig Maade er ændret ved Forhandling mellem Lagtinget og Rigets Myndigheder. Regeringen er enig med dem i, at der snarest muligt bør udskrives Nyvalg til Lagtinget. De fornødne Forhandlinger maa derfor føres mellem Repræsentanter for det nyvalgte Lagting og Regeringen. For ikke at sinke disse Forhandlinger har Regeringen instrueret den konstituerede Amtmand om at forhandle med Lagtingets Partier om Udskrivning af de nye Valg saa hurtigt som muligt.

Bræv frá formanninum til forsetisráðharran, 23/9:

Efter modtagelsen af den danske Regerings Svar paa min Note af 21de dennes skal jeg meddele, at jeg af omtalte Lagtingsflertal er bemyndiget til at meddele følgende:

Folkeafstemningen den 14. September 1946 blev tilrettelagt af et Lagtingsflertal paa 12 af Tingets 23 Medlemmer. Tilrettelæggelsen blev godkendt af Regeringen men ikke Lagtingets Mindretal paa 11 Medlemmer. Kundgørelsen § 1 siger: „Inden 15. September 1946 afholdes Folkeafstemning paa Færøerne angaaende Øernes fremtidige statsretlige Stilling.“ — Ud fra dette Grundlag fastholder Lagtingsflertallet, at Folkeafstemningen er en endelig Beslutning, der ikke kan omstødes ved Lagtingsbeslutning, medens Forstaaelsen af den Vejledning Folkeafstemningen giver først og fremmest henligger hos Færøernes Lagting. Med nøjagtig samme Proportion, som forelaa ved Folkeafstemningens Vedtagelse har et andet Flertal indenfor Lagtinget vedtaget og gjort den danske Regering opmærksom paa sin Forstaaelse, medens denne Beslutning, ganske som ved Vedtagelsen ikke godkendes af Mindretallets 11 Medlemmer. Flertallet fastholder derfor Beslutningen og hævder, at den absolut er lovmæssig. Flertallet fastholder, at Folkeafstemningen hindende har afgjort, at Suveræniteten over Færøerne nu er paa Færøerne, medens man indrømmer, at Udførelsen af dette kræver forskellige Loves Gennemførelse, og har Flertallet allerede meddelt den danske Regering, at ethvert dertil sigtende Forslag vil blive forelagt for Udførelsen.

Den hidtidige Ordning, der henvises til i Herr Statsministerens Svar kan Flertallet derfor ikke godkende som Grundlag fra nu til et Lagtingsvalg har fundet Sted. Vi maa fastholde den absolutte Nødvendighed af, at der skabes Organer, der under færösk Ansvar kan overtage Udøvelsen af Statsfunktionerne, som i Øjeblikket i Henhold til Bestemmelserne af 9. Maj 1940 henligger hos den danske Amtmand, der er ganske uden noget lovfæstet Ansvar overfor Færinger. Medens Flertallet iøvrigt kan gaa med til, at den endelige fuldstændige Overlevering først finder Sted til et nyvalgt Lagting, maa det fastholdes, at Grundlaget skabes nu for at de Funktioner, som nuværende Lagtingsflertal anser for livsvigtige i Øjeblikket kan overleveres straks. Flertallet fastholder derfor som sin Beslutning at en foreløbig Konstitution maa etableres inden Lagtingsvalg udskrives.

Angaaende Forhandlingerne med Danmark udtaler Flertallet, at disse bør ske snarest. Den Forstaaelse, at disse Forhandlinger først kan ske 1) efter Lagtingsvalg og 2) af Lagtinget, kan Flertallet ikke tiltræde, idet man vil hævde, at Forhandlingerne maa ske 1) af et ansvarligt færösk Styre og 2) snarest muligt eventuelt paabegyndes inden Resultatet fra nyt Lagtingsvalg foreligger. Flertallet maa ogsaa tillade sig at paapege, at vel ~~næppe~~ nogen af Parterne, dengang Folkeafstemningen blev sat i Værk, havde den Forstaaelse, at der derefter skulde indtræde et Interregnum hvor ~~att skulde afvente~~ nyt Lagtingsvalg.

Flertallet udtrykker som sin Forvisning, at den naturlige Udviklings Fremgangsmaade, som vi her har besluttet, er Vejen til den bedste Forstaaelse, og imødeser det danske Statsministeriums fornyede Udtalelse.

Fjarrit frá formanninum til forsetisráðið, 23/9:

Henvisende til Note 21, dennes meddeles, at Lagtinget i Dag har vedtaget det stillede Forslag til Beslutning med 12 Stemmer Ja, medens 11 stemte Nej.

Nevndarálit framlagt 24. september 1946:

I eykafingsetu í mai 1946 samtykti Føroya lögting, at fólkaatkvøða skuldi fara fram í Føroyum um framtidarríkisrættarstöðuna. Danska stjórnin góðtók tað orðalag, lögtingið hevði samtykt fyri atkvøðuna, eftir tað at stjórnin hevði haft samráð við teir politisku flokkarnar á ríkisdegi danska. Orðalagið var hetta:

- I. Ynskja tygum stjórnaruppskotið sett í gildi?
- II. Ynskja tygum loysing Danmarkar og Føroya millum?

Í kunngerð nr. 10 frá amtinum, har hetta varð kunngjørt Føroya fólki, stendur í grein 1: „Áðrenn 15. september 1946 verður fólkaatkvøða í Føroyum viðvíkjandi oyggjanna framtidar ríkisrættarstöð.“

Úrslitið av hesari atkvøðu, ið fór fram tann 14. september 1946, er lagt fyri lingið, og visir hesi töl:

Valdømi:	Fyri I: Fyri II: Ógyklugar:		
Norðuroyar	398	956	64
Eysturoy	1376	1052	99
Norðstreymoy	543	622	42
Suðurstreymoy	674	1308	145
Vágar	434	614	38
Sandoy	286	465	32
Suðuroy	1788	643	61
Ialt	5499	5660	481

Málið er nú tikið til viðgerðar av Føroya Lögtingi. Aftaná at undir 1. viðgerð varð samtykt, at senda málið til viðgerðar í eini 5-mannanevnd, segði sambandsflokkurin og javnaðarflokkurin á tingi frá, at teir vildu ikki taka lut í nevndarviðgerðini. Teir bággir nevndarlimirnir Jákup í Jákupsstovu, Rikard Long og Thorsteini Petersen hava síðani viðgjørt málið, og seta fram hetta álit og uppskot

Undir málinum er framlagt:

1. Skriv, dagfest 18. september 1946, frá 39 monnum um fólkaatkvøðuna tann 14. september 1946 har Føroya fólk tók við yvirvaldsrættinum til Føroya og uppskot samsvarandi.
2. Uppskot til tingsamtyktar frá Fólkaflokkinum, Sjálvstýrisflokkinum og Jákup í Jákupsstovu um at tingið tekur undir við fólkaatkvøðuni og kunnger, at tað fer undir at fremja henda fólkaavilja á regluligan hátt. (Samtykt á tingi 23. september).

3. Skriv frá somu monnum um at uppskot til bráðfengis stjórnarreglur fyri Føroyar verður sett fram til viðgerðar undir hesum máli.
4. Skriv, dagfest 20. september 1946, frá 6 sambandsmonnum og 5 javnaðarmonnum.

Føroya lögting hevur sett ein spurning fram til Føroya fólk, um tað ynskir loysing Danmarkar og Føroya millum. Danska stjórnin hevur góðtikið henda spurning, uttan at taka minsta fyrivarni um, hvussu hetta skuldi fatast. Føroya fólk hevur givið flestar atkvøður fyri loysing. Tað var eitt álvarsamt stig, Føroya lögting og danska stjórnin tóku, men í einum so álvarsomum spurningi kann eingin ivi vera um, at allir partar, ið hava orðnað spurningin, eisini hava verið vitandi um, at teir máttu taka ábyrgdina fyri at gjørt verður eftir fólkaatkvøðuni — hvat hon so enn visti. Eisini má tað hava verið øllum greitt, at tað var Føroya lögting, sum hevði rættin til at gera av, hvat næsta stig skuldi vera, tá ið fólkaatkvøðuúrslitið lýrti.

Um tað av fyrstan tíð var ætlað at lata eina leiðbeinandi fólkaatkvøðu fara fram, so varð atkvøðan av Lögtinginum við tí orðaljóði, ein meiriluti har gav henni, gjörd avgerandi, og hetta orðaljóð er góðkent uttan fyrivarni av dansku ríkisstjórnini og dansku politisku flokkunum. Soleiðis sum fólkaatkvøðan fall út, má alt trætumál, um hon var ætlað leiðbeinandi ella avgerandi falla burtur; úrslitið visir ongan annan veg enn til politiskan skilnað við Danmark. Ríkisrættarstöðan er avgjörd av fólkinum, og tingið kann ikki gera hesa avgerð til einkis. Lögtingið hevur við 23. september í ár at samtykkja uppskotið til samtyktar frá 12 tingmonnum avgjört hetta og hevur á henda hátt ásannað, at tann bindandi avgerðin tann 14. september 1946 visir, at landaræði Føroya nú er hjá Føroya fólk, og hevur samtiðis samtykt at fremja tann fólkaávilja, sum á henda hátt er lagdur fram í dagin.

Bardagatiðin førði við sær broytan av Føroya stjórnarlígu viðurskiptum. Eftir stýrisskipanini av 9. mai 1940 er øll úttinnan av stjórnarræðinum í hondum danska amtmannsins. Tá ið nú landaræðið við fólkaatkvøðuna er fallið til Føroya fólk, má hetta verða broytt.

Um summir tættir í samfelagnum eru soleiðis, at tað ikki nýtist at nerva samfelagið, hvør ið stýrir teimum eina stutta tíð, so er øðrvísi við øðrum. Tá ið fólk ið hevur gjørt av, at landaræðið er heima í Føroyum, so er tað lögtingsins skylda at ansa eftir, at teir tættir, ið á avgerandi hátt nerva okkara samfelag, beinan vegin koma undir føroyskt ræði.

Landaræðið her heima! Hetta eru høðini, vit hava fingið frá fólkinum, og til at útinna tey er tað okkara skylda at skipa okkum sum sjálvstöðugt samfelag, áðrenn lögtingsval kann fara fram. At taka eitt millumbil undir gamla stýrinum uttan eftiransan við fullari ábyrgd yvirfyri lögtinginum, halda vit eftir tí avgerð, Føroya fólk hevur tikið við fólkaatkvøðuna, vera ábyrgdarleyst. Tað er tí skylda tess mnisitandi lögtings at leggja grundarlagið undir stovnum, ið kunnu ansa eftir, at fólksins vilji verður framdur, og sum eru undir fullari ábyrgd yvirfyri fólkaávilja umboð Føroya fólks.

Hesar bráðfengis stjórnarreglur, ið lagdar verða fram til samtyktar á tingi, skulu tí broyta stjórnarskipanina av 9. mai 1940 soleiðis, at landið verður ført fyri at taka ímóti ræðinum so hvørt, sum teir

núverandi stovnar handa frá sær ræðið. Hildið verður fast um, at farið skal verða fram eftir lógligum vegi, og skulu tí hesar bráðfengis stjórnarreglur viðgerast á vanligan hátt, so einki brot verður landastýrinum viðvíkjandi.

Soleiðis sum orðað er í §§ 1 og 5 í uppskotinum til stjórnarreglur, má alt stjórnarstarv halda fram, til tann føroyska landsstjórnin hevur tikið við. Á sama hátt verður at fara fram í fíggjarmálum. Løur og studningar verða at útgjalda á vanligan hátt, og landsstjórnin, ið tekur við, og gamla stýrið gera sáttmála um, hvussu skal verða gjørt upp fíggjarmálum viðvíkjandi. Tíð uppgerð má sjálvandi fara fram út frá tí sjónarmiði, at Føroyingar hava tikið alla fíggjarliga ábyrgd.

Samsvarandi tí í álitinum framförda seta vit fram soljóðandi

*Uppskot
til
bráðfengis stjórnarreglur fyri Føroyar.*

§ 1.

Lógir, kunngerðir og rættarreglur galdandi, áðrenn henda lóg kemur í gildi, verða framvegis galdandi, har tað er gjörligt uttan at nerva nýskipanina.

§ 2.

Lóggávuvaldið er hjá løgtinginum. Landsstjórnin staðfestir og kunnger tær lógir, ið samtyktar verða á tingi.

§ 3.

Tann heimild, sum eftir galdandi lóggávu ein ráðharri hevur til skipandi at seta í gildi rættarreglur, verður flutt til landsstjórnina.

§ 4.

Løgtingið hevur liggjarræði og umsjón við landsins almennu viðurskiftum.

§ 5.

Løgtingið setur 5-manna landsstjórn.

Landsstjórnin hevur tað vald, ráðharrar og amt higartil hava haft.

Landsstjórnin skipar starvið limanna millum.

Skipandi stovnar, ið nú eru, halda fram, til tann føroyska landsstjórnin hevur tikið við valdi leirra.

§ 6.

Hesar bráðfengis stjórnarreglur koma í gildi beinanvegin.

Samstundis fara „Bestemmelser om midlertidig Styrelsesform“ nr. 1 av 9. mai 1940 úr gildi.

*Forslag
til
midlertidig Styrelsesform for Færøerne.*

§ 1.

Love, Anordninger og Retsforskrifter, der er i Kraft, før denne Lov træder i Kraft, forbliver gældende, hvor det er muligt uden at være til Hinder for Nyordningen.

§ 2.

Lovgivningsmagten er hos Lagtinget. Landsstyret stadfæster og kundgør de Love, som Lagtinget vedtager.

§ 3.

Den Hjemmel, som efter gældende Love en Minister har til administrativt at sætte Retsregler i Kraft, bliver overført til Landsstyret.

§ 4.

Lagtinget har den højeste Myndighed over Landets Finanser og fører Tilsyn med Landets offentlige Anliggender.

§ 5.

Lagtinget vælger et Landsstyre paa 5 Medlemmer.

Landsstyret har de Beføjelser, der hidtil har været hos Ministre eller Amt.

Landsstyret fordeler Funktionerne mellem Medlemmerne.

Nuværende administrative Organer fortsætter, til Landsstyret har overtaget deres Funktioner.

§ 6.

Denne midlertidige Styrelsesform træder i Kraft straks.

Samtidig bliver „Bestemmelser om midlertidig Styrelsesform“ nr. 1 af 9. Maj ophævet.

Bræv frá Føroya amti til Løgtingið 25/9:

Statsministeriet har Gaars Dato udsendt saalydende Meddelelse:
„Paa Statsministerens Indstilling har Hans Majestæt Kongen i Dag bestemt at Færøernes Lagting opløses med øjeblikkelig Virkning og at Nyvalg skal finde Sted snarest saaledes, at Amtmanden over Færøerne foretager det i saa Henseende videre Fornødne i Overensstemmelse med Lagtingsloven af 28. Marts 1923. I de nærmeste Dage vil nogle danske Politikere under en Ministers Ledelse rejse til Færøerne for at søge Kontakt med færøske Politikere med gensidig Orientering for Os.“

Hvilket herved meddeles.

Bræv frá amtinum til formannin, 25/9:

Man skal herved meddele, at Statsministeriet i Tilslutning til den stedfundne Opløsning af Færøernes Lagting har givet følgende Redegørelse:

„Ved et den 18. September afholdt Møde i Lagtinget „kundgjorde Lagtingsformanden for Tingets Medlemmer, at det færøske Folk ved Folkeafstemningen 11. September klart har tilkendegivet Tinget, at Suveræniteten over Færøerne er her i Landet, og at Lagtingets Pligt derfor er at udføre Folkets Vilje.“

Ved et Lagtingsmøde den 21. September vedtog Lagtinget med et Flertal paa 12 Medlemmer (mod 11) denne Udtalelse. I samme Møde blev der af det nævnte Flertal fremsat et saalydende Forslag til Lagtingsbeslutning: Under færøsk Folkehed blev af Færøernes Lagting med Tilslutning fra den danske Regering henlagt Afgørelsen om Færøernes fremtidige statsretlige Stilling. Folkeafstemningen 14. September 1946 gav det Resultat, at Tilbudet fra den danske Regering om Nyordning indenfor Danmarks Riges Grundlov blev forkastet, medens Færøernes Løsrivelse fra Danmark blev vedtaget. Denne Folkehed kundgør Folkets Repræsentanter Færøernes Lagting sin bindende Afgørelse, at Suveræniteten over Færøerne nu er hos det færøske Folk og paalægger paa denne Maade Lagtinget at udføre Folkets Vilje. Lagtinget kundgør, at det paabegynder Gennemførelsen af denne Folkevilje paa lovlig Maade. De nødvendige Lovforslag vil blive forelagt Lagtinget til Vedtagelse, og der vil blive fremsat Forslag til at skabe de Organer, der foreløbig skal udøve Regeringsfunktionerne. Lagtingets Formand bliver anmodet om straks at kundgøre dette for det færøske Folk og underrette den danske Regering samtidig som det bliver meddelt, at Tingets Vedtagelser til Gennemførelse af Folkeviljen bliver bragt til den danske Regerings Kundskab, inden de bliver kundgjort.“

Ifølge et Telegram fra Lagtingsformanden er dette Forslag paa Mødet i Lagtinget den 23. d. M. vedtaget med de foran omtalte 12 Stemmer, medens 11 stemte Nej. Ifølge telegrafisk Meddelelse fra den konstituerede Amtmand blev der paa samme Møde af et Flertal paa 12 Medlemmer vedtaget Nedsættelse af et 5 Mands Udvalg til Dannelse af midlertidige Organer i Henhold til den nævnte Lagtingsvedtagelse.

De foran omtalte Lagtingsvedtagelser om Etablering af en selvstændig færøsk Stat er utvivlsomt i Strid med Grundloven, jfr. Bestemmelserne i dennes § 18. -- Det er af Regeringen overfor Lagtingsformanden klart præciseret, at Folkeafstemningen hverken i sig selv medfører en ny folkeretlig eller statsretlig Stilling for Færøerne eller giver Lagtinget Hjemmel til ensidigt at indføre en saadan Nyordning, at en ensidig Handling af denne Karakter vilde være ulovlig, at enhver Ændring i den hidtidige Ordning maa fremgaa af en Forhandling mellem Lagtinget og Riges Myndigheder, at Lagtingsvedtagelsen om Protokolliførslen vedrørende Suveræniteten over Færøerne er ugyldig, at Vedtagelsen af det af 12 Lagtingsmedlemmer den 21. September fremsatte Forslag ligeledes vil være ugyldig, og at Organer, der maatte blive skabt i Henhold til en saadan Beslutning vil være ulovlige og ikke kan udøve nogen myndighed. Da Lagtingets Flertal desuagtet ved Vedtagelserne paa Mødet den 23. har fortsat med de mod Lovgivningen

stridende Vedtagelser og har bebudet Fortsættelse heraf, har Regeringen anset det for nødvendigt, at Lagtinget opløses straks, og at der udskrives nyt Valg til Lagtinget."

Det tilføjes, at Opløsningen af Lagtinget vil blive kundgjort i et ekstra Nummer af „Dimmalætting“.

14. Ikki viðgjörd mál.

I. *Fíggjarlig viðurskipti:*

Rokskapur og fíggjarstandur lögtingsins, Fíggjarættan amtsgrunnisins 1947, Fíggjarættan fyri amtsfátækragrunnin, Amtsfondsálíkningin 1947, Lögtingsskattur 1947, Minkan av útreiðslum til tingstovnar og nevndir.

II. *Skúlamál:*

Ítróttalærarin, Sveinaprógvi, Løn fyri heimaarbeiði til lærarar við studentaskeiðið, Húsaleiguendurgjald til lærarar við realskúlan í Havn, Studningur til skúlabýgging, Skúlaskipanin í Føroyum, Læraralønir við realskúlan í Vági, Ítróttur sum fäst lærugrein, Kostskúli, Lønningarlóg fyri lærarar, Broytan av feriskipanini við Tórshavnar kommunuskúla, Lønar- og arbeiðsviðurskipti lærlinganna.

III. *Kirkjumál:*

Fíggjarættan fyri kirkjugrunnin, Prestafluttningur, Kirkja í Miðvági, Grunnurin „Føroyskt kirkjumál“, Kirkjugarðar.

IV. *Telefonmál:*

Frágreiðing frá telefonnevndini, Ymisk telefonmál (bræv frá stjóranum), Telefonkaðal til Nólsoyar, Radiotelefon í fiskiskipum, Tráðleys telefon, Útvarp, Fiskihylgjurnar.

V. *Sjúkrahús, lækna o. t.:*

Bróstsjúkrahúsið, Ellisheimini, Lønviðurskiptini hjá jarðamóðrum, Studningur til læknaús í Fuglafirði.

VI. *Fiskivinna:*

Kunngerð um gjald við feskfiskasölu í Bretlandi, Tænaslutíð um-
borð í fiskiskipum, Broytan av skipan fyri hjálpargrunnin, Lykt
norður við Streym, Nýggir vítar, Rentufri bátalán, Tvungin fesk-
fiskavráking, Tokulúðrar við víturnar.

VII. *Landbúnaðurin o. t.:*

Frágreiðing frá millumtinganeyndini viðv. landbrúksviðurskiftum,
Útskiptingarlógin, Broytan av kunngerð viðv. „Husdyrbrúgets
Fremme“, Innflytan av íslenskum seyðakjöti, Umsóku frá Føroya
Búnaðarfelag (fræ), Útskiptingarformenn.

VIII. *Vegir, brýr og lendingar:*

Eftirlit við vegum, Studningur til vegir, Studningur til lendingar,
Hövdsumvölan av samferðsluvegum.

IX. *Havnir o. a.:*

Eftirlit við havnum, Eykastudningur til Sands havn, Reglugerð fyri
Kongshavn, Havnareglugerð í Haldórsvík, Ymisk havnamál, Viðkan
av Høvs havn, Brúgva- og vörugjöld.

X. *Ymisk lógsmál:*

Lóg um rúsdrekka, Inntökumark fyri sjúkrakassalimir, Lóg um
fólkaregistar, Broytan av tryggingarlógini, Hundslóg, Fólkatrygging,
Kommunal skattalóg, Broytan av sjóvinnulógini, Dýrlíðarviðgeran
av skattainntökum, Forsorgargjald, Einkjutrygging, Fritíð við lön,
Grundvirðisökingarskattur, Millumkommunalur skattur, Skylda hjá
peningastovnum at uppgeva inntøkur, Skamtan av kjöti, Peninga-
virði, Pristal og prísansan, Ferðaútreiðslur embætisslækna, Broylan
av lögtingslógini.

XI. *Strandferðaskip:*

„Smítil.“

XII. *Kommunal mál:*

Decisiön av kommunuroknskapum, Heilsusamtýkt fyri Klakksvíkar
kommunu og Fuglafjarðar kommunu, Valkætur, Løysi og ábyrgd
fyri lán til Porkeris kommunu, Bænafrádráttur, Eftirlønargrunnur
fyri tenastumenn hjá Klakksvíkar kommunu, Lønskipan fyri
tenastumenn hjá Klakksvíkar kommunu.

XIII. *Ymist:*

Decisiön av lögtingsroknskapnum, Bini av landsnevndini og amt-
manninum greiddu mál, Útflutningur av leiri og royðu, Listarsavn,

Varðveitsla av fornminnum, Nýlt barnahéim, Studningur til bókasavn á Viðareiði, Fossamálið, Vitskapligt arbeiði viðv. føroyskum fuglum, Vaktarlið, Farmasigling, Lögtingsbanki, Hýringar- og arbeiðsáviðingarkontór, Kannan av undirgrundini, Fyriskiparnir móti arbeiðsloysi, Flogvöllurin, Brunaskaði, Húsaumsýningarmenn, Studningur til eykapolitist, Viðkan ravnagnsverki í Klakksvík, Studningur til Hjördis Henriksen, Kolamálið, (Studningur til veg í Rangabotni o. a.), Fólkaatkvøðan.

XIV. *Álitismenn og nevndir.*

Tingið varð upployst av kongi eftir tilmæli forsetisráðharrans 24. sept. Fundirnir vóru 20.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to capture both quantitative and qualitative data.

The third part of the paper presents the findings of the study. It shows that there are significant differences in learning outcomes between different cultural groups. These findings have important implications for educators and policymakers, who need to take cultural differences into account when designing educational programs.

The final part of the paper discusses the limitations of the study and suggests areas for future research. The authors note that the study was limited to a specific population and time period, and that further research is needed to explore the generalizability of the findings.

Tingsetan november 1946— mars 1947.

8 f.
6 4 1
6 4 3

ÁR 1946, mikudagin 20. november, kl. 10, varð Føroya Løgting sett.

Elsti tingmaður Andreas Samuelson, Fuglafirði, fór til formannsessin og tók við fundarstýrið. Hann lýsti, at tingið var sett, og framlegði kunngerð um, at amtmáðurin 11. november 1946, samsvarandi § 16 í lögtingslógini hevði kallað tingið saman til tingsetu.

Ellisformaðurin bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri kongi, eitt 3-falt hurra fyri Føroyum og eitt 3-falt hurra fyri Danmark. Síðani bað hann Poul Petersen og L. Zachariasen vera fyrribils skrivarar.

Valbrøvini vórðu rannsukaði, og vóðu hesir menn góðkendir sum tingmenn:

Hákur Djurhuus, Klakksvík, ffl.
S. P. Zachariasen, Klakksvík, í valbólki við jfl.
Poul Petersen, Tórshavn, ffl.
A. Samuelson, Fuglafirði, sb.
Joh. M. Fr. Poulsen, Strendur, sb.
J. Fr. Øregaard, Gøtu, jf.
Fr. Bláhamar, Vestmanna, ffl.
Thorstein Petersen, Tórshavn, ffl.
Richard Long, Tórshavn, í valbólki við ffl.
Poul Nielsen, Tórshavn, sb.
Louis Zachariasen, Tórshavn, í valbólki við jf.
Samuel Ellefsen, Miðvági, ffl.
P. H. Weihe, Sörvági, sb.
Antoniús Sørensen, Húsavík, ffl.
J. P. Davidsen, Sandi, jf.
Martin Holm, Tórshavn, ffl.

Harnæst fór fram val av tingformanni og næstformanni. Ellisformaðurin upplýsti, at fólkaflokkurin hevði 8 tingmenn, jaynaðarflokkurin 6 og sambandsflokkurin 6. Formaðurin framlegði skriv frá jaynaðarflokkinum og sambandsflokkinum, harestir teir ganga saman í valbólki til val av tingformanni. Valbólkurin setti fram uppskot um at velja J. Fr. Øregaard til tingformann, og varð hetta hildið samtykt uttan atkvøðugreiðslu. Fólkaflokkurin setti fram uppskot um at velja Thorstein Petersen til næstformann, og varð hetta hildið samtykt uttan atkvøðugreiðslu.

Hin valdi formaðurin, J. Fr. Øregaard, tók nú við fundarstýrimum. Til tingskrivarar vórðu valdir Poul Petersen og L. Zachariasen.

Valbrövin hjá Kr. Djurhuus, W. Smith, P. M. Dam og Hans Iversen vórn ikki til staðar, og varð tí góðkennan av hesum valbrövum goymd til seinni fund.

Á fundi 21. november vóru hesi valbrövin komin til staðar og rannsakaði, og vórðu góðkendir sum tingmenn:

Hans Iversen, Kvívík, sb.
P. M. Dam, Tvöroyri, jf.
Kr. Djurhuus, Tvöroyri, sb.
W. Smith Vági, jf.

Fastar nevndir.

Kirkjunevndin:

S. Ellefsen, Fr. Bláhamar, Joh. M. Fr. Poulsen, J. Fr. Øregaard, H. Iversen.

Kommunala nevndin:

A. Sørensen, Hans Iversen, S. P. Zachariasen.

Figgjarnevndin:

Th. Petersen, R. Long, Hákon Djurhuus, Kr. Djurhuus, Joh. M. Fr. Poulsen, P. M. Dam, L. Zachariasen.

Ymsamálanevndin:

Poul Petersen, Poul Nielsen, William Smith.

Amtmanasmálanevndin:

Hákon Djurhuus, P. H. Weihe, J. Fr. Øregaard.

Aðrar nevndir.

Stjórnarskipanarnevndin:

P. M. Dam, L. Zachariasen, Johan Poulsen, Kr. Djurhuus, Th. Petersen, Martin Holm, R. Long.

Nevnd viðv. Socialhjálp:

Poul Petersen, Poul Nielsen, J. P. Davidsen.

Skólanevndin:

S. P. Zachariassen, R. Long, Hákon Djurhuus, Joh. M. Fr. Poulsen,
Hans Iversen.

Smirlanevndin:

J. P. Davidsen, S. Ellefsen, Martin Holm, Kr. Djurhuus, William
Smith.

Skúlastjórn:

P. M. Dam, R. Long, Joh. M. Fr. Poulsen.

Telefonnevndin:

Hans Iversen, J. Fr. Öregaard, A. Sörensen, Hákon Djurhuus,
S. P. Zachariassen.

Nevnd viðv. radiotelefon í fiskiskípum:

Poul Niclasen, Th. Petersen, S. Ellefsen, L. Zachariassen, P. H.
Weihe.

Havna- og veganevnd:

Poul Petersen, S. Ellefsen, Hákon Djurhuus, Joh. M. Fr. Poulsen,
H. Iversen, J. P. Davidsen, S. P. Zachariassen.

Búnaðarnevndin:

J. P. Davidsen, Kr. Djurhuus, P. Petersen, A. Sörensen, H. Iversen.

Bróstsjúkrahúsnevndin:

W. Smith, R. Long, Fr. Bláhamar, Poul Niclasen, P. H. Weihe.

Nevnd við. inntökumark fyri sjúkrakassalimir:

Poul Niclasen, A. Sörensen, J. Fr. Öregaard.

Vörunevndin:

J. P. Davidsen, W. Smith, S. Ellefsen, Fr. Bláhamar, Martin Holm,
Hans Iversen, P. H. Weihe.

Prístalsnevndin:

W. Smith, P. Petersen, Hákon Djurhuus, Kr. Djurhuus, Hans
Iversen.

Fiskivinnunevndin:

P. M. Dam, R. Long, Fr. Bláhamar, Poul Niclasen, W. Smith.

Skattanevndin:

R. Long, A. Sörensen, Hans Iversen, L. Zachariassen. Tiltaksmenn:
Hákon Djurhuus, Martin Holm, P. H. Weihe, J. P. Davidsen.

Rásdrekkannevndin:

Hákon Djurhuus, Martin Holm, L. Zachariassen, A. Samuelson,
Joh. M. Fr. Poulsen.

Nevnd viðv. fólkatrygging:

Fr. Bláhamar, Poul Petersen, W. Smith, Johan Poulsen, S. P. Zachariassen

Fossanevndin:

W. Smith, J. Fr. Öregaard, S. Ellefsen, H. Djurhuus, K. Djurhuus, P. H. Weihe, Fr. Bláhamar.

Frávíkjan av tíðarfreistum.

25. mars varð samtykt at geva løyvi til at frávíkja tær í tingskipanini ásettu tíðarfreistir fyri restina av tingsetuni.

I. FÍGGJARLIG VIÐURSKIFTI

1. Roknskapir og fíggjarstandur Lögtingsins.

Sí skjöl nr. 1.

2. Fíggjarætlan amtsgrunnnsins 1947.

1. viðg. 22/11 — 46. 22/3 — 47 frl. álit (sí skj. 9).

2. viðg. 24/3 — 47, 3. viðg. 27/3. Samtykt 19—0.

3. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin.

1. viðg. 22/11 — 46. 12/12 frl.

ÁLIT

Lögtingsskrivstovan hevur lagt fyri tingið uppskot til fíggjarætlan fyri fátækragrunn Lögtingsins fyri 1947. Inntøkurnar eru ætlaðar til 20.000 kr. og fastar útreiðslur til 3.000 kr. Eftir eru sostatt 17.000 kr., sum talan kundi verið um at býta millum kommunurnar.

Fyri 1944 og 1945 varð samtykt einki at býta út, fyri at grunnurin kundi vaksa og verða nýttur í ringari tíðum. Fyri 1946 varð samtykt at eftirgeva Oyndafjarðar kommunu 1.956 kr. 20 oyr. og Sunnbiar kommunu 2.353 kr. 11 oyr., sum restaði av gomlum láni.

Roknskapurin fyri 1945 vísir, at grunnurin 31. december 1945 átti eftirstöður hjá kommunum 7.369 kr. 50 oyru
eftirstöður av sektum 2.255 kr. 00 oyru
Henry Ettes arvagjald 32.874 kr. 23 oyru
Hjá amtsgrunninum 89.789 kr. 11 oyru

132.288 kr. 17 oyru

Grunnurin eigur nú um 30.000 kr. meira hjá amtsgrunninum. Millum ognirnar er 32.874,23 kr., ið eru arvagjald, inngoldið frá Henry Ettes deyðsbúgvi og rentur av hesum peningi, ið stendur á serstakari kontu í Færø Amts Sparekasse.

Upplýst er, at tað enn ikki er gjørt av, hvussu stóran part ríkiskassin skal hava av hesum peningi, men at tað ætlast skjótt avgjört, og at ríkiskassin fær ein stóran part.

Kommunuskuld til grunnin er í dag henda

Skálavíkar kommuna.....	2.000,00	
Fuglafjarðar kommuna.....	560,00	
Sunnbiar kommuna.....	1.052,07	3.612 kr. 07 oyru

Útreiðslurnar til fátækraljálps hjá kommunum eru heldur smáar samanbornar við tær skattatökur, kommunurnar nú hafa.

Félgjarneyndin mælir til, at einki verður bytt út til kommunurnar fyrir árið 1947 undantikið, at Skálavíkar kommuna fær jáltað 1.000 kr., so gomul skuld hjá hesari kommunu kann lækka til 1.000 kr., ið verða at rinda av kommununi.

Uppskot:

Úr amtsfátækragrunninum verður fyri 1947 jáltað 1.000 kr. til Skálavíkar kommunu.

2. og 3. viðg. 18/12 16. Samtykt 14 0.

4. Amtsgrunnsálíkningin 1947.

1. viðg. 22/11—46. 16/12 46 frl.

ALIT

Fyri 1946 varð amtsfondsálíkningin sett til 60.000 kr.

Félgjarneyndin mælir til, at álíkningin fyri 1947 verður lækkað til 50.000 kr.

Uppskot.

Fyri 1947 verður líknað á kommunurnar 50.000 kr. samsvarandi hjálagda uppskoti.

Sí skjal nr. 4.

2. og 3. viðg. 18/12—46. Samtykt 15 0.

5. Lögtingsskattur 1947.

1. viðg. 22/11. 46. 18/12—46 frl.

ÁLIT A

Figgjarnevndin mælir til, at somu reglur, sum eru í gildi fyri 1946, verða gjørdar galdandi fyri 1947, tó við tí broytan, at markið fyri byrjan av skattaskyldu verður hækkað frá 1.000 kr. til 2.000 kr.

Minnilatin (Th. Petersen, Richard Long og Hákon Djurhuus) eru ikki fyri frádráttarreglunum í § 4 í kunngerð nr. 12, 5. jan. 1944, men seta ikki uppskot fram um broytan.

Meirilutin í nevndini (Dam, Louis Zachariassen, Kr. Djurhuus og Johan Poulsen) setur fram uppskot um frádráttarreglur við álíknan av kommunuskatti, svarandi til ásetarnir í kunngerð nr. 11, 5. jan. 1944.

Nevndin hevur viðgjørt spurningin um at broyta tær skatta-reglur sum eru í gildi, og um eykainntøkuskatt, men viðgerðin er ikki liðug, og vil verða framhildin aftaná nýggjár, og fyrivarni verður tikið um framsetan av uppskotum.

Uppskot:

1. Frá nevndini:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Indkomstskat til Amtskommunen 1947.

§ 1.

Før Skatteaaret 1947 udskrives Indkomstskatten til Amtskommunen efter de Regler og efter de Satser, som indeholdes i Lov Nr. 202 af 15. Maj 1939, saaledes som denne er ændret ved Kundgørelse Nr. 12 af 5. Januar 1944, dog ændres i Kundgørelsens § 3, 4. Linie „1000 Kr.“ til „2000 Kr.“ og „5 Kr.“ til „20 Kr.“ og i Linie 7 udgaar samtlige Tal.

§ 2.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

§ 1.

Fyri skattaárið 1947 verður inn-tøkuskatturin útskrivaður til amtskommununa eftir leimum reglum og eftir leimum stigum, ið standa í lóg nr. 202, 15. mai 1939, soleiðis sum henda lóg er broytt við kunngerð nr. 12, 5. januar 1944, tó verður broytt í kunngerðini § 3, 4. linja „1000 kr.“ til „2000 kr.“ og „5 kr.“ til „20 kr.“ og í linju 7 ganga út öll tölloi.

§ 2.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin.

II. *Frá meirilutanum* (Dam, Louis Zachariasen, Kr. Djurhuus og Johan Poulsen):

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Forlængelse af Gyldigheden af Kundgørelse Nr. 11 af 5. Januar 1944 om den kommunale Beskatning.

§ 1.

De i Kundgørelse Nr. 11 af 5. Januar 1944 foreskrevne særlige Fradragsregler ved Paaligning af Kommuneskat for Skatteåret 1944 fornyes for Skatteåret 1947 (normalt Indlægten i Året 1946).

§ 2.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

§ 1.

Tær i kunningerð nr. 11 av 5. januar 1944, ásettu serligu frádráttarreglur við álíknun av kommunuskatti fyri skattaárið 1944 verða endurnýggjaðar fyri skattaárið 1947 (vanligt inntøkan í árinum 1946).

§ 2.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin.

2. og 3. viðg. 18/12—46. Samtykt pkt. I við 18—40, pkt. II við 11—1. 27/3—47 fnl.

ALIT B

I samband við minnilutans (P. M. Dam og Louis Zachariasen) viðmerking til inntøkuspurningin í fíggingarættlanini fyri amtsgrunnin setir sami minniluti fram hetta

Uppskot
til

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um eykainntøkuskatt til amtskommununa fyri 1947.

§ 1.

Fyri skattaárið 1947 verður eykainntøkuskattur til amtskommununa at útskriva umframt lann inntøkuskatt, sum ásettur er við kunningerð nr. 27 av 23. december 1946.

§ 2.

Skattagjaldið, ið verður álíknað hvørjum einstakum skattgreiðandi eftir reglunum í kunningerð nr. 27 av 23. december 1946, verður hækkað við 25 pct. tó so, at tilík hækkan ikki verður viðvíkjandi skattinum av teim fyrstu 8.000 kr. og harundir.

§ 3.

Umframt inntøkuskattin, sum verður at greiða eftir kunningerð nr. 27 av 23. december 1946 og § 2 í hesi ásetanini, verður at gjalda fyri skattaárið 1947 eykainntøkuskattur til amtskommununa av hvørjum skattgreiðandi, hvørs skattaskylduga inntøka er 50.000 kr. ella meiri.

Eykainntøkuskatturin er 50 pct. av grunnpeningahæddini av tí vanliga inntøkuskattinum (uttan tey 25 pct. tillegg), tá harfrá fyrst er

frádrígin grunnpeningabæddin fyrir skattaskylduga inntöku uppá 50.000 kr., d. v. s. 8.310 kr.

§ 4.

Lýkainntökuskattur, galdin samsvarandi § 3, kann ekki verða frádrígin við útroknan av skattaskyldugu inntöku við seinri skattaásetan. Skatturinn verður álíknaður, greiddur og innheimtaður eftir sömu reglum sum annar persónligur skattur til amtskommunnna.

§ 5.

Hesar fyriskipanið koma í gildi beinan vegin.

Midlertíðige Bestemmelser for Færøerne om overordentlig Indkomstskat til Amtskommunen for 1947.

§ 1.

For Skatteaaret 1947 udskrives den overordentlige Indkomstskat til Amtskommunen udover den i Kundgørelse Nr. 27 af 23. December 1946 fastsatte Indkomstskat.

§ 2.

Indkomstskatten, som paalægges hver enkelt Skatteyder efter Reglerne i Kundgørelse Nr. 27 af 23. December 1946, forhøjes med 25 pCt. dog at saadan Forhøjelse ikke finder Sted med Hensyn til Skatteindtægter af de første 8.000 Kr. og derunder.

§ 3.

Udover den i Kundgørelse Nr. 27 af 23. December 1946 og § 2 i denne Bestemmelse nævnte Indkomstskat, erlægges for Skatteaaret 1947 en overordentlig Indkomstskat til Amtskommunen af enhver Skatteyder, hvis skattepligtige Indtægt er 50.000 Kr. eller derover.

Den overordentlige Indkomstskat udgør 50 pCt. af den afmindelige Indkomstskats Grundbeløb (uden de 25 pCt. Tillæg), naar herfra først er fradraget Grundbeløbet for en skattepligtig Indkomst paa 50.000 Kr., d. v. s. 8.310 Kr.

§ 4.

Overordentlig Indkomstskat, udredet i Henhold til § 3, kan ikke bringes til Fradrag ved Beregning af den skattepligtige Indkomst ved senere Skatteansættelser.

Skatten paalægges, udredes og inddrives efter samme Regler som anden personlig Skat til Amtskommunen.

§ 5.

Disse Bestemmelser kommer i Kraft straks.

2. viðg. 27/3, 3. viðg. 28/3, Føll 9 0.

6. Minkan av útreiðslum til tingstovnar og nevndir.

1. viðg. 22/11 — 46. 10/2 — 47 frl.

ÁLIT

Spurningurin um útreiðslur til tingstovnar og tingnevndir stendur í nærum sambandi við stjórnarspurningin og kann ikki nærri viðgerast, fyrr enn tað er avgjört, hvussu stjórnarviðurskipti Føroya verða skipað í framtíðini.

Mælt verður til, at hetta mál verður goymt til stjórnarspurningurin er avgjördur.

Uppskot:

Málið verður so státt goymt fyri fyrst.

2. viðg. 12/2. Samtykt 14—0.

7. Kol úr Polandi.

14/12 frl.

Uppskot frá Dam, Kr. Djurhuus og L. Zachariasen:

Føroya Løgting samtykkir at heimila lögtingsmann Poul Niclasen fingsins vegna at samráðast við polska konsulatíð í Keypmannahavn um innflytan av kóli úr Polen til Føroyar, og um neyðugt at fara til Polen til samráð við avvarðandi polska vald um kolakeyp.

Áðrenn endaligur sáttmáli verður gjördur, verður málið at leggja fyri Løgtingið at taka avgerð.

2. viðg. 14/12, 3. viðg. 16/12—46. Samtykt 13—0.

II. SKÚLAMÁL

I. Ítróttalærarin.

1. viðg. 23/11—46. 20/1—47 frl.

ÁLIT

Samtíð tingsamtykt í 1943 varð ítróttalærari Poul E. Petersen, Tórshavn, fyrihjál settur sum ítróttalærari fyri Føroyar frá 1. februar 1944 til 1. februar 1946. Í 1945 hevði ítróttalærarin umsókn á tingi um at fáa eina fasta og varandi skipan viðvíkjandi hansara starvi, sum ítróttasjónarmaður, men vegna tey óvanligu viðurskiftir, ið tá vóru, við tað, at 12 av 25 tingmonnum vóru rýmdir av tingi, varð málið goymt til næstu tingsetu, ið soleiðis, at nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, úttalaði, at hon gekk út frá, at ítróttalærarin framvegis kom at arbeiða undir somu lønningarviðurskiftum, til onnur skipan varð sett. Síðan hevur málið verið til viðgerðar í landsnevndini, og hevur hon samtykt, at Poul E. Petersen heldur fram við sínum starvi sum ítróttasjónarmaður 1946 út uppá somu treytir sum frammanundan. So státt er málið komið fram á ting aftur í ár. Skúlanevndin, sum hevur fingið málið til viðgerðar, kann vera á einum máli um, at tað er umráðandi, at tilíkt týðningarmikið starv kemur inn undir eina fasta skipan, og at arbeiðslíkindini hjá honum, ið skal útvinna hetta starv, eru tey best möguligu. Men sum viðurskiftini eru í løtuni, heldur nevndin tað ikki verða gjørligt at seta fram uppskot um tilíka fasta skipan, fyrrrenn stjórnarspurningurin er greiddur, og vissa er komin um, hvussu okkara skúlaskipan skal skipast í komandi tíð.

So státt skal nevndin mæla til, at ítróttalærari Poul E. Petersen heldur fram við sínum starvi sum higartil enn eitt ár afturat. Til ta tíð má stjórnarspurningurin ætlast at vera greiddur, og er tað tá neyðugt, at hesin spurningur kemur í rætt lag skjótast gjørligt.

Uppskot:

Tingið samtykkir, at ítróttalærari Poul E. Petersen heldur fram við sínum starvi sum ítróttasjónarmaður fyri Føroyar enn í eitt ár (fyri 1947) undir somu treytum sum higartil, og verður málið síðan at taka upp aftur til viðgerðar í tingsetuni 1947.

2. viðg. 24/1 — 47. 3. viðg. 3/2 — 47. Samtykt 13—0.

2. Sveinaprógv.

1. viðg. 23/44 16. 1/3 — 47 frl.

ALTF

At fáa fyriskipað tvungna sveinaroynd í Föroyum var fyrri á tingi í 1945, men varð tá skotið út til ta vanliga tingsetuna 1946 við tað at málið tá ikki fekkst nóg væl fyrirreikað. Tað er nú aftur fyrri á tingi, og skúlaneyndin, sum málið er víst til, hevur viðgjørt tað út frá teimum fyrirreikingum, sum málið liggur fyrri á tingi við. Tvungið sveinaprógv er fyriskipað í lóg 7. mai 1937 um læríngaviðurskiftir, eins og í henni er fyriskipaður sáttmáli millum lærudrong og lærumeistara um skyldur heggja parla og lön í lærutíðini. Hesi bæði seinastu málini hava verið fyrri á tingi í ár, men mugu verða greidd saman við tvungnari sveinaroynd.

Lógin av 7. mai 1937 skuldi, soleiðis sum hon er samtykt, verið galdandi í Föroyum, men hevur ongan týðning fingið, tí tann parturin av henni, sum ávarðar tvungna sveinaroynd, hevur ikki kunnað verið útintur. Tí fær fyristilandi, dómendi og ráðgevandi nevndir, sum lógin fyriskipar viðvíkjandi sveinaroyndum, hava ikki kunnað verið settar á stovn her, so lítið sum arbeidissundurhýtingin er komio áleiðis hjá okkum. Av tí tann tvungna sveinaroyndin, sum er endamálið, ið sáttmálin millum lærudrong og lærumeistara miðar imóti, ikki hevur kunnað fingist í lag eftir lógini, hava hinir parlarnir av lógini at kalla ongan týðning fingið í Föroyum. Kanska hevur ætlanin við lógini verið, at tann tvungna sveinaroyndin, tá ið lærutíðin var úti, skuldi verða tikin í Danmark, og at tað fyriskipandi starvið okkum viðvíkjandi skuldi verið hjá onkrum av teim í Danmark verandi nevndum, men hetta er ongantið nærri fyriskipað, og bæði arbeidarar og meistara her yvirhøvur ynskja, at sveinaroyndirnar skulu kunna fara fram her. Lögtingsskrivstovan hevur kannað, hvussu farið verður fram í Íslandi sveinaroyndum viðvíkjandi, og er framferðin har væl einfaldari enn í Danmark og mátti kunnað partvís verið nýtt her sum fyrirmynd. Málið er kortini so týðningarmikið og so fjølbroytt, at nevndin hevur ikki í hesi tingsetu, har so nógv onnur týðningarmikil og torvumín mál eru til viðgerðar, fingið lýst málið so væl, sum tørvur er á, imøu endalig skipan kann verða gjørd, men heldur, at hetta lefur seg gera til ólavsökutíngið 1947.

Málið um tvungna sveinaroynd eigur ikki at verða greitt sær, men saman við lærudreingjaviðurskiftum yvirhøvur og setir tí nevndin fram hetta

uppskot:

Lóg av 7. mai 1937 um læríngaviðurskiftir verður tikin til viðgerðar á ólavsökutíngi 1947 og broytt soleiðis, at hon hóskar til føroysk viðurskiftir.

2. viðg. 4/3- 47. Samtykt 14-0.

3. Lön fyri heimaarbeiði til lærarar.

I. viðg. 31/7- 16. 18/12 16 fcl.

ALIT

I tingsetuni 1941 (skr. tingfóðindi fyri 1941, síðu 171) samtykti Løgtingið, at lærararnir við studentaskúlan frá 1. januar 1942 skuldu verða løntir eftir somu reglum sum adjunktar við danskar latínskúlar. Í brævi til Landsnevnd Føroya Løgtings, dagsett 15. apríl 1945, vísir stjórin fyri studentaskúlan á, at lærararnir sambært nevndu lønskipan hava rætt til eykaløn fyri skrivligt heimaarbeiði. Løgtingsskrivstovan sendi málið gjøgnum antið til undirvísingarmínisterið fyri at fáa greiðn á hesi viðurskiptir. Nú er málið afturkomið, og sýnir tað, at tær somu reglur, ið stjórin hevði nýtt sum grundarlag fyri síni útroknan í 1945 av áðurnevnda eykagjaldi, framvegis eru í gildi í dag.

Stjórin fyri studentaskúlan hevur í brævi til landsnevndina, dagsett 1. juli í ár, endurnýggjað umsóknina um eykaløn fyri skrivligt heimaarbeiði og vísir á, at meðan teirra starvsfelagar í Danmark við teirra nógv lægri prístali hava fingið frá gott 17 kr. til gott 19 kr. um mánaðan pr. vikutíma, krevja teir við okkara nógv hægri prístali bert 15 kr. um mánaðan pr. vikutíma. Samanborið við løningar yvirhövur hesi seinastu árin hava lærararnir við studentaskúlan eins og aðrir lærarar, verið fyri ógvuliga ringum býti, og kann hann í hesum viðfangi minna á, at hóast studentaskúlin nú gengur á nýggjunda ári, hava lærararnir ikki enn fingið nakra pensiónsskipan. Tað tykist teimum tí heilt ógrundað, at nakað skal skarvast hurturav tí lön, sum teir av røttum eiga uppiborna. Hann viðleggur eitt yvirfát yvir tað eykagjald, sum lærarar við studentaskúlan sambært „Ministeriets Skrivelse af 29. December 1922“ eiga til góðar fyri skrivligt heimaarbeiði síðan 1. januar 1942, tá ið teir eftir lögtingsviðtøku vóru løntir sum adjunktar, og til 31. juli 1946.

Eftir reglunum um útrokning av yvirtínum eiga teir ymisku lærararnir til góðar:

Erik Petersen	2175 kr.
Kr. Haraldsen	2010 kr.
J. E. Bergstedt	1185 kr.
Th. Nygaard	1185 kr.

.....
tilsamans 6.855 kr.

Nevndin er öll á einum máli um, at teir omanfyri nevndu lærarar eftir galdandi lønskipan eiga hesa peninganoðgd til góðar hjá tinginum, og skal mæla til, at hesin peningur verður goldin teimum, eins og hon skal mæla til, at peningur, ið lærararnir við studentaskúlan í framtíðini hava uppiborið sum gjald fyri skrivligt heimaarbeiði, verður teimum goldin.

Uppskot:

1. Samtykt verður at veita teimum í álitinum nevndu lærarum við studentaskeiðið kr. 6.855,— sum cykaløn fyri skrivligt heimaarbeiði fyri tíðina frá 1. januar 1942 til 31. juli 1946 og verður býti teirra millum at fara fram sum í álitinum ávíst.
2. Løgtingsskrivstovan heimilast til, fá ið greinlig ávísan av stjóranum er skaffað til vegis, eisini í komandi tíð at gjalda lærarum við studentaskúlan tílika cykaløn fyri skrivligt heimaarbeiði.

2. viðg. 13/1 -- 47, 3. viðg. 20/1 -- 47. Samtykt 13 -0.

4. Húsaleiguendurgjald til lærarar við Tórshavnar realskúla.

1. viðg. 31/7 -- 46. 6/2 -- 47 frt.

ÁLIT (Hans Iversen við fyriv.)

....

H. A. Djurhuus og fleiri lærarar við „Thorshavns Mellem- og Realskole“ hava í skrivi, dagsett 13. september 1944 vent sær til Føroya lærarafelag um at virka fyri, at lærarar við realskúlan í Havn koma at njóta somu sømdir viðvíkjandi húsaleiguviðurgjaldi sum lærararnir við realskúlarnar í Vági, Klakksvík og á Tvøroyri. Yvirlærari Chr. Lützen hevur 16. 7. 1945 givið málinum sítt um- og viðmæli. Í nevnda munnli er sett upp eitt yvirfitt yvir lönirnar (grundløn og aldursviðbót) hjá lærarunum við realskúlarnar í Havn, Klakksvík og á Tvøroyri.

Byrjunarlönin er eins í øllum hesum skúlum, nevniliga 2.880 kr. Meðan lærararnir við realskúlan í Havn hava 7 lönningarstig, hava lærararnir við hinar bert 6. Tey ymisku stigini fylgjast so nøkuntunda javnt; munurin kemur serliga fram í hægsta stig, ið er hjá lærarunum í Havn 4.860 kr., hjá hinum 4.620 kr.

Áðrenn lærararnir á bygð fingu húsaleiguviðurgjald, vóru realskúlalærararnir í Havn betri löntir enn realskúlalærararnir á bygð av tí, at staðarviðbót hevur verið latin í Tórshavn, meðan Tvøroyri og Klakksvík hava verið roknaðar sum landkommunar utan staðarviðbót. Yvirlærari Chr. Lützen mælir til at samsýna lærarunum í realskúlanum í Havn munin millum húsaleiguviðurgjaldið, sum teir ikki fáa, og staðarviðbótina uppá 228 kr. árliga.

Sambært Cirkulære frá Føroya amt, dagsett 1. december 1944, er húsaleiguviðurgjaldið 480 kr. um árið fyri giftar og 300 kr. fyri ógiftar lærarar. Munurin millum staðarviðbótina og húsaleiguviðurgjaldið er nú fyri giftar lærarar 232 kr. og fyri ógiftar 72 kr. Hetta er

tann árligi peningur, hvør av umsøkjarunum skulu hava fyri „at njóta somu sømdir“ sum lærararnir við hinar realskúlarnar. Skúlastjórnin hevur sent málið til Tórshavnar býráð við áheitan, at kommunan veitir lærarunum sama viðurgjald sum lærararnir við hinar skúlaruar fáa, tó við frádrátti av staðarviðbótini (228 kr. árliga). Býráðið vísir málið frá sær og sigur, at tað heldur seg ikki hava skyldu at gjalda húsalciguviðurgjald til lærarar við realskúlan, sum ikki er kommunalur.

So stutt er málið sent til tingið. Skúlanevndin, sum hevur fingið málið til viðgerðar, skal loyva sær at seta fram fylgjandi:

Av tí, at húsaveiðurgjaldið alla staðni í Føroyum er gildið av kommunum, hevur Løgtingið ikki kent ábyrgd á sær til at gjalda viðurgjald til ein skúla, sum nú at kulla bert er skúli fyri Havnina.

Hóast so er, skal nevndin tó mæla til, at tingið fyribils veitir umsøkjarunum munin millum staðarviðbótina og húsalciguviðurgjaldið. Tað er ikki óhugsandi, at viðurskiðini um stutta tíð kunnu verða tey, at vit fara undir at broyta okkara hægri skúlaskap frá grundini, og er tað tess vegna rætt, at henda smábroyting bert verður fyribils.

So stutt setur nevndin upp fylgjandi

Uppskot:

1. Tingið samtykkir, at tað fyribils frá 1. januar 1947 verður veitt lærarunum við „Thorshavns Mellem- og Realskole“ sum samsýning fyri húsalciguviðurgjald munin millum húsaveiðurgjaldið og staðarviðbótina.
2. Hesin munur er fyri tíðina fyri giftar lærarar 252 kr. og fyri ógiftar 72 kr. árliga.

2. viðg. 10/2—47, 3. viðg. 13/2—47. Samtykt 11—0.

5. Studningur til Skúlabygging.

1. viðg. 23/11—46, 27/2—47 frl.

ALLT

Løgtingið hevur í nøkur ár veitt studningar til skúlabygningar í ymiskum kommunum, men vegna tillfarstrot hevur gingið snátt við byggingini, og standa nakrir av teim givnu studningunum tess vegna ónýttir enn. Eisini í ár eru ymsar umsóknir um studning sendar til tingið frá hesum kommunum:

1. Studningur til umbötan av skúlanum í Tjörnuvík.
2. Studningur til skúlastovu í Fuglafirði.
3. Studningur til skúla og lærarahúts á Argjum.
4. Studningur til skúla í Sörvági.
5. Lærarahús í Fugloy og umvölan av skúlanum á Kirkju.
6. Skúli í Söldarfirði.
7. Skúli í Æðuvík.

Viðvíkjandi skúlanum í Tjörnuvík er at siga, at hann vegna ymiskar umstøður er ónýtandi til skúlabrúk, sum hann er. Hann hevur soleiðis verið nýttur til skýli av bygðafólknum undir heimsbardaganum, og er neyðugt m. a. at laga hann sumara endaveggja upp aftur av nýggjum. Kr. Jensen hevur sett upp kostnaðarættan yvir, hvat útreiðslurnar við umvølingini kunnu ætlast at verða, og metir hann her til kr. 4.000,-.

Skúlastjórnin hevur góðlíkið tekning og viðmælir studning. Nevndin mælir til at geva vanligan studning 20 pct. av útreiðslum.

Skúlastova í Fuglafirði.

Útreiðslurnar til eina nýggja skúlastovu í tí nýggja skúlanum í Fuglafirði hava sambært fullfíggjað uppgerð, ið er viðlagt,

verið	kr. 15.202,26
Nevndin skal mæla til at veita vanligan studning	
20 pct. ella	kr. 3.010,00

Skúla- og lærarahús á Argjum.

Stýrið fyri Tóshavnar uttanbyggja sóknar kommunu søkir um studning til skúla- og lærarahús á Argjum. Áttanin er, at tey skulu verða samanbyggd. Tekning, ið hevur verið til umhugsan og ummælis hjá bygdaskúlainnspektiónini og skúlastjórn, og kostnaðarættan liggja við sum skjól í málinum.

Kostnaðurin er mettur til kr. 48.700, haraftrat kemur grundstykki, sum kommunan hevur keypt fyri kr. 3.000,-.

Amtslæknin hevur eisini havt málið til ummælis. Bygdaskúlainnspektiónin hevur í sínum ummæli tíkið fyrivarni viðvíkjandi ymiskum bygninginum viðvíkjandi og sigur, at um hesar broytingar verða gjørdar, vil hon kunna mæla skúlastjórnini til at góðtaka tekningina. Amtslæknin hevur eisini ymiskar atfímingar at gera at tekningini. Hann byrjar sítt ummæli við at siga, at spurningurio, um tað er neyðugt at byggja skúla á Argjum, vil hann yvirhøvur ikki nema við. Amtslæknin heldur fram:

„Tað eigur altíð við framsendan av tekningum til nýggjar skúlar og við umsóknun um stuðul frá tí almenna til skúlar at svarast uppá teir spurningar, sum framsettir eru í „Hygiejnisk Beskrivelse ved Fremsendelse af Skoleplaner“. M. a. fínt í hjálögdu umsókn einki um, hvussu nógv børn, skúlin er ætlaður til og eingin eftirkannan av, hvussu nógv børn, ið væntandi eru í skúlanum um t. d. 7 ár.

Eftir tí, sum eg havi kannað eru í dag á Argjum 33 skúlapliktig børn og 56 børn undir 7 ár. Eftir hesum tølum er skúlastovan ov lítil til 56 børn, sjálvt um tey verða býtt í 2 klassar. Skúlastovan er húskandi til 24 børn, av tí tað má krevjast 5 m³ til hvørt barnið.

Tað er ólagaligt, at ein kökur liggur uppá skúlastovuini. Um so verður, má isolatiónin vera sera góð.

Um tað verður miðstöðuhitaverk, sum unntalað er av skúlaútspek-tiónini, má tekningin broytast, og óivað kann tá onnur kaminin sparast. Radiatorar eiga at standa undir vindeygnum.

Tað er skeiðt, at w.c.-ini eru lögð í kjallaranum. Tað má krevjast, at lærarin altíð hevur útsýn til náttúsini.

Tað krevst eisini, at w.c. fyri dreingir og gentur eru atskild. Umframt eiga at vera gjørt pissoir til dreingir. Veggirnir á w.c. og pissoir eiga at vera av postalínsflísum.

W. c. í lærarahúsunum liggur ógvuliga tvørt fyri, tað hevði lígið væl betri á loftinum.

Kjallaragólv við eiga at vera stoypt av betoni og væl isolerað.

Skúlin liggur ábart, og spæliplássið verður kalt, um ikki nóg høgur, tættur garður gerdur tað.

Nevndin heldur, at tær atfinningar, ið eru gjørdar serliga av amtslækninum, eru so væl undirbygdar, at tað verður neyðugt at støðga við at avgera málið í hesu setuni, og biður nevndin tí skúlastjórnina fyrileggja sakina soleiðis, sum hon fyriliggur, fyri sóknarstýrið fyri Havnar uttanbýggja sókn, at sóknarstýrið kann fáa høvi til at taka stöðu til tær atfinningar og broytanir, sum bygdaskúlaútspektión og amtslækni hava hildið fram viðvíkjandi hjálögdu tekning. Av tí, at tíðin er so framliðin, at hetta ikki kann gerast í hesu tingsetu, verður neyðugt at taka málið upp aftur til viðgerðar í fyrstu vanligu tingsetu. Nevndin skal so stutt seta uppskot samsvarandi hervið.

Studningur til skúla í Sörvági.

Lögtingið samtykti í 1944 at veita Sörvágs kommunu í studningi til byggjan av nýggjum skúla 10.000 kr. í 1945 og annars tilsamans 20 pet. av byggikostnaðinum, tá ið tekningin varð broytt og góðtikin av amtslækninum og skúlastjórnini.

Ætlanin var at byggja skúlan í 3 hæddum. Í niðastu hædd, sum var høgur hjallari, er ætlað sloydstova (7.8×5.3 m) skjalasavn, lærara-stova (5.0×5.3 m) og eitt fjórða rúmi av somu stödd sum sloydstovan, ætlað til kol og reiðskap. Av hesum rúmi skuldi 4 w. c. verða sett upp við inngongd frá skúlagongdini.

Lögtingsins skúlanevnd, sum hevði málið til viðgerðar, var ímóti, at w. c. bæði til dreingir og gentur vórðu lögð saman, og at inngongdin til teirra var frá skúlagongdini. Hon helt, at betur hevði verið, um tey lógu burtur frá hvørjum øðrum og inngongdin til teirra varð frá skúlagarðinum og soleiðis verða undir umsjón av einum lærara í frítíðini millum tímarnar.

Hesar broytanir eru gjørdar, og er tekningin nú góðtikin av bygdaskúlaútspektiónini, amtslækna og skúlastjórn.

So stutt skal nevndin mæla til at endurnýggja játtanina um studning frá 1944.

Lærarahús í Fugloy og umvökan av skúlanum á Kirkju.

Viðvíkjandi hesum máli er at siga, at hvørki tekning ella kost-naðarættan er skaffað til vegs, og kann so stutt einki gerast við hettu máli í løtuni. Skúlastjórnin verður biðin um at stuðla sóknarstýringun

fyrir Fugloyar kommunu til at fáa fram tekning og kostnaðarættlan soleiðis, at málið kann verða viðgjört til fulnar í fyrst komandi vanligu tingsetu.

Skúli í Söldarfirði.

Íbúgvarnir í Söldarfirði hava sent umsókn við tekning til nýggjan skúla í Söldarfirði til sóknarstýrið fyrri Nes kommunu. Sóknarstýrið sendur málið til Lögtingið við viðmæli. Kostnaðurin er mettur til kr. 69.000,-, men nærri frágreiðing eins og ummæli frá bygðainspektionini, amtslækna og skúlastjórn er ikki skaffað til vegna. Nevndin vil so stutt biðja skúlastjórnina hjálpa til at fyrirleika málið soleiðis, at tað kann viðgerast til fulnar í komandi vanligu tingsetu.

Skúli í Áðuvík.

Eisini her er tað íbúgvarnir, sum eru umsøkjarar. Kommunustýrið viðmælir „saafrent ny Skole i Avevig passer ind i den samlede nye Skoleplan i Sognet, der er under Udarbejdelse.“ Hvørki tekning, kostnaðarættlan ella ummæli frá skúlastjórn, amtslækna ella bygðainspektion er skaffa til vegna. Tingið kann so stutt einki gera við málið uttan at heila á skúlastjórnina og biðja hana arbeiða ávegis við málið.

Nevndin skal í hesum sambandi eftir áheitan av sóknarstýrinum fyrri Nes kommunu minna á, at Lögtingið í 1943 hevur samtykt studning til skúla á Toftum 30.000 kr. og til skúla á Glyvrum 25.000 kr. Arbeiðið uppá hesar skúlar hevur vegna tilfarastrot ligið á láni undir veraldarbardaganum, men er nú byrjað, og biður sóknarstýrið tess vegna um at fáa hesar studningar endurnýggjaðar. Nevndin setur fram uppskot samsvarandi her við.

Uppskot:

1. Lögtingið veitir studning til umbótan av skúlanum í Tjørnuvík 20 pst. av tí, umvølingin veruliga hevur kostað, tá ið roknskapur fyrri byggingina er góðtikin av skúlastjórnini.
2. Til Fuglafjarðar kommunu verður veittur ein studningur uppá 20 pst. av kr. 15.202,26 = kr. 3.040,00 til nýtt klassaverils í Fuglafjarðar nýggja skúla.
3. Skúlastjórnin verður biðin um at fyrileggja málið um skúla- og lærarahús á Argjum av nýggjum fyrri sóknarstýrið fyrri Havnar uttanbýggja kommunu, og verður málið síðan uppafturtikið til viðgerðar í fyrstu vanligu tingsetu.
4. Veitt verður Sörvágs kommunu sum studning til nýggjan skúla, bygðan eftir tí av skúlavaldinum góðtiknu tekning 20 pst. av tí, skúlin veruliga hevur kostað, tá ið roknskapur fyrri byggingina er góðtikin av skúlastjórnini, ið ikki upp um kr. 33.000,- at gjalda við 11.000 kr. í 1946, 11.000 kr. í 1947 og 11.000 kr. í 1948.
5. Skúlastjórnin verður biðin um at fyrirleika málini um a) lærarahús í Fugloy og umvølan av skúlanum á Kirkju, b) Skúla í Söldarfirði c) Skúla í Áðuvík soleiðis, at ley verða at taka upp aftur til viðgerðar á fyrstkomandi vanligu tingsetu.
6. Tingið endurnýggjar studningarnar frá 1943 til nýggjar skúlar á

Toftum og á Glyvrum í Nes sókn, 20 psł. av tí verunliga kostnađinum til Tofta skúla 30.000 kr., at gjalda við 10.000 kr. árliga í 1946, 1947 og 1948, til Glyvra skúla 25.000 kr., at gjalda við 8.400 kr. í 1946, og 8.300 kr. árliga í 1947 og 1948.

2. viðg. 1/3 — -17. 3. viðg. 5/3 — -17.

Pkt. 1 samtykt 15—0, pkt. 2 og 3 við 16—0, pkt. 4 og 5 við 15 — 0, pkt. 6 við 13—0.

6. Skúlastípanin í Föroyum.

1. viðg. 9/12 — 46. Frl. 1/3 — 17.

ÁLIT

Í málinum liggur frágreiðing frá millumtinganevndini viðvíkjandi skúlamálum umframt umhugsan 1) viðvíkjandi skúlagongd á smáplássum, 2) viðvíkjandi læraralønnum og 3) viðvíkjandi broytan av skipan fyri Læraraskúlan. Hesar umhugsanir hava verið viðlagdar tingmáluni 1) skúlagongd í grannabygdum, 2) læraralønir og 3) broytan av skipan Læraraskúlans og eru viðgjörðar undir hesum málum.

Millumtinganevndin hevur havt fund við formann Lærarafelagsins eins og nevndarmenn úr Lærarafelagnum hava verið tilkallaðir til flest allar fundirnar. Stjórn Lærarafelagsins heldur fram, 1) at skeiði er atborið, at Lærarafelagið onga ávirkan kann hava á tær viðgerðir, sum millumtinganevndin gevur teim ymsu málum og setti fram uppskot fram um, at ein limur frá lærarafelagsstjórnini er við á hvørjum fundi. at dagsskráin fyri hvønn fund skuldi verða kunngjörd stjórnini frammanundan í góðari tíð og at hvørt mál, sum samtykt er av nevndini, skal skrivliga verða lagt fyri stjórn Lærarafelagsins til ummælis.

2. Felagið ynskir, at Læraraskúlin skal gerast serstakur skúli við egnum fyristøðumanni og egnum kenslustovum, eventueli í sambandi við hin tilætlaða kostskúla.

3. Felagið ynskir, at útvíðkað fólkaskúlakensla skal verða sett á stovn í størri skúlum.

4. Nýggj lønarlóg skal verða gjörd fyri lærarar.

5. Felagið krevur, at líðarhóskandi skúla- og lærarahús verða bygd í øllum bygdum, har tey ikki longu eru.

6. Ítróttarkenslan skal verða gjörd fäst lærugrein.

7. Embættið hjá ítróttarráðgevaranum skal verða gjört fäst.

8. Kvinnuligt handaverk, smíð og garðyrkisbrúk skal verða gjörd fästar lærugreinar við allar skúlar í Föroyum.

Ein partur av hesum málum eru longu framd á tingi, onnur eru til viðgerðar í millumtinganevndini, sum ikki heldur, at endaligt uppskot kann verða sett fram teimum viðvíkjandi, fyrr enn stjórnarmálið er greitt.

Skúlanevndin mælir tinginum til at taka frágreiðingina til eftirtektar. Við tað at nógv skúlamál koma at verða viðgjörd og endaliga avgjörd, tá ið stjórnarskipanin er fastlögð, og tað má rokast at lítið kann verða avrikað innan fyrsta ólavsökuting. mælir skúlanevndin til, at millumtinganevndin verður biðin halda fram við starvi sínum til ólavsökutingið 1947.

Uppskot:

Tingið tekur frásögnina frá skúlamillumtinganevndini til eftirtektar og biður millumtinganevndina halda fram við starvinum til ólavsökutingið 1947.

Frl. 3/3 — 47. broytingaruppskot frá Louis Zachariassen:

I staðin fyri uppskotið frá nevndini verður at selast:

Tann í álitinum nevnda millumtinganevnd fyri ymis skúlamál verður hervið avtíkin.

2. viðg. 4/3 — 47. Broytingaruppskotið fall, av tí at eingin atkvøddu fyri. Nevndaruppskotið samtykt við 16 -- 0.

7. Læraralönir við realskúlan í Vági.

1. viðg. 31/7 — 46. Frl. 18/12 — 46

ÁLIT

Stýrið fyri Vágs kommunu hevur í brævi, dagsett 21. juli í ár, sent umsókn til Føroya Lögting um, at lærarnir við Vágs kommunala realskúla verða løntir eftir somu reglum sum lærararnir við Tvøroyra realskúla. Sóknastýrið vísir á, at tað áður hevur haft umsókn á tingi um sama mál, men tíverri uttan úrslit. Umsóknin vísir eisini, at munurin á leirri í tí gældandi skipanini ásettu grundlön og tí grundlön, lærarafólkini (fystilærari, 2 lærarar og 1 lærarinna) vildu fíngið, um teirra lønsskipan vað broytt samsvarandi við ta fyri Tvøroyrar realskúla

galdandi, er kr. 4.840, -. Hesin munur er í kríggsárunum goldin lærarnum av kommununi, men heldur stýrið, at hella verður ov dýrt fyri kommununa í longdini, og er tað eisini órættur móti Vágs kommunu, at so skal verða. Umframt henda pening letur kommunan eina líknandi peningánøgd fyri eykatímar við realskúlan, og tilíki eykagjald eru hinar kommunurnar við tilsvareandi realskúlum frítíknar fyri at gjalda.

Skúlanevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, vil ásanna og heklaga, at lønviðurskiptini við Vágs realskúla ikki eru komin í rætt lag. Atvoldin til hetta ólagið er sum kunnugt tann, at Vágs realskúli ikki er góðtíkin av skúlavaldinum vegna tess, helst tí, at skúlabygningarnir í Vági ikki svaraðu til tey krøv, ið vanliga er ein ásetningur fyri eina tílíka góðtákan.

Nevndin hevur fingið upplýst, at viðvíkjandi góðtákan av Vágs realskúla hevur skúlastjórnin tilmælt, at skúlin verður góðtíkin og settur javnt við hinar realskúlarnar her á landi. Tá ið tað kemur í lag, verða lönirnar og lønarhálturin tann sami í Vági sum aðrastaðni. Skúlastjórnin hevur sent undirvísingarráðharranum málið, og verður tað greitt, tá ið Føroya stjórnarskipan kemur í rætt dag, tí bæði Løgting og skúlastjórn tilmæla eina skipan fyri Vágs skúla, sum sóknarstýrið søkir um.

Nevndin kann, umframt tað ið er sagt, leggja aftrat, at Løgtingið nettup í hesi setuni hevur til viðgerðar munandi páhót viðvíkjandi læraralønningunum í Føroyum, og vil hetta ætlandi eisini verða ein fyrihils bati fyri lærararnar við Vágs realskúla.

Uppskot:

1. Tingið samtykkir, at tess ynski er, at Vágs realskúli so skjótt sum gjørligt verður góðtíkin og lærararnir har fáa somu lønskipan sum lærarar við aðrur realskúlur.
2. Eitt eintak av álitinum verður sent Vágs kommunustýri.

2. viðg. 17/1—47. Samtykt 15—0.

8. Ítróttur sum föst lærugrein.

1. viðg. 23/11—46. Frl. 28/1—47.

ALIT

- a. Hetta mál, ið var til viðgerðar á tingi í setuni 1944, fekk tá eina órúgvu og fullfíggjaða viðgerð. Nevndin heldur tað verða óneyðugt

í hesum máll at endurnýggja öll tey ymisku sjónarmið, sum tá vórðu førd fram, og skal tí bert vísa á tað álit, ið varð avgreitt í málinum, sbr. tingtiðindi fyri 1914, síðu 70.

Av tí at nevndin er av tí áskoðan, at umstøðurnar við nógvar bygdaskúlar eru soleiðis, at tað eftir hennara ætlan enn vil verða óráð at gera *ítrótt* til fasta *lærugrein*, vil hon ikki seta uppskot hærum. Sum kunnugt ger grein 7 í tí galdandi skúlaskípan tað loyviligt har, ið umstøðurnar eru til tess, at hava *ítrótt* sum *lærugrein*. At ganga longur í lötum, er neyvan rætt. Harafturímóti heldur nevndin, at umstøðurnar við flest allar skúlar eru til, at svimjing kann gerast fäst *lærugrein*. Um so skuldi verið, at umstøðurnar ikki eru til tað, vil skúlastjórnin verða heimilað til at gera undantøk.

Sambært hervið setur nevndin uppskot um neyðturvuligar broytingar í fyriskípan nr. 363 av 12. december 1938, um ymisk viðurskiftir fólkskúlanum í Føroyum viðvíkjandi.

- b. Skúlanevndin fyri Fuglafjarðar kommunu hevur í skrivi, dagsett 8.—6. 1946 biðið skúlastjórnina um loyvi til, at kensla í enskum máli, matematikk og fysikk mágu fara fram í teim eldru klassunum í Fuglafjarðar skúla. Skúlastjórnin visir á, at hon onga heimild hevur at geva eitt tilíkt loyvi, men at hon vil gera Løgtingið kunnugt við, at tað hevði verið hent og ynskjandi, um § 7 í „*Árðning* af 16. Januar 1912 om Bygdeskolerne paa Færøerne“ varð broytt soleiðis, at skúlastjórnin fekk heimild at geva loyvi til at rúmligari undirvísing (udvidet Undervisning) kundi fara fram í øðrum *lærugreinum* enn teim, ið eru nevndar í § 7.

Nevndin skal loyva sær at seta uppskot samsvarandi hervið.

Uppskot til

bráðfengis fyrisetan um broyting í fyriskípan nr. 363, 12. december 1938, um ymisk viðurskiftir fólkskúlanum í Føroyum viðvíkjandi.

§ 7 verður orðfest soleiðis:

Stk. 1. Í øllum skúlum skal verða kent í hesum *lærugreinum*: religion, føroyskum, danskum, skrivning, rokning, søgu, landakeru, svimjing og sang. Undir kenstuni í føroyskum og danskum skal verða lagdur dentur á, at børnin vera før at nýta hesi mál bæði í lesri og í tali og skrivning.

Stk. 2. Umframt kann eftir nærri fyrisetan í kenstuetlanini verða veitt kensla í fimleika, handavinnu, tekning, náttúrufrøði, enskum máli, matematikk, fysikk, frískuleikafrøði og samfelagslæru. Skúlastjórnin gera undantak frá ásetanini um svimjing.

Stk. 3. Foreldur, sum ikki eru í fólkakirkjuni, kunnu krevja børn síni frí frá at luttaka í kenstuni í religion.

Stk. 4. Lærnamboð, sum bert verða nýtt í skúlanum, verða útvegað øllum børnum uppá kommununnar rokning.

Frummanfyri stundandi fyrisetan fær lógargildi frá tí skúlaárið 1946/1947 lekur við.

*Forslag
til*

midlertidig Bestemmelse om Ændring i Anordning Nr. 363 af 12. December 1938, angående forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen paa Færøerne.

§ 7 affattes saaledes:

Stk. 1. I enhver Skole skal der undervises i følgende Fag: Kristendomskundskab, Færösk, Dansk, Skrivning, Regning, Historie, Geografi, Svømning og Sang. Ved Undervisningen i Færösk og Dansk lægges der Vægt paa, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog, saavel i Læsning som i Tale og Skrift.

Stk. 2. Der kan desuden efter nærmere Bestemmelse i Undervisningsplanen gives Undervisning i Gymnastik, Haandgerning, Tegning, Naturkundskab, Engelsk, Matematik, Fysik, Sundhedskere og Samfundslære. Skoledirektionen kan dispensere fra Bestemmelsen om Svømning.

Stk. 3. Forældre, der staar uden for Folkekirken, kan forlange deres Børn fritagne for at deltage i Undervisningen i Kristendoms-kundskab.

Stk. 4. De Læremidler, der kun bruges i Skolen, anskaffes til samtlige Børn for Kommunens Regning.

Foranstaaende Bestemmelse træder i Kraft fra Begyndelsen af Skoleaaret 1946/1947.

2. viðg. 30/1 — 47, 3. viðg. 3/2 — 47, samtykt 12-0.

9. Kostskúli.

1. viðg. 23/11 — 46. 28/1 17 frl.

ÁLIT

Öll nevndin er samd um, at kostskúlamálið er sera týðningarmikið, og at tað er átroðkandi neyðugt, at hetta mál verður greitt skjótast gjørligt. Men, sum umsløðurnar eru í lötuni, er tað neyvan gjørligt, og ið hvussu er, má skúlanevndin fráráða at greiða hetta mál einsæris.

Hetta mál gengur náttúrliga inn sum eitt lið í okkara hæggra skúlaskapi og má til steðga, inntil skipanin av honum kemur til viðgerðar.

Væntuliga verður tað í næstu framtíð, tá má stjórnarskipanarmálið greiðast frá hondini fyrst. Inntil kostskúlamálið er greitt, eigur tingið at veita avbygðanæmingum munandi studning, so tað eisini kann verða gjørligt hjá teimum at sækja sær víðarigangandi kunnleika við teir hægri skúlarnar í Havn.

Uppskot:

Kostskúlamálið verður uppafturtikið í fyrstu vanligu tingsetu.

2. viðg. 31/1—47. Samtykt 12—0.

10. Stavseting í skúlabókum.

Umhugsan frá millumtinganevndini:

Í august mánaði í fjør samtykti tingið at seta millumtinganevnd til at gera uppskot til stavsetingarreglur fyri móðurmálsnýtsluni í skúlanum, og skuldi skúlastjórnin velja 1 og Lærarafelagið 1 lim til nevndina. Skúlastjórnin vadi dr. Chr. Matras, Erik Petersen cand. mag., Hákon Dam og Rikard Long lærarar, Lærarafelagið vadi Marius Johannesen lærara.

Nevndin hevur havt fundir í døgunum 11. og 13. januar. Á fundi vóru allir nevndarlimirnir uttan Hákon Dam, sum ikki kundi koma vegna veður. Nevndin hevur leysliga viðgjørt høvuðssjónarmiðini fyri stavseting, men við tað at dr. Matras skal fara av landinum 16. í h. m., at taka upp starv slið við universitetið í Keypmannahavn, og nevndin

heldur, at tað er umráðandi, at allir nevndarmenninir eru saman til endaliga viðgerð av hesum víða fevnandi máli, skjýtur nevndin upp, at roynt verður at leggja málið soleiðis til rættis, at endalig viðgerð kann fara fram í summar, um dr. Matras tá kann koma aftur higar. Fyri at leggja öll ivamátini í föroyskari rættskriving fram í dagin, verður neyðugt at fáa til vegar handrit til rættskrivingarorðabók, sum eisini er átroðkandi til brúks í skúlanum. Dr. Matras hevur boðið sær til at fáa ein föroyskan student í Keypmannahavn við hansara leiðbeining at gera hetta handritið, sum hann heldur kann vera tíðugt innan ólavsöku, so nevndarmenninir tá kunna hava gjørt teirra viðmerkingar, og leirra arbeiði tá toluliga skjótt fara fram.

Uppskot til tingið:

Tingið samtykkir at veita Landsnevndini upp í hendi til arbeiði av at útvega handrit til föroyska rættskrivingarorðabók og um neyðugt ferðapening til dr. Chr. Matras til og úr Föroyum upp í 2000 kr.

1. viðg. 7/8 . 46. 28/1 — 47 frl.

ALIT

I fjór samtykti tingið at seta eina millumtinganevnd til at gera uppskot til stavsetingarreglur fyri nýtsluni av föroyskum máli í skúlanum.

Sína umhugsan hevur millumtinganevndin sent til tingið, og er hon dagsett 14. í h. m. Málið er beint í skúlanevndina.

Skúlanevndin ásannar, at tað er av størsta týðningi, at hetta mál verður framt skjótast gjørligt, og skal so stutt loyva sær at mæla til, at tingið samtykkir tað av millumtinganevndini framsetta

Uppskot:

Tingið samtykkir at veita landsnevndini upp í hendi til arbeiði av at útvega handrit til föroyska rættskrivingarorðabók og um neyðugt til ferðapening til dr. Chr. Matras til og úr Föroyum upp í 2.000 kr.

2. viðg. 30/1 — 47, 3. viðg. 4/1 . 47. Samtykt 12—0.

11. Löningarlóg fyri lærarar.

Umhugsan frá millumtinganevndini: Sí skj. 10

1. viðg. 23/11 - 46. Frl. 6/3 - 47

ÁLT sí skj. 11.

13/3 — 46 frl.

Broytingaruppskot frá Th. Petersen o. fl.:

Føroya lærarafelag hevur lagt hetta mál inn á ting, og biðja teir um, at lønarkor læraranna mugu umskipast við nýggjari lønarlóg, ið teir halda má liggja væl hægri enn tann núgaldandi. Nevndin hevur í álitinum givið svar til hesa umsókn, tá hon sigur: „Skúlanevndin torir ikki mæla til, at tingið, áðrenn stjórnarmálið er greitt, leggur læraralønirnar í fasta legu, so flóki sum hetta mál gjøgnum árin er vorðið.“

Skúlanevndin hevur síðani tikið til viðgerðar undir hesum máli at meta dýrtíðarviðbótina hjá lærarum í farnu tíð, og mætur tinginum til at játta eina endiliga viðbót eina ferð með alla uppá 600 kr. til lærarar á trimum lægstu stigum og 1000 kr. á trimum hægstu stigum. Hetta vil í peningi merkja um 130.000 krónur.

Undirritaðu tingmenn skulu vísa á, at lærararnir hava higartil í dýrtíðarspurninginum verið viðgjördir saman við øllum tænastumennunum hjá tí almenna, bæði hjá statí og lögtingi. Í tingsetuni í mei 1946 varð samtykt gjörd um eina eykadýrtíðarviðbót, og nú liggur annað uppskot um eykahækkan til tænastumenn, eitt uppskot tingflokkar eru gingnir inn fyri við at samtykkja forgjaldsútrindan í december 1946. Á hendan hátt verður tað til Føroya lærarastaff jállað í eykalönir:

mei 1946	úr amtsgrunninum.....	um	180.000 kr.
uppskot 1947	úr amtsgrunninum.....	um	111.000 kr.
uppskot 1947	frá statinum.....	um	99.000 kr.
íalt um 390.000 kr.			

Undirritaði tingmenn skulu halda fram, at tað ikki er ávíst í álitinum, hví nevndin er farin undir at viðgera dýrtíðarviðbót til lærarar sjálvstóðugt og teyst frá øðrum almennum kemarum. Vit ivast ikki í, at um málið verður viðgjört fyri allar, so vildi tað víst seg, at tað í almennari tænastu síta aðrir, ið av bardagatíðini hava kent longdina av ringari løn eins nógv og lærarar, og sjálvandi hava allir hesir sama rætt. At taka stig til nú at játta 130.000 kr. affrat teimum longu játtaðu 390.000 kr. ella tilsaman 520.000 kr. kunnu vit ikki styðja. Víst skal eisini verða til, at at meðan hin lögin um eykalön, ið liggur fyri til viðgerðar, fyri allar tænastumenn gevur meira til harn á minstu løn, sýnist tað okkum mótstriðandi at geva hetta affrat, ið gongur tvölvurímóti og letur tann best avlagda fáa mest.

Ásannandi, at tað væl kann vera, at tað almenna ikki við tiltökum í mei 1946 og nú í hesu tingsetu hevur givið sínum lænastumum fulla samsýning fyri teirra ringu kor undir dýrtíðini, vilja vit halda, tað er beint at fáa málið kannað og síðani líkið til viðgerðar í tí vanligu tingsetuni, ið tað nú er einans 4 mánaðir til.

Eisini vil tað vera beint at fara undir eftirkannan av lönini hjá øllum í almennari lænastu í Føroyum, tí ásannast má tað, at her ikki hava verið nakrar fastar reglur. Eina lönarskipan fyri allar lænastumenn í Føroyum eigur at fáast til vegar sum skjótast, og helst samstundis sum okkara framtíðar stjórnarlag verður lagt til rættis. Hetta má so fara fram í nevnd, har teir ymisku slættir eru umboðaðir, og frágreiðing síðani at fara til viðgerðar á tingi. Vit seta tí fram hetta

Uppskot.

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

Tingið velur eina 3-mannaevnd til at kanna allar almennar lönir og samráðast við umboðsmenn frá ymskum slættum fyri at gera uppskot um nýggja lönskipan.

15/3 — 47 frl.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Í staðin fyri 1. pætti í nevndarinnar uppskoti verður sett sum nýtt pætti eitt:

Ur amtsgrunninum verður veitt lærarunum og lærarinnum í fólkskúlanum eina lönarviðbót eina ferð með alla upp á 600 kr. til ógiftar lærarar og 1000 kr. til giftar lærarar.

21/3 — 47 frl.

Broytingaruppskot frá A. Samuelsen o. fl.:

Sætningin „Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett“ udgaar.

2. viðg. 8/3 — 47, 3. viðg. 21/3 — 47.

Broytingaruppskotið til pkt. 1 samtykt 14—0, pkt. 2 og 3 í nevndaruppskotinum samtykt 11—0, broytingaruppskotið frá A. Samuelsen o. fl. samtykt 11—0, broytingaruppskotið frá Th. Petersen o. fl. soleiðis broytt samtykt 12—0.

12. Broytan av feriuskipanini við Tórshavnar. realskúla

1. viðg. 23/11 - 46. 18/12 - - 46 frl.

ÁLIT

8 lærarafólk við kommunuskúlan í Havn hava í skrivi, dagfest 17. juni í ár til harru Z. Sørensen, yvirlærara, biðið hann flyta teirra umsókn um broytan av feriuskipanini við skúlan longur fram. Í umsóknini stendur, at feriuskipanin fyri Tórshavnar kommunuskúla varð broytt í 1922, soleiðis at ferurnar komu at falla saman við tær fyri „Færøernes Mellem- og Realskole“ galdandi. Eftir hesari skipan eigur summarferian at vera frá 6. juli til 18. august. Hesi seinastu árin hevur Færøernes Mellem- og Realskole havt summarferiu frá 30. juni til 18. august, altso eina viku longur, enn summarferian hevur verið fyri kommunuskúlan.

Tey søkja tí um, at feriuskipanin fyri kommunuskúlan verður broytt, soleiðis at hon verður eins og tann fyri Færøernes Mellem- og Realskole galdandi.

Umsökjararnir vísa á, at bæði Løgtingsins preliminar- og studentaskeið og skúli Franciskanarsysturanna hava summarferiu frá 30. juni til 18. august, og at flest öll foreldur ynskja, at ferurnar við teir ymisku skúlarnar skulu falla saman. Yvirlærari Sørensen sendir málið til skúlakommissiónina við tí tilskilan, at tann fyri Færøernes Mellem- og Realskole galdandi skipan er ásett sambært Undervisningsministeriets Cirkulære av 1. februar 1937, hareftir summarfríloyvið verður frá 30. juni til 18. august, tó soleiðis at talið á árligum skúladögum bert minskar frá 242 til 240, og kann hefta gerast á tann hátt, at stytt verður um hvítusunnuferiuna við 3 dögum, og at einstakir øðrir frídagar detta burtur.

Skúlakommissiónin mælir til, at feriuskipanin verður broytt, soleiðis sum lærararnir mæla til, tó, um tað er gjørligt, samsvarandi § 7 í „Bekendtgørelse af 15. November 1924 om Ordning af Ferieplanen for Thorshavn Kommuneskole“, hvar stendur: „Ferie- og Fridagenes samlede Antal maa ikke overstige 123“.

Tórshavnar býráð gevur umsóknini eisini sítt viðmæli.

Málið hevur eisini verið hjá skúlastjórnini, men hevur hon beint tað aftur til kommissiónina við teirri viðmerking, at broytingar í feriuskipanini skulu góðkennast av kongi eftir tilmælan av Løgtingi.

So státt er málið av tinginum beint í skúlanevndina til viðgerðar. Skúlanevndin skal mæla til, at umsóknin verður komin á mót, soleiðis at talið á skúladögum verður eins og tað er eftir tí galdandi skipanini, nevniliga 242 dagar um árið, eins og talið á frídögum verður tað sama, nevniliga 123 dagar.

Nevndin skal mæla til, at broytingar samsvarandi hervið verða gjørdar í „Bekendtgørelse Nr. 278 af 15. November 1924 om Ordning af Ferieplanen for Thorshavns Kommuneskole.“

Uppskot:

Tingið tilmælir, at tað sambært § 45 í „Lov om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet for Færøerne af 1. Marts 1854 verður góðkent (approberað), at § 16 í somu lóg, soleiðis sum greinin er broytt við „Bekendtgørelse Nr. 278 af 15. November 1921 om Ordning af Ferieplanen for Thorshavn Kommuneskole“ verður broytt soleiðis:

Stk. 1: Den aarlige Sommerferie begynder 1. Juli (denne Dag medregnet) og varer 7 Uger, dog at i de Aar, hvor den 18. August falder paa en Søndag, det nye Aar først begynder den paafølgende Mandag.

I stk. 3 verða „14 Dage“ broytt til „12 Dage“.

I stk. 5 verða „5 Sögnedage“ broytt til „2 Sögnedage“.

I stk. 6. verða orðini: „Lördag efter Store Bededag“ at falla burtur.

2. viðg. 13/1—47, 3. viðg. 20/1—47. Samtykt 14—0.

13. Lönar- og arbeiðsviðurskiftir lærlinganna.

1. viðg. 23/11 — 46. 10/2 — 47 frl.

ALLT

Føroya Arbeiðarafelag og stjórin fyri Tórshavnar Skipasmiðju, harri Kj. Mohr, hava í brøvum ávikavíst 2. august og 28. november h. á. heitt á Føroya Lögting um at skipa soleiðis fyri, at korini hjá lærlingnum verða betur enn tey eru.

Føroya Arbeiðarafelag greiðir frá, at felagið á arsaðalfundi 10. og 11. apríl 1946 hevur havt til viðgerðar viðurskifti lærudreingjanna, og varð tá samtykt soljóðandi uppskot:

„Føroya Arbeiðarafelag virkar fyri:

- at allir lærudreingir fáa kontraktir, og felögin skulu siga F. A. frá hvørjum einstakum tilfelli, har lærudreingur arbeiðir uttan kontrakt,
- at lærudreingir verða frír fyri at gjalda skatt,
- at lærlingaheim verða upprætlað, og ein landsgrunnur verður gjørdur, har lærudreingir kunnu fáa so stóran studning, at ein og hvør skal hava ráð at fara í handverkaralæru,
- at lærudreingir fáa allan tann lærdóm í sínum handverki, sum mögulegt er í Føroyum,

- at talið á lærlingunum á teim ymsu arbeiðsplássunum stendur í for-
 svarligan mun til talið á sveinunum, og
 at ásetl verður við lóg, at handverkararoyndir skulu gerast tvungnar
 í Föroyum."

Brævið frá stjóra K. Mohr umrøður viðurskifti lærlinganna ó
 vanligan hátt, ió fáa skattaviðurskifti lærlinganna serliga viðgerð.

Viðvíkjandi pt. 1 í uppskotinum hjá Föroya Arbeiðarafelag er
 at siga, at sambært galdandi lóg skulu viðurskiftini millum lærudrong
 og meistara ásklast við kontrakt. Tað er so statt ikki nakað brek við
 lógini, og má tað tí ætlast at vera skylda hjá teimum ymsku felögum
 at skipa soleiðis fyri, at lógin verður hildin.

Til pt. 2, at lærudreingir verða frír fyrri at gjalda skatt, er at
 siga, at her eigur at verða skilt millum lögtings- og kommunuskatt.
 Meðan tað er tingið, sum ræður og skipar fyrri lögtingsskatti, eru tað
 kommunustýrin, sum skipa fyrri kommunuskatti. Tingið hevur í ár
 samtykt, at skattainntøkur upp til 2.000 kr. skulu verða frítt fyrri
 at gjalda lögtingsskatt. Nevndin má so statt halda, at lærudreingirnir
 við leirra lágu lønum neyvan kunna fáa fíggjarligar trupulleikar av
 lögtingsskattinum. Viðvíkjandi kommunuskattinum er at siga, at har
 mugu fara fram tingingar við lær ymsku kommunur í hvørjari ein-
 stakari skattasak. Nevndin vil eisini her ætla, at tey nevndu stýrin
 vilja verða lagelig og geva lærlingunum eina sámuliga viðgerð.

Til petti 3.: Stovnan av lærlingaheimi og stovnan av landsgrunni
 til at veita studning til lærudreingir. Nevndin áseinnar, at tað hevði
 verið sera hent, um tað í Föroyum eins og í øðrum Norðanlondum
 vórðu bygd lærlingaheim. Nevndin kann verða samd við Föroya Ar-
 beiðarafelag í, at lærlingaheimini í hesum samanburði eru hövuds-
 málið, og verður tað loyst, vilja viðurskiftini hjá lærlingunum vera
 bœtt munandi, men nevndini kunnugt, er hesin spurningur aðrastaðni
 loystur við eini samskipan millum meistarafelögin, avvarandi kom-
 munu og evl. amt, soleiðis at kommuna og amt styðja við peningaligum
 tilskoti. Annars ráða tílk heim vanliga yvir stórum „legatum“, sum
 eru givin heiminum til stuðul. Nevndin ivast ikki í, at nevndin hevði
 verið sinnað til at styðja málið, um farið hevði verið undir at framt
 hesa sak á líknandi grundarlagi sum t. d. í hinum Norðanlondum.
 Viðvíkjandi spurninginum um at veita studning til lærudreingir skal
 nevndin vísa á, at Lögtingið sum studning til handverks-, jarðabrúks-
 og handilsskúlanæmingar á fíggjarætlan fyri 1947 hevur sett kr 15.000.

Til petti 4, at lærudreingir fáa allan tann lærdóm í sínum hand-
 verki, sum møguligt er í Föroyum, er at siga, at tingið vil fegin styðja
 eilíthvørt tiltak, sum nýðjar móti hesum, men her vil nevndin halda,
 at tað má vera fólkelögin, sum mugu ætlast at umboda hægsta fak-
 kunnleika í hesum föri, ið mugu ganga undan og vísa á, hvar ið brekini
 eru. Koma væl undirbygd uppskot fram frá teirri síðu, vilja tey iv-
 leyst verða væl undirtikin av Lögtinginum.

Til petti 5, at talið á lærlingunum á teim ymsu arbeiðspláss-
 unum stendur í forsvarlígan mun til talið á sveinunum, má nevndin
 úttala, at hetta eru eini viðurskifti, sum organisatiónirnar kunnu hjálpt
 tingmonnum at fíngið upplýst.

Nevndin vil halda, at arbeiðarafelögin og meistarafelagið við

at samráðast um viðurskiptini, máttu kunnað komið ásamt um viðurskiptið.

Til petti 6, at ásett verður við lóg, at handverkararoyndir gerast tvungnar í Föroyum, er at siga, at hesin spurningur er til viðgerðar á tingi sum serstakt mál, og verður avgerð um, hvussu skipast skal í hesum føri, at taka undir viðgerðini av tí málinum.

Uppskot:

Við ávísan til tað í álitinum framflutta mælir nevndin til, at eitt eintak av umhugsanini verður sent umsökjarinum.

2. viðg. 18/2 47. Samtykt 11-0.

14. Studningur til skúlagongd í grannabygdum.

1. viðg. 9/12 46. Frl. 12/3—47.

ÁLIT (Hans Iversen við fyriv.)

Í málinum liggur 1) Umsókn frá Olaf Reinert í Kaldbakshotni um studning fyri árið 1946 til at hava hildið tvey børn í skúla í Kaldbak.

2) Umhugsan frá millmentinganevndini í skúlamálum um skúlagongd á Akrabyrgi og øðrum småplássum.

1) Olaf Reinert hevði í 1945 tvey skúlskyldug børn. Ov langt og ov illa gongt er hjá smábörnum úr Kaldbakshotni at søkja skúla í Kaldbak ella á Sundi, dag um dag, og lærarinnan í Kaldbak hevur umframt skúlan í Kaldbak eisini skúlan á Sundi at røkja. Skipað varð í 1945 soleiðis fyri, at Olaf Reinert fyri tað árið fekk 700 kr. til at halda börnini í skúla í Kaldbak fyri. Hann hevur søkt um at fáa tann sama peningastudningin fyri 1946. Ált tað árið hevur hann havt 2 børn í skúla til Ólavsöku bæði í Kaldbak, eftir Ólavsöku 1 í Kaldbak. Í realskúlanum í Havn, hetta seinasta hevur har havt 100 kr. í studningi og frían skúla. Á Sundi er nú einki skúlabarn, so tað mátti verið rimiligt, at lærarinnan í Kaldbak kendu børnunum í Kaldbakshotni - har er umframt ta gentuna, sum gongur í Skúla í Kaldbak, ein dreingur uppá 7 ár - - sama lið, sum hon annars hevur kent á Sundi. Ein minniluti (R. Long, S. P. Zachariasen) mælir til, at Olaf Reinert fyri árið 1946 fær 400 kr. til at hava hildið börnini í skúla í aðrari bygd, og øll nevndin

mælir til, at skúlastjórnin verður biðin at skipa fyri, at lærarinnan í Kaldbak heraftir kennir börnunum í Kaldbakshotni somu tíð, sum hon áður skuldi kenna á Sundi.

2) Um hefta mál hevur millumtinganeyndin viðv. skúlamálum eftir áheitan av skúlastjórnini givið umhugsan, sum her verður prentað:

Frá skúlastjórnini hevur millumtinganeyndin fingið til viðgerðar uppskot frá lærarunum í Sunnba um

1. at skúlin á Akrabergi verður røktur av ferðalærara saman við Nesi (Vági) ella
2. at skúlin á Akrabergi verður avtíkin og tey tvey börnini har ganga í skúla í Sunnba.

Sunnbøar sóknarstýri viðmælir uppskot 1.

Eingin vegur er millum Akraberg og Sunnbiar, men göta, og lendið er vánaligt, vanlig gongd tekur 25 minuttir. Plássið er óbart og vindsamt.

Millumtinganeyndin kann ikki mæla til, at börnini á Akrabergi skulu ganga til skúlan í Sunnba summer og vetur. Um ferðalærari varð tókur, sum hevði bert ein skúla at røkja, og sum ikki hevði ov langan veg frá hesum skúla til Akraberg, kunnu vit mæla til, at hann umframt sín fyrra skúla eisini fekk skúlan á Akrabergi at røkja. Tað skúlin, sum hugsan kundi verið um at lagja saman við Akraberg, er skúlin í Nesi (Vági), men ætlanin er at taka hann av, tá ið nýggju skúlahúsin í Vági eru liðug, og at börnini á Nesi tá skulu ganga inn til Vágs.

Millumtinganeyndin heldur tí, at um ferðalæraraplássið á Nesi verður avtíkið, verður eingin annar vegur, enn at börnini á Akrabergi søkja skúlan í Sunnba, soleiðis at studningur verður givin til vistarhald fyri tey í Sunnba um veturin. Framman undan verður studningur givin til børn úr Kaldbakshotni at ganga í skúla í Kaldbak, 350 kr., fyri hvørt barnið, roknað út frá pristalinum í 1943.

Pláss, sum tað kann vera talan um, kunnu vera undir somu korum sum Akraberg, vera til allar tíðir fá. Tey, sum nevndin kann hugsa sær út, eru:

Kaldbakshotnur, Dinnu, Akraberg, í Botni, Söltvík, Vatnsøyri, Kolbeinagjógv, Borðan.

Um roknað verður við 2 börnum uppá plássið verða tað 16 børn at lata studning til at ganga í skúla í grannabygd ella aðrastaðni. Verður roknað við 300 kr. fyri hvørt barnið, verður útreiðslan 1.800 kr. ella ikki meira enn ein ferðalærari kostar. Nevndin mælir til at gingið verður henda veg.

Løgtingsins millumtinganeynd í skúlamálum, 29/11 1946.

P. H. Blicher Winther. Chr. Lützen. P. Dahl. Z. Sørensen. R. Long.

Skúlanevndin heldur, at millumtinganeyndin hevur rætt í tí sjónarmiði, at størri bygdir eiga at hava fulla skúlagongd, og at har sum smápláss eru nóg nær størri plássum, eiga at verða starvað fyri, at börnini úr smáplássunum fáa skúlagongd í tí størri bygdini. Nevndin heldur kortini, at so stutt tíð nú er til, at Føroya framtíðarlaga stjórnarstøða verður fastlögð, eiga ikki at vera tikin endalig avgerð í hesum

máli, men at það verður at taka aftur til viðgerðar næsta ár. So leingi mælir ein minniluti (R. Long) til, at veittur verður studningur uppá 400 kr. fyri árið 1947 til at tey 2 börnini tað árið ganga í skúla í Sunnba, og meirilutin (Poulsen, Iversen, Hákon Djurhuus, S. P. Zachariassen) mælir til, at annar lærarin í Sunnba heldur skúla á Akrahergi hóskandi tíð av árinum.

Uppskot:

1. a) *Frá allari neyndini:*

Skúlastjórnin verður biðin um at fáa í lag, at lærarinnan í Kaldbak, sum ikki longur heldur skúla á Sundi, í staðin heldur skúla í Kaldbakshotni eins leingi sum hon var á Sundi.

b) *Frá minnilutanum (R. Long og S. P. Zachariassen):*

Veiltur verður Oláf Reineri, Kaldbakshotni, úr amtsgrunninum ein studningur uppá 400 kr. fyri í 1946 at hava havt børn síni gangandi í skúla í aðrari bygd.

2. a) *Frá allari neyndini:*

Endalig avgerð í hesum máli verður skotin út, til stjórnarskipanin er fastlögð og málið tikið uppáftur næsta ár.

b) *Frá meirilutanum (Poulsen, Iversen, Hákon Djurhuus og S. P. Zachariassen):*

Skúlastjórnin verður biðin skipa fyri, at annar lærarin í Sunnba heldur skúla eins nógv tíð av árinum á Akrahergi og higar til hevur verið gjørt ella at álagt verður ferðalærarinum á Nesi (Vági) eisini at halda skúla á Akrahergi.

c) *Frá minnilutanum (R. Long):*

Veiltur verður úr amtsgrunninum ein studningur uppá 400 kr. fyri 1947 til at tey tvey skúlaskyldigu börnini á Akrahergi kunna ganga í skúla í Sunnba.

2. viðg. 12/3 og 15/3, 3. viðg. 18/3 -- 47.

Uppskot nevndarinnar pkt. 1 a samtykt 14-0, uppskot nevndarinnar pkt. 2 a samtykt 13-0, uppskot meirilutans pkt. 2 b samtykt 11-0, meðan uppskot minnilutans pkt. 1 b fall við 7-0, og uppskot minnilutans pkt. 2 a fall við 7-0.

15. Broytan av skipan Föroya læraraskúla.

1. viðg. 9/12—46. 14/2.—47 frl. álit sí skj. 12.

2. viðg. 20/2, 3. viðg. 3/3 — 46.

Pkt. 1 samtykt 16—0, pkt. 2 15—0, pkt. 3 18—0.

III. KIRKJUMÁL

I. Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin.

1. viðg. 1/8 — 46. 15/3 — 47 frl.

ÁLIT

Løgtingsskrivstovan hevur lagt fyri tingið uppskot til fíggjarætlan fyri kirkjugrunn Løgtingsins fyri árið 1947.

Nevndin skal mæla til at góðtaka uppskotið við hesum broytingum:

- 1) Samsvarandi fíggjarætlan fyri amtsgrunnin verður veitt kirkjugrunninum sum eykastudning fyri 1947 kr. 15.000,00
- 2) Nevndin heldur, at 3.000 kr. er ov lítið at seta til kirkjugarðar, og setur uppskot um at broyta tað til kr. 5.000,00

Munnin á útreiðslusiðuni verður vegna hesum so skalt at broyta frá 300 kr. til 13.300 kr.

Uppskot til

fíggjarætlan fyri kirkjugrunn lögtingsins fyri árið 1947.

Inntøkur:

1. Endurgjald fyri tiggjund	7.800 kr.
2. Innflutningsgjald	20.000 kr.
3. Stórhvalagjald	1.000 kr.
4. Eykastudningur úr amtsgrunninum	15.000 kr.
	43.800 kr.

Útreiðslur.

A. Vanligar univölingar	20.000 kr.
B. Kirkjugarðar	5.000 kr.
C. Prestafluttningur	5.000 kr.
D. Ymiskt	500 kr.
Munur	13.300 kr.
	43.800 kr.

2. viðg. 18/3, 3. viðg. 21/3. Samtykt 17 0.

2. Prestafluttningur.

1. viðg. 1/8 -- 46. 7/12 frl.

ÁLIT

Eftir teimum undir veraldarbardaganum galdandi reglum fingu prestarnir árliga til fluttning:

1) frá ríkiskassanum	1.200,00 kr.
2) frá Føroya kirkjugarði.....	2.400,00 kr.
	3.600,00 kr.

Henda peningánøgd varð ásett í samráð við Lögtingið, og varð peningurin býttur út millum prestarnar av kirkjuráðharranum, sunn. kongliga kunngerð, 6. febr. 1936, hareftir peningánøgðin verður ásett fyri 5 ár í senn.

Undir heimsbardaganum hevur peningánøgðin verið ásett fyri hvørt ár fyri seg.

Vegna dýrtíðina hevur tingið veitt eykastudning.

Fyri fíggjarárið 1941/1945 var dýrtíðarviðbótin, ið varð veitt úr kirkjugarðinum, 2.000,00 kr. Tann samlaði peningurin til prestafluttning frá ríkiskassa og Lögtingi var 5.600 kr. Kirkjunevndin hevur fingið at viðgera spurningin um, hvussu skipað skal verða fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1946 til 31. mars 1947.

Við brævi, dagselt 7. november í ár, sendir amtmaðurin frágreiðslu frá prestunum. Av tí at prísviðurskiptini fyri fíggjarárið 1946

1947 liggja nokkumunda eins og í árunum frammanundan, skal nefndin mæla til, at studningurinn fyrir hetta fíggjarárið verður hin sami sum í fjór.

Uppskot:

1. Til flutningsútreiðslur prestanna fyrir fíggjarárið 1946/1947 verða veittar kr. 5.600,00
2. Harav verða 3.600, - kr. veittar á vanligan hátt við 2.400, - kr. úr kirkjugrunninum og 1.200,- - kr. úr ríkiskassanum, og sum dýrtíðarviðbót verða 2.000 kr. at rinda úr kirkjugrunninum.
3. Samsvarandi reglugerð 6. februar 1936 verður antið kirkjumálaráðharrans vegna umhiðið at býta taum nudið pkt. 1 og 2 nefnda pening míllum prestarnar, tó so at ummæli verður at fáa frá próstinum, áðrenn býtið fer fram.

2. og 3. viðg. 18/12. Samtykt 14 - 0.

3. Kirkja í Miðvági.

1. viðg. 1/8 — 46. 10/2 — 47 frl.

ÁLIT

Í setuni 1939 samtykti tingið hetta uppskot: „Sum stutt er, kann tingið ikki veita studning til nýggja kirkju í Miðvági, men vil taka málið upp altur, so skjótt sum hin peningaliga viðurskiptini geva líkindi til tess, soleiðis at Miðvág fær fyrsta rætt til hóskandi studning úr kirkjukassanum næst aftaná, at tað gamla Vágs kirkja er flutt til Høvs.“

Meðan veraldarhardagin fór fram, varð einki gjørt við málið. Við skriv, dagsett 9/7 1945 og 30/7 1946, minna sóknarpresturin P. Johansen og formaðurin fyri Meinigheitsráðnum í Miðvági, harra J. H. Samuelson, tingið um málið og biðja, at tað verður viðgjørt av nýggjum. So stutt er málið komið til viðgerðar í ár.

Málið hevur annars verið til umhugsan og viðgerðar fleiri ferðir á tingi (sbr. tinglíðini 1936, síðu 53, fyri 1937 síðu 35 og fyri 1938, síðu 22 og 23).

Í 1938 samtykti tingið uppskot, hvørs pkt. 3 var soljóðandi:

„Meinigheitsráðið saman við kirkjustjórnini hevur at fyrireika málið til næstu vanligu tingsetu, soleiðis at tingið verður til vegar tilboð

um pris fyri at byggja kirkjuna, tó undir teimum treytum, at kirkjufólkð í Miðvági játtaf ókeypis at gera arbeiðið við at grava út grundina, at fáa að tilfarið til kirkjuna á staðið, frároknað útlögur (bilstýrari við vogni) til koyrslu, líkasum kirkjufólkið má játta at stöypa múrarnar upp ókeypis, tó soleiðis at formaðurin verður löntur, meðan í minsta lagi 8 manns arbeiða ókeypis hvønn arbeiðsdag.“

Skrivlig vátlan undirskrivað av formanninum fyri meinigheitsráðnum nm, at kirkjufólkið í Miðvági átekur sær hesar treytir, liggur sum skjal í málinum. Her er tó at merkja, at orðið „múrarnar“ í uppskotinum í vátlanini er umbytt við orðið „garðarnar“.

Nevndin hevur seinri verið á tal við formannin fyri meinigheitsráðið um henda spurning, og sigur hann, at tað er av málsgávan, at orðið „garðarnir“ er umbytt við „múrarnar“.

Viðvíkjandi tí fyrirkjallingararbeiði, ið er gjørt av meinigheitsráði og kirkjufólki í Miðvági, er stöðan í dag henda:

- 1) Grundstykkið til kirkjuna er fingið til vegar ókeypis.
- 2) Grundin er grivin, og grundstykkið planerað.
- 3) Av frivilligum arbeiði eru játtaðir o. u. 600 arbeiðsdagar. Játlanin er gomul, men tingmaður S. Ellefsen váttaf, at játlanin er óbroytt.
- 4) Av tókum peningi á sparikassabók (9/7—45) gott og val 11.000 kr.

Tekning, yvirbít og kostnaðarætlan liggja við ímálinum, og eru tær óll gjörð av Heine Joensen, Miðvági. Kostnaðarætlan var í 1938 mett til 37.239,95 kr., men hevur Heine Joensen eftir áheitan av tingmanni S. Ellefsen roknað hana umaltur eftir prísunum, sum teir vóru í august 1946, og fær hann tann samlaða kostnaðin tá til kr. 97.364,40.

Tað er nevndini kunnugt, at Miðvágs kirkja er avbara vánalig; takið er so ringt, at tað lekur illa, sjálf kirkjan er so illa skeiklað av grundini, at tað hevur verið neyðugt at stíva hana av við steyrar. Í tí skili hon er í, vil tað verða burtur spiltur peningur at fara undir umvölingararbeiði við hana.

Nevndin skal so slátt mæla tinginum til at veita 70.000 kr. úr kirkjugrunninum sum studning til nýggja kirkju í Miðvági, tó soleiðis at studningurin verður at rinda við 21.000 kr. í 1947, við 23.000 kr. í 1948 og 23.000 kr. í 1949. Tann peningur, sum írestar, má skaffast til vegis av meinigheitsráði og kirkjufólkinum í Miðvági, tó vil nevndin mæla til, at tann gamla kirkjan í Miðvági ognast meinigheitini, og at tann peningur, sum fæst fyri hana, verður nýttur til rindan av skuld hjá meinigheitini, sum kirkjubyggingin fírir við sær. Hetta er tó treytað av, at meinigheitsráðið, áðrenn endilígg avgerð verður tíkin um, hvat ið gerast skal við ta gomlu kirkjuna, leggur sína ætlan fram fyri kirkjustjórnina, sum má geva sítt samtykki til ætlanina, fyri at hon skal verða gyldug. Bygt verður eftir tí av Heine Joensen gjördu tekning, sum tingið samtykti í 1938. Við ávísan til tað í umhugsanini fram flutta selur nevndin hetta

Uppskot:

- 1) Sum studning til bygging av nýggjari kirkju í Miðvági veitir tingið

úr Kirkjagrunninum 70.000 kr., ið verða at rinda við 21.000 kr. í 1947, við 23.000 kr. í 1948 og við 23.000 kr. í 1949. Hesin studningur er treytaður av, at kirkjufólkið í Miðvági átekur sær ókeypis at gera arbeiðið við at grava út og planera grundina, at fáa alt tilfarið til kirkjuna á ástaðið, frároknað bílútlögur (bílstýrari við vogni), sloypa múrarar upp ókeypis, tó solciðis at formaðurin verður løntur, meðan í minsta lagi 8 manns arbeiða ókeypis hvønn arbeiðsdag.

- 2) Tann gamla kirkjan verður kirkjufólksins ogn og skal nýlast til at lætta um tann partin, sum kirkjufólkið átekur sær viðvíkjandi byggingini av tí nýggju kirkjuni: tó hevur meinigheitsráðið, sum umsitur kirkjuna, skyldu til, áðrenn endalig avgerð verður tikin um, hval skal gerast við kirkjuna, at leggja sína ætlan fram fyri kirkjustjórnina og fáa hennara samtykt, fyri at avgerðin skal vera gýldug.
- 3) Kirkjustjórnin og meinigheitsráðið í Miðvági verður givið upp í hendi at gera tað neyðturvuliga (harímillum fáa fram tilhøð um pris fyri byggjan av kirkjuni) viðvíkjandi bygging og umsjón av tí nýggju kirkjuni, meðan arbeiðið fer fram.
- 4) Frágreiðing viðvíkjandi byggjarbeiðinum verður at leggja fyri tingið til komandi Ólavsøku.

2. vøg. 12/2, 3. viðg. 20/2. Samtykt 16 0.

4. Grunnurin »Föroyskt kirkjumál«.

1. viðg. 1/8—46. 7/12 fcl.

ALIT

Sambært § 5 í skipanini fyri grunnin „Föroyskt kirkjumál“ verður neyðugt, at tingið velur nýggjan mann í stýrið fyri grunnin í staðin fyri próst Jacob Dahl, sum doyði í 1944, eins og neyðugt verður at gera hóskaði broyting í hesu somu grein.

Grein 5 er soljóðandi:

„Grunnurin verður stýrdur av eini trýmannanevnd. Límir í nevndini skulu verða J. Dahl, próstur (uppá lívsíð) og 2 lögtingsmenn, valdir av tinginum fyri 5 ár ísemm.“

Sambært § 6 skal stýrið á hvørjum ári senda lögtinginum røkskap og yvirlit yvir fíggarstandin.

Grunnurin varð stovnaður í 1932. Tingið veitti hella ár ca. 2.600

kr. sum staðning til útgávu av próst J. Dahls lestrabók „Í lýsing“, Ognarrætturin til lestrabókina skuldi verða hjá grunninum „Føroyskt kirkjumál“ og tann peningur, ið varð eftir, tá allar útreiðskur vóru goldnar, skuldi nýtast til útgávu av bókum við gudligum innihaldi.

Samhætt frágreiðing frá stýrinum fyri grunnin hevur hann givið út hesar bókur:

1. lestrabókin „Í lýsing“,
2. Føroyskt Ritual,
3. Altarbókin,
4. Krosstíggjur.

Allt arbeiðið viðvíkjandi hesum bókum er avrikað av próst J. Dahl. Lestrabókin er nú uppseld. Av Ritualinum eru 100 eintøk lögð á goymslu á lögtingsskrivstovuni, serstakliga ætlað til kirkjar og prestar. 31/12—45 vóru bert 30 eintøk av hesi bók til sølu í bókahúðum. Bókin Krosstíggjur er uppseld.

Av Altarbókini eru bert 10 eintøk eftir á goymslu hjá lögtings-skrivstovuni.

Samhætt roknskap fyri grunnin fyri 1945 átti grunnurin 31/12:

Hjá Færø Amts Sparekasse.....	kr. 1032.22
Hjá H. N. Jacobsens bókahandl.	kr. 1976.55

	Tils. kr. 3008.77

Teir 2 limirnir av stýrinum verða sum áður nevnt valdir fyri 5 ár ísenn. Seinast, teir vóru valdir, var í 1941. Tingið skal soleiðis í hesu setu velja 2 menn fyri komandi 5 árin, men fer hetta val fram undir øðrum máli, nevniliga undir „Val av monnum“. Nevndin er samd um at broyta grein 5 í skipanini soleiðis, at tað í staðin fyri próst J. Dahl kemur at standa „prósturin í Føroyum“. Nevndin heldur, at tað er hóskandi, at prósturin, sum lægsti umsjónarmaður yvir kirkjunum í Føroyum hevur sæti í stýrinum av „Føroyskt kirkjumál“, ið, soleiðis sum navnið lýsir, virkar fyri útgávu av kirkjuligum lesnað.

Uppskot:

Í § 5 í skipan fyri „Føroyskt kirkjumál“ verða orðini „J. Dahl, próstur (uppá lívstíð)“ tikin burt og í staðin verður selt:
„Prósturin í Føroyum.“

2. viðg. 18/12. Samtykt 15---0.

5. Kirkjugarðar.

1. viðg. 25/11 - 46. 11/12 frl.

ALIT

a. *Studningur til kirkjugarð í Klakksvík.*

Stýrið fyrir Klakksvíkar kommunu hefur 19/10 1945 sent umsókn til tingið um studning til viðkan av kirkjugarðinum í Klakksvík. Málið lá tá so ógreitt fyrir, at neyðugt varð at fáa ymiskar upplýsingar til vegis, áðrenn tingið kundi viðgera tað. Síðan tá hefur lögtungsskrivstovan fingið fram hesi skjöl:

1. Ognarskjöl viðvíkjandi tí lendi, ið skal nýtast.
2. Vátan frá fylkislæknanum um, at stykkið er hóskandi til kirkjugarð.
3. Kostnaðarættan frá ingeniørskrivstovu lögtungsins. Eftir kostnaðarættanini er tann samlaða longdin av garðinum, sum umsókt er at fáa studning til, 96 m.

Sambært ta í 1940 samtyktu skipan viðvíkjandi studningsveitan til Kirkjugarðar fær Klakksvíkar kommuna:

$3/10 \times 96 \text{ 32.00 kr.} = 921.60 \text{ kr.}$

Í brævi, dagsett 27. maí í ár, søkir kommunan um at fáa sama studning til viðkan av kirkjugarði sum til byggjan av vegi, 3/1 av kostnaðinum plus dyrtíðarviðbót. Hetta er ikki gjørligt, soleingi kirkjugrunnurin hefur so smáar inntøkur sum nú; nevndin kann heldur ikki mæla til í einstökum förum at frávíkja fær av tinginum samtyktu reglur viðvíkjandi studningum til kirkjugarðar. Skal broytast her, má tað verða sjálvar reglurnar, sum áseta stöddina av studningi.

Uppskot:

Tá arbeiði við at viðka kirkjugarðin í Klakksvík er liðugt, garðurin er sýnaður og góðkendur og roknskapurin innsendur, verður studningur til hetta arbeiði at veita eftir vanligum reglum.

b. *Viðkan og umvølan av kirkjugarðinum í Bø.*

Stýrið fyrir Býggjar kommunu søkir í brævi, dagsett 10. júlí í ár, um studning til viðkan og umvølan av tí gamla kirkjugarðinum.

Umsóknin gevur onga frágreiðing, um kommunan hefur ognað sær tað neyðturvaliga lendi til viðkanina, eins og viðmæti frá fylkislæknanum um, at tað tilætlaða lendi er hóskandi til grevstur, ikki er skaffað til vegis. Haræfturímóti hefur lögtungsins ingeniørskrivstova sett upp eina kostnaðarættan yvir arbeiðið. Eftir hesi ættan er arbeiðið meti at kosta, um garðurin verður lagdur av gróti við einari slættari síðu, ca. 3072.00 kr. Vanligur lögtungsstudningur av hesum vil verða:

$3072.00 \text{ kr.} \times 3/10 = \text{kr. 921.60.}$

Áðrenn kommunan fer undir arbeiðið við viðkan av kirkjugarðinum, má spurningurin viðvíkjandi ognarrættinum til lendi vera

greiður einn og ummæli frá fylklækninum má verða skaffað til vegis.

Uppskot:

1. Tá ley í álitinum nevnda skjöl eru skaffað til vegis, verður tað loyvt Býggjar kommunu at hyrja arbeiði við viðkan og umvölan av kirkjugarðinum.
2. Tá arbeiðið er liðugt, skoðað og góðtikið, og roknskapurin er innsendur, veitir tingið vanligan stuðning til hetta arbeiði.

c. *Viðkan av kirkjugarðinum í Nólsoy.*

Málið um nýggjan kirkjugarð í Nólsoy er gamalt á tingi (sbr. tingtíðindi 1939, síðu 11), seinast, tað var til viðgerðar har, var í fjór, og var tá ikki talan um at byggja garð, men at viðka hin gamla.

Spurningurin um at viðka er tikin upp av íbúgvarunum sjálvum við tað, at 112 Nólsoyingar í eini „adressu“ hava bjóðað sær til at gera arbeiði ókeypis. Sjálv „adressan“ er ikki dagfest, men hon hevur viðmæli frá:

1. sóknarstýrinum, 2. meirihleitsráðnum og 3. heilsunevndini í Nólsoy, og eru hesi viðmæli öll dagfest í december 1941.

Meiriluturin av kommunustýrinum hevur samtykt at viðka garðin soleiðis, at tann síðan, ið vendur móti norðan, verður flytt ca. 5½ m norður eftir sum umsókt av íbúgvarunum.

Tá ið garðurin av fyrsta sinni ikki var ætlaður at flytast longur enn ca. 5½ m, var grundin tann, at eitt hoyggjshús ferðaði fyri at flyta hann longur. Seinni er kommunustýrið komið ásamt við eigarin um at flyta húsið burtur, og hevur so kommunustýrið av sínum einlingum, uttan at víssa sær samtykt frá yvirvaldinum, flytt garðin 11 m. Hetta má átalast, sjálvsagt má kommunustýrið hava loyvi av teim avvarandi myndugheitum, áðrenn undir verður farið eitt tilíkt arbeiði.

Edvard Hausen, ið er limur av sóknarstýrinum, og aðrir Nólsoyingar hava harðliga mótmælt, at hin gamli kirkjugarðurin verður viðkaður.

Grundirnar fyri teirra mótmæli eru hesar:

- a. Kirkjugarðurin er sterkt hóttaður av bránni.
- b. Plássið hevur ta seinni tíðina ligið sum kyksendi til 1940. Tá varð renna gjørt. Har ið skotið varð niður í helknaa fyri at fáa fall út á sjógv. Botnurin hevur stórt hall niðan eftir.
- c. Nógv av mold má flytast til staðið, áðrenn tað kann nýtast til greifslur.
- d. Kunnu vísa á 3 onnur pláss, sum eru betri hóskandi.

Amtslæknin hevur havt málið til ummælis 29. juli í ár og sigur hann m. a.:

„Tað nýggja öki av kirkjugarðinum kann góðkennast, um sóknar-

stýrið drenerar alt stykkið eystan fyri garðin fram við vegnum, soleiðis, at tað verður gott avlop bæði norðanfyri og sunnanfyri kirkjugarðin til havið."

Um sjálvan garðin sigur hann: „Hetta nýggja óki av garðinum liggur illa fyri brini, og er tað møguligt, at tann nýggi belongarðurin ikki kann halda, men hetta eiga kónir menn at ætla um.

Av tí frásøgnirnar viðvíkjandi tí nýggja kirkjugarðslendinum eru so ymiskar, varð kirkjunevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, á einum málið um sjálv saman við amtslækna og lögtingsverkfrøðingi Fonsdal, at fara til Nólsoyar og á staðnum kanna viðurskiptini.

Tann nýggi parturin av garðinum stendur ikki nærri sjónum enn hin gamli, heldur longur niðan frá, men er tað møguligt, at brinið stendur líka so mikið á har á vissum attum, men kann her neyvan vera talan um brim, soleiðis sum tað er í brimplássum.

Tann gamli garðurin, ið er lagaður av gróti, hevur staðið ótolnaður av brini gjøgnum árin, og man tann nýggi, ið er stoyptur, vantuliga eisini fara at gera tað.

Lögtingsverkfrøðingurin, ið hevur viðmæli í málinum, roknað eisini við, at hann heklur, tó heldur hann at freytað eigur at verða, at jarn verður lagt í belongið eftir longdini, tá teir fara undir at stoypa garðin liðugan.

Fyri eingin ivi skal verða, setir hann uppskot um, at stoypa ein ella fleiri verjumúrur eftir helluni 5 til 10 m frá garðinum og holla teir niður í helluna. Verjumúrurin skal hava eina hædd uppá minst 80 cm og eina samlaða longd upp 20 m. Kostnaðurin er mettur til ca. 1000 kr. Nevndin skal viðmæla at hetta verður kravt at gera, men kann kommunan ikki rokna við at fáa studning til hesa brimverju. Tað er nevndini kunnugt, at tað er savnað nakað av peningi saman millum fólk í Nólsoy til kirkjugarðsmálið, og heklur hon, at tað er rímiligt, at hesin peningur verður nýttur til at avhalda kostnaðin við brimverjuna. Annars skal nevndin mæla til at veita vanligan studning til sjálvan garðin. Amtslækni eins og nevndarlimirnir vóru á einum máli um, at tað nýggja lendi, ið er lagt til kirkjugarðin, má ætlast at vera forsvarliga drenerað, men samstundis vóru partarnir eisini samdir um, at tað avgjørt má verða kravt, at ein breið grøv má verða grivin fram við vegnum eystan fyri garðin, soleiðis at tað verður gott avlop fyri vatni bæði norðanfyri og sunnanfyri kirkjugarðin oman á sjógv.

Uppskot:

Við ávisan til tað í álitinum fram flutta skal nevndin mæla tinginum til at játta, at veitt verður Nólsoyar kommunu vanligan studning til viðkanina av kirkjugarðinum, tá arbeiðið er skoðað og góðkent, og roknskapurin yvir arbeiðið er innsendur, tó soleiðis, at tingið veitir ongan studning til brimverjuna.

2. og 3. viðg. 18/12.

Þkt. A og B samtykt 15-0, þkt. C samtykt 16-0.

IV. TELEFONMÁL

I. Frágreiðing frá telefonnevndini.

1. viðg. 4/12 — 46, 24/1 — 47 frl.

ÁLT

Roknskapurin fyri 1945 visir eina inntöku uppá 574.764,43 kr. Útreiðslurnar eru, hirtursæð frá nýbygging, 488.025,26 kr. Yvirskotið er so stótt 86.739,17 kr. Útreiðslur til nýbygging eru 217.328,40 kr., og tær samlaðu útreiðslurnar eru kr. 705.353,66, og framkemur soleiðis ein minnkan av telefonverksins peningagögnum uppá 130.585,23. Yvirskotið er mest orsakað av hækkan av takstunum frá 1. januar 1945. Nevndin skal mæla til, at Lögtingið góðkennir roknskapin.

Nevndin hevur gjøgnumgingið gerðabókina hjá millumtinganevndini og mælir til, at tingið góðkennir tær viðtökur, ið gjørdar eru.

Telefonverkið hevur vegna tilfarstrotið ikki verið ført fyri at uppfylla tað, ið kravt er av tí. Av tráðtilfari hevur lítið kunna fingist, og er tí lítið og einki útskift av gomlum linjum. Heldur ikki hevur telefonverkið verið ført fyri at útvega telefonir til øll tey, ið hava ynskt at verða telefonfelagar, av tí at vekslaraborð ikki hava verið at fingið til so nógvir telefonir. Tað er trond til eitt nýtt telefonstöðarlús í Tórshavn og eitt nýtt vekslaraborð.

Fyri at uppfylla tey krøv, sum nútíðin setir telefonverkinum viðvíkjandi góðari og skjótlari telefontenasta, verður tað helst neyðugt at taka lán til viðkan av telefonverkinum.

Eftirstöðurnar, kr. 120.056,62, mugu skjótast verða innkravdar.

Uppskot:

1. Tingið góðkennir roknskapin fyri 1945 og tær avgerðir, sum millumtinganevndin hevur tikið.
2. Tingið velur eina millumtinganevnd til í felag við verkstjóran at taka avgerðir í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.
3. Eftirstöðurnar mugu verða minnkaðar.

2. viðg. 29/1, 3. viðg. 3/2. Samtykt 13--0.

2. Ymisk telefonmál.

1. viðg. 1/8 — 46. 5/3 — 47 frl.

ALJT

Víst verður á bræv frá telefonstjóranum um ymist telefonverkinum viðvíkjandi og onnur skriv, ið liggja í málinum.

- I. Telefonstjórinn hevur í skrivi av 13. mars 1946 givið frágreiðing um ymisk viðurskifti, sum hann heldur í løtuni nýva fast á rakstur telefonverksins. Verkstjórinn nevnr fyrst viðurskifti telefonverksins við telegrafverkið, sum hann heldur vera óhent fyri telefonverkið. Hann fórir m. a. fram, at lögtingið í síni tíð eftir sáttmála skal hava givið telegrafverkinum rætt til at nýta telefonverksins linjur til inn- og úttelefonering av telegrammum, uttan at telefonverkið fær hóskandi samsýning fyri hetta. Aftrat er álagt telefonverkinum at krevja upp øll frá telefonfelagum og telefonstöðum inntelefonerað telegramm og at standa telegrafverkinum til svars fyri henda pening. Fyri hetta arbeiðið fær telefonverkið 15 oyru av hvørjum út- og inntelefoneraðum telegrammi gjøgnum kaðal. Av kaðaltelegrammum til og frá Suðuroy fær telefonverkið 7½ oyru og av innanoyggja-telegrammum 30 oyru. Hin mánaðarlíga inntøkan hjá telefonverkinum av hesum liggur í løtuni eitt sindur yvir 1.000 kr., og er hesin peningur ikki meira enn til lönir hjá trimum av teim hægstu løntu skrivstovudamunum, sum einans arbeiða við uppkrevjan av telegrammum. Undan heimsbardaganum lógu telegraflistarnir um 8—10.000 kr. fyri mánaðin, og nú aftaná bardagin liggja teir um 22—30.000 kr. fyri mánaðin. Inn- og úttelefoneringin av hesum øktu telegrammum tekur nógva tíð á teimum frammundan lungt lastaðu telefonlinjunum.

Telefonstjórinn upplýsir, at sáttmálin við telegrafverkið ikki finnist í arkívinum á telefonstöðini í Havn, og leggur aftrat, at tað er neyðugt fyri telefonverkið at sleppa sær av við hesar skyldurnar:

- 1) Viðvíkjandi uppkrevjing og skrivstovuhaldi fyri telegrafverkið.
- 2) viðvíkjandi frítt at nýta telefonlinjur til telegram.
- 3) viðvíkjandi pappírshaldi fyri telegrafverkið.

- II. Trupulleikarnir við at fáa fólk at passa telefonstöðirnar á bygd vaksa í hvørjum. Fleiri staðir eru stöðir uppsagdar, og kommunurnar tykjast at hava ílt við at fáa nakran at taka sær aftur, tí fólk krevja nógva fyri at hava telefonstöðir, og ágangdin á telefonverkið til at fáa tað til at lata meira er tí alt vaksandi. Lögtingið eigur tí nú at gera greitt, at stöðarhaldsskyldan er hjá kommununum. Við teirri kreditt, sum telefonverkið gevur, deils til telegrafverkið og deils til stöðirnar, verður verkið at liggja undir fíggjarlígum trykki, sum ger tað tungt at arbeiða.

- III. Uppskot lá á tingi í 1944 um at byggja nýtt telefonstöðarhús í Havn. Húsið, ið nú stendur, er 36 ára gamalt, og trøngd er til meiri pláss. Umbyggingin varð í 1939 roknað til at kosta 65.000 kr., men í dag verður hon ikki at kosta minni enn 150.000 kr. Skotið verður uppá, at automatisk telefon verður innlögð í Havnini, og at bygðalinjurnar verða viðkaðar, serliga við jarðkaðalum. Harumframt verður skotið uppá, at tær 70.000 kr., sum í snari tíð vórðu tiknar frá telefonverkinum til at rinda hallið hjá Smirl, verða afturgoldnar telefonverkinum.
- IV. Inntøkur telefonverksins hava ikki undir krígunum fylgt við útreiðslunum til lønir og tilfar, sum eru hækkaðar nógv. Verkstjórin hevur undir krígunum sent lögtinginum uppskot um at hækka inntøkurnar hjá verkinum, men hesi uppskot hava ikki verið framd í heilum líki, og nøkur av teimum eru burturdottin. Bretska hervaldið nýtti undir krígunum linjurnar hjá verkinum fyri líla samsýning, og tá ið hermenninir rýmdu úr Føroyum, yvirtók telefonverkið linjur og kaðalar, sum teir hövdu lagt í Føroyum, fyri 216.000 kr. samsvarandi avgerð, sum láverandi telefonnevnd tók. Hendi prís heldur verkstjórin vera ov høgur, av tí at tilfarið, ið keypt varð, serstakliga jarðkaðalarnir, ikki var av bestu slagi. Stjórin leggur doyðin á at fáa takstirnir hækkaðar, av tí at tað alt verður kravt nógv av telefonverkinum. Skrivið endar við eini áheitan til tingið um at seta í verk plan-útbygging av telefonverkinum.
- Í skrivi 14. september 1946 skjýtur verkstjórin uppá at hækka nakrar av takstunum, so at telefonverkið fær eina meirinntøku uppá 85.000 kr.

Nevndin loyvir sær at viðmerkja til omanfyristandandi:

Ad. I. Millumtingatelefonnevndin verður saman við verkstjóranum at kanna møguleikarnar fyri eini broyting av teimum skyldum telefonverksins, sum standast av viðurskiptum tess við telegrafverkið, og røyna at fáa í lag eina betri skipan, sum verður at leggja fyri fyrsta vanligu ting.

Ad. II. Sum viðurskiptini nú eru, má lögtingið fasthalda, at kommunurnar hava skyldu at halda telefon í bygðunum, inntil onnur skipan verður. Ein umskipan av telefonverkinum í sni heild verður um stutta tíð neyðug, og seður nevndin fram uppskot um hetta.

Til tess, at útistandandi peningur hjá telefonverkinum, sum nú er vorðin so nógvur, at hann orsakar stórar trupulleikar í verksins dagliga virki, kann verða skjótari innkravdur, skjýtur nevndin upp at settur verður ein skrivstovustjóri. Hann hevur um neyðugt at syrgja fyri, at farið verður til tær stödir og felagar, sum ikki í rættari tíð hava goldið, íó eiga tey at fáa boð um hetta í so góðari tíð, at tey kunnu hava stundir at beina okkurt, ið møguliga er ágjørt.

Ad. III. Tað má ásannast, at tað núverandi telefonstöðarhúsið í Havn ikki er tíðarhóskandi, har er lítið rúm, og byggingin av einum nýggjum

húsum er ekki at sleppa undan. Í lötuni tarnar tilfarstrotið málínum. Besti máti at loysa hetta mál, vil helst vera at byggja samstundis við útbyggjaníni av linju- og kaðalnetunum. Viðvíkjandi byggjan av lí plássi, sum telefonverkið hevur leigað á havnarplássinum, heldur nevndin, at lekning og kostnaðarætlan fyrst mugu verða útvegað. áðrenn nakað annað verður gjørt. Annars heldur nevndin, at heilt eigur at verða á býráðið um at leingja leigumálið eina tíð enn, um tað verður neyðugt.

Hvat viðvíkir leinum 70.000 kr., sum nýttar vórðu til ríndan av halli Smirils, verður hildið, at lögtingið man helst hava rætt at taka pening frá einum av sínum kössum og nýta hann til at stuðla ein annan kassa, uttan at hava skyldu at afturbetala henda pening.

Ad. IV. At telefonverkinum vactar tókan pening kemur fyrst og fremst av, at alt ov nógvur peningur stendur úti hjá telefonstöðum- og felagum, og hetta heflir fíggjarviðurskipti telefonverksins. Tá ið tann útistandandi peningurin er innkravdur, vil nevndin styðja fíggjarviðurskiptini við takshækkkan, um tað gerst neyðugt.

At tað er goldið ov nógv fyri linjur og kaðalar, yvirtikin frá bretsku herdeildini, er ov seint nú at kærast seg um, og roknað má við, at yvirtókan varð viðgjörd í millumtinganevndini saman við telefonverkstjóranum.

Seinasti parturin av brævi verkstjórans, at ein planútbygging av telefonverkinum er neyðug, fær ivaleyst viðhald frá lögtingsmonnum, og setir nevndin frum uppskot um at fáa til vega ællan fyri tilíka útbygging.

Í málínum liggja brøv frá Vestmanna og Sörvágs kommunum, har fær sækja um, at telefonverkið yvirtækur raksturin av telefonstöðunum í hesum kommunum. Slík yvirtøka kann ikki í lötuni verða tilmæld.

Hesi mál verða víst til millumtingatelefonnevndina:

- a) Skriv frá Osmund Brekker, Skúoy,
- b) Skriv frá Elías Rasmussen, Sörvági,
- c) Skriv frá J. Skýlindal, Tórshavn,
- d) Skriv frá sóknarstýrinum fyri Viðoyar kommunu um telefon til Norðtoftir.
- e) Skriv frá Meinhardt Lamhauge, sum heldur, at telefonin er órætt víst tikin frá honum.

Umsókn frá Th. M. Jacobsen kann ikki verða játtað, av tí at eingin skipan er, harrellir telefonverkið betalir eftirlön til fyristöðufólk á leimum ymsu stöðunum.

Eisini er bræv frá Ólavi Rasmussen um at keypa ella leiga telefonverksins mekaniska verkstað á Bryggjubakka. Nevndin skjýtur upp, at raksturin av hesum verkstaði fyrihyls fyri eitt ár verður latin Ólavi Rasmussen í hendi. Nærri freytlir hesum viðvíkjandi verða ásettast av millumtinganevndini í samráði við verkstjóran og Ólav Rasmussen.

Uppskot:

1. Álagt verður millumtingatelefonnevndini í samráð við verkstjóran

at kunna möguleikarnar fyri einum nýggjum sáttmála millum Store Nordiske Telegrafskab og telefonverkið, og um gjørligt leggja uppskot til nýggjan sáttmála fyri fyrsta vanliga ting.

2. Svarað verður Vestmanna og Sörvágs kommunum, at umsóknir teirra um, at lögtingið yvirtøkur ræktunin av telefonstöðunum í Vestmanna og Sörvági, fyri tíðina ikki kunna verða játtaðar.
3. Settur verður við telefonverkið ein skrivstovnstjóri, ið hevur ábyrgd yvir fyri lögtinginum fyri verksins røkshaparförslu. Millumtinga-telefonnevndin ásetir lön hansara.
4. Álagt verður millumtingatelefonnevndini saman við verkstjóranum at seta seg í samband við serkønan mann ella felag í telefonmálum og gera uppskot til fyrstu vanliga tingsetu um eina líðarhóskandi útbýgging av telefonvenkinum.
5. Tey í álitinum undir a) -- e) nevnda skriv verða víst til millumtingatelefonnevndini til viðgerðar.
6. Umsókn frá Th. M. Jacobsen kann ikki verða játtað av tí, at eingin eftirlønarskipan er viðvíkjandi fyristöðufólki á bygðastöðunum.
7. Bræv frá Ólavi Rasmussen verður víst til millumtingatelefonnevndina at viðgera í samráð við verkstjóran og Ó. Rasmussen.
8. Roynt verður at fáa tilboð uppá byggjan av nýggjum telefonstöðarhúsi í Havn eftir tekning, góðtíkin av nevndini og verkstjóranum.
9. Heitt verður á Tórshavnar býráð og havnarstýri um at leingja leigutíðina viðvíkjandi tí av telefonvenkinum leigaða ökinum á havnarplássinum.

2. viðg. 7/3, 3. viðg. 11/3. Pkt. 1--4 samtykt 17—0, pkt. 5 samtykt 16—0, pkt. 6 samtykt 13—0, pkt. 7 og 8 samtykt 14—0 og pkt. 9 samtykt 16—0.

3. Telefonkaðal til Nólsoyar.

1. viðg. 25/11—46. 14/12 frl.

ALIT

Til telefonnevndina er víst skriv til lögtingið frá sóknarstýrinum fyri Nólsoyar kommunu, 12. juni 1945 og 20. januar 1946. harí kommunan søkir um, at tann kaðal, ið lagdur varð undir krígunum millum Sandagerði og Hósmöl, verður nýttur til beinleiðis telefonsamband millum Nólsoy—Tórshavn og hinar bygðirnar í Føroyum.

Lögtingsskrivstovan hevur í skrivi, 18. juni 1945, spurt telegrafstjóran í Havn, hvør eigur kaðalin, og um tað er møguligt, at hann

kann verða liggjandi og nýttur av telefonverki Føroya Løgtings móti hóskandi endurgjaldi. Telegrafstjórin hevur í skrivi, 29. juni 1915, sagt frá, at Store Nordiske Telegrafskab eigur allan kaðalin uttan fann fjórðingin, ið er næstur Hósmöl, og at hann so skjótt sum møguligt sællar at senda fyrispurningin til stjóra sin í Keypmannahavn, men hann leggur aftrat, at „Afgørelsen vil sikkert tage nogen Tid.“

Frá Hósmöl til Nólsoyar bygd er um 3½ km. Telefonverkstjórin ættar útreiðslurnar til linjur soleiðis:

Hósmöl - Nólsoyar bygd 10.000 kr.

Hósmöl - Borðun 6—7.000 kr.

Arbeiðið ættast at verða gjørt á vanligan hátt við petroleum og tráði.

Nevndin mælir til, at tað, áðrenn tilik nýggj virki verða byrjað, verður biðið um tilboð uppá jarðkaðal, við tað at hesin kaðal óivað verður nógv bfiligari at halda í standi.

Nevndin er samd um, at henda umsókn um at fáa telefonsamband til Nólsoyar gjøgnum kaðal, ið longu er lagdur, eigur at verða frænd, og vil mæla til, at hon verður játtað, treytað av, at hóskandi semja kann fáast í lag við Store Nordiske Telegrafskab, og at tilfar til kaðal millum Hósmöl og Nólsoyar bygd kann fáast til vega til hampuligan prís.

Av tí at semja ikki kann væntast at fáast í lag við Store Nordiske Telegrafskab í hesi tingsetu, verður beint til millumtingatelefonnevndina í samráð við telefonverkstjóran at fáa í lag neyðturvuligar fyriskipanir, harundir prístilboð uppá neyðturvuligan jarðkaðal.

Uppskot:

1. Tað verður latið millumtingatelefonnevndini í samráð við telefonstjóran upp í hendi at fáa í lag semju við Store Nordiske Telegrafskab í Keypmannahavn viðvíkjandi latan av felagsins kaðali yvir Nólsoyarfjörð til telefonverk Føroya Løgtings.
2. Telefonverkstjórin verður umbiðin at fáa prístilboð uppá neyðturvuligan jarðkaðal.
3. Millumtingatelefonnevndin og verkstjórin í felag verða heimilað at játta umsóknini frá Nólsoyar kommunu, treytað av, at neyðturvulig semja fæst í lag við Store Nordiske Telegrafskab, og at skipanin samsvarar við fíggjarviðurskipti telefonverksins.

2. og 3. viðg. 18/12. Samtykt 15-0.

4. Radiotelefon í fiskiskipum.

1. viðg. 25/11 — 46. 7/3 — 47 frl.

ÁLIT

Føroya Fiskimannafelag hevur í skrivi 24/5 — 1946 søkt um, at Løgtingið fær í lag lóg, hvareftir radiotelefon (sendari og móttakari) verður í øllum føroyskum fiskiförum niður í 20 tons, og at útgerðarmaður ber ábyrgd og kostnað fyri, at hetta verður gjørt. Tað verður í umsóknini m. a. ført fram, at tá nú viðurskiptini aftur loyva at nýta radiotelefon í privatum skipum, trádast sjómenn eftir at fáa nýtslu av radiotelefonini, men við tað at útgerðarmenn ikki allir eru líka fúsir til at installera radiotelefonir í skipini, kemur tað at verða ójavnt fyri tey ymisku skipsmannskap at fáa nýtslu av radiotelefonini.

Undir krígunum var tað av kríggsatvoldum ikki loyviligt hjá føroyskum fiskiskipum at brúka teirra sendara, men aftaná at kríggið er at enda komið, kann hetta lata seg gera.

Málið varð eftir fyrstu viðgerð á tingi víst til ta nevnd, ið hevur ymisk radiomál til viðgerðar (S. Ellefsen, Poul Niclasen, Th. Petersen, P. H. Weihe og L. Zachariasen).

Eftir hvat nevndin hevur fingið upplýst hava okkurt um 125 føroysk skip radiosendara, og tá ið tað samlaða skipatalið í summar kemur at liggja um 225 skip soleiðis, sum hjálagda yvirlið vísir, vil tað siga tað sama sum, at í o. n. 100 skipum er ikki ein radiosendari. Harimóti man tað ikki vera at ivast í, at umhørð í øllum føroyskum skipum er radiotelefonmóttakari, t. v. s. ikki serligir skipsmóttakarar.

Tann nevndin, sum hevur haft hesa umsókn til viðgerðar, skal úttala, at hon heldur tað verða rætt, at øll fiskiför yvir 30 tons, og øll för yvir 20 tons, sum flyta ferðafólk, fáa radiosendara. Hvussu stóran týðning radiosendari kann hava umhørð í einum skipið, sást gjølla nakað herfyri, tá m/b „Fuglberg“ og manningin umhørð varð hjargað bert av tí, at teir kundu senda boð frá sær við hjálp av radiosendaranum. Um eingin sendari var umhørð, var skipið óivað gingið burtur og allir sjólatnir.

Nevndin heldur, at tað er rætt og neyðugt, at øll føroysk fiskiför yvir 30 tons og øll skip yvir 20 tons, ið flyta ferðafólk, verða útgjörd við radiosendara og -móttakara, men her má leggjast aftrat, at tað eisini er ógvuliga umráðandi, at sambandið við land hjá hesum skipum er gott og tíðarhóskandi. Soleiðis sum nú er fyriskipað, arbeíða tey føroysku skipini saman við Thorshavn radio, sum verður drivin av „Det Store Nordiske Telegrafelskab“. Av teim báðum sendaranum, sum eru tókir til strandarlánastuna, er tann eini 50 watt (o. u. 15 ára gamal), og hin 2 kw hevur fyrr staðið í Vimmelskaftet í Kjöpinhavn og er 25/30 ára gamal.

Í einum skrivi frá tí íslenska uttanríkisráðnum 11/11—1946 verður upplýst, at so at siga hvørt einasta íslenskt skip yvir 10 tons er útbúið við radiostöð umhørð. Í íslenskari lóg 27/6 1911 verður ásett, at ministarin kann fyriskriva, at eithvørt íslenskt skip, sum siglur longur enn 3 fjórðingar frá landi, skal hava trádleysan telegraf ella radiotelefon. Um skipið siglur millum Ísland og útheimin við minnst

12 manns manning ella um tað er passagerskip yvir 200 tons í strandferðum, skal tað hava trádleysa telegrafstación.

Í einari frágreiðing, sum stjórin fyri Thorshavn Radio hevur gjørt so væl eftir áheitan at senda nevndini, verður m. a. upplýst, at bylgjulongdin hjá skipunum er 181,8 m, tá tey skulu kalla Thorshavn Radio, 155,6 m tá samband er fingið í lag við Thorshavn Radio og 139,2–137,9 m, um samband er fingið við annað skip og samrøða skal fara fram. Skipini skulu lurta á 171,8 m eftir Thorshavn Radio, og er tað ikki loyviligt at brúka aðrar sendibylgjur uttan í neyðsfalli.

Sum neyðbylgja er ásett 181,8 m ella hin sama sum kallibylgjan, ið T. R. lurta á alt samdøgurið, men skip í neyð kunna brúka eina hvørja bylgju, um hjálp kann fáast skjótast á henni.

Thorshavn Radio kallar á 171,8 m tey skip, sum telegrammir eru til, til fylgjandi tíðir kl. 0250–0300, 0850–0900, 1450–1500, 2050–2100 og 2350–2400, hvareftir ley avvarandi skip svara á 181,8 m. Thorshavn Radio lurta uttan steðg alt samdøgurið á 181,8 m, og skipini kunnu soleiðis til einahvørja tíð kalla Thorshavn Radio antin við telegrammi ella fyri t. d. at spyrja, um Thorshavn Radio hevur telegram til viðkomandi skip. Eisini tá skip eru í føroyskari havu kunnu allir spurningar tænastum viðvíkjandi verða lagdir fyri telegrafstöðina í Tórshavn.

Tað hevur í hesi seibastu tíðini, hvar o. u. 20 føroyskir trolarar hava roynt undir Noregi, ikki so sjáldan komið fyrí, meðan teir hava losað sínámillum, at føroysk skip, ið hava fiskað her undir Föroyum, eru komin inn ímillum, soleiðis, at einki hevur kunnað hoyrst frá trolarunum ella øðrum skipum, ið fiska uttan fyri Föroyar. Tað vil her verða neyðugt at áseta reglur, soleiðis at hesi skip, hirturi og heima, ikki koma at senda samstundis, ella at tey fáa ymiskar bylgjulongdir at senda á. Eisini má verða sett líðarfreist fyri samrøðurnar, t. d. hægst 2 minuttir fyri skipið.

Eftir teimum internationalu radio-reglum mugu skipssendarar undir ongum umstøðum verða brúktir til at senda beinleiðis til privatpersónar á landi. Tað er eisini fonboðið at brúka sendario, tá skipið liggur í havn. Tøksturin fyri eitt telegram frá skipi til adressu í Föroyum yvir Tórshavn radio er 24 oyru fyri orðið.

Uppskot

til

Bráðfengis fyriskipan fyri Föroyar um radio umborð á føroyskum skipum.

§ 1.

Öll føroysk fiskiskip og farmaskip yvir 30 br. reg. tons, sum eru innregistraði í Föroyum, eru pliktug at hava hóskandi radiosendara og -móttakara umborð.

§ 2.

Öll føroysk skip yvir 20 br. reg. tons, ið flyta ferðafólk, eru pliktug at hava hóskandi radiosendara og -móttakara umborð.

§ 3.

Henda skipan kemur í gildi frá 1. januar 1948. Um serligar umstøður gera tað neyðugt, kann undantaksloyvi verða givið av landsnevndini.

§ 4.

Broð móti hesum reglum verða at straffa við heftan ella sekt, sum fer í amtsfótækragrunnin.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Radioudstyr i færøske Skibe.

§ 1.

Alle færøske Fiskerskibe og Fragtskibe over 30 Br. Reg. Tons, der er indregistreret paa Færøerne, er pligtige at have tidssvarende Radiosender og -modtager om Bord.

§ 2.

Alle færøske Skibe over 20 Br. Reg. Tons, der sejler i Passagerfart, er pligtige at have tidssvarende Radiosender og -modtager om Bord.

§ 3.

Disse Bestemmelser kommer i Kraft fra 1. Januar 1948. Om særlige Forhold gør det nødvendigt, kan Dispensation blive givet af Landsnævnet.

§ 4.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Hæfte eller Bøder, der tilfalder Amtsfatligkassen.

2. viðg. 10/3, 3. viðg. 13/3. Samtykt 16-0.

5. Tráðleys telefon.

1. viðg. 25/11—46. 7/3—17 frl.

ALIT

I 1945 legði Føroya javnaðarflokkur mál um radiotelefon til Suðuroyar og til útheimin inn á ting.

Nevndin hevur havt henda spurning til viðgerðar og hevur roynt at kanna um, hval slíkar radiostøðir kunna fáast fyrí í lötuni. Eisini hevur verið roynt at kanna eftir, hval eitt kaðalsamband við Suðuroy vil kosta.

Skrivað hevur verið til útheimnin um hetta, men gjøllari upplýsingar hava ikki kunnað fingist til vegs út yvir tað, sum stendur í brævi frá M. P. Petersen av 18. februar 1947, hvar meti verður, at radiotelefonsambandið við Danmark vil kunna verða sett á stovn fyri o. u. 1.000.000,— kr.

So stætt vil málið vera at biða til næstu vanligu tingsetu.

Uppskot:

Málið um radiotelefon verður at biða til næstu vanligu tingsetu.

2. viðg. 10/3. Samtykt 16—0.

6. Útvarp.

1. viðg. 25/11—16. 6/3—17 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur hevur í umsókn 1/8—1945 heitt á tingi um at seta í verk eina økjan av útvarpsgrunninum og fáa í lag útvarp í Føroyum. Málið er víst til ta nevnd, ið hevur ymisk radiomál til viðgerðar í hesi tingsetu (S. Ellefsen, Poul Niclasen, Th. Petersen, P. H. Weihe og L. Zachariasen).

Eitt tilíkt mál var til viðgerðar á Lögtingi í 1943 (løgtingstíðindi 1943, síðu 84—85), hvar samtykt varð at jætta úr lögtingsins tiltaksgrunni 30.000 kr., ið verða at leggja av í „hin føroyska útvarpsgrunnin“, hvørs endamál er at seta á stovn eina útvarpsstöð í Føroyum. Í álitinum verður ført fram, at nevndin mælir til, at tingið árliga letur 30.000 kr. til hetta endamál. Tað sæst av fíggjarstandi lögtingsins, at 31. december 1944 vóru í hesum grunni 60.000 kr., og átti hann soleiðis, um farið er fram eftir viðtökuni, 31. december 1946 at rátt yvir 120.000 kr.

Tingið hevur í hesari setu havt eitt mál til viðgerðar um *radio-útvarp í Føroyum* sum verður viðgjört fyri seg, og verður har upplýst, at ein radiostöð, sum vil kunna „dekka“ Ísland og vesturstrond Europa, vil kosta o. u. 10 mill. kr. at byggja. Lögtingið man tí neyvnan fara at verða ført fyri í bræði at gjalda útreiðslurnar til eina slíka stöð, sum tað vónandi fer at eydnast okkum at fáa bygt á annan hátt. Men sjálvt um vit fáa eina slíka stóra útvarpsstöð, vil tað óivað verða neyðugt hjá okkum at byggja eina minni radiostöð, sum kann verða brúkt til heimlig endamál, og til at arbeiða saman við fiskiflota okkara.

Tað sæst av gerðabók landsnevndarinnar, at nevndin á fundi 4. juni 1946 hevur samtykt at søkja um at fáa eina langbylgju og eina stuttbylgju til Føroyar.

Nevndin hevur vent sær til Marconi Wireless Telegraph Company í London gjøgnum umboðsmann teirra her í Føroyum fyri at fáa til vega upplýsingar hesum máli viðvíkjandi og hevur m. a. fingið at vita, at ein T. B. M. 631 C 2 kw sendari, sum er teirra nýggjasta model og bygður eftir reglunum í Kairokonventiónini, vil kosta o. u. £ 4.200 kr. 80.000,--

2 mastrar (100 fót hvør) £ 900	kr. 18.000,—
Hartil kemur ein dieselmotorur til at driva vekselsstrøym-	
dynamo o. u.	„ 25.000,—
Rigging, fundament til mastrar o. a.	„ 7.000,—

	kr. 130.000, --

Altrat hesum kemur:

Útreiðslur til hús til sendaran	35.000,
Útreiðslur til rúm til studio	2.000,—
Útreiðslur til ymiskt	8.000,—

	kr. 45.000,—

Tilsamans. kr. 175.000,--

Støddin á hesum sendara er:

195 cm høgur,
183 cm breiður og
92 cm djúpur,

og er hann allur innbygður, sum hjálagda mynd vísir. Hesin sendari vil meiri enn so kunna „dekkja“ allar Føroyar og undir góðum líkindum vantandi kunna hoyrast til Suður- og Eysturíslands, Norðurscotlands og Vesturnoregs. Tað kann her verða lagt aftrat, at sendararnir hjá teim føroysku skipunum hert eru o. u. 20 watt (1/50 kw) sterkir, og teir kunnu m. a. hoyrast higgar frá Suður- og Eysturíslandi, Senjabankunum og Norðurnoregi í góðum líkindum. Um sendarin verður 5 kw sterkur, vil hann kosta o. u. tað dupulta, og tann samlaði kostnaðurin fyri útvarpsstöðina verður tá o. u. 250.000 kr. Ein slíkur sendari vil sjálvandi kunna hoyrast væl betur, og tað vil tí vera rætt at geva honum hesa meg, um peningurin kann fáast til vega. Sendarin vil kunna leverast 12 mánaðir aftaná, at orðri er innkominn.

Teoretisk er einki til hindurs fyri, at ein 5 kw sendari vil kunna rökka Reykjavík radio til retransmission til føroysk skip í Íslandi og Vesturgrönlandi. Kostnaðurin av hesi retransmission vil lítið hava at týða.

Ein slík útvarpsstöð vil kunna virka saman við teim *strandarstöðum* (Kyststationer), sum tað vil vera neyðugt hjá okkum at fáa bygdar skjótast gjørligt til at samarbeiða við tey 225 radioskip, ið skjótt vilja vera ein veruleiki. Ein tíðarhóskandi strandarstöð við einum 2 kw sendara vil ætlandi kosta o. u. 50.000 kr. tilsamans (við maskinum, motori og øllum greiðum) og kann brúka sama hús sum útvarpið. Stöðin

skal vera í drift nátt og dag, og tveir menn mugu vera á vakt í seinn. Við 8 tíma tænastu mugu tí vera íalt 6 telegrafistar á stöðini, og kann hetta roknað at vilja kosta o. u. 45.000 kr. um árið. Lönin fyri telegrafistar vil liggja um 7.500 kr. í meðaltalið fyri hvønn árliga. Í Suðuroy mugu vera 6 fólk, um henda tænasta verður tikin uppí hesa skipan, og vil kostnaðurin her eisini vera 45.000 kr. Stjórin á útvarpsstöðini í Tórshavn skal sumstundis vera stjóri á strandarstöðini og eisini hava ábyrgðina fyri Suðuroyar-tænastuni.

Telegrafsambandið millum Tórshavn og Suðuroy kann eisini greiðast frá sama húsi. Tað vil, um tað skal vera tíðarhóskandi, krevja 1 sendara á 1/2 kw í Tórshavn og 1 sendara á 1/2 kw í Suðuroy, men sendarin í Suðuroy kann so eisini arbeiða saman við skipunum nærbendis Føroyum. Hesar báðar stöðir til Suðuroyartænastuna kunna metast at kosta o. u. 10.000 kr. hvør, effir hvat Marconi upplýsir; hartil kemur so útreiðslan til húsarúmd í Suðuroy.

Tær samlaðu *anleggsútreiðslur* vilja soleiðis verða:

Radioútvarp	kr. 175.000,—
Strandarstöð	„ 50.000,—
Suðuroyar-sendarar og -móttakarar.....	„ 25.000,—
	kr. 250.000,—

Hvat driftin vil kosta um árið, er ikki lætt at avgera, og her skal tí bert verða sett fram ein leyslig ætlan:

Til radioútvarpsstöðina:

1 stjóri (speakari)	kr. 15.000,—
2 teknikarar	„ 20.000,—
Ymiskt	„ 10.000,—
	kr. 45.000,—

Til Strandarstöðina:

1 Tórshavn	kr. 15.000,—
<i>Til Suðuroyar-tænastuna</i>	„ 45.000,—
	„ 90.000,—
Ymiskt (tíðinli o. a.)	„ 15.000,—
	kr. 150.000,—

Um Suðuroyar tænastan einans kemur at umfata telegrafsambandið Suðuroy—Norðanfjørðs eins og nú er fyriskipað, vilja bert krevjast 2 telegrafistar í Suðuroy, og verða lönútreiðslurnar soleiðis o. u. 30.000 kr. minni.

Tað er heldur ikki lætt at gera nakað yvirhít yvir tær árligu *inntøkurnar*, men eiga tær sjálvandi í einari slíkari ætlan ikki at verða settar í hægra lagi.

I Föroyum eru eftir ætlan o. n. 2500 radiolurtarar, og talið á teimum nöríst í hvörjum. Ein avgift av 20 kr. pr. lurtara

vil geva	kr. 50.000,—
Telegrammir o. a. frá skipum.....	„ 25.000,—
Suðuroyar-lænanstan	„ 30.000,—

	kr. 105.000,—

Driftin vildi soleiðis eftir hesum gívið eitt undirskot av 45.000 kr. um árð, um Suðuroyartænastan verður tikin við í hesari skipan, men tað kann ikki vera at ivast í, at bæði inntøkurnar av skipstænastuni og av Suðuroyartænastuni eru ógvuliga lágt settar. Tað kann leggjast aftrat, at inntøkur eisini kunnu fáast á annan hátt, m. a. við at senda út lýsingar, eins og gjørt verður í íslenska útvarpinum.

Um henda skipan kann fáast í lag, vil tað m. a. siga tað sama sum, at vit frá landi dag og nátt kunna standa í sambandi við okkara fiskiflofa. Tað vil t. d. vera gjørligt bjá einari konu at fara inn á útvarpsstöðina og senda eina persónliga heilsan til mann, son ella annan avvarðandi úti á havinum, og skipsmenn vilja á sama hátt kunna senda eina heilsan yvir ta föroysku útvarpsstöðina heim til öll, sum hava radiomóttakara. Hvussu ofta hava vit ikki hoyrt slíkar heilsanir verða sendar til norsk, svensk og dansk skip. Tað má útvegast loyvi til, at nakað líknandi kann fara fram í Föroyum. Vit vilja gjøgnum útvarpið kunna senda okkara skipsmonnum tíðindi heimani frá, veðurtíðindi, gudstænastur, fyrilestrar o. a., sum kann vera teimum til ugga og stuttleika og mentanarligan styrk úti á havinum.

Tað er, sum frammanundan ávíst, Store Nordiske Telegrafsekskab, sum síðani 1917 hevur staðið fyri driftini av strandar- og Suðuroyartænastuni. Amboðini eru ogn statsins, og S. N. T. S. hevur so vítt kunnugt ikki nakra koncessión, hvat radiotænastuni viðvíkir, men harimóti koncessión fyri kaðaltænastuna. Um henda frammanundan umtalaða *föroyska radiotænasta* skal setast á stovn, mugu samráðingar sjálvandi fara fram millum statin, Løgtingið og S. N. T. S.

Hvat hesum máli annars viðvíkir kann förast fram, at ein Marconi-vekkfrøðingur til fyriskipan av slíkum stöðum kann fáast fyri £ 6 um dagin plus ferðakostnað og vistarhald. Roknað kann verða við, at tað vil taka o. n. 12 mánaðir at byggja útvarpsstöðina, 15 mánaðir at byggja strandarstöðina og 3 mánaðir at byggja sendararnar til Suðuroyartænastuna.

Hús til radiosendararnar má verða bygt á onkrari hövd, t. d. uppi á Varðø, á Bøllureyni (har Onglendingar hövdu stöð undir krígunum) ella á Velbastaðhálsi, har vegasamband er frammanundan. Frá hesum húsi verður öll tann tekniska tænastun at fara fram, meðan sjálv útvarpstænastan og lænanstan við skipini og Suðuroy má fara fram frá húsarúnd í Tórshavn, hvat sendistöðirnir eisini eru roknaðar til. Ein stór stova vil fyrst verða hóskandi til hetta endamál. Til útvarps-studio vil ein stova verða hóskandi. Kaðal má so verða lagdur frá húsinum, har sendararnir eru settir, til studioslöð og móttökustöð. Kaðal varð undir krígunum av Onglendingum lagdur niðan móti Bøllureyni, og er hann nú ogn Løgtingsins.

Ein radiotænasta við teimum Frammanundan nevndu umboðum vit verða so liðarhóskandi, sum hon yvirhövur kann fáast í dag, og eiga tí tær möguleigheittir, sum her leysliga eru ávíslar, at verða gjølla eftirkannaðar við tað sama av sakkønnum monnum soleiðis, at hetta týðningarmikla mál kann verða loyst sum skjótast.

Uppskot:

- I. Málið verður víst til eina 3-mannanevnd, sum verður umbiðin at eftirkanna möguleigheittirnar fyri
 1. at stovnað verður radio-útvarp í Føroyum,
 2. at stovnað verður strandarstöða,
 3. at radiotænastan við Suðuroy kemur inn undir hesa skipan.
- II. Nevndin fær heimild til av útvarpsgrunninum at nýta tann pening, henda eftirkannan kemur at kosta.
- III. Málið verður at leggja fyri Løgtingið í teirri vanliga tingsetu 1947.

2. viðg. 8/3. 3. viðg. 11/3. Samtykt 15--0.
20/3. frl.

ÁLT B

Soljóðandi bræv varð 25/11 1946 sent tinginum frá Th. Petersen, lögtingsmanni:

„Undir viðgerðini av málinum: Útvarp, skal eg loyva mær at biðja tingið um at taka til viðgerðar um at gera lógarreglur, soleiðis at stovnan av útvarpsstöð í Føroyum verður eitt føroyskt mál, ið verður lagt í hendurnar á tingsins landsnevnd, til tann stundin kemur, tá ið eitt føroyskt ábyrgdarstýri kann taka við virkinum at útinna málið tingsins vegna.

Eg loyvi mær hjálaga at framleggja uppskot til slíka lóg fyri at hetta kann verða viðgjørt í tí nevnd, sum fær við málið at gera.“

Til limir av útvarpsnevndini vórðu valdir: S. Ellefsen, P. Nielsen, Th. Petersen, P. H. Weihe og L. Zachariasen.

Í brævi 27/11 — 46 til lögtingsformannin sigur *Frank J. Masted* frá, at hann sum umboðsmaður fyri enskar kommerciellar interessur er komin til Føroya fyri at kanna möguleikarnar fyri at fáa koncessión til at byggja stóra radiostöð í Føroyum til útvarp av lýsingum o. á. á enskum máli eins og av Radio Normandie og Radio Luxembourg. - Henda nevndin hevur fúgið umsóknina til viðgerðar.

Nevndin hevði við tað sama munliga samráðing við hr. Masted, og greiddi hann frá, at nærri upplýsingar umsóknini viðvíkjandi kundi fáast hjá Trevor Davies & Co., Strandbrook House, Old Bond Street, London. Nevndin loyvir sær at vísa til ta frágreiðing og til ley skjöl, ið eru hjálögð málinum.

Í samráðingunum við hr. Masted hevur nevndin ført fram, at hon er sera væl hugað fyri hesum máli, og er til reiðar at leggja tað fram fyri Løgtingið við sínum besta viðmæli, so skjótt hon hevur vissen

fyrir at hr. Maxted er førur fyrri at útvega tað endurgjald, her er talan um, og tá neyðturvulig ummæli og garantiir eru lögð fyrri nevndina antin gjøgnum ein kendan banka í London ella á annan hátt.

Nevndin hevur staðið í brævaskifti við hr. Maxted hesum viðvíkjandi, soleiðis sum ley hjálögdu skjöl vísa, men hevur ikki enn fingið teir upplýsingar og garantiir, sum mugu vera ein treyt fyrri at føra hesar samráðingar víðari.

Frá hr. Brynjolf Mortensen, Tórshavn, hevur nevndin fingið bræv 25/2 - 47, hvári hann sigur frá, at enskt-canadisk felag hevur áhuga fyrri at fáa koncessión til at byggja stóra útvarpsstöð í Föroyum. Referencir kunna útvegust og garantiir fyrri, at taum neyðturvuligi peningur er til staðar. Brævið er hjálagt sakini.

Nevndin er á einum máli um, at hefta er eitt sera týðningarmikið mál, sum eigur at verða undirtekið við teiri størstu vælvild av tinginum, tá líkindi eru til, at ein avgerð kann verða tikin li til frama.

Ein meiriluti (P. Nielsen, P. H. Weihe og L. Zachariassen) heldur fram, at málið ikki kann verða framt, fyrr enn samráðingarnar við ríkisstjórnina um slýrisskipanina eru fördar. Tað fer tí ikki at verða gjørligt at koma til eitt úrslit í hesi tingsetu, og taum víðari viðgerð má fara fram í einari millumtinganevnd.

Ein minniluti (S. Ellefsen og Th. Petersen) mugu halda, tað er heint, at tingið longu nú í hesari tingsetu samtykkir lógaruppskot, ið leggur rættin til at geva serloyvi til rakstur av radiostöð hjá Föroya lögtingi. Sum skipanin er í lötuni skal eitt tilíkt samtykt lógaruppskot leggjast fyrri Færø Amt til staðfestingar, og tað kunnu á henda hátt verða fördar tær neyðturvuligu samráðingar, áðrenn lógin verður kunngjörd.

Uppskot:

Frá meirilutanum (P. Nielsen, P. H. Weihe og L. Zachariassen):

1. Lögtingið úttalar, at Tingið er væl hugað fyrri, at loyvi verður givið til at byggja og driva radio-útvarpsstöð í Föroyum, og at Tingið er til reiðar at geva neyðturvuligt loyvi, um ber tilstundandi samráðingar við ríkisstjórnina geva tinginum ein slíkan myndugleika.

2. Frá minnilutanum (S. Ellefsen og Th. Petersen):

*Bráfengis fyriskipanir
fyrri
Föroyar viðv. útvarping.*

§ 1.

Utan loyvi frá landsnevnd Föroya lögtings má útvarpsstöð ikki setast á stovn í Föroyum.

§ 2.

Landsnevndin hevur heimild til at taka imóti tilboði frá útlendsk-

*Midlertidige Bestemmelser
for
Færøerne om Radioudsendelse.*

§ 1.

Uden Samtykke fra Færøernes Lagtings Landsnævn kan Radio-station ikke oprettes paa Færøerne.

§ 2.

Landsnævnet har Bemyndiget-

um felag ella felögum um at byggja útvarpsstöð her á landi, og til at gera koncessiúnssáttmála við útlenskt felag. Slíkur sáttmáli má tó ikki gerast ultiu fyri ávíst tíðarskeið, og mugu Føroyar eiga rætt til umsjón (kontrol) við slóuni og eftiransan (sensur) við øllum útsendingum.

§ 3.

Tá koncessiúnssáttmáli er gjørdur skr. hesi kunngerð ásetur tingið nærri reglur fyri eftiransan av rakstrinum, grannskoðan o. ö.

§ 4.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

se til at modtage Tilbød fra udenlandsk Selskab eller Selskaber vedrørende Opførelse af Radio-station her i Landet, og til at indgaa Koncessionsaftale med udenlandsk Selskab. En saadan Aftale maa dog kun gøres for et nærmere angivet Tidsrum, og Færøerne skal have Ret til Kontrol med Stationen og til Censurering af alle Udsendelser.

§ 3.

Naar Koncessionsaftale er gjort i H. 1. nærværende Kundgørelse, fastsætter Lagtinget de nærmere Regler for Kontrol med Driften, Tilsyn o. lign.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft straks.

3. Frá allari nevndini:

Málið verður víst til ta nevnd, sum fær sakina um radio-útvarpsstöð og strandarstöð í Føroyum til viðgerðar. Nevndin fær heimild til at samráðast við menn ella feløg, sum søkja um loyvi til at byggja útvarpsstöð í Føroyum.

4. Málið verður at leggja fram aftur fyri Tingið í teirri vanligu tingsetu 1947.

2. viðg. 22/3, 3. viðg. 24/3. Pkt. I samtykt 13—0, pkt. III og IV samtykt 15—0, meðan pkt. II fall 6—0.

7. Fiskabylgjurnar.

1. viðg. 7/8—46. 17/3—47 frl.

ÁLIT

Í skrivi av 2/7 1946 hefur landsnevndin eftir áheitan frá Poul Petersen, lögtingsmanni, sent umsókn til amtið um at dispensation verður givin frá teim í kunngerð frá 24. februar 1939 um nýtslu av radiomóttakarum v. m. givnu reglum solciðis, at loyvt verður at nýta radiomóttakarar, ið hava tær so nevndu fiskabylgjur, og at skipsmenn gjögnum radiosendara umborð kunnu senda líðindi o. a. til teirra avvarandi í landi. Harra Poul Petersen førir fram, at hann hefur frætt, at ein títt dispensation er givin í Danmark.

Amfið sigur í skrivi d. 3. septbr. 1946 frá, at málið hefur verið til ummælis hjá Ministeriet for offentlige Arbejder, sum svarað hefur, at higartil er ikki givin dispensation frá teim í kunngerð frá 24. februar 1939 givnu reglum um forboð at nýta „fiskabylgjurnar,” og at *ein dispensation ikki kann oventast at verða givin*. Amfið heldur seg tí ikki kunna gera meira við hetta mál.

Nevndin, sum hefur havt málið til viðgerðar, skal úttala, at tað er av størsta týdningi fyri tey avvarandi heima, at høvi verður til ótálm- að at nýta tær sonevndu fiskabylgjur og vil tí geva sitt hesta viðmæli til, at undantak verður gjørt frá galdandi reglum, og at landsnevndin verður biðin um at gera uppskot til törvandi lógarreglur.

Uppskot:

Tingið endurnýggjar sína áheitan til amfið frá 2. juli 1946 við- vikjandi nýtslu av „fiskabylgjum“ uppi á landi.

Málið verður víst til landsnevndina, sum verður umbiðin at seta fram törvandi uppskot til lógarreglu at leggja fyri komandi Ólavsöku- ting.

2. viðg. 19/3. Samtykt 14 0.

8. Telefonverksins kassakredittur í Föroya Banka.

4/2-47 samtykt 15-0 soljóðandi

Uppskot A:

Greint uppskot til avgerðar.

Loyvt verður telefonverkinum at hækka sín kassakredit í Föroya Banka upp til 100.000 kr. frá 1. februar 1 ár at rokna. Hetta verður treytað av at telefonverksins kassakredittur í Föroya Banka innan 1. apríl h. ár verður lækkaður aftur niður til 50.000 kr.

29/3 samtykt 16-0 soljóðandi

Uppskot B:

Við hesum skal verða ført fram, at tann tingavgerð, sum ásetir, at bankkrediturin hjá telefonverkinum pr. 1. apríl 1947 skal verða niðursettur frá 100.000 kr. til 50.000 kr., vil gera tað ógjørligt hjá verkinum at svara sínar peningaligu skyldur eftir nevnda dag.

Hin 1. apríl skal telegrafverkið sum vanligt fáa um 30.000 kr. Harumframt skyldar verkið henda dag at gjalda tænastufótki sínum sambært tingsamtykt viðbót fyri árið 1. apríl 1946 til 31. mars 1947, sum ætlandi man liggja um ella yvir 20.000 kr. Kravið, sum tingið hevur sett upp, virkar tí so, sum verkið skal hava slætt borð við bankarnar pr. 31. mars 1947, og hetta letur seg ikki gera.

Tað, sum trykkir telefonverkið, er skrivstovuarbeiðið fyri telegrafverkið. Um 30 uppkrov pr. dag má telefonverkið árið runt fáa útskrivað úr listum og inndrivin fyri telegrafverkið sambært skyldu, sum Løgtingið hevur tikið nppá seg um somu tíð sum fólk í telefonverksins tænastu javnlaga siga upp, tí tey klaga um ov lága lön.

Tingið kann so statt ikki seta telefonverkið í klemmu, og mælt verður tí til at leingja núverandi bankkredit til 15. juli 1947.

Uppskot:

Tingið samtykkir, at bankkredittur telefonverksins stendur við 100.000 kr. til 15. juli 1947, frá hvørjum degi hann verður ikki at koma upp um 70.000 kr.

9. Loyvi at brúka radiosendara.

3/7 frl.

ÁLIT

1. Við brævi til Føroya Løgtings av 12/12- 1946 biður J. Fr. Kjðthro, keypmaður, um loyvi til at seta upp radiosendara á skrivstovu sínari í Klakksvík fyri at samtala við skip síni. Tað verður m. a. ført fram, at umsökjarin vil plíkta seg til at handa tær reglur, ið eru ásettar fyri slíkar stöðir, og at hann vil nýta últút kvalificeraðan radiotelegrafist.
2. Eligararnir av motorbátunum „Havaldan“, „Vörður“ og „Vón“ í Skopun hava søkt tingið um, at tað kann vera teim loyviligt undir útróður at tosa við tann radio-sendara, sum er á telefonstöðini í Skopun, og sum skal verða í góðum standi, viðvíkjandi t. d. veðurlagi, brini o. t.

Umsökjararnir upplýsa, at motorbátar teirra hava smáar telefonir umborð, sum kunnu hoyrast frá tí vanliga leiðini vestan fyri og sum hava tosað saman sínámillum, men tað hevur ikki verið loyviligt at fáa samband við radiostöðina.

Teir halda fram, at tað vil verða ómetaliga hent, bæði fyri manningina umborð og tey avvarandi á landi, um heenda umsókn verður játtað.

Radioútlvarps-nevndin, ið hevur fingið hesar umsóknir til viðgerðar, skal úttala:

Av tí at slíkur spurningur lá heinleiðis undir ríkisstýrinum, áðrenn fyribils stýrisskipanin av 9. mai 1940 kom í gildi, og tað í lötuni ikki er avgjört, um slíkur spurningur í framtíðini verður at greiða av Føroya Løgtingi, kann tingið sum enn er státt ikki taka sær av hesum máli.

Uppskot:

Tingið kann sum státt er ikki taka sær av hesum máli.

2. viðg. 10/3. Samtykt 11—0.

10. Grundstykkið á havnarplássinum.

29/3-47 frl.

ALIT

Til fígðjarnevndina er av telefonnevndini sent málið um möguga tingsins byggjan av húsi á tí grundstykki á havnarbyggjun. ið telefonverkið hevur leigað.

Samtykt varð í 1939 at byggja telefonverkinum eitt hús á hesum stykki, men kríggsviðurskiftini forðaðu tí, og bretska hermaktin tók síðan stykkið til nýtslu.

Nú hevur havnanevndin í Havn kravt, at bygt skal verða beinan vegin á stykkinum. Ger Løgtingið ikki tað, verður stykkið givið öðrum at byggja á. Hetta heldur ein meiriluti (L. Zachariassen, P. M. Dam, Johan Poulsen og Kr. Djurhuus) vera skeiðt og mælt til, at Løgtingið samtykkir at byggja á stykkinum fyri tingsins rokning, og at tíkið verður upp hóskandi lán til tess, meðan ein minniluti (Th. Petersen, Hákun Djurhuus og Richard Long) heldur tað vera skeiðt at fara undir at byggja nú.

Uppskot:

Tingið samtykkir, at bygt skal verða á tí av telefonverkinum leigaða grundstykki á havnarplássinum í Havn.

Landsnevndin heimilast tingsins vegna at lána tann lörvandi pening til hesa bygging.

Uppskotið fall, av tí at bert 9 atkvøddu fyri og 0 imóti.

V. SJÚKRAHÚS, LÆKNAR O. T.

I. Bróstsjúkrahúsið.

1. viðg. 3/8-46, 13/12 frl.

ALJT A

Málið var aftaná 1. viðgerð á tingi víst til 5-mannaneynd (Fr. Bláhamar, R. Long, Poul Niclasen, Wm. Smith og P. H. Weihe).

Tað sæst av gerðahólini, at lann neynd, ið hevur sitið síðani tingsetuna 1945, m. a. hevur viðgjørt hesi mál:

1. Á fundi 11/12 1945 varð samtykt, at sjúkrasysturarnar skulu lønast eftir reglunum fyri Dansk Sygeplejersaad, galdandi frá 1/11 1945.
2. Gentulønirnar vórðu frá 1/12 1945 hækkaðar til 100 kr. um mánaðin.
3. Á fundi 30/ 1946 varð samtykt:
 - a. Yvirlækni Magnussen skal ferðast runt landið og vaccinera fólk móti tuberkulan og byrja hetta arbeiði sum skjótast.
 - b. Kommunulækni Axel Poulsen røkir yvirlæknastarvið við sanatorið og fær somu løn, sum hann hevur nú sum kommunulækni og hjálparlækni við sanatorið.
 - c. Lýst verður eftir vikari fyri kommunulæknan fyri fyrst í 6 mánaðar. Løn 30 kr. um dagin, frítt vistarhald fyri ógiftan og ferðaútreiðslur 350 kr. Lögtingið betalar vikarútreiðslurnar.

Framlagt bræv frá Dansk Sygeplejersaad 21/1 1946, hvári ráðið góðkennir, at yvirsjúkrasysturin verður lønt sum deildarsjúkrasystur og við einum tilleggi uppá 300 kr. árliga, men viðmælir, at tilleggið verður hækkað til 600 kr. um árið; hetta varð tikið til kunningeringar.
4. Á fundi 29/3 1946 varð samtykt at seta Astrid Klein, lækna, sum vikar fyri kommunulæknan soleiðis, at hon sjálv fær sær vistarhald, men hesin kostnaður verður endurgoldin við 10 kr. um dagin.

Tað framgongur av roknskapinum, ið er hjálagdur sakini, at iuntökurnar (við statsstudningi kr. 56.940,—) í 1945 hava verið kr. 84.693,— (budgetterað kr. 79.940) og útreiðslurnar kr. 211.177,— (budgetterað kr. 204.700). Undirskotið er soleiðis kr. 126.484,— (budgetterað kr. 124.760,—).

Annars kann verða viðmerkt, at løbjrnar hava verið tilsamans kr. 39.495,— (1944: kr. 35.678,—), kostarhald kr. 108.389 (1944: kr. 126.815,—), hiti og ljós kr. 24.356,— (1944: kr. 32.888,—). Kostarhald hevur verið: kr. 5.15 pr. sjúkradag (1944: kr. 6.23) og kr. 4.15 pr. kostdag (1944: kr. 5.05).

Eftir fíggjarættlanini fyri 1946 verður roknað við einum lögtingsstudningi av kr. 125.760,—, men er roknskapurin ikki enn liðugur, og kann tí ikki verða lagdur fram á hesari tingsetu.

Við skrivi 9/9 1946 sendir J. Nolsøe, inspektørur, fylgjandi uppskot til fíggjarættlan fyri 1947:

Fíggingjarættlan fyri Færø Amts Tuberkulosesyggehus fyri árið 1947.

Inntøkur:

A. Sjúklingagjald:		
52 sjúklingar í 365 dagar á 1 kr.....	18.980,00	
Jarðarferðarútreiðslur o. t.....	1.020,00	
		Kr. 20.000,00
B. Ríkisstudningur:		
52 sjúklingar í 365 dagar á 3 kr....	„	56.910,00
C. Urtagarður og húsdjór.....	„	30.000,00
D. Lögtingsstudningur	„	127.260,00
		Kr. 207.200,00

Útreiðslur:

1. Lönir:		
Til yvirlækna	7.724,04	
Til hjálparlækna	2.000,00	
Til inspektør	1.200,00	
Til yvirsjúkrasystur	3.562,00	
Til Deildarsystur	3.430,00	
Til 2 sjúkrasystraassistentar	6.144,50	
Til økonoma	3.190,00	
Til portør	6.096,00	
Til gentur	12.000,00	
Til feriu- og sjúkrahjálpi	1.033,46	
Flutningur til hjálparlækna	200,00	
Granskoðan av roknskapi	120,00	
Eftirlønargrunnurin	800,00	
		Kr. 17.500,00
2. Kostarhald: 20.000 kostdagar á 4 kr.....	„	80.000,00
3. Brenni og ljós: ætlað sum árið 1946.....	„	36.000,00
4. Urtagarður og húsdjór	„	2.000,00
5. Medicin o. l.....	„	6.000,00
6. Viðlíkahald av húsum.....	„	10.000,00
7. Inventar og maskinur.....	„	9.000,00
8. Röntgenfilmur	„	3.000,00
9. Vask og reingering:		
Vask av klæðum.....	3.000,00	
Sápa, soda o. a.....	4.000,00	
		„ 7.000,00
10. Trygging:		
Brunatrygging	1.110,00	
Vanlukkutrygging	360,00	
		„ 1.500,00
11. Skrivstovuhold	„	1.700,00
12. Koyrsli	„	2.000,00
13. Ymist	„	1.500,00
		Kr. 207.200,00

Ár 1946, 7. december hevdði nevndin fund á bróstsjúkrahúsinum. Möttir voru Poul Nielsen, P. H. Weihe, W. Smith og Hákon Djurhuus í staðin fyrir Fr. Bláhamar. R. Long var hirturstaðdur vegna sjúku. Bodnir á fund voru Axel Poulsen, lækni, og Johs. Nolsöe, inspektörur. Hesi mál voru til viðgerðar:

Vaccination móti tuberklum.

Tað er sum samtykt á fundi 30/3 1946 skipað soleiðis fyrir, at dr. A. Poulsen er settur yvirlækni, meðan V. Magnussen, yvirlækni, ferðast runt oyggjarnar fyrir at vaccinera móti tuberklum. Sum vikarur fyrir dr. Poulsen hefur dr. Leif Dahl virkað í apríl - maí 1946 og dr. Astrid Klein síðani 1. júní 1946. Lögtingið hefur játtað kr. 10.000 fyrir 1946 til tuberkla-vaccineringina. Pr. 1/12 hövdu útreiðslurnar verið, eftir hvat J. Nolsöe, inspektörur, upplýsir, kr. 12.900,—. Harumframt koma möguligar útreiðslur til serum. Vaccineringin ætlast at verða liðug 1/3 1947.

Lönsurningurin er greiddur eftir somu reglum, sum galdandi eru fyrir sjúkrasystur í Danmark (Dansk Sygeplejersaad). Tað verður kravt, at tann hækkaða lønin skal roknað frá 1/7 1945, men hospitalstjóri Mílens hefur ikki viljað gingið við til hetta vegna lønstöðgátóna. Spurningurin er ikki enn avgjördur. Lønin til arbeiðskonur er hækkað til 100 kr. um mánaðin. Dansk Sygeplejersaad hefur sett fram ynski um, at yvirsjúkrasysturin fær somu løn, sum tær hava í Danmark, 350 kr. um mánaðin. Hetta varð góðkent av neyndini.

Sjúkrasystur. Tað eru ov fáar sjúkrasystur, og ógjörlikt at fáu náttavaktir, soleiðis at sjúkrasysturnar sjálvar mugu geva hetta arbeiði. Brúk er fyrir tveimum sjúkrasysturum aftrat, men har er einki pláss, hvar tær kunnu sova. Sum heild tikið er stórt plásstrot á sonatorium.

Yvirsjúkrasysturin og ökonomain, sum voru komnar á fund, greiddu frá, at tvær sjúkrasystur mugu vera til reiðar hvørja nátt til vaktlænastu. Verðsini hjá sjúkrasysturum eru ógvuliga vánalig, og tær mugu búgva ímillum sjúklingarnar. Ökonomain segði arbeiðsviðurskiptini í køkinum vera ring; har tørvar ein genta, og ov fá amboð eru til at matgera við. Harðliga tiltrøngt er at fá hvítt toy til lók og dýnur.

Nevndin bað dr. Poulsen um at geva neyndini eina frágreiðing um sjúkrabúsviðurskiptini sum heild tikið og seta fram uppskot til ta umskipan, hann helt vera neyðuga.

Fíggarættan fyrir 1946. J. Nolsöe, inspektörur, greiddi frá, at lønirnar fyrir 1946 voru settar til kr. 36.000, men pr. 1/12 - 1946 voru gingnar hertil gott 57.000 kr., herundir kr. 12.000, - til vaccinering, sum verður endurgoldið. Hann legði aftrat, at eftir leirri nýggju skipan má verða roknað við eini hækkan av 50 pet. av teim föstu lønunum til sjúkrasysturnar. Kostarhald varð ætlað til kr. 90.000, - ; 1. december var brúkt o. u. 77.000, - kr. Brenni og ljós varð ætlað til kr. 36.000, - ; 1. december var brúkt kr. 35.000,- .

9. december varð hildin fundur. Möttir voru: Fr. Bláhamar,

Long, Nielsen, Smith og Weihe. H. C. W. Tórgarð, A. Poulsen, settur yvirlækni og Nolsøe, inspektörur, voru komnir á fund.

Til viðgerðar var umsókn frá H. C. W. Tórgarð fyrir eitt íðnaðarvirki í Tórshavn at fáa til keyps eitt öki av ogn bróstsjúkrahúsins á Boðanesi sunnan fyri Hoydalsá, stórt o. n. 10.000 m². H. C. W. Tórgarð greiddi frá, at tað eru trolarafelögin „Kindil“, „Tór“, „Vágn Trolarafelag“ og onnur, ið ætla at byggja eitt oljuraffindari á hesum plássi.

Nevndin var á einum máli um, at geva umsóknini eina góða viðgerð, men við tað, at bróstsjúkrahúsið í Hoydølum ikki liggur so ógvuliga langt burtur, má ansast væl eftir, at henda nýggja fyrirkoma ikki við ringum lúkti, larm í ella á annan hátt kemur at vera sjúklingunum til bága. Tann setti bróstsjúkrahúslæknin, A. Poulsen, úttalaði, at hetta öki liggur so langt frá sjúkrahúsinum, at larmur ikki vil kunna hoyrast har. Hará móti var tað ikki óhugsandi, at luktur vildi kunna merkjast har niðan, tá ættin har at landinum. H. C. W. Tórgarð upplýsti, at tað ikki vildi standast luktur av tí smettingarmála, ið talan verður um at brúka.

Nevndin saman við A. Poulsen, lækna, H. C. W. Tórgarð, arkitekti, og J. Nolsøe, inspektóri, voru seinri yviri á Boðanesi fyri at gera seg kunnugan við tað pláss, har ættanin er at gera nevnda íðnaðarvirki.

Nevndin setti seinri fram hetta uppskot:

1. Málið um sølu av tí til bróstsjúkrahúsið í Hoydølum hoyrandi öki, ið liggur niðri við strondina á Boðanesi, stórt o. n. 10.000 m², verður víst til landsnevndina.
2. Landsnevndin fær heimild til eftir samráðing við bróstsjúkrahúsnnevndina, ið sett er millum tingsetunnar, at lata nevnda öki til keyps ella til leigu til tað íðnaðarvirki, ið umboðað er av H. C. W. Tórgarð, arkitekti.

Ár 1947, 20. februar varð hildin fundur í Lögtingshúsinum. Möttir voru Bláhamar, Ellefsen fyri Long, ið er sjúkur, Nielsen, Smith og Weihe. V. Magnussen, yvirlækni, A. Poulsen, settur yvirlækni, J. Nolsøe, inspektörur, Cl. Johannesen, yvirsjúkrasystur og Lili Sørensen, deildarsjúkrasystur, voru komnir á fund.

Hesi mál voru til viðgerðar:

Yvirlæknin hjá sjúkrasystur.

Í brævi 10/2 1947 sigur Edw. Mitens, hospitalsstjóri frá, at Johs. O. Joensen, lögtingsrevisor, hevur gjørt viðmerking til yvirlæknargjaldið hjá sjúkrasystur fyri januar 1947, kr. 1219, , og spyr um tínatalið. Hetta hevur hann so fingið frá lögtingsskrivstovuni. Harra Mitens heldur seg ikki hava heimild at gjalda hesa rokning við tað, at hon er so ógvuliga hög, fyrrenn nevndin hevur tikið stöðu til hana, og vísir hann á, at har møguligt kann umskipast nakað, so yvirlæknarbeiðið ikki verður so stórt.

Nevndin var á einum máli um at svara harra Mitens, at henda rokning má verða goldin. Lönin fyri yvirlæknarbeiðið er ásett eftir galdandi sáttmála, og mugu tí tær rokningar, ið koma inn verða goldnar, so leingi henda skipan er í gildi.

Tað er aðra staðni í hesum áliti greitt frá, hvat atvoldin er til

fa stóru yvirtíðina, og nefndin er samd um, at her má fáast í lag ein onnur skipan, soleiðis sum n. a. ávíst í frágreiðing frá A. Poulsen, lækna. Tey uppskot, ið har verða sett fram, vil nefndin geva sítt viðmæli og ráða til, at málið verður nærri eftirkannað av teirri föslu bróstsjúkrahúsnevndini.

Aldursviðbót.

Samtykt varð at veita ökononu fek. Djurhuus eina aldursviðbót frá 1/2 — 1947 av kr. 250 pr. ár.

Matspurningurin.

Tað hevur verið tosað um vánaligan mat á bróstsjúkrahúsinum. A. Poulsen, lækni, útlutar, at hann heldur matin vera góðan, men mælir til, at skerpikjöt verður meira brúkt.

Fastur hjálparlækni.

V. Magnussen, yvirlækni, søkir um, at vegna tuberklaarbeiði hansara, sum tað er neyðugt at halda fram við, verður settur fastur hjálparlækni við bróstsjúkrahúsið.

Aðra staðni í hesum áliti er greitt frá, hvussu skipað er fyri hesum máli viðvíkjandi.

Nevndin var samd um at geva umsóknini viðmæli, og at senda málið til fíggarnevndina til viðgerðar.

Umsókn frá Nichol Thomsen.

N. Thomsen, ketilpassari, søkir í umsókn 3/2 um meira lön. J. Nolsøe upplýsir, at harra Thomsen hevur í lön kr. 383 um mánaðin umframt frítt: 3 veilsir, brenni og ljós. Ein persónur, ið hevur verið 15 ár á Dronning Alexandrínes Hospital, fær 570 kr. um mánaðin, men einki frítt. Nevndin var á einum máli um at svara N. Thomsen, at lönin hjá honum ikki kann verða hækkað nú.

27. februar varð hildin fundur í Lögtingshúsinum. Mættir vóru Bláhamar, Hákon Djurhuus í staðin fyri Long, ið er sjúkur, Nielsen og Weihe. J. Nolsøe, inspektørur var komin á fund.

Hesi mál vóru til viðgerðar:

Bræv frá Edw. Mitens um elektricitetsrokning.

Í brævi 24/2 sigur harra Mitens frá, at elektricitetsnýtslan á bróstsjúkrahúsinum vísir ógvuliga stórt forbrúk, og leggur allra, at lögtingsskrivstovan má mæla til, at nefndin tekur henda spurning til viðgerðar.

Elektricitetsrokningin 11/12 - 1916 til 13/1 - 1917 er kr. 804.06. Nevndin hevur fingið upplýst, at rokningin fyri tilsvarendi tíð í fjór var kr. 690.98. Tað er soleiðis talan um eina hækkan av gott 100 kr. Samtykt varð at svara harra Mitens, at rokningin verður at betala.

Yvirtíðin.

J. Nolsøe upplýsti, at yvirtíðin eflir teim royndum, ið liggja fyri, vil verða o. u. 1-1.000 kr. fyri árið 1917, um hildið verður fram við hesi skipan, og at ikki er roknað við hesum í fíggarættanini við tað, at einki var ásett hesum máli viðvíkjandi, tá ið fíggarættanin varð gjørd.

í september 1946. Einn af atvöldunum til ta ógvuliga stóru yvirtíð er tuberklastöðin, sum förir stórt arbeiði við sær. Tann fasta lönin hjá sjúkrasysturum er kr. 265 um mánaðin plus frítt vistarhald. Fyri yvirtíðararbeiði fáa tær kr. 4,25 um tíman. Um tvær sjúkrasystur verða settar aftrat, vil tað mesta av yvirtíðini falla burtur. Lönin fyri tvær sjúkrasystur vil tilsamans verða o. u. 7.000 kr. um árið. Tær kunnu vegna plássfrot ikki sova á bróstsjúkrahúsinum, men pláss kann mögulega útvegast í Hoyvík ella Tórshavn.

Nevndin má halda, at neyðugt er, at tann núverandi skipan yvirtíðini viðvíkjandi verður broytt sum skjótast, t. d. við at tvær sjúkrasystur verða settar aftrat. Hesin spurningur má viðgerast av lækna, inspektóri og teirri nevnd, sum kemur at virka millum tingsetuna.

3. mars varð hildin fundur í Lögtingshúsinum. Møttir vóru: Bláhamar, Nielsen og Weihe. V. Magnussen og Johs. Nolsøe, inspektørur, vóru eftir áheitan komnir á fund.

Til viðgerðar var:

Tuberklastöðin.

Nevndin spurdi V. Magnussen, yirlækna, um tað vildi minka um yvirtíðina, um tuberklastöðin varð flutt av bróstsjúkrahúsinum.

V. Magnussen upplýsti, at vaccinering fer fram kl. 9-3, og at hetta förir við sær stórt arbeiði fyri tvær sjúkrasystur. Hann helt tað verða neyðugt, at hetta arbeiði framvegis verður gjørt á bróstsjúkrahúsinum og vildi ikki tilræða at flyta stöðina.

Elektricitetsnýtslan

helt yirlækna ikki kundi verða minkað.

Yvirtíðin.

Tað var av nevndini hildið fram, at neyðugt er, at tann núgaldandi skipan yvirtíðini viðvíkjandi verður broytt, og V. Magnussen varð spurdar um, hvat her er at gera. Hann ráddi til at seta tvær sjúkrasystur aftrat, sum so mátti útvegast húsarúm til í Tórshavn. Hann legði aftrat, at sjúkrasysturnar á bróstsjúkrahúsinum óttu at verða biðnar um sjálvar at seta fram uppskot hesum máli viðvíkjandi.

Uppskotið frá A. Poulsen, settum yirlækna, til eina nýggja skipan er soljóðandi:

„Á fundi í december 1946 við lögtingsnevndini fyri bróstsjúkrahúsið lovaði eg at geva eina frágreiðing um húsarúmið her og hvat gerast kann. Vit hava pláss fyri 72 sjúklingum. Hesir liggja í 3. húsum:

1. „gamla hús“ í Hoydølum	32 sengur, í dag hava vit 33.
2. „nýggja deild“ í Hoydølum	18 sengur, í dag hava vit 24.
3. „T. B.“ á Sandagerðsnesi:	20 sengur, í dag hava vit 15.
70 sengur, í dag hava vit 72.	

So sundarpettað liggur bróstsjúkrahúsið.

Hetta gevur nógv spilt stríð og dýran rakstur. Um alt, sum rímlígt er, var samlað undir einari lón, hevði tað verið ólíka höglígt, og nógv hevði verið spart.

Bert eitt dømi av nógvum skal dragast fram:

Sum er fýrvar okkum ofta 3 náttavaktir, tvær í Hoydølum og eina á T. B. Um alt lá saman kundi ein passa alt um náttina. At centralisera sjúklingarnar liggur væl fyri.

Besti máti man vera at byggja aftrat „gamla húsi“, so at tað verður dupult so stórt og flyta sjúklingarnar frá T. B. og „nýggju deild“ hagar. Man vildi so fingið „nýggju deild“ til húsfólkið at búgva í og soleiðis greitt henda átroðkandi spurning alt í einum. Sum er búgva sjúkrasysturnar dyr um dyr við sjúklingunum.

At gera „nýggju deild“ til sethús ber væl til.

T. B. tekur hospitalið óivað ímóti við báðum hondum.

„Gamla hús“ er, hóast at tað er bygt fyri nógvum árum síðan, tann mest fíðarhóskandi av økara deildum — bygt í korridor-system.

Um tað var bygt aftrat, so tað bleiv dupult so stórt, vildi vit haft í minsta lagi 64 sengur og tá hugsað var um at útnýtta plássid væl einar 80 sengur, og tað er, hvat vit hava brúk fyri í dag.

Samstundis hevði sanatorið líkið seg væl út.

Vónandi fara tuberklurnir at minka nú vaccinerað er, men fólkið veksur, so ikki man vera ov mikið.

Endiliga er tað tuberklastöðin. Hon hevði uppihorið at fingi egið innivist. Sum er kleinst hon á „gamla húsi“ og liggur ógvuliga óhöglígt har.“

Uppskot:

1. Røktskapurin fyri 1945 verður góðkendur, og hallið greitt úr antis-grunnum.
2. Fær samtyktir, millumtinganevndin hevur gjørt, verða góðtiknar.
3. Tingið góðkennir flggjarætlanina fyri 1947.
4. Tingið biður ta nevnd, ið sett verður millum tingseturnar, um sum skjótast at taka yvirliðarspurningin upp til viðgerðar.
5. Millumtinganevndin fær heimild at lata seta tvær sjúkrasystur aftrat á bróstsjúkrahúsinum í Hoydølum.
6. Millumtinganevndin verður heimilað at lata gera neyðturvuligar unvøliugar.

2. viðg. 7/3 — 47, 3. viðg. 10/3.

Pkt. 1 samtykt 17 - 0, pkt. 2 - 6 samtykt 16 - 0.

13/12 — 46 frl.

Uppskot B:

Á nevndarfund 9. h. m. var til viðgerðar bræv frá H. C. W. Torgarð, arkitekti, sent 10. november til stjóra bróstsjúkrahúsins, men fyrst nú komið nevndini í hendi, hvári verður ført fram, at hann fyri

felag, sum ætlar at stovna stórt ídnaðarvirki í Tórshavn, biður um at fáa til keyps eitt öki av ogn bróstsjúkrahúsins á Boðanesi sunnan fyri Høydalsá, ið avmarkað er av einum gili har.

Tað er neyðturvuligt hjá tí ætlaða virki at fáa stórt öki á fríum landi, og við tað at sjógvur heinleiðis verður nýttur í virkinum, er tað neyðugt at tað liggur nær strondini. Líkindini í so máta eru av teim bestu á hesum plássi, við tað at ökið, tatan er um, liggur á Boðanesi við bládýpi niðarvið, og er o. u. 10.000 m² stórt.

Tað ætlast at vera sera væl hóskandi til endamálið, og tað er lætt at fáa lagt veg frá vegnum yviri við Strond oman til tað.

Á áðurnevnda fundi, hvar málið var til viðgerðar, var H. C. W. Tórgarð komin til staðar, og greiddi hann frá, at tað eru trolaræigarar í Föroyum, sum ætla at byggja eitt oljuraffinadari, soleiðis at tað mest möguliga av lýsi kann verða fært av landinum sum raffinerað medicín-lýsi.

Tað eru trolarafelögin „Kimbít“, „Tór“, „Vága trolarafelag“ og onnur, sum hava sett seg á odda fyri at stovna hetta ídnaðarvirki, og vartandi kann vera, at flest allir trolarar í Föroyum og onnur veiðuför koma til at lata lýsi til hetta virki.

Nevndin er fult út greið yvir, at henda fyriløka kann koma at fáa stóran týðning fyri okkara útflutning av lýsi, við tað at nógv hægri prísir sjálvandi vilja fáast fyri raffinerað lýsi, enn tað lýsi, sum nú fer av landinum.

Eisini vil tað hava ógvuliga stóran týðning, at ein stórirnaður, sum vil föra nógv arbeiði við sær, verður settur á stovn herheima.

Nevndin er tí sinnað til at geva hesum máli eina góða viðgerð men við tað at bróstsjúkrahúsið í Høydølum ikki liggur so ógvuliga langt burturi, má ansast væl eftir, at henda nýggja fyriløka ikki við ringum lukt, larmi ella á annan hátt kemur at verða sjúklíngnum til hága. Tað var fyri at fáa henda spurning greiddan av sakkönnum manni, at nevndin hevði biðið hann setta bróstsjúkrahúslæknan, A. Poulsen, at koma á fund og at koma við yvir á Boðanes fyri at kunna eftir hesum viðurskiftum.

Dr. Poulsen úttalaði, at hetta nevnda ökið liggur so langt burturi frá bróstsjúkrahúsinum, at larmur ikki vil kunna hoyrast uppi í Høydølum.

Harimóti var tað ikki óhugsandi, at luktur kundi merkjast niðan har, tá ættin ber at landinum, um tað her var talan um vanliga lýsi-smelting.

H. C. W. Tórgarð upplýsti, at tað als ikki var ætlanin at smelta lýsi í hesum virkinum á vanligan hátt, og tað ikki vildi standast nakur luktur av leimum mátum, ið talan verður um at brúka.

Tá landið liggur soleiðis, kann nevndin geva sítt besta viðmæli til, at hetta ökið verður latið til nevnda endamál; og tá tað varð fært fram, at málið hevur skund, skal nevndin lova sær at seta fram fylgjandi

Uppskot til avgerðar:

1. Tað til bróstsjúkrahúsið í Høydølum hoyrandi öki, ið liggur niðri

við strondina á Boðanesi, stórt o. u. 10.000 m², verður latið til tað ídnaðarvirki, ið umboðað er av H. C. W. Tórgarð, arkitekti.

2. Tað verður avgjørt eftir samráðing millum bróstsjúkrahúsnevndina og umboðsmann fyrri nevnda ídnaðarvirki, um nevnda öki skal latast til keyps ella leigu.

2. viðg. 16/12. 5/3 47 frl.

Broytingaruppskot frá Poul Nielsen o. fl.

I staðin fyrri uppskotið verður sett:

1. Málið um søm av tí til bróstsjúkrahúsið í Hoydølum hoyrandi öki, ið liggur niðri við strondina á Boðanesi, stórt o. u. 10.000 m², verður víst til landsnevndina.
2. Landsnevndin fær heimild til eftir samráðing við bróstsjúkrahúsnevndina, ið sett er millum tingseturnar, at lala nevnda öki til keyps ella til leigu til tað ídnaðarvirki, ið umboðað er av H. C. W. Tórgarð arkitekti.

3. viðg. 11/3. Samtykt 11--0.

2. Ellisheimini.

1. viðg. 25/11—46. 24/2—47 frl.

ÁLIT

Málið um ellisheimini í Havn og á Tvöroyri komu ikki til viðgerðar í 1945.

Tað liggja soleiðis fyrri 2 roknskap: 1944 og 1945 fyrri Tórshavnar og Froðhiar ellisheim. Roknskapini vísa, at útreiðslurnar hava vaksið undan ári.

Sambart lögtingsálit 1944 hevur antíð góðkent, at statskassin skal gjalda tað sama sum fyrr, nevniliga 9/10 av 2,50 kr. pr. kostdag.

I tingsetuni 1944 samtykti tingið at gjalda munin millum 2,50 kr. og 4 kr. pr. kostdag. Nevndin skjýtur uppá, at hetta verður tað sama fyrri 1946 og 1947.

Uppskot:

1. Lögtingið samtykkir, at lúkstirnir fyrri Tórshavnar ellisheim og Tvöroyrar ellisheim fyrri 1946 og 1947 verða úsettir til 2,50 kr. pr. kostdag pr. alumne.
2. Verður útreiðslan pr. kostdag meiri enn 2,50 kr., veitir tingið fyrri

1946 og 1947 dýrtíðarviðbót, svaraði til 9/10 av tí, útreiðslan er meiri enn taksturinn inntil 4 kr. pr. kostdag.

2. viðg. 26/2, 3. viðg. 3/3. Samtykt 15-0.

3. Lönviðurskifti hjá jarðamöðrum.

1. viðg. 25/11 — 46. 8/3 — 47 fcl.

ÁLIT

Í brævi, dagsett 19. november 1946, sökie Føroya jarðamöðrafelag um, at grundlönin hjá jarðamöðrunum verður hækkað til 900 kr. árliga, hækkanði 3. hvørt ár við 150 kr. til 1.300 kr., at dýrtíðarviðbót verður veitt samsvarandi við grundlönina, at studningur til húsaleigu verður hækkaður til 100 kr. árliga, og at jarðamöðurnar fáa 14 daga frítíð árliga við lön. Felagið søkir um at fáa meiri greiðar reglur viðvíkjandi rekvisitiön av ymsum medikamentum.

Gjaldstovan upplýsir, at ein tílik lønhækkan viðförir meiraútreiðslur um kr. 35.000 árliga.

Í fyriskipan 11. februar 1920, § 8, sbr. fyriskipan 1. mars 1939, er ásett, at lönin hjá jarðamöðrum minst er 100 kr. árliga við aldursviðbót 4. hvørt ár 50 kr. inntil 600 kr. Um jarðamöðrin ikki hevur hóskandi hús, er tað skylda hjá kommununi at útvega henni tílik ella gjalda henni árliga 150 kr. Harumframt skal hon hava fría telefon. Jarðamöðurnar fáa eftir § 9 eftirlön millum 300 kr. og 550 kr. árliga. Kunngerð nr. 69, 19. mars 1931, sbr. kunngerð nr. 32, 26. juni 1911, ásetir minstagjald fyri jarðamöður fyri fœðingahjálp frá minst 10 kr. til minst 50 kr., um foreldrini hava inntøkur 5.000 kr. ella haryvir.

Við kunngerð nr. 12, 21. apríl 1943, sbr. kunngerð nr. 22, 21. september 1945, er dýrtíðarviðbóttin til jarðamöður og eftirlöntar jarðamöður ásett til 400 kr. árliga. So stalt hevur ein jarðamöðir sum minnstulön 800 kr. íroknað dýrtíðarviðbót, og hartil kemur gjald fyri hvørja fœðingahjálp.

Spurningurin um at hækka lönina hjá jarðamöðrunum var til viðgerðar á Lögtingi í 1912 (sí lögtingstíðindi 1912, síða 77). Tað var upplýst, at viðurskiftini ikki kunna sammetast við viðurskiftini í Danmark, tí har hava jarðamöður 60 barnaburðir sum miðaltal árliga, men í Føroyum er talið bert 25.

Í álitinum frá 1942 stendur soljóðandi:

„Harnæst hevur felagið við umsókn 27. apríl 1942 søkt um, at húsviðurgjald, sum er 150 kr. árliga, verður hækkað. Felagið hevur

nevni 23 ljósmóður. Harav eru, sovíti nevndin hevur kunnað fingið upplýst, allar gíllar og búgva saman við monnum teirra, undantikið 4, sum eru einkjur, og 3 eru ógiftar. Allar búgva í egnum húsi, undantikið 6, sum leiga hús. Hesar fáa frá kommununi sum húsaleiguendurgjald 150 kr. árliga, og rinda summar nakað meiri sjálvur. Viðvíkjandi hesum má nevndin halda, at hetta er eitt mál, sum viðkomandi kommunur í hvørjum einstakum tilfelli kunna skipa sjálvur fyri, og viðkomandi jarðamóður mugu venda sær til kommunustýrinum, sum verða heimilað at veita teimum hóskandi viðbót til húsaleigu.

Fyri tær giftu ljósmóðurnar er eingin orsøk at hækka húsaleiguendurgjaldið, tí tær búgva í húsi, sum viðkomandi og maðurin eiga.

Fíggjarnevndin má halda, at tað er heint, at landsnevndin er gingin við til at samtykkja ljósmóðrunum 200 kr. fyri núverandi fíggjarár sum dýrtíðarviðbót hvør, og útreiðslurnar hjá tinginum hørtil verða um 4.500 kr., soleiðis at útreiðslurnar hjá Løgtinginum til ljósmóður, sum vóru 2.500 kr., vaksu til 7.000 kr., og ljósmóðurfelagið vil óivað skilja, at tingið hevur roynt at høta um lönkorini hjá ljósmóðrunum við at veita teim frá Løgtinginum nevndu dýrtíðarviðbót."

Síðani 1942 er dýrtíðarviðbóttin hækkað frá 200 kr. til 400 kr. árliga.

Antíð upplýsir, at plássini sum jarðamóður á Eiði og í Kollafirði hava verið lýst ósett 22. oktober 1946, men at eingin søkti. Gjaldstovan upplýsir, at tað eru 25 deildarjarðamóður og 7 eftirløntar jarðamóður. Amtslæknin upplýsir, at í Svinoy hevur eingin jarðamóður verið í fleiri ár. Hann heldur, at lönurnar eru ov lágar, og at tað er neyðugt, at tær verða hækkaðar munagott, og at reglurnar um húsaendurgjald verða bøttar.

Fíggjarnevndin hevur haft samráð við amtslæknann og mælir til, at grundlönin, ið er 400 kr., verður hækkað til 900 kr. Tað vil siga, at ein jarðamóðir vil fáa 900 kr. árliga + dýrtíðarviðbót, sum nú er 400 kr., ella 1300 kr. hækkaði við aldursviðbót til 1500 kr. Ríkiskassin rindar aldursviðbóttina og av grundlönini 250 kr. í jarðamóðurdeildum, har íbúgvatalið ikki er yvir 300, 475 kr., har íbúgvatalið er millum 300 og 500, og 100 kr., har talið er millum 500 og 700. Restin av grundlönini verður goldin av amtsgrunninum fyri viðkomandi kommunu rokning. Amtsgrunnurin veitir studning 75 kr. av grundlönini í tein deildum, har íbúgvatalið er ikki yvir 700. Hendan studning mælir nevndin til at hækka til 150 kr.

Amtsgrunnurin rindar alla dýrtíðarviðbóttina.

Samsvarandi bræv frá justitsministerinum, dagsett 12. febr. 1920, eru Føroyar býttar í 25 jarðamóðurdeildir. Undir samráðnum við amtslæknann varð haft á máli, at nakrar av deildunum kunna verða gjørdar størri, og talið barvið minkað so við og við. Amtslæknin verður umbjóðin at gera uppskot til næstu tingsetu hesum viðvíkjandi.

Fíggjarnevndin mælir til at broyta reglurnar um húsaendurgjaldið soleiðis, at um jarðamóðurin ikki hevur hús, ið eftir amtsins hugsan eru hóskandi, skal hon hava rætt til at krevja húsrúm, antin so kommunan hyggir ella leigar til, ella um hon heldur ynskir tað, rætt til at fáa húsaleiguviðurgjald 250 kr. árliga. Hóskandi húsrúm heldur nevndin vera stovu, kamar og køk.

Uppskot:

I. *Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Anordning Nr. 49 af 11. Februar 1920 om Jordemoderæsenet, jævnfør Anordning 4. Marts 1939.*

§ 1. Anordningens § 8, 3. Stykke affattes saaledes:

„Enhver Distriktsjordemoder skal have Løn mindst 900 Kr. med Alderstillæg hvert 4. Aar 50 Kr. indtil 1100 Kr. Af Lønnen udreder Staten direkte til Distriktsjordemødrene de dem tilkommende Alderstillæg og desuden af Grundlønnen 250 Kr. aarlig i de Jordemoderdistrikter, hvis Indbyggerantal efter sidste almindelige Folketælling ikke overstiger 300, 175 Kr. aarlig i de Distrikter, der har mellem 300 og 500 Indbyggere, og 100 Kr. aarlig i de Distrikter, der har mellem 500 og 700 Indbyggere. Resten af Lønnen udbetales forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden for vedkommende kommunale Kasses Regning, dog at Amtsrepartitionsfonden yder som Tilskud 150 Kr. aarlig af Grundlønnen i de Distrikter, hvis Indbyggertal ikke overstiger 700. Tjenesteaalderen regnes fra første Ansættelse i Distriktsjordemoderstilling eller Reservejordemoderstilling.“

§ 2. Anordningens § 8, 1. Stykke, første Punktum, affattes saaledes:

„Forsaavidt Distriktsjordemoderen ikke har en efter Amtets Skøn tilfredsstillende Bolig paa det Sted i Distriktet, hvor hun ifølge § 7, 2. Stykke, skal bo, skal Kommunen skaffe hende en saadan, dog at Jordemoderen i Stedet kan kræve en aarlig Godtgørelse paa 250 Kr.“

§ 3. Nærværende Bestemmelser træder i Kraft 1. Juli 1917.

§ 1. § 8, 3. stk. i fyriskipanini verður orðað:

Hvör deildarjarðamóðir fær í lön í minnsta lagi 900 kr. við aldursviðbót 4. hvört ár 50 kr. inn til 1100 kr. Av lönni rindar ríkiskassin heimleiðis til deildarjarðamóðurnar fær aldursviðbótur, sum fær eiga at fáa og harumframt av grundlönni 250 kr. árliga í teim jarðamóðurdeildum, har íbúgvatalið samsvarendi seinasti almennu fólkateljning ikki var yvir 300, 175 kr. árliga í teim deildum, ið hava millum 300 og 500 íbúgvæ og 100 kr. árliga í teim deildum, ið hava millum 500 og 700 íbúgvæ. Hin parturin av lönni verður goldin sum fyriframgreiðsla úr amtsgrunninum fyr viðkomandi kommunu rokning, fó so at amtsgrunnurin veitir stuðning 150 kr. árliga av grundlönni í teim deildum, har íbúgvatalið ikki er yvir 700. Tænastualdurin verður roknaður frá fyrstu setan í deildarjarðamóðurstarvi ella tiltaksjarðamóðurstarvi.

§ 2. § 8, 4. stk. fyrsta punktum, í fyriskipanini verður orðað:

Um deildarjarðamóðurin ikki hevur hús, ið er hóskaandi

eftir hugsan amtsins, á tí staðnum í deildini, har hon sam-
svavandi § 7, 2. stk., skal búgva, er tað skylta kommununar at
lúa til vega til hennara tílik hús. Ió at jarðamóðirin í staðin
kann krevja árliga viðbót 250 kr.

§ 3. Hesar ásetanir koma í gildi 1. juli 1947.

II. Amtslæknin verður umbíðin at gera uppskot til broyting av tí skipan.
ið nú er, viðvíkjandi býti í jarðamóðurdeildir, so deildirnar, har
tað er gjørligt, verða størri.

2. viðg. 12/3, 3. viðg. 15/3. Samtykt 17 - 0.

4. Læknahús í Fuglafirði.

1. viðg. 25/11--46, 17/1--47 fcl.

ALIT

Fuglafjarðar kommuna søkir í brævi 16. juli 1946 um studning
til læknahús. Húsinu eru atlað at kosta 99.530 kr.

Læknahús til kommunulæknar verða bygd av kommununum, og
higartil hevur Løgtingið ikki veitt studning til tílik hús, stggj t. d. lög-
tingstíðindi 1931, síðu 119, viðvíkjandi læknahúsum í Vági og löglings-
tíðindi 1942, síðu 53, um hús til kommunulæknan í Vágum. Tíðki
er upplýst í málinum, hvørvítt Fuglafjarðar kommuna hevur tingað við
líðar kommunurnar í læknadeildini um at bera ein part av útreiðsl-
num.

Neyndin kann ikki mæla tinginum til at taka lut í bygggingini av
læknahúsinum, men vísir á, at vanligur framfarsháttur í tílikum føri,
er, at allar kommunurnar í læknadøminum ganga saman um at byggja
læknahús.

Uppskot:

Tingið veitir ikki studning til hús til kommunulæknar.

2. viðg. 20/1, 22/1 fcl.

Broytingaruppskot frá A. Samuelsen o. fl.

1 Stedet for Udvalgets Forslag foreslaas:

Af „Færø Amts Repartitionsfond“ ydes et Tilskud til Opførelse af en Kommunalægebolig i Puglefjord 1/5 af Byggeomkostningerne, dog højst 20.000 Kr. --- Tyve Tusinde Kroner. —

Broytingaruppskotið fall 9—0.

3. viðg. 25/1 og 1/2.

Nevndaruppskotið fall 4—0.

5. Sjúkrahúsið í Sandavági.

1. viðg. 9/12 — 46. 6/3 — 47 fcl.

ÁLIT

Viðvíkjandi hesum máli verður víst til lögtingstíðindi 1944, síðu 11, og lögtingstíðindi 1945, síðu 44 og 188. Bretar góvu sjálvt húsið, og Sandavágs, Miðvágs og Sörvágs kommunur ynsktu at yvirtaka hesa ogn. Viðvíkjandi yvirtökuní varð uppsett hetta skjal, dagsett 5. mai 44:

„Sandavágs, Miðvágs og Sörvágs kommunur vátta, at tær vilja yvirtaka frá bretska herdeildini tann partin av tí bretska sjúkrahúsinum, sum bretska herdeildin hevur bygt í Sandavági, og sum deildin vil geva Føroyum.

Tað, sum bretska herdeildin krevur rindað fyri bitaverkið, vask o. t., skulu kommunustýriní rinda, eins og tey eru skyldug at fáa semju við losjuna og barra J. J. Simonsen, Sandavág, viðvíkjandi tí, sum losjan og Simonsen skulu hava sum endurgjald fyri at avhenda teirra hús, og skulu kommunustýriní standa til svars fyri frá 1. mai í ár at rokna at frihalda bretska herdeildina fyri alla ábyrgd yvir fyri losjuni og J. J. Simonsen, tað vil siga, at kommunustýriní mugu fáa semju í lag við losjuna og J. J. Simonsen um at avhenda til tey viðkomandi bygningar og koma til semju um endurgjald fyri hesa avhending og annað møguligt viðurlag, sum losjan og Simonsen skulu hava fyri liðarskeiðið altaná 1. mai í ár.

Bygningarnir verða at nýta til alment endamál, og kommunustýriní plíktu seg til at samráðast við landsnevndina um, hvat húsið skal verða nýtt til.“

Lögtingið samtykti í mai 1946 soljóðandi uppskot:

1. Treytað av at kommunurnar í Vágum fáa semju í lag við losjuna og skipara Joen Jacob Simonsen, Sandavág, og veita teimum tað

endurgjald, tey hava rætt til, jøttar Løgtingið 30.000 kr. til umvölan av sjúkrahúsinum í Sandavági og til keyp av seingjum og tilíkt.

2. Tingið tekur raksturinn av sjúkrahúsinum, og leiðslan verður lögð undir stýrið fyri Dronning Alexandrines Hospital og sjúkrahússtjóran.

Av teim jøttaðu 30.000 kr. vóru 24.000 kr. roknaðar til inventar, sengur og tilíkt og 6.000 kr. til skilarúm.

Leiðslan varð lögð undir stýrið fyri Dronning Alexandrines Hospital og sjúkrahússtjóran. Áðrenn byrjað skuldi verða, varð amtslæknin umbiðin at eftirhyggja húsið og geva sítt ummæli. Hann bað embætislæknan í Vestmanna siga sína hugsan. Ummæli frá embætislækna Hans Debes Joensen, dagsett 11. oktober 1946, er soljóðandi:

„Amtslæknin hevur í brævi, dagfest 5. oktober 1946, biðið meg um at ummæla sakina viðvíkjandi sjúkrahúsinum í Sandavági í síni heild, og havi eg tessvegna saman við amtslæknanum hin 3. oktober 1946 vitjað sjúkrahúsið.

Hvussu ætlanin er í framhóðini at nýta hesu hús er mær ókunnugt, uttan so, at tey fyrst skuldu lætta um tey trøngligu viðurskiftini ið nú eru á landssjúkrahúsinum í Tórshavn, á tann hátt at kreviskir sjúklingar verða fluttir vestur.

Í stuttum skal eg siga sum mína hugsan um sjúkrahúsværkið í Føroyum yvirhövur, nú ætlanin er at fara undir rítt sjúkrahús afturat, bera fram hetta:

Av tí at tað í øllum londum verður roynt at savna sjúklingaviðgerðina á sjúkrahúsum í stórum og væl útgjördum miðstöðum við øllum amboðum bæði til rannsóknar og lækningar, tykist tað mær í økkara samfelag ikki at vera beint at spjaða sjúkrahúsværkið meira enn neyðugt er, men heldur at miða ímóti at fáa landssjúkrahúsið í Tórshavn so stórt og tíðarhóskandi, at so nógvir sjúklingar sum gjørligt kunnu fáa endaliga viðgerð her á landi. Tað fer at verða ógjørligt at útgera fleiri smærri sjúkrahús heilt tíðarhóskandi, umframt at raksturinn fer at verða dýrari enn á einum stórum. Spjaðingin av sjúklingunum fer eisini at forða fyri, at vit so við og við kunna koma at fáa serfrøðingadeildir á landssjúkrahúsinum.

Um ta ætlaðu umvöling av sjúkrahúsinum í Sandavági skal eg gera hesa viðmerking:

Sjúkrahúsið, ið er nýtt til viðgerðarstað av hernommum og er bygt við tveimur stórum sjúklingahöllum, tykist mær ikki at vera væl hóskað til umbyggingar til vantigt sjúkrahús við smærri stovum. Uppkastið, ið gjørt er til broytingar av teirri stóru höllini í erva til 6 2-seingjastovur og 2 1-songarstovur, ið liggja út frá eini miðgongd, ið fær ljós úr erva (ljós úr endunum her ikki til her), hevur hesar vansar:

Miðgongdin er samanborin við vanligu breidd á sjúkrahúsgongdum (2,5-3 m) -- ógvuliga smál, so har verður trøngligt at fáa sjúklingar (og lík) út úr og inn í stovurnar á høru og ógjørligt í song. Er ætlanin eina ferð at fara undir höllina í neðra við skilarúmunum eins og í erva, kemur miðgongdin har einki dagsljós at fáa.

Skurðstovan liggur í neðra, og sjúklingar mugu tí aftaná viðgerð í henni berast niðan eftir heldur trøngligum trappum. Tveir avskilaðu stovurnar koma at verða smáar. Gólvstöddin verður í 2-seingjustov-

unnum einans o. u. 4,2-4,5 m² og á 1-söngarstovnum o. u. 5,5-6 m² og eru soleiðis langt undir tí stödd, ið vanliga verður krævt (o. u. 7 m² á felagsslovum og uppáttur meiri á 1-söngarstovum).

Sengurnar, ið ætlanin er vegna þröngligt rúm - af seta uppá veggjunum, koma af standa illaní fyri, við það af það bert sleppst til sjúklingarnar frá einari síðu; hella ger arbeiðið hjá sjúkrahússtrumum trupult.

Viðvíkjandi líkindumum fyri matgerð og matgömslu, drekkingarvatni, WC, skólrúmun og vaskum, hita, laboratoríum, gömslurúmun o. s. fr. tykjast húsini væl útgjörð, og har eru rúm, ið kunn takast til nýtslu. Ég skal her vísa á viðmerkingar amtslæknaans.

Er ætlanin nú - og í framtíðini - bert af nýta húsini til kronískar sjúklingar og kanska gömul fólk (til slík verður vanliga krævt minni rúm á slovum) og annars bert til ambulantar viðgerðir, og tá ið óhöglígt verður af flyta sjúklingar af öynni, má það haldast af vera beint - serliga tí af landssjúkrahúsið ekki kann ökjast í lötuni af nýta hesi húsini, ið standa í boði."

Amtslæknin skrifar 17. október 1946:

„Verður aftursent lögtingsskrivstovuni við viðmerkingum frá fylkislæknanum í Vestmanna, og kann ein halda seg til, hval er sagt um málið í síni heild.

Serstakliga skal verða víst á, af sjúkrahöfurnar eru öv smáar og göngdin millum stöfurnar öv mjáð, eftir hval vanlígt er; men af tí, af það er neyðugt af gera nakað fyri af skaffa rúm til sjúklingar í lötuni, má það haldast af vera beint af fara undir hesa umbyggíng sum skjótast. Það er öv lítið rúm á Dronning Alexandrines hospítali, og sjúklingarnir öngu steðga öfla í vikur, áðreun teir kunn verða mótfíknir.

Eftir kostnaðarættanini, sum er gjörð af Samuel Ellefsen, verður kostnaðurin við umbyggíngina: kr. 27.035,00
 Aftrat hesum kemur elektrísk ljós og molorur, sum ætlast af kosta „ 6.000,00
 Ringiklokkur „ 800,00
 Umvölíng af koki við flisum á borðinum „ 100,00
 2 kunnur til útskolau í skólrúminum „ 600,00
 Eftírsjón og mögullíng umvölan af septic-tank og valn leiðíngum „ 1.000,00
 Inventar til 11 sjúklingar og eitt personali uppá 5 fólk. sengur, borð, ambøð á sjúkrahöfnum og í koki eftir ættan av umsíónarmanni Johs. Nolsøe „ 22.308,00
 Útreiðslur, sum ekki frammanundan eru upptöknaðar „ 5.000,00

Tílsamans: kr. 62.843,00

Eftir kostnaðarættanini er ein stór útreiðsla til Expanskogólvi, men verður eisini hella viðmækt sum best hóskandi."

S. Ellefsen gjörði nýggjar tekningar og kostnaðarættan eftir af talu við kommunistyrini og amtslæknan og skrifar 13. november 1946:

Hervíð leyvi eg mér at senda tygum tvær nýggjar lekningar av sjúkrahúsinum í Sandavági.

Hesar lekningar eru sambært avtalu við kommunustýrin á fundi í Sandavági seinasta sunnudag gjørdar eftir samráðingum við lækna, so tey krøv, sum ásett eru, eru viðlíkin á lekningunum.

Tað sum læknin heldur best er, at laboratoríð verður flutt í hin skjöldurin av húsinum, og tað gamla lagt afturat í norðasta stovuni. Á tann hátt verða 3 stovur við 12 seingjarplássum. Trappan verður samstundis gjörd hóskandi og betri enn sum nú er."

Tað vísti seg so stutt, at tað umframt at seta upp skilarúm er neyðugt at gera aðrar umvølingar og at keypa motor o. n., soleiðis, at útreiðslan verður ætlað til 62.843,00 kr.

Inspektørurin við Dronning Alexandrines Hospítal hevur 22. november 1946 givið helta ummæli:

Lögtingið samtykti í ár at játta 30.000 kr. til umvølan av losjushúsinum í Sandavági, soleiðis at húsið kundi nýtast sum sjúkrahús. Løgtingsins játtan av hesum peningi var treytað av, at kommunurnar í Vágum fingu semju í lag við losjuna og Joen Jacob Simonsen um ognarrættin til húsið. Seinri hevur landsnevndin biðið stýrið fyri Dr. Alexandrines hospítal byrja umvølingarnar og seta sjúkrahúsið á stovn, hóast spurningurin um ognarrættin ikki er greiddur enn.

Kommunurnar hava saman við kommunulæknanum í Miðvági gjørt uppskot til broyting av losjushúsinum til sjúkrahús. Uppskotið hevur verið til ummælis hjá amtslæknanum og fylkislæknanum í Vestmanna, og hava teir ymsar atfinningar til uppskotið, serstakliga at sjúkrastovurnar eru ov smáar og gongdin millum stovurnar er ov smöl.

Amtslæknin og fylkislæknin mæla tí til, at sjúkrahúsið verður sett á stovn sum skjótast fyri at bóta um plássviðurskiðini á Dronning Alexandrines hospítal.

Hin 10. november var eg saman við harra sjúkrahússtjóranum og hugdi at losjushúsinum og húsinum hjá Joen Jacob Simonsen. Samstundis hövdu vit samráðingar við kommunustýrin og kommunulæknan. Avgjört varð, at kommunurnar skuldu senda nýtt uppskot til broyting av losjushúsinum, av tí at tað var hildið, at tað fyrsta uppskotið ikki kundi hríkast.

Tvey uppskot, gjörd av Samuel Ellefsen, lögtingsmanni, eru nú innkomín. Í teimum nú fyriliggjandi uppskotum er seingjartalið á sjúkrahúsinum minna frá 14 til 12 sengur (triggjar 4-seingjarstovur) og gongdin, sum í tí fyrsta uppskotinum er ætlað millum ígjøgnum húsið, er nú flutt til aðra síðina og gjörd breiðari.

Sjúkrahúsið var ætlað til 10 kronisk sjúk og 5 sjúklingar úr Vágum, sum av einari ella aðrari orsök ikki kunna flytast til hospítalið í Tórshavn. Min hugsan er, at losjushúsin illa kunna nýtast til helta endanál, vegna tess at 4-seingjarstovur eru ov stórar fyri sjúklingar við kroniskum sjúkum. Hesir sjúklingar skulu so vítt møguligt liggja í smáum stovum. Operatiónsstovan er ætlað at liggja í eini aðrari hædd enn sjúklingadeildin; sjúklingarnir mega soleiðis flytast upp og niður gjøgnum trappur til viðgerð á operatiónsstovuni. Helta er heldur ólagnligt og krevur portórhjúp á sjúkrahúsinum.

Eg kann so stutt ikki mæla til, at losjushúsin verða gjörd til

sjúkrahús, eisini tí eg haldi tað ikki veru beint at gjalda um 100.000 kr. fyri eini hús, sum hóska so illa til endamálið. Eg haldi tað vera meira hóskandi at byggja eitt nýtt sjúkrahús, bert fyri sjúklingar í Vágum, og flyta sjúklingar við kroniskum sjúkum til sinnissjúkradeildina við Klakksvíkar sjúkrahús, sum rellandi ikki verður brúkt longur til sinnissjúk.

Úr Vága sýslu hava tey seinastu 5 árin gjögnumsnuttliga verið innlagdir 110 sjúklingar, ella eftir teirri vanligu liggjutið sjúklinganna á hospitalinum, 9 sjúklingar dagliga. Rokna vit við, at helvtin av hesum sjúklingum eins og nú verða fluttir til Tórshavnar til viðgerð á Dronning Alexandrines hospitali, vil eitt sjúkrahús við 6 seingjum vera hóskandi.

Eitt uppskot til eitt tilíkt sjúkrahús er viðlagt, og eftir samráðingum, eg havi haft við byggikönar menn, vil hetta sjúkrahúsið kosta um 75.000 kr. Hetta sjúkrahúsið eigur eftir mínari hugsan at verða bygt nærbendis kommunulæknahúsinum í Miðvági, og henda skipan vil verða nógv bíligari, bæði fyri Løgtingið og kommunurnar. Til eitt tilíkt sjúkrahús krevst bert ein sjúkrasystur og tvær gentur. Aðrar útreiðslur verða eisini nógv minni. Harvið kemur, at viðgerðin av teimum kronisk sjúku í Klakksvík verður nógv bíligari enn í Sandavági, serstakliga kostarhald og hrenni.“

Sjúkrahússtjórin skrivar 28. november 1946:

„Á henda hátt vil húsið koma at kosta um 100.000 kr. og so fáa vit eitt heldur ringt sjúkrahús. Eg eri samdur við sjúkrahússinspektorin um at mæla til at bygt verður eitt nýtt lítið sjúkrahús fyri Vágar-
nar til 3—6 sjúklingar. T. d. í Íslandi hava teir tilíkt smá sjúkrahús, har bekni býr, langt burtur frá teim stóru sjúkrahúsinum. Eitt tilíkt nýtt sjúkrahús vil kosta um 75.000 kr. Inventar er ætlað at kosta 25.000 kr. Eg loyvi mær at mæla til, at Løgtingið hækkar stundningin, sum játtaður var í mai mánaða, frá 30.000 kr. til 50.000 kr. soleiðis, at kommunurnar betala 50.000 kr. Hetta er tað útreiðsla, sum kommunurnar hava roknað við. Hvar eitt nýtt sjúkrahús skal liggja í Vágum, eigur at verða tingað við kommunurnar um. Tað vil so verða gjørligt at selja beisku sjúkrahúsið, sum kommunurnar og Løgtingið eiga og harvið fáa í minsta lagi nóg mikið til rindan av endurgjaldinum til losjuna og J. J. Simonsen. Tað er eisini møgudigt, at semja kanu gerast við losjuna og J. J. Simonsen um at lata teir yvrefaka húsið.“

So stutt er málið aftur lagt fyri Løgtingið. Kommunurnar í Vágum hava fingið semju við losjuna um at byggja hesum felagnum nýtt hús. Kommunurnar hava tingað við J. J. Simonsen, men tað hevur ikki verið gjørligt at fingið semju í lag. Hann krevur 50.000 kr. sum endurgjald, men halda kommunurnar hetta vera av nógv, og hevur J. J. Simonsen nú stevnt teinum.

Meirikitin í fliggjarnevndini (Dan, Kr. Djurhuus, Joh. M. Fr. Poulsen og L. Zachariassen) heldur, at tað er ikki gjørligt at taka endaliga stöðu í málinum, fyrr enn ognarviðurskiptini og endurgjaldskravið hjá J. J. Simonsen er avgjørt við sakarmál.

Tað verður eisini hildið neyðugt at fáa ummæli frá sunnheitsstýrinum.

Minnilutin (Hákon Djurhuus, Rikard Long og Thorstein Petersen) skal gera hesar viðmerkingar:

Bretska sjúkrahúsið í Sandavági var móttikið fyri at nýtast til alment endamál, soleiðis sum kommunurnar í Vágum og landsnevndin kundu koma ásamt um. Leingi var talað um ymisk endamál, men í mai 1946 setti ein millumtinganevnd uppskot fram til tingið um at nýta húsin til sjúkrahús ella sjúkrahæim, og gera teir tað við hesum orðum: „Upplýst varð, at á sjúkrahúsinum í Havn liggja nógv kronisk sjúk, og har er plásstrol. Tað verður hildið átroðkandi neyðugt at fáa sjúkrahús ella sjúkrahæim, har tilíkir sjúklingar kunnur liggja. Nevndin mælir tí til, at sjúkrahúsið í Sandavági verður nýtt til tilíkar sjúklingar, og harumframt einstakar sjúklingar úr Vágum, sum knappliga verða sjúkir, ella har talan verður um smærri operatiónir.“

Eftir hesum álit lann 3. mai 1946 samtykti Føroya lögting, tann 8. mai 1946, við 18 atkvøðum, at seta á stovni hetta sjúkrahús, og taka við rakstrinum, ið varð lagdur undir Dronning Alexandrines Hospítal.

Nú liggur málið aftur á tingi, og tað nýggja, ið komið er í málið, síðani tingið gjörði sína bindandi avgerð um nýtisluna, er hetta:

1. Læknir Hans Debes Joensen hevur tann 11. oktober 1946 givið sitt ammæli, har hann heldur fram, at húsin eru væl útgjörð við slíkum sum goymslurúmmum, WC, matgoymslum, vaskum, hita o. t., og at tá talan einans er um kronisk sjúk ella kanska gomul fólk, affrat einstökum ambulantom viðgerðum úr Vágoymni, „má tað haldast at vera beint -- serliga tí at landssjúkrahúsið ikki kann økjast í lötuni -- at nýta hesi húsin, ið standa í boði.“

Síðani ger hann nakrar viðmerkingar til stóddina av sjúkrahústovnum, men har til er at siga, at fyrst er planurin broyttur síðani brævið varð skrivað, og nógv av ávístum brekum bót, men síðani má havast í geyma, at á landssjúkrahúsinum hava líkindini mangan verið soleiðis, at fleiri hava ligið á einsongarstovum, og eykasengur settar á aðrar stovur, so har hevur ofta verið full so trøngligt sum tað, her er talan um; og tað er hetta ætlanin er at bota um sum skjólast.

2. Amtslæknin skrivur tann 17. oktober 1946: „... av tí, at tað er neyðugt at gera nakað fyri, at skaffa rúm til sjúklingar í lötuni, má tað haldast at vera beint at fara undir hesa umbygging sum skjótast. Tað er ov lítið rúm á Dronning Alexandrines Hospítal, og sjúklingarnir mugu steðga ofta í vikur, áðrenn teir kunnu verða móttiknir.“
3. Eftirlitsmaður Johs. Nolsøe við sjúkrahúsið hevur tann 22. november 1946 givið eitt ammæli. Hann visir til hvat læknarnir siga men tekur so til: „Eg kann so stalt ikki mæla til, at losjuhúsin verða gjörð til sjúkrahús, eisini tí eg haldi tað ikki vera beint at gjalda um 100.000 kr. fyri eini hús, sum hóska so illa til endamálið.“ Minnilutin má stórliga undrast á hetta ammælið, tí eftirlitsmaðurin ið er í tingsins tænastu, her sigur frá, at hann ikki kann mæla til at gera nakað, sum tingið við 18 atkvøðum hevur samtykt skal setast á stovn, og millum annað hevur álagt honum at gera.

Tá eftirlitsmaðurin so í staðin fyri kemur við uppskoti um at

gera nýtt sjúkrahús til 5—6 sjúklíngar, ið skal kosta 100.000 kr., so fer tað at verða eitt sindur ófatiligt at tað skal verða betri at nýta somu peningahædd til eitt hús ið einans tekur 5 ella 6 sjúklíngar, ið staðin fyri at fáa eitt ið kann taka sama tal og so 10 kronisk sjúk afturat, serliga tá tað í tí seinri eru møguleikar fyri at gera fleiri sjúkraslovur í neðra fyri ikki nógvan pening.

4. Sjúkrahússtjóri Mitens tekur undir við eftirlitsmanninum í tí nýggja tankætun um at nýta somu pengar fyri minni. Harafturat verður skotið uppá, at kommunurnar skulu gjalda 50.000 kr. uttan at fáa tað teir hava ynskt, og tað fer minnilutín at ivast í at nokur kommunur í Vágum fer at siga ja til, og áleggjast teimum kann tað ikki. Síðani skjýtur stjórin uppá, at selja ta gávu, ið fengið saman við kommununum hava líkið innóð; helta kann minnilutín á ongan hátt ganga við til. Um tað so kann sigast, at fengið og kommunurnar hava heimild til at selja gávuna, so vil ein tílík gerð verða til mannminnan fyri okkum.
5. J. J. Simonsen og kommunurnar eru ikki komnar til bindandi samju enn, og trætan er farin til rættargongd. Tað kundi soleiðis sæð út, sum at treytin, lögtingið ásetti í mai 1946, ikki var í lagi. Hetta er tó ikki so. Simonsen og kommunurnar trælast einans um, hvussu mikið endurgjaldið skal vera, og ikki um tað, sum gjörði málið fløkt fyrr, nemliga um Simonsen vildi halda fast um at fáa hús síni aftur. Men so er tað einans ein fíggjarspurningur, og hann hava kommunurnar áfikið sær at gjalda fyri, taun dag bindandi dómsavgerð liggur fyri. Tað er tí einki til hindurs fyri at byrja beinanvegin at seta húsini í stand.

Tá ein meiriluti heldur tað verða neyðugt at fáa ummæli frá sunnheitsstýrinum, kann minnilutín ikki vera samdur í hesum. Um tað er neyðugt í dag, var tað sama galdandi taun 3. mai 1946, tá ið ein millumtinganevnd setti uppskot um avgerðina um nýtsluna. Men tað er her talan um eitt sjúkræheim, og har sigur Hans Debes Joensen okkum at „til slík verður vanligar kravt minni rúm á stovunum“, og okkara læknar hava fullan kunnleika til hval kreyst, so tá teir hava givið viðmæli, er eingin orsök til nú at seiuka málið við at fara út av landinum fyr at fáa ummæli frá sunnheitsstýrinum.

Tað liggur nú fyri at meira skal umvølast enn roknað var við seinasta ár; í staðin fyri 30.000 kr. roknað við 63.000 kr. Her hevur meirilutín líkið ta stöðu, at helta ikki er avgerandi heklur fyri teir, soleiðis at í hesum nýggja í málinum kann tað sigast, at øll nevndin er sand.

Minnilutín kann ikki siggja at tað í hesum nýggja í málinum er nakað ið talar fyri, at fengið eigur ella kann broyta ta samtykt ið tikin varð taun 8. mai 1946, og minnilutín setur tí fram eftirfylgjandi uppskot.

Uppskot:

1. Frá meirilutanum:

1. Tingið kann ikki taka endiliga stöðu í málinum, fyrr enn ognarspurningurin og endurgjaldsspurningurin er greiddur.

2. Málið verður at senda sunnheitsstýringun til ummælis.
3. Málið verður aftur at leggja fyri tingið í næstu vanligu tingsetu.

II. *Frá minnilutunum:*

Tann av luginum í eykatingssetuni 1946 gjørdar samtykt um at seta á stovn eitt sjúkrahús í Sandavági, verður at seta í verk skjótast gjørligt. Tann játtaði studningurin uppá 30.000 kr. verður samstundis hækkaður til 63.000 kr.

2. viðg. 8/3, 3. viðg. 13/3.

Uppskot meirilutans samtykt 11--0, meðan uppskot minnilutans fall 8--0.

VI. FISKIVINNA O. T.

I. Gjald við feskfiskasölu í Bretlandi.

1. viðg. 27/11--16, 10/2 47 frl.

ALIT

Í umsókn 8/2 1946 flyta útgerðarmenn í Suðuroy fram, at ásett er, at galdið skal verða 112,00 kr. fyri hvønn fiskafarm, sum landaður er fyri føroyska rokning í Bretlandi. Teir søkja um, at kunngerðin viðvíkjandi hesum gjaldi verður sett úr gildi, tí nú aftaná heimsbardagan fær fiskivinnan stórar trupulleikar, og tí ræður um at minka um byrðurnar hjá fiskivinnuni og ikki áleggja henni eykagjald.

Fiskivinnan hevur frammanundan byrður gjøgnum lögtingsskatt og kommunuskatt o. a., og tað ræður um, at peningur, sum fiskivinnan kann leggja inn, so vítt møguligt verður nýttur til endurnýggjan av fiskafflotanum.

Kunngerð nr. 27, 21. juni 1944, ásetir, at frá 1. august 1944 verður stovnaður grunnur til at greiða kostnaðin av at senda umboðsmenn til Íslands og Bretlands. Av hvørjum fiskafarmi, landaðum í Bretlandi, verður latið til grunnin 112,- kr. (£ 5). Av hvørjum fiskiskipi størri enn 50 tons brutto, sum nýtt verður í fiskivinnu á annan hátt enn til útflutning av feskfiski til Bretlands, letur eigarin 112,- kr. um mánaðin. Rökka innlökurnar hjá grunninum ikki til at greiða út-

reiðslurnar við að senda umboðsmann til Íslands og Bretlands, verður það, sem í vantar, galdið úr amtsgrunninum.

Útreiðslurnar til umboðsmenn hafa verið um leið hesar:

A. Til umboðsmann í Íslandi 15/6 1944 til 15/12 1945:	
Lön	kr. 12.500.
Aðrar umboðsútreiðslur	„ 20.000.
	— kr. 32.500,—
B. Til umboðsmenn í Bretlandi 21/6 1945 til 31/12—46:	
Lön	kr. 15.000
Aðrar umboðsútreiðslur	„ 36.000
	— „ 51.000,—
C. Útflutningsnevndin og skrifstofa hennara 1/4—	
31/12 1946:	„ 11.000.
D. Sendimenn til Bretlands maí 1946	
Sendimenn til Bretlands aug. 1946	kr. 5.400,
	„ 3.400,—
	„ 8.800,—
E. Sendimenn til Íslands	
	„ 8.000,—
	kr. 111.300,—
	— — — — —

Eftir tí, sem fyrir liggur, hafa inntökurnar hjá grunninum verið nóg stórar til að bera hesar útreiðslur.

Það má haldast að vera neyðugt viðvarandi að hafa umboðsmenn, sérstaklega í Bretlandi, og að fiskivinnan ber hesar útreiðslur gjögnum nevnda gjöld.

Figgjarnevndin má þi halda, að sam viðurskiptini eru kann umsóknin ekki verða játtuð, og kunngerðin af 21. júní 1944 þi ekki verða sett úr gildi, men mælt verður til, að tingið í næstu tingsetu umhagsar að breyta stöddina af gjaldinum, soleiðis að það ekki verður eins fyrri stór og smá för.

Uppskot:

1. Tingið kann ekki játta umsóknina.
2. Avskrift af álitinum verður sent umsökjaraunum.
3. Útflutningsnevndin verður umbíðin að gera uppskot til hóskandi breytingar í kunngerðinni af 24. júní 1944, og málið verður fíkið til viðgerðar af nýggjum í vanligu tingsetuni í ár.

2. viðg. 12/2, 3. viðg. 19/2. Samtykt 16—0.

2. Tænastutíð á fiskiskipum.

1. viðg. 29/11 — 46. 20/2 — 47 frl.

ALLT

Føroya Fiskimannafelag hevur 24/5 — 1946 sent umsókn til tingið um, at ásett verður reglulig hvíldartíð umborð í teim føroysku fiskiskipum. Tað verður í umsóknini ført fram, at henda hvíldartíð fellur ógvuliga ójavn, alt sum yvirmenninir umborð eru sinnadir. Á summum skipum verður hildin hvíldartíð 6–8 tímar í sanddögum, meðan manningin á øðrum skipum yvirhøvur onga hvíld fær, tá nógv er um at vera. Felagið heldur tí, at lóggáva verður neyðug hesum máli viðvíkjandi, og heitir á tingið um at seta í verk eina slíka, hvareftir hvør maður umborð hevur rætt til í minsta lagi 6 tímar hvíld í hvørjum sanddögum.

Í Islandi, sum óivað er tað land, har viðurskiptini mest líkjast teim í Føroyum sjóvinnuni viðvíkjandi, hevur lóg um hvíldartíð umborð í fiskiförum verið galdandi síðan 1. januar 1922, tá tað varð ásett, at umborð á trólarunum skal 3/4 av manningini arbeiða ísemm, meðan 1/4 hvílir, og skal verða skipað soleiðis fyri, at hvør maður hevur í minsta lagi 6 tímars óbrotna hvíld í sanddögum. Skiparin hevur plikt at ansa eftir, at hetta fer fram soleiðis, sum ásett er í lógini. Um lógin ikki verður hildin, kunnu verða álagdar bótir frá 1.000 kr. til 10.000 kr. Rættarmál út av slíkum brotum skulu verða ríkin sum almenn mál.

Í 1928 varð lógin endurnýggjað við teirri broyting, at hvíldartíðin verður ásett til 8 tímars óbrotna hvíld í sanddögum.

Í skrivi frá tí íslenska uttanríkisráðnum, 21/8 — 1946, sum er hjálagt málinum, verður upplést, at serlukur semjur eisini eru millum útgerðarmenn og sjómenn um vinnutíðina. Hjálögd málinum er eisini tann íslenska sjómannalógin av 19/5 — 1930.

Fiskimálaneyvndin, sum hevur haft hetta mál til viðgerðar, skal úttala, at tað vil vera rætt og hóskandi, at lógreglur verða settar í verk, hvareftir manningin umborð í teim føroysku skipunum fær tryggjað eina hóskandi hvíldartíð. Nevndin er á einum máli við Føroya Fiskimannafelag um, at tað kann verða heilsuspillandi, serliga fyri ungdomin, um farið verður so harðliga fram og koyrt so nógv undir haun, uttan at hann fær ta neyðturvuligu hvíldina, og setur fram uppskot um, at lógreglur verða ásettar hesum viðvíkjandi. Tað vil vera rimiligt her at miðja seg eftir hvíldartíðini umborð á teim íslensku fiskiförum. Tað skal tó verða lagt aftrat, at tað kann gerasl neyðturvuligt hjá skipunum í vissum förum, sum tað ikki her er neyðugt at ávísar nærri, at taka hvíldartíðina soleiðis sum viðurskiptini gera tað neyðugt.

Vísandi til tað omanfyri framfórda setur nevndin fram fylgjandi

Uppskot:

1. Manningin umborð á teim føroysku fiskiskipum skal hava rætt

- til 8 tímars óslitna hvíld í sanddögurið, tá viðurskiftini gera tað móguligt.
2. Tað verður álagt skiparunum at ansa eftir, at hesar lógreglur verða hildnar.
 3. Hesar reglur koma í gildi frá 1. juli 1917.

28/2 fcl.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Í staðin fyri uppskotið verður sett:

Uppskot:

til bráðfengis fyriskipan fyri Føroyar um tvungna hvíldartíð í føroyskum fiskiskípum.

§ 1.

Manningin á føroyskum fiskiskípum hevur rætt til 6 tíma óbrotna hvíld í sanddögurið, tá ið viðurskiftini ikki gera tað ómóguligt.

§ 2.

Skiparin hevur ábyrgd av, at henda lógreгла verður hildin.

§ 3.

Henda fyriskipan kemur í gildi 1. apríl 1917.

Forslag

til midlertidig Bestemmelse for Færøerne om tvungen Hviletid i færøske Fiskeskibe.

§ 1.

Mandskabet ombord paa færøske Fiskeskibe har Ret til 6 Times uafbrudt Hviletid i Døgnet, for saa vidt Omstændighederne ikke umöliggør det.

§ 2.

Skipperen har Ansvaret for at denne Lovbestemmelse bliver overholdt.

§ 3.

Denne Bestemmelse træder i Kraft 1. April 1917.

2. viðg. 1/3, 3/3 fcl.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Sum nýggj § 3 í „uppskot til bráðfengis fyriskipan fyri Føroyar um tvungna hvíldartíð í føroyskum fiskiskípum“ verður sett:

§ 3.

Tann, ið brýtur hesar reglur, kemur undir sekt ella heftan. Seklin fellur til amtsfátækrakassan.

§ 3.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøde eller Hæfte. Bøderne tilfalder Amtsfattigkassen.

§ 3 verður broytt til § 4.

3. viðg. 5/3. Broytingaruppskotini samtykt 15--0.

3. Broytan av skipan fyri hjálpargrunnin.

1. viðg. 29/11 46. 3/2 47 frl.

ALIT

Samhætt skriv. dagfest 28. december 1945, heilir Hjálpargrunnurin fyri óarbeiðsförar fiskimenn. at grein 3 í skipan fyri grunninum verður broytt soleiðis, at stjórn grunnins skal telja 7 limir í staðin fyri 8.

Orsøkin til ynski um hesa broyting er lunn, at Suðuroya fiskimannafelag sum eitt av teimum felögum, sum í stni tíð játtaðu at lata pening til grunnin, ongantíð hevur goldið nakað, hóast ofta hevur verið heitt á felagið.

Stýrið fyri hjálpargrunnin hevur samtykt uppskot til broytingar av skipanini, hvareftir Suðuroya fiskimannafelag ikki longur skal velja lim.

Uppskotið er soljóðandi:

„Í gr. 3 verður „8“ broytt til „7“, og orðini "Suðuroya fiskimannafelag" ganga út.“

Fiskimálaneyvndin, ið hevur viðgjørt málið, er ikki fyri, at broyting fer fram í hesu língsetu, men harimóti, at heitt verður á „Suðuroya fiskimannafelag“ av nýggjum soleiðis, at felagið skal geva avgerandi svar innan komandi Ólavsöktum.

Neyvndin hevur manuliga fyrilagt spurningin fyri formann „Suðuroya fiskimannafelag“s, J. H. Danbjørg, og hevur hann lovað, at positivt svar skal sendast.

Samhætt hetta selur neyvndin fram soljóðandi

Uppskot:

Málið um „Broytan av skipan fyri hjálparenum“ verður geymt til endiliga viðgerð av komandi Ólavsökulingi.

2. viðg. 6/2. Samtykt 15—0.

4. Lykt norðuri við Streym.

1. viðg. 29/11—46. 1/2—47 frl.

ALT

Fiskimálaneyvndin, ið hevur viðgjört helta mál eins og umsókn frá Niels Johannesen, Nesvík, um at fáa loyvi at passa lyktina, er sámd um helta

Uppskot:

1. Landsnevndin verður heimilað at keypa og seta frá „Ballerup elektriske Blinkfyr“ Typur B 2. ið sæst 1000 m og kostar um 300 kr, umframt battariir, ið vara 3—4 mánaðar og kosta pr. sett 45 kr.
2. Landsnevndin verður heimilað at samráðast við Niels Johannesen, Nesvík, um lønspurningin o. a.

2. viðg. 4/2, 3. viðg. 8/2. Samtykt 15—0.

5. Nýggir vitar.

1. viðg. 29/11—46, 3/2. -47 frl.

ALIT

Hesi týðningarmiklu mál hava ligið á lán í av tí orsök, at spurningurin um vitaskipanina er frammi í samband við stjórnarskipanarmálið.

Men nú troðkar Føroya fólk á at fáa nakað hurtur úr, so at ikki fleiri vanlukkur henda okkara sjófarandi fólk.

Øð minnst ta vantukku, ið hendi síðsta summer, tá ið „Tjaldur“ fórst við Mjóanes.

Henda vanlukka hevði kanska ikki verið hend, um ein tokulúður hevði staðið á hesum nesi.

Fiskimálaneyvndin er sand um, at hetta mál má verða framt.

Eín minniluti (R. Long og Fr. Bláhamar) halda fast um, soleiðis sum er framhildið av flokki teirra, at vitaskipauin eigur at verða útbyggd og fyriskipað av Føroyum, men vilja nú, meðan okkara stjórnarsjóða enn er óloyst ikki vera teir, ið tarna hesum máli og taka tí undir at heita á vitastýrið at fyrirleika byggjan av vita á Mjóanesi í Eysturoy og seta tokulúðrar við vitar á Mjóanesi, Porkerisnesi, Akrabergi, Mikineshólmi og Kallinum.

So státt setur nevndin fram hetta

Uppskot:

Heitt verður á vitastýrið um skjótast gjørligt at byggja vita á Mjóanesi og tokulúðrar við henda vita og vitarnir á Porkerisnesi, Akrabergi, Mikineshólmi og Kallinum.

2. viðg. 6/2, 3. viðg. 11/2. Samtykt 15—0.

6. Rentufri bátalán.

1. viðg. 29/11—46. 1/2—47 frl.

ÁLIT

Fiskimálaneyndin er samd um at hetta mál verður framt.

Upprunaliga hevði tingið ein pening til útlán til bátar á smáplássum, har størri fôr ikki kunna nýtast.

Tey seinni árin hevur hesin peningur verið samankastaður við pening vinnulánsgrunnins.

Neyndin hevur samráðst við stýrið fyr grunnin og er samd við teim í teirri áskoðan, at trond er enn á ymsum plássum til hesar bátar.

Men grunnurin hevur ikki tókna pening.

Sostatt skjýtur neyndin uppá at veita vinnulánsgrunninum í 1947 kr. 20.000 til slíkt útlán.

Uppskot:

Úr antisgrunninum verður í 1947 latið í vinnulánsgrunnin kr. 20.000,— til rentufrið útlán til smábátar.

Hesin lánipeningur skal verða hildin sær í roknskapi grunnins.

2. viðg. 4/2.
20/2 frl.

Serálit frá fíggarneyndini:

Fíggarneyndin, sum hevur fingið hetta mál til kanningar aftaná, at tað hevur fingið viðgerð í fiskimálaneyvdini, loyvir sær at framføra fylgjandi í seráliti:

Tey rentufria lánni til opnar fiskibátar, sum givin vórðu undir kríggnum, gingu eftir avgerð lögtingsins inn í Vinnulánsgrunnin. Tað má tí ætlast rimiligt, at Vinnulánsgrunnurin framvegis nýtir av tí peningi, sum á henda hátt er gingin inn í grunnin, til nýggj útlán í opnum bátum, tá lær vanligu treytnar fyr at veita slík lán enn til staðar. Í fyrstu syftu eiga umsóknir frá brimplássum, sum eingi líkindi hava fyr dekksfiskiförum, at njóta frama.

Uppskot

Tingið viðmælir, at Vinnulánsgrunnurin heldur pening tókna til lán til opnar fiskibátar út frá teim sjónarmiðum, sum førd eru fram í álitinum.

3. viðg. 24/2.

Uppskot fiskivinnuneyvdarinnar fall 4 0.

Uppskot fíggarneyvdarinnar samtykt 14 0.

7. Tvungin fiskavraking.

1. viðg. 29/11 - 46, 18/3 - - 47 frl.

ÁLIT

Tvungin feskfiskavraking.

1. Føroya Javnaðarflokkur og útgerðarmenn í Suðuroy hava skrivliga heitt á tingið um at skipað verður fyri tvungnari feskfiskavraking.

2. *Sildavrakarar.*

Somuleiðis hava P. O. Ellingsgaard og Jørgen Olsen, Vági, í skrivi av 10/1--1947 av nýggjum reist spurningin um vraking av saltsild.

Ymsamálaneyvndin hevur viðgjørt hesi mál og skal føra fram:

ad. 1.: Amtið og skrivstovustjóri Løgtingsins hava sambært landsnevndarsamtykt 15. mai 1946 útarbeitt reglugerð fyri feskfiskavraking.

Henda reglugerð varð send Færøernes Rederiforening og útflutningsnevndini til munnælis.

Reiðarafelagið svaraði, at tað ikki helt tað verða neyðugt, at tilik vraking verður sett í verk út frá teirri áskoðan, at útflutningsmaðurin sjálvur altíð vil kenna ta ábyrgd á sær, at bert fyrstaflokks fiskur verður útfluttur.

Havímóti heldur útflutningsnevndin fram í sínum munnæli, at tað er nógv umráðandi, at fiskurin er fyrstaflokks, men at tað samstundis vil verða meira torført at seta í verk feskfiskavraking enn saltfiskavraking.

Annars skjýtur útflutningsnevndin upp, at ein serkønur maður kendur við øll ísfiskaviðurskifti, og sum kann útarbeida til góðkennan tær mest nýtuliga, einklu og avgjördu reglur, verður settur fyri alt landið.

Ymsamálaneyvndin kann geva tí viðhald, ið útflutningsnevndin flytur fram og heldur, at tað eigur at verða givið útflutningsnevndini upp í hendi at lýsa eftir einum slikum manni og síðan beina málið aftur til landsnevndina ella Løgtingið.

ad. 2.: Hvat ið málinum: Sildavrakarar viðvikir, skal nevndin mæla til, at eisini hetta mál verður givið útflutningsnevndini upp í hendi.

Sildaveiðan hevur tey seinastu árin tikið seg væl fram her í Føroyum, og í fjór var hon væl størri enn nakrantíð áður.

Tað er tí sera átroðkanði, at hitt almenna skipar soleiðis fyrí, at vit verða førir fyrí at útflyta fyrstaflokks sild, soleiðis at vit verða kappingarførir við onnur lond.

Tað vil hava sín lýðning, at útflutningsnevndin kannar eftir, hvat ið nú á dögum verður gjørt hesum máli viðvikjandi í øðrum sildaútflytandi londum, soleiðis at tað út frá hesari kannan kann verða lagt uppskot um eina tíðarhóskandi skipan fyrí tingið.

Uppskot:

1. Útflutningsnevndin verður biðin um at lýsa eftir manni, sum er serkønur feskfiskavrakning viðvíkjandi, og leggja spurningin allur fyri landsnevndina ella tingið, tá ið óstilt fyriliggur.
2. Útflutningsnevndin verður biðin um at kanna viðurskiptini í øðrum londum sildavrakning viðvíkjandi og seta fram uppskot um eina skipan her á landi og at leggja hetta uppskot fyri landsnevndina ella Løgtingið.

2. viðg. 20/3. Samtykt 13—0.

8. Konventión um meskuvídd o. a. til forðan av fiskaoyðan.

1. viðg. 6/12. -46. 17/1—47 frl.

ALIT

Hin 28. august 1946 hevur amtíð sent Føroya Løgtingi eitt avrit av „sluttprotokoll“ við tilhoyrandi „Konventión“, samtykt á internationalum fiskiskapssamráðingarfundi í London hin 25. apríl 1946 viðv. meskuvíddum og øðrum tiltøkum, ið hava til endamál at forða fyri fiskaoyðan.

Á hesum samráðingarfundi vóru Føroyar ikki umboðaðar, og biður amtíð tessvegna tingið taka stöðu til og útlata seg um ta fyriliggjandi London-avtalu, innan endaligur sáttmáli verður ratificeraður.

Fiskimálanevnd Løgtingsins hevur haft málið til viðgerðar, og er nevndin av teirri áskoðan, at hetta er eitt týðningarmikið mál fyri føroyska fiskivinnu — serstakliga í samband við 5., 6. og 7. stykki í sluttprotokollini viðvíkjandi:

Stk. 5: Meskuvídd.

Stk. 6: Avmarkan í tali av fiskiförum.

Stk. 7: Avmarkan í nøgd av fiskaveiðu og fiskidögum árliga.

Hesir triggir spurningar eins og onnur evnir vóru á fundinum beindir í serkønar nevndir til eftirkanningar, og viðtók fundurin at mæla til,

- at 1) meskuvídd uppá 70 og 105 mm, sum varð fyriskrivað í Konvention av 1937 skuldi hækkað til 80 og 110 mm, og at fiskigrunnar Íslands skuldu takast upp í tey ökir, hvar hesar seinast nevndu meskuvíddir skuldu nýtast,
- at 2) minnstaveiðustødd fyri ymisk fiskasløg skuldi verða ásett.

Samært stk. 11 í „sluttprotokollini“ styðjaði fundurin ta áskoðan, at ein fullkomiliga ókontrollerað og óavmarkað ökjan av veiðuförum kundi hava týnandi ávirkan á fiskanøgdirnar. Fundurin vildi tó ikki ganga við til at seta í verk javna minnkan í tí samlaða tonsatali av skipum, sum fiska í Norðsjónum. Somuleiðis sum ymisk onnur uppskot ikki vórðu góðtikin.

Fundurin skeyt uppá, smbr. stk. 12 í „sluttprotokollini“, pkt. 4, at øll tey á fundinum umboðaðu lond skuldu royna at tryggja, at talið av teirra veiðuförum mátti ikki fara upp um talið í mars 1946 ella 1938.

Danska og norska sendinevndin vildi ikki ganga við til nakað av áðurnevndu tiltökum, meðan spanska og íslenska nevndin vildu ganga við til avmarkan í nøgd av veiðuförum við tí fyrivarni, at avmarkanin ikki kom at ávirka framtíðina fyrireiðar skipabyggingarætlanir í Spania og Íslandi.

Samabborið við tað, sum her er greitt frá, og við „sluttprotokollini“ fyri sovitt í síni heild – skal fiskimálanevnd Løgtingsins úttala:

Viðv. 1: Ökjan av meskuvídd:

Av tí, at ein meskuvídd uppá 110 mm er størri enn lann, ið fýroyskir trolarar nýta, kann nevndin ikki ganga við til, at ein broyting Føroyum viðvíkjandi ikki verður sett í verk, fyrr ein trol (vodd o. a.), ið eru til handa, eru ónýtilig, soleiðis at millur reiðskapur ikki óneyðugt fer fyri skeyti.

Viðv. 2: Avmarkan í tali av veiðuförum:

Nevndin vil avgjørt eins og dansku og norsku sendinevndirnar mótmæla, at ein tilik avmarkan verður gjøgnumförd.

Nevndin er enn meira av teirri náttúrligu áskoðan, at Føroyar fram um nakað annað land hevur ta serstöðu í hesum føri, at fiskiskapur er einasti vinnuvegur landsins. Ein sammeting við onnur lond í so máta er ómögulig, og má verða hugsað um okkara serligu umstøður, tá ið reglur verða ásettar hesum viðvíkjandi.

Viðv. 3: Mark fyri fiskanøgd, ið veiðast kann og fyri fiskidögum árliga.

Nevndin mótmælir, at tilik skamtan verður sett í verk Føroyum viðvíkjandi av somu orsök sum nevnd undir pkt. 2.

Nýggjar samráðingar skulu nú fara fram í London 20. januar 1947 og hesa ferð eru Føroyingar boðaðir til fundar. Nevndin nýtir høvi til í hesum viðfangi at mótmæla, at borið varð so í hand, at Føroyingar vórðu settir uttanfyri fundin í apríl 1946. Tilíkt má ikki henda aftur, Føroyingar mugu fáa høvi til sjálvir at tala sína sak, tá ið líkindi eru til tess.

Landsnevndin hevur so stutt givið útflutningsnevndini upp í hendi at skipa fyri Føroya umboðan á nevnda samráðingarfundi í London hin 20. í h. Júst í hesum dögum eru menn úr hesi nevnd til aðrar

tingingar í London -- og lykir tað ríniligt, at hesir menn verða biðnir at lutlaka í samráðingarfundinum.

Nevndin loyvir sær at seta fram hetta

Uppskot:

1. Tingið biður útflutningsnevndina umboða Føroyar á samráðingarfundinum í London 20. januar 1917.
2. Tingið góðkennir at meskuvíddirnar 80 mm og 110 mm verða galdandi fyri Føroyar við tí fyrivarni, at viðlökan verður ikki sett í gildi fyrr enn um 2 ár.
3. Tingið mótmælir, at ein avmarkan í tali av veiðuförum verður sett í gildi.
4. Tingið mótmælir, at samráðingar í hesum spurningum, áður eru farnar fram uttanlanda, uttan at Føroyingar hava verið biðnir við

2. viðg. 20/1. Samtykt 15- 0.

9. Føroya Fiskaeksport.

1. viðg. 6/12--16. 6/2--17 frl.

ÁLIT

Stjórnin fyri Føroya Fiskaexport, keypmaður frá Laura Nolsøe, Vági, og Færøernes Rederiforening hava skrivliga heitt á tingið um at Føroya Fiskaexport verður endurreist sambært lógina av 23. december 1935: „Bekendtgørelse angaaende Udførsel af Klipfisk og Saltfisk til Færøerne.“

Hesari lóg viðvikjandi skal ymsamátanevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, úttala: Lógin, ið her er talan um, fór í gildi hin 31. december 1941 aftaná, at Føroya stjórnarlíga viðurskilti, 9. apríl 1940, vórðu broytt avgerandi, og varð tá ikki framselt ynski um framhald av lógskipanini óivað av tí orsök, at kríggið forðaði fyri øllum útflutningi av salt- og klippfiski.

Tá ið spurningurin nú er reistur av nýggjum, má verða víst til, at ein lóg, sum varð sett í gildi, áðrenn 9. apríl 1940, ikki kann verða sett í gildi aftur, uttan at lógin í síni uppbyggjan verður smíðað í samsvor til hes broytingar, sum standast av eini broyttari stjórnarstöðu.

Spurningurin um Føroya framtíðar stjórnarskipan er enn ikki loystur, men avgjört er tað, at Føroyar koma ikki aftur undir somu skipan, sum tann, ið galdandi var áðrenn 9. apríl 1940.

Tað kann so státt ikki verða talan um, at tann sama lóg, sum í síni tíð var grundarlagið undir Føroya Fiskaexport av nýggjum kann verða sett í gildi.

Eina annar veruleiki, sum nevndin í hesum viðfangi hevur umhugað, er tann, at tað millum manna var vanlig meining, at Føroya Fiskaexport, sambært viðlökur sínar og virkishátt, ikki til fullnar útinnti tað felagstak, ið føroyskir útflutningsmenn sum heild tikið, høvdu roknað við.

So státt er tað áskoðan nevndarinnar, at skal eitt „Føroya Fiskaexport“ setast aftur á stovn, so má að verða í heilt nýggjum skapi, á heilt nýggjum grundarlag, soleiðis at talan verður um eina væl upphygda organisation — eina sölumiðstöð — sum fulltút verjir og røkir eina føroyska heildarinteressu.

Út frá hesum sjónarmiðum er nevndin samd um, at tað er beinast skjótast gjørligt at kanna nýtt grundarlag fyri eini sölumiðstöð, men at henda miðstöð ikki verður sett í verk fyrr enn söluviðurskiftini gera tað neyðugt, tað vil siga ikki so leingi okkum bjóðast ein góður og friður marknaður fyri saltfisk soleiðis, sum nú er tilfelli, og tað stendur útflutningsmonnum frítt at selja til hvønn teir hava hug innan fyri marknaðir, ið bjóðast.

Uppskot:

1. Tingið kann ikki samtykkja, at lóg av 23. december 1935: „Bekendtgørelse angaaende Udførsel af Klippfisk og Saltfisk frá Færøerne“ aftur verður sett í gildi.
2. Landsnevndin verður biðin um at kanna grundarlag fyri sölumiðstöð í framtíðini og at vísa solumonnum á at skapa eina ráðgevandi nevnd, sum kann verða at heila á í spurningum um álitandi ella ikki álitandi söluviðurskiftir.

2. viðg. 10/2, 3. viðg. 13/2.

Pkt. 1 samtykt 11—0.

Pkt. 2 samtykt 14—0.

10. Fyriskipanir móti skjótan av grindahvalum kring Föroyar.

1. viðg. 6/12—16. 6/2—17 frl.

ÁLIT

Föroya javnaðarflokkur hevur heitt á tingið um at skípa fyri, at útlendingar og aðrir ikki skulu hava loyvi ella atstöður at skjóta grindahvalir kring Föroyar, tá ið henda skjóting eyðsýnliga ger stóran skaða fyri dráp av grindum í Föroyum.

Ymsamálaneyvndin heldur, at hesin spurningur má síggjast frá tveimum sýnishornum.

Her er talan um fyri tað fyrsta, at vit vilja verja um tað, sum havið gevur og sum gjøgnum öldir hevur verið okkara virðismesta fœðievní.

Fyri tað annað er tað spurningurin um, hvussuleiðis vit skulu fremja eitt tiltak, sum skal forða fyri styggjan av grind.

Okkara egna fólki viðvikjandi er spurningurin greiður fyri so vitt sum vit í hesum føri kunnu áseta reglugerðir, men hesar rökka ikki longur enn til okkara egna mark.

Uttanfyri verður spurningurin internationalur, og má tí farast hólga fram og við skili.

Tað, ið umræður, er at gera okkara grannalondum greitt, hvussu ómetaligan týðning grindin sum fœðievní hevur fyri okkum fram um nakran annan.

Verður hesin veruleiki greiðliga fyrihildin er at vænta, at grannafjóðir vilja skilja okkum.

Ymsamátaneyvndin skjýtur upp, at hetta bert kann gerast sum ein áheitan frá Föroyum gjøgnum okkara uttanríkisumboð.

Uppskot

Landsneyvndin verður heimilað at biðja uttanríkisumboð Föroya fyrileggja áheitan til grannalond um at óskoytin jakstran av grindahvalum ikki fer fram kring Föroyar soleiðis, at vit koma at missa okkara hövuðsfœðievní.

til

2. viðg. 10/2, 3. viðg. 13/2. Uppskotið fallt 10—0.

11. Utfluttningsloyvi úr Íslandi fyri tveini.

18/12--46 frl.

Uppskot:

Føroya lögting heitir á íslenska ríkisstýrið um útfluttningsloyvi fyri størst möguligum nógdum av tveini til frøl- og netgerð.

Samtykt 18--0.

12. Loyvi at veiða við hummaratrolu innanfyri sjómark.

1. viðg. 18/1—17. 1/2 frl.

ÁLIT A

Fiskimálaneyvndin hevur viðgjørt hesa umsókn, men heldur at málið enn ikki til fullnar er kunnað.

Neyvndin skjýtur tí upp at landsneyvndin verður heimilað at annað hvørt at geva loyvi ella nokta, tá ið Dr. phil. Vedel-Táning hevur klárlagt møguleikan fyri oyðan ella ikki oyðan av hummarnøgðini.

Uppskot:

Landsneyvndin verður heimilað at veita ella nokta loyvi til veiðu við hummaratrolu, tá ið dr. Vedel-Táning hevur kunnað møguleikan, annaðhvørt hummaranøgðin verður oydd ella ikki, um tílík lól verða nýtt.

2. viðg. 4/2.

12/2 frl.

ÁLIT B

Vísandi til álit, frammanundan framsett í hesum máli, loyvir neyvndin sær at taka tað framsetta uppskot aftur, og biður tingið taka til viðgerðar málið um nýtslu av „Rundslæbevaad“ yvirhøvur.

Tær bráðfengis fyriskiparir, ið vóru kunngjörðar 24. nov. 1912

nn nýtslu av „skovluváð“, vóru galdandi til 31/12 1941 og endurnýggjaðar til 31/12 1946 og eru soleiðis farnar úr gildi.

Nevndin mælir til, at henda fyriskipan verður sett í gildi framvegis, við tí uppiskoyti, at landsnevndin verður heimilað at geva frammi hjáløyvi til nýtslu av „hummartroli“ í avmarkaðari tíð, út frá teirri tilmælan, sum verður givin frá sakkønnum monnum.

Nevndin mælir til, at málið um nýtslu av „hummartroli“ verður lagt fyri Dr phil. Vedel Tåning til ummælis, og setur fram hetta

Uppskot:

1. *Midlertidige Bestemmelser vedrørende Fiskeri paa Søterritoriet ved Færøerne.*

§ 1.

Bestemmelserne i Kundgørelse Nr. 36 af 24. November 1942, jfr. Kundgørelse Nr. 37 af 22. November 1944, forbliver i Kraft, med Gyldighed indtil Udgangen af Aaret 1948.

§ 2.

Forsaavidt angaar Fangst af Hummer med Bundskæhevaad, kan Lagtingets Landsnevnd meddele Samtykke til Fangst for nærmere fastsat Tidspunkt og paa nærmere angivne Betingelser, især angaaende Redskabernes Form, uanset Forbudet mod den den Slags Fangst i Lov Nr. 90 af 1. April 1925 § 1.

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

§ 1.

Ásetingarnar í kunngerð nr. 36, 24. november 1942, sbr. kunngerð nr. 37, 22. november 1944, verða framvegis galdandi, og fara úr gildi árslok 1948.

§ 2.

Tá talan er um veiðu av hummara við troli, kann Løgtingsins landsnevnd geva loyvi til veiðu fyri eitt nærri ásett tíðarskeið og við nærri ásettum reglum, serliga um reiðskapsins útsjón. Tá at tílik veiða er bannað í lóg nr. 90, 1. apríl 1925 § 1.

§ 3.

Hesar ásetingar koma í gildi beinanvegin.

2. Landsnevndin verður heimilað at veita loyvi til nýtslu av hummaratroli í avmarkaðari tíð á avmarkaðum plássum, út frá teirri ummælan, sum hesum viðvíkjandi verður givin frá sakkønnum monnum.

2. viðg. 11/2. 3. viðg. 20/2.

Pkt. I álit B samtykt 11—0.

Pkt. II álit B samtykt 11—0, og var harvið uppskot A burturdottið.

13. Broytan av sjóvinnulógini viðvíkjandi maskinmeistarum.

1. viðg. 24/1 - - 17. 13/2 fct.

ÁLIT

Trolarafelagið „Tór“ hevur í brævi av 20. januar 1947 heitt á tingið um at fáa broytt sjóvinnulógina viðvíkjandi maskinmeistarum.

Í seinastum eru komnir so ugvir trolarar til landið, sum flestir hava yvir 500 hesta maskinu, at tað verður ógjørligt at fáa nóg nógvar 1sta meistarar til allar.

Somuleiðis er tað torført allareiða nú at fáa nóg nógvar kvalificeraðar 2. meistarar, við tað at nógvir av teim, ið taka og líkið hava prógv, hava siglt ov stutta tíð.

Felagið „Tór“ setir fram sum sína áskoðan, at teir, sum siglt hava sum 1. meistarar áðrenn 1. januar 1947, skulu fáa fast loyvi at sigla sum 1. meistarar uttan mun, hvussu stór maskinan er, men at teir, ið ikki hava siglt sum 1. meistarar, kanska skulu taka eykaprógv.

Harnæst heldur felagið, at teir, ið hava líkið prógv, men sum hava ov stutta siglingstíð, eiga at sigla sum kyndarar í 12 mánaðar, áðrenn teir fáa loyvi at mynstra út sum meistarar.

Viðari skjýtur felagið npp, at menn, ið fyr hava siglt sum meistarar uttan prógv, áttu at fingið serloyvi 1 ár ella so, inatil tað eru so nógvir meistarar, at tað kann veljast og vrakast millum teir.

Fiskimálaneyvndin, ið hevur málið til viðgerðar, hevur fingið upplýst:

Ráðharrans vegna hevur amtið givið og vil geva dispensatión í teim nevndu tilfellum, har tað er neyðugt, og so vítt betri kvalificeraðir menn ikki eru at fáa í Føroyum. Sökt má verða hvørt ár, og loyvin vilja verða givin fyri eitt tíðarskeið, ið varar til fiskiárið er enda.

Tá so er, at amtið vil fylgja hesari skipan so langt og so leingi, tað er neyðugt, er tað ikki átroðkandi í lötuni at broyta sjálva lóg-gávuna.

Uppskot:

Tingið viðmælir, at dispensatiónir fyribils verða givnar samsvarandi tí, ið fram er flutt í umsóknini og í hesum álití, har tað er neyðugt fyri at fáa meistarar til trolararnar.

2. viðg. 18/2. Samtykt 12--0.

14. Lættan av rentu og avdrátti fyrir dýr fiskiför.

1. viðg. 28/1 -- 17. 28/2 frl.

ÁLIT (Sí skjal nr. 13).

2. viðg. 4/3

5/3 frl.

Broytingaruppskot frá neyndini. (Sí skjal nr. 14).

3. viðg. 11/3. Broytingaruppskotið samtykt 17--0.

Neyndaruppskotið samtykt 16--0.

15. Fiskalandingar í Brettilandi.

1. viðg. 3/2—17. Sama dag frl.

Uppskot:

Fiskivinnunevndini er í dag fyrirlagt soljóðandi telegram frá sendineyndini í London:

Ídag fund með besta úrslit vit kunnu koma til frá fyrsta mars til 31. august ímóti góðkennan fiskaríministerið stop landingshavur Scotlandi Aberdeen Buckie Leith stop Onglandi einans Fleetwood evl. Brisham Plymouth stop Hettar bygt uppá uppskot landingar fyrir hvörjar 14 dagar stop Mars Fleetwood 12 A landingar tilsamans tvs. 6 landingar innanfyri hvörjar 14 dagar stop Fyri hvörjar eftirfytgjandi 14 dagar inn til 31. august 1 A og 1 B landingar stop Scotland mars Aberdeen 4 B 8 C 7 D landingar Buckie 6 C Leith 2 C fyrir hvörjar 14 dagar inn til 31. august Aberdeen 20 C 10 D Buckie 6 C Leith 2 C stop Ongland tilsamans 56 A 44 B landingar Scotland 8 B 304 C 124 D ynskja umgangandi til-mælu góðkennan.

Sendineyndin

Neyndin hefur tessvegna havt samráðingar við menn fyrir út-fluttningsneyndina, harrarnir Gunnar Gunnarsson og Elías Johansen, eftir telegramminum verður fiskasölan skammtað soleiðis, at í tíðini frá 1. mars til 31. august 1917 vil Ministry of Food royna at útvega för-oyskum skipum:

Deild A: 56 trolaralandingar	7.900 tons
Deild B: 52 smærri trolskipalandingar.....	2.337 tons
Deild C: 391 snurruváðsbátalandingar	5.144 tons
Deild D: 124 slupplandingar og flutningsskipal.....	5.000 tons

Tílsamans 20.381 tons

Hetta vil siga tað sama sum, at í mars mánaði verða 12 A-landingar, 8 B-landingar, 32 C-landingar og 14 D-landingar, síðan restina av tíðini 14. hvønn dag 4 A-landingar, 4 B-landingar, 28 C-landingar og 10 D-landingar.

Sundurbýtingini viðvíkjandi er at siga frá, at til snurruváðsförini eru ikki meir enn 28 landingar 14. hvønn dag uppá 72 bátar, hvat ið er alt ovlítið, t. d. vóru í juli mánaði í fjör um 80 slíkar landingar uppá væl færri för.

Samlaða talið av landingum í fjör var innan fyri sama tíðarskeið 644 landingar tílsamans 23.726 tons.

Tað má tí roynast fiskinögdini viðvíkjandi at fáa í lag, at loyvt verður at flyta nögdina frá eini deild til aðra, soleiðis sum tørvur verður til, serliga frá deild D til C.

Tað kann vera lagt aftrat, at hetta bert er uppskot, ið er sett fram frá Ministry of Food, men má tað góðkemast av fiskarímini-steriinum.

Uppskot:

Svarað verður sendinevndini, at Lögtingið heimilar teir at taka við frægastu treytum, ið kunnu fáast og royna at fáa möguleika fyri útjavnan av fiskinögdini frá deild til deild eins og í fjör --- serliga frá deild D til C og frá B. til A.

Vit vísa á samráðingarnar í fjör -- februar -- mars 1946 -- har okkara umboð framhelt, at 20 trolarar vildu vera í drift áðrenn árslok 1946, og at tað frá enskari síðu varð hildið fram, at viðvíkjandi trolaralandingum vildu eingir trupulleikar verða.

Hetta hevur verið avgerandi fyri trolarakeyp og umvælingar í farna árinum.

Vit skilja tí ikki og mugu beklaga, at Hull og Grimsby verða læstar, og at úrslatið verður so lágt sett.

Vit biðja tykkum vísa til hetta og streingja á at fáa landingsloyvi í bretska zonuni í Týsklandi afturímóti tí, sum ovlítið vil verða í Bretlandi.

2. viðg. 3/2. Samtykt 17 0.

16. Studningur til Føroya sílaveiðufelag.

1. viðg. 10/2- -47. 11/2 frl.

ALIT

Í januar í ár er stovnað felag, nevnt Føroya sílaveiðufelag, hvørs endamál er at røkja áir og vötn, so tað verða betri lívikor hjá silum, at røkja fiskilíkindini hjá teim, ið fiska síl, og at flyta ian til landið onnur fiskaslög.

Ætlanin er at royta at flyta laks ian til Føroyar, og hevur fiskimálaráðharri Íslands játtað felagnum í minnsta lagi 20.000 maðkaplerrur til hesa roynd. Hetta kostar pengar, serstakliga tí tað er neyðugt at senda mann til Íslands, og felagið søkir tí um studning frá Løgtinginum við 2.000 kr.

Æðrenn tingið kann taka endiliga stöðu til hesa umsókn, heldur fíggingarnevndin tað er beint at fáa ummæli frá Dr. phil. Vedel Tåning um málið í síni heild.

Uppskot:

Dr. phil. Vedel Tåning verður umbiðin at geva ummæli í málinum, og tá ið hetta ummæli er komið, verður málið at taka upp aftur til viðgerðar av tingi.

2. viðg. 20/2, 3. viðg. 24/2. Samtykt 13 0.

17. Lýsiframleiðsla.

8/2—47 frl.

ALIT

Á fundi, 7. februar 1947, har umboðsmenn fyri teolaræðgarar og lögtingið vóru til staðar, varð umframt spurningin um kolakeyp úr Polen móti claring í lýsi eisini spurningurin um nýtslu av lýsi frá føroyskum sluppum reistur.

Hetta er eitt mál, sum er av allarstørsta økonomiska týdningi fyri Føroyar, og varð á fundinum mælt til, at fiskimálanevnd lögtingsins átti at taka málið til umhugsunar.

Nevndin er samd um, at málið um at útvega mest möguligt lýsi er ógvuliga útroðkandi, og hevur tí heinan vegin tikið tað til viðgerðar.

Sum viðurskiðini nú eru, fara sluppir og ønnur fôr, um eini 100 í tali, at veiða saltfisk undir Íslandi. Bert eitt fátal av hesum fœrum hava lýsismeltari umborð. Hetta vil siga tað sama, sum at hjá hesum fœrum má livurin verða tveitt yvir borð, um eingin broyting verður.

Um roknað verður við, at hvørt skip í meðaltali vit kunna útvinna o. u. 3 tons av lýsi, lágt sett, verður tann samlaða nøgdi o. u. 300 tons, ella í peningi o. u. 3/4 milliónir kr., roknað við einum meðalprísi uppá 2,50 kr. pr. kg.

Tað vil tí hava ómetaliga nógv at siga, um skipað verður so fyri, at nýtsla kann fáast burtur úr hesum virðismikla evni, einamest út frá tí sýnishorni særð, at lýsi er hövuðsafturímóttivirðið, vit hava at lata fyri kol, sum vit so harðliga treingja til.

Á fundinum varð ávíst, at Føroyingar fyri nøkrum árum herfyri í samvirki við Íslendingar høvdu haft skip á Suðurlandinum at taka livur frá føroyskum sluppum, og fôr hetta fram á tann hátt, at posar við livur vórðu sjóraðir frá sluppunum til hetta farið.

Um hesin máti skal verða nýttur, krevst sjálvandi so gott veður, at samband kann fáast skipanna millum, men eftir tí, ið sakkönir menn greiða frá, kann aloftast eitt slíkt samband fáast, táíð fiskandi er.

Spurningurin verður tónæst at fáa eitt hóskandi skip (ella fleiri) til Íslands til hetta endamál. Sjálvandi er tað neyðugt, at slíkt skip hevur lýsismeltari umborð, og at tað er skjóttgangandi.

Hesum viðvíkjandi varð á fundinum víst á, at eitt skip sum hvalabáturin „Chr. Rebeiro“ vil vera hóskandi til hetta endamál, um fœrvandi bunkrakol kann útvegast.

Nevndin heldur hetta mál vera so týðningarmikið, at alt má verða gjørt, ið gerast kann tí til frama, og skjýtur nevndin upp, at útflutningsnevndin fær í hendi skjótast gjørtigt at fœra samráðingar við útgerðarmenn og -feløg um líkindi til at fáa eina skipan í lag, og um neyðugt at leggja málið fyri landsnevndina aftur, um tingið til ta tíð er endað.

Uppskot:

1. Útflutningsnevndin verður hiðin um skjótast möguligt at upptaka samráðingar við avvarandi feløg um skipan og fremjan av hesi sak, og um neyðugt at leggja hana fyri landsnevndina, um tingið til ta tíð skuldi verið endað.
2. Eitt eintak av álitinum verður sent Færøernes Rederiforening, Felag føroyskra trolaracigara, Føroya skipara- og navigatørfelag og fiskimannafeløgnum.

2. viðg. 11/2. Samtykt 15—0.

[8. Sjóverjan.

1. viðg. 19/3- 17. 20/3 frl.

ALIT (U. Long við fyrirvarni).

Fiskimálaneynd Lögtingsins hefur fengið til viðgerðar soljóðandi skrif frá bátsformanninum í Skopun:

„Vit undirskrifuðu fiskimenn, sum dríva línufiskiskap í Vesturhavinum, loyva okkum hervið at biðja háttvirda lögtingið útvega, at vit fáa neyðfuryuliga verju móti trolarum, sum eru okkum til stóran bága.

Nógvir bátar higani hava mist væl av tínu, umframt tað, at vinnan eisini verður nógv farnað; hetta gekkur sjálvandi ikki bert okkum undirritaðu, men altar teir, ið dríva fiskiskap her um leið.

Vit vita, at Islendingar skipa soleiðis fyri, at verjuskip liggur og ansar eftir, at trolarar ikki koma inn á tað ökið, har línur eru settar niður, og hövdu vit hugsað okkum, at nakað líkmandi kundi verið gjørt her.

Tá hettar er eitt mál av alstórum týðningi, vanta vit, at tingið ger tað, ið gerast kann fyri at veita hjálp, og umráðandi er, at skjótt verður borið at, tí nú fer at liða at bestu vártíð, og skal skilið verða so sum er, kann ikki nógv væntast burtur úr várinum.

Tað skal skoytast uppi, at nógvir trolarar hava borið seg sera hampuliga at, soleiðis at um teir hava verið varskógvaðir, hava teir bildið av fyri tínum, og tykist hetta okkum vera dømi um, at betri skil kundi fingist á, um vit hövdu væl skipaða verju.“

Neyndin setti seg heinan vegin í samband við amtmannin og greiddi frá málinum, sum kreyur ein loysning skjótast móguligt.

Amtmaðurin segði, at korvettin „Thetis“ var vantandi higar, men fyri at einki glopp skuldi verða í vaktartænastuni, skjeyt hann upp, at M/K „Thorshavn“ fór undir heinan vegin at ansa eftir trolarum í Vesturhavinum frá Mikinesi til Suðuroyar. Samuleiðis segði amtmannin, at hann vildi royva at fáa „Thetis“ at koma higar fyrr enn ætlað.

Samsvarandi hetta varð neyndin samd um at senda soljóðandi bræv til amtið:

„Under Henvisning til Samtale med Hr. Amtmanden i Forbindelse med Henvendelse til Lagtinget fra Fiskere i Skopun angaaende Inspektion ved Fiskefelterne vest for Færøerne, udbeder „Fiskimálaneynd Lögtingsins“ sig en skriftlig Udtalelse fra Amtet til Brug for Sagens endelige Behandling i Lagtinget.

En Afskrift af Ansøgningen fra Skopun vedlægges.“

2. viðg. 22/3.

Tikið til kunningar.

19. Lán til Miðvágs trolarafelag.

29/3. 17 frl.

Uppskot:

Eitt partafelag Miðvágs trolarafelag, Miðvági, hevur í Bretlandi keypt ein bát S/S „Digit“ og roknaði við, tá teir keyptu hann, at fáa hann sera biliga. Tað hava víst seg stórir trupulleikar og nógv dýrari enn nakrantíð roknað við at fáa trolaran umvældan. Felagið hevur framborið hesar upplýsingar um keypið.

Skípið kostaði o. u. £ 4.500. Umvölingin kemur uppá £ 21.000; útgerð, harundir trolgreiður, ekkolodd, kol, proviantur og radiotelefon verður um leið £ 6.000, soleiðis at trolarin kemur at kosta £ 31.500 við kóli, ísi og greiðum til fyrsla túrin.

Felagið hevur partapening uppá 150.000 kr. og bankalán stórt 60.000 kr. Tað, sum frestar er sostatt £ 25.050. Felagið hevur gjørt bindandi sáttmála við Alex Whyte, Aberdeen, hareftir hesin átekur sær, tá £ 20.000 eru goldin, at geva kreditt fyri restina móti at fáa tað afturgoldið av trimum túrum, tó seinast 1. oktober 1917. Tað fyriliggur fjarrit frá Alex Whyte, hareftir skipasmíðjan, ið arbeiðir uppá bátin úttalar, at teir bindandi vátta, at umvölingin ikki vil fara upp um £ 21.000, sum frammanundan er upproknað. Felaginum lórvur nú ley £ 20.000 og hevur heitt á Vinnulánsgrunn Føroya lögtings um at játta hetta.

Vinnulánsgrunnurin hevur svarað, at hann ikki hevur pening tókan og tí ikki kann játta hetta lán. Vísandi á tað, ið frammanundan er ført fram er stóðan hjá 27 monnum í Miðvági, ið hava tikið seg saman um hetta felag, at teir hava longu latið allan sín pening 150.000 kr. farið til Bretlands og biðja tí tingið um hjálp, fyri at hesin peningur ikki skal verða mistur.

Undirritaðu tinglimir skulu vísa til at her fyriliggur nakað tað sama, sum við trolaranum „Toftaregin“, Vági, og mingu halda, at tað er beint og neyðugt hjá tí almenna at royna at hjálpa í hesum føri. Tað má tí úttalast, at tað ikki er beint framfarið frá felaginum, at tað ikki vísar sær pening, áðrenn tað fór undir umvölingina og ganga undirritaðu tingmenn við til at geva hjálp her út frá tí sjónarmiði, at tað, ið hent er, ikki kann broytast; men ikki soleiðis at skilja, at tað harvið er tikin stóða til, at menn fyrst kunnu gera keypslag og síðani koma til tingið og biðja um hjálp.

Undirritaðu skulu mæla tinginum til, at tað almenna skaffar til vegar pening, sum gjøgnum Vinnulánsgrunnin kann útlánast til hetta felag, soleiðis at felagið fær lán stórt 200.000 kr. í fast 2. veðrættarlán og 100.000 kr. í eitt serlán til at endurgjalda innan ári 1918 er úti.

Uppskot:

1. Tingið biður Vinnulánsgrunnin um at hjálpa Miðvágs Trolarafelag við láni til umvölingar av trolaranum S/T „Digit“ fyri í alt 300.000 kr.

2. Tingið tekur ábyrgð fyri lán upp til 500.000 kr., sum Vinnulánsgrannurin tekur fyri at hjálpa til at fáa heim til landið fôr, ið eru undir umvøling ella bygging uttanfyri Føroyar.

2. og 3. viðg. 29/3.

Pkt. I samtykt 13- 0.

Pkt. II samtykt 15—0.

VII. LANDBUNAÐURIN O. T.

I. Frágreiðing fra millumtinganevndini viðv. landbrúksviðurskiftum.

1. viðg. 28/11 46. 18/12 frl.

ALTF (P. Petersen óheftur).

Í 1913 setti tingið eina millumtingabúnaðarnevnd til at viðgera ymiskar búnaðarspurningar. Nevndin hevur hildið fundir, og í 1944 gjörði hon eitt fyrilíksálit og í 1945 eitt álit um ymisk mál, sum Løgtingið hevur sent nevndini til viðgerðar. Hesi bæði álit liggja í málinum.

Nevndin, sum hevur viðgjørt málið, má halda, at tað er eitt so umfatandi og stórt mál, at tað ikki kann ætlast at tingið í hesi tingsetu, hvar so nógv onnur stór mál, serstakliga stýrisskipanin, eru til viðgerðar, fær stundir til at viðgera málið til fullnar. Orsakað av hesum og við tað at millumtinganevndin hevur peikað á, at hon möguttliga hevði okkurt at skoyta uppí álitid, so vil tingnevndin halda tað vera beinast, at málið verður útsett inn til næstu vanliga tingsetu, samstundis sum málið í tí millumliggjandi tíðini verður aftursent til millumtinganevndina við áheitan um aftur at taka málið til viðgerðar.

Uppskot:

- 1) Eitt eintak av uppskotinum frá millumtinganevndini verður at senda hvørjum tinglini.
- 2) Málið verður annars at beina aftur í millumtinganevndina við áheitan um at avgreiða málið til næstu vanliga tingsetu.

2. viðg. 13/1—17. Samtykt 13- 0.

2. Utskiftingarlógin.

1. viðg. 29/11 - 16, 5/12 frl.

ÁLIT

Málið um útskiftingarlógina hevur ofta fyrr verið fyrri á Føroya Løgtingi, deils við broytan av lógini og deils við at leingja lógina, seinast var málið fyrri í 1915 (sí tingtíðindi, síðu 57), og bleiv tað lá viðlíkið at leingja lógina fyrri eitt ár.

Nevndin, ið nú viðger málið vil halda, at tað er heinast at leingja lógina fyrri 2 ár, við tað at tað eru fleiri útskiftingar, sum nú standa fyrri at verða gjøgnumfördar, t. d. Gølu, Vág og Suurbø. So stalt vil nevndin mæla tinginum til at leingja lógina 2 ár framyvir.

Í málinum liggur eisini eitt skriv frá útskiftingarformanninum fyrri Hovi, dagsett 12. juli 1916, hvar ið útskiftingarformaðurin søkir tingið um, smbr. § 16, 2. stk., í útskiftingarlógini, at veita studning svarandi til helvtina av kostnaðinum við flytan av ymiskum útlúsum; kostnaðurin við hesi flytan er av útskiftingarformanninum settur til íalt 1.200 kr. Í gr. 16 í útskiftingarlógini er givin heimild til av statskassanum at jálta inn til helvtina av kostnaðinum við flytan av byggingum, og við tað, at Løgtingið í lótni betalir statskassans part av útskiftingarkostnaðinum, vil nevndin í hesum føri mæla tinginum til at veita tann av útskiftingarformanninum umsökta studning, íalt 600 kr.

Í hesum máli er eisini eitt skriv av november í ár frá 3 sóknarstýrum í Vágum, hvar ið tað verður biðið um at framskunda útskiftingina í Føroyum. Við tað at málið um setan av fleiri útskiftingarformannum er til viðgerðar í einum øðrum máli, sum fliggjarnevndin hevur til viðgerðar, setir nevndin einki uppskot fram hesum viðvíkjandi.

Vísandi til omanfyri framfærda setir nevndin fram soljóðandi

Uppskot:

I. *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udsifting.*

I Lovens § 86, 1. Stk. ændres Aarstallet „1942“ til „1949“ og Aarstallet „1911“ til „1948“.

I lovarinnar §86, 1. stk., verður árstalið „1942“ broytt til „1949“ og árstalið „1911“ til „1948“.

II. *Er amtsgrunninum verður veitt útskiftingini í Hovi 600 kr. sum studning til flytan av útlúsum.*

2. og 3. viðg. 18/12. Samtykt 17 - 0.

3. Broytan av kunngerð viðv. „Husdyrbruguets Fremme“.

1. viðg. 29/11. 46. 20/2-- 17 frl.

ALIT

I brævi 3. januar 1946 upplýsir Föroya Búnaðarfelag, at har var settur maður til at hava eftirlitsarbeiði, og at hann varð løntur við 350,— kr. um mánaðin av húsdjóratalógarpeninginum. Hann doyði í 1945, og í hansara stað kom Leivur Vang. Hann hevur skrivað til búnaðarfelagið, at um hann ikki kann fáa 300 kr. meir um mánaðan, er hann noyddur at søkja annað arbeiði, og búnaðarfelagið søkir li Lögtingið um at játta hesar 3.600 kr. til Leivur Vang sum lön fyri árið 1946. Harnæst sendir Föroya Búnaðarfelag soljóðandi uppskot til brovtan av kunngerð nr. 67 av 30. december 1941:

§ 1.

I Stk. A. 2 bortfalder Ordene: „der holder godkendt Avlstyr“, og i Stedet for indføjes: „der holder Avlstyr, der er faldet efter Stam-bogsko eller Ko, der har opnaaet 1. Præmie ved Dyreskue“.

§ 2.

I Stk. B. 1. bortfalder Ordene: „Indtil Kr. 1,50 for hver kontrol-leret Ko“, og i Stedet for indføjes: „Fra 2 til 6 Kr. for hver kontrolleret Ko, dog paa Betingelse af at Medlemmerne igennem Foreningen bidrager med et Beløb svarende til Halvdelen af det bevilgede Tilskud, som indbetales til Föroya Búnaðarfelag inden hvert Aars 1. April.“

Ko, der i tre paa hinanden følgende Aar ikke har naaet en gennemsnitlig Mælkeydelse af mindst 1400 kg aarlig, eller som ikke paa et enkelt Aar har naaet over 1500 kg Mælk, skal udgaa af den offentlige Mælkekontrol.

§ 3.

Til Stk. D. 1. føjes: „Betingelsen for at Dyreskue kan afholdes er at Køerne er under offentlig Mælkekontrol og møder frem med mindst eet Aars Kontrolregnskab, at der erlægges 2 Kr. i Indmeldelsesgebyr for hver Ko til Bygdens Landboforening samt at Ejerne kan godtgøre, at de er Medlemmer af Bygdens Landboforening.“

Kvie skal have kælvet forinden den kan fremstilles til Bedømmelse paa Dyreskue.“

Figgjarnevndin hevur haft samráð við stýrið fyri Föroya Búnaðarfelag og landbrúksráðið. Roknskapur Búnaðarfelagsins vísir, at felagið hevur nakran vinning av sølu av fræi o. l. Limagjaldið, ið er 1 kr. árliga, eigur at kunna verða hækkað nakað. Ríkiskassin veitir árliga til Föroya jarðagrunn 20.000 kr. og Lögtingið 5.000 kr. til fyriskipanir til frama fyri húsdjórabrukinum. Studningurin verður vrittar sam-svarandi kunngerð nr. 67, 30. december 1941, til farvabald, til eftirlit við mjólkukúm, til neytaframsýningar, til keyp av græðingum, til seyða tváttabrunnar, rættur o. s. fr. Landbrúksráðið saman við Landbúnaðar-

ráðgevaranum setir í verk fær fyriskipanir, ið lógin ásetir, gjøgnum Føroya Búnaðarfelag. Landbrúksráðið ásetir, eftir ummæli frá Búnaðarfelagnum og landbúnaðarráðgevaranum, fíggingjarættan fyri hvørt ár.

Fíggingjarnevndin mælir til, at studningurin frá tinginum fyri 1947 verður hækkaður frá 5000 kr. til 7500 kr. við tí endamáli, at mjólkaeftirlitið kann verða fullfíggað, og tingið ventur so at fáa nærrí frágreiðing frá landbrúksráðnum hesum máli viðvíkjandi.

A. 2. ásetir, at studningur til tarvabald er treytaður av, at lervurin er undan einari góðari stambókfóðari kúgv, og at landbrúksráðið kann gera undantak í serstökum viðurskiftum inntil 1. apríl 1944. Fíggingjarnevndin mælir til, at samtykkja í staðin fyri uppskoti § 1 frá Búnaðarfelagnum, at landbrúksráðið viðvarandi skal hava rætt til at gera undantak.

Kunngerðin 30. december 1941 B. 1. ásetir, at feløg, sum vilja binda seg til mjólkaeftirlit, kunnu hartil fáa studning inntil kr. 4,50 fyri hvørja kúgv. Nevndin mælir til, at 4 kr. 50 øyru verður broytt til 6 kr. Tað, ið annars stendur í uppskotinum frá Búnaðarfelagnum § 2 og § 3 kann skipast uttan broyting av teim galdandi lógarreglum.

Uppskot:

- I. Løgtingsstudningurin til frama fyri húsdjórabrákið verður fyri 1947 hækkaður frá 5.000 kr. til 7.500 kr.
- II. Tingið samtykkir:

Broytan av

kunngerð nr. 67., 30. december 1941, um reglur fyri nýtslu av studninginum, ið ríkiskassin veitir Føroya jarðagrunni, samsvarandi bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um fyriskipanir til frama fyri húsdjórabrákið o. a.

§ 1.

I A. 2. fara burtur orðini: „inntil 1. April 1944.“

§ 2.

I B. 1. verða orðini „Kr. 4,50“ broytt til „6 Kr.“

Ændringar í

Kundgørelse Nr. 67 af 30. December 1941 om Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond ydede Tilskud i Henhold til midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Foranstaltninger til Fremme af Husdyrbruget m. o.

§ 1.

I A. 2. bortfalder Ordene „Indtil 1. April 1944“.

§ 2.

I B. 1. ændres Ordene „Kr. 4,50“ til „6 Kr.“.

2. viðg. 22/2, 3. viðg. 25/2. Samtykt 12-0.

4. Innflytan av íslenskum seyðakjöti.

1. viðg. 29/11- -46. 5/12 fel.

ÁLIT

Málið um innflytan av íslenskum seyðakjöti hefur verið til viðgerðar á Lögtingi í 1944 (sí lögtingsstöðindi 1944, síðu 147). Nú er málið aftur lagt fyrir Lögtingið við skrivi av 30. august 1946, við það at menn vilja meina, at hann móti innflytan av íslenskum seyðakjöti nú kann takast av, tí at það kann skaffast tryggjan fyri, at smitta ikki fylgir við t. d. sallaðum seyðakjöti.

Av teimum í málinum verandi skjöllum framgongur, at veteriner-
autoritetirnar ikki meina, at það kann skapast fullgóð trygd fyri, at smitta ikki kann vera í seyðakjöti frá Íslandi.

So stalt meinar nevndin, sum hefur hetta mál til viðgerðar, ikki at kunna ráða tinginum til at taka hamið móti innflytan av íslenskum seyðakjöti av.

Uppskot:

Tingið fastheldur, at andslins kunngerð av 6. december 1943 um hann móti innflytan av íslenskum seyðakjöti og tilíktum produktum skal standa við.

2. viðg. 18/12. Samtykt 17- 0.

5. Umsókn frá Föroya Búnaðarfeleg.

1. viðg. 29/11 -46. 18/1 - 47 fel.

ÁLIT

Í brævi 11. desember 1945 greiðir felagið frá, at það undir heims-
bardaganum var noytt til at hava niðurfyri til 2 ár ella meira av vissum fræslögum. Nú ið friður er, liggur felagið við so stórar mongd av fræ, sum er óseljiligt, og gera teir hetta upp til 1.896,50 kr., og søkja um endurgjald fyri það tap, sum teir koma at fáa.

Málið hefur verið til ummælis hjá landbrúksráðgevaranum, sum upplýsir, at það mangan hefur verið sagt við fyristøðumeðmánnar fyri felagnum, at teir ikki máttu aftra seg við at keypa fræ, tí sjálvt um

teir komu at liggja inni við summum, var tað natúrligt, at felagið fekk tað afturgoldið. Annars er tað upplýst, at felagið onga skuld hevur og átti pr. 1. januar 1946 ognir fyri ca. 9.480,77 kr., harav vörur um 3.400 kr. og í banka og kontantum um 5.600 kr.

Figgjarnevndin mælir til at játta umsóknina, freytað av, at fræið er ella verður gjørt til einkis.

Uppskot:

Er amtsgranninum verður veitt Føroya Bítáðarfelag tær umsóktu 1.896,50 kr. undir teim í álitinum nevndu freytum.

2. viðg. 22/1, 3. viðg. 28/1. Samtykt 15 0.

6. Útskiðingarformenn.

1. viðg. 29/11 - - 46, 26/2 - - 47 frl.

ÁLIT

Steðgur var komin í útskiðingararbeiðið, men um høystið 1944 varð gjörd semja við kongshónda Elias Húsgarð. Syðrugötu og landinspektør Dewald-Hansen, Tórshavn. Teirra lön var ásett til grundlön 5.040, - kr. svarandi til lönina hjá lögtingsverkfrøðinginum og telefonstjóranum.

Elias Húsgarð hevur útskiðt Høvs bygd og byrjað útskiðingina av Vágs bygd.

Dewald-Hansen fór frá arbeiðinum 1. december 1945 og hevði bert gjørt ein part av útskiðingararbeiðinum viðvíkjandi Norðugötu.

8. mars 1946 gjörði sendinevnd Lögtingsins í Keypmannahavn semju við Dewald-Hansen, Odense, um at gera kortið liðugt, at geva kortið frá sær í greiðum stundi við öllum upplýsingum og at leggja alt til rættis, so annar kómur maður kann halda fram við arbeiðinum. Arbeiðið skuldi verða liðugt innan 3 mánaðar, og samséningin varð sett til 3.000 kr. Kort og útrokningar eru nú komin við brævi 16. december 1946.

Tingið eru farnar fram við landmetara Jens í Dali, sum er í tænnstu hjá Geodætisk Institut, og sum summari 1946 hevur verið til metingararbeiði í Grønlandi. Seinasta samráð fór fram 19. maj 1946, tá ið Jens í Dali var í Tórshavn á veg til Grønlands. Hann helt princípal, at hóskandi lön vildi verið 1.000 um mánaðin; subsidiert kundi

hann hugsað sær, at lønin varð sett til grundløn 6.000 kr. árliga, hartil kemur so vanlig dýrtíðarviðbót og aldurstillegg eftir vanligum reglum sum fyri lögtingsverkfrøðingia og flytiútreiðslur goldnar fyri seg og familju til Føroya.

Nevndin hevur fingið fylgjandi upplýsingar um lønir hjá nøkrum tænaðum eftir dansku lógini 6. juni 1946 um ríkisins tænaðum:

Matrikulskrivstova o. L.

Amtslöndinspektørur í „de sønderjydske Landsdele“ 6.900 kr. 3. hvørt ár tillegg 600 kr. til 8.100 kr.

Amtslöndmálari 1 gr. (5) 4.200 kr. 3. hvørt ár tillegg 600 kr. til 5.400 kr.

Amtslöndmálari 2 gr. (6) 3.600 kr. tillegg 360 kr. til 4.680 kr.

Statsgeolog (4) 6.900 kr. tillegg 600 kr. til 8.100 kr.

Deildargeolog (4) 5.700 kr. tillegg 600 kr. til 7.500 kr.

Statsgeodæt (5) 6.900 kr. tillegg 600 kr. til 8.100 kr.

Deildargeodæt (6) 5.700 kr. tillegg 600 kr. til 7.500 kr.

Geodætassistentar 3.600 kr. til 5.760 kr.

Kartograf 5.160 kr. til 6.600 kr.

Typograf 3.900 kr. til 4.860 kr.

Hartil koma almenn eftirlönggevandi tillegg, reguleringstillegg og staðartillegg.

Figgjarnevndin mælir til, at plássíð sum útskiftingarformaður verður lýst við lön kr. 5.040,— árliga, hartil koma vanlig tillegg, og um umsókjarin, sum settur verður, býr utan fyri Føroyar, verða ferðaútreiðslur endurgoldnar.

Uppskot:

Lýst verður pláss sum útskiftingarformaður við grundløn kr. 5.040,—, hartil kemur tillegg 1.320 kr. umframt dýrtíðarviðbót og staðartillegg eins og ferðaútreiðslur til Føroya verða endurgoldnar.

2. viðg. 1/3, 3. viðg. 5/3. Samtykt 14-0.

7. Kæra um landbrúksráðið.

1.viðg. 18/1 - 17. 6/3 f.l.

ÁLIT

Andreas Joensen og Karl A. Joensen, bóndur í Klakksvík, hava í januar 1917 sent bræv inn til tingið, har teir klaga yvir tann máta, landbúnaðarráðið nemsir „Lov for Færoerne, Nr. 174 af 24. Maj 1937, om Jordbrugets Fremme“ viðvíkjandi sølu av grund til hús hjá böndrum, ið skulu røkja sitt kongsgóðs.

Teir halda tað ikki vera rætt, at ein bóndi, sum skal byggja egðið hús, ikki skal hava loyvi til at fáa grund og uttanumgrund til keyps.

Til samanlíking føra teir fram, at tað gamla „Godsbestyrelse“ fyri Føroyar í mongum føri lat menn, ið ikki áttu húsini fáa tey til keyps fyri samuligan prís, soleiðis at somu menn og teirra eftirkomurur sita sum ognarar á egnum brúki.

So státt halda teir, at tað ikki kann vera beint, at yngri ættarlið skulu hava minni rættindi, enn forfedrar teirra, og krevja teir, at skipað verður so fyri, at maður, annaðhvørt hann er bóndi ella tilstundandi bóndi skal fáa ognarskjal uppá tað stykkið, hann hevur bygt á.

At enda skriva menninir nakað, sum ymsamálaneyndin, ið hevur viðgjørt málið, ikki reiðiliga finnur meining í, í samanburði við klaguna yvir sjálvum namsitingarhótt landbúnaðarráðsins av lógini. Teir skriva: „Tað kann ikki siggjast í „Lov om Jordbrugets Fremme“, at landbúnaðarráðið hevur myndugleika at gera slíkt (hvat? -- -- neyndin) og krevja vit tí, at um tað finnst nakað *tilíkt* í lógini, at tað má verða broytt.“

Neyndin er so státt í iva um, hvussuleiðis kærán sum heild tíkið skal uppfatast, tí tað framgongur ikki av kærni hvørvítt ella á hvønn hátt, ráðið hevur „administrerað“ skeivt (ella ikki skeivt) í forhold til tað, sum veruliga er skrásett í lógini viðvíkjandi:

1. Sølu av grundum til hús hjá böndrum, ið skulu røkja sitt kongsgóðs og
2. At tað ikki kann vera rætt, at ein bóndi, sum skal byggja egðið hús ikki skal hava loyvi til at fáa grundina og uttanumgrundina til keyps.

Gr. 38 í lóg „om Jordbrugets Fremme“ frá 24. mai 1937 skal vera samsvarandi reglurnar í lóg nr. 56 frá 13. apríl 1891 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færoerne. Eftir hesi lóg var tað gjørligt at fáa grundir til keyps.

Neyndin mælir tí til, at gr. 38 verður nýtt, eins og Góðsstjórin nýtti gr. 1 í Træðarlógini gomlu.

Uppskot:

Tingið mælir landbúnaðarráðnum at nýta gr. 38 í lóg „om Jord-

brugets Fremme" frá 24. maí 1937 í teim í álitinum nevadu förum samsvarendi Góðsstjórnarinnar nýtslu av gomlu Træðarlógini nr. 56. frá 13. apríl 1894.

12/3 frl.

Broytingaruppskot frá Smith og H. Djurhuus:

Málið verður niðurlagt, til tað endiliga er viðgjört av landnáðarráðnum.

2. viðg. 12/3.

Broytingaruppskotið falt 10- 0.

Nevndaruppskotið fall 4- 0.

VIII. VEGIR, BRÝR OG LENDINGAR

1. Eftirlit av vegum.

1. viðg. 26/11—46. 24/1—47 frl.

ÁLIT *sl skjál nr. 5.*

2. viðg. 29/1 og 1/2, 3. viðg. 6/2. Samtykt 16—0.

2. Studningur til vegir.

1. viðg. 26/11—16. 24/2 17 frl.

ALLT

Lögtingsskrivstofan hefur sent Lögtinginum þetta bræv, dagselt 16. november 1946:

„Lögtingið samtykti í fjör (sí lögtingstíðindi 1945, síðu 70), að viðvíkjandi vegætlaninni 1935—1940 varð álagt kommununum að fremja arbeiðið, og að fyrir 1946 vorðu endurnýggjaðar allar restandi játtanir 1940—1945, og harnæst varð givin nýggj játtan 3/4 af 195.100 kr. til ymsar kommunur; hartil kemur vanlig dýrtíðarviðbót. Samtykt varð eisini að heimila landsnevndina til í 1946 að kunna nýta upp til 50.000 kr. til vegarbeiðir, um þröngd mátti verið til tilíkt.

Viðvíkjandi vegætlaninni 1935—1940 var ekki útgoldið:

Oyndarfjarðar kommuna:	10/7—45:	31/8 16:
rest Fjarðarvegnum	18.015,85	14.225,83
Götu: Rest Fjarðarvegnum	5.875,00	5.875,00
Funning — Gjáarvegurinn	7.663,70	1.750,00
Porkeri — Hovsvegurinn	13.950,00	Sí niðanl.
Oyggjarvegurinn	216.992,00	216.992,00

Í Oyndarfjarðar kommunu er lítið og einki gjört ley tvey seinasta árin av Fjarðarvegnum. Har er eftiri um 1 km. Götu kommuna hefur einki gjört seinasta ár av Fjarðarvegnum.

Funning kommuna hefur 1.750 kr. eftiri av studninginum til Gjáarvegin. Þetta er til 2 smáar brýr.

Vegurinn: Porkeri—Hovi er gjördur, men ógamlíð góðkendur. Hann var í ringum standi. Strekkið frá Porkeri til uppi á Hálsi er unvalað, og arbeitt verður nú á strekkinum móti Hovi. Eftir var av stunnungi, unroknað til nútímans prísir 21.236,50 kr., og hartil hefur landsnevndin játtað av teim 50.000 kr., hon ræður yvir, 15.000 kr. fyrir að fáa vegin í góðan brúðbaran stand.

Í summar og heyst er ætlað að gera 900 m av oyggjarvegnum.

Av teimum 50.000 kr., sum landsnevndin hefur að ráða yvir, er ávíst 11.116,58 kr. Umsókn er um breiðkan av vegstrekkinum Söldar-firði—Lambareiði, og eykastudningur 15.000 kr. er játtaður til vegin Porkeri—Hovi, harav goldið 7.500 kr.

Av nógvum bygðavegum treingir harðliga til breiðkan av veg-svingum, brúgvum sérstakliga har vegsuaring er nær við, og so av smölum vegstrekkið har ringt er um. Rest av nevndu 50.000 kr. er ætlað nýtt til tilíka breiðkan.

Vegastýrið hefur mælt til studning til hesi arbeiðir:

Vestmanna og Kvívíkur kommuna breiðkan av brúgv „Heljareyga“,
Kollafjarðar kommuna breiðkan av brúgv „Sjóarú“,
Hvalvíkar kommuna breiðkan av 2 brýr Bjendalsáir,

Famniens kommuna breiðkan av brúgv „Áin Mikla“.
Húsavíkar kommuna breiðkan av brúgv í hygdini. (Stóra).

Hervíð verður sendur listi yvir studningar, sum ikki eru útgoldnir. Hareftir stendur eftir pr. 29. august í ár byggjupeningur kr. 336.788,55 *gl. prísir*. Nakað væl av arbeiðinum er meiri ella minni áleið komið, í stöðum eru stykkir liðug til sýningar. Væl av peningi verður í ætlandi ávíst skjótt.

Hesar kommunur hava onga játtan eftir:

Fugloyar, Kunoyar, Húsa, Lørvíkar, Sundla og Kaldbaks kommunur.

Hesar kommunur hava samanbórið við fólkatalið heldur stórar játtanir eftir:

Svínoyar, Viðoyar, Oyndafjarðar, Funnings, Haldórsvíkar, Hvalvíkar, Kvívíkar, Vestmanna, Miðvágs, Sörvágs, Sands, Skopunar, Hvalhjar, Famniens, Porkeris, Høvs og Tórshavnar kommunur.

Hinar kommunurnar hava játtanir eftir svarandi til 1/2 til 1 árs vanligu játtan.

Mælt verður til at játta ávísan studning til samferðslavegir og eina peningahædd til landsnevndina at ráða yvir til studning til uppdyrkingarvegir og breiðkan av vegum og brúum, har frongd verður til tess í 1947.

Løgtingsskrivstovan hevur gjørt lista yvir teir studningar, ið á nýárum ikki vóru ávístir til útgjaldan. Byggjupeningurin í gomlum prísnum fyri játtan 1940--1946 var um 270.000 kr. ella meiri enn svarandi til eitt vanligt árs byggjupening (210.000 kr.). Tó kann nakað av hesum vegum vera bygt uttan at vera gjørt liðugt ella sýnað. Hartil kemur byggjupeningur viðvíkjandi vegatlanini 1935- 1940 um 240.000 kr.

Verkfrøðingurin hevur sent Løgtinginum soljóðandi bræv, dagsett 29. august 1946:

Viðvíkjandi heildarplan fyri vegabygging.

Á fundi í vegastýrinum 28/8 bleiv viðtikið at heita á Løgtingið og tilráða, at tað skjófast gjørligt verður gjørd heildarplanur fyri vegabygging í Føroyum.

At sóknarstýrini, sum nú fáa pening at ráða yvir, uttan at Løgtingið samstundis vísir á, hvørjir vegir ið skulu gerast, sýnir seg at roynast illani.

Vegirnir verða ofta so sundurbýttir, at bert fáir fáa nytta av teimum, og tá vit einaferð fram í tíðini síggja tað heildarbíket, vit fáa á henda hátt, verður tað neyvan vakurt.

Stríðið innan sóknirnar er ofta harðligt tá hvør sum sterkastur er, vil røkja sínar interessur best.

Ingeniørskrivstovan eigur at gera heildarplan fyri nøkur ár í samráðing við sóknarstýrini og aðrar kónar menn í bygdunum.

Løgtingið eigur at taka stöðu til henda heildarplan áðrenn farið verður undir at byggja.

Vegastýrið veit, at ingeniørskrivstovan er illað mannað og tí ikki kann átaka sær hettar arbeiði í lötun. Vónandi verður eisini búið um hettar við tað fyrsta."

29. januar 1947 hevur verkfrøðingurin sent hetta yvirlit:

Streymoy:

<i>Tjörnuvík Víkar og suðureftir</i>	gjört	ógjört
Gjört er Tjörnuvík -Lundagjógv ca.....	600 m.	
Lundagjógv móti Fanni ógjört stór brúgv (veg) ca..		250 m.
Fanni suður eftir gjört slakir 600 m.....	600 m.	
Haðani til Kluftá Haldórsvík ógjört.....		2400 m.
Kluftá suður um Fossá gjört.....	3200 m.	
Haðani mót Langasandi ógjört.....		1500 m.
Gjört á Langasandi.....	1400 m.	
Gjánoyri mót ca. Grönhólmi.....		3700 m.
Gjört í Streymnesi.....	1900 m.	
	7700 m.	7950 m.

Longd íalt ca. 15,7 km. *Tilmælist gjört.*

<i>Hvalvík Hósvík- Kollafjørð.</i>	gjört	ógjört
Hvalvík gjört ca.....	500 m.	
Hósvík	4000 m.	5000 m.
Hósvík---Kollafjørð	1700 m.	5500 m.
	ca. 2600 m.	10500 m.

Longd íalt ca. 13,1 km. *Tilmælist gjört.*

Samlað longd Tjörnuvík Kollafjørð ca. 28,8 km., harav gjört ca. 10,3 km., ógjört ca. 18,5 km.

Kostnaður gl. pr. ca. kr. 280.000,—.

Kostnaður n. pr. ca. kr. 700.000,—.

Oggjarvegurin, ógjört ca 11,8 km.
kostnaður ca. 700.000,—.

<i>Norðoyar, gírlit yvir byggdavegir.</i>	gjört	ógjört
Viðareiði Hvannasund ca.....	5500 m.	3000 m.
Longd íalt ca. 8,5 km.		

*Egsturoy, gírlit yvir byggdavegir**Oyri Selatræ Morskranes Strendir.*

Oyri- Selatræ		6200 m.
Á Selatræ.....	2000 m.	
Millum Selatræ og Morskranes.....		1200 m.
Í Morskranesi.....	1700 m.	
Millum Morskranes og Strendur.....		1600 m.
Av Strendum norðeftir.....	4000 m.	
	7700 m.	9000 m.
<i>Strendir Skála, gjördur byggdavegur.</i>	7000 m.	
Gjört um frá Skála ca.....	2400 m.	
Millum Strendir og Skála.....		1900 m.

At flyta.... 2400 m. 14700 m. 10900 m.

Flútl....	2400 m.	11700 m.	10900 m.
Skálafirði gjört m. Skála (úr Fj.vegunum)	1600 m.	4000 m.	

18700 m. 10900 m.

Samlað longd Oyri Skálafirði 29,6 km.

Skálafirði Skipanes	100 m.	4800 m.
Av Fj.vegunum er eftir		1200 m.
Av Nes-—Æðnólkarvegunum	ca. 3000 m.	500 m.
Elði—Funning-—Gjógv		
Elði í Gjáar Funningsvegin.....	ca. 5000 m.	4000 m.
Gjáar Funningsvegur	1800 m.	2200 m.
	9800 m.	6200 m.

Sandoy, upplit yfir byggðavegir.

Dal—Húsavík (í Dal 300 m. útmett í Bø)	300 m.	300 m.
Í Húsavík 500 m. útmett í Bø.....	100 m.	500 m.
Ikki útmett		3000 m.

ca. 700 m. 3800 m.

Samlað longd ca 4,5 km.

Ætlaður kostnaður minst kr. 90.000,- gl. pr.

ca. kr. 235.000, n. pr.

Skopun—Sandsvegurin, breiðkan í nógvum stöðum av ca. 7 km. longd.

Vegir í Vágoy.

Bø—Sörvág.

Várið 1946 varð vegurin liðugur til st. 440, og var lá bert kr. 110,— eftir av studninginum, avsett bleiv 250 m. mettil til kr. 6120,—, og eru teir farnir undir at gera hettar strekkið við vón um studning. Eftir verður lá næsta ár at gera 250 m. til „Breiðá“, og hevtina av brúgv til ána. Vónir eru fyrri, at vegg samband kann bliva til Sörvágs, tá brúgvín er liðug.

Sörvág - Bø.

500 m. eru í gerð, og eiga teir ca. kr. 2510,— eftir av standandi studningi, tá peningurin er goldin fyrri hettar strekki. Eftir eru tá ca. 600 m., og ½ brúgv um „Breiðá“ fyrri at fáa samband við Ríggjarvegin.

Sandavág.

Fútklett — Oyrargjógvvegurin verður umleið 2200 m. Nakrar stórar brúgvir verða at gera. Avsett eru 560 m., mettil til kr. 8360,— studningurin er kr. 6000,—. Arbeiðið var bjóðað út í vetur, men hava vit ikki frætt, at tað er byrjað.

Vegir í Suðuroy.

Víkarbyrgi — Sunbiarvegurin verður umleið 3700 m. langur, 2 á 300 m. eru gjörðir.

Hani---Óravík.

Aðflamin hjá Ing. Eirnaes var at fara upp cystureflir. 1000 m verða ógvuliga dýrur vegur. Í alt eru 600 m. til vegin, sum higartil er gjördur frá Óravík. Kostnaðarættlan umleið kr. 500.000,-- n. pr.

Tan miverandi verkfrøðingurin fórir fram:

„Vit halda tað verða rættari at bora 250 m. langa tunnelli vestanfyrir bygðina, breidd 4 m., og hædd 3,5 m. Prisur umleið kr. 150.000,-- n. pr. Frá Hovi móti tunnelli verður at gera ca. 3400 m., og frá tunnelli til Óravíkar--Familsvegin 1900 m. Kostnaðarættlan í alt umleið kr. 320.000 n. pr.

Hvalba—*Tvöroyri* er í sínari líð avsettur til 14 km., og mettur til kr. 260.000,-- (n. pr. ca. 700.000,-- kr.) Av hesum strekki er í Hvalba gjørt 2300 m. Rest 11.700 m. kann metast til kr. 630.000, - n. pr.

Vit skulu tilræða at bora 837 m. langa tunnelli, sum kann metast til kr. 500.000,--. Frá Hvalba móti tunnelli verður at gera ca. 2000 m, og frá tunnelli til veg móti Tvöroyri verður at gera 250 m. Kostnaðarættlan umleið kr. 620.000,-- n. pr., ella umleið sum hjá V. B. V., men lættari og kortari koyrsil, og biligari haldan av veg.“

Nevndin er samd við verkfrøðingin, at dentur eigur at verða lagdur á at byggja samferðsluvegir, ið binda bygdir saman. Tó er tað eisini av týðningi at jætta studning í nøkrum kommunum til uppdyrkingarvegir, eins og vegarbeiðið kann vera ein hjálp móti arbeiðsloysi.

Út frá hesum sjónarmiðum setir nevndin fram niðanfyrir standandi uppskot og viðmerkir fylgjandi:

Svínoyar kommuna. 5.000 kr. vórðu jættaðar fjór til veg frá Svínoyarciði til „havnina“. Kommunustýrið upplýsir, at í vetur er arbeið fyri c. 2.000 kr.

Viðoyar kommuna hevur standandi 28.000 kr., harav tað mesta viðvíkir vegnum Viðareiði Hvannasundi. Álagt verður kommunustýrinum at fremja arbeiði av hesum samferðsluvegi.

Klakksvíkar kommuna. Mælt verður til at jætta til framhald veg norð á Strond 5.000 kr. framhald ovara veg í Víknum 2.000 kr., og Oyrar suðureflir 1.500 kr. Landsnevndin verður heimilað eftir samráð við verkfrøðingin at lata asphalt til asfalteran av veg.

Oyndafjarðar kommuna hevur eftir 11.225 kr. viðvíkjandi Fjarðavegnum. Landsnevndin verður heimilað at veita studning til breiðkan av 600 m. við ½ m. eftir samráð við verkfrøðingin av leim 50.000 kr., nevndin ræður yvir.

Götu kommuna hevur 7475 kr. eftir av studningi til veg frá Skipanesi og inn eftir. Fínki av hesum er gjört. Harnumframt hava teir 5.875 kr. til Fjarðavegin.

Sjóar kommuna hefur stundandi ógöldið 15.266 kr. Harav er um helvtin gjört. Mælt verður til at jálta:

Selatræð suðureftir	1.000
Morskranes móti Selatræ og suðureftir	2.000
Strendur - Morskranes	5.000
Strendur - Krógarvegur	1.500
Skála inneftir	2.000
Skálaboðn úteftir	2.000

Eiðis kommuna hefur eftir 12.150 kr. veg móti Eiðis skarði. Arbeiðið er byrjað.

Nes kommuna. Mælt verður at jálta:

Nes - Aðuvík vegin	1.000
Oyrarnar - Toftagjógv	3.000
Dalavegur út í Heiðarnar	1.500
Söldalfjörð inneftir Bakkanum	3.000

Funningar kommuna hefur 11.068 kr. veg Gjógv - Funning - Eiði. Arbeiðið er byrjað.

Haldórsvíkar kommuna hefur 8.400 kr. til veg suður frá Haldórsvík og veg millum Haldórsvík og Tjörnuvík. Tjörnuvíksskingar hava arbeiði fyri 2.500.

Hvalvíkar kommuna hefur 6785 kr. til veg frá Hvalvík suðureftir og frá Hósvík og norðureftir. Arbeiðið er fyri e. 1.500 kr.

Kollafjarðar kommuna hefur eftir 4.130 kr. til uppdyrkingarvegir við Signabø og Sjógv. Arbeiðið var ikki byrjað á nýggjárinum. Teir hava atgongd til arbeiði við Oyggjarvegin. Mælt verður til, at tingað verður við kommunustýrið um at byrja hetta arbeiði av nýggjum aftur.

Kvívíkar kommuna 6.775 kr., harav er aftaná nýár ávíst 1.500 kr. Av restini er 2.000 kr. í Leynum nýliga útmett. Restin í Kvívík og á Válinum. Harav er nakað gjört.

Vestmanna 13.700 kr. Einki gjört. Landsnevndin verður heimilað at loyva, at hesin peningur verður nýttur til veg í samband við tilætlaða elektrisitsverkið.

<i>Kaldbak kommuna</i> . Mælt verður til at jálta: 20 m av gjördum veg	200
veg niðan í træðirnar	1.000
vegstubba frá tilætt, brúgv	300
helvtina av brúgv Sundsá	1.175

Havnar uttanbýggja. Mælt verður til at jálta: helvtina av brúgv

Sundsá	1.175
Hyitanes móti Kallanesi	2.650
Argjar - Havnadal framhald	2.000

Sandavágs kommuna hefur standandi 6.000 kr. Landsnevndin verður heimilað at lata asfalt eftir samráð við verkfröðingin til ein part av vegnum Sandavág—Fútasklett.

Miðvágs kommuna hefur 11.370 kr. til torvvegir o. t. Arbeiðið er byrjað.

Sörvágs kommuna hefur 13.350 kr. standandi til vegin: Sörvág—Bö. Mesta av hesum er gjørt.

Sands kommuna hefur standandi 6.134 kr., harav 3.000 kr. til vegin: Tröðum—Røynðarstöðin o. a. Arbeiðið er í gerð.

Mælt verður til at játta:

Breiðkan einum parti Sand—Skopun	5.000 kr.
Breiðkan Klivarnar (Söltuvíksveg)	1.500 kr.

Skopun hefur 9.050 kr. Harav er ávíst aftaná nýár 3.300 kr.

Skúlavíkar kommuna hefur standandi 4.775 kr. til uppdyrkingarvegir.

Hvalbiar kommuna hefur standandi 9.150 kr. 50 oyr.

Froðbiar kommuna hefur 28.760 kr. 55 oyr., ið ikki er avsett. Av hesum mæltir verkfröðingurin til, at 20.000 kr. verða lagdar afturat nýjattan 34.000 kr. til byggjan av tunnelli Öravík—Hovsvegin.

Hovs kommuna hefur 6.598 kr., harav veg til lending 2.000 kr., og rest er til Hovi—Öravíksvegin.

Porkeris kommuna hefur standandi studningar á vegætlanini 1935—40 og eykastudning av teim 50.000 kr., landsnevndin ræður yvir, til at gera vegin Porkeri—Hovi lidnan við.

Tórshavnar kommuna hefur 16.420 kr. til uppdyrkingarvegir og stórar játtanir til Oyggjarvegin.

Uppskot:

- A. Reststudningarnir eftir vegætlanini 1935—40 standa við fyrri 1947. Álagt verður viðkomandi kommunu nú at fremja arbeiðið og gera liðugt tað, sum átti at verið gjørt liðugt.
- B. Fyri 1947 verða endurnýggjaðar restandi játtanir, samtyktar 1940—46 við $\frac{2}{3}$ av hesum peningánøgðum, og veittir nýggir studningar fyrri 1947 við $\frac{2}{3}$ av niðanfyrinevndu peningánøgðum; og hefur nevndin í ár lagt størri dent á at fáa trafíkevignar framdar.

Sóknar komm.	Endurn. studn. 1940-46	Studningur til nýggjar vegir		
Fugloyar	---			
Svínoyar	5.000,00			---
Viðoyar	28.060,00	Depli—Norðtoftir	1.000	
		Múla	500	1.500,---
Klakksvíkar	9.125,00	Sí álitid		8.500,---
Kunoyar	---			---
Mikladals	1.000,00			---
Húsa	---	Húsar—Syðradal		1.000,---
Oyndarfjarðar	2.105,00			
Fuglafjarðar	3.145,00	Breiða-úteftir og framhald		
		vestureftir		1.000,---
Lorvíkar	---	Suður á Vik	gjört	1.700,---
Götu	7.475,00			
Nes	7.450,00	Sí álitid		11.500,---
Sjóar	15.266,00	Sí álitid		16.500,---
Sunda	---	Oyri Selatred		1.000,---
Eiðis	12.150,00	Framhald Eiði Gjógv		10.000,---
Fnmings	11.068,00	Framhald móti Eiðisskarði		5.000,---
Haldórsvíkar	8.400,00	Vík—Langasand	5.000	
		Tjörnavík Haldórsv.	5.000	10.000,---
Saksunar	---			
Hvalvíkar	6.785,00	Streymnes-norður	2.000	
		Hvalvík—Hósvík	1.000	
		Hósvík Hvalvík	3.000	9.000,---
Kollafjarðar	1.430,00	Kollafjörð m. Hósvík	4.000	
		Veg til brúna á Signa- bø	1.000	5.000,---
Kvívíkar	6.775,00	Frmh. veg Múlaheiðum	3.000	
		Veg yvir á Heyggjar	1.000	1.000,---
Vestmanna	13.700,00			
Kaldbaks	---	Sí álitid		2.675,---
Havnar uttanb.	1.795,00	Sí álitid		5.825,---
Kirkjubæur	600,00			
Hests	100,00			
Nólsoyar	2.260,00			
Sandavágs	6.000,00			
Miðvágs	11.370,00			
Sörvágs	13.350,00	Sörvág Rövegin til Breiða		4.800,---
Bíggjar	110,00	Bö Sörvág til Breiða		1.000,---
Mvkines	1.000,00			
Sands	6.131,00	Sí álitid		6.500,---
Skopunar	9.050,00			

Sóknar komm.	Endurn. studn. 1940—46	Studningur til nýggjar vegir	
Skálavíkar	4.775,00		
Húsavíkar	2.300,00	Húsavík—Dal	5.000
		Dal—Húsavík	4.000
		Sand—Skarvanes	3.000
			12.000,—
Skúvoyar	—		
Hvalbiar	9.159,50		
Froðbiar	28.760,55	Öravík—Hovi	31.000, -
Fámjins	1.156,00		
Hovs	6.598,00		
Porkeris	571,00		
Vágs	—	Gjört	5.000,
		Ovara veg í Vági	2.000,
Sunnbiar	1.000,00		
Tórshavnar	16.420,00		
	267.446,05		168.500,

Hesir studningar verða givnir undir vanligum treytum, harundir dýrtíðarviðbót.

- C. Landsnevndin verður heimilað í 1947 at nýta upp til 50.000 kr. til vegarbeiðir, rætting av sniðum, breiðkan av brúgvum o. t. har trongd mátti verið til tess.

2. viðg. 26/2.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl. viðv. vegnum Víkarbyrgi
Sunnha:

Í uppskoti nevndarinnar verður selt aftrat undir nýggjar jáltnar 1947 til:

Sunnbiar sókn:

Til Víkarbyrgis: Sunnbiarvegin kr. 3000 (gamlir prísir).

3. viðg. 3/3.

Broytingaruppskotið frá Dam o. fl. samtykt 11—0.

Pkt. A. í uppskotinum samtykt 17—0.

Pkt. B. í uppskotinum sum broytt við broytingaruppskot samtykt samtykt 16—0.

Pkt. C. í uppskotinum samtykt 17—0.

3. Studningur til lendingar.

1. iðg. 27/11 — 46. 24/2 17 frl.

ÁLIT

Lögtingsskrivslovan hefur sent tinginum seljðandi frágreiðing, dagssett 26. nóvember 1946:

„Tingið samtykti í fjór (sí lögtingstíðindi 1945, síða 72), at teir restandi studningar 1940—1944 verða endurnýggjaðir, og fyri 1946 varð játtan 3/4 av 125.530 kr. umframt dýrtíðarviðbót. Viðvíkjandi restandi studningum 1940/1946 hefur verkfrøðingurin givið yvirlit pr. 6/11 1946. Hareftir er ikki útgoldð til lendingar, har byggjupeningurin er ætlaður í gomlum prísun, til 388.303 kr. — nútíðarprís 1.038.418 kr Studningur herav 3/4

778.812,50

Harnæst er játtað 1943 fastur studningur til lendingar 3/4

av 53.867, kr. 10.100,

Umframt til Vestmanna havn 90.000,—

909.212,50

Hartil kemur, at tingið hefur játtað studning til ymisk havnamál (10-áraællan, samtykt í 1943), og har er ikki útgoldið 1.941.580 kr.

Viðlagt verður yvirlit yvir nýggjar umsóknir um studningar til lendingar og havnir.

Viðmerkt verður, at tingið hefur bundið seg fyri 1947 samsvarandi álitinum 1945 til hesar játtanir 3/4 av øðrum studningi til Langsand—Kollafjørð 10.000 kr., 2-studningi til Norðadal 2.200 kr., 2-studningar Litlasker, Skopun, 11.500 kr., 2-studningar Skálavík 9000 kr., alt gamlir prísir og 30.000 kr. til Vestmanna havn.“

Pr. nýggjár er gjørt yvirlit yvir studningar, ið ikki eru útgoldnir og eru teir tilsamans 3/4 av 384.726 kr. 26 øyr., gamle prísir, 3/4 av 51.547 kr. 37 øyr. nútímans prísir og 90.000 kr. til Vestmanna havn.

Eftir samráð við verkfrøðingin setir havnanevndin fram niðanfyri standandi uppskot og viðmerkir:

Kirkju (Kleivargarður). Ómanlop hefur verið, ið tók part av dráttinum. Afturgerð var átroðkandi og ætlað til 3.000 kr. gl. prís.

Míkladals kommuna. Mælt verður til at játta:

Til rennistrong og motorspæl í Míkladali..... 1.000

Aftrat til Trøllanes..... 700

1.700

Elduolk. Mælt verður til at játta cykastudning fyri gjørt arbeiði

í Gjónni	700
Nýjáttan til Gjónna	4.000

	4.700

Hest kommuna. Mælt verður til at játta:

eykastudning fyri gjørt arbeiði	2.000
Leingjan bryggju	2.600

	4.600

Sands kommuna.

Leki er komin á eina kistu í Sands havn. Mælt verður til at játta til stoypan uttanum og fyllan við gróti og sandi.....	4.000
Eykajáttan til Sands havn fyri gjørt arbeiði.....	4.000

	8.000

Skúvoy. Tær standandi játtanirnar verða endurnýggjaðar og verkfrøðingurin umbiðin at kanna viðurskiptini og gera uppskot og kostnaðarættan.

Uppskot:

Tingið endurnýggjar restandi studningar, samtyktir fyri 1940—46 við 3/4 av nevnda byggipeningi og játtar fyri 1947 studningar, 3/4 av niðanfyri nevnda byggipeningi:

Sóknar komm.	Endurn. játtanir 1940—46		Nýggjar játtanir 1947	
	gl. prísur kr.	nýggj. prísur kr.		
Fugloyar	800,—		Kirkja (Kleivin)	3.000,—
Svínoyar	2.000,—		Afturat til lending	2.000,—
Viðoyar	33.463,50	8.900,—		
Klakksvíkar	6.100,—	5.000,—	Lending Annum	2.000,—
Kunoyar			Leingjan brúgv	
			Haraldsundi gjørt	2.500,—
				4.700,—
Mikladals	2.800,—			
Húsa	10.000,—		Afturat Húsum	1.500,—
Oyndarfjarðar	7.500,—	20.000,—	Elduvík	4.700,—
Fuglafjarðar			Lending Hellunum	4.000,—
Lorvíkar	1.000,—			
Götu	3.795,—			

Sóknar komm.	Endurn. játtanir 1940—46		Nýggjar játtanir 1947	
	gl. prísur kr.	nýggj. prísur kr.		
Nes	20,104,63	2,200,	Bálshavnin Oyrarnar eftir ættan	6,000,
Sjóar	900,—		Morskranes	6,000,—
Sunda	4,600,—			
Fiðis	4,500,—			
Punnings	500,—	3,000,	Eykajáttan gjörl	5,000,—
Haldórsvíkar	8,500,—			
Saksumar	—			
Hvalvíkar	7,600,—		Landibrúgv Nesvík	2,000,—
Kollafjarðar	—	667,	Eykajáttan - - gjörl	1,000,—
Kvívíkar	5,500,—			
Vestmanna	—	90,000,	(fult)	
Kaldbaks	—	600,		
Havnar ntanb.	5,631,—	213,70		
Kirkjubæ	1,100,		Leingjan Þringarð	5,500,—
			Velbastað	1,600,—
Hests	100,—			
Nólsoyar	7,000,—			
Sandavágs	—	1,300,—		
Miðvágs	5,000,—		Úti á Kletti	3,500,—
Sörvágs	7,000,—			
Ríggjar	3,200,—		Gásadal	500,—
Mykines	5,230,—			8,800,—
Sands	—			8,000,—
Skopunar	26,000,—			
Skálavíkar	59,820,—			
Húsavíkar	20,400,—			
Skúvoyar	8,650,—	2,000,		
Hvalbæ	40,932,—			
Þreðbæ	4,630,—	1,000,		
Fámjins	40,550,—			
Hövs	4,200,—			
Þorkeris	41,337,13	6,666,67		
Vágs	3,000,—			
Sunnbæ	10,980,—			
	384,726,26	111,547,37		78,300,—

Hesir studningar verða givnir undir vanligum treytum viðvikjandi dýrtíðarviðbót o. ö.

2. viðg. 26/2, 1/3 og 7/3, 8/3 frl.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Í uppskoti nevndarinnar verður sett afturat undir nýggjar játtanir 1947 til

Mikines sökuar kommunu:

Motorspæl til bátadráttin 6.300 kr. (nýggir prísir).

8/3 frl.

Broytingaruppskot frá L. Zachariasen o. fl.:

Í uppskoti nevndarinnar verður sett afbrot undir nýggjar játtanir 1947 til:

Nálsøyar kommunu:

Til lending á Malarenda kr. 1600 (nýggir prísir).

3. viðg. 13/3.

Broytingaruppskotið frá nevndini samtykt 16-0.

Broytingaruppskotið frá L. Zachariasen o. fl. samtykt 12-0.

Nevndaruppskotið samtykt 19-0.

4. Hövuðsumvölan av samferðsluvegum.

1. viðg. 26/11 - 46. 15/3 - 47 frl.

ÁLIT

Málið um viðlíkahald av samferðsluvegunum hevur tíðan verið umrøtt á Lögtingi, seinast í tingsetuni 1944 (sí lögtingslíðindi 1944, síðu 161, skj. nr. 12) og 1945 (sí lögtingslíðindi 1945, síðu 74), men enn hevur Lögtingið ikki gjørt nakað stórvægis til at hjálpa teimum kommunum, sum hava langar og nógv nýttar vegir at halda í standi. Hóast hina troystarleysu frágreiðingina frá lögtingsverkfrøðinginum, sum ár undan ári sigur frá tí syndarlíga ringa standi, sum samferðsluvegir okkara eru í, og tí tungu byrðu, sum viðlíkahaldið er verðið kommununum, hevur Lögtingið enn ikki játtað umsóknirnar frá kommununum um at yvirtaka skylduna til viðlíkahald av samu samferðsluvegunum ella part av teim.

Í tingsetuni 1944 vórðu sett fram uppskot, ið, um tey vórðu samtykt, hövdu verið eitt slígt luttak beina vegin. Men tingið lók ongum endaliga avgerð út frá tí sjónarmiði, at kommunurnar skuldu spyrjast fyrst.

Tað er eyðsreð, at sklið, sum nú er, ikki kann standa við, og fyr ella seinri kemur tað stundin, tá kommunurnar ikki longur kunna halda vegirnar í nýtiligum standi, ikki av óvilja, men tí at her ikki evna tað fíggjarliga. Tá kommunurnar í sínum tíð flugu ábúga fyrri byggjan av samferðsluvegum, vóru fáar kommunur, sum vilstu, hvat tað hevði at týða at álaka sær viðlíkahaldsskylduna fyrri óvissa tíð. Tá var tað kommunan, sum fekk eina stóra veggjáttan, hildin at vera heppin, og viðlíkahaldsskylduna átók hon sær uttan fyrivarni. Í fyrstuni vóru útreiðslurnar til viðlíkahald heldur ikki stórar, men í teim seinru árunum, nú bílnýtslan er stórliga økt, og undantøk hava verið játtað til innflutning av bílum við størri eginvekt og løðu, enn vegir okkara vórðu bygdir til at bera, er henda slóða fullkomiliga broytt, og nógvar kommunur eru nú við at hókna undir teim vegum, læt vóru so glaðar fyrri at fáa. Ferðslan og harav fylgjandi slit av vegunum er nú so stór, at ein broytan av tí núverandi skipan er átroðkandi neyðug, og kann í hesum viðfangi verða umhugsað at taka av loyvi til at innflyta tungri bílar, enn lógin ásetir. Løgtingið kann ikki lata kommunurnar einsamallar røkja henda sera lýðingarmikla tálft í samfelagslívi okkara, men má heldur hjálpa til at útbýggja hann. Samferðsluvegirnar eru ikki bert eitt gagu hjá tí einstøku kommununi, men koma øllum samfelagi okkara til góðar, og má spurningurin um at halda teir í standi loysast út frá hesum sjónarmiði.

Nevndin loyvir sær at viðleggja eitt yvirblik frá lögtingsverkfrøðinginum, sum vísir, hvat ein avgift uppá 5 oyru av livörjun kg av ráolju, petroleum og benzini verður at geva lögtinginum í inntøku. Ein ein partur av hesi avgift fór í veggeunum, hevði tað verið góð hjálp til vegviðlíkahaldið. Nevndin heldur samleiðis, at tað núverandi motoravgiftin er ov lág, og skjýtur upp, at hon verður hækkað. Harnæst verður skotið upp at seta eina 3-mannanevnd til saman við lögtingsverkfrøðinginum og møguliga vegastýrinum at gera uppskot til reglur um nýggja skipan viðvíkjandi býtinum av útreiðslum til viðlíkahald av samferðsluvegum og leggja tað fyrri fyrsta vanligu ting, tó vil nevndin halda tað verða neyðugt at hjálpa kommunum við longum og nógv nýttum vegum, sum orsaka munatlíga stórar viðlíkahaldsútreiðslur, og skjýtur nevndin upp fyrri 1916 og 1917 at játta kommunum fyrri gjørt og av lögtingsverkfrøðinginum góðkent viðlíkahaldsarbeiði ein studning, ið verður at útrokna samsvarandi veglongdir, ið eru útyvir meðaltalið pr. íbúga, ið er gott 12 m.

Uppskot

1. *Bráðfengis ásetanir um broytan av lóg fyrri Föroyar Nr. 73, 19. mars 1930, um motorakfør o. a.*

§ 1.

§ 32, fyrsta punktum, í lóg fyrri Föroyar nr. 73, 19. mars 1930, um motorakfør o. a. verður orðað soleiðis:

„Viðvíkjandi motorakførum við eginvekt inntil 1850 kg verður goldin ein árlig avgift uppá 30 kr. pr. hk og ein eginvekt yvir 1850 kg ein árlig avgift uppá 50 kr. pr. hk. meðan viðvíkjandi motoreyklusum og

uppáheingingarvognum verður goldin ein árlig avgift uppá 50 kr. pr. 100 kg eginvekt."

§ 2.

Hesar ásetanir fáa gildi frá 1. júlí 1917, og frá sama degi fara úr gildi ásetanirnar í kunnigerð nr. 52. 19. december 1912.

Midlertíðige Bestemmelser om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. v.

§ 1.

§ 32, første Punktum i Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. v., affattes saaledes:

„Af Motorvogne med en Egenvægt af indtil 1850 kg svares en aarlig Afgift af 30 Kr. pr. HK, og af en Egenvægt over 1850 kg en aarlig Afgift af 50 Kr. pr. HK, medens Motorcykler og Paahængsvogne svarer en aarlig Afgift af 50 Kr. pr. 100 kg Egenvægt."

§ 2.

Disse Bestemmelser træder i Kraft fra 1. Juli 1917, fra hvilket Tidspunkt Bestemmelserne i Kundgørelse Nr. 52 af 19. December 1912 samtidig ophæves.

H. Úr amtsgrunninum verður fyrri viðlíkahaldsarbeiði, ið gjört er og góðkent av lögtingsverkfröðinginum, fyrri 1916 og 1917 veittur ein studningur, ið verður at útrókna samsvarandi tí veglengd, sum er útyvir meðalmetratalið pr. íbúgva, og tað slit, ið er á hesum vegum.

III. Sett verður 3-mannaneynd til saman við lögtingsverkfröðinginum og vegastýrinum at útarbeiða uppskot til nýskipan viðvíkjandi viðlíkahald av samferðsluvegum. Tíðt uppskot verður at leggja fyrri fyrsta vanligu ting.

2. viðg. 18/3. 26/3 f.l.

Broptinguruppskot frá Hans Iversen o. fl.

I staðin fyrri nevndarinnaruppskot II verður sett:

Úr *veggrunninum* verður fyrri viðlíkahaldsarbeiði, ið gjört er og góðkent av lögtingsverkfröðinginum, fyrri 1917 veittur ein studningur, ið verður at útrókna samsvarandi tí veglengd, sum er útyvir meðalmetratalið pr. íbúgva, og tað slit, ið er á hesum vegum, og rokna verður við, at *benzinaavgiftin* — um hon verður viðfikið — fer í *veggrunnin*.

3. viðg. 21/3.

Pkt. 1 samtykt 11—0.

Broytingaruppskot til pkt. 2 samtykt 12—0.

Pkt. 3 samtykt 17—0.

IX. HAVNIR O. A.

I. Eftirlit við havnum.

I. viðg. 29/11—46. 10/2—47 frl.

ÁLIT (Poul Petersen óheftur).

Frá lögtingsverkfrøðinginum er komin hin árliga frágreiðingin um viðlíkahald av havnunum, hjálögð roknskapir viðvíkjandi inntöku og útreiðslu havnanna fyri 1939 og 1945 undanfikið roknskapin fyri Tvöroyrar havn fyri árið 1945.

Frágreiðingin vísir, at havnirnar fyri megin partin eru í góðum standi. Inntøkurnar, serliga vöruavgiftin, hjá havnunum hava ikki fylgt við teimum hækkaðu prísunum, og til at hall ikki skuldu verða, samtykti Løgtingið undir krígunum eykainntøkur til havnirnar m. a. við eini avgift av hvørjum £, ið feskfiskur varð seldur fyri.

Væntast kann, at vöruflutningurin í næstu framlíð fer at fylgja teirri gomlu leiðini við at skipa vörurnar upp í teimum ymsu havnunum, at serstakliga ein stórir partur av okkara fiskaútflutningi verður salt- og klippfiskur, harvið inntøkurnar hjá havnunum fara at vaksa á vanligan hátt.

Hetta er bert tó ætt, og enn eru útreiðslurnar til administratión og viðlíkahald høgar, tað er tí ivingasamt, um inntøkurnar í løtuni kunna skerjast. Uppskot er frá formanninum fyri Trongisvágs havnastýri um at endurnýggja pundavgiftina. Tað verður mælt til, at pundavgiftin fyríbils verður í gildi til at stabilisera figgjarviðurskiftini hjá havnunum.

Uppskot:

1. Kommunustýrini og havnastýrini verða gjörð kunning við frágreiðingina frá lögtingsverkfröðinginum, og álagt verður teimum að bóta um ley ávístu brek.
2. Avgiftin af hvörjum £, sum feskfiskur verður seldur fyri, og annar fiskur, harundir sild, sum ikki verður uppskipað í Föroyum, men beinleiðis fluttur til markaðia verður at gjalda $\frac{1}{2}$ £ av bruttoveiðini verður endurnýggjað fyri tíðarskeiðið 1/3—1947 til 31/12 1947.

2. viðg. 12. og 13/2. 8/3 frl.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Í staðin fyri pt. 2 í nevndaruppskotinum verður sett:

Tiltæg til Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1942 og Kundgørelse Nr. 35 af 21. December 1943 om ekstraordinære Havneindtægter.

§ 1.

Den i Kundgørelse Nr. 60 af 23. December 1942, jfr. Kundgørelse Nr. 35 af 21. December 1943, omhandlede Afgift, kan, naar Amtet og Landsnævnet godkender Kommunalbestyrelsens Beslutning herom, opkræves indtil Udgangen af Aaret 1947, saaledes at Afgift i 1947 højst erlægges af Fartøjets 4 første Landinger i Kalenderaaret 1947 eller 4 første Landinger, efter at en i 1947 truffet Beslutning om Opkrævning er godkendt.

§ 2.

Nærværende Bestemmelse træder i Kraft straks.

§ 1.

Tað í kunningerð nr. 60, 23. december 1942, smbr. kunningerð nr. 35, 21. december 1943, umrøddu gjald kann, tá amtið og landsnevndin góðkenna kommunustýrisins viðtöku, verða uppkreavt inn til árslok 1947, soleiðis at gjaldið í 1947 hægst skal rindast av teim 4 fyrstu avgreiðingunum í árinum 1947 ella teim fyrstu 4 avgreiðingunum, sum gjörðar eru, aftaná at ein viðtöka um uppkrevjing, gjörd í 1947, er góðkend.

§ 2.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin.

3. viðg. 13/3.

Nevndaruppskotið pkl. 1 samtykt 19 0.

Broytingaruppskotið § 1 samtykt 13 0.

§ 2 samtykt 14 0.

2. Reglugerð fyrri Kongshavn.

1. viðg. 29/11 - 46. 10/2 - 47 fbl.

ÁLIT

Sóknarstýriní fyrri Sjóar, Gøtu og Nes kommunur hava á fundi 27. juli 1945 saman við havnarstýrinum fyrri Kongshavn tosað um býtan av peningagnunum hjá havnarkassanum millum kommunurnar, og soleiðis styðja havnabygging í kommununum á Skálafirðinum.

Fundurin kom ásamt um, at peningurin átti at verða nýttur til hetta endamál. Spurningurin um, hvussu nógv hvør einstök kommuna skuldi hava, varð eisini umhugsaður, men her komu menn ikki ásamt. Málið varð tí sambært § 3, 3. stykki í havnarreglugerðini sent Lögtinginum til avgerðar.

Nevndin hevur haft fund saman við umboðsmonnum frá teimum trimum kommunum um býtanina av peningagni havnarkassans og eini møguligari broytni av havnarreglugerðini.

Við tað, at hesir umboðsmenn nýliga vóru valdir inn í kommunustýriní, skjýtur nevndin upp, at sóknarstýriní fyrri Sjóar, Nes og Gøtu kommunu samráðast nærri um nevndu býtan og møguligu broytni av havnarreglugerðini til næstu vanligu tingsetu.

Uppskot

Málið um reglugerð fyrri Kongshavn verður goymt til næstu vanligu tingsetu.

2. viðg. 12/2. Samtykt 14 - 0.

3. Reglugerð fyrri Haldórsvík havn.

1. viðg. 29/11 - 46. 18/1 - 47 fbl.

ÁLIT

Sóknarstýrið fyrri Haldórsvík kommunu hevur søkt um, at Haldórsvíkar havn verður góðkend sum ýlahavn.

Verkfrøðingsskrivstova Løgtingsins, ið hevur haft málið til ummælis, hevur frá kónum monnum á stöðnum fingið frágreiðingar, har eftir líkindini eru av teimum bestu til at jálta umsóknina. Kai er bygd

við rúmligum kaþplássi og havnargöymslunúsi. Hartil kemur, at akkersbotnurin er gítin sum ein av hinum bestu. Verkfrøðingsskrivstovan hevur sent kortskitsku yvir tað ætlaða havnarókið við tveimum möguleikum, og í skrivi av 23. august í fjør mælir skrivstovan til, at havnarókið kemur at liggja millum pkt. 1.-linjuna, sum gongur frá einum punkti sunnan fyri Víkanes snðureftir móti Tórgará, og eina linju, sum gongur frá „Rælt“ á Eysturoynni norðan fyri Ljósa cystur-vestur í Skorgarðshil. Hetta uppskot hevur sóknarstýrið góðkent.

Nevndin er samd um, at orsök er til at játta umsóknina frá Haldórsvíkar kommunu, við tað at hildið má verða, at hetta hevur stóran týðning fyri bygdin ar nærhendis Haldórsvík, serstakliga bygdin ar á útnyrðingshorninum av Eysturoynni.

Havnarókið má verða týðiliga avmarkað.

Uppskot:

1. Lögtingið viðmælir, at ókið innan fyri tær linjur, ið eru avmerktar á viðlagda korti (uppskot I), verður góðkent sum Haldórsvíkar havn, og at sett verða greið merkir, ið avmarka havnina.
2. Tingið viðmælir, at staðfest verður reglugerð fyri Haldórsvíkar havn (Reglement for Ordens Overholdelse for Haldersvig Havn), skipað á líknandi hátt sum reglugerðin fyri Vestmanna havn, soleiðis at lögtingsskrivstovan eftir samráð við kommunustýrið sendir uppskot til amtið við viðmæli um at góðkenna.

2. viðg. 18/2. 3. viðg. 21/2. Samtykt 13—0.

4. Ymisk havnamál.

1. viðg. 29/11 — 47. 25/2 — 47 frl

ALIT (S. P. Zachariasen við fyrivarni).

Fyri árið 1947 eru í uppskotinum til fíggarætlan fyri amtsgrunnin settar 400.000 kr. til størri havnir. Lögtingsskrivstovan upplýsir, at tingið sambært 10-ára ætlanina — hevur skyldu at útgjalda 371.825 kr. um árið til havnirnar. Tingsins samlaðu útreiðslur til størri havnir samsvarandi 10-ára ætlanina eru 3.718.250 kr. Av hesum peningi er goldið 1.895.373,68 kr., ella gott og væl helvtin.

Í lötuni fyriliggur einki fyri tingi um, at nokur av teim havnum, sum studningar er játtaður til undir 10-ára ætlanini, ikki kemur í gerð.

og verður lík roknað við leinu somu árlegu útreiðslunum til hverninnar, sum settar eru. Um 28.000 kr. verða eftir at ráða yvir av teim 100.000 kr., ið settar eru í figgjarætlanini fyri 1917, og nevndin setur fram uppskot um at jálta 28.000 kr. til havnina í Runavík av tí, at tað so verður gjørligt fyri kommununa, tá henda ryknjáltan verður lögð afturat fyrr givnu játtan, at fáa bygt bryggjuna so langt út, at trolarir og sluppir kunnu leggja at og fáa nýttu av henni.

Umsóknir um viðkan av havnum eru komnar frá:

Klakksvík, ætlað at kostað	1.100.000
Tvöroyri, ætlað at kostað	2.700.000
Vági, ætlað at kostað	2.000.000
Sörvági, ætlað at kostað	300.000
Runavík, ætlað at kostað	70.000
Skopun, ætlað at kostað	300.000
Sandavág, ætlað at kostað	90.000
Fuglafirði, ætlað at kostað	60.000

	tilsammans 6.620.000

Um hesi arbeiðir skulu setast í gerð verður tað neyðugt, at tingsins inntøkur verða øktar munandi, og verður tilmælt figgjarnevndini at finna útvegir fyri eini økjan av tingsins inntøkum fyri at loysa tær uppgávur, sum trond er til at loysa.

Uppskot:

Jáltað verður Nes kommunu 28.000 kr. afturat fyrr givnu játtan til leingjan av bryggju í Runavík. Arbeiðið verður gjørt eftir verkfrøðingsins ávísingum og undir hansara eftirliti.

26/2 fcl.

Broytingaruppskot:

Til nevndarinnar uppskot verður sett sum pt. 2):

Álagt verður skrivstovu lögtingsverkfrøðingsins at kanna málið um úthyggjan av Miðvágs bukt soleiðis, at hon kann gerast brúkanði til vetnahavn fyri Miðvágs og Sandavágs skip, og gera prójekt og kostnaðarættan.

2. viðg. 28/2, 3. viðg. 3/3.

Nevndaruppskotið samtykt 13 - 0.

Broytingaruppskotið samtykt 15 - 0.

5. Víðkan av Høvs havn.

1. viðg. 29/11 - 46. 20/2 - 17 Trl.

ÁLIT

Sóknarstýrið fyri Høvs kommunu hevur sent umsókn til tingið um studning til víðkan av Høvs havn. Sóknarstýrið førir fram í brævi 24. juli 1946, at teir í fleiri ár hava søkt tingið um studning uttan úrslit. Av frágreiðing frá lögtingsskrivstovuni, sum er viðlögð málinum, framgongur fylgjandi:

1. Játtað varð í 1940: 3.000 kr., sum eru ávístar til útgjaldingar.
2. Játtað í 1943--1945: 2.000 kr., sum eru ávístar.
3. Játtað í 1945 til framhald av brúgarðinum: 4.200 kr., harav í 1946 2.100 kr. og í 1947 2.100 kr. Av hesum er einki ávíst, og arbeiðið er ætlandi heldur ikki gjørt.
4. Lögtingsstjóðindi 1944 vísir, at kommunustýrið hevur søkt um studning til útdýpan av innsiglingini og víðkan av havnapiássinum. Lögtingsverkfrøðingurin ætlaði, at hesi arbeiðir kundu verða gjörd fyri 2.500 kr., og samtykti Lögtingið at játta 3/4 av 2.500 kr. treytað av, at arbeiðini verða gjörd undir eftirlit av verkfrøðinginum. Tað framgongur ikki av málinum, at arbeiðini eru gjörd. Tá tann víðkan av Høvs havn, sum sóknarstýrið nú søkir um studning til, av lögtingsverkfrøðinginum er mett til at kosta 50.000--60.000 kr., núverandi prísir, kann umsóknin ikki við tí peningi, ið nevndin hevur at ráða yvir til lendingar og smærri havnar, sum nú er, verða játtað.

Uppskot:

Eindak av álitinum verður sent sóknarstýrinum fyri Høvs kommunu.

2. viðg. 22/2, 3. viðg. 3/3. Samtykt 11-0.

6. Brúgva- og vörugjald.

1. viðg. 29/11 46. 22/1 17 frl.

ALIT

- I. Sóknaðstýrið fyrir Fuglafjarðar kommunu hefur av nýggjum sent umsókn um loyvi til at krevja vörugjald frá 1. januar 1947.
 Havnarverkið í Fuglafirði er nú komið so langt áleiðis, at tað deilvís er nýtiligt við lossan av vörum úr og í skip o. a.
 Nevndin heldur, at sjálvt um havnarverkið ikki er heilt liðugt, eigur umsóknin frá sóknaðstýrinum tó at verða játtað, við tað at vörugjaldið man rællast at hava ikki so lítið viði fyrri fíggjarviðurskiðini hjá havnini.
- II. Sóknaðstýrið fyrir Leirvíkar kommunu søkir í skrivi av 19. november í fjór um, at gjørd verður havnarreglugerð fyrir Leirvíkar havn. Í skrivinum verður tildeild fram, at havnarmólin nú er gjørdur so langt út, at øll skip í vanligum atstöðum nýta hann, tá vörur verða lossaðar umboð ella í land.
 Við tað at atstöðurnar í Leirvík eru líkar teimum í Fuglafirði, sjálvt um havnin í Leirvík er minni, heldur nevndin, at umsóknin frá Leirvíkar kommunu eigur at verða játtað.
- III. Sóknaðstýrið fyrir Sunda sóknar kommunu hefur í skrivi av 8. apríl í fjór søkt um loyvi til at taka 25 oyru fyrri hvørt ferðafólk sum ferðast við rutubátunum til og frá Oyri, soleiðis at gjaldið verður gólið saman við ferðapeninginum.
 Tann peningur, sum Sunda kommunu soleiðis fær um, verður at nýta til umbótan av lendifviðurskiðunum á Oyri.
 Nevndin mælir tinginum til at játta umsóknina.
- IV. J. P. S. Johansen, Ströndur, hefur 16. mars í fjór skrivað til Løgtingið og søkt um, at takstírnir viðvíkjandi nýtslu av hansara lossubrúgv á Ströndum verða endurnýggjaðar til 31/3 1950.
 Málið hefur verið til ummælis hjá Sjóar kommunu, sum við átekning av 22. apríl 1946 hefur sagt frá, at kommunan einki hefur imóti, at takstírnir verða endurnýggjaðir, og sýslumanninum í Fysturoyuni, sum 25. apríl 1946 hefur viðmælt umsóknina.
 Amtið hefur so sent málið til landsnevndina, sum hefur lagt tað fyrir lögtingið.
 Nevndin heldur, at tá bæði sýslumaður og kommunu hava viðmælt umsóknina, hefur nevndin í og fyrri seg einki imóti at endurnýggja takstírnar, men við tí fyrirvarni, at tá tað havnarverk, sum kommunan nú letur byggja inni á Ströndum, er komið so langt á leið, at kommunan samtykkir havna- og brúgvatakslir, og tær eru góðkendar av amtinum, at tað tá verða at taka samráðingar upp partanna millum um, hvussu skipast skal fyrri framtíðina.
 Samsvarandi tí í teinum í punktum í álitinum framflutta setir nevndin fram soljóðandi

Uppskot:

- I. Lögtingið viðmælir, at antíð, ríkisstýrisins vegna, góðkennir havna- og brúgvataktir fyrir Fuglafjarðar havn av sama innihaldi, sum í teimum taktum, sum eru galdandi fyrir Skopunar, Miðvágs og fleiri havnir.
- II. Lögtingið viðmælir, at antíð, ríkisstýrisins vegna, góðkennir havna- og brúgvataktir fyrir Leirvíkar havn av sama innihaldi sum í teimum taktum, sum eru galdandi fyrir Skopunar, Miðvágs og fleiri havnir.
- III. Tingið viðmælir, at tær fyrri Skopunar, Miðvágs o. fl. havnir galdandi taktir viðvíkjandi gjaldi fyrir ferðafólk og viðvíkjandi brúgva- og vörugjaldi verða settar í gildi fyrir lundibrunna á Oyri, soleiðis at lögtingsskrivstovan eftir samráð við kommunustýrið sendir amtinum nærri uppskot við viðmæli um at góðkenna.
- IV. Lögtingið viðmælir, at antíð, ríkisstýrisins vegna góðkennir, at taktir viðvíkjandi nýtslu av J. P. S. Johannesens lossubrúgv á Strondum verða endurnýggjaðar til 31. mars 1950 við tí fyrivarni, at tá havnarverkið, sum kommunan nú letur byggja inni á Strondum, er komið so langt á leið, at kommunan samtykkir havna- og brúgvataktir, og tær eru góðkendar av amtinum, at tað tá verða at taka samráðingar upp partanna millum um, hvussu skipast skal fyrir framtíðina.

2. viðg. 28/1, 3. viðg. 4/2. Samtykt 15-0.

7. Störri havnir.

27/3—17 frl.

ALIT A (Hákon Djurhuus og L. Zachariassen óheftir).

Fíggarnevndin hevur frá havna- og veganevndini fingið til viðgerðar nakrar av teim ætlanum viðvíkjandi havnargerðum, sum havna- og veganevndin upplýsir, at hon ikki reður yvir peningi at láta til.

Viðvíkjandi hesum havnum skrivur verkfrøðingurin Harry Fensdal 8. februar í ár:

Havnarmál, sum eru átroðkandi, eru hesi:

Klakksvík:

Uppskot er gjört til hátahavn innan fyri ta gjördu kaiina. Vegur tvörfur við strondina við betonmúri móti sjónum er íroknað.

Kostnaðarættan: kr. 1.100.000, .

Tvöroyri:

Uppskotið til leingjan og breiðkan av gjördari kai. múrur tvörfur við strondina vestur til nýggja brúgv.

Kostnaðarættan: kr. 2.700.000, .

Vág:

Uppskotið er at kalla tað sama, sum á Tvöroyri. Fyribils kanningsarbeiði verður liðugt í komandi viku. Ætlandi verða útreiðslurnar umleið:

kr. 2.000.000, .

Sörvág:

Uppskotið er ikki liðugt. Ætlanin er at gera brúgv ca. 100 m. uttan fyri núverandi kai. Okkara áskoðanir, at væl av arbeiði kann gerast fyri:

kr. 300.000, .

Ranavík:

Frammanundan er givin studningur til Ranavík. Teir eiga um kr. 81.000,— at arbeiða fyri. Fyri at fáa nyttu av bryggjuni lóvar afturat:

kr. 70.000, .

Vestmanna:

Hevur fingið studning 90.000,- kr. av kr. 150.000, . Ætlanin er at byrja arbeiðið í vár, og meta vit, at í minsta lagi eiga at verða arbeitt fyri kr. 93.000,- afturat.

Skopun:

Tingið hevur veitt um kr. 70.000, . í nýggjum prís til bryggju og leingjan av verjugarði. Í fjör gjörði ing. Ponsdal uppskot til eina broytan av hesum arbeiði, og bleiv tá kostnaðarættanin kr. 121.000, . Sónarstýrið er lítið sinnað til at fara undir hetta arbeiði, og mæla til ístaðir at víðka havnina. Hetta verður stórmál, og siga í lótni, hvat tað vil kosta, er ikki lætt. Arbeiðið kann gerast í pørtum.

Kostnaðarættan í minsta lagi kr. 300.000, .

Sandavág:

Havnararbeiðið er liðugt, og er arbeiðið blivið dýrari um leið:

kr. 90.000, .

Fuglafjørð:

Arbeiðið er í gerð. Fyri at kunna seta íalt 3 kistur út frá landi, verður ætlandi at resta í givnum studningi um

kr. 60.000, .

Til allar hesar kostnaðarættlanir er at siga, at teir eru fyrribils, og prísirne kunnu broytast nakað, tá arbeiðið verður kannað gjølla.

Nevndin er á einum máli um, at tað er neyðugt at viðka havnarløgini, serliga á størplássinum t. d. Klakksvík, Tvöroyri, Vági, Seyrvági og Vestmanna, nú ein so stórir skipaflofti er komin til landið.

Tær royndir, ein longu hevur gjørt, sýna, at tað er so trøngligt við bryggjurnar, at tað veruliga er ómøguligt at avgreiða skipini hara nökunlunda hampiliga. Tá ið hin stóri trolaraflotin er komin í fulla sigling, og saltfiskingin er byrjað aftur av nýggjum í stóran mun, vil arbeiðið við bryggjuna hjá tí stóra skipafлотanum fara so seint og longrøkjut fram, at tað eyðsæð vil koma stórliga at skerja útlakið av fiskiskapi okkara.

Í Fuglafirði verður nú gjörd ein bryggja, men er ikki liðug. Nevndin er samd um, at tað er umráðandi fyri Fuglafjørð at fáa hesa bryggju lidna skjótast gjørligt. Peningurin, ið játtaður er til bryggjuna, røkkur ov stutt, um 80.000,- kr. tróta í fyrri at gera ta triðju kistuna. 3/4 av hesum peningi eigur Fuglafjarðar kommuna at fáa játtað nú. Men havnarverkið í Fuglafirði er ikki við hesum fullfiggjað til brúks. Ein fjórða kista má koma afturat, áðrenn farið verður undir tvørgarðin. Eingin kostnaðarættlan liggur fyri hesum arbeiði, og eigur verkfrøðingskrivstovan at fáa gjørt hesa ættlan skjótast møguligt og leggja hana fyri tingið og til ummælis hjá Fuglafjarðar sóknarstýri.

Skopun er eitt útróðrapláss við nógvum fiskimönnum, sum í seinastuni hava keypt sær fleiri linubátar. Men plássið í havnarhylinum har er so lítið, at ikki allir bátarnir kunna fáa legu har. Um Áhurin verður dýptur, verður pláss til fleiri bátar. Hesa dýpan metir verkfrøðingurin til um kr. 100.000, og skal bryggja gerast framvið, er viðkingararbeiði mettt at koma at liggja um kr. 300.000,-.

Sum nevnt hevur Skopunar havnarlag fingið játtað til einu bryggju og leingjan av verjugarðinum. Men verkfrøðingurin Fensdal hevur bilðið fram, at tað er neyðugt at skoyta uppá hesa játtan kr. 54.000, um bryggjan skal verða væl nýttandi til størri fôr.

Nevndin mælir til, at nýkannan fer fram og kostnaðarættlan yvir hetta arbeiði verður gjørd, og ásannar týðningin av hesum arbeiði og mælir til studningsveitan.

Nevndin heldur tað vera beint at veita Sandavágs kommunu eitt uppískoyti til 10 ára játtan sína av tí, at arbeiðið er vorðið dýrari enn ællað.

Verkfrøðingskrivstovan hevur ætlandi av misgávum ikki tilkið viðkanina av Høvs havn við. Tá ið tað er áleikandi fyri Høvs fiskimenn at fáa hesa viðking verður verkfrøðingskrivstovan biðin um at gera eina kostnaðarættlan at leggja fyri tingið á Ólavsöku í ár.

Sóknarstýrið fyri Løvíkar kommunu hevur verið á fundi hjá figgjarnevndini og sett fram ynski um at byggja bryggjugarðin 30 metur longri.

Kommunan hevur eftiri av byggipeningi at ráða yvir um 80.000

kr., og kann fyri henda pening byggja um 16—17 m. Hina leingjan uppá 13—14 m meir verkskrivstovan til at koma at liggja um kr 80.000,-.

Nevndin mælir til, at hesin peningur verður jáltaður.

Samja er um í nevndini, at øll í hesum áliti nevndu arbeiði ikki eiga at fara fram, fyrr enn detailprojektering er gjörd.

Eisini heldur nevndin, at tilboð um at gera hesi arbeiði skulu verða útboðin og sáttmálabundin, innan studningurin verður tákur.

Nevndin er greið yvir, at tinginum krevur eykainntøkur fyri at kunna fara undir hesi havnarverk.

Unrøddu ætlanir eru nógv skerðar og taka bara við tað, ið er mest átroðkandi at fáa gjørt úr heimanvegin, men kortini er peningurin, ið krevst til at inni hella byggingartiltak so stórt, at hann ikki kann leggjast á bórðið eitt fíggjarár. Í ár er á fíggjarætlanna sett 200.000 kr. til byrjan av hesum arbeiðum.

Havna- og veganevndin hevur hjálaga málinum eitt uppskot til avgift uppá benzin og olju og hevur hugsað sær, at benzinavgiftin skal verða brúkt til vegabyggingina og fara í vegagrunnin, meðan oljuavgiftin skal verða nýtt til havnabyggingina.

Nevndin hevur roynt at kanna, hvussu viðurskiftini liggja við benzin og oljuavgift í okkara grannalondum, men er ikki liðug við hella arbeiði.

Til frama fyri havnabyggingarmálið er nevndin samd um atstrat teim nevndu 200.000 kr. fyri 1947 at leggja eina avgift uppá útflytamina av salt- og klippfiski við 1 oyra uppá kg.

Uppskot:

- I. Lögtingið heimilar landsnevndina til, tá ið detailprojekteringu fyriliggur, at góðkenna byrjan av teimum í álitinum nevndu arbeiði og at jálta studning. Til hetta endamál ræðir landsnevndin yvir teim í fíggjarætlanini fyri amtsgrunnin settu 200.000 kr. til nýggjar havnar eins og yvir salt- og klippfiskaavgiftini, ið tingið verður at samtykkja til havnararbeiði.

Havnarlögini í Klakksvík, Froðbiar sóknar kommunu, Vágs kommunu, Seyrvágs kommunu og Vestmanna kommunu verða at fáa studningin avmarkaðan til 50 psf. av kostnaðinum, meðan studningurin til smærri havnarlög eins og til nýbygging kann verða givin upp til 75 psf. av kostnaðinum.

Til Sandavágs kommunu veitir tingið 3/4 av 90.000 kr., ið havnarbyggingin kem at kosta meiri enn ætlað og til Fuglafjarðar kommunu 3/4 av meirkostnaðinum við at gera 3. kistuna lídva alt eftir nærri kannað av útreiðslunum. Hesin peningur verður at rinda í 4 ár, við 1/4 um árið, fyrstu ferð í 1947.

II. *Bráðfengis ásetanir fyri Föroyar um útflutningsgjald.*

§ 1.

Av hvørjum kg av saltfiski og klippfiski, sum fluttur verður til útlanda, skal verða goldið útflutningsgjald 1 øyra til amtsgrunnin.

Gjaldskyldan umfatar eisini fisk, ið skip, sum eru skrásett her á landi, veiða, tó at hann verður veiddur uttan fyri sjómark og ikki landaður ella virkaður á landi, eins og fisk, veiddan av skipi, ið ikki er skrásett her á landi, men er virkaður her ella fluttur millum skip innan fyri sjómark, tó at hann er veiddur uttanfyri.

§ 2.

Gjaldið fellur til greiðslu, tó fiskurin verður innskipaður í útflutningsfar ella verður útskipaður úr föroyskum fari í útlendskari havn.

§ 3.

Gjöld, ið eru fallin til gjaldingar, kunna verða innheimtað við panting.

§ 4.

Nærri reglur um innheimtan av gjöldunum og eftirlitsreglur verða at áseta við kunngerð eftir tilmæli landsnevndarinnar.

§ 5.

Brot móti ásetanunum í hesi lóg og teim reglum, ið verða ásettar við heimild í lógini, ella roynd uppá brot verða revsað við sektum, ið falla til amtsgrunnin.

§ 6.

Hesar ásetanir koma í gildi 1. apríl 1917 og gjalda til 1. apríl 1918. Tær verða at leggja fyri Løgtingið til eftirlit í tingsetuni 1917.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Indførselsafgift.

§ 1.

Af hvert kg Saltfisk og Klippfisk, som udføres til Udlandet, svares Udførselsafgift til Amtsfonden, 1 Øre.

Betalingspligten omfatter ogsaa Fisk, som Skibe, registrerede her i Landet, fanger, selv om den er fanget udenfor Söterritoriet og ikke ilandbragt eller tilvirket paa Land, samt Fisk fanget af Fartøj, som ikke er indregistreret her i Landet, men tilvirket her eller transporteret fra Skib til Skib inden for Söterritoriet, selv om den er fanget udenfor.

§ 2.

Afgiften forfalder til Betaling, naar Fisken indlades i Eksportskib eller udsendes fra færøsk Skib i udenlandsk Havn.

§ 3.

Forfaldne Afgiftsbeløb kan inddrives ved Udpantning.

§ 4.

Nærmere Bestemmelser om Afgifternes Opkrævning og Kontrolbestemmelser fastsættes ved Bekendtgørelse, der udstedes efter Indstilling fra Landsnævnet.

§ 5.

Overtædelse af Bestemmelserne i nærværende Lov og de i Medfør af Loven fastsatte Regler eller Forsøg herpå straffes med Bøder, der tilfalder Amtsfonden.

§ 6.

Disse Bestemmelser træder i Kraft 1. April 1947 og er gældende til 1. April 1948. De skal forelægges Lagtinget i Tingsamlingen 1947 til Gennemsyn.

Frl. braytingaruppskot frá nevndini:

Figgjarnevndin hevur undir hesum máli samráðst um at fáa havnaviðurskiptini runt landi gjølla kaunað, og er vorðin sámd um at venda sær til verkfrøðing Anton Djurhuus og til V. B. V. í Keypmannahavn, har hann nú arbeiðir, um at átaka sær hetta starv. Uppskot verður sett um at áleggja landsnevndini at fremja hetta sum skjótast.

Uppskot I í nevndaráttinum sigur, at ley í áttinum nevndu arbeiðir kunnu nú byrja eftir góðkennan av landsnevndini. Tað hevur ikki verið ætlanin við hesum orðasmiði at góðtaka og seta í verk upp á áramál ley ymisku arbeiðir, men einans tá treytnar eru greiðar við detailprojektering fyri 1947 og 1948 at avgera, at avmarkaðir partar av hesum arbeiðum nú fara í gerð, meðan stóða fyrst verður tikin til heildarplan fyri alla útbýggjan, tá nevnda eftirkannan av serverkfrøðingi er lokin, og tingið í avgerð síni kann styðja seg til henda sak-kunnleika.

Fyri at eingin misfatan skal koma verður sett hetta

Uppskot:

I staðin fyri nevndaruppskotið pl. I verður sett:

- I. a. Álagt verður landsnevndini at fáa verkfrøðing, ið hevur serkunnleika í havnagerðum og hevur tingist nógv við hetta, at átaka sær at gera eina eftirkannan um allar Føroyar og geva tinginum so gjølla frágreiðing sum gjørligt yvir, hval hann tilræður at fara undir fyrst og hvussu best verður at leggja havnaútbýggjanina til rættis í komandi tíðum.
- b. Fyri at fáa arbeiðir við havnagerðir, har ið átroðkar, byrjað

heiman vegin, fær landsnevndin heimild til, tá ið detailprojekteringin fyriliggur, at góðlaka avmarkaðar partar av leinum í álitinum nevndu arbeiðir, til útbyggjan soleiðis, at fyribils einans verður góðlíkið tað, ið kann setast í verk í 1947 og 1948.

Til hetta endamál verður landsnevndin yvir leim í liggjarættanini fyrí amtsgrunnin settu 200.000 kr. til nýggjar havnar eins og yvir salt- og klippfiskavgiftina, ið tingið verður at samtykkja til havnunarbeiðir.

Studningurin, ið á henda hátt verður veittur verður settir til 3/4 av kostnaðinum til smærri havnarlög og nýggjar havnargerðir, men 1/2 av kostnaðinum til góðlíknar viðkanir av havnalögnum í Klaksvík, Froðhjar sóknar kommunu, Vágs, Seyrvágs og Vestmanna kommunu.

- e. Til Sandavágs kommunu veitir tingið 3/4 av 90.000 kr., ið havnarbyggingin kom at kosta meiri eun ætlað og til Fuglafjarðar kommunu 3/4 av meirikostnaðinum við at gera 3. kistuna líða alt ellir nærri kannan av útreiðslunum. Hesin peningur verður at rinda í 4 ár, við 1/4 um árið fyrstu ferð í 1947.

2. viðg. 27/3, 3. viðg. 29/3.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen o. fl.

Í uppskot II frá nevndini til bráfengis ásetanir fyri Føroyar um útflutningsgjald, verður innsett sum nýtt 2. petli grein 1:

„Undantikin fyri hetta gjald er fiskur vriddur við smábátum ella smáum motorbátum frá plássum, ið ikki beinleiðis kunnu útflyta, men mugu flyta út um aðra útflutningshavn.“

„Undfaget fra denne Afgift er Fisk, der er fanget med Smaa-baade eller smaa Motorbaade fra Pladser, der ikke direkte kan exporteres, men maa flyttes til anden Exporthavn til Udsalning.“

Undirbroytingaruppskot frá Hákon Djurhuus og S. P. Zachariassen:

Sum pkt. II í nevndarinnar uppskoti verður at seta:

Til útbyggjan av havnarlögnum verður álagt ráðolju og petrol-eum 2 oyru pr. kg.

Til viðlíkahald av samferðsluvegum verður álagt benzini 5 oyru pr. kg.

*Uppskot
til
fyríbils ásetanir fyri Føroyar um*

uppskoyti til lóg fyri Føroyar nr. 53 av 15. mars 1939 um innflytingaravgiftir o. a.

§ 1.

Sum nr. 63 verður innsetti grein 1 í lög nr. 53, 15. mars 1939:

Ráolja og petroleum pr. kg.	2 oyru.
Benzin pr. kg.	5 oyru.

§ 2.

Inntökan av gjaldinum fellur til amtsgrunninn, undantikið gjaldað av benzini, ið fer í vegagrunnin.

§ 3.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin.

§ 1.

Som Nr. 63 indsættes i § 1 i Lov Nr. 53 af 15. Marts 1939:

Raolie og Petroleum pr. kg.	2 Öre.
Benzin pr. kg.	5 Öre.

§ 2.

Provenuet af Afgiften tilfalder Amtsfonden med Undtagelse af Afgiften paa Benzin, der indgaar i Vejfonden.

§ 3.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

Broytingaruppskot til pkt. 1 a og b samtykt 18--0.

Broytingaruppskot til pkt. 1 c samtykt 17-- 0.

Undirbroytingaruppskotið til II § 1 fall 4-- 0.

Broytingaruppskotið frá Hans Iversen o. fl. til II § 1 fall 9-- 0.

Uppskot nevndarinnar pkt. 2 samtykt 18-- 0.

29/3 frl.

Uppskot B:

I tillknýti til samtyktina viðvíkjandi málinum um stórrí havnir samtykkir tingið at heimila landsnevndina tingsins vegna at veita Trongsvágs havnarlagi veðhald fyri eitt lán upptil 160.000 kr. til úthyggjan av Drelnesi sambært eitt frá verkfrøðingi Jógvan Johansen av 29. í h. m. til lögtingsins vegna- og havnarnevnd.

2. og 3. viðg. 29/3. Samtykt 16-- 0.

X. YMISK LÓGMÁL

I. Lóg um rúsdrekka.

1. viðg. 2/12 — 16. 6/3 — 47 frl.

ÁLIT (Si skjal nr. 15).

2. viðg. 8/3 -- 47.

10/3 -- 47 frl. broytingaruppskot til meirilutauppskotið frá A. Samuelson og J. Poulsen:

Forslagels §§ 19 og 20 udgaar og i Stedet træder følgende Bestemmelser:

Bestemmelser om Folkeafstemning.

§ 19.

I første Halvdel af November 1947 vil der overalt paa Færøerne være at afholde en Folkeafstemning om, hvorvidt de i §§ 1 — 18 omhandlede Bestemmelser skal træde i Kraft.

Dagen, da Afstemningen skal foregaa, fastsættes af Amtmanden ved offentlig Kundgørelse, der skal finde Sted mindst 4 Uger før den fastsatte Afstemningsdag. Samtidig offentliggøres de i §§ 1 — 18 omhandlede Bestemmelser.

§ 20.

Bereftiget til at deltage i Afstemningen er enhver, der paa den Dag, Afstemningen finder Sted, har fyldt sit 21. Aar og iøvrigt opfylder Betingelserne for Valgret til Lagtinget.

Ingen kan udøve Stemmeret uden at være optaget paa Lagtingsvalglisten for 1947.

§ 21.

Valgret udøves ved personligt Møde. Dog kan nedennævnte Personer afgive Stemme eller Regler svarende til Folketingsvalglovens §§ 44 — 54, for saavidt de paagældende paa Afstemningsdagen er forhindret i at give Møde paa Afstemningsstedet:

a. Patienter paa Sygehuse og Sanatorier, saaledes at en ved Sygehuset eller Sanatoriet ansat Læge eller en Tjenestemand bekræfter Stemmeafgivning.

b. Andre syge Personer, saaledes at en Læge, en Stats tjenestemand eller en af Sysselmanden dertil udpeget troværdig Person bekræfter Stemmeafgivningen og Grunde til, at den paagældende er forhindret i at give Møde paa Afstemningsstedet.

c. Personer, der paa Færøerne har Arbejde eller deltager i Undervisning paa en Plads udenfor den Kommune, hvor de er optaget paa Valglisten, forsaavidt Arbejdet eller Undervisningen er paabegyndt efter 15. December 1946, d. v. s. efter Udløbet af den Frist, inden hvilken

den paagældende ved Klage kunde begære sig optaget paa Valglisten i sin midlertidige Opholdskommune.

§ 22.

Stemmesedlerne tilvejebringes ved Valgmævnens Foranstaltning. Paa hver Stemmeseddel skal Ordene „Ja“ og „Nej“ være tydeligt trykt over hinanden, adskilt ved en trykt vandret Streg. Intet andet Navn eller Ord og intet Tal eller Tegn maa være påført nogen Stemmeseddel enten med Tryk eller med Skrift eller paa anden Maade.

§ 23.

Afstemningen, der iøvrigt finder Sted i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting med senere Ændringer, sker derved, at den, der stemmer for Ikrafttrædelsen af Bestemmelserne i §§ 1—18 paa Stemmesedlen, sætter Kryds ved Ordet „Ja“, medens den, der stemmer imod, at forøvnede Bestemmelser sættes i Kraft, paa Stemmesedlen sætter Kryds ved Ordet „Nej“. Ved Opslagene i Stimmelokalerne skal der gives Vælgerne fornøden Vejledning herom.

§ 24.

En Stemmeseddel er ugyldig, naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, om Vælgeren har villet stemme for eller imod, eller naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætligt tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretaget af Vælgeren, findes forsætligt at være givet Sedlen et Særpræg.

§ 25.

Omkostningerne ved Foranstaltningen af Folkeafstemningen afholdes af Amtsfonden.

§ 26.

Viser Afstemningsresultatet, at et Flertal af de i Stemmeafgivningen deltagende Personer har stemt „Ja“, træder Bestemmelserne i §§ 1—18 i Kraft den 1. Januar 1948, fra hvilken Dato Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m., jfr. Lov Nr. 98 af 27. Marts 1934 i saa Fald ophæves.

12/3 — 47 fcl. broytingaruppskot frá A. Samuelson og J. Poulsen:
Til § 8, første Stykke, föjtes som nyt Punktum:

Ingen har Ret til fra Einkarsölu Lögtingsins at köpa berusende Drikke för han har forevist skriftligt Bevis för, at han ikke skylder forfalden Skat til Kommunen eller Amtskommunen eller har anden forfalden Gæld til Kommunen. Vedkommende Kommunalbestyrelse (i Thorshavn Byraadet) og Færøernes Oppehörselskontor er pligtige til paa Begæring uden unødigt Ophold at afgive Attest herom.

Til § 8, fyrsta stykki, verður sett sum nýtt punktum:

Eingin hevur rætt til frá Einkarsölu Løgtingsins at keypa rúсандi drykkjuvörur, fyrr enn hann hevur vist fram skrivliga váttan fyri, at hann ikki skyldar skatt, ið er fallin til gjaldingar til kommununa ella antkommununa ella hevur aðra skuld, ið er fallin til gjaldingar til kommununa. Avvarðandi kommunslýrið (í Tórshavn býráðið) og Føroya gjaldstova hava skyldu eftir áheitan uttan óneyðugt tann at geva váttan um hetta.

17/3 — 47 fml. undirbreytingaruppskot frá A. Samuelsen og J. Poulsen:

1 Línje í andres Par 19 og 20 til Par. 18 og 19.

3. viðg. 17., 20 og 21/3 — 47.

Uppskot meirilutans §§ 1—2 fall við 10—0 og uppskot minnilutans § 1 fall við 7—0, og harvið vóru øll uppskotini hildin burturdottin.

2. Inntökumark fyri sjúkrakassalimir.

1. viðg. 3/8 — 46. 24/1 — 47 fml.

Uppskot:

Kunngerð nr. 10, 14. mars 1911, ásetur reglur um inntökumark fyri sjúkrakassalimir, og hetta markið er sett til:

- a) Fyri Tórshavn, Klakksvík, Froðbøar kommunu og Vág. 1.000 kr.
- b) Fyri hin partin av Føroyum 3.000 kr.

Fyri forsyrgjarir av børnum undir 15 ár varð markið hækkað við 250 kr. fyri hvørt barnið.

Henda kunngerð var galdandi frá 1. apríl 1911 til 31. mars 1911.

Kunngerð nr. 59, 22. december 1912, broytti markini til:

- a) Fyri Tórshavn, Klakksvík, Froðbøar kommunu og Vág. 5.700 kr.
- b) Fyri hin partin av Føroyum 5.000 kr.

Í lögtingsálitinum 1911 stendur, at markini í kunngerð av 1911 vórðu ásett, tá prístalið var um 150, og markini, ásett í kunngerð av 1912, vórðu sett, tá prístalið var 190.

Við kunngerð nr. 9, 4. januar 1944 var markið fyri allar Føroyar sett til 5.700 kr. og fyri hvørt barnið 350 kr. galdandi fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1944 til 31. mars 1945.

Í tingsetuni 1944 varð samtykt, at tær somu reglurnar skuldu verða galdandi fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1945 til 31. mars 1946, samanber kunngerð nr. 34, 16. november 1944.

Kunngerð nr. 5, 25. mars 1946, ásetir, at somu reglur verða galdandi fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1946 til 31. mars 1947.

Amtið upplýsir, at í Danmark eru hesar reglur galdandi

Fyri København, Frederiksberg og Gentofte kommunum er	Kr.
inntøkumarkið sett til	6.400,
I býum við yvir 1.500 íbúgvatum	6.000,
og fyri hin partin av landinum	5.000.

Frádrátturin fyri hvørt barnið er settur til 175, — kr.

Málið hevur verið til annaðis hjó Centralföreningen af Sygekasser paa Færøerne, sum mælir til, at tær núgaldandi reglur framvegis verða at galda fyri eitt ár afturat.

Nevndin, sum hevur haft málið til viðgerðar skal mæla til, at tær núgaldandi reglur verða endurnýggjaðar fyri tíðarskeiðið frá 1. apríl 1947 til 31. mars 1948, tó so at barnafrádrátturin verður lækkaður frá 350 kr. til 475 kr.

Uppskot:

Kunngerð fyri Føroyar til vegleiðing um tey inntøku og fornnúguviðurskiptir eins og aðrar umstøður, sum vanliga eru treyttir fyri, at maður kann verða upptikin og verða njótandi limur í góðkendum sjúkrakassa við rætti til gjøgnum hann at fáa studning frá ríkiskassanum.

Fyri tíðarskeiðið frá 1. apríl 1947 til 31. marts 1948 skulu verða galdandi tær í kunngerð nr. 10 av 14. mars 1941 við broyting eftir kunngerð nr. 9 av 4. januar 1944 ásettu reglum, tó við hesum broytingum:

I kunngerðini stk. 4 verður „350 kr.“ broytt til „475 kr.“

Bekeudtgørelse for Færøerne til Vejledning om de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder, der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i en anerkendt Sygekasse som nydende Medlem med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten.

For Tiden fra 1. April 1947 til 31. Marts 1948 skal være gældende de i Bekendtgørelse Nr. 10 af 14. Marts 1941 med Ændringer efter Bekendtgørelse Nr. 9 af 4. Januar 1944 fastsatte Regler, dog med følgende Ændringer:

I Bekendtgørelsens Stk. 4 ændres „350 Kr.“ til „475 Kr.“.

1/2 — 47 frl. broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

I staðin fyrir nevndarinnar seinasta stykki verður sett:

Fyrir tíðarskeiðið frá 1. apríl til 31. mars 1948 skulu verða galdandi tær í kunngerð nr. 10 af 14. mars 1941 við broyting eflir kunngerð nr. 9 af 4. janúar 1944 ásettu reglum, tó við hesum broytingum:

I kunngerðarinnar stykki 1 verður talið „350 kr.“ broytt til „475 kr.“.

Kunngerðarinnar stykki 2 verður orðað soleiðis:

„Sum ómúgvandi eflir fyriskipaninnar meining eru teir persónar at rokna, sum í árligari inntöku ikki fara upp um 4.000 kr., faldaðar við pristalinum deilt við 100.“

For Tíden frá 1. Apríl 1947 til 31. Marts 1948 skal være gældende de i Bekendtgørelse Nr. 10 af 14. Marts 1941 med Ændringer efter Bekendtgørelse Nr. 9 af 4. Januar 1944 fastsatte Regler, dog med følgende Ændringer:

I Bekendtgørelsens Stk. 4 ændres „350 Kr.“ til „475 Kr.“.

Bekendtgørelsens Stk. 2 affattes således:

„Som ubemidlede i Anordningens Forstand vil saadanne Personer være at anse, hvis aarlige Indtægter ikke overstiger Kr. 4.000 ganget med Pristallet divideret med 100.“

2. viðg. 3/2 — 47, 3. viðg. 6/2 — 47.

Broytingaruppskotið fall við 4—0. Nevndaruppskotið samtykt 13—0.

3. Lóg um fólkaregistar.

1. viðg. 3/8 — 46, 13/2 — 47 fel.

ÁLIT (Sí skjal 16).

2. viðg. 20/2 — 47, 3. viðg. 24. og 27/2 — 47. Samtykt 14—0.

4. Hundslóg.

1. viðg. 17/1 - 47. 22/3 - 17 frl.

Amfið hefur í skrivi, 8. september 1945, mælt til, at um hundslógin, kunngerð nr. 48, 11. december 1911, skal uppihaldast, má uppskotið frá 1945 broytast við soljóðandi uppiskoyti til gr. 1 í kunngerðini, 1. stykki:

„Seyðahundar verða undantíknir í 1. stykki.“

Nevndin er samd um at taka undir við tilmæli amtsins.

Rútin skrivar 13. februar 1945, at í kunngerðini 11. december 1944 er eingin revsingarregla, og mælir til, at brot móti reglunum í § 1 verða revsað við sekt. Nevndin er samd við lúlan og mælir til, at øll kunngerðin, broytt sum nevnt verður samtykt og kunngjörd av nýggjum.

Frøðbiar kommunustýri hefur samtykt at seta í gildi fyri Frøðbiar sókn reglurnar um hundar, ið umrøddar eru í § 1, fyrsta stykki. Nevndin mælir til at geva fingsins samtykt.

Uppskot:

I. *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Hunde.*

§ 1.

I Thorshavn Kommune er det forbudt at lade Hunde færdes paa Gader, Veje, Stier eller Pladser m. v., der er aabne for almindelig Færdsel, uden at de enten føres i Baand eller er i Følge med en Person, som har fuldt Herredømme over den. En Hund anses ikke for at være under Ledsagelse, fordi den er under Tilsyn fra Besidderens Bolig eller Forretningslokale. Føres Hunde i Baand, skal dette være saa kort, at Hunden holdes tæt ind til Ledsageren. Saaframt Hunde paa de nævnte Steder færdes løse uden at være i Følge med en Person, som har fuldt Herredømme over den, lader Politiet dem optage og fremlyse; hvis Besidderen ikke inden 3 Døgn indløser dem ved at betale de Udgifter, som Optagelsen og Fremlysningen har foranlediget, lader Politiet dem dræbe. Skønner Politiet, at Omkostningerne ved Fremlysningen vil overstige den optagne Hunds Værdi, kan Hunden uden Fremlysning dræbes.

Godkendte Faarehunde er undtaget fra Reglerne i første Stykke.

§ 2.

I Kommuner udenfor Thorshavn kan Forstanderskabet med Lagtingets Samtykke lade Bestemmelserne i § 1, første Stykke, træde i Kraft, dog saaledes at de for godkendte Faarehunde fastsatte Regler ikke berøres af de nye Regler.

§ 3.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder Kommunekassen.

§ 4.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks. Kundgørelse Nr. 18 af 11. December 1944 ophæves.

Bráðfengis ásetanir fyrir Føroyar um hundar.

§ 1.

I Tórshavnar kommunu er tað forboðið at lata hundar ganga á breytum, vegum, götum ella plássum o. ø., sum eru opin fyri almennari ferðslu, uttan at teir annaðhvørt verða leiðdir í bandi ella fylgjast við manni, sum hevur fult vald á teimum. Hundar verður ikki hildin at vera fylgdur, um hann er undir eftirliti frá bústaði eigarans ella sølubúð hansara. Verður hundurin leiðdur í bandi, skal tað vera so stutt, at hundurin verður hildin nær inni at honum, ið leiðir hann. Ganga hundar leysir á teim nevndu stöðum uttan at vera í fylgi við manni, sum hevur fult vald á teimum, letur lögregluverndin teir taka upp og lýsa; um eigarin ikki innan 3 samdøgur loysir teir inn við at rinda tær útreiðslur, sum upptøkan og lýsingin hava volt, letur lögregluverndin teir drepa. Heldur lögregluverndin, at útreiðslurnar við lýsing fara upp um virðið á tí upptikna hundinum, kann hundurin uttan lýsing verða dripin.

Samtyktir seyðahundar eru undantikinir frá reglunum í fyrsta stykki.

§ 2.

I kommunum uttanfyri Tórshavn kann sóknarstýrið eftir samtykt frá lögtinginum lata ásetanirnar í § 1, fyrsta stykki, koma í gildi, ið so at tær fyri samtyktar seyðahundar ásettu reglur ikki verða nervaðar av teim nýggju reglunum.

§ 3.

Brot móti hesum reglum verða revsað við sektum, sum fara í kommunukassan.

§ 4.

Hesar fyriskipauir koma í gildi heinan vegin. Kundgerð nr. 18. 11. december 1941, fer úr gildi.

II. Tingið samtykkir, at ásetanirnar um hundar, § 1, fyrsta stykki, koma í gildi fyri Frøðbiar kommunu.

2. viðg. 25/3—47, 3. viðg. 27/3—47.

Uppskot I samtykt 18—0, uppskot II samtykt 14—0.

5. Kommunal skattalóg.

1. viðg. 2/12 — 46. 18/2 — 47 frl.

ÁLIT (Sí skjal nr. 17).

2. viðg. 21/2 — 47, 3. viðg. 3/3 — 47. Pkt. 1 samtykt 14 — 0, pkt. 2 samtykt 13—0.

6. Broytan av sjóvinnulógini.

1. viðg. 2/12 — 46. 6/2 — 47 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur hevur í skrivi av 1. august 1945 beitt á tingið um at gera ungum monnum loyviligt at ganga á skiparaskúla, sjálvt um teir ikki hava silgt so leingi, sum lógin krevur.

Málið hevur undir fyrrverandi viðgerð verið til ummælis hjá amtinum (sbr. F. A. J 1944 nr. 6084) og hjá stjórnini fyri Tórshavnar navigatiónsskúla.

Amfið eins og navigatiónslærari Jens Pauli í Dali mæla frá, at nakað verður broytt í galdandi reglum fyri navigatiónsskúlar.

Málið liggur aftur fyri í hesi tingsetu, og er tað viðgjört í fiski-málaneyndini.

Neyndin er av teiri áskoðan, at okkara umstøður eru so broyttar, at okkum nú ikki trýtur før, soleiðis at talan verður um, at menn noyðast at liggja á landi.

Spurningurin um broytan av reglugerð fyri navigatiónsskúlan kann so stutt ikki sigast at vera átroðkandi.

Neyndin mælir til, at hella mál verður niðurlagt.

Uppskot

Tingið heldur tað ikki vera neyðugt í løtuni at broyta sjóvinnulógina so, sum søkt verður um.

2. viðg. 10/2 — 47. Samtykt, 12 — 0.

7. Einkjutrygging.

1. viðg. 2/12--46. 21/1 17 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur hevur í skrivi av 1. august 1945 biðið tingið um at skipa tyri, at allar einkjur verða at fáa sonu trygging, og at eingin einkja má fáa minni enn tað, ið einkjau eftir mann, ið farin er av kriggsvanlukku, fær.

Figgjarnevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, ásummar, at tað er rætt, at allar einkjur eiga at fáa sonu forsorg. Nevndin er eisini samd um, at dýrtíðarviðbótið hevur verið ov lág og treingir til at verða hækkað samsvarandi dýrtíðina. Men av tí, at hin sociala forsorgin í síni heild er ein láttur í stjórnarskipanarsamráðingini, heldur nevndin, at hesu spurningurin eins og aðrir socialir spurningar megu steðga til stjórnarskipanarsamráðingarnar eru loknar.

Uppskot:

Málið verður útsett og at taka upp aftur, tá ið stjórnarsamráðingarnar eru loknar.

2. viðg. 3/2 -- 47. Samtykt 11 0.

8. Fritíð við lön.

1. viðg. 3/12--46. 7/3--17 frl.

ÁLIT

Hetta mál hevur í mong ár verið til viðgerðar á tingi, og kann ikki sigast annað enn, at væl er komið áleiðis sjálvum ferulógini viðvíkjandi, eftirsum her er talað um at úthyggja til fullnar einu samfelagsskipan eftir uttanlanda fyridømi. soleiðis at hon kemur at hóska við okkara serligu alstøður.

Enn er ein stattur, sum henda lóg ikki kemur til góðar, nevniliga teim dagleiðarum sum mugu vinna sær eina daglön her og aðra har.

Hesum statti má eisini verða vissaður ein rættur til fritíð við lön í mun til tað arbeiði, ið útið er.

Føroya arbeiðarafelag hevur hesum spurningi viðvíkjandi tær ferðir heitt á tingið um at fáa feritilógina broytta, soleiðis at dagleigarum verður heimilað fríð við lön.

Felagið skjýtir upp, at skipanin við frítíðarmerkjum vel má kunna gjøgnumførast her á landi eins og í øðrum londum.

Tá hesin sami spurningur var til viðgerðar á tingi í 1911 (løgtingsmál nr. X-20/1911) setti ein minniluti (J. P. Henriksen) fram uppskot um at biðja landsnevndina úlvega lórvandi tilfar til frítíðarmerkjaskipan í Føroyum.

Málið er enn ikki framt, men umstøðurnar til tess hava júst ikki verið tær bestu, serliga í krígsárumum og liðina aftaná, hvar tingið og landsnevndin hava haft nógvar stórar uppgávur at loysa, og hvar arbeiðslíkindini hava verið alt annað enn lagalig.

Nevndin er samd um, at ein skipan við frítíðarmerkjum eigur at verða sett í verk, og skjýtir upp, at tað verður givið nasjonalökonomi E. Patursson upp í hendi at gera fullfíggjað uppskot til eina tilíka skipan, soleiðis at avgerð kann tokast í málinum á komandi Ólavsøktutingi.

Uppskot:

- 1) Givið verður nasjonalökonomi Eilendur Paturssyni upp í hendi at gera fullfíggjað uppskot til eina feritmerkjaskipan fyri Føroyar.
- 2) Hetta uppskot verður at taka til viðgerðar á komandi Ólavsøktutingi.

2. viðg. 10/3—47. Uppskotið fall 10 - 0.

9. Grundvirkisökingarskattur.

1. viðg. 3/12—46. 27/3 - 47 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur hevur í skrivi 1. august 1945 biðið tingið líkið til viðgerðar spurningin um grundvirkisökingarskatt í Føroyum eins og í øðrum londum.

Fíggjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, flytir fram, at tað er ætlanin í fyrstu atlögu at taka allan skatta- og innløguspurning tingsins til heildarviðgerð og heldur tí, at hesin spurningurin eigur at verða lagdur til hesa viðgerð.

Uppskot:

Málð verður at taka upp aftur til viðgerðar undir leiðri av tinginum ætlaðu heildarviðgerð av øllum innlögu- og skattaspuvningi tingsins.

2. viðg. 28/3—47. Samtykt 14—0.

10. Millumkommunalur skattur.

1. viðg. 3/12—46. 1/2 47 frl.

ÁLIT

[skrivi av 1. august 1945 hefur Føroya javnaðarflokkur vent sær til tingið um at skipa fyrri, at lóg verður gjörd viðvíkjandi millumkommunalum skatti, so skattaborgarar koma at gjalda so langt möguligt eins í skatti, og so tað verður gjört monnum ómöguligt at leita sær skattaskjól. Skolið verður uppá, at peningurin verður brúktur til freingjandi.

Fíggingarnevndin, ið hefur rætt málið til viðgerðar, hefur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Merilutin (Hákon Djurhuus, R. Long, Th. Petersen, Joh. M. Fr. Poulsen og Kr. Djurhuus) heldur tað vera beint, at tað almenna fyriskipar, soleiðis at landsins byrður verða javnbýttar á landsins borgarar, og at eingin eigur at fáa høvi til at leita sær skattaskjól. Hetta má tó fyrst gerast aftaná gjølla kannan, tí ikki vildi tað verið beint, um borgari á einum litlum brimplássí kom at gjalda til borgara á størplássum, har livikor annars eru nógv betur. Hetta mál má tí takast upp saman við eftirkannan av øllum skattaviðurskiptunum í Føroyum, ið eigur at fara fram, tá frambíðarstöðan er fastlögð.

Minnilutin (P. M. Dam og L. Zachariasen) vísa á tingtíðindi 1941, síðu 193, og 1944, síðu 31, og seta fram uppskot um millumkommunalan skatt.

Uppskot:

Frá minnilutanum (Dam og L. Zachariasen):

Bróðfengis fyriskipánir fyri Føroyar um javnan av muninum millum lögtingskattin og kommunuskattin.

§ 1.

I teim kommunum, har kommunala skattaprocentið er 1 pct. ella meira lægri enn miðalskattaprocentið í Föroyum, skulu tey skattaskyldugu, hvørs skattainnføka er meir enn 10.000 kr., gjalda til amtskommununa sum tilleggsskatt eina peningubædd svarandi til minni millum, hvat tey skuldu havt goldið sum kommunuskatt, um skattaprocentið hevði verið samsvarandi við miðallalið, og tann pening, tey gjalda sum kommunuskatt.

Av skattapeninginum verður at veita avbygðanæmingum, ið lesa í Föroyum, og Föroyingum, ið lesa í útheiminum, studning til keru og vistarhald.

§ 2.

Løgtingsins skattanevnd útroknar Föroya miðalskattaprocent á henda hátt:

Upplýsingar verða at fáa til vega um skattaprocentið í hvørjari kommunu, fólkatalið í hvørjari kommunu verður avrundað til hundraskóir, so at töl, sum eru yvir eitt hundrað men minni enn 50 verða hurturkastað, og 50 og meira verða hækkað. Fyri hvørja kommunu verður hetta avrundaða fólkatalið faldað við skattaprocentinum, og øll hesi töl verða samanlögð. Tað tal, sum harvið kemur fram, verður deilt við tí samlaða avrundaða fólkatalinum í Föroyum, og harvið verður funnið miðalskattaprocentið.

§ 3.

Gjaldstovan skipar so fyri útroknan av tí í § 1 nevnda eyka-skatti og innheimtar hann.

Viðvíkjandi tíðini, tá skatturin fellur til gjaldiagar, rentan og útpantan galda somu reglur sum fyri persónligan skatt til amtskommununa.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Regulering af Forholdet mellem Lagtingsskat og Kommuneskat.

§ 1.

I de Kommuner, hvor den kommunale Skatteprocent ligger 1 pCt. eller mere under den gennemsnitlige Skatteprocent paa Færøerne, skal de skattepligtige, hvis Skatteindtægt er over 10.000 Kr., svare til Amtskommunen som Tillægsskat et Beløb, som svarer til Forskellen mellem, hvad de skulde have betalt som Kommuneskat, hvis Skatteprocenten var den gennemsnitlige, og det Beløb, de betaler som Kommuneskat.

Af Skatteprovenuet kan ydes udenbys Elever, som gaar i Skole paa Færøerne, samt Færinger, som studerer i Udlandet, Tilskud til Bestridelse af Udgifterne vedrørende Undervisningen, Kost og Logi.

§ 2.

Lagtingets Skatteudvalg udregner Færøernes gennemsnitlige Skatteprocent paa følgende Maade:

Oplysninger indhentes om Skatteprocenten i hver Kommune, Folketallet i hver Kommune afrundes til Hundreder, saaledes at overskydende Tal under 50 bortkastes, og 50 og derover forhøjes. For hver Kommune multipliceres dette afrundede Folketal med Skatteprocenten, og alle disse Tal sammenlægges. Det derved fremkomne Tal divideres med det samlede afrundede Folketal paa Færøerne, og derved findes den gennemsnitlige Skatteprocent.

§ 3.

Oppebørselskontoret foretager derefter Udreigningen af den i § 1 omhandlede Tillægsskat og opkræver samme.

Om Skattens Forfaldstid, Forrentning og Udpantning gælder de samme Regler som for personlig Skat til Amtskommunen.

2. viðg. 6/2. 47. 3. viðg. 11/2. 47. Føll við 4. 0.

II. Skylda hjá peningastovnum at uppgjeva inntökur.

1. viðg. 3/12. 46. 22/2. 47 fcl.

ÁLIT (sí skjal 18).

2. viðg. 25/3—47. 3. viðg. 3/3—47. Uppskot minnilutans fæll 7. 0.
Nevndaruppskotið samtykt 19. 0.

12. Skamtan av kjöti.

1. viðg. 3/12-46. 18/12 frl.

ÁLIT

Føroya Arbeðarafelag hevur í brævi 1. august 1945 vent sær til lögtingið við áheitan um, at skipað verður fyri, at sōla av skótoyri, koyvörum og kjöti einans kann fara fram eftir býliscøllum, so øllum landsins íbúgvarum verður givið somu atkomumøguleikur til áðurnevndu vörur.

Nevndin, ið hevur viðgjørt málið, vil halda, at tað ikki nú, ið innflytan av kjöti og øðrum vörum er komin í lag aftur, er neyðugt at gjøgnumføra tað vörubýti, sum skotið verður til í brævinum frá Arbeðarafelagnum.

Uppskot:

Eintak av álitinum verður sent Føroya Arbeðarafelag.

2. viðg. 13/1—47. Fall 9—0.

13. Peningavirðið.

1. viðg. 12/12-46. 29/3-47 frl.

ÁLIT

Til Føroya Lögting hevur Føroya Skipara- og Navigatørfelag sent fylgjandi skriv:

„Føroya Skipara- og Navigatørfelag loyvir sær at venda sær til tingið við umsókn um, at peningavirðið verður ført aftur til tað, tað var í bardagaárunum, 22,40 krónur fyri eitt sterling pund. Tann virðisrækkingin, sum vit hava fingið, hevur ikki ført við sær tann bata, sum lovaður var, men hevur verið fiskimönnum og drívandi mönnum til skaða, soleiðis sum eisini ávíst varð frammamanndan, av tí at bæði fiskimaðurin í heimaróðurin og havfiskimaðurin fær minni fyri sín fisk og forrentan og avdráttur av leim tungu lánum, sum menn hava nøyðst at sett seg fyri til at útvega tey neyðturvulgu nýggju veiðifør, verða so nøgv meiri tilvandi enn tey høvdu verið við tí gamla peningavirðinum. Vit vóna tí, at tingið

lætur um heuda skaða og lórir peningavirðið aftur til kr. 22,40
fyri 1 £.”

Málið er víst til stjórnarmálaneyvndina, ið heldur tað vera best
at útseta spurningio, til stjórnarmálið er løyst.

2. viðg. 29/3 -47. Tikið til kunngerðingar.

14. Prístal og prísansan.

1. viðg. 7/8—46, 12/12 -46 frl.

ALT A

Neyvndin, ið hevur hetta mál til viðgerðar, er samd um at mæla
tinginum til, at pristalið fyri januar ársfjórðing 1947 verður útroknað
eftir somu reglum sum fyri oktober fjórðingsár.

Tað er neyðugt at fáa hetta samtykt nú, meðan neyvndin annars
mælir til, at viðgerð av spurninginum um pristal og prísansan í síni
heild heldur áfram í hesi tingsetu.

Uppskot:

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um pristal og prísansan.

§ 1.

Prísansingarráðið, víðkað samsvarandi kunngerð nr. 40, 11. de-
cember 1942, roknar út og kunngerð pr. 1. januar 1947 eitt pristal eftir
prísum pr. 15. december 1946, galdandi fyri januar fjórðingsár 1947.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi heinan vegin.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Pristal og Priskontrol.

§ 1.

Priskontrolraadet, udvidet efter Kundgørelse Nr. 40 af 11. De-
cember 1942, udarbejder og offentliggør pr. 1. januar 1947 et Pristal
paa Grundlag af Priserne pr. 15. December 1946, gældende for Januar
Kvartal 1947.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

2. viðg. 16/12---46, 3. viðg. 18/12---46, samtykt 18--0,
26/3 17 frl.

ÁLIT B

Í 1939 var spurningurin um at skipa eitt prístal á livikostnaði fyri fyrstu ferð til viðgerðar á tingi (sí lögtingstíðindi 1939, bls. 272).

Síðani hevur hesin spurningur verið frammi í 1941 (tingtíðindi 1941, bls. 196), í 1942 (tingtíðindi 1942, bls. 230), í 1943 (tingtíðindi 1943, bls. 1, 20 og 306), í 1944 (tingtíðindi 1944, bls. 199) og í 1945 (tingtíðindi 1945, bls. 10 og 89).

Í hesum viðfangi verður serliga víst til tingsviðgerðirnar í 1943, 1944 og 1945.

Í 1945 samtykti tingið at áleggja priseftiransingarráðnum at fara undir at minka handilsvinningar og amars fáa lækkað prísirnar og fáa prístalsgrundarlagið nærri kannað.

Úrslitið í príspolitikkinum línast m. a. í einum yvirleti, sum priseftiransingarráðið sendi út í oktober 1946.

Viðvíkjandi prístalsgrundarlagnum verður víst til gerðabók ráðsins frá 12. mars 1946.

Á hesum fundi prístalsnevndarinnar vóru umboðsmenn fyri øll felögin móttir umframt limir ráðsins.

Prístalsnevndin var samd um at mæla landsnevndini ella tinginum til:

- „1) at nýta sama grundarlag til prisútrokningina sum higartil.
- 2) a) at serlig nevnd við 3 könum monnum, valdir av Føroya arbeiðarafelag, Føroya arbeiðsgevarafelag og sereiskrivaranum, verður sett til at fyrirleika og fastleggja endiligt uppskot til nýtt prístalsgrundarlag, og at nevndin fer alt tað tilfarið, sum fingið er til vegar, um hendur at arbeiða við. Mest umráðandi og törvandi er eftir nevndarinnar áskoðan tað, sum fæst inn frá gjølla fórdum húshaldsroknskapum.
- b) Nevndin eigir at koma fram við uppskoti innan 15. mai 1946 um møguliga broytna at nýta til prístalsútrokning 1/7 1946, inn-til endiligt grundarlag kann fastleggjast, styðjandi seg til innheimtað húshaldsroknskap.

Aftaná samtykti ráðið at senda onanfyri tilskilaða tilmæli (smb. 1 og 2) til landsnevndina og skoyta uppí í samband við spurningin um broytna av galdandi kunngerðum og reglum um prísir v. m. (smb. skriv lögtingsskrivstovunar d. 26/2 46).“

Av øllum tí tilfari, sum víst er til framanundan, sæst, at vnski arbeiðaranna alla tíðina hevur verið at vinna fram til eina prístalsskipan, sum tryggjaði tí arbeiðandi fólkinum eina rættvisa dyrlíðarviðbót til galdandi grundlønir og í samjóð við tingið at halda mest møguligt aftur í prísstöðrinum. Her kann serliga víst til viðgerðina av reglunum um lönar- og prísstopp í mars 1943.

Tað vil ætlandi eisini siggjast av hesum tilfari, at pristalsgrundarlagið skuldi fyrst og fremst verða so sett saman í vörðugðum og tali, at tað gav tað rættast möguliga bilati av prísrørsluni á einum vanligum húshaldi sum viðbólarnet.

Tann ójavni, sum annars kom til orða, snúði seg mest um, hvussu mikið pristalsstigin skuldu telja í viðbótini, og umsiðir eydnaðist tað arbeidarunum at fáa tingið at samtykkja eitt oyra viðbót fyri hvørt pristalsstig uppeftir og 0,85 niðureftir frá 250. Í Danmark var tann skipan, at hvørt pristalsstigið telur 0,85 oyru viðbót, í Svøríki minni.

Nú hevur Føroya arbeidarafelag aftur vent sær til tingið við kravi um eina umskipan av pristalsgrundarlagnum og lagt fram uppskot til tíkt. Eisini hevur felagið reist krav um hækkan av galdandi grundlönun og um lutföku í príseftiransingini.

Aðalkravið, hækkanin av grundlönunum, hevur sína grund í teim fíggjarligu framsligum, sum Føroyar hava havt tey seinri árin, soleiðis at arbeidaranna keypiorka yvirhövur er væl minkað upp á seg. Lönarar arbeidaranna hava ikki havt í sær möguleika til at fylgt við í teirri uppgongu í liviligu viðurskiftunum her á landi, serliga tað seinri tíðina.

Tað framgongur av lí, ið fram er farið í hesum máli, at arbeidarafelöginu nú krevja framt eina livikostnaðarættan sum pristalsgrundarlag sum tvörskurð og grundlönina hækkaða í mun til tílika livikostnaðarættan.

Nevndin hevur haft samráð við bæði Føroya arbeidarafelag og Føroya arbeidsgevarafelag um málið.

Tað hevur ikki eydnast at tingið felöginu at ganga saman um eina felagsstöðu. Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Minnilutin (W. Smith) heldur fram:

Tað er skilligt, at ein nýskipan, sum greinar seg út í allar samfelagstættir, ikki í fyrstu syftu kann hava verið so fullkomín í sínum upprunliga skapi, at hon í praksis ikki hevur turnað imóti ymsum interessum.

Tað er einki lætt verk at smíðja eina tílika skipan, sum her er talan um, á ein bált, sum ger öllum til vildar — eins og ein yvirgongd frá vanligum til óvanlig stig beinleiðis orsaka, at fólk knappliga mugu innstílla seg uppá at taka við nýggjum tiltökum soleiðis, sum tey koma at fyriliggja, uttan at ein fær høvi til at kanna, hvørvátt hesi tiltök vóru lagað samsvarandi tær verunligu umstøðurnar.

Væntandi var, at tað í fyrstu syftu bleiv eitt bráðskundis úrslit, ið kom at fyriliggja, lön- og pristalsspurninginum viðvíkjandi, og leingi var tað heldur ikki, fyrr enn ein saklig kanna skapaði somiklan klárleika, at pristalsskipanin í síni samanseting sum lön- og pristalsregulator - hvíldi á einum ófullkomnum grundarlagi.

Hetta er eisini ásannað undir fyrrverandi tingviðgerðum av málinum.

Tað er vert at nevna, at „Det statistiske Departement (J. Nr. 5252—26—182)“ í síni frágreiðing av 4/12—45 sigur, „at det (grundarlagið) ændres ved visse Mellemrum, saaledes at de Forskydninger, der indtreffer i Forbrugsforholdene blandt den Befolkningsgruppe, Pristalsberegningen særlig tager Sigte paa, kommer til Udtryk i Budgettet.“

Í Danmark varð prístalsskipanin sett í verk í 1915, so tað er eyðsæð, at tað er ikki minni neyðugt í Føroyum at gera alt fyri at finna fram til eina rættvísa skipan.

Ein tímalönti arbeidarin, sum jú er tann stættur, ið prístals-skipanin mest beinleiðis rakar, var eisini hin fyrstu, sum ávisti brekini.

Men eitt er at ávísar skeivleikar, eitt heilt annað er at fáa teir rættaðar.

Til hetta seinasta vóru ongur alstøður út yvir tað, sum skjótast komdi undir ein valdgerðarrætt, sum í praksis ikki gekk arbeidarum til vildar.

Á vanligan hátt var ikki møgulegt at gera sáttmálar.

Arbeidarin var við lóg bundin til at leggja niður síni náttúrligu vápn, og hann virði hesar lógarreglur, hóast hann hervið ikki góðkendi tey kor, hann av uttanveltaðum umstøðum var noyddur at vera undirbráttligur.

Hetta førði við sær, at grundløn arbeidarans alrei bleiv greiðliga kannað og sett í mun til hitt veruliga livikostnaðarkravið. Í 1939 tikið sum utgongdspunkt og í mun til príslopið.

Veruleikin er tann, at munurin millum tað í 1939 skrásettu grundløn og stigið í vöruprísnum varð so hóltað, at prísstigið fekk ein fyrimum, sum tað onganlíð er eydnast arbeidarinum at innheinta. Tað vil við øðrum orðum siga, at arbeidarin aldrin fekk høvdið fyri seg í stríðnum fyri dagligum uppihaldi.

Hetta er arbeidarin greiður yvir í dag. Einn meira er honum greitt, at keypiorka hansara er trykt niðurreftir í mun til tað fíggjærliga framtig, sum Føroyar hava haft hesi seinastu árin.

Orsakað av hesum hevur Føroya Arbeðarafelag vent sær til tingið ferð eftir ferð við áheitan um at fáa høtt um viðurskiftini.

Á fundi við arbeðsgevarunum varð av lögtingslíni framsett ynski um, at umboðsmenn Føroya Arbeðsgevarafelags söktu tingingar við umboðsmenn Føroya Arbeðarafelags til tess, at partarnir kundu tala út um viðurskiftini.

Umboðsmenn Føroya Arbeðarafelags vóru glaðir við at koma til fundar og vóru villigir at samráðast, og væntaðu teir, at ein fundur fekkst í lag, eftirsum Føroya Arbeðsgevarafelag alikavæl varð umboðað í Havn.

Stjórn Føroya Arbeðarafelags frætti tó skjótt, at arbeðsgevarar ikki høvdu í hyggju at tingast, og beyð tí formaður Føroya Arbeðarafelags sær at fyrireika fund á tann hátt, at Føroya Arbeðarafelag var tann, ið bjóðaði inn. Men einki batti. Innbjóðingin varð avvíst, og umboðsmenn Føroya Arbeðsgevarafelags fóru hvør til síns uttan víðari.

Hetta má haldast at vera lögin atburður, sum ikki kann elva annað enn illstøðu, og óunsið má tað sigast at vera, at ein parturin skal lata ein kjans gleppa sær av hondum, har hann kanska hevði kunnað avleitt nakað av tí trýsti, sum nú veruliga ger seg galdandi yvir fyri Føroya Lögtingi.

Tingið má nú taka støðu til eitt felagskrav frá hini samlaðu arbeðarafjöldini í Føroyum, sum í hesum dögum er umboðað í Havn, og sum hava sent Prístalsnevndini hesa resolusjón:

„Umboðsmenn fyri arbeiðarafelöginum ímanfyri Føroya Arbeiðarafelag komnu saman til fundar at viðgera málið viðvíkjandi lön- og prístalsspurningin venda sær til tingið við hesi resolusjón:

1. Føroya Arbeiðarafelag hevur sum kunnugt beitt á tingið um at fáa broytt grundlön arbeiðaranna, og samstundis fáa skrúsett eitt nýtt grundarlag fyri prístalsútrokningina.
2. Umboðsmenn fyri F. A. hava haft tingingar við Prístalsnevnd Løgtingsins og har munnliga sett fram áskoðan felagsins útlátt til húshaldsbudgeti, sum er útarbeitt av Fylking og góðkent av Føroya Arbeiðarafelag.
3. Føroya Arbeiðarafelag hevur latið hetta húshaldsbudgeti lannað av Prísansingarráð Føroya. Tað eydnaðist ikki ráðnum at ávísar allar prísir aftur til 1939.
4. Ráðið sær seg ikki ført fyri at mótprógva teir av felagnum ávístu vöruprísir fyri 1939. Felagsins prístalsútrokning verður tí hildin at verða tann beinasta, ið higar til er sett fram og fastheldur tí, at hon verður góðlíkin av tinginum, og at grundlönin verður hækkað til 166 oyru, ið sambært felagsins útrokning av livikostnaðinum 1939, var tann lön, ið kravdist, um ein arbeiðarafamilja kundi hava sánilig livivilkor.
Felagið ger varð við, at grundlönin 100 (summasaðni væl minni) var minnstalön í 1939, og nú við lög er galdandi sum mestalön, hóast fjóðarimulókan er økt í stórum hesi árin.
5. Føroya Arbeiðarafelag hevur verið til reiðar at tingast við Føroya Arbeiðsgevarafelag, hvørs umboðsmenn hava verið til fundar í Havn í hesum dögum. Føroya Arbeiðsgevarafelag hevur sýtt samkoma við Føroya Arbeiðarafelag.
6. Føroya Arbeiðarafelag krevur tí enn sterkari, at tingið viðger prístalsspurningin fyri álvara í hesu tingseti.
7. Føroya Arbeiðarafelag er væl vitandi um teir trupulleikar, ið standast av einum hægri prístali. Men vit gera varð við, at tað er ikki ein hægri nominallön, ið vit krevja, men ein reallön, ið er nóg stór til at gera okkum fórar fyri at greiða læt útreiðslur okkara húshaldsbudgeti imitheldur. Samstundis sum Føroya Arbeiðarafelag krevur hesa grundlönarökking, vísir tað á, at heldur enn prístalslækkan ynskir tað lækkan av vöru prísunum. Men hesu ferð halda vit okkum ikki til at biða eftir eini slíkari prístalækkan, men krevja hesa lönurábót setta í verk frá 1. apríl í ár. Samstundis mæla vit til, at prísansingarskivið verður nýskípað, og krevja vit, at Føroya Arbeiðarafelag verður umboðað í prísansingarráðnum. Vit eru annars albið til reiðar at verða til hjálpar við eini slíkari nýskípan ella öðrum ábótum.
8. Kravt verður, at lönin 166 oyru við lög verður gjörd minnstalön um allar Føroyar. Her afturat verður at leggja, at lönirnar fyri kvinnur verða hækkaðar í sama mun sum grundlönin, og handverkarar og aðrir arbeiðarar, sosum kola-, sement-, grótarbeiðarar og bilfórarar verða løntir við 166 oyru plus 35 oyru um lönin sum grundlön plus umboðsviðbót.
9. Ein umboðsnevnd í F. A.s verður verandi í Havn, meðan ting-

viðgerð av hesum máli fer fram, og vænta vit, at Prístalsnevnd Løgtingsins ikki setur fram uppskot, ið gongur innóti felagsins krøvum, uttan umboðsmenn felagsins fyrst hava fingið høvi til fyri nevndini at greiða gjøllari frá sjónarmiðum arbeidaranna."

Aftaná at henda resolusjón er komin nevndini í hendi hevur eisini Føroya Arbeidsgevarafelag sett fram sína áskoðan í soljóðandi skrivi:

„Vit vísa á fundin 8. mars 1947 við prístalsnevnd Løgtingsins viðvíkjandi kravinum frá Føroya Arbeidarafelag um hækkan av grundlönini og regulering av prístalinum og skulu siga frá, at Føroya Arbeidsgevarafelag á eykaðalfundi í dag viðlóku harðliga at mótmæla hesum.

Tann grundlön, ið var í 1939, var ikki uppsægd av nøkrum arbeidarafelag og hevur hon tí avgjørt ikki verið ov lág. Sum dømi kunnu vit siga, at Danmark, sum hevur hægsta livifól í Europa, í 1939 hevði eitt húshaldsbudgett uppá kr. 2831,00, meðan okkara tá varð lagt til kr. 2261,28. Av hesum kann Løgtingið síggja, at tað budgett, sum Føroya Arbeidarafelag nú vil hava fastlagt fyri 1939 til kr. 4006,77, er fullkomuliga burtur av allari leið.

Arbeidara- og arbeidsgevarafelögin vóru einig um at fáa sett eitt prístal fyri Føroyar, og at lønin varð regulerað hareftir soleiðis sum vanligt var aðrar staðir. Danmark, sum gevur hægst fyri hvørt prístalsstig av norðanlondunum, gav 0.85 oyru fyri stig-ið, og tað var tikið sum grundarlag fyri Føroyar. Hella varð av tí heiðraða Løgtingi sett úr gildi við lóg - samhart kunningerð nr. 10 av 21. apríl 1943 — uttan at arbeidsgevararnir vóru atspurdir. Síðani hava arbeidararnir fingið 1 oyra fyri hvørt prístalsstig, hvat avgjørt er fullt viðurgjald fyri dýrtíðina.

Er prístalið, ið er galdandi í dag, ikki rættvíst, mega teir, ið við tað hava at gera, fáa tað rættað.

Ein hækkan av grundlönini til kr. 1.66 vilja arbeidsgevararnir í øllum føri ikki ganga við til, so má antin breyta ella bera. Tað er óðamannatala og -roynd, tá ið menn tosa um ella royna at fáa arbeidsmannagrundlönina hægri, enn hon hevur verið higartil, tá ið tað er ein beiskur veruleiki, at menn og virkir hava kviða sær fyri at gjørt meira enn hægst neyðlucvuligt við tí arbeidislön, vit hava haft. Skal hon verða hægri enn, eru vit visir í, at enn minni ella einki verður gjørt. Hvi røður eingin til dömis um at fara at turka fisk? Jú, tí at menn eru bangnir fyri, at tað ikki kann løna seg við teimum lönnum, við hava, og so tosa um hægri lön enn, ja, tá er tað spurningurin avgjördur av sær sjálvum.

Við lógini eftir kunningerð nr. 10 hevur Løgtingið gjørt, at tá prístalið kemur niður aftur á 100, verður grundlönin kr. 1,221, um tíman, har hon fyrr var kr. 1,00.

Vit tilmæla tí heiðraða Løgtingið at fáa endrað kunningerð nr. 10 soleiðis, at lønin fellur við 1 oyra fyri hvørt prístalsstig.

og at nevnið kravið frá Føroya Arbeðarafelag av 1. mars h. á. um hækkan av grundlønini."

Eftir hesum at døma og sambært tað, sum áður er flutt fram, er einki útlit til, at partarnir kunna koma ásamt gjøgnum tingingar.

So slutt verður tað tingsins uppgáva at taka stöðu til málið og avgera tað.

Minnilutin skjýtur uppá, at tingið góðtekur tað av Føroya Arbeðarafelag útarbeidda húshaldsbudgett og samtykkir krav arbeðarafelagsins um eina hægri grundløn og við lóg at skráseta hana sum minnstuløn.

Minnilutin mælir víðari til, at tingið styðjar uppskot Føroya Arbeðarafelags um eina nýskipan, ið verður sett í verk innan fyrri prísansingarráðið.

Tað má ásannast, at felagið er umboðað av monnum, sum gjøgnum áriní hava gjørt prístalsspurningin til eitt áhugamál innan felags, so vítt at teir mugu halda at vera kvalificeraðir at vera við í eini nýskipan av prísansingarráðnum.

Minnilutin er fullt út samdur við Føroya Arbeðarafelag í so máta, sum tað avgjørt er ein veruleiki, at prísansan hevur nettupp tey brek, sum hava orsakað, at vit procentvis hava eina hægri dýrtíðarviðbót enn grundløn, samanlíknað við Danmark og Bretland, har forholdið er tað mótsætta.

Hetta kann verða tíkið sum eitt prógv fyri, at okkara lön- og prístalsskipan hvílir á einum minni reellum grundarlagi.

Tað sleppst tí ikki uttanum, at her má ein broytan verða gjørd, sjálvt um tað verður eitt tungt tak, og tað við fyrsta eygakast kann sýnast, at her verður talan um at skapa rúmari ræsur fyri innflásjón, sum ein vakin prísansan tó má halda at kunna mótvirka.

Meirilutin (Kr. Djurhuus, H. Djurhuus, H. Iversen og Pont Petersen) skilur væl, at arbeðararnir nú halda tað vera rímuligt, at teir fáa eina lønhækkan, svarandi til tæc broyttu vinnuligu og fíggjarligu umstöður í samfelagnum, og er meirilutin harnur um, at arbeðarin og arbeðsgevarin ikki hava funnið hvønn annan í eini felagsinnstilling til tingið. Samstundis er meirilutin tó greiður yvir, at ein lønhækkan nú, ífall hon fer fram í størri mál enn rentabilitetin í okkara hövuðsvinnu — fiskivinnuni — tilletur, vil fáa álvarsamar fylgjur og vil føra inflásjón við sær.

Ífall so verður, verða tað tey veiku í samfelagnum, sum ringast tola eina dýrtíð, og millum teirra teir arbeðarar, sum ikki hvønn dag kunnu fáa arbeði, sum koma at liggja undir fyri inflásjónshylgjun.

Meirilutin kann ikki vera við til at fremja ein líkan útvikling, men vil fegin vera við til at skipa tey laguligastu kor fyri allar stættir.

Meirilutin hevur tað treysti á arbeðarunum, at teir skilja vandan við inflásjón og vilja vera rímuligur við teirra krøvum.

Príseftiransingin er eitt ógvuliga neyðugt amboð til at mótvirka prísstíg, og kann hendan eftiransan ongantíð skipast nóg væl.

Arbeðaranna ynski um at fáa ein lín í prísansingarráðið kann ikki sigast at vera órímiligt, men vil minnilutin halda, at í so fall eigur sovel fiskimaðurin og arbeðsgevarin at fáa hvønn sín lín í ráðið.

sum soleiðis kemur at hava 7 limir, harav tingið hevur valgt teir 4 limirnar.

Meiraltin er av tí áskoðan, at tað tekniska og skrivstovuliga arbeiðið framvegis kemur at hvíla á formanni og starvsfólki ráðsins, meðan ivamálini verða at viðgera av tí samlaða ráðnum.

Við tað, at arbeidararnir ikki longur hava álit á grundarlaganum fyri útrokning av prístalinum sum rættvisan prísregulator, vil meiraltin halda tað vera beinast, at tingið áleggur prísansingarráðnum heinan vegin at fara undir at kunna málið og um neyðugt at útrokna eitt nýtt prístalsbudgett, aftaná at hava innheimtað allar tær neyðturvuligu upplýsingar, sum t. d. nøkur kontrollerað húshaldsrøkskap, og at autorisera tað nýggja grundarlagi frá og við 1. januar 1948.

Vísandi til tað, ið frammanundan er flutt fram, vil meiraltin út frá tí príncippi halda, at tingið ikki eigur at greiða løntrætt á annan hátt enn at fyriskriva reglur fyri, hvussu trættir skulu greiðast, at tað nú má vera beinast at geva arbeidarum og arbeidsgevarum friar ræsur til aftur at samráðast og til sjálvir at greiða møguligar løntrættur í framtíðini, soleiðis at meiraltin skjýtur upp:

principalt at gera arbeidarum og arbeidsgevarum streiku- og lockout-rættin aftur.

subsidiært letur valdgerðardómstólin avgera allar løntrættur arbeidara og arbeidsgevara imíllum.

Uppskot:

Pró minnilutannum (W. Smith):

1. Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Pristal og Priskontrol.

§ 1.

Priskontrol-Raadet for Færøerne, jfr. § 2 i Kundgørelse Nr. 59 af 9/12 1941, skal fremtidig bestaa af 5 Medlemmer, hvoraf 3 vælges af Lagtinget, 1 Medlem af „Føroya Arbeidsgevarafelag“ og 1 Medlem af „Føroya Arbeidarafelag“. Raadet konstituerer sig selv. Forslag, der ikke opnaar Stemmeflerhed, betragtes som bortfaldet.

§ 2.

Priskontrol-Raadet, udvidet efter Kundgørelse Nr. 10 af 11/12 1942, udarbejder og offentliggør til 1/1 1947 og derefter hver følgende 1. Juli, 1. Oktober og 1. Januar et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. i den foregaaende Maaned for de Varemengder, som er opstillet af „Føroya Arbeidarafelag“ som et Husholdningsbudget pr. 1/7 1939, lydende paa Kr. 1006.77.

§ 3.

Priskontrol-Raadet har Hjemmel til under Prisundersøgelser at træffe Bestemmelse om Fastsættelse af en lavere Avance end hidtil gældende.

§ 4.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks, og samtidig ophæves Kundgørelse Nr. 5 af 20/4- 1945 vedrørende Pristal og Priskontrol.

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um prístal og príseftirlitan

§ 1.

Prísansingarráð Føroya, samanber gr. 2 í lógarkunngerð nr. 59 frá 9. december 1941, skal hereftir hava 5 limir, harav 3 verða valdir av Løgtinginum, 1 limur av „Føroya Arbeidsgevarafelag“ og 1 limur av „Føroya Arbeðarafelag“. Ráðið skipar seg sjálvt Uppskot, sum ikki fáa atkvøðuneirihlut, eru burturdottin.

§ 2.

Prísansingarráðið, viðkað shr. lógarkunngerð nr. 40 frá 11. december 1942, roknað út og kunnger til 1. apríl 1947 og hereftir hvønn 1. júlí, 1. oktober og 1. júníur eitt prístal eftir prísnumm pr. 15. í mánaðinum frammanundan fyri tær vörumögdin, ið av „Føroya Arbeðarafelag“ eru uppsettar sum eitt húshaldsbudget pr. 1/7- 1947. Ljóðandi uppá kr. 4006.77.

§ 3.

Prísansingarráðið fær heimild til undir príseftirlitnum at taka avgerð um setan av lægri ágóðum enn higartil vanliga.

§ 4.

Hesar fyriskipanir koma í gildi beinan vegin, og samstundis fer kunngerð nr. 5 20/4- 1945 viðvíkjandi prístali og príseftirlitan úr gildi.

II. A. Principalt:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Arbejdsløn.

§ 1.

Den i Kundgørelse Nr. 40 af 21/4 1943 omhandlede Grundløn pr. Time fastsættes som Mindsteløn for Arbejde paa Land til 166 Öre, dog for Kul-, Cement- og Stenarbejde og Fagarbejde samt for Bilførere til 201 Öre, plus Redskubsgodtgørelse, og for Arbejdere under 18 Aar samt for kvindelige Arbejdere forhøjes Lønnen med 66 pCt af den nuværende Grundløn.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft 1. April 1947.

Bráðfengis ásetanir fyri Föroyar um arbeiðslön.

§ 1.

Tann í kunngerð nr. 10, 21/4-1943, nevnda grundlön pr. tíma verður ásett sum minstalön fyri arbeiði á landi til 166 oyru. ló fyri kol-, cement- og grótarbeiði og fakarbeiði eins og fyri bilførarar til 201 oyru plus endurgjald fyri amboð, og fyri arbeiðarar undir 18 ár og kvámmuligar arbeiðarar verður lönin hækkað við 66 ps. av tí núverandi grundlön.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi 1. apríl 1947.

B. *Subsidiært.*

1) *Midlertidige Bestemmelser om Ophævelse af Kundgørelse Nr. 63 af 15. December 1941.*

§ 1.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 63 af 15. December 1941 om Afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold, jfr. Kundgørelse Nr. 44 af 17. December 1942, ophæves.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Bráðfengis ásetanir um avtöku av kunngerð nr. 63, 15. december 1941.

§ 1.

Bráðfengis ásetanir fyri Föroyar nr. 63, 15. december 1941, um avgerð av arbeiðsósemju, sbr. kunngerð nr. 44, 17. december 1942, fara í gildi.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

2) *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Arbejdsoverenskomster.*

§ 1.

Alle Overenskomster mellem Arbejdssforeninger og Arbejdsgiverforeninger eller Arbejdsgivere ophæves fra 1. April 1947 af regne.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um arbeidssáttmálar.

§ 1.

Allir sáttmálar millum arbeidarafeløg og arbeidsgjevarafeløg ella arbeidsgjevarar fara úr gildi frá 1. apríl 1947.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

Frá meirilutanum (Kr. Djurhuus, H. Djurhuus, H. Iversen og Poul Petersen):

A. ARBEIDSLÖNARSPURNINGURIN

Principalt:

Bestemmelser om Ophævelse af Kundgørelse Nr. 63 af 15. December 1941

§ 1.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 63 af 15. December 1941 om Afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold, jfr. Kundgørelse Nr. 44 af 17. December 1942, ophæves.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Ásetanir um avtöku av kunngerð nr. 63, 15. december 1941.

§ 1.

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar nr. 63, 15. december 1941 um avgerð av arbeidssömju, sbr. kunngerð nr. 44, 17. december 1942, fara úr gildi.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinanvegin.

Subsidiært:

- 1) *Tillæg til Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Priser, Arbejdslønninger m. v.*

§ 1.

I Kundgørelse Nr. 6 af 23. Marts 1943 om Priser, Arbejdslønninger m. v., § 3, 1. Stk. udgaar Ordene „den pr. 1. April 1943 gæl-

dende Arbejdsløn jfr. § 5", og i Stedet sættes: „den pr. 1. April 1943 gældende eller senere efter Reglerne i Kundgørelse Nr. 63 af 15. December 1941 fastsatte Arbejdsløn jfr. § 5“.

§ 2.

Til § 5 føjes som nyt Stykke:

„De i denne Paragraf indeholdte Bestemmelser skal dog ikke være til Hinder for, at der mellem Arbejder og Arbejdsgiver ved kollektiv Overenskomst eller ved Voldgiftskendelse kan fastsættes en højere Grundløn end een Krone pr. Time under Iagttagelse af de i Kundgørelse Nr. 63 af 15. December 1941 indeholdte Regler.“

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder straks i Kraft.

Uppískoyti til bráðfengis ásetanir fyri Føroyar um prísir, arbeiðslönir o. a.

§ 1.

I kunningarð nr. 6, 23. mars 1943 um prísir, arbeiðslönir o. a., § 3, 1. stk., ganga úi orðini „den pr. 1. April 1943 gældende Arbejdsløn jfr. § 5“, og i staðin verður sett: „tann pr. 1. apríl 1943 galdandi ella seinri eftir reglunum í kunningarð nr. 63, 15. december 1941 ásetta arbeiðslön sbr. § 5“.

§ 2.

Til § 5 verður sett sum nýtt stykki:

„Fær í hesu grein innihildnu ásetanir skulu tó ikki forða fyri, at lægri grundlön enn 1 króna í tíman kann ásetast annaðhvørt við kollektivan sáttmála millum arbeiðara og arbeiðsgevara ella við gerðadómi undir eftirskeltan av teinum í kunningarð nr. 63, 15. december 1941, innihildnu reglum.“

§ 3.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

2) Ændringer i Kundgørelse Nr. 63 af 15. December 1941 om Afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold.

§ 1.

I § 6 ændres „1916“ til „1919“.

§ 2.

§ 7 affattes saaledes:

„Overtrædelse af nærværende Bestemmelser samt Undladelse af at efterkomme Voldgiftsnævnets Kendelse betragtes som Overenskomstbrud og straffes med Bøder, der tilfalder Amts-fonden. Samme

Straf ifalder de Personer eller Virksomheder, som deltager i ulovlig Strejke eller Lockout. Sagerne behandles som Politisager."

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

*Broytingar í kunngerð nr. 63, 15. december 1941, um avgerð av
arbeiðsósømjum.*

§ 1.

I § 6 verður „1916“ broytt til „1919“.

§ 2.

„Brot á hesar fyrisetanir og undanburður at halda úrskurðir valdgerðarrættarsins verður hildið at vera semjubrot, og verður revsað við sektum, sum falla til æntsgrunnin. Á sama hátt verða at revsa persónar ella virkir, sum taka lut í ólógligari streiku ella verkfalli. Málini verða at viðgera sum lögreglumál.

§ 3.

Hesar úsetanir koma í gildi beinan vegin.

B. PRISFETIRANSAN

*Ændring í Midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 5 af 20. April
1945 vedrørende Pristal og Priskontrol.*

§ 1.

§ 2 affattes saaledes:

Priskontrolraadet for Færøerne, jfr. § 2 i Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941, skal fremtidig bestaa af 7 Medlemmer, der vælges saaledes:

4 Medlemmer vælges af Færøernes Lagting.

1 Medlem vælges af Føroya Arbeðarafelag.

1 Medlem vælges af Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya Fiskimannafelag í Forening.

1 Medlem vælges af Føroya Arbeðisgevarufelag.

Raadet konstituerer sig selv og fastsætter sin Forretningsorden.

§ 2.

Priskontrol-Raadet udvidet efter Kundgørelse Nr. 40 af 11. December 1942, udarbejder og offentliggør pr. 1. April 1947 og derefter pr. 1. i hvert Kvartal et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. i den foregaaende Maaned for de Varemengder, som er eller bliver opstillet og godkendt som et Husholdningsbudget pr. 1. Juli 1939.

§ 3.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

*Broyting í bráðfengis ásetanum fyri Føroyar nr. 5, 20. apríl 1945, við-
vítjandi prístali og príseftirlousing.*

§ 1.

§ 2 verður orðað soleiðis:

„Prisansingarráð Føroya, sbr. § 2 í kunningarð nr. 59, 9. december 1941, skal hereftir hava 7 limir, ið verða valdir soleiðis:

4 limir verða valdir av Føroya Lögtingi,

1 limur verður valdur av Føroya Arbeðarafelag,

1 limur verður valdur av Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya Fiskimannafelag í felag,

1 limur verður valdur av Føroya Arbeðisgevarafelag.

Ráðið skipar seg sjálvt og ásetir reglur fyri virki sítt.

§ 2.

Prisansingarráðið, víðkað sbr. kunningarð nr. 40, 11. december 1942, roknað út og kunningar pr. 1. apríl 1947 og hereftir pr. 1. í hvørjum fjórðingsári eitt prístal eftir prísunum pr. 15. í mánaðinum frammanundan fyri tær vörunögdir, ið eru ella verða uppsettar og góðkendar sum eitt húshaldsbudget pr. 1. júlí 1939.

§ 3.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

C. HÚSHALDSBUDGET

Álagt verður prisansingarráðnum beinan vegin at fáa tilvega neyðturvuligar upplýsingar til fastleggjan av nýggjum prístalsgrundarlag, og prístalsnevndin verður heimilað at autorisera flíkt til nýtslu við útroknan av prístalinum frá og við 1. júlí 1947.

Frl. Broytingaruppskot frá meirilutanum:

Frá meirilutanum (Kr. Djurhuus, H. Djurhuus, Hans Iversen og Poul Petersen):

1) Í uppskoti A principalt verður sett sum

§ 2.

Semjur viðvíkjandi arbeiðsviðurskiftum á landi, ið verið hava leypandi vegna reglum í gr. 1 í nevndu lóg, kunnu báðar megin frá sigast upp við einum mánaða fyrirvarni, ló fyrst til upphald frá 1. maí 1947.

§ 2.

Overenskomster vedrørende Arbejdsforhold paa Landjorden, der har været løbende som Følge af den i § 1 nævnte Lov, kan fra begge Sider opsiges med en Maanedes Varsel, dog tidligst til Ophør den 1. Maj 1947.

2)

§ 3.

Tær i kunngerð nr. 6, 23. mars 1943, um prísir, arbeiðslönir o. a. innihildnu ásetanir skulu tó ikki forða fyrri, at hægri grundlön enn 1 króna í tíman kann ásetast við kollektivan sáttmála millum arbeiðara og arbeiðsgevara.

§ 3.

De i Kundgørelse Nr. 6 af 23. Marts 1943 om Priser, Arbejdsløninger m. v. indeholdte Bestemmelser skal dog ikke være til Hinder for, at der mellem Arbejder og Arbejdsgiver ved kollektiv Overenskomst kan fastsættes en højere Grundløn end een Kroue pr. Time.

3) § 2 í uppskotinum verður broytt til § 4.

§ 2 í Forslaget ændres til § 4.

2. og 3. viðg. 27/3 — 47.

Principala uppskot meirilutans A § 1 samtykt við 20 — 0.
§ 2 í broytingaruppskotinum samtykt 16 — 0, §§ 3 og 4 við 14 — 0.
Uppskot meirilutans B § 1 samtykt 17 — 0, § 2 við 16 — 0, § 3 við 15 — 0.

Uppskot meirilutans C samtykt 14 — 0.

10/3 — 47 frl.

ÁLIT C

Nevndin, ið hefur hetta mál til viðgerðar, er samd um at mæla tinginum til, at prístalið fyrri apríl ársfjórðing 1947 verður útróknað eftir somu reglum sum fyrri januar fjórðingsár.

Tað er neyðugt at fáa hetta samtykt nú, meðan nevndin annars mælir til, at viðgerð av spurninginum um prístal og prísansan í síni heild heldur áfram í hesi tingsetu.

*Uppskot:**Bráfengis ásetanir fyri Føroyar um prístal og prísansan.*

§ 1.

Prísansingarráðið, viðkað samsvarandi kunngerð nr. 40, 11. december 1942, reknar út og kunnger pr. 1. apríl prístal eftir prísnum pr. 15. mars, galdandi fyri apríl fjórðingsár 1947.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Pristal og Priskontrol

§ 1.

Priskontrolraadet, udvidet efter Kundgørelse Nr. 40 af 11. December 1942, udarbejder og offentliggør pr. 1. April et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. Marts, gældende for April Kvartal 1947.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

2. viðg. 13/3 — 47, 3. viðg. 27/3 — 47. Samtykt 19--0.

15. Ferðaútreiðslur embætislækna.

1. viðg. 3/12---46. 12/12---16 frl.

ÁLIT

Kunngerð nr. 19, 18. februar 1944, ásetir fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1944 til 31. mars 1947, at embætislæknar hava rætt til at fáa galdið 50 oyru pr. km á embætisferðum, tó minst 4 kr. pr. ferð, tá bilur ella bátur ikki verður nýttur, ella serslök semja ikki er gjörd.

Kunngerð nr. 1, 3. januar 1941, ásetti, at flutningsendurgjaldið, sum ásett var við kunngerð frá innanríkisráðnum, 1. februar 1939, skuldi verða galdandi óbroytt frá 1. apríl 1941 til 31. mars 1944. Kunngerðin frá innanríkisráðnum 1. februar 1939 ásetti 25 oyru pr. km og minst 2 kr.

Lögtingsskrivstovan hevur 3. september í ár skrivað til amtið, at málið verður at viðgera á tingi aftur í ár, og amtið hevur biðið um ummæli frá amtslæknunum. Amtslæknin mælir til, at reglurnar í kunngerðini av 18. februar 1944 verða galdandi fyri komandi ár, av tí at prístalið í Føroyum er lítið broytt síðan 1944, og av tí at hesar útreiðslur hava so lítið at lýða.

Amtnaðurin vísir til ummælið frá amtslæknunum og er samdur við hann.

Fíggingarnevndin skal, vísandi á ummælið frá amtslæknunum og umsögn amtnamsins mæla til, at tær núgaldandi reglur verða endurnýggjaðar fyri tíðarskeiðið frá 1. apríl 1947 til 31. mars 1950, og setir fram soljóðandi

Uppskot:

Tingið viðmælir, at ferðaendurgjaldið til embætislæknar fyri tær í álitinum umtalaðu ferðir fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1947 til 31. mars 1950 verður sett til 50 oyru fyri hvønn byrjaðan km, tó minst 4 kr. fyri hvørja ferð.

2. og 3. viðg. 18/12---46. Samtykt 16 0.

16. Broytan av lögtingslógini.

1. viðg. 3/12 46. 18/3 47 fcl.

ÁLIT

Havnar Sjalvstýrisfelag hevur lagt hetta mál inn á ting í so-
ljóðandi skrivi: „Havnar Sjalvstýrisfelag loyvir sær við hesum at heita
á Føroya Løgting um at broyta vallógina til tingið soleiðis, at einhvør
lógliga tilmeldaður flokkur fær teir menn inn á ting, sum hann hevur
rætt til eftir sínum samlaða stemmutali.“

Tórshavn, hin 23/11-1945.

fyrir Havnar Sjalvstýrisfelag
L. Zachariassen (sign)
formaður

Tingið hevur givið ymsamálanevndini upp í hendi at avgreiða
málið, men av tí at nevndin hevur haft nógv onnur mál til viðgerðar
og nevndarlimirnir eina eru bundnir av átroðkandi uppgávum, hóast
tingsetan er langt útliðin, mælir nevndin til, at málið verður uppافتur-
tikið til viðgerðar á komandi Ólavsökutingsetu.

Uppskot:

Málið verður goymt til komandi vanligu tingsetu.

2. viðg. 20/3--47, 3. viðg. 25/3--47. Samtykt 15-0.

17. Avtöka av kunngerð um gerðadóm viðv. arbeiðisósemju.

1. viðg. 7/12—46. 26/2 frl.

ÁLIT

Hetta mál er lagt inn á ting av Föroya Fiskimannafelag í skrivi, dagsett 11. september 1946, soljóðandi:

„Vegna Föroya Fiskimannafelag skal eg hervið heita á tingið um at taka „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold“ av 15. december 1941 úr gildi til 1. januar 1947.“

Fiskimálaneynd Lögtingsins hevur viðgjørt hesa áheitan, sum hevur allar organiseraðar fiskimenn í Föroyum aftan fyri seg.

Ein minniluti (Dam og Smith) heldur, at hetta er eitt álvarsamt mál, tí her er talað um at finna fram til eitt úrslit, sum eigur at verða ikki bert okkara fiskimannastætti, men landinum í síni heild til baka og frama.

Tað er av Föroya Fiskimannafelag eins og hinum vinnufelögnum í Föroyum ásannað, at kunngerðin av 15. december 1941 var neyðugt tiltak í kriggsárumum. Tað cydnaðist eisini, stórt sæð, at vinna okkara fiskimonnum og arbeiðsmonnum tolulig kor atvíkavist gjøgnum sáttmálar og gjøgnum pristalsskipanina.

So leingi feskfiskasiglingin var ein hövuðstáttur í fiskivinnuni, gekk sámuliga til at fáa í lag hóskandi sáttmálar partanna millum.

Í seinastuni er nógv broytt. Sigling við feskfiski er so at siga burturdöttin.

Men nú eru vit aftur farnir at veiða fiskin sjálvir og sáttmálastrið fer at kykna upp av nýggjum.

Föroya fiskimenn eru fyrri einum brutto-sáttmála, og hava teir roynt at fingið sömdir hesum viðvíkjandi hjá valdgerðarrættinum, men einki hevur hjálpt.

Hetta er orsøkin til, at Föroya Fiskimannafelag nú ynskir at fáa „streikurættin“ aftur.

Föroya fiskimenn eins og okkara arbeiðarastættur eigur at fáa henda rætt aftur, tí tað er einasta amboð, teir organisatiónsliga sæð, hava til at fáa framt teirra natúrligu krøv.

Allir flokkar á tingi, umboðuðir í hesi nevnd, eru fyrri „í prinsippinum“, at kunngerðin av 15. december 1941 verður sett úr gildi.

Men samfelagsliga sæð er nevndin samd um, at tíðin til tess enn ikki er hóskandi.

Øll viðurskipti her á landi mugu kannast og viðgerast út frá tí sýnishorni, at vit standa yvir fyrri eini álvarsamari umskipan, ið er og verður 100 pst. óvirkað av umstøðum, ið skapast úti í verðini í hesi yvirgangstíð frá bardaga til frið.

Eins og hin stóra verðin so at siga hvørki veit út ella inn, standa vit yvirfyri at loysa uppgávur, sum higartil hava verið ókendar.

Hvør hevði hugsað, at vit aftaná kriggsløk skuldu mynstra ein

so stóran fiskiflota, sum vit gera í dag --- og at hesin floti so gott sum allur er vorðin til við hjálp av landsins egna peningi.

Øll okkara landsorka, útgerðarmenn, fiskimenn, ja, Føroyatjóðin sum heild hevur í hesum føri tikið eitt tak, sum eingin hevði droymt um, at Føroyingar kundu taka.

Tí má í hesum máli farast varliga fram. Her er tað sjálv lívs-nervan í okkara fólki, sum vit nerta við.

Út frá hesum sýnishorni er tað, at vit ynskja at síggja objek-tívt uppá viðurskiptini.

Strejka er eitt tvíeggjað svörð, eina mest í hesi tíð, hvar Føroya framlíðarlagna er treytað av, hvussu fer at gangast fiskivinnu okkara í hesum og komandi árum.

Tí aftur vit okkum við, nú ið Føroya stóri og virðismikli fiski-floti skal leggja út í hav, at seta í verk tilik tiltøk, júst nú, sum kunnu føra við sær, at øll framtíð okkara verður lögð í sør.

Á hin bógvin ásanna vit til fullnar, at okkara fiskimenn ikki skulu verða eina um at bera byrðuna av einum felagstaki, sum má takast fyri at bjarga landinum úr fíggjarligari oyðan.

Vit mæla til, at skipsfiskarinn skal verða tryggjað ein minnstu-inntøka pr. mánað í teirri tíð, teir eru í vinnu, og eru av tí áskoðan, at fiskivinnan skal rinda hesa lán.

Tað er ikki so líka til at finna fram til hin besta løysningin.

Væntuligt er, at mólstöðan vil spyrjast frá teim, sum umboða vinnufeløg av tí, at her er talan um at tyngja bruttoúrtøkuna, sum fiski-vinnan ætlast at geva.

Samstundis kunnu trupulleikar standast av spurninginum um, hvussu minnstalønin skal ásetast, t. d. í mun til skipastöddir, í mun til ymsar veiðuhættir, o. a.

Vil loyva okkum at seta fram eitt yvirli til leiðbeiningar um, hvat ið fiskivinna okkara, lágliga sett, kann metast til at vinna í einum ári, og hvat 1 pst. av bruttosøluni gevur.

YVIRLIÐ

Saltfiskaveiða:

35 trolarar á 1000 t. á kr. 1000,—	35.000.000 kr.
100 minni fôr á 160 t. á kr. 1000,	16.000.000 kr.

Feskfiskaveiða:

70 snurriváðsfôr gera 8 túrar hvørt á 500 t. = £ 280.000	5.300.000 kr.
	56.300.000 kr.

Minus:

Óforútsæð fall í prisi: c. 25 pst.	14.100.000 kr.

Netto í 1 ár 42.200.000 kr.

Til býtlis:

1 psf av kr. 12.200.000,— = kr. 422.000,—

sum uppliskoyli til skipsfiskimenn, soleiðis at minnstiagóðin ikki verður undir kr. 500,— pr. mánaða ta tíð, skipsfiskarar eru hurtur.

Skuldi tað hent, at 1 psf. ikki gevur so nógv, sum krevst, má tingið taka ábyrgd fyri tí peningi, sum írestar til tryggjan av minnstulønini.

Minnilutin hevur tonkt sær, at hin árligi vinningurin av hesi procentavgift skal setast í ein grunn, sum verður stjórnaður av trimum monnum, soleiðis at ein umboðar Løgtingið, ein fiskimannafelögin og ein reiðarafelagið.

Henda nevnd skal, umframt at stjórna grunnin hava ta ábyrgd at syrgja fyri, at uppgjört verður við árslok, hvørjir skipsfiskimenn hava vunnið undir mark av minstuløn, eins og spurningar um fyriskipan í praksis viðvíkjandi stjórnar og reglugerð fyri grunnin eigur at verða lögð til rættis av hesi 3-mannastjórn.

Allar reglugerðir verða at fyrileggja tinginum ella landsnevndini til samtyktar.

Tað er vón fyri fiskivinnu okkara, at úrløkan verður so góð, at vinningurin hjá fiskimannum ikki kemur at liggja undir minstamarki. Í so fál fær grunnurin eitt yvirskot.

Eitt møguligt yvirskot eigur at verða varðveitt hjá tinginum, sum tekur avgerð um, hvussuleiðis og til hvat endamál tað skal nýtast.

Aðars kennir minnilutin tað sum sína hövuðsuppgávu at avgreiða hetta mál í teirri aðaláskoðan, at hann í príncippinum gongur inn fyri, at hann móti streiku verður sett úr gildi, men at umstøður landsins ikki loyva eitt tilíkt stíg beint nú.

Minnilutin (Fr. Bláhamar og R. Long) visir til, at fólkaflokkarin og sjálestýrisflokkurin longu í 1944 settu fram uppskot um at avtaka forboðið fyri verkfalli. Flokkarnir hava eina sama siðnalag og vilja fremja umsóknina frá Føroya Fiskimannafelag, um atkvøtt verður á tingi um avtøku av verkfallsforboðnum. Samstundis mugu vit ásaðna, at so mikil peningur, sum føroyska samfelagið, einstaklingar, felög eins væl og Løgtingið, hava bundið í nýggj og dýr fiskiför, ræður um, at all verður gjørt, sum gerast kann til at føra allan tann vinning til landið, sum hesi för kunna útvega, so tey, um tann skuld, sum á teimum liggur, lættar munandi longu í ár, kunna verða okkum holt veiðianboð í framtíðini, í staðin fyri kannska at kollvelta alt okkara samfelag, um vit nú fara út í drúgv og oyðandi verkfall og bæði spilla tey sölulíkindir fyri okkum, sum vit í haldagárumum hava stríðst okkum til, og føra bæði einstaklingar og samfelag á húsagang. Tann mikli ójavn, sum er millum fiskimanna og útgerðarmanna hugsan um grundartagið undir vinningsbýttinum, tykist at bera í sær møguleikan fyri so drúgvum og oyðandi stríði, at eisini vit vilja mæla til at lata sjónarmið einstaklingsins í løtuni víkja fyri landsins, og mæla, um verkfallsrætturin eina verður bundin, tinginum til at fyriskipa, at 1 psf. av bruttosölu av skipaveiðu (lýsi undanlíknum) verður at lata í ein lønarútjavningsgrunn fyri fyrst í ár. Úr hesum grunni verður at lata studning til lønarútjavnung til teir fiskimenn, bestumenn og skiparar, sum á fiskiskipi fyri alla veiðutíðina ikki hava veitt fyri

500 kr. upp á mánaðin, soleiðis at teirra mánaðarliga lön kann koma upp í henda pening. Um útjavningargrunnavin ikki røkur til, skal Løgtingið lata upp í eina helvt av 1 pst.'s peninginum, og verður hetta 1½ pst. ikki nóg mikið til at halda minnstulönuina uppá á 500 kr., verður hon at minka í lam mun, sum hon fæst býtt úr hesum peningi. Verður peningur til avlops, skipar Løgtingið fyri, hvussu hann skal verða nýttur. Grunnurin verður stýrdur av nevnd við trimum monnum, einum valdum av tinginum einum av Fiskimannafeløgnum og einum av Reiðarafelagnum. Bruttosölan skal verða kunngjörd roknskaparhaldara grunsins, sum innkrevur útjavningarfrádráttin. Hann verður at lata við 1 pst. av bruttosölu av allari veiðu (lýsi undantiknum) við skipi, har manning er mynstrað eftir galdandi lóg. Við bruttosölu meinast fyri ísfisk söluprísir í søluhavnini, tá ið tollútreiðslur eru frágingnar, fyri annan fisk (saltfisk o. a.) söluvirði av fiskinum í landingshavnini í Føroyum. Fer skipið viðari við fiskinum, verður frakt og tilfær kostnaður at frádraga. Sjálvdráttarskip komu ikki beinleiðis undir minnstulönarskipanina, men kunna fáa vett ein studning til býtis eftir viðmæli um teir, sum søkja minnstulön, frá 3-mannanevnd um borð (skipara, bestamanni og 1 av manningini). Býtisreglurnar verða fyriskipaðar av Landsnevndini.

Um frættimál verður millum manning og reiðara um avrokning eftir nettosáttmála, verður útrokningin av Fiskimannafelag. Skipara- og Navigatørfelag ella Motorpassarafelag at leggja fyri Príseftirlitsingarráðið til kanningar og góðtakingar. Út frá hesum tilfari kann verða funnið eitt miðal útreiðslutal.

Ein minniluti (Poul Nielsen) skal úttala, at hann principielt einki hevur ímóti, at fiskimenn fáa streikurættin aftur — soleiðis sum søkt er um — men at hann samstundis má geva teimum viðhald, sum føra fram at ein streika, undir teimum viðurskiftum, sum nú eru galdandi, vil hava eina so oyðandi ávirkan á okkara land, at alt má gerast, sum gerast kann, fyri at sleppa undan hesum.

Føroyingar hava, síðani kríggið endaði, keypt skip — fyri tað mesta lórlarar og snurruváðsbátar — til út ímóti 50 mill. kr., og er tað mesta av hesum føroyskur peningur, livarav Løgtingið hevur útvegað o. u. 10 milliónur krónur. Hetta er eitt so ófört tiltak, at nakað tilfært ikki er farið fram í nøkrum øðrum landi, um metað verður eftir fólkatálinum. Tey flestu av hesum skipum hava verið dýr at keypa, og er tað tí nógv umráðandi, at tað verður møguligt hjá teimum at veida ótálmað av streikum ella øðrum trupulleikum tey fyrstu árin, nú prísirnir kunnu roknaast at vera høgir, soleiðis at ein munagóð niðurskriving av hesum skipum kann fara fram. Tað er tí ógvuliga umráðandi, at nrheidsfriður kann vera í landinum í hesu okkara vitjunartíð, so tað mest møguliga kann fáast burtur úr sjóvinnu okkara, og fyri at okkara marknaður kann verða tryggjaður fyri komandi tíðir.

Hvat ið sjálvari skipanini av „Lönjavningargrunni skipsfiskimanna“ viðvíkjur skal fðrast fram:

Okkara skipsfiskivinna hevur, síðani hon tók við fyri 75 árum síðani, verið ein frí og sjálvstöðug vinna, sum Løgtingið ella tað almenna í og fyri seg ikki hevur haft nakað við at gera, og soleiðis eigur eisini at verða skpa fyri í framtíðini. Eg havi tí sett fram uppskot um, at

hesin grunnur kemur at hvíla í sær sjálvum, og verður stýrdur av einari serligari nevnd, ið sjálv veður sín formann og kassameislara, sum krevur inn tapu pening, sum skal brúkast hesum máli til frama. Eg mæli til, at grunnurin verður stýrdur av einari 3-mannanevnd, hvarav Reiðarafelagið veður 1 umboðsman, Fiskimannafelögin 1 og Løgtingið 1 lim. Eg seti fram uppskot um, at Løgtingið tekur eina ábyrgd í hesum máli, og vil tað tí vera rætt og hóskandi, at tingið eisini verður umboðað í hesi nevnd.

Viðvíkjandi minnstalønini, 500 kr., um mánaðan, vil tað áivað verða mest trupult at áseta hana í teim snörisskipum, har menn hava sjálvdrátt, og hvar hvør fær eftir tí, hann veiðir. Eftir teim nógaldandi høgu fiskaprísum, vil tað neyvan verða fryktandi fyri, at nógvir menn koma at liggja undir 500 kr. um mánaðan, sum kann ræstast at hóska til teir nógaldandi marknaðprísir, og sum eigur at fylgja við prissvingingum á okkara fiskamarknaði, og havi eg tað áhít á okkara fiskimonnum, at teir ikki vilja benytta sær av hesum, men dríva fiskiskapin sum vanligt, sjálvt um teim er tryggjað ein minnstaløn, og at tað ið hvussu er altíð vilja vera menn umborð, sum vilja ansa eftir, at alt fer regluliga fram.

At menn, ið gerast sjúkir undir fiskiskapinum, fáa minnstulønina, meðan teir eru umborð, má sigast at vera rætt og hóskandi.

Við tað, at hetta er eitt óki, hvar löggáva ikki er farin fram áður, er tað ikki lætt at hava nakað yvirhít yvir, hvussu hesar reglur koma at virka, og tað er tí beint, at fær fyrhít ber at koma at galda fyri slutta tíð. Royndirnar vilja so verða avgerandi fyri hvussu málið skal viðgerast í framtíðini.

Uppskot:

frá Dam og Smith:

I. Ásetanir um lönjavningargrunn skipsfiskimanna.

§ 1.

Settur verður á stovn grunnur nevndur „Lönjavningargrunnur skipsfiskimanna“ við tí endamáli at tryggja skipsfiskimonnum minnstuløn. Heimstaður grunnsins er Tórshavn.

§ 2.

Golðið verður til henda grunn:

- a. 1 pst. av sölupeninginum fyri feskum fisk og lýsi, sum fôr og virki, heimahoyrandi í Føroyum, aftaná 1. januar 1947 selja ella hava selt í útheiminum, við frádrátti av tollútreiðslum.
- b. 1 pst. av sölupeninginum fyri fisk, ið útfluttur er ella verður úr Føroyum aftaná 1. januar 1947 og seldur sum feskur fiskur, við frádrátti av tollútreiðslum. Bátaliskur verður undantikin.
- c. Samu gjald verður golðið fyri fisk, ið føroysk skip veiða og selja ella hava selt aftaná 1. januar 1947 sum saltfisk í útheiminum.
- d. Viðvíkjandi saltfiski, ið útfluttur er ella verður úr Føroyum aftaná 1. januar 1947, verður golðið 1 pst. av söluprísum, sum er, tá

fiskurin verður útflettur, við frádrátti av landingsútreiðshum og farmagjaldi. Bátafiskur er undanlíkin.

- e. Viðvíkjandi saltfiski, sum verður umskipaður frá føroyskum skipum til flutningskip í havn uttanfyri Føroyar, verður goldið 1 pst. av söluprísinum, við frádrátti av umskipanarútreiðshum og farmagjaldi.
 - f. Viðvíkjandi klippfiski verður goldið 1 pst. av keypiþeninginum fyri lann skipssaltfisk, ið virkaður er til klippfisk.
- Av fiskafarmum, ið veiddir eru eftir galdandi sáttmálum, sum tryggja minstuløn, verður ikki goldið tað í hesi grein nevnda gjald til grunnin.

§ 3.

Stýrið fyri grunninum verður 3-mannaneynd, har Løgtingið velur ein lim, fiskimannafelögin ein lim og Føroya Reiðarafelag ein lim. Stýrið setir roknskaparførara og tøvandi kantórmaanning, ið innheintar tey í § 2 nevnda gjöld, og hevur skyldu at kanna allar avrokningar við skipsfiskimenn. Grunnurin rindar lön til roknskaparføraran, eins og til kantórmaanning og ber allar umloysir kantórsins. Roknskapurin verður at granskoða av lögtingsrevisor og góðkenna av Løgtinginum.

§ 4.

Allir teir, sum skulu svara gjald til grunnin, hava skyldu at geva neyðturvuligar upplýsingar til grunnin, fyri 1. hálvár 1947 áðrenn 1. september 1947, og fyri 2. hálvár áðrenn 1. februar 1948. Gjöldini, ið falla til gjaldingar 1. september 1947 og 1. februar 1948, verða at senda til roknskaparføraran og kanna, um tey ikki verða goldin aftaná at vera kravd einaferð, verða innheintað við útpanting.

Gjöld, sum ikki eru goldin í seinasta lagi 1 mánað aftaná gjalddagin, verða at renta við ½ pst. fyri hvønn mánað, sum byrjar aftaná gjalddagin.

Í fórum, har fiskimenn hava samveiða verður minstulönin at rokna til 500 kr, um mánaðin frá li mynstrað er til avmynstrað verður.

Í fórum, har menn hava sjálvdrátt, verður minstulönin roknað á tann hátt, at meðalparturin skal vera minst 500 kr. Ójavní, ið kann vera millum fiskimenn í sjálvdrátti verður ikki ólíknaður, men manningin fær eins viðbót í lónutali.

Um maður verður sjúkur umborð, og sjúkan verður váttad av lækna ella skipara, eigur hann minstuløn samsvarandi teim annars galdandi reglum.

§ 5.

Innan 1. februar 1948 skulu teir, sum halda seg hava rætt til at fáa nakað útgaldið av grunninum, av tí at teirra inntøka ikki hevur givið teimum omanfyri nevndu minstuløn, skrivliga vanda sær til grunnin og seta fram teirra krav og viðleggja uppgerð.

Stýrið ger so av, hvørjar útbetalingar skulu fara fram.

§ 6.

Um gjaldið til grunnin ikki er nóg stórt til at gjalda fær ásettu minstulönin, skal Løgtingið gjalda til grunnin tað, sum írestur.

§ 7.

Stýrið fyri granninum kann áseta nærri reglugerð fyri virki grannslip, og verður henda reglugerð at góðkenna av Löglinginum ella landsnevndini, áðrenn hon fær gildi.

§ 8.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin og galda fyri fiskivinnuna 1947.

*Bestemmelser om Oprettelse af en Lønreguleringsfond
for Skibsfiskere.*

§ 1.

Der oprettes en Fond, der faar Navnet „Lønreguleringsfonden for Skibsfiskere“, med det Formaal at sikre Skibsfiskere Mindsteløn. Fondens Hjemsted er Thorshavn.

§ 2.

Til denne Fond skal der indbetales:

- a. 1 pCt. af Salgssummen for fersk Fisk og Tran, som Fartøjer og Virksomheder, hjemmehørende paa Færøerne, sælger eller har solgt i Udlandet efter 1. Januar 1947, med Fradrag af Toldudgifter.
- b. 1 pCt. af Salgssummen for Fisk, der er eller bliver eksporteret fra Færøerne efter 1. Januar 1947, og solgt som Ferskfisk, med Fradrag af Toldudgifter. Undtaget fra disse Regler er Baadfisk.
- c. Samme Afgift betales af Fisk, som færøske Skibe fanger og sælger eller har solgt som Saffisk i Udlandet efter 1. Januar 1947.
- d. Vedrørende Saffisk, der er eller bliver eksporteret fra Færøerne efter 1. Januar 1947, betales 1 pCt. af den Salgspris, der opnaas til den Tid, da Fisken bliver eksporteret, med Fradrag af Landingsudgifter og Fragt. Undtaget fra disse Regler er Baadfisk.
- e. Vedrørende Saffisk, der omskibes fra færøsk Skib til Transport-skib i Havn uden for Færøerne, betales der 1 pCt. af Salgssummen med Fradrag af Omskibningsudgifter og Fragt.
- f. Vedrørende Klipfisk betales 1 pCt. af Købesummen for den Skibssaffisk, der er bearbejdet til Klipfisk.

Af Fiskelaster, der er fisket i Henhold til gældende Kontrakter, der sikrer en Mindsteløn, skal den i nærværende Paragraf omhandlede Afgift til Fonden ikke erlægges.

§ 3.

Fondens Bestyrelse består af et 3-Mandsudvalg, hvortil Lagtinget vælger et Medlem, Fiskerfagforeningerne et Medlem og Færøernes Rederiforening et Medlem. Bestyrelsen ansætter en Regnskabsfører og det nødvendige Kontorpersonale, der skal indkræve de i § 2 nævnte Afgifter og har Pligt til at gennemgaa alle Afregninger med

Skibsfiskere. Fonden betaler Regnskabsførerens Løn. Fondens Regnskab skal revideres af Lagtingets Revisor og godkendes af Lagtinget.

§ 4.

Alle, der skal betale Afgift til Fonden, er pligtige til at indsende nødvendige Oplysninger til Fonden, for 1. Halvaar 1947 inden 1. September 1947 og for 2. Halvaar 1947 inden 1. Februar 1948. Afgifterne, der forfalder til Betaling 1. September 1947 og 1. Februar 1948, skal indbetales til Regnskabsføreren og kan i Mangel af Betaling ved første Paakrav inddrives ved Udpantning.

De Afgifter, der ikke er betalt senest en Maaned efter Betalingsdagen, forrentes med 1/4 pCt. for hver paabegyndt Maaned efter Betalingsdagen.

I de Tilfælde, hvor Fiskerne driver Fællesfangst, regnes Mindstelønnen til 500 Kr. om Maaneden fra Paamönstring til Afmönstring.

I de Tilfælde, hvor Fiskernes Fortjeneste beregnes i Forhold til, hvad hver fisker (självdrätt), udregnes Mindstelønnen paa den Maade, at Gennemsnitssporten skal være mindst 500 Kr. maanedlig for hver af Besætningen. Den Forskel, der kan fremkomme ved denne Fangstmaade, bliver ikke ndlignet, men faar samme Tillæg i Kronebeløb.

Hvis en Fisker bliver syg ombord, og Sygdommen attesteres af en Læge eller af Skipperen, er vedkommende berettiget til Mindsteløn, beregnet efter de ellers gældende Regler.

§ 5.

Inden 1. Februar 1948 skal de, der mener af have Ret til at faa udbetalt noget af Fonden, fordi deres Indtægt har været mindre end ovenfor omhandlede Mindsteløn, skriftlig henvende sig til Fonden og fremsætte deres Krav og vedlægge Opgørelse.

Bestyrelsen bestemmer saa, hvilke Udbetalinger skal finde Sted.

§ 6.

Hvis Afgifterne, der svares til Fonden, ikke er tilstrækkelige til Udbetaling af de fastsatte Mindstelønninger, skal Lagtinget udbetale til Fonden det, der mangler.

§ 7.

Fondens Bestyrelse kan fastsatte nærmere Reglement vedrørende Fondens Virksomhed, og dette Reglement skal godkendes af Lagtinget eller Landsmøvet, inden det træder i Kraft.

§ 8.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks og gælder for Fiskeriet i 1947.

Frá meirilutanum (Bláhamar, Long og Niclasen):

*Bráðfengis fyriskipanir fyri Føroyar um stovnan av lönjavningargrunni
fyri skipsfiskimenn.*

§ 1.

Settur verður á stovn grunnur, nevndur Lönjavningargrunnur skipsfiskimanna, til at tryggja lön føroyskra skipsfiskimanna. Fyriseti grunsins er í Tórshavn.

§ 2.

Goldið verður til henda grunn 1 pst. av söluvirðinum av øllum fiski, ið við skipi er veiddur frá 1. januar til 31. december 1947 og 1) verður útfluttur sum feskur fiskur ella saltfiskur, 2) umskipaður frá føroyskum veiðiskipi til flutningsskip í havn uttanfyri Føroyar, 3) uppskipaður sum saltfiskur til virkan til klippfisk ella aðra virkan. Tøllur, frakt og landingskostnaður verður at draga frá söluvirðinum. Tann gjøllari fyriskipan gjaldinum viðvíkjandi verður givin stýri grunsins upp í hendur at gera, tó so at landsnevndin skal góðtaka hana.

Av fiskifarnum, ið avroknaðir eru eftir galdandi sáttmálum, sum tryggja minstulön, verður ikki goldið tað í hesi grein nevnda gjald til grunnin, um tilsamans er latið meiri í minstulön enn tað fyrisetta prosentið. Um minni ella einki er latið, eigur grunnurin munin.

§ 3.

Stýri grunsins verður 3-mannanevnd, og velur Lögtingið ein lim, fiskimannafelögin ein og Reiðarafelagið og Trólarafelagið ein lim. Stýrið setir roknskaparførara, ið innheimtar tey í § 2 nevndu gjöld. Hann verður løntur av grunninum. Roknskapurin verður at granskað av roknskapargranskoðara Lögtingsins og at leggja fyri tingið til góðtakingar.

§ 4.

Allir, sum skulu svara gjald til grunnin, hava skyldu at geva grunninum neyðturvuligar upplýsingar, fyri fyrra hálvár 1947 innan 1. september 1947 og fyri seinra hálvár innan 1. februar 1948. Hálvárgjöldini, ið falla til gjaldingar 1. september 1947 og 1. februar 1948, verða at senda roknskaparføraranum, og kunna, um tey ikki verða goldin eftir at hava verið kravd eina ferð, verða innheimtalað við panting.

Gjöld, sum ikki eru goldin í seinasta lagi 1 mánað aftaná gjalddagin, verða at renta við $\frac{1}{4}$ pst. fyri hvønn byrjaðan mánað aftaná gjalddagin.

Fiskimenn, bestumenn og skiparar, sum á fiskiskipi fyri alla veiðutíðina ikki hava veitt fyri 500 kr. upp á mánaðin, kunna úr grunninum fáa peningaviðbót til at fáa teirra mánaðarlön upp í henda pening.

Minnitutin Bláhamar og Long gnskja lagt afturat:

Har menn hava sjálvdrátt, kann sludringur verða veittur úr grunninum, um teir, ið sökja, fáa viðmæli frá skipara, bestamanni og einum av manningini valdum manni.

Minnilutin Poul Niclasen ynskir lagt aftat:

Útjavningarviðbótin verður latin eins væl til menn í samveiðu og í sjálvdrátti.

Frá meirilutanum:

Um maður verður sjúkur umborð, og sjúkan verður váltað av lækna ella skipara, eigur hann lönarviðbót samsvarandi teim annars galdandi reglum.

§ 5.

Innan 1. februar 1948 skulu teir, sum halda seg hava rætt til lönjavningarviðbót úr grunninum skrivliga venda sær til grunnin og viðleggja uppgerð.

§ 6.

Um útjavningargrunnurin ikki rókkur til, skal Lögtingið lata upp í eina helvt av tí peningi, ið 1 pst. gjaldið gevur, og verður av hesum ikki nóg mikil peningur til at javna lönina upp í 500 kr., verður hon at lækka í tann mun, sum hon fæst hýtt úr grunninum.

Um peningur verður til avlops í grunninum, tekur Lögtingið avgerð um, hvussu hann verður at nýta.

§ 7.

Henda fyriskipan kemur í gildi beinan vegin og gekkur árið 1947 út.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Oprettelse af en Lönreguleringsfond for Skibsfiskere.

§ 1.

Der oprettes en Fond, der faar Navnet: Lönreguleringsfonden for Skibsfiskere, med det Formaal at sikre Skibsfiskernes Lön. Fondens Bestyrelse har Sæde i Thorshavn.

§ 2.

Der indbetales til denne Fond 1 pCt. af Salgsværdien af den Fisk, der er fanget fra Skib fra 1. Januar til 31. December 1947, og 1) bliver eksporteret som Ferskfisk eller Saltfisk, 2) omskibet fra færøsk Fiskeskib til Transportskib i Havn uden for Færøerne, 3) opskibet som Saltfisk for Bearbejdelse til Klipfisk eller anden Bearbejdelse. Told, Fragt og Landingsudgifter fradrages Salgsværdien. Fondens Bestyrelse bemyndiges til at fastsætte nærmere Bestemmelser vedrørende Afgiften, dog skal disse godkendes af Landsnævnet.

Vedrørende Fiskelester, der er afregnet i Henhold til gældende Kontrakter, skal den i nærværende Paragraf omhandlede Afgift til Fonden ikke betales, forsaavidt der ialt er udbetalt mere som Mindstelön end den fastsatte Procentdel. Hvis der er udbetalt mindre eller intet, tilfalder Forskellen Fonden.

§ 3.

Fondens Bestyrelse er et 3-Mandsudvalg, hvoraf Lagtinget vælger et Medlem, Fiskerforeningerne et Medlem og Færøernes Rederiforening og Foreningen for Trawlerejere et Medlem. Bestyrelsen ansætter en Regnskabsfører, der skal indkassere de i § 2 nævnte Afgifter. Han lønnes af Fonden. Fondens Regnskab skal revideres af Lagtingets Revisor og forelægges Tinget til Godkendelse.

§ 4.

Alle, der skal svare Afgift til Fonden, er pligtige til at indsende nødvendige Oplysninger til Fonden, for første Halvaar 1947 inden 1. September 1947 og for andet Halvaar inden 1. Februar 1948. De halvårlige Afgifter, der forfalder til Betaling 1. September 1947 og 1. Februar 1948, skal indbetales til Regnskabsføreren og kan i Mangel af Betaling ved første Paakrav inddrives ved Udpantning.

Afgiften, der ikke er betalt senest en Maaned efter Betalingsdagen, forrentes med 1/4 pCt. for hver paabegyndt Maaned efter Betalingsdagen.

Fiskere, Bedstemænd og Skippere, der ombord i Fiskeskib for hele Fiskesæsonen ikke har Fortjeneste ved Fiskeriet paa 500 Kr. om Maaneden, kan fra Fonden faa Tilskud for at faa deres Maanedsfortjeneste sat op til dette Beløb.

Fra Mindretallet Blåhamar og Long:

I de Tilfælde, hvor Fiskernes Fortjeneste beregnes i Forhold til, hvad hver fisker (självdrätt), kan Tilskud ydes af Fonden, saafremt de, der søger om Tilskud, faar anbefaling til saadant fra Skipperen, Bedstemanden og en af Mandskabet valgt Tillidsmand.

Fra Mindretallet Poul Nielsen:

Reguleringsstillægget udbetales baade til dem, der driver Fællesdrift, og til dem, hvis Fortjeneste beregnes i Henhold til, hvad hver fisker.

Fra Flertallet:

Hvis en Mand bliver syg ombord, og Sygdommen attesteres af en Læge eller af Skipperen, har han Ret til Lönregulering i Henhold til de ellers gældende Reger.

§ 5.

Inden 1. Februar 1948 skal de, der mener sig berettiget til Lönregulering fra Fonden, skriftlig henvende sig til Fonden og vedlægge Opgørelse.

§ 6.

Hvis Reguleringsfondens Midler ikke er tilstrækkelige, skal Lagtinget yde op til Halvdelen af det Beløb, som 1 pCt.-Afgiften udgør, og hvis der ikke saaledes tilvejebringes tilstrækkelige Pengemidler til at regulere Lønningerne til 500 Kr., skal Mindstelönnen nedsættes i Forhold til Fondens Midler.

Hvis der bliver Overskud i Fonden, tager Lagtinget Bestemmelse om, hvordan dette skal benyttes.

§ 7.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks og gælder for Aaret 1947.

II. *Frá minnilutanum (Dam og Smith):*

Spurningarin um at taka úr gildi kunngerð nr. 63, 15. december 1941, um avgerð viðvíkjandi ósemju í arbeiðsviðurskiiftum, sbr. kunngerð nr. 44, 17. december 1942, verður at taka aftur til viðgerðar á Ólavsökutinginum í ár.

2. viðg. 1/3 47, 3. viðg. 5/3 47.

Uppskot meirilutans § 1 samtykt 14—0, § 2 18—0, §§ 3 og 4, 5. stk. 17—0, § 4, 1., 2., 3. og 6. stk. 18—0, § 4, 4. stk. fáll við 7—0. §§ 5, 6 og 7 samtykt 18—0, meðan uppskot minnilutans fáll.

18. Broytan av rættargongdarlógini.

1. viðg. 7/12—46. 18/3—47 fál.

ALIT

Antíð hevur í skrivi av 5/10—1946 lagt fyri tingið spurningin um at kunna skjóta rættarmál, sum avgjörd eru av tí føroyska yvirrættinum, smb. kunngerð nr. 43 av 17. juni 1940 v. m. inn undir hægstarættin í København.

Í skrivinum verður víst til ummæli frá justitsministerinum og statsministerinum, hareftir heimild ikki er til nýupptøku av slíkum málum.

Um so skuldi verið, má heimild útvegast, og skotið er upp, at tílk heimild kann útvegast við uppiskoyti til „Lov Nr. 174 af 11/5 1935 for Færøerne om Rættens Pleje.“

Ymsamálanævndin, sum hevur haft málið til viðgerðar, vil halda, at hetta mál er nær knýtt til stjórnarspurningin og mælir tinginum til at steðga við málinum til stjórnarspurningurin er greiddur.

Uppskot

Málið verður at taka upp aftur, tá ið stjórnarspurningurin er greiddur.

2. viðg. 20/3—47. Samtykt 13—0.

19. Lönviðbót og dýrtíðarviðbót til tænaðumenn.

1. viðg. 9/12—46. 17/12—46 frl.

UPPSKOT A

1. Lögtingskrivstofan saman við gjaldstovuni verða heimilað til úr amtsgrunninum at gjalda til lærarar og lærarinnur við fólkskúlan a. e. inntil 90 pst. av tí lönviðbót, barnaviðbót og dýrtíðarviðbót, ið umtalað er í amtsins uppskoti um tílíka viðbót fyri fíggjarárið 1946/1947.
2. Mælt verður til, at amtmaðurin veitir úr ríkiskassanum skúlagrunninum pening til útgjaldan av líknandi acontóútbetaling til lærarar og lærarinnur við Tórshavnar realskúla.

2. og 3. viðg. 18/12—46. Samtykt 16—0.

12/3—47 frl.

ALIT B

Varaamtmaður C. A. Vagn-Hansen hevur í riti av 29. november 1946 lýst frá, at statsráðið aftaná samráðing við fíggjarráðið og fólka-tingsins fíggjarnevnd hevur givið loyvi til, at lönin hjá tænaðumennum, ið er ásett í tænaðumannaalógini av 6. juni 1946 verður at seta í gildi fyri Føroyar við tí í somu lóg nevnda javningaruppiskoyti afturat. Og eisini sagt, at statsráðið hevur givið loyvi til, at statsins tænaðumennum í Føroyum verður goldin barnaviðbót at rokna frá 1. oktober 1945 sambært reglur í tænaðumannaalógini.

Amtið hevur so gjørt uppskot til fyribilsásetanir fyri statsins tænaðumenn og lærarar og lærarinnur í Føroyum viðvíkjandi rindan

av lönaruppiskoyti og viðbót. Í samband við uppskotið hefur amtið gjört hesar viðmerkingar:

„Ved den nye Tjenestemandslov af 6. Juni 1946 er der blandt andet med Virkning fra 1. April 1946 at regne foretaget en Ændring i Beregningen af Tjenestemændenes Reguleringstillæg, idet Portionernes Antal er blevet formindsket samtidig med, at hver enkelt Portions Størrelse er blevet forøget. Samtidig er der blevet indført et almindeligt pensionsgivende Tillæg, der hverken kan henføres til Reguleringstillægget eller til Grundlønnen, men som i Realiteten virker som en Forøgelse af de paagældende Tjenestemænds Grundlønning.

Statsministeriet har nu efter Forhandling med Finansministeriet og Folketingets Finansudvalg bemyndiget Amtet til at udbetale Reguleringstillæggene og de almindelige pensionsgivende Tillæg til Statens Tjenestemænd paa Færøerne efter Satserne i den ny Tjenestemandslov, dog saaledes, at Reguleringstillægget for Færøerne for Finansåret 1946/47 er fastsat noget højere end i det øvrige Kongerige under Hensyn til det højere Prisniveau her paa Færøerne. Medens det nye Reguleringstillæg i det øvrige Kongerige saaledes bestaar af 20 Portioner, er Reguleringstillægget for Tjenestemænd m. fl. paa Færøerne fastsat til 27½ Portion for indeværende Finansaar.

I Henhold til Par. 4 i Lov Nr. 268 af 12. Juni 1922 om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen paa Færøerne, jfr. Lovbekendtgørelse af 13. Juli 1939, tilkommer der Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne Reguleringstillæg i Overensstemmelse med de i Lov om Statens Tjenestemænd fastsatte Regler. Det samme er gældende forsaavidt angaar angaar Realskolelærerne paa Færøerne, hvorfor en ændret Beregning af Reguleringstillæggene forsaavidt angaar Statens Tjenestemænd paa Færøerne maa medføre en tilsvarende Ændring forsaavidt angaar Lærere og Lærerinder ved Færøernes Skolevæsen.

Forsaavidt angaar Lovforslagets enkelte Bestemmelser bemærkes følgende:

Ad. § 1. Det almindelige pensionsgivende Løntillæg er fastsat til nøjagtig samme Beløb som fastsat ved den nye Tjenestemandslovs § 99.

Ad. § 2, Stk. 1. Ifølge den for Tiden gældende Ordning, jfr. § 8 i Lovbekendtgørelse af 13. Juli 1939, udredes Lønningerne til Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne efter følgende Regler:

Af Statskassen udredes udenfor Thorshavn Halvdelen af Grundlønnen. For Thorshavns Vedkommende udreder Statskassen 1/6 af Grundlønnen, medens Thorshavn Kommune udreder 1/6 af Grundlønnen til de ved Thorshavn Kommuneskole ansatte Lærere. Den anden Halvdel af Grundlønnen udredes af Amtsfonden. Medens for Krigen Staten udredede samtlige Tillæg til Lærerne ved Folkeskolen paa Færøerne, har Staten siden 1. April 1942 alene udredet de 7 første Portioner af Reguleringstillægget, medens Amtsfonden har udredt den paa Grund af den yderligere Dyrtid forarsagede Stigning i Portionernes Antal. Da Indførelsen af det almindelige pensionsgivende Tillæg virker som

en Forøgelse af Grundlønnen, synes det mest naturligt, at dette Tillæg udredes paa samme Maade som Grundlønnen, uden at man derved præjudicerer noget med Hensyn til en eventuel fremtidig Ordning, hvorved Amtsfonden betaler samtlige Udgifter vedrørende Skolevæsenet paa Færøerne.

Ad. § 2, Stk. 2. Den foreslaaede Bestemmelse er identisk med Bestemmelsen i § 44 i den nye Lærerlønningslov Nr. 414 af 12. Juli 1946.

Ad. § 3. Fastsættelsen af Reguleringstillægget for Tjenestemænd paa Færøerne til 27 1/2 Portion er alene sket med Virkning for Finansaaret 1946/47, idet man har for Øje Muligheden af, at det danske og det færøske Prisniveau nærmer sig hinanden, saaledes at man ikke ønsker at binde sig til en Forskel bestaaende i 7 1/2 Portion.

Ad. § 4. Bestemmelsen er i Overensstemmelse med den siden 1. April 1942 praktiserede Ordning.

Gennemførelsen af Forslagets Bestemmelser vedrørende det almindelige pensionsgivende Tillæg og de nye Reguleringstillæg vil forsaavidt angaar Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen paa Færøerne betyde en Merudgift for Staten og Amtsfonden paa henholdsvis 97.000 Kr. og 141.000 Kr.

Ad. § 5. Ifølge Lovanordning af 15. Marts 1945 om Ændring af Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd er det i § 3 bestemt, at der til Tjenestemænd, Pensionister m. fl., der har Forsørgerpligt overfor Børn under 18 Aar, ydes et særligt Tillæg i Finansaaret 1945/46, der andrager 120 Kr. for 2 børn samt yderligere 120 Kr. for hvert følgende Barn. Ifølge den nye Tjenestemandsløvs § 97, Stk. 3, udbetales de Tjenestemænd, Pensionister m. fl. i Hushold til foranstaaende Lovbestemmelse i Finansaaret 1945/46 tillagte Tillæg for Børn under 18 Aar for Finansaaret 1946/47 med 2/3 og for Finansaaret 1947/48 med 1/3 af de ved nævnte Lov hjemlede Beløb. Udbetalingen af Tillægene bortfalder med Udgangen af den Maaned, hvori de paa-gældende Børn fylder 18 Aar eller afgaar ved Døden og ophører med Udgangen af det sidstnævnte Finansaar. Da der ved Kundgørelse for Færøerne Nr. 32 af 8. November 1944 er blevet tillagt Tjenestemænd m. fl. Børnetillæg for Tiden 1. Oktober 1944 til 30. September 1945, bør Børnetillægget ikke gives med længere tilbagevirkende Kraft end til 1. Oktober 1945.

Ad. § 6. Bestemmelsen om, at Børnetillægget til Børnskolereferne paa Færøerne afholdes med 4/5 af Statskassen og 1/5 af Skolefonden, er i Overensstemmelse med Bestemmelsen i § 44, Stk. 1 c, i den nye Lærerlønningslov.

Endelig bemærkes, at Spørgsmaalet om Aflønningen af Pensionister er under Behandling i det øvrige Kongerige, hvorfor man ikke har ment det rigtigst at medtage Pensionister i nærværende Forslag."

Gjaldstovan hefur givið eitt yvirlit yfir, hvörja peningaliga ávirkan umtalaða viðbót til fólkskólalærararnar og vikarar hefur.

Hetta yvirlitið verður tikið uppáftur hér:

Lönnir til Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen

Omfatter *ikke* Realskolens Lærerpersonele og heller ikke Lærerne ved Studenterskolen, som indtager Særstillinger. Endvidere er Pension til Folkeskolens Lærere holdt udenfor, idet disse formentlig bør vente, til man erfarer, hvorledes de „gamle“ Pensionisters Stilling bliver i det øvrige Danmark.

Herefter er derimod Lønninger til Vandrelærere samt Vikarer under Folkeskolen paa Fæøerne.

Nuværende Lønninger (inden Forhøjelserne).

Grundløn ialt	ca. 202.600 Kr.
Alderstillæg	ca. 138.000 Kr.
Reguleringsstillæg (34 1/2 Portioner)	ca. 339.500 Kr.
Midlertidigt Tillæg	ca. 15.800 Kr.
Vikarer	ca. 64.700 Kr.
Ialt	ca. 760.600 Kr.

der fordeles saaledes:

	Thorsh.	Staten	Amtsf.
Grundløn	3.700 Kr.	97.600 Kr.	101.300 Kr.
Alderstillæg	..	138.000 Kr.	-
Reguleringsstillæg	..	63.200 Kr.	276.300 Kr.
Midlertidigt Tillæg	-	15.800 Kr.	-
Vikarer	-	13.000 Kr.	51.700 Kr.
Ialt	3.700 Kr.	327.600 Kr.	129.300 Kr.

Nye Lønninger:

Grundlön ialt	ca. 202,600 Kr.
Pensionsgivende Tillæg	ca. 144,000 Kr.
Alderstillæg	ca. 138,000 Kr.
Reguleringstillæg (27 1/2 Portioner)	ca. 395,800 Kr.
Vikarer	90,000 Kr.

Ialt ca.	970,400 Kr.

Hvis samme Principper som forhen skal gælde i Fremtiden, bliver Fordelingen:

	Thorsh.	Staten	Amtsf.
Grundlön	3,700 Kr.	97,600 Kr.	101,300 Kr.
Pensionsgivende Tillæg	1,800 Kr.	70,200 Kr.	72,000 Kr.
Alderstillæg	—	138,000 Kr.	—
Reguleringstillæg	—	100,800 Kr.	295,000 Kr.
Vikarer		18,000 Kr.	72,000 Kr.
Ialt	5,500 Kr.	424,600 Kr.	540,300 Kr.

Til foranstaaende bemærkes:

I det øvrige Danmark havde Tjenestemændene for 1/4 1946:
25 Portioner Reguleringstillæg.

I Stedet for samme efter den ny Lønningslov:
Det pensionsgivende Tillæg + 20
Portioner, nye og større.

Paa Færøerne fik Tjenestemændene tidligere:
34 1/2 Portioner Reguleringstillæg (af
Størrelse som i det øvrige Danmark).

Efter den ny Lønningslov faas:
Det pensionsgivende Tillæg + 27 1/2
Portioner, nye og større (de samme
som i det øvrige Danmark).

Det midlertidige Tillæg, som blev udbetalt ens i hele Kongeriget
bortfalder fra 1. April 1946.

Fordelingen har hidtil været:

1/2 Grundlön + 27 1/2 Portioner Reguleringstillæg	Amtsfonden
1/6 Grundlön for Thorshavn-Lærere	Thorshavn
Restgrundlön + Alderstillæg + Midlertidigt Tillæg + de første 7 Portioner Reguleringstillæg	Staten

Vikarerne dog 1/2 Grundlön — Staten, alt øvrige Amtsfonden

Føranstaaende Beregning foretaget saaledes:

1/2 Grundlön	=	1/2 pensionsgivende Tillæg	+ 20	
1/2 Portion Reguleringstillæg				Amtsfonden
1/6 Grundlön	+ 1/6 pensionsgivende Tillæg til Thors-			
havn-Lærere				Thorshavn
Restgrundlön	+ Alderstillæg	+ Resten af pensions-		
givende Tillæg	= 7 Portioner øye Reguleringstillæg			Staten

Børnetillæg. Ekstraordinært er der bevilget Tjenestemænd paa Færøerne Børnetillæg efter samme Regler som for det øvrige Danmark saavel for 1945/46 som for 1946/47.

Saaframt Lærerne skal have samme Tillæg, vil det andrage cirka:

1945/46	--	30.000 Kr.
1946/47	--	20.000 Kr.
1947/48	--	10.000 Kr. og derefter bortfalde.

Børnetillæg er *ikke* medregnet i den samlede Oversigt.

Pensionsfradragene. Lærernes Pensionsfradrag er nu 3 pCt. hør samtidig med Lønforbedringen forhøjes til 5 pCt som for Tjenestemænd.

Oversigt over Sætserne for Dyrtidstillæg paa Færøerne.

Gældende fra 1. April 1946 til 31. Marts 1947.

Samlede årlige pensionsgivende Lønning.	Gifte Mænd og dermed lige- stillede.		Alle øvrige Tjenestemænd.	
	Årlig	Månedlig	Årlig	Månedlig
Under 1.500 Kr.	220 pCt.	220 pCt.	146 2/3 pCt.	146 2/3 pCt.
1.500— 4.499 Kr.	3300,00	275,00	2200,08	183,34
4.500— 5.999 Kr.	3630,00	302,50	2420,04	201,67
6.000— 7.499 Kr.	3960,00	330,00	2640,00	220,00
7.500— 8.999 Kr.	4290,00	357,50	2860,08	238,34
9.000—10.499 Kr.	4620,00	385,00	3080,04	256,67
10.500—11.999 Kr.	4950,00	412,50	3300,00	275,00
12.000 og derover	5280,00	440,00	3520,08	293,34

Det midlertidige Tillæg bortfalder.

Almindeligt pensionsgivende Løntillæg.

Grundløn og Alderstillelæg:

Almindeligt pensionsgivende
Løntillæg (aarligt):

Under 1.500 Kr.	64 pCt.
fra 1.500 Kr.— 2.999 Kr.	960 Kr.
fra 3.000 Kr.— 3.999 Kr.	1.080 Kr.
fra 4.000 Kr.— 4.999 Kr.	1.200 Kr.
fra 5.000 Kr.— 5.999 Kr.	1.320 Kr.
fra 6.000 Kr.— 6.999 Kr.	1.440 Kr.
fra 7.000 Kr.— 7.999 Kr.	1.560 Kr.
fra 8.000 Kr.— 8.999 Kr.	1.680 Kr.
fra 9.000 Kr.— 9.999 Kr.	1.800 Kr.
fra 10.000 Kr.— 11.999 Kr.	1.920 Kr.
fra 12.000 Kr. og derover	2.040 Kr.

Málið var til viðgerðar í fíggjarnevndini í december 1946 men av tí at tað ikki tá kundi verða liðugt avgreitt, varð sett fram uppskot um eina forskotsútgjaldan upp til 90 pst. av tí, lærarar og lærarinna við fólkaskúlan álta sambært lógaruppskotinum. Hetta uppskot varð samtykt, og verður soleiðis tann útgoldin peningurin at frádraga, tá útgjaldan fer fram sambært lógini.

Nevndin er samd um, at tað hjá tænaðum og lærarum í Føroyum ikki er minni tørvur á enn í Danmark at fáa ta herumtalaðu eykaviðbót. Sum kunnugt er grundlønin hjá føroyskum lærarum lægri enn hjá danskum, samstundis sum at pristalið er nógv lægri her, og tað veruliga er væl dýrari at liva her enn í Danmark. Eisini kaun her vísast til viðgerðina av lógmáli nr. 4/1946: Eykadýrtíðarviðbót til tænaðum í eykatíngsetuni í mai 1946, har ávíst varð, at ein skeivleiki uppá 2½ viðbótamál varð komin í útrokningina av viðbótini í bardagatíðini.

Nevndin mælir til at samtykkja niðanfyrir nevnda uppskot, hvørs reglur eisini eiga at umfata lögtingsins tænaðafólk, og nevndin mælir til, at kommunurnar veita sínum fastlønna starvsfólki somu eykadýrtíðarviðbót og lönarviðbót.

Alfrát teimum viðmerkingum, ið frammamanndan eru gjörðar frá amtinum, skal nevndin gera hesar viðmerkingar:

Til gr. 4. Lóggávan undan heimsbardaganum ásetti, at staturin skuldi gjalda alla peningaviðbótina. Í 1942 varð av ymskum orsøkum ásett av lögtinginum, at staturin einað skuldi gjalda 7 viðbótarstig og lögtingið restina. Sum stöðan er í dag, heldur nevndin tað vera beint, at staturin letur 7 viðbótarstig, og heldur, at náttúrlig skylda hjá amtsgrunninum er at gjalda tey 7½ viðbótarstig, ið er munurin millum viðbótina her og í Danmark. Tey restandi 13 viðbótarstigini setur nevndin uppskot um verða útgoldin sum forgreiðsla úr amtsgrunninum, soleiðis at eingin bindandi stöðan verður tikin til hendu partin í lönuni.

Til gr. 7. Hendan grein er sett inn av nevndini og bækkar dýrtíðarviðbótina til ellisrentufólk, avlamsfólk og onnur samsvarandi miðaltal-

inum av tí hækking, ið hinar greinirnar hava givið tænaftunnonnum. Henda broyting frá 100 pst. til 125 pst. vil viðföra meirútreiðslu ca. 83.000 kr. fyri amtsgrunnin.

Til gr. 8. Henda grein svarar til amtsins gr. 7.

Uppskot:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om almindeligt Pensionsgivende Løntillæg, Børnetillæg samt om Dyrtidstillæg for Finansåret 1946/47 til Tjenestemænd m. fl.

Pensionsgivende Tillæg.

§ 1.

Stk. 1. Der ydes enhver af Statens Tjenestemænd paa Færøerne samt Lærere og Lærerinder ved Færøernes Skolevæsen fra 1. April 1946 at regne et pensionsgivende Løntillæg. Tillægget betales månedlig og foud sammen med Lønnen, dog reguleres Betalingen for Tiden siden 1. April 1946 snarest muligt og senest ved første normale Løndbetaling.

Stk. 2. Det almindelige pensionsgivende Løntillæg udbetales med følgende aarlige Beløb:

Grundløn og Alderstillæg:	Almindelige pensionsgivende Løntillæg
Under 1.500 Kr.	64 pCt.
fra 1.500 Kr.— 2.999 Kr.	960 Kr.
fra 3.000 Kr.— 3.999 Kr.	1.080 Kr.
fra 4.000 Kr.— 4.999 Kr.	1.200 Kr.
fra 5.000 Kr.— 5.999 Kr.	1.320 Kr.
fra 6.000 Kr.— 6.999 Kr.	1.440 Kr.
fra 7.000 Kr.— 7.999 Kr.	1.560 Kr.
fra 8.000 Kr.— 8.999 Kr.	1.680 Kr.
fra 9.000 Kr.— 9.999 Kr.	1.800 Kr.
fra 10.000 Kr.—11.999 Kr.	1.920 Kr.
fra 12.000 Kr. og derover	2.040 Kr.

§ 2.

Stk. 1. Det pensionsgivende Tillæg til Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne afholdes efter samme Regler som Folkeskolelærernes Grundløn, jfr. § 8 i Lovbekendtgørelse af 13. Juli 1939 om Lønningsbestemmelser m. v. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.

Stk. 2. Det pensionsgivende Tillæg til Lærere og Lærerinder ved Færøernes Mellem- og Realskole afholdes med 3/5 af Statskassen og 2/5 af Skolefonden.

Reguleringstillæg.

§ 3.

For Finansaaret 1946/47 udbetales til Statens Tjenestemænd paa Færøerne samt Lærere og Lærerinder ved Færøernes Skolevæsen følgende Reguleringstillæg (27 1/2 Portion):

Samlede årlige pensionsgivende Lønning	Gifte Mænd og dermed hge- stillede		Alle øvrige Tjenestemænd	
	Årlig	Maanedlig	Årlig	Maanedlig
Under 1.500 Kr.	220 pCt.	220 pCt.	116 2/3 pCt.	116 2/3 pCt.
1.500—4.499 Kr.	3300,00	275,00	2200,08	183,34
4.500—5.999 Kr.	3630,00	302,50	2420,04	201,67
6.000—7.499 Kr.	3960,00	330,00	2640,00	220,00
7.500—8.999 Kr.	4290,00	357,50	2860,08	238,34
9.000—10.499 Kr.	4620,00	385,00	3080,04	256,67
10.500—11.999 Kr.	4950,00	412,50	3300,00	275,00
12.000 og derover	5280,00	440,00	3520,08	293,34

§ 4.

Af de Folkeskolens Lærere og Lærerinder for Finansaaret 1946/47 i Henhold til § 3 tilkommende Reguleringstillæg (27 1/2 Portion) udredes 7 Portioner af Statskassen og Resten, 20 1/2 Portioner forskudsvis af Amtsfonden.

Børnetillæg.

§ 5.

Der ydes Statens Tjenestemænd og Lærere og Lærerinder ved Færøernes Skolevæsen et særligt Tillæg, der for Tiden 1/10 1945 — 30/9 1946 andrager 120 Kr. for 2 Børn samt yderligere 120 Kr. for hvert følgende Barn og for de to følgende Aar med henholdsvis 80 Kr. og 40 Kr. Udbetaling af Børnetillæget bortfalder ved Udgangen af den Maaned, Børnene fylder 18 Aar eller afgaar ved Døden, og standser den 30. September 1948.

§ 6.

Stk. 1. Børnetillæget til Statens Tjenestemænd udredes af Statskassen. Amtsfonden udreder Børnetillæget til Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne. Børnetillæget til Lærere og Lærerinder ved Færøernes Mellen- og Realskole afholdes med 4/5 af Statskassen og 1/5 af Skolefonden.

Stk. 2. Børnetillæget udbetales efter paagældendes Begæring bilagt med Daabs- eller Fødselsattester for de paagældende Børn.

Tillæget udbetales maanedsvi forud sammen med Lønnen, dog første Gang for det siden 1. Oktober 1945 forløbne Tidsrum.

§ 7.

I Kundgørelse Nr. 11 af 21. April 1943, jfr. Kundgørelse Nr. 22

af 21. September 1945 foretages følgende Ændringer:

I § 1 ændres 100 pCl. til 125 pCl. og Tallene 140 Kr. og 240 Kr. til henholdsvis 175 Kr. og 300 Kr.

I § 2 ændres 180 Kr. til 225 Kr.

I § 3 ændres 200 Kr. til 250 Kr.

Ændringerne faar tilbagevirkende Kraft til 1. April 1946.

§ 8.

Ved nærværende Bestemmelser I krafttræden ophæves §§ 1, 2 og 5, 1. Stk., i Kundgørelse Nr. 12 af 21. April 1943, jfr. Kundgørelse Nr. 22 af 21. September 1945.

Bráðfengis ásetanir fyri Føroyar

um

almenna eftirlönggevandi lønviðbót, barnaviðbót og dýrtíðarviðbót fyri fíggjarárið 1946/47 til tænaðumenn o. fl.

Eftirlönggevandi viðbót.

§ 1.

Stk. 1. Tænaðumenn ríkisins í Føroyum eins og lærarum og lærarinnum við skúlarnar í Føroyum verður frá 1. apríl 1946 at rokna veitt ein eftirlönggevandi viðbót. Viðbótin verður goldin við byrjan av hvørjum mánaði saman við lønini, tó verður gjaldanin fyri tíðarskeiðið síðan 1. apríl 1946 útjavnað skjótast gjørligt og í seinasta lagi við fyrstu vanligu lønútgjaldan.

Stk. 2. Tann almenna eftirlönggevandi viðbótin verður útgoldin við fylgjandi árliðu hæddum:

Grunnløn og aldursviðbót:	Almenn eftirlönggevandi viðbót:
Undir 1.500 kr.	64 pst.
frá 1.500 kr. til 2.999 kr.	960 kr.
frá 3.000 kr. til 3.999 kr.	1080 kr.
frá 4.000 kr. til 4.999 kr.	1200 kr.
frá 5.000 kr. til 5.999 kr.	1320 kr.
frá 6.000 kr. til 6.999 kr.	1440 kr.
frá 7.000 kr. til 7.999 kr.	1560 kr.
frá 8.000 kr. til 8.999 kr.	1680 kr.
frá 9.000 kr. til 9.999 kr.	1800 kr.
frá 10.000 kr. til 11.999 kr.	1920 kr.
frá 12.000 kr. og haryvir	2040 kr.

§ 2.

Stk. 1. Tann eftirlönggevandi viðbótin til lærarar og lærarinnur í fólkskúlanum í Føroyum verður goldin eftir somu reglum sum grunnløn fólkskúlalæraranna, samb. § 8 í lógarkunngerð av 13. juli 1939 um lønreglur o. a. fyri lærarar og lærarinnur við fólkskúlan í Føroyum.

Stk. 2. Tann eftirlönggevandi viðbótin til lærarar og lærarinnur

við Føroya millum- og realskúla verður goldin við 3/5 úr ríkiskassanum og 2/5 úr skúlagrunninum.

Javningarviðbót.

§ 3.

Fyri figgjarárið 1946/47 verður til tæpastumenn ríkisins í Føroyum eins og lærarum og lærarinnum við skúlarnar í Føroyum útgoldin fylgjandi javningarviðbót (27 1/2 viðbótarpartar):

Samlað árlig eftirlöngvandi løn:	Giftir menn og javnsettir:		Allir aðrir tæpastumenn:	
	Árliga 220 pCt.	mánaðarlaga 220 pCt.	Árliga 146 2/3 pCt.	mánaðarlaga 146 2/3 pCt.
Undir 1.500 kr.				
1.500 — 4.499 kr.	3300,00	275,00	2200,08	183,34
4.500 — 5.999 kr.	3630,00	302,50	2420,04	201,67
6.000 — 7.499 kr.	3960,00	330,00	2640,00	220,00
7.500 — 8.999 kr.	4290,00	357,50	2860,08	238,34
9.000 — 10.499 kr.	4620,00	385,00	3080,04	256,67
10.500 — 11.999 kr.	4950,00	412,50	3300,00	275,00
12.000 og haryvir	5280,00	440,00	3520,08	293,34

§ 4.

Av tí javningarviðbót, sum samsvarandi § 3 tilkemur lærarum og lærarinnum við fólkaskúlan í Føroyum fyri 1946/47 (27 1/2 viðbótarpartar) verða goldnir 7 viðbótarpartar úr ríkiskassanum og hinir 20 1/2 partarnir sum forgreiðsla úr antsgrunninum.

Barnaviðbót.

§ 5.

Tæpastumenn ríkisins eins og lærarum og lærarinnum við skúlarnar í Føroyum verður veitt serstök viðbót, sum fyri tíðarskeiðið 1/10 1945 til 30/9 1946 er 120 kr. fyri 2 börn og harumframt 120 kr. fyri hvørt fylgjandi barn, og fyri tey tvey fylgjandi árin atvíkavíst 80 kr. og 40 kr. Gjaldan av barnaviðbót dettur burtur, tá at endi er komin mánaðin, tá barnið fyllir 18 ár ella doyri, og heldur upp at 30. september 1948.

§ 6.

Stk. 1. Barnaviðbóttin til tæpastumenn ríkisins verður goldin úr ríkiskassanum. Antsgrunnurin rindar barnaviðbóttina til lærarar og lærarinnar við fólkaskúlan í Føroyum. Barnaviðbóttin til lærarar og lærarinnar við Føroya millum- og realskúla verður goldin við 4/5 úr ríkiskassanum og 1/5 úr skúlagrunninum.

Stk. 2. Barnaviðbóttin verður goldin eftir umhøni frá avvarandi við hjáløgdu dóps- ella føðingargvátanum fyri barnini. Viðbóttin verður goldin við byrjan av hvørjum mánaði saman við lønini, tó fyrstu ferð fyri tíðarskeiðið síðan 1. oktober 1945.

§ 7.

I kunningerð nr. 11, 21. apríl 1943, sbr. kunningerð nr. 22, 21. septbr. 1945, verða hesar broytingar:

I § 1 verða 100 pst. broytt til 125 pst. og lólini 110 kr. og 240 kr. broytt til atvikaðist 175 kr. og 300 kr.

I § 2 verða 180 kr. broyttar til 225 kr.

I § 3 verða 200 kr. broyttar til 250 kr.

Broytingarnar fáa gildi frá 1. apríl 1946.

§ 8.

Tá hesar ásetanir verða settar í gildi, fara §§ 1, 2 og 5, 1. stk., í kunningerð nr. 12, 21. apríl 1943, sbr. kunningerð nr. 21, 21. september 1945, í gildi.

- II. Landsnevndin verður heimilað at samtykkja reglur, hareftir fólk í Løgtingsins tænastu fær lönviðbót, dýrtíðarviðbót og barnaviðbót eftir somu príncippum, sum galda fyri starvsfólk ríkisins.
- III. Tingið mælir kommununum til at geva fólk í teirra tænastu viðbót eftir líknandi reglum.

2. viðg. 15/3 17. 3. viðg. 18/3 17. Uppskot I samtykt 19—0,
II og III samtykt 18—0.

20. Portotakstir.

1. viðg. 15/1 — 47. 7/3 — 47 frl.

ÁLIT (Poul Petersen óheftur).

Við lóg nr. 334 av 27. juni 1946 og við fyriskipan nr. 406 frá sama degi eru posttakstirnar hækkaðar í Danmark frá 1. juli 1946, sum tað sæst av leimum í málinum liggjandi skjölum. Tað verður bilðið natúrligt, at hesar hækkanir eisini verða at galda fyri Føroyar, og setir nevndin tí fram soljóðandi

Uppskot:

Ásetanir fyri Føroyar um portotakstir.

Tann í

- 1) lóg nr. 334, 27. juni 1946 um „Tillæg til Postlov Nr. 288 af 9. Maj 1919“ og

- 2) Lyriskipan nr. 406, 27. juni 1946 um „Ændring af Post- og Telegrafanordning af 11. November 1937 vedrørende Forhøjelse af Post-, Telegram- og Telefontakster, Postgirorenten m. v.“ ásetu hækkan av takstunum fyri postsendingar (portotakstunum) fær gildi i Föroyum frá og við 1. apríl 1947 at rekna.

Den ved:

- 1) Lov Nr. 334 af 27. Juni 1946 om Tillæg til Postlov Nr. 288 af 9. Maj 1919 og
 - 2) Anordning Nr. 406 af 27. Juni 1946 om Ændring af Post- og Telegrafanordning af 11. November 1937 vedrørende Forhøjelse af Post-, Telegram- og Telefontakster, Postgirorenten m. v.
- gennemførte Forhøjelse af Taksterne for Postforsendelser (Portotaksterne) træder i Kraft for Færøerne fra og med den 1. April 1947 at regne.

2. viðg. 10/3—47, 18/3—47 frl. Broytingaruppskot frá nevndini:

1 Medfór af Postlov Nr. 288 af 9. Maj 1919 § 30 med senere Ændringer fastsættes herved nedenævnte Portotakster, jfr. Bekendtgørelse for Færøerne om Portotakster Nr. 18. af 4. Juli 1940:

Postforsendelser til Indlandet.

	Lokalp.	Landsp.
<i>Breve</i> indtil 50 g	15 Öre	20 Öre
over 50 g og indtil 250 g	20 Öre	30 Öre
over 250 g og indtil 1 kg.	60 Öre	60 Öre
<i>Brevkort</i> enkelte	10 Öre	15 Öre
med betalt Svar	20 Öre	30 Öre
<i>Forretningspapirer</i> indtil 250 g.	15 Öre	20 Öre
over 250 g indtil 1 kg.	10 Öre	40 Öre
<i>Tryksager og Vareprøver</i> indtil 50 g.	6 Öre	6 Öre
Over 50 g indtil 250 g.	10 Öre	10 Öre
Over 250 g indtil 1 kg.		
(Vareprøver dog kun indtil 500 g)	40 Öre	40 Öre
<i>Brevpakker</i>		40 Öre
<i>Pakker</i> indtil 1 kg.		60 Öre
Over 1 indtil 3 kg.		75 Öre
Over 3 indtil 5 kg.		90 Öre
Over 5 indtil 6 kg.		120 Öre
for hvert kg mere, yderligere.		30 Öre

	Lokalp.	Landsp.
<i>Indbetalingskort</i>		20 Öre
<i>Udbetalingskort</i>		
Kasseudbetalingskort		10 Öre
Navnudbetalingskort		10 Öre
<i>Postopræmninger og Postindkasseringer</i>		
Beløb indtil 25 Kr.		50 Öre
Beløb over 25 Kr. indtil 100 Kr.		65 Öre
Beløb over 100 Kr. indtil 300 Kr.		80 Öre
Beløb over 300 Kr. indtil 1000 Kr.		95 Öre
<i>Adresseløse Forsendelser</i>		
Breve indtil 20 g samt Brevkort.		7 Öre
Breve indtil 50 g		9 Öre
Breve indtil 250 g		12 Öre
Breve indtil 1 kg		10 Öre
<i>Forretningspapirer, Tryksager og Vareprøver</i>		
indtil 20 g		4 Öre
indtil 50 g		5 Öre
indtil 250 g		7 Öre
indtil 1 kg (Vareprøver dog kun indtil 500 g)		30 Öre
<i>Ved Omdeling til samtlige Husstande er Taksten dog for Forretningspapirer, Tryksager og Vareprøver</i>		
indtil 20 g		3 Öre
indtil 50 g		1 Öre
indtil 250 g		6 Öre
indtil 1 kg (Vareprøver dog kun indtil 500 g)		25 Öre
<i>Avisporto</i> forhøjes fra 1,1 Öre til		1,5 Öre
0,9 Öre til		1,2 Öre
2 Öre til		3,9 Öre
2 Öre til		2,6 Öre
<i>Anmeldelsesportoen</i> pr. Eksemplar forhøjes fra 5 Öre til 10 Öre pr. Fjerdingaar.		
<i>Ekspresudbringning</i> for		
Breve i indre Ekspres-Distrikt forhøjes fra 40 Öre til 80 Öre		
Pakker i indre Ekspres-Distrikt forhøjes fra 60 Öre til 120 Öre		
Breve i ydre Ekspres-Distrikt forhøjes fra 200 Öre til 400 Öre		
Pakker i ydre Ekspres-Distrikt forhøjes fra 300 Öre til 500 Öre		
Natudbringning til dobbelte Takster.		

De nye Takster træder i Kraft den 1. April 1917.

Samsvarandi postlóg nr. 288, 9. maí 1919, § 30 við seinri broytingum verða hervið ásett niðanfyri nevndu postgjöld, smb. kunningar fyri Føroyar um postgjöld nr. 18, 4. juli 1940:

Postsendingar innanlands.

	Nærgj.	Landsgj.
Brøv inntil 50 g	15 oyru	20 oyru
yvir 50 g inntil 250 g	20 oyru	30 oyru
yvir 250 g inntil 1 kg.	60 oyru	60 oyru
Brævkort einkult	10 oyru	15 oyru
við goldnum svari	20 oyru	30 oyru
Handilsskjöl inntil 250 g	15 oyru	20 oyru
yvir 250 g inntil 1 kg.	40 oyru	40 oyru
Prent og sýnissendingar inntil 50 g	6 oyru	6 oyru
yvir 50 g inntil 250 g	10 oyru	10 oyru
yvir 250 g inntil 1 kg (sýnissendingar tó bert inntil 500 g)	40 oyru	40 oyru
Smápakkar		40 oyru
Pakkar inntil 1 kg		60 oyru
yvir 1 kg inntil 3 kg.		75 oyru
yvir 3 kg inntil 5 kg.		90 oyru
yvir 5 kg inntil 6 kg		120 oyru
Fyri hvørt kg meira, harafturat.		30 oyru
Innsetingarkort		20 oyru
Útgjaldingarkort:		
Kassaútgjaldingarkort		10 oyru
Navnútgjaldingarkort		40 oyru
Postkrøv og postinnheintingar		
Peninganögd inntil 25 kr.		50 oyru
Peninganögd yvir 25 kr. inntil 100 kr.		65 oyru
Peninganögd yvir 100 kr. inntil 300 kr.		80 oyru
Peninganögd yvir 300 kr. inntil 1000 kr.		95 oyru
Adressuleysar sendingar		
Brøv inntil 20 g og brævkort.		7 oyru
Brøv inntil 50 g		9 oyru
Brøv inntil 250 g		12 oyru
Brøv inntil 1 kg.		40 oyru
Handilsskjöl, prent og sýnissendingar		
inntil 20 g		4 oyru
inntil 50 g		5 oyru

	Nærpgj.	Landspgj.
inntil 250 g		7 oyru
inntil 1 kg (sýnissend. tó bert inntil 500 g)		30 oyru
Fyrí útburð til <i>öll húski</i> er taksturinn tó fyrí		
handilsskjöl, prent og sýnissendingar		
inntil 20 g		3 oyru
inntil 50 g		4 oyru
inntil 250 g		6 oyru
inntil 1 kg (sýnissend. tó bert inntil 500 g)		25 oyru

Blaðpostgjaldið verður hækkað frá 1,1 oyrum til 1,5 oyru

Blaðpostgjaldið verður hækkað frá 0,9 oyrum til 1,2 oyru

Blaðpostgjaldið verður hækkað frá 2 oyrum til 3,9 oyru

Blaðpostgjaldið verður hækkað frá 2 oyrum til 2,6 oyru

Fráboðanargjaldið pr. eintak verður hækkað frá 5 oyrum til 10 oyru um fjórðingsárið.

Skundútburðir fyrí

brøv í innara skunddömi verður hækkað frá 40 oyr. til 80 oyr.

pakkar í innara skunddömi verður hækkað frá 60 oyr. til 120 oyr.

brøv í ytra skunddömi verður hækkað frá 200 oyr. til 400 oyr.

pakkar í ytra skunddömi verður hækkað frá 300 oyr. til 500 oyr.

Náttútburðir eru til dupult postgjöld.

Tey nýggju postgjöldini verða sett í gildi 1. apríl 1947.

18/3—47. Broytingaruppskotið samtykt 15—0.

21. Innflutningsgjald fyri bilar.

24/3 frl.

ÁLIT

Kunngerð nr. 39, 4. december 1942, ásetir í § 1, at frá 5. december 1942 „at regne og indtil videre forhøjes de i § 1 i Lov Nr. 53 af 15. Marts 1939 fastsatte Indførselsafgifter med Undtagelse af Afgifterne under Løbenumre 19, 22, 43 og 45 med 30 pCt. dog at Afgiften under Nr. 62 forhøjes til 50 pCt. af Værdien, og at Afgiften under Nr. 37 helt bortfalder.

Fra samme Dato at regne betales indtil videre en ekstra Indførselsafgift af 25 pCt. af Værdien af Automobiler, bortset fra Lastvogne. For Automobiler til erhvervsmæssig Personbefordring kan Amtet efter Landsnævnets Indstilling tilstaa Nedsættelse af denne Afgift.“

Av tí, at gjaldið, sum verður goldið til tað almenna, í Føroyum viðvíkjandi bilum er nógv minni enn í flest øðrum londum, og av tí, at tað hevur víst seg nóg so trupult at gera av á heiman hátt, nær undantak skal verða gjørt, nælið fíggarnevndin til, at reglan um, at amtið eftir viðmæli frá landsnevndini kann lækka 25 procent-tollin, verður strikað.

Uppskot:

til broyting av bráðfengis ásetanum fyri Føroyar viðvíkjandi innflutningsgjaldi nr. 39, 4. december 1942.

§ 1.

I kunngerð nr. 39, 4/12—1942, § 1, deittur burtur seinasta punktum.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi heiman vegin.

Ændring i Midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 39 af 4. December 1942 vedrørende indførselsafgifter.

§ 1.

I Kundgørelse Nr. 39 af 4. December 1942 § 1 bortfalder sidste Punktum.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

2. viðg. 27/3, 3. viðg. 28/3—47, samtykt 12—0.

22. Broytan av tingskipanini.

21/3 47 frl.

UPPSKOT frá fíggjarnævdini:

Lögtingslógin § 16, 5. stk. sigur:

„Tinget kan ikke tage nogen Beslutning, naar ikke Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen. Afgives der ved en Afstemning lige mange Stemmer for og imod et Forslag, er dette bortfaldet.“

Líkaleiðis sigur tingskipanin § 31:

„Tingið kann ikki gera nakra samtykt, tá ikki minst helmingur tingmanna er á fundi og greiða atkvøðu fyri ella imóti.“

Tað má ásannast, at hetta kanska ikki er heilt greitt orðað í lógini og kann skapa íva, men higartil hava tingformenn og tingið fátað hesar reglur soleiðis, at meira enn helvtin av tinglimun skulu luttaka fyri at eitt uppskot er samtykt.

Fyri at gera henda spurning greiðan verður sett fram hetta

Uppskot:

Í tingskipanini av 16. september 1921 við seinri broytingun verður í § 31 gjørt henda broyting:

Í staðin fyri orðið „minst“ verður sett „meira enn“.

Í Stedet for Ordet „idet mindste“ sættes Ordene „mere end“.

2. viðg. 21/3. Samtykt 18—0.

23. Viðbót til dagpengar frá Föroya Vanlukku- trygging.

21/3 f.l.

ÁLIT

Eftir galdandi lóg eru dagpengarnir frá Föroya Vanlukkutrygging 3,— kr. Lögtingið hevur í nökur ár veitt studning til hesar dagpengar. Föroya Vanlukkutrygging hevur nógvan pening niðurfyri, og fíggjarnævndin mælir til, at Föroya Vanlukkutrygging sjálv betalir eykaviðbót fyri 1947, og setir fram hetta

Uppskot

til broytn av fyriskipan fyri Föroyar nr. 161, 29/3 1939 um tryggjan móti vanlukku, smbr. kunningarð nr. 50, 11/12 1944.

Afturat teim i § 25 i fyriskipan nr. 161, 29. mars 1939, smbr. kunningarð nr. 50, 11. december 1944, ásettu dagpengum verður goldið av Föroya Vanlukkutrygging fyri árið 1947 i viðbót 3,— kr. til tey, ið hava forsorgarskyldu fyri hjúni ella börnum, og 1,— kr. til onnur.

Ændring i Anordning for Færøerne Nr. 161 af 29. Marts 1939 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, jævnfør Kundgørelse Nr. 50 af 11. Dec. 1944.

Til de i § 25 i Anordning Nr. 161 af 29. Marts 1939, jfv. Kundgørelse Nr. 50 af 11. December 1944, omhandlede Dagpenge betales der af Föroya Vanlukkutrygging for Aaret 1947 et Tillæg af 3,— Kr. til saadanne Personer, der har Forsørgerpligt overfor Ægtefælle eller Børn, og 1,— Kr. til andre.

2. viðg. 26/3—47, 3. viðg. 27/3 47. Samtykt 18. 40.

XI. STRANDFERÐASKIP

1. viðg. 29/11—46. 3/3—47 fcl.

ÁLIT A

Smírlis administrator hefur sent lögtinginum soljóðandi bræv, dagselt 13. september 1946:

„Hjálagt sendi eg s.s Smírlis grannskoðaða roknskap fyrir árið 1945/1946.

Tær samlaðu rakstrarinntökurnar eru 311.468,18 kr., meðan tær árið frammanundan voru 240.937,06 kr., altso ein meirainntöka av 73.513,12 kr.

Farmagjaldið og ferðapeningurinn varð frá 1. maí 1945 hækkað frá 50 til 75 pst. affrat grundtakstínum. Heltar og at meira hefur verið at flutt, hefur gjört, at farmagjaldið er vaksið við um 44.000,— kr. og ferðapeningurinn við um 28.500,— kr.

Tær samlaðu útreiðslurnar eru 377.531,29 kr., meðan tær árið frammanundan voru 333.955,41 kr., altso vaksnar við 43.575,78 kr.

Við at samanlíkna roknskapinn við árið frammanundan eru teir ymisku postarnir nakað ójavnir. Hetta kemur av, at Smíril var í Danmark í 2 ½ mánaðar til klassifíkatiún og allar útreiðslur í Aberdeen og Danmark, uttan beinleiðis rokningin frá Helsingör Skibsværft, eru goldnar og tiknar við í roknskapinum. Meðan Smíril var burtur, vórn skip leigað í staðin fyri til sigling innanoyggja, og er þi posturinn fyri eykafar vaksin við um 30.000,— kr.

Somuleðis eru aðrar útreiðslur vaksnar av tí sama, sum t. d. manningarlön er goldin bæði til manningina á teim leigaðu skipunum og Smíril, meðan hann var niðri. Kol og brennir er minnkað við um 20.000 kr., av tí at Smíril einki brendi teir tveir mánaðarnar, hann var niðri.

Á fliggjarstandinum er eykastudningur frá Lögtinginum 50.000 kr., sum eru goldnar á konto til Helsingör Skibsværft.

Rokningin frá Helsingör Skibsværft kom uppá 185.693,— kr., men aftaná samráðingar við verftið kom hon niður til 160.000,— kr.

Helsingör Skibsværft eigur eftir 110.000 kr., sum teir nú vilja hava, og biði eg lögtingið gera so varl sum skjótast at ávísa hetta, so eg kann fáa flutt peningin niður.

Hjálagt sendi eg avskrift av brøvum viðvíkjandi rokningini frá verftinum.“

Roknskapurinn vísir eitt rakstrarývirskot uppá 58.936,89 kr., tó er nt viðmerkja, at tá er tikin til inntöku vanligur eykastudningur frá lögtinginum 110.000 kr. soleiðis, at raksturinn veruliga hefur givið eitt undirskot uppá gott 51.000 kr. Fyri nökrum árum síðan var undirskotið yvir 100.000 kr.

Klassifíkatiúnin í Helsingör kostaði 160.000 kr., og hetta er goldið beinleiðis úr amtsgrunninum.

Tá Spógvin fer at sigla, verður neyðugt at broyta ferðaaetlan Smirils, og mælt verður til, at hjálögdu ferðaaetlanir fyri Smiril og Spógvan verða samtyktar, og at spurningurin um ferðaaetlanir annars verður tikið til viðgerðar á Ólavsökuetinginum. Tað sama verður til-mælt viðvíkjandi spurninginum um lön og yvirtíðarhetalan til mann-ingina á hesum skipum.

Smirils administrator, Johan Schrøter, hevur sagt plássið upp til 1. apríl. Hann biður samstundis um eykalön 100 kr. um mánaðin, síðan Spógvin kom heim. Hetta heldur nevndin eigur at verða játtað. Samsvarandi hvat fyrr hevur verið ætlað, hevur nevndin kunnað mögu-leikan fyri at fáa kónan mann, sum hevur neyðturvulig skrivstovn- og pakkhúsrúm og sum solciðis bæði kann álaka sær starvi sum admini-strator og expeditor í Tórshavn, og hevur nevndin avtalað við Eivind Evensen at yvirtaka hetta starv fyri lön í mun til tað, sum higartil hevur verið goldið fyri hesi starv. Stjórin fyri skipafelagnum, Z. Nielsen, hevur fingið høð um hetta.

Frá Ítróttasambandi Føroya er komin umsókn um ókeypis ferðir fyri ítróttafólk. Nevndin mælir til, at administrator verður heimilaður at játta hetta eftir samráði við umsökjarin.

Sofus Hansen, Slættanes, søkir um, at Smiril cisini skal sigla til Slættanes. Administrator og skiparin fráráða hesum. Tað vil turna skipinum í minsta lagi ein tíma, og tað er ógvuliga lítið góðs til Slætta-nes. Smiril fer leygarmorgun vestureftir og er ikki aftur fyrr enn kl. 6, men við tað at Slættanes er tikið við í tí nýggju ferðaaetlanini, vil hetta plássið fáa ferðasamband, tá ið Spógvin byrjar at sigla oyggjanna millum.

Nevndin hevur samráðst við postmeistarin um at seta studn-ingin upp fyri postfluttung og hevur fyrisligið ein árligan studning uppá 50.000 kr., tá ið Spógvin er byrjaður at sigla. Postmeistarin lovaði at umhugsa uppskotið við vælvild.

Uppskot:

1. Roknskapurin fyri Smiril verður góðkendur.
2. Hjálögdu ferðaaetlanir verða góðkendar, og annars verður spurn-ingurin at taka til viðgerðar á Ólavsökuetingi komandi.
3. Tingið góðtekur, at plássið sum administrator og expeditor er sett sum av nevndini skipað.
4. Administrator verður heimilaður at veita friar ferðir fyri ferðalög eftir samráð við Ítróttarsamband Føroyar.

2. viðg. 6/3. 11/3 frl.

Broylingaruppskot frá S. P. Zachariasen o. fl.:

Landsnevndin verður heimilað til at gera ferðaaetlan fyri Smiril og Spógvan fyri summarhálvárið 1947.

Undirbroylingaruppskot frá A. Samuelsen:

1 Stedef for „Landsnevndin“ sættes „Eitt fimmannaftvulg“.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Sum pkt. 5 til nevndarálitið verður sett:

- „5. Játtað verður Johan Schröter 700 kr. sum samsýning fyri ta tíð hann hevur havt starvsarbeiði við „Spógvan“.

3. viðg. 15/3.

Pkt. 1 samtykt 16--0.

Uddirbroytingaruppskotið frá A. Samuelson samtykt 11--0,
og broytingaruppskotið frá S. P. Zachariasen o. fl. soleiðis broytt
samtykt 14--0.

Uppskot nevndarinnar pkt. 3 og 4 samtykt 11--0.

Broytingaruppskotið til pkt. 5 samtykt 13--0.

Rokskap fyri *Smiril* 1/4--1945 - 31/3--1946:

	Útreiðslur:	Inntøkur:
Farmagjald		kr. 147,843,24
Ferðapeningur		kr. 135,007,31
Postflutningur		kr. 25,000,00
Studningur úr Amtsgrunninum		kr. 12,000,00
Studningur frá Føroya Løgtingi		kr. 110,000,00
Selt mat, öl og cigarettir		kr. 6,617,00
Manningarløn	kr. 88,460,27	
Kostarhald	kr. 25,470,53	
Kol og brennkrong	kr. 95,038,28	
Smyrjuolja, tviskur o. a.	kr. 5,279,86	
Umsiting og umvøling	kr. 57,591,00	
Tryggingargjald	kr. 28,217,95	
Omaksløn og arbeiði umborð	kr. 18,629,46	
Eykafar	kr. 36,892,79	
Postflutningur til og frá „Smiril“	kr. 5,351,85	
Telefon, pappir, prentan, lýsingar og porto	kr. 3,936,90	
Avgreiðslan í Tórshavn	kr. 4,040,00	
Administration	kr. 3,080,00	
Vantandi vörur	kr. 1,098,38	
Havnarpeningur	kr. 3,371,59	
Gjald av kassakredit	kr. 150,00	
Ymist	kr. 922,43	
	kr. 377,531,29	kr. 436,468,18
Munur at flyta til figgjarstandin	kr. 58,936,89	
	kr. 436,468,18	kr. 436,468,18

Fíggjarstandur pr. 31. mars 1946.

	Ogn:	Skuld:
S/S „Smiril“ virðiskonto	kr. 229.523,63	
Kassapeningur	kr. 7.116,81	
Innistandandi í A/S Føroya Banka	kr. 65.924,41	
Innistandandi í P/F Sjávvinnubankanum ..	kr. 3.448,11	
Eykastudningur frá Lögtinginum til klassifikatión		kr. 50.000,00
Goldið Helsingør Skibsværft á konto ..	kr. 50.000,00	
Skuld til avgreiðslurnar		kr. 132,89
Tilgóðar hjá avgreiðslunum	kr. 1.869,48	
Ymiskir ognarar		kr. 155,13
Kapítalkonto		kr. 248.357,23
	kr. 357.882,44	kr. 298.945,55
Flutt frá rakstrarroknskapinum		kr. 58.936,89
	kr. 357.882,44	kr. 357.882,44

3/3 frl.

ALIT B

Í august 1946 keypti lögtingið bretskan mine-sweeper, stóran ca. 300 tons brutto, ið fyribils hevur fingið navnið Spógvin, fyri £ 7.000. Harumframt er goldið fyri ymiskar umvölingar í Bretlandi £ 1.200 og til S. Ellefsen fyri at keypa skipið 3 psf. í kommissión 4.074 kr. og ferðaútreiðslur 2.285 kr. fyri ein fyrri túr til Danmark og Ongland. Skipið varð siglt heim til Føroya í september. Til keypípeningin koma útreiðslurnar við nakrar umvölingar í Bretlandi og við at sigla skipið heim. Umvölingar verða at gera í Føroyum ella á verfti í Danmark. Ljósmaskinur o. t., sum er umborð, kann verða selt, og ætlandi kemur skipið at standa lögtinginum í ca. 300.000 kr.

Viðvíkjandi umvölingini hevur Steingrim Winther gjørt frágreiðing, og henda frágreiðing við tekningum er send til ymsar skipasmíðar og menn, sum eru umbiðin at geva tilboð.

Eftir áheitan frá postmeistararum hevur nevndin samtykt at lata Spógvan gera nakrar ferðir til Bergen eftir postí og ferðafólki. Postverkið rindar allar útreiðslur í samband við hetta, meðan lögtingið fær inntøkur av ferðafólki og farumagjaldi.

Nevndin vil halda, at Spógvin ikki er nakað væl hóskandi navn fyri eitt skip og mælir til, at skipið fær navnið „Fernan“.

Nevndin skal mæla til, at heimila eina 3-mannaevnd til at skipa fyri umvölingini, selja ljósmaskinur o. t., seta umvölingararbeiðið í gongd sum skjótast, og tá arbeiðið er liðugt, lata skipið byrja at sigla í strandferðum, sum ferðaaftlanin vísir.

Uppskot:

1. Ein 3-mannanevnd verður heimilað at seta í verk tær neyðugu um-

völingar og selja ljósmaskinur o. t., sum ikki er neyðugt at hava umborð í skipinum, og at seta skipið í strandferðir sum ferðatællanin vísir.

2. Skipið fær navnið „Ternan“.
3. Málið verður annars at leggja aftur fyrri lögtingið á Olavsöku.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Sum nýggj punktir til nevndaráliggið verða sett:

- „4. Tingið góðkennir ta í álitinum nevndu samsýning og endurgjald av ferðaútreiðslum til Samuel Ellefsen.
5. Tingið heimilur millumtinganevndini (sbr. pkt. 1) eftir samráð við landsnevndina at keypa hóskandi strandferðaskip til at røkja strandferðir bygdanna millum í Norðoyggjunum og Norðeysturoy.“

3. viðg. 15/3.

Pkt. 1 í uppskotinum samtykt við 12—0.

Pkt. 2 í uppskotinum samtykt við 11—0.

Pkt. 3 í uppskotinum samtykt við 15—0.

Broytingaruppskotini til pkt. 4 og 5 samtykt við 13—0.

10/3 frl.

ÁLET C

Nevndin, ið hevur viðgjørt málini „Smiril“ og „Spógvin“, er gjörd kunnug við, at tað er óforsvarligt, at hesi skip ikki hava „pejluapparátir“ umborð.

Hetta tól finst í flest øllum nýmótans förungum, og er sjálvandi ikki mins neyðugt umborð í ferðafólkaskipum.

„Smiril“ og „Spógvin“ vilja til eina og hvørja tild verða kallaði til hjálpar, tá ið skip eru í havsneyð her um leið.

Sjálvandi fara tey avstað og kunnu tey tala við neyðstødd skip í telefon, men tað er næstan ógjörft at finna fram til plássíð, vegna tess, at tað ikki kann verða „avpejlað“.

Hetta kann ikki forsvarast, og mælir nevndin til, at hesi töl verða sett bæði í „Smiril“ og „Spógvin“. Tey kosta o. u. 3.500,- hvørt.

Uppskot:

„Smirils“ administrator verður heimilaður til skjótast møguligt at keypa og seta inn „pejluapparátir“ í „Smiril“ og „Spógvin“.

2. viðg. 13/3, 3. viðg. 15/3. Samtykt 12—0.

XII. KOMMUNAL MÁL

I. Decisión av kommunuroknskapum.

1. viðg. 12/12 — 46. 24/2 — 47 fcl.

ÁLIT

Sum tað sæst av lögtingstíðindi ley seinastu árinu hevur tað gingið nakað stríggið við at fáa roknskapini frá kommununum inn til ta í lógini ásettu tíð (15. mai), og tað hevur verið emtá soleiðis, at fleiri kommunuroknskapir ikki hava verið komin inn, tá ið tingið endar fyri júl.

Nevndin hevur haft røðu við lögtingsrevisor A. Winther, sum sigur frá, at grannskoðarastarvið ofta er ógvuliga torført av tí, at roknskapini ofta eru so flókt og ógreið, at tað má leitast umvegir eftir skjóðum fyri at fáa skil á.

Tann bókafrøsla, sum tingið á sinni ásetti, at tað var sóknarstýrisins skylda at föra, hevur í mongum förun ikki verið hildin lita-leys. Ein kann ikki krevja av öllum sóknarstýrisformonnum, at teir skulu vera roknskaparkønir, um so ikki er, má hann fáa sær ein kønan hjálparmann, sum kommunan má löua; fer samsýningin út yvir tað mark, ið reglurnar áseta, má sökjast til Lögtingið um loyvi til at lata tað, ið írestar.

Av tí at lögtingsskrivstovustjórin hevur so nógv annað arbeiði hjá Lögtinginum, heldur nevndin tað verða beinast, at lögtingsrevisor A. Winther, og um hon ikki hevur stundir til tess, so at skrivstovan fær ein roknskaparkønan persón til at fara út til kommunurnar og rættleiða roknskaparförarunum í teirra starvi. Har ley roknskap ikki eru komin inn til Lögtingið til tað í lógini ásettu tíð, verður tað, sum er ásettur at ferðast út til kommunurnar, at fara út til tær kommunur, ið ikki hava sent roknskapin inn, og um neyðugt hjálpa teimum til at fáa roknskapin avgreiddan.

Eftir tí yvirhiti, sum liggur í málinum viðvíkjandi eftirstöðum, er tað at merkja, at tær eru vaksnar — í sammeting við tíðarinnar umstøður alt ov nógv, og Lögtingið má krevja av teim kommunum, ið hava serliga stórar eftirstöður av skatti, at hann má verða innkrævdur við tað sama við panting.

Hesar stóru eftirstöður mugu tarna kommunuadministratióinini og má tí fúast skil á hesum.

Nevndin loyvir sær at seta fram uppskot til góðkenning av teimum av lögtingsrevisor grannskoðaðum roknskapum.

Uppskot:

1. Lögtingsskrivstovan fyrirskar, at lögtingsrevisor A. Winther, og um tað ikki ber henni til, so at fáa ein roknskaparkønan persón, til at fara út til tær kommunur, sum ikki hava sent roknskap til Lögtingið til ta í lógini ásettu tíð.

2. Í leinum kommunum, har eftirstöðun av skatti er serliga hög, verður landsnevndin biðin um at fyrirleika lúð, ið neyðugt er at gera.
3. Skrivað verður til kommunurnar um at föra ta av Lögtinginum ásettu kassabók, og at hon skal vera samsvarandi við roknskapin.
4. Lögtingið góðkennir uppskot til decision frá lögtingsrevisor viðvíkjandi niðanfyrirstandandi kommunuroknskapum við leinum av lögtingsrevisor tilskilaðu viðmerkingum:

Fyri ár 1942 og 1943.

Sunuböar kommunu

Fyri ár 1944.

Viðoyar kommunu
 Klakksvíkar kommunu
 Inglaðjarðar kommunu
 Løvíkar kommunu
 Gøtu komunu
 Nes kommunu
 Sjóar kommunu
 Funnings kommunu
 Haldórsvíkar kommunu
 Vestmanna kommunu
 Hests kommunu
 Sandavágs kommunu
 Miðvágs kommunu
 Sands kommunu
 Froðbøar kommunu
 Fámjins kommunu
 Porkeris kommunu
 Vágs kommunu
 Sunnbøar kommunu

2. viðg. 1/3, 3. viðg. 5/3.

Pkt. 1 samtykt 17--0.

pkt. 2 og 4 samtykt 15--0.

pkt. 3 samtykt 14--0.

Fyri ár 1945.

Svínoyar kommunu
 Knuoyar kommunu
 Mikladals kommunu
 Húsa kommunu
 Oyndafjarðar kommunu
 Funnings kommunu
 Haldórsvíkar kommunu
 Saksunar kommunu
 Hvalvíkar kommunu
 Kollafjarðar kommunu
 Kaldbaks kommunu
 Havnar uttanb. kommunu
 Kirkjubøar kommunu
 Sörvágs kommunu
 Bíggjar kommunu
 Mykines kommunu
 Skopunar kommunu
 Skálavíkar kommunu
 Skúvoyar kommunu
 Hvalbjar kommunu
 Fámjins kommunu
 Høvs kommunu
 Porkeris kommunu

2. Heilsusamtyktir fyrir Klakksvíkar og Fuglafjarðar kommunur.

1. viðg. 4/12 46. 13/2 fcl.

ÁLIT

Heilsuverndarnevndin fyrir Klakksvíkar sókn hefur skolið uppó, og Klakksvíkar sóknarstýrið ásaunað, at allar rennur frá húsum í komandi tíðum verða at föra í septic-tank og ekki heinleiðis á sjógv.

Aheitan frá heilsuverndarnevndinni um broytni í heilsusamtyktarinnar § 8 er grundað uppá, at tað kann verða vandi fyrir at innvöla-sjúkar kunnu smitta frá heinleiðis rennum frá W. C., og at tilíkar rennur í aðrar mátar kunnu verða til skaða fyrir heilsuna. Klakksvíkar sóknarstýri hefur viðmælt hesu umsókn og biður lögtingið fáa omanfyrir nevndu broytni í lag.

Í málinum liggur eisini ein umsókn frá Fuglafjarðar kommunu, ið miðar inni til sama. Tað eru mong onnur pláss eum Klakksvík og Fuglafjörður, sum liggja við deyðavatn, har eingin streymasjógvur er, og verður Landsnevndin biðin um at kanna eftir, hvørji stöð hella sama er tørvandi at gera, og Landsnevndin fær heimild til at samtykkja tær neyðturvuligu broytingar í so máta.

Nevndin loyvir sær at seta fram soljóðandi

Uppskot:

Til broytni av § 8 í heilsusamtykt fyrir Klakksvíkar og Fuglafjarðar kommunur:

§ 8 verður broytt soleiðis:

Nýggj W. C. mega ikki verða gjörd utan loyvi heilsuverndarinnar, og tey mugu verða veitt í septic-tank.

Nevndin ásetur, hvussu septic-tank skal verða gjördur og hvar.

W. C., sum eru veitt heinleiðis á sjógv, skulu verða veitt í septic-tank innan tíðarfroyst, ið heilsuverndin ásetur.

Ændring af § 8 i Sundhedsordtægt for Klaksvik og Fuglefjord Kommuner:

§ 8 affattes saaledes:

Nye W. C. maa ikke opføres uden Sundhedskommissionens Tilladelse og skal Afløbene fra disse gaa i Septictank.

Kommissionen fastsætter Septictankenens Indretning og Anbringelse.

Afløb fra W. C., som gaar direkte ud paa Søen, skal gaa i Septictank inden et Tidspunkt, som Sundhedskommissionen fastsætter.

2. viðg. 20/2, 3. viðg. 21/2. Samtykt 14-0.

3. Valkærur.

1. viðg. 26/11 — 46.

ÁLIT (Sj skjal 19).

2. og 3. viðg. 18/12.

Uppskot A samtykt 15—0.

Uppskot B samtykt 19—0.

Meirihlutauppskotið til C samtykt 13—0, meðan uppskot minnihlutans fall 6—0.

Uppskot minnihlutans til pkt. D samtykt 11—0, og var harvið uppskot meirihlutans hildið burturdottið.

4. Lán til kommunur.

a) *Porkeris kommuna*. 13/2 — 47 fvl.

ÁLIT

Porkeris sóknarstýri sækir um lögtingsins leyvi og ábyrgd fyri at taka upp lán til at leggja nýggjan vatnleiðning.

I málinum liggur ein leyslig kostnaðarætlan, ið er mett til 51.000 kr., heri er ikki roknað við arbeiðslön at leggja vatnleiðingina.

Kommunan er fíggjarliga toluliga væl fyrirleikað; hon skyldar ca. 40.000 kr., harav eru 10.000 kr. lán fyri keyp av jörð.

Sóknarstýrisformaðurin, J. H. Danbjörg, hevur yvir fyri nevndarformanninum sagt, at kommunan ikki tørvar meir enn 30.000 kr. í lán.

Grundin til at menn í Porkeri vilja hava nýggjan vatnleiðning er, at vatnið í tí gamla vatnleiðninginum er so vánaft, at tað kann koma til at verða til skaða fyri heilsuna.

Tá ið vatnveitingin er so dýr, kemur tað av, at teir eru nøyddir at fara langa leið fyri at fáa gott vatn, og harav verður leiðningurin sjálvsagt langur.

I Porkeri eru millum 70 og 80 hús, so tað skuldi ikki verið tvörligt at forrenta og avbetalt henda pening.

Uppskot:

1. Tingið gefur Þorkeris kommunu leyvi til at taka lán, stórt 30.000 kr., til nýggjan vatnleiðning.
2. Tingið tekur ábyrgd fyri láninum.

2. viðg. 13/2, 3. viðg. 18/2 fall 10—0.

b) *Klakksvíkar kommuna*. 12/12 — 47 samtykt uppskot til gerðu-bókina við 15 atkvøðum at geva Klakksvíkar kommunu leyvi til at upptaka lán, stórt 20.000 kr. til umbyggjan av Stóru-brúgv.

c) *Vágs kommuna*. 18/2 — 47 frl.

Uppskot (frá P. M. Dam o. fl.):

1. Leyvi verður givið Vágs kommunu at taka ábyrgd fyri láni 50.000 kr., sum p/f Framtíðin, Vági, skal taka vegna trolarakeyp.
2. Lögtingið tekur ábyrgd fyri, at Vágs kommuna uppfyllir sín skyldu, samsvarandi pkt. 1.

(Johann Poulsen, Th. Petersen, H. Djurhans og L. Zachariassen við fyrivarni).

Broytingaruppskot frá Johan Poulsen o. fl.:

Í staðin fyri pkt. 2 í nevndarinnar uppskoti verður sett:

Leyvi verður givið Vágs kommunu til, útyvir vanligu álíknung fyri fíggjarárin 1947-1948 at álíkna 25000 kr. hvørt árið.

Pkt. 1 samtykt 19-0, broytingaruppskot til pkt. 2 samtykt 15—0.

d) 18/1 — 47 samtykt við 16 atkvøðum uppskot um leyvi til Vestmanna kommunu at upptaka lán, 190.000 kr., ið skal verða víðarilænt til trolarafelag.

e) *Kvíotkar kommuna*. 4/3 — 47 frl.

Uppskot:

Kvívíkar kommuna hevur sent lögtinginum soljóðandi umsókn, móttikna 28. februar í ár:

„Sóknarstýrið vil við hestun skrivi biðja hitt háttvirda Lögtingið um garanti til sparikassan fyri lán stórt 20.000 kr. — tjúgu túsund krónur, sum vit ætla at brúka til byggjan av lærarabúsum í Kvívík og skúlastovu á Válinum.“

Kommunala nevndin skal mæla til, at tingið tekur ábyrgd fyri láninum.

Uppskot:

Tingið gevur loyvi og tekur ábyrgd fyrir láni, stórt 20.000 kr., sum Kvívíkar kommuna sækir um í Færø Amts Sparekasse.

Samtykt 15—0.

f) *Fuglafjarðar kommuna*. 20/3 frl.

ALIT

Fuglafjarðar sóknarstýri biður í skrivi l. nars um Løgtingsins ábyrgd fyrir einum láni, stórt 20.000 kr. aftrat teimum 60.000 kr., sum kommunan hevur framanundan til at byggja doktarahús fyri.

Nevndin mælir til, at loyvi og ábyrgd verður givið og setur fram hetta

Uppskot:

Løgtingið samtykkir, at Fuglafjarðar kommuna bækkar lánið í Færø Amts Sparekasse til læknaúsini við 20.000 kr. og tekur samstundis ábyrgd fyrir láninum.

25/3 samtykt 15—0.

g) *Porkeris kommuna*. 27/3 frl.

ALIT

Víst verður til bræv, skrivað av J. H. Danbjörg fyri Porkeris sóknarstýri, dagssett 17. mas 1947, viðvíkjandi láni til nýggja vatuveitan í Porkeri, har flutt verður fram, at kostnaðurin fyrr hevur verið ætlaður til 50.000 kr., men at hann hugsandi ikki verður meira enn ein triðing av hesum tali. Umhíðið verður tí, at málið verður fikið upp aftur til viðgerðar.

Upplýst er, at allir 5 limir av sóknarstýrinum eru burtur og fiska. So stutt skal kommunala nevndin seta fram hetta

Uppskot:

Um umsókn kemur frá sóknarstýrinum í Porkeri, verður landsnevndin heimilað at geva loyvi til og tingsins vegna taka ábyrgd fyrir einum hóskandi láni til annaðla endamál.

Samtykt 15—0.

h) *Kollafjarðar kommuna*. 24.3 frl.

ALIT

Kollafjarðar kommuna hefur kassakreditt í Sjóvinnubankanum, har kommunan skyldar upp í móti 52.000 kr. Hesin kassakredittur varð givin at brúka við byggjan av bryggju á Langasandi í Kollafirði, og Løgtingið hevur tikið ábyrgd fyri kredittinum.

Kommunan ynskir nú at avloysa kassakredittin við einum láni í Færø Amts Sparekasse og hevur fingið tilsagn um eitt tilíkt lán uppá 52.000 kr. at afturrinda í 30 ár móti Løgtingsins ábyrgd.

Kommunala nevndin skal mæla til, at tingið gevur loyvi til lánið og tekur ábyrgd fyri tí.

Uppskot:

Tingið samtykkir at geva Kollafjarðar kommunu loyvi til at taka lán í Færø Amts Sparekasse sum frammanundan nevnt, stórt 52.000 kr., og tekur ábyrgd fyri hesum láni.

27/3 samtykt 20—0.

5. Barnafrádráttur.

1. viðg. 26/11 - - 46. 18/12 frl.

ALIT

Frá kommununum í Føroyum er innkomið uppskot viðvíkjandi støddina av tí í § 13 í skattalógini tilskilaða frádrátti fyri børn við áliknan av kommunuskatti.

Uppskotini frá kommununum liggja innan fyri tanu í skattalógini ásetta minsta- og hægstapening fyri hvørt barn, atvikavist 70 kr. og 200 kr., og skal nevndin mæla til, at lögtingið staðfestur tey framkomnu uppskot.

Uppskot:

Samsvarandi § 11 í skattalógini ásetur lögtingið barnafrádráttin fyri tíðarskeiðið 1. januar 1947 til 31. december 1951 í niðanfýri nevndu kommunum fyri hvørt barn:

1) Fugloyar kommuna	100 kr.	24) Havnar utflamb. komm.	150 kr.
2) Svínøyar kommuna	150 kr.	25) Kirkjuböar kommuna	100 kr.
3) Viðøyar kommuna	200 kr.	26) Hests kommuna	100 kr.
4) Klakksvíkar komm.	200 kr.	27) Nólsoyar kommuna	150 kr.
5) Kunoyar kommuna	150 kr.	28) Sandavágs komm.	200 kr.
6) Mikladals kommuna	100 kr.	29) Miðvágs kommuna	200 kr.
7) Húsa kommuna	200 kr.	30) Sörvágs kommuna	200 kr.
8) Oyndarfj. komm.	200 kr.	31) Bíggjar kommuna	150 kr.
9) Fuglafjarðar komm.	200 kr.	32) Mykines kommuna	150 kr.
10) Lørvíkar kommuna	150 kr.	33) Sands kommuna	150 kr.
11) Gøtu kommuna	150 kr.	34) Skopunur kommuna	100 kr.
12) Nes kommuna	200 kr.	35) Skálavíkar kommuna	200 kr.
13) Sjóar kommuna	200 kr.	36) Húsavíkar kommuna	200 kr.
14) Sunda kommuna	150 kr.	37) Skúvoyar kommuna	150 kr.
15) Eiðis kommuna	150 kr.	38) Hvalbiar kommuna	150 kr.
16) Funnings kommuna	150 kr.	39) Froðbiar kommuna	200 kr.
17) Haldórsvíkar komm.	100 kr.	40) Fámjins kommuna	100 kr.
18) Saksunar kommuna	100 kr.	41) Høvs kommuna	125 kr.
19) Hvalvíkar kommuna	100 kr.	42) Porkeris kommuna	200 kr.
20) Kollafjarðar komm.	200 kr.	43) Vágs kommuna	200 kr.
21) Kvívíkar kommuna	100 kr.	44) Sunnbiar kommuna	200 kr.
22) Vestmanna kommuna	200 kr.	45) Tórshavnar komm.	200 kr.
23) Kaldbaks kommuna	100 kr.		

2. viðg. 18/12. Samtykt 17—0.

6. Eftirlönargrunnur fyri tænaðumenn hjá Klakksvíkar kommunu.

1. viðg. 26/11—46. 24/2—47 frl.

ÁLIT (H. Iversen við fyrivarni).

Klakksvíkar sóknarstýri hevur í skrivi 26/1 1946 sagt lögtinginum frá, at kommunan við ársbyrjan 1945 lat seta á stovn ein eftirlönargrunn fyri tænaðumenn kommununnar. Tænaðumennirnir gjalda árliga 5 pst. av síni grundløn og regluligum lønhækkandi peningahæddum, og skal so kommunan gjalda tilsvareandi gjald fyri hvønn tænaðumann um árið. Hetta verður goldið til eftirlönargrunnin, og sókir sóknarstýrið um loyvi til at seta grunnin á stovn og at rinda peningin til grunnin.

Í málinum liggur uppskot til eftirlöunarreglur, og eru tær nakað tað sama sum fyri starvsfólk hjá Tórshavnar kommunu, elektricitets-verki og havn.

Av tí at stovnstæ eftirlönargrunnsins er so lítið, heldur nevndin tað vera heinast, at sóknarstýrið umhugsar, um tað ikki var á leið at seta tað í verk, sum er orðað í § 15 í eftirlöunarreglum fyri Klakksvíkar kommunu.

Um vit skuldu fíngið eina eftirlönarskipan fyri tær størri kommunur í Føroyum, var tað vert at taka til umhugsunar, um vit ikki skuldu gjørt ein felags eftirlönargrunn fyri allar Føroyar, umfatandi eisini lögtingsins tænaðumenn.

Uppskot:

Lögtingið góðkennir, at Klakksvíkar kommunu setir á stovn eftirlönargrunn við teim í álitinum nevndu viðmerkingum.

2. viðg. 27/2. Samtykt 15—0.

7. Lönskipan fyri tænaðumenn hjá Klakksvíkar kommunu.

ÁLIT

1. viðg. 26/11—46. 18/2—17 frl.

(Sí skjal nr. 20).

(H. Iversen við fyrivarni).

2. viðg. 21/2, 3. viðg. 7/3.

Pkt. 1 samtykt 13—0, pkt. 2 samtykt 15—0 og pkt. 3 samtykt 14—0.

8. Töka av lendi til Trongisvágs havn.

1. viðg. 10/12--46. 26/3--47 frl.

ALIT (sí skjal nr. 21).

2. viðg. 27/3, 3. viðg. 28/3. Samtykt 16-0.

9. Valstað í Æðuvík.

1. viðg. 12/12--46. 6/2--47 frl.

ALIT

Cornelius R. Johannesen, Æðuvík, hevur í skriv, dags. 25/11--1946 vent sær til tingið um at bygðin verður serstakur valstaður til lögtingsval o. fl.

I Æðuvík eru um 10 hús, so tað eru fleiri bygdir við minni fólkatali, sum hava egið valstað. Her afturat kemur, at tað er torført -- serliga um vetraríðir -- fyri vana fólk at fara tanu langa veg til Tofta. Viðmæli er við frá sóknarstýrinum í Nes sókn.

Neyndin mælir tinginum til at taka undir við umsókjaranum.

Uppskot:

Tingið mælir til, at valstað til fólkatings-, lögtings- og kommunuval verður í bygðini Æðuvík, og at neyðturvuligar broytingar verða gjørdar í listanum yvir valstöð shr. § 17 í lóg av 28. apríl 1916 um fólkatingsval og § 3 í lögtingslógini.

2. viðg. 11/2, 3. viðg. 14/2. Samtykt 11-0.

10. Loyvi til Hvalbiar kommunu til ognarsölu.

18/12 16 fsl.

ALIT

Stýrið fyri Hvalbiar kommunu hevur søkt Lögtingið um loyvi til at selja eitt jarðastykki, sum kommunan eigur, parcel III, matr. nr. 333 c, stórt 317 m², geometrisk areal til missiónshús í Hvalba. Keypspeningurin er goldin.

Uppskot:

Lögtingið gevur Hvalbiar kommunu loyvi til at selja nevnda parcel til missiónshús í Hvalba.

2. viðg. 18/12. Samtykt 18—0.

11. Gjógv sum serstök kommuna.

1. viðg. 14/1—47. 6/2 fsl.

ALIT

Ibúgvatur við Gjógv hava í skrivi, dags. 5/12 1946 vent sær til tingið um at skilja bygdirnar Gjógv og Funning sundur soleiðis, at hvør bygdin verður sókn fyri seg. Teir fœra fram, at tvídráttur hevur verið millum báðar bygdirnar um tey kommunalu viðurskiðini.

Sum dømi vísa teir á, at vegasambandið Gjógv—Eiði steðgaði av tvídráttinum, ið var millum bygdirnar í árinum 1944 og liggur enn í sama lagi.

Uttan í lötuni at taka stöðu til sundurhýtingina heldur nevndin, at tað fer ikki at bera til at taka endaliga avgerð í hesum máli av tí, at tað einki liggur í málinum frá ibúgvarunum í Funningi, og verður lögtingsskrivstovan biðin um til næstu tingsetu at fáa ummæli frá Funningsmonnum.

Uppskot:

Málið verður at taka upp aftur í næstu tingsetu.

2. viðg. 11/2. Samtykt 13—0.

12. Oyndarfjörður sum serstök kommuna.

1. viðg. 25/1 — 47, 14/2 frl.

ALIT

Ibúgvarar í Oyndafirði sökja í skrivi 10/1 1947 um at fáa skilt Oyndarfjörð út sum serstök kommuna, soleiðis at Elduvík og Funningsbotn verður ein kommuna fyrri seg. Teir føra sum grund, at Oyndarfjörð liggur fyrri seg sjálva í haga og øðrum, og at tað er torført at koma til samju um ymsk kommunal mál í sóknini.

Fólkatalið í sóknini er o. u. 380, harav 230 í Oyndafirði, 150 í Elduvík og Funningsbotni. Oyndarfjörður hevur ein lærara fyrri seg, og Elduvík og Funningsbotnur eru um ein lærara, og hava hesar báðar síðstnevndi bygdir jarðamóður saman við Gjógvi.

Í hesi tingsetu hevur eisini verið umsókn frá Gjógvi um at skilja seg út sum serstök kommuna, men av tí at einki ummæli lá fyrri frá Funningi, varð samtykt at at seta málið út til komandi tingsetu.

Í málinum liggur heldur einki ummæli frá bygdonum: Elduvík og Funningsbotni, og mælir nevndin tí til, at eisini hetta mál verður goymt til næstu tingsetu.

Uppskot:

Málið verður goymt til næstu tingsetu.

2. viðg. 20/2. Samtykt 12—0.

13. Skattan av inntökum hjá Íslandsarbeiðarum.

1. viðg. 24/1 47. 10/2 frl.

ÁLIT

Træsniður Samuel Kragsteen o. fl., Tórshavn, hava í brævi 7. januar 1917 verið sær til lögtingið um broytan av teimum galdandi skattareglunum viðvíkjandi inntökum, sum menn hava havt av arbeiði í Íslandi.

Lin 23. apríl 1916 hevur líkningarráð Føroya sent lögtingsskrivstovuni soljóðandi bræv:

„Eftir áheitan skal her verða greitt frá teim reglum, sum hava verið galdandi fyri skattan av persónum, sum hava haft inntøkur av arbeiði o. fl. í Íslandi og sum hava haft tilhald í Føroyum.

Føroyingar hava nú í eitt langt áramál røkt útróður í Íslandi, og hevur hetta í ymsum kommunum, í hvussu er einstök ár, verið hövuðsinnlögan.

Hesar inntøkur hava, um ikki altíð, so í teim flestu førum, verið skattaðar í Íslandi, og eru menninir síðan aftur skattaðir í Føroyum av ágóðanum aftaná at allar vanligar útreiðslur vóru farnar av, harinillum eisini tann í Íslandi rindaði skattur, soleiðis at skatturin hevur verið roknaður eins við aðrar rakstrarútreiðslur.

Hesin skattaháttur varð yvirhövur roknaður at vera tann beinasti, og, so vítt ráðnum kunnigt, hevur bert lítil ella eingin málstöða verið móti hesum, og varð hann eisini nýttur innil skattanevnd Føroya lögtings í rundskrivi dags. 25. juli 1911 til øll kommunustýri setti í gildi nýggjar reglur, sum vórðu grundaðar á ein sáttmála, sum var gjördur millum Danmark og Ísland tann 21. januar 1939 fyri at fyrbyggja tvíinnanda skatting.

Tær her givnu reglur sögdu, at líkningarvaldið fyrst leitar sær til skattleggjandi inntøku, viðroknað inntøku í Íslandi, og viðger hana á vanligan hátt við barnafrádrátti og hækking og lækking og síðan dregur ta í Íslandi vinnu inntøku frá aftur; hetta var so tann inntøka, sum kommunuskatturin var líknaður av. Treytað var, at skattaborgarin skuldi prógva hvat bædd hann var skattaður av í Íslandi. Lagt varð eftir at, at skattanevndin ikki vildi mótmæla, um tann í Íslandi rindaði skattur varð frádrigin tí í Føroyum álíknaða kommunuskatti, sum so sjálvandi varð roknaður av allari inntøkuni.

Reglurnar ávístu eisini, at hesin lætti í skattinum í Føroyum, bert skuldi ávirka kommunuskattin og ikki lögtingsskattin.

Í skrivi dags. 31. aug. 1912 heitti ein kommuna á Lögtingið um at broyta omanfyri nevndu skattareglur. Lögtingið beiði málið til skattanevndina, sum í rundskrivi dags. 6. november 1912 til øll kommunustýri broytir tær fyrru reglurnar, soleiðis at øll inntøkan -- bæði tann, sum er vinnin í Íslandi og tann í Føroyum -- verður fult skattað í Føroyum og verður síðani tann í Íslandi rindaði skattur drigin frá tí útroknaða kommunuskatti, meðan lögtingsskatturin verður roknaður av samlaðari inntøku.

Orsøkin fyri teim her nevndu reglum er ein klaga frá einum

skattaborgara, sum hevði verið í Íslandi og róð út, og sum var skattaður bæði í Íslandi og í Föroyum. Skattanevndin hevur helst eisini haft í huga teir nógvu menn, sum í 1940/41 vóru í Íslandi og arbeiddu fyrri bretska hervaldið. Hesir menn rindaðu, eftir samráð við íslenska yfirvaldið, 30 kr. í skatt hvør fyrri upp til 3 mánaða tilhald. Tað fyrrnevndi sáttmáli millum Danmark og Ísland um fyrribyrging av tvinnanda skatting var gjørdur stult frammanundan og legði skattanevndin hann tí sum grundarlag fyrri nevndu reglun.

Tein föroysku kommunum yvirhövur tyktust hesar reglur ikki væl og einstakar sýttu fyrri at nýta tær.

Ein skattaborgari í Miðvági legði sak móti kommununi, sum ikki hevði nýtt hesar reglur og fall dómur lann 5. október 1943. Dómurin gav kommununi viðhald, út frá, at sáttmálin, sum var grundarlagið fyrri reglunum, ikki var galdandi fyrri Föroyar, og varð tilskilað í dóminum, at lann föroyska skattaløgin ikki gav ríkisstýrinum ella øðrum yfirvaldi heimild til at gera slíkan sáttmála við annað land.

Í skrivi dags. 30. okt. 1943 gav skattanevndin líkningarráðnum frágreiðing um henda dóm við áheitan um ummæli ráðsins. Ráðið svaraði í skrivi dags. 14. des. s. ár og mælti til, at reglurnar vórðu broyttar til, at skattur, goldin í Íslandi, verður drigin frá inntøku sum vanlig rakstrarútreiðsla, soleiðis sum sóknarstýrin hövdu gjørt frammanundan fyrrnevnda rundskrivi skattanevndarinnar frá 25. juli 1941. Í skrivi dags. 14. apríl 1944 biður skattanevndin líkningarráðið um at gera nýggjar reglur, soleiðis sum skotið var uppá av ráðnum.

Hetta var so gjørt, og í rundskrivi til Tórshavnar líkningarnevnd og øll sóknarstýri í desember 1944 vórðu kunngjördar nýggjar skatta-reglur viðvíkjandi persónum, sum hava haft alla ella ein part av inntøkuni í Íslandi.

Fíggingarnevndin kann ikki mæla til at broyta tær núgaldandi reglur. Tá menn eru farnir til Íslands, er tað tí at teir hær hava kunnað vunnið væl meir enn í Föroyum; nógvir hava verið giftir menn, og kommunurnar hava havt allar almennar útreiðslur til vegir, skúlar o. s. fr., eisini viðvíkjandi húski teirra, sum hava verið í Íslandi og arbeitt, og tí má tað, sum viðurskiptini eru, haldast at vera beint, at teir gjalda kommunuskatt av allari teirra inntøku, eisini av tí, sum teir vinna í Íslandi, sjálvsagt aftaná at allar rakstrarútreiðslur eru frádrignar, harundir eisini skatturin, sum goldin er í Íslandi.

Uppskot:

- 1) Tingið kann ikki mæla til, sum viðurskiptini eru í løtuni, at broyta tær núgaldandi reglur viðvíkjandi skattan av inntøkum hjá monnum, sum arbeidda í Íslandi.
- 2) Tingið samtykkir at biðja sendiharran í Reykjavík fáa upplýst frá íslenskum skattavaldi inntøkur hjá ávísam föroyingum í Íslandi.
- 3) Líkningarráðið verður umhiðið at gera uppskot til skipan, hareftir menn, ið hava inntøkur í Íslandi, sleppa undan dupulta skattan.

2. viðg. 12/2. 3. viðg. 20/2.

Pkt. 1 og 2 samtykt 14—0, pkt. 3 fall 7—0.

14. Samtykki til Fuglafjarðar kommunu til keyp av grundstykki.

4/3—47 frl.

Uppskot:

Landbrúksráðið hefur í brævi 24. febrúar í ár, sagt lögtinginum frá, at Fuglafjarðar kommuna hefur keypt eitt jarðarstykki av leigu-træðum í hagapartinum Fjallið, Fuglafirði, stórt 1200 m², fyri 2.400 kr. til grundstykki til leiknahús, og sökir um, at lögtingið góðkennir, at kommunan hefur keypt stykkið.

Uppskot:

Tingið gevur sitt samtykki til, at Fuglafjarðar kommunan hefur keypt nevnda grundstykki.

2. viðg. 7/3 samtykt 18—0.

XIII. YMIST

I. Decisión av lögtingsroknskapum.

1. viðg. 12/12 16. 27/3—47 frl.

28/3 vórðu góðkend roknskapini fyri Trongisvág havn, Froðbiar elektricitetsverk og sjúkrahúsini fyri 1944 og öll roknskapir fyri 1945 undantikið Trongisvág havn og sjúkrahúsini.

2. Hini av landsnevndini og amtmanninum greiddu mál.

1. viðg. 13/12 --46. 13/2--47 fel.

ÁLIT

Nevndin hevur eftirkannað ávísingarskjölini, ið vísa, hvat amtið hevur ávíst av peningi í Hðarskeiðinum frá 2/1 -- 1945 til 29/12 -- 1945 og frá 2/1 -- 1946 til 21/1 -- 1947 og hevur einki at viðmerkja.

Eisini hevur nevndin eftirkannað gerðabók landsnevndarinnar millum tingseturnar 1945 -- 1946 og hevur ongur serstakar viðmerkingar.

Uppskot:

Tingið góðtekur tey útgjöld, amtið hevur ávíst og tær avgerðir, landsnevndin hevur tikið millum tingseturarnar.

2. viðg. 18/2. Samtykt 11—0.

3. Útfluttningur av leiri og royðu.

1. viðg. 10/12 -- 46. 1/2 -- 47 fel.

Uppskot A:

I brævi 2. december 1946 frá Pigment og málingavirkið „Færøsit“ søkir felagið um viðmæli til at fáa neyðturvulig iblandingsevni (fernir og linolju) frá Bretlandi.

Vísandi á umsóknina setur ymsamálanævnið fram hetta

Uppskot:

Tingið viðmælir, at umsökjararnir fáa løyvi til at innflyta úr Bretlandi tey neyðturvuligu iblandingsevni.

Samtykt 12—0.

12/2 fcl.

ALIT B

Vegna íðnaðarfelagið I/S Danielsen & Co. á Stykkinum hevur Leivur Lützen, landsrættarsakførari, vent sær til tingið við áheitan um, at skipan verður sett í gildi, sum forðar útflytan úr Føroyum av leiri og royðugróti, sum nýtt verður sum málingatílfar.

Líknandi áheitan til tingið fyriliggur frá øðrum felag.

Hesar áheitanir tala fyri seg sjálvar, og ymsamálaneyvudin ásamar, at tingið má gera sítt til at styðja tann íðna, ið her er talan um.

Tað er langt síðan, at royndir byrjaðu uttanlanda at vinna málingaevni hurtur úr føroyskum royðugróti. Royndirnar eydnaðust væl, eftirspurningurin vaks, og útflutningurin av ráevni kom upp til 100 tons um árið áðrenn kríggið.

D. Danielsen á Stykkinum fekk sær so neyðurviligar maskinur, og virki hansara framleiðir nú árliga málingatílfar klárt til blandingar, til eitt virði av 250.000 kr.

Tað er prísverdukt, at tílk virkir verða sett á stovn her á landi, og enn meira gleðiligt, at tey hava framgongd.

Hitt almenna hevur skyldu at styðja tílk tiltøk.

Tí mælir nevndin til, at tingið fremjir hesar áheitanir, og skipar fyri, at uttanlanda fyritøkur ikki fáa óskert høvi til at undirgrava tað, sum Føroyingar sjálvir kunnu skapa.

I hesum føri er so statt nevndin samd í tí áskoðan, at hann eigar at setast í gildi móti útflutningi av royðu og leiri sum ráevni, sovið sum Føroyingar sjálvir eru førir fyri at umskapa hella ráevni.

Nevndin heldur ikki, at eitt sokallað exportforboð kann skaða Føroyar, tí vanligt er, at undantøk kunnu gerast í tilikum fyriskipanum, tá ið serligar umstøður gera seg galdandi.

Uppskot:

Tingið viðmælir hetta uppskot til

Kunngerð um bann móti útflutningi av leiri og royðu.

§ 1.

Leirur og royða má bert verða útflutt úr Føroyum við løyvi, givnum av amtinum eftir ummæli landsnevndarinnar.

§ 2.

Henda kunngerð kemur í gildi heinan vegin.

Bekendtgørelse om Forbud mod Udførsel af Ler og Tufsten.

§ 1.

Ler og Tufsten maa kun udføres fra Færøerne i Henhold til

Tilladelse, meddelt af Amtet, efter indhentet Erklæring fra Landsnævnet.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder straks i Kraft.

14/2 frl.

Broytingaruppskot frá R. Long o. fl.

Í uppskotinum frá nevndini verður í § 1 í lógaruppskotinum orðini „umræði landsnevndarinnar“ broytt til „tilræði landsnevndarinnar“, og í tí danska tekstinum orðini „efter indhentet Erklæring fra Landsnævnet“ broytt til „efter Anbefaling fra Landsnævnet.“

2. viðg. 14/2 3. viðg. 20/2.

Broytingaruppskotið samtykt 13-0. Lógaruppskotið soleiðis broytt samtykt í síni heild við 13-0.

4. Listarsavn.

1. viðg. 10/12 — 46. 18/3 17 frl.

ÁLIT

Í 1944 setti tingið niður eina 3-manna millumtinganeynd at gera uppskot til skipan fyri almennum føroyskum listarsavni, og at málið síðan skuldi verða viðgjørt aftur á tingi.

Ymsamálaneyndin, sum hevur hafi málið til viðgerðar kann vísa til, at henda millumtinganeynd hevur í umbúna at lata eina frágreiðslu málinum viðvíkjandi inn til tingið.

Tá henda frágreiðsla eun ikki er komin, mælir nevndin til, at málið verður uppافتurtikið í komandi vanligu tingsetu.

Uppskot:

Málið verður uppافتurtikið í komandi vanligu tingsetu.

20/3 frl.

Broytingaruppskot frá Haakon Djurhuus o. fl.

I staðin fyri nevndarinnar uppskot verður sett:

Ein 3-manna millumlinganevnd verður sett til at gera uppskot til skipan fyri listarsavnið til komandi vanlign tingsetu.

2. viðg. 20/3. Broytingaruppskotið samtykt 14--0.

5. Varðveitsla av fornminnum.

1. viðg. 10/12 -- 46. 24/1 -- 47 frl.

ÁLIT

Staðanavnanevndin hevur í skrivi, dagsett 23. august 1945, sent soljóðandi frágreiðslu frá nevndarstarvinum:

1944 tað 1. december hildu frá Djurhuus, Hans A. Djurhuus og Sverri Dahl, sum av nevndini eru sett til arbeiðisnevnd, fund saman við Páll Paturssyni, bónda. Hesin segði, at hann hevði samráðsl við ungmannafelagið „Sólarmagn“, og at hetta hevði játtað at lata nevndina fáa alt tað tillfar, felagið hevði savnað.

Í januar 1945 helt arbeiðisnevndin fund um til hvønn staðanavnatilfarið skuldi sendast, hetta varð avgjørt á hesum fundi. Nevndin hevði tá eisini fingið keypt bókur til savnanina og latið prenta leiðbeining, sum verður lögð við her.

Í februar 1945 var tillarið sent til allar bygdirnar. Nevndin hevur fingið játtandi svar frá flestu fólki, heitt var á, nokur hildu seg umlan og roynt hevur verið at fáa onnur til tess, tað hevur eydnast, so at vit kunna rokna við, at arbeiðið verður gjørt í øllum bygdam nú.

Alla tíðina hevur verið skrivað aftur og fram, og eisini tosað við savnararnar um ymsar spurningar.

Í juli 1945 bað nevndin savnararnar siga frá, hvussu gekkst við arbeiðinum, og eftir tí, nevndin skrivliga og munuliga hevur fingið at vita, er savnanin komin væl á leið í nógvum bygdam, tó at tillfar er sent nevndini.

Tillfar er innkomið úr: Æðuvík, Høgvík, Elduvík, Selatrað, Við Glyvur-Skálabotn, Hvítanesi, Söldarfirði, Lopra, Øgrum, Sumba.

FORNRANNSÓKNARARBEIÐI

1945 tað 25. apríl helt arbeiðisnevndin fund saman við herra E. Miteus, stjóra, og herra P. Petersen, löglingsmanni, um spurningin: Friðan av fornminnum og gomlum húsum í Føroyum. Harri Miteus beyð sær til at gera lógaruppskot til friðan av fornminnum. Harri

Petersen hevði gjørt lógaruppskot til fiðan av gomlum húsum. Tann 20. juli fekk nevndin bræv frá harra E. Mitens, har hann sigur, at hann hevur arbeitt við málinum, men heldur tað er bestast, ikki at leggja tað fram fyri tingið hesa lögtingssetu.

I 1945 í februar var Sverri Dahl í Nólsoy og fekk staðfest friður-treytirnar fyri Kórndalstøftunum og máluði tær. Í februar var hann eftir áheitan frá harra Robert Joensen, lögtingsmanni, úti á Oyri og kannaði eina loft, menn vóru komnir fram á, tá ið teir gjørdu veg. Hann hugdi um somu tíð at bókrum øðrum fóstum fornuminum har og í Klakksvík og samráddist við teir, sum hava ábyrgd fyri teimum um at ansa eftir teimum og um at fáa tey friðað.

I april varð grundin undir teimum gomlu sørenskrivarabúsum, har Dimmalætting nú er, kannað, av tí at arbeiðsmenninir høvdu funnið ynsar lutir har. Tvørskurður varð mátaður og teknaður, og tað, sum funnið varð, varð givið til Føroya forngrípagoymslu.

I juli og august var arbeiðsnevndin í byggunum: Skálavík, Húsavík, heima á Sandi, Elði, Elduvík, Funningi, Køltri og Kvívík fyri at samráðast við staðanavnasavnararnar og skráseta forminni. Í Kvívík hugdi nevndin at útgrefstrinum og sýnaði eina myllu, sum Føroya forngrípafelag hevur latið umvølað.

Nevndin hevur alt tilfar til skrásetan av forminnum; tá ið tað ikki er sent út á bygdirnar, er tað tí at nevndin fyrst vildi síggja, hvørji vildu savna staðanövn, og hvussu tað fór at ganga við hesum arbeiði.

Tann 25. juni 1945 hevur nevndin í samráði við harra E. Mitens stjóra, skrivað bræv til Geodætisk Institut um at fáa kort keypt.

I sama skrivi verður aftur søkt um pening til framhald av nevndarinnar arbeiði bæði við savnan av fornmenjarlutum og savnan og greiðan av staðanøvnum kring Føroyar.

I málinum er hjálagt avrit av brævi til og reglur fyri staðanavnasavnarar kring Føroyar.

Figgjarnevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, mælir til, at tingið framvegis veitir peningastuðul og setir fram uppskot um at játta 5.000 kr.

Millumtinganevndin hevur havt málið í hendi, og mælt verður til, at velja millumtinganevnd at arbeiða við málinum til næstu tingsetu, soleiðis at Løgtingið velur 4 limir og Føroya forngrípafelag ein lim, sum verður formaður nevndarinnar.

Uppskot:

1. Sett verður 5-mannanevnd at halda fram við arbeiðinum viðvíkjandi útgrefstri og uppskrivan av staðanøvnum, til næstu tingsetu. Tingið velur 4 limir og Føroya forngrípafelag ein lim, sum verður formaður nevndarinnar.
2. Landsnevndin verður heiminlað at veita stuðning til tey undir 1. nevndu endamál upp til 5.000 kr. úr umsgrunninum.

1/2 frl.

Brøylingaruppskot frá H. Djurhuus o. fl.

Sett verður 5-mannanevnd at halda fram við arbeiðinum við-
vikjandi útgrefstri og uppskrivan av staðarnövnunum til næstu tingsetu.

Tingið velur 3 limir og Føroya Føngripafelag 2 limir. Nevndin
velur sjálv formann.

2. viðg. 1/2, 3. viðg. 8/2.

Brøylingaruppskotið samtykt 13—0, nevndaruppskotið pkt. 2
samtykt 16—0.

6. Nýtt barnaheim.

1. viðg. 13/12 — 46, 25/2 — 47 frl.

ÁLIT

Í ymiskum brøvum, atvikavíst av 7/9 1942, 3/12 1943, 5/10 1944,
6/7 1945 og 25/9 1945, hevur stýrið fyri barnaheimið søkt lögtingið um
studning til eitt nýtt barnaheim. Biðið verður um 60.000 kr. Sagt verður
frá, at Tórshavnar kommuna hevur latið grundstykkið til eitt nýtt
barnaheim; og søkt verður eisini um tingsins viðmæli til statin at veita
heiminum studning.

Barnaheimsspurningurin hevur áður verið á tingi, sí tingtíðindi
1939, síðu 217.

Til eitt nýtt barnaheim er samlað við bazarum og á annan hátt
samlaður ein byggipeningur uppá 42.000 kr., sí stýrisins bræv av 3/11
1943.

Fliggjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, er á einum
máli um, at barnaheimsspurningurin er av stórum týdningi, og at tað
barnaheim, ið hevur virkað, hevur gjørt eitt gott og hjálpanði arbeiði.
Heimið hevur verið tókt hjá kommununum at heita á, tá tær hava
staðið við forsorgarleysum børnum. Nevndin ásannar, at húsviður-
skiftini hjá barnaheiminum í Vestmanna eru ikki góð, og at tað tess-
vegna er tørvur á at fáa bygt eitt størri hús til barnaheim.

Tá málið soleiðis verður hildið at vera so gott og týðandi, at tað
eigur vælvild og hjálp á hjá tí almenna, verður skotið uppá at veita
umtalaðu bygging av einum barnaheimi ein studning uppá 30.000 kr.
at rinda í 5 ár við 6.000 kr. um árið. Nevndin mælir eisini til at tað
frá li almenna á annan hátt verður veittur størst gjørligar studningar.

Uppskot:

- 1) Tingið heimilar landsnevndina at játta 30.000 kr. til bygging av barnahæimi í Föroyum, treytað av, at byggiplássið verður góðkent av landsnevndini.
Peningurin verður at rinda úr amtsgrunninum við 6.000 kr. um árið í 5 ár.
- 2) Tingið mælir eisini til, at tað frá tí almenna á annan hátt verður veittur størst gjørligur studningur.

2. viðg. 27/2. 3/3 frl.

Broytingaruppskot frá Ellefsen o. fl.

Ad. Udvalgets Forslag:

I Forslagets første Linje sættes i Stedet for „30.000 kr.“ „60.000 kr.“

I fjerde Linje sættes i Stedet for „6.000 kr.“ „12.000 kr.“.

3. viðg. 3/3. Broytingaruppskotið fall 10—0. Nevndaruppskotið pkt. 1 samtykt 18—0, pkt. 2 samtykt 17—0.

7. Bókasavn á Viðareiði.

1. viðg. 12/12—46. 17/1—47 frl.

ÁLT

Í brævi, 27. juli 1945, søkir Viðareiðis sóknarbókasavn um studning. Bókasavnið upplýsir, at tað hevur fingið um lag 150 gamlar bókur frá einum fyrrverandi bókasavni, og nógvar av bókunum treingja til umvøling. 22. august upplýsir bókasavnið eftir fyrispurningi, at tað er ungmannaafelagið Ternan, sum hevur bókasavnið undir hondum, og ungmannaafelagið Nevið styðjar eisini bókasavnið, og hvørt av feløgnum letur 60 kr. árliga. Hvørt av hesum felögum velur 3 limir í nevndini fyri bókasavnið. Sökt verður um 500 kr. Seinri er innsendur listi yvir tær bókur, sum bókasavnið hevur, og 31. oktober 1946 verður sökt um 600 kr. og upplýst, at teir hava ein hóp av bókum, sum tørva umvøling, men at teir eisini hava keypt nýggjar bókur og bygt bókasavnhús, ið hevur kostað nógva.

Fíggarnevndin mælir til at játta 600 kr. sum studning úr amts-

grunninum til bókaumbótingar og bókakeyp, freytað av, at keyp av bókum og nærri skipan av savninum verða gjørd eftir samráð við landsbókasavnið.

Uppskot:

Tingið samtykkir úr amtsgrunninum at játta 600 kr. til bókasavnið á Viðareiði undir teinum í álitinum nevndu freytum.

2. viðg. 22/1, 3. viðg. 28/1. Samtykt 15—0.

8. Fossamálið.

1. viðg. 13/12 —46.

14/3—47 frl.

ÁLIT

Bygdir í Eysturoy, Streymoy og Vágoy hava 1/10 1946 stovnað eitt interkommunalt andeilsfelag, ið hevur fingið navnið S. E. V., og hvørs endamál er at úthyggja fossamegina í nevndu oyggjum til framleiðslu av elektriciteti.

Felagið hevur partapening 3/4 millión kr. Í brævi, dagselt 22/11 1946, søkir felagið um at fáa koncessión samsvarandi lóg nr. 169, 18. mai 1937, til úthyggjan av kraftkeldum í Vágoy, Streymoy og Eysturoy, og søkir felagið eisini Løgtingið um yvirfyri ríkisstýrinum at geva viðmæli til, at koncessión verður givin.

Í brævi, ið er skrivað sama dag, greiðir felagið frá, at ætlanin er at fara undir at byggja Fossá í Vestmanna og leggja háspenitleidning til allar bygdir og lågspenitleidning til hvønn húsavegg, undantikið Tórshavn, har bert er roknað við háspenitleidningi fram til býargrindina.

Byggjanin av tilætlaða verki ætlast at kosta 8,2 milliónir kr.

Felagið greiðir frá, at meirkostnaðurin við at taka allar smærri bygdir við er um leið 700.000 kr., og søkir Løgtingið um studning til nevndu meirútreiðslu.

Kanningararbeiðið er gjørt av Løgtingsins ingeniørskrivstovu, og var liðugt síðst í juni 1940. Projektið hevur verið til kanningar hjá 4 serkønum ingeniörum, sum direktørurin fyri Norges Vasdrags- og elektricitetsvesen hevur ávíst.

Avdeilingsingeniörur í Vasdragsvesenel, Graun, hevur kannað

brunnar, kraftstación og tunell; avdeilingsingeniörur í Vasdragsveseneti, Heesch, hefur kannað rörleidning, turbin, regulator og ventilar, og avdeilingsingeniörur í Vasdragsveseneti, Klæbo, hefur kannað hydrografisk viðurskipti. Ingeniör Moer, A/S Siemens, hefur kannað elektriska úlgerð.

Ingeniör Klæbo viðmerkir, at vit eiga ikki at rokna við, at Fossá gevur meir enn 11,1 mill. Kwh., meðan ingeniörskrivstovan roknar við 15,8 mill. kwh. Hinir hækka prísirnir, soleiðis at verkið, sum av ingeniörskrivstovuni varð sett til 6,6 mill. kr., verður sett til 8.2 mill. kr.

Uppskotið frá lögtingsins ingeniörskrivstovu er í stuttum hetta:

Fossá verður úthygd við tveimum stórum brunnunum, har annar rúmar 1 mill. tons og hin 7 mill. tons av vatni. Kraftstöðin verður sett inni á Fjörði í Vestmanna, og verður fallið 220 m.

Ein háspenteidningur gongur yvir um sundið við luftlinju, har spennid verður 1185 m, og greinar seg til allar bygdirnar í Vágoynni. Annar leidningur fer suður eflir Streymoyuni við greinum til allar bygdirnar. Triði leidningur fer til Hvalvíkar yvir um Streymin til „millum Fjarðar“ og greinar seg til allar bygdirnar í Fyrturoynni og frá Hósvík til Saksunar og Tjörnuvík.

Háspenteitið verður bygt við tí fyri eyga at knýia tað til kraftstaciónir, sum seinri verða bygdar, har fossamegi er.

Roknað er við leimum høgum prísunum, sum norskir ingeniörar áseta.

Teknilistar eru sendir út um bygdirnar, og vísir tað seg, at 90 pst. hava teknað seg fyri elektricitet. Frá Kollafirði, Kvívík og Kaldbak eru teknilistar ikki aftarkomnir, meðan Tórshavn, orsakað av serviðurskiptunum, við tað at kommunan hefur sítt egna verk, fyribils ikki ynskir at gerast limur, men er kommunan sinnað at keypa streym frá felagnum.

Um allur streymurin verður seldur, verður prísurin 9 oyru/kwh. við húsavegg. Við teknilistunum sum gundarlag verður tað í byrjanini gjørligt at selja elektricitet fyri 15 oyru/kwh. við húsavegg.

Roknað er við hesum árligu útreiðslunum:

Rentur og avdráttur.....	kr.	556.206,--
Viðlíkahald	kr.	78.092,--
Administratión	kr.	50.000,--
Lönir	kr.	53.000,--
Hús, trygging o. a.	kr.	31.702,--
Ymist	kr.	38.000,--
	kr.	820.000,--

Tá ið verkfrøðingur Fonsdal hevði verið í Oslo fyri at leggja uppskot sitt fyri vassdragsdirectörin, fór hann til Keypmannahavn og hevði samráð við elektricitetsráðið og ministerið fyri almennu arbeiðir og lat teir fáa eintak av tekningunum.

20. september 1946 sendi verkfrøðingur Fonsdal ministerinum soljóðandi bræv:

„Paa Færøernes Løgtings Vegur skal vi herved anmode Ministeriet om at foranledige at foranledige at vedlagte Planer for elektrificeringen af Eysturoy, Streymoy og Vágoy bliver forelagt sagkyndige offentlige institutioner til udtalelse.

Største Delen af anlægget er gennemgaaet af ingeniører ved Norges vassdrags og Elektricitetsvesen. Undertegnede har haft konferanse med Formanden i Elektricitetsraadet, Hr. professor Aubech samt Hr. Ingeniør Tangar om saken. Skulde Ministeriet anse det for paakrævet ogsaa na forelægge saken for vandbygningsvesenet vilde vi være taknemmelig for at saa blir gjort. Man er opmærksom paa, at alle offentlige etater for tiden er sterkt optaet.

Det vi serlig ønsker udtalelse om er hvorvidt det er rigtigt at følge vedlagte planer for udbygging og hvorvidt overslaget 8,2 millioner kroner anses for at vere holdbart eller anlegget muligvis kann göres billigere.

Man skal vere Ministeriet og Elektricitetsraadet taknemmelig om saken kan fremmes saa hurtigt som muligt, da man vil gaa i gang med bygging saa snart der foreligger positivt resultat.

Der henvises til personlig konferanse med hr. fullmæktig Førregaard, Ministeriet for offentlige Arbejder.“

Likaleiðis hevur landsnevndin sent til kanningar projekt viðv. Fossá útarbeitt av ing. H. Dicmar.

11. november bað antnaðurin telegrafisk eftir áheitan av lögtingsformanninum ministerið framskunda rannsóknina, og í januar er sent telegrafisk og skrivliga lær upplýsingar, sum ministerið hevur biðið um.

Verkfrøðingur Fonsdal hevur móttikið bræv frá ministerinum, dagsett 6. februar í ár; soljóðandi:

„I Anledning af Deres Telegram af 3. d. M. angaaende Fremskyndelse af Behandlingen af Deres Elektrificeringsprojekt skal man herved meddele, at man ikke paa indeværende Tidspunkt ser sig i Stand til at udtale sig om, hvornaar Gennemgangen af Projektet kan forventes afsluttet, idet de Ingeniør Lempel aføskede yderligere Oplysninger i Sagen først er modtaget af Vandbygningsvesenet den 21. f. M.“

Fossanevndin, sum hevur málið til viðgerðar, er samd um at mæla til, at andelsfelagið S. E. V. fær koncessión viðvíkjandi útbyggjan av allari vatnsorkuni í Eysturoy, Streymoy og Vágoy.

Nevndin heldur ikki, tuð er beint í lötuni at mæla til, at felagið fær beinleiðis studning frá Løgtinginum.

Meirilutin (Fr. Bláhamar, H. Djurhuus, S. Ellefsen, W. Smith og J. Fr. Óreguad) heldur, at málið er so mikið kannað, at tingið kann taka stöðu til spurningin um at geva ábyrgd fyri neyðturvuligum láni, sum felagið søkir um til útbyggjan av Fossá til framleiðslu av elektricitet til bygdinar í Eysturoy, Streymoy og Vágoy. Hetta er eitt so týðningarmikið mál, at tingið eigur at taka ábyrgd fyri nevnda láni, og meirilutin heldur, at eftir tí, sum er upplýst, mó tuð ætlast, at verkið kann vera bygt fyri tann ætlaða pening 8,2 mill. kr., og at nýtslan av elektricitetinum vil verða so stør, at innlökurnar hjá verknum við einum rimiligum prisi fyri elektricitetið, vilja verða nóg stórar til at gjalda

rakstrarútreiðslurnar, harundir eisini rentu og avdrátt av láni. Tað má verða ein treyt, at arbeiðið og innkeypið av maskinum og tilfari, har tað er gjørligt, verður útboðið.

Minnilutin Kr. Djurhuus og H. P. Weihe eru principielt fyri, at tingið tekur ábyrgd fyri láni flossamálinum til frama, men má tó halda, at tað er neyðugt, áðrenn tingið tekur hesa ábyrgd, at tað liggur greitt, at tær avvarandi kommunurnar, hvør í mun til íbúgvatalið ella eitt annað forholdstal, sum tær sínámillum kunnu koma á saml um, taka fulla ábyrgd fyri lí umrødda láni, og at tingið so tekur ábyrgd aftanfyri allar kommunur.

Annars má minnilutin halda, at tað, samsvarandi landsnevndarinnar samtykt september 1946, eru 2 projektlir, sum eru send elektricitetsráðnum til eftirkanningar, og tað lí er neyðugt, at hesi bæði projeklini við atfinningum eru til steðis, tá ið málini verða endiliga avgjörd av tinginum ella av landsnevndini, aftaná at tær avvarandi sóknarstýrini og stýrið fyri S. E. V. hava viðgjört málið og fikið stöðu til, hvat projekt ella tað besta úr báðum projektnum verður at nýta.

Fyri tó at tarna málið minst møguligt skjýtur minnilutin upp, at tingið heimilar landsnevndina at játta lingsins vegna ábyrgd fyri neyðturvulig lán, tá ið tær frammufyri nevndi treytir eru uppfyltar.

Uppskot:

I. Frá allari nevndini:

Mælt verður til, at andeilsfelagið S. E. V. fær koncessión uppá útbyggjan av allari vatnsorkuni í Eysluroy, Streymoy og Vágoy.

II. Frá meirilutanum: (Fr. Bláhamar, H. Djurhuus, S. Ellefsen, W. Smith og J. Fr. Óregaard):

Løglingið heimilar landsnevndina til at vátta lögtingsábyrgd fyri lánum upp til 7,5 mill. kr. aftaná ávarandi kommunur hava veðað fyri lánið til útbyggjan av Fossá í Vestmanna og byggjan av leidingum samsvarandi uppskotinum frá lögtingsverkfrøðinginum, tá ið andeilsfelagið S. E. V. hevur víssað sær lániáttan.

III. Frá minnilutanum: (Kr. Djurhuus og P. H. Weihe).

Tá tær í álilinum nevndu treytir eru uppfyltar, og S. E. V. hevur víssað sær lániáttan, verður landsnevndin heimilað til lingsins vegna at taka ábyrgd fyri umrødda láni.

ÁLT viðv. Suðuroy:

Sóknarstýrini í Vági og Tvøroyri hava sent umsóknir til tingið um lán og studning ella studning og veðhald fyri láni til útbyggjan av ravnagnsverkinum í Suðuroy.

Báðar umsóknir nerla við, at tað er møguleiki fyri, at sangonga

kann fást í lag millum allar kommunur í Suðuroy, soleiðis at felag verður sett á stovn, eins og tilfelli er norðanfjörðs, har kommunur í Streymoy, Eysturoy og Vágoy eru gingnar saman í andeilsfelagið S. E. V.

Fossanevndin hevur haft fund her í Tórshavn við umboðsmenn fyrri kommunur í Suðuroy.

Á hesum fundi varð m. a. talað um at fáa eina samgongu í lag; hetta vil ætlandi eydnast, tá ið fullfíggjað byggj- og kostnaðarættan er til skjals og ein ordning fingin í lag um, hvussuleiðis ravnagnsverkið í Vági skal annaðhvørt ganga inn í felagið sum ein partur av einum størri oyggjarverki, ella tað verður ríkið sum eitt sjálvstøðugt verk eins og higartil.

Nevndin vil í fyrstu syftu mæla til, at tørvandi peningur verður veittur til tess, at eitt fullfíggjað prójekt fyrri ravnagnan av allari oyuni kann verða gjørt av ingeniørkontórinum.

Men skuldi tað á hin bógvin borið so í hand, at alstøðurnar gera tað neyðugt bráðfengis at veita ravnagn til vega, mælir nevndin til, at landsnevndin verður heimilað at veita tørvandi veðhald fyrri láni.

Nevndin sær tað sum sína skyldu í hesum føri, hvar hon viðger fossamáli sum ein landsspurning, at vera við til at bófa um ravnagnsviðurskiftini í Suðuroy, hvar øll vikkir uttan undantøk eru knýtt til ravnagnsorku.

Uppskot:

1. Álagt verður ingeniørkontórinum at kanna og at gera fullfíggjað uppskot til útbyggjan av vatnorkuni í Suðuroy. Fykaútreiðslurnar hesi kannan viðvíkjandi verða at gjalda úr amlsgrunninum ellir avgerð landsnevndarinnar.
2. Um viðurskiftini í Suðuroy gera tað neyðugt bráðfengis, áðrenn tað í pkt. I nevnda uppskot kann verða sett í verk, at seta upp dieselverk, verður landsnevndin heimilað til at taka ábyrgd fyrri tørvandi láni, tá ið umsókjarnir hava vissað sær lániáttan.

Broytingaruppskot frá nevndini til pkt. I:

Istaðin fyrri nevndarinnar uppskot, stk. I, verður sett:

Mælt verður til, at andeilsfelagið S. E. V. fær koncessión uppá útbyggjan av allari vatnsorkuni innanfyri tað öki, sum felagið umfatar.

Broytingaruppskot frá meiritalutanum til pkt. II:

Uppskot II frá meiritalutanum (Fr. Bláhamar, H. Djurhaus, S. Ellefsen, Wm. Smith og Öregaard) verður broytt soleiðis:

Lögtingið heimilar landsnevndina til at votta lögtingsábyrgd fyrri lánum upp til 7,5 mill. kr. til útbyggjan av Fossá í Vestmanna og byggjan av leiðingum samsvarandi uppskotinum frá lögtingsverkefrøðinginum, tá ið andeilsfelagið S. E. V. hevur vissað sær lániáttan, freyðað av, at fær kommunur, sum fáa elektriska meg frá verkinum, og eru limir av felagnum, eisini taka ábyrgd fyrri lánum. hvør fyrri

ein part, sum verður nærri at áseta av landsnevndini, soleiðis at Lögtingið kemur at standa við ábyrgd aflanfyrri kommunuunar.

2. viðg. 17/3, 3. viðg. 24/3.

Broytingaruppskot til pkt. I samtykt 20-0.

Uppskot frá minnilutanum til pkt. III fall 7-0.

Broytingaruppskot frá meirilutanum til pkt. II samtykt 19--0.

Álit viðv. Suðuroy samtykt 20--0.

9. Vitskapligt arbeiði viðvíkjandi föroyskum fuglum.

1. viðg. 5/12--46. 12/12 frl.

Niels Petersen, Nólsoy, sendi í 1944 umsókn til tingið um studning til vitskapligt arbeiði viðvíkjandi föroyskum fuglum o. ó.

Samtykt varð tá at goyma málið til næsta ár.

1 mai 1945 samtykti landsnevndin at játta honum 500 kr. til útreiðslur til at ferðast í Föroyum fyri at granska fugl og til at gera skáp til útstappaðar fuglar.

1 mai 1946 varð upplýst fyri landsnevndini, at Niels Petersen arbeiðdi við at fáa til vega upplýsingar um soppar (hundalond), fuglar o. t., og lí ferðaðist um landið. Landsnevndin samtykti at játta honum 800 kr., og at málið annars verður at taka til viðgerðar í „Mentunargrunni Föroya Lögtings.“

Fíggarnevndin mælir til, at málið verður víst til landsnevndina, ið verður heimilað at veita hóskandi studning úr amtsgrunninum.

Uppskot:

Málið verður víst til landsnevndina við heimild til úr amtsgrunninum at veita hóskandi studning.

2. og 3. viðg. 18/12. Samtykt 16-0.

10. Farmasigling.

1. viðg. 6/12—16. 7/3 47 frl.

ÁLIT

Føroya Javnaðarflokkur hevur í skrivi av 1. august 1945 vent sær til tingið um at taka málið upp um at útbúgva okkara fólk til farma-sigling.

Víst verður á, at vit hava Skipafelagið Føroyar, ið at kalla einans hevur røkt farma- og ferðasambandið Føroya og Danmarkar millum. Rátt verður til at samráðast við stýrið fyri hetta felag viðvíkjandi møguligari viðkan av felagnum til at laka upp øðrar uppgávur. Eisini verður skotið uppá at stovna nýtt felag til keyp av hóskaði farma-förum. Skotið verður til, at tingið tekur einar 2 milliónir krónur í partapeningi í hesum felagi.

P/t. „Norðlýsið“, Tórshavn, hevur eisini í skrivi av 9. januar vent sær til tingið. Felagið upplýsir, at tað ætlar at leggja seg eftir farmasigling, men keyp av einum hóskaði fari kostar um 2—2,5 mill. kr. At veita henda pening til vega heldur felagið seg ikki verða ført fyri og biður um eitt lán uppá 500.000 kr. til 1.200.000 kr. imóti øðrum veðrætti í farinum. Felagið upplýsir, at um tað kann tekna 500.000 kr. í partapeningi og kann fáa 300.000 kr. í lán frá Løgtinginum, kann felagið keypa eitt far, sum er 25 ára gamalt. Einki upplýst um stóddina. Kann felagið fáa eitt lán uppá 1,2 mill. kr. frá tinginum, kann tað keypa eitt nýtt far uppá ca. 2780 tons, ið kann verða avgreitt keypar-unum í juni 1947.

Kjartan Mohr, Niels Juel Arge og Esmar Fuglø hava í brævi 26. februar í ár upplýst, at teir kunna keypa eitt farmaskip og ætla at stovna felag til keyp av hesum skipi. Teir heita á Løgtingið um at læna 250.000 til 300.000 kr. móti øðrum veðrætti. Skipið kostar um 700.000 kr. og tekur 600 tons av saltfiski.

Fíggingarnevndin, ið hevur málið til viðgerðar, er á einum máli um, at tað er týðningarmikið fyri Føroyar at fáa meira farmasigling í lag. Nevndin er eisini greið yvir, at til at loysa hetta mál krevst stórir peningur, og at hitt almenna eigur at styðja skilagóð farma-siglingartillök. Løgtingið ræður tó ikki í løtuni yvir nóg miklum peningi til hetta endamál. Nevndin má halda, at vinnulánsgrunnurin, nú nokað væl av veiðuskipum eru komnir til landið, eisini eigur, so langt hann orkar, at veita lán til farmasigling. Grunnurin hevur tó ikki í løtuni lókan pening at útkoma.

Ein minnihúli (P. M. Dam) setur tí uppskot fram um, at tingið tekur ábyrgd fyri einum lánið uppá 2 mill. kr. aftrat teimum lánum, ið grunnurin longu hevur fikið við tingsins veðhaldi.

Meirilutin (Hákon Djurhuus, Richard Long, Kr. Djurhuus, Johan Poulsen, L. Zachariassen og Th. Petersen) má ásaðna, at tingið og vinnulánsgrunnurin hava nú bundið so nógvan pening viðvíkjandi skipa-keypi, at tað í løtuni er einki úllit til meiri lán til grunnin, og heldur tí, at tað er neyðugt at steðga við hesum máli til næstu tingsetu, fyri at spurningurin viðvíkjandi tí at fáa meira pening til vegar kann liggja meira greiður, enn hann nú ger.

Uppskot:

1. *Frá minnilutanum:* (P. M. Dam):
Føroya Løgting tekur ábyrgd fyri rentum og avdrátti av láni til Vinnulánsgrunn Føroya Løgting uppá 2 mill. krónur.
2. *Frá meirilutanum:* (Hákn Djurhuus, Richard Long, Kr. Djurhuus, Johan Poulsen, L. Zachariassen og Th. Petersen).
Málið verður goymt til næstu tingsetu.

2. viðg. 10/3, 3. viðg. 13/3. Uppskot minnilutans fall 4—0, uppskot meirilutans samtykt 12—0.

II. Løgtingsbanki.

1. viðg. 12/12—46. 17/3—47 frl.

ALLT

Føroya javnaðarflokkur hevur í riti 1. august 1945 reist spurningin um setan á stovn av einum lögtingsbanka.

Nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, heldur tað vera beinast at biða við málinum, til stjórnarmálið er greitt.

Uppskot

Málið um landshankan verður at viðgera í næstu tingsetu

2. viðg. 19/3. Samtykt 13—0.

12. Arbeðsávísingarkontór.

1. viðg. 6/12—46. 7/3—47 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur legði hella mál inn á ting í august 1945. Ymsamálaneyvndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, ásannar, at eitt tilíkt tiltak átti at verið framt, um so var, at atstøður okkara í dag vóru tær somu sum í 1945 og frammannundan.

Men so er ikki, serliga spurningurin hýringarkontórið viðvíkjandi — nærmast tvörlurínóti.

Við tí sjófarandi flota vit nú hava, verður tað nærmast torförl í mongum føri at fáa manning til öll føroysk fôr, og heldur nevndin tí, at tað ikki er neyðugt at seta á stovn alment hýringarkontór.

Viðvíkjandi arbeiðsávísingarkontóri er nevndin samd um, at eitt tilíkt ikki eigur at verða ein stovnur, sum beinleiðis er almennur soleiðis sum frangongur av málinum.

Nevndin er harsímóti av tí áskoðan, at hesin spurningur best kann verða loystur av arbeiðarafelögunum kring Føroyar á lann hátt, at tey, hvør sær, átaka sær at stovna tilíkt kontór.

Uppskot:

1. Málið um at seta á stovn alment hýringarkontór verður niðurlagt.
2. Føroya arbeiðarafelag verður biðið um at fyrileggja arbeiðarafelögunum kring Føroyar spurningin um at seta á stovn arbeiðsávísingarkontór.

2. viðg. 10/3. Pkt. 1 samtykt 13—0, pkt. 2 fall 10—0.

13. Kannan av undirgrundini.

1. viðg. 6/12—46. 18/3—47 frl.

ÁLIT

Føroya javnaðarflokkur hevur í brævi, dagsett 6/8 1945, biðið tingið um at taka til viðgerðar málið um vísindaliga kannan av undirgrundini í Føroyum.

Ymsamálaneyvndin hevur fingið henda spurning til viðgerðar og skal nevndin upplýsa, at „Danmarks Geologiske Undersøgelser“ stutt

áðrenn kríggið brast á var farið undir elna vísindaliga kannan av undirgrundini.

Henda kannan varð steðgað av krígunum við tað, at einki samband var millum Føroyar og Danmark.

Arbeiðið var ló uppáfturlíkið so skjótt, tað var gjørligt aftaná kríggslok og skal halda áfram í komandi tíð.

So stalt er tað ikki neyðugt fyri Løgtingið at seta nakuð serligt í verk hesum máli viðvíkjandi.

Uppskot:

Málið um kannan av undirgrundini verður at niðurleggja.

2. viðg. 20/3. Samtykt 12--0.

14. Fyriskipanir móti arbeiðsloysi.

1. viðg. 6/12—16. 10/3 17 frl.

ÁLIT

Hetta mál hevur áður verið til viðgerður á tingi eftir áheitan frá Føroya arbeiðarafelag, Havnar Framburðsfelag og Føroya Javnaðarflokki. Málið varð viðgjørt í tingsetuni 1943 (sí lögtingstíðindi 1943, síðu 283) og uppskot varð sett fram samsvarandi tær umstøður, sum lá gjørdi seg galdandi.

Í august 1945 varð málið endurreist av Føroya Javnaðarflokki í skrivi av 1. august 1945 og av Føroya arbeiðarafelag í skrivi av 4. august sama ár.

Skrivið frá Føroya Javnaðarflokki skjýtur upp, at sett verður í verk ein planøkonomisk skipan her á landi, ein skipan, sum miðar imóti, at landið ger seg til harra yvir landsins peningaorkar til tess at útvega til skipakeyp, til byggjan av havnum og vegum, til útbyggjan av fossameginí og til kannan av undirgrundini o. s. fr.

Føroya Arbeiðarafelag miðjar í sínum skrivi imóti hesum sama og skjýtur upp:

1. Vinnulánsgrunnurinn verður gjørdur so mærgjaður, at hann kann veita fiskimonnum lán uppá 95 pst. av keypi- ella byggipeninginum av fiskilörum, og at veita fiskimonnum munandi tilskot til útgerð av hesum og áður keyptum förum.

2. At lagt verður peningur í grunn so stóran, at hann verður førir at veita arbeidarum studning og lán til idnaðarverk í so stóran mun, sum landinum tørvar.
3. At jarðabrukshugaðir menn, so legaligt sum möguligt kunnu fáa jörð í hendi, og at skipanar verða gjörðar, ið tryggja teimum gróðrafrið o. s. fr.
4. At tingið setur eina fasta nevnd, ið hevur til uppgávu at kunna eftir a) hvussu nógvir Føroyingar, ið eru heilt ella deilvís arbeiðsleysir, og hvussu nógvir arbeiðsdagar hvør maður (roknað eftir meðaltalið) hevur um árið, b) hvat ið gerast kann fyri at hvørjum manni í landinum kann veitast arbeiði, ið ger hann førar fyri at kunna liva eitt trygt og hampuligt liv. Henda nevnd skal seta fram uppskot um nýstovnan av virkjum í mun til, hvat tørvar er á.

Ymsamálanevndin hevur haft málið til viðgerðar.

Tað er vert at leggja til merkis tað broyting, ið er hend her á landi, síðan hetla mál varð lagt inn á ting, netlupp innan fyri ley öki, ið her eru havd frammi.

Fyri einum tveimum árum síðan vóru teir spurningar, ið her eru nertir við, aðalynski Føroya fólks -- ynski, sum botnaði í tí eina -- at fáa endurnýggjað okkara skipallota, soleiðis at fiskivinnan, sum er grundstuðulin í okkara samfelag, kundi útbyggjast til tess, at framhúður í aðrar mátar varð tryggjaður fólki okkara.

Í dag er tað ein veruleiki, at ein yvirlunds stórar partur av landsins peningaorku er bundin í nýggjum og umvældum fiskiförum, sum nú til vårs skulu leggja út í hav.

Framtíðarlagna okkara er treytað av, hvat ið vinnuliga spyrst burtur úr tí risataki, sum Føroyingar hava tikið.

Umstøður okkara eru so hállaðar, at vit ikki hava atstöður at skapa stórvegis, idnaðarlaga særð.

Tingið hevur sett til yvir evni, peningaliga særð. Næsta takið harnæst, er aftur at fáa innlögur.

Gongur hetla eftir ætlan hava vit líkindi til at loysa allar tær uppgávur, sum ikki einans eru ávistar í hesum máli, men eisini tær sum í framtíðini koma at fyriliggja, so langt sum fólk okkara gerst hugað og búgvíð til at seta nakað nýtt í verk á landi.

Tað er óivað, at Føroya fólk til eina og hvørja tíð vil verða so umboðað á tingi, at tess áhugamál verða framd.

Í samband við tað, sum framflutt er í skrivinum frá Føroya javnaðarflokki og Føroya arbeidarafelag er vert í hesum áliti at siga:

1. Vinnulánsgrunnurin hevur gjört sína fullu skyldu yvir fyri sjóvinnu okkara.
2. Útbyggjan av fossameginini er til viðgerðar á tingi, og er at vóna, at spurningurin verður loystur eftir ætlan.
3. Havnir og vegir verða bygd eftir förinum.
4. Kannan av undirgrundini fer fram.
5. Spurningurin um at leggja pening í grunn til tess, at veita studning til idnaðarverk er treytaður av teim innlögum og tann ágóða, sum landið fær av tí peningi, sum settur er í fiskiflotan.
6. Nevndin hevur tað áliti á landbúnaðarráðið, at tað kemur jarða-

brúkslugaðum monnum á möti í öllum föri, har talan er um at útbyggja okkara landbúnað.

7. Nevndin mælt til at nationalökonomurin fær upp í hendi at kanna viðurskiptini --- statistik arbeiðsloysi viðvíkjandi - og ávísa hvat ið gerast kann fyri at skapa vikkir á teim ymsu plássum, har arbeiðsloysi er.

Uppskot:

1. Um innløgulíkindi landsins gera tað møguligt, tekur tingið til umhugsunar spurningin um at seta á stovn ein grunn við tí endamáli at veita studning til ymisk idnaðarverk.
2. Landbúnaðarráðið verður biðið um at umhugsa soljóðandi áheitan frá Føroya arbeiðarafelagi: „Jarðabrukshugaðum monnum verður gjørt so lagaligt sum møguligt at fáa jörð í hendi, og skipanir verða gjørdar, ið tryggja teimum gróðrufrið. Lagdur verður dentur á, at økt verður um mjólkaframleiðsluna, og at grønmetiframleiðslan verður økt í mun til tað, ið landinum tørvar av grønmeti. Tingið eigur við lagaligum lánum og studningi, ið verður givin í størri mun enn higartil, at hjálpa landbúnaðinum so væl áleiðis, at innflutningur av búnaðarvörum ikki gerst neyðugur í framtíðini.“
3. Nationalökonomurin verður biðin um at kanna viðurskiptini á plássum, har arbeiðsloysi er, og ávísa hvat ið hóskandi kann setast í verk á tilíkkum plássum, so fólk kemur í arbeiði.

2. viðg. 13/3. Pt. 1 samtykt 11--0, pt. 2 samtykt 12--0, pt. 3 fall 9 - 0.

15. Flogvöllurin.

1. viðg. 5/12- 16. 10/2 - 47 frl.

ALIT A (sí skjál nr. 16 A).

2. viðg. 12/2, 3. viðg. 19/2.

Uppskot 1, pt. 1 samtykt 19 - 0, pt. 2 og 3 samtykt 18 - 0.

Uppskot 1f (frá minnilutatum) § 1 fall 8- 0 og uppskotið í síni heild hildið harturdottlið.

25/2 frl.

ALIT B (sí skjál nr. 16 B).

1/3 frl.

Broytingaruppskot frá A. Samuelson og Weihe.

(Sí skjál nr. 16).

2. viðg. 4/3, 3. viðg. 13/3.

Broytingaruppskotið fall 7—0.

Uppskot frá Th. Petersen o. fl. samtykt 11—0.

Uppskot frá L. Zachariasen o. fl. hildið burturdottið.

16. Brunaskaði.

1. viðg. 6/12 16. 18/1—47 frl.

ÁLIT

Johannes P. Joensen, Eiði, hevur við umsókn av 5. august 1945 søkt tingið um studning vegna brunaskaða. Hansara hús á Eiði komu fyrri tað óhapp tann 7. juni at brenna niður, og var tað ómöguligt at bjarga teimum. Húsfólkið vaknaði í eldloga og slapp við neyð og deyð út við berum kroppum.

Harra Joensen stendur húsvillur og veit sær ikki ráð at fáa hús uppafur, tí tey brendu húsini vóru einans tryggjað fyrri 4.000 kr., og hesin peningur er so nógv ov lítil at byggja eini hús fyrri, serliga tá ið sparikassin skal hava 1.000 kr. goldnar av tryggingarpeninginum.

Liggjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, kennur samkenslu við umsökjarin, men soleiðis sum málið liggur fyrri, heldur nevndin seg ikki kunna mæla tinginum til við einum vanligum studningi at verkanna umsökjarin.

Uppskot:

Eitt eintak av álitinum verður sent umsökjaranum.

2. viðg. 25/1, 3. viðg. 8/2. Samtykt 13—0.

17. Húsaumsjónarmenn.

1. viðg. 6/12—46. 18/3—47 frl.

ÁLIT

Byggmeisteri N. P. Ström, Vági, hevur 4/8 - 1946 sent tinginum bræv, har hann biður tingið um at taka til viðgerðar at seta byggingsspektørar í teim stórri byggingum í Føroyum, hvørs uppgáva skal vera at ansa eftir, at húsini verða bygd príðiliga og plánmessiga.

Umsøkjarin skjýttir upp, at einki hús eigur at verða bygt fyrr enn ein av byggingsspektørinum og byggingsspektórini góðkend tekning fyriliggur, og at inspektørurin fær myndugleika til at nokta byggjuleyvi fyrr enn slik tekning fyriliggur.

Ymsamálaneyndin kann vera samd við umsøkjaranum í tí, at ikki hevur allastaðni verið stórnar ansur fyri teim vakurleika spurningum, sum umsøkjarin ávísir.

Neyndin er av teirri áskoðan, at hetta áhugamál eigur at verða framt her á landi eins og aðrastaðni á tann hátt, at feløg verða stovnað í hvørjari bygð, sum taka sær av tilíðum spurningum.

Neyndin vil mæla til, at tingið til sína tíð veitir tilíðum felögum peningaligan stuðul.

Uppskot:

Eintak av álitinum verður sent umsøkjaranum.

2. viðg. 20/3, 3. viðg. 21/3. Samtykt 15--0.

18. Studningur til eykapolitistar.

1. viðg. 6/12 46. 10/1 47 frl.

ÁLIT

Vegna kríggsviðurskiftini vóru uddir bardaganum settir eykapolitistar í Føroyum. Tórshavnar kommuna setti 6, ið kommunan sjálf hevur lönt.

Í 1912 (sí lögtingsliðandi 1912, síðu 229) varð samtykt at seta 3 politistar í Vágum við 3.600,00 kr. í árligari lön. Kommunan og Løgtingið rinda hvør sína helvt av hesari lön. Á líknandi hátt varð sam-

tykt á landsnevndarfund 25. janúar 1943 að setja politist í Nes kommunu. Í 1943 varð eisini samtykt að setja politist í Fuglafirði (sí lögtingsfíðindi 1943, síða 349) og í 1944 varð eykapolitistur settur í Klakksvík (sí lögtingsfíðindi 1944, síða 288).

Tað sæst, að henda setan av politistum var ein bráðfengis skipan fyrri ófriðatíðina. Í lögtingsmáli: „Politistur í Fuglafirði“ stendur í lögtingsfíðindi 1943, síðu 349:

„Nevndin skal tö viðmerkja, að henda samtykt tingsins er að fela eins og tingsins jättunir til að seta politistar í Nes sókn og í Vágum sum ein bráðfengis skipan fyrri hesu ófriðartíð, soleiðis að málið má verða viðgjört av nýggjum, skuldi sóknarstýrið ynskt að fingið politist í Fuglafirði, tá hesin bardagi er avtornaður“.

Viðvíkjandi eykapolitistinum í Klakksvík stendur í lögtingsfíðindi 1944, síðu 289:

„Eins og tað í fjör varð viðmerkt til eina umsókn úr Fuglafirði (lögtingsfíðindi 1943, síðu 349) má nevndin fasthalda, að henda setan er ein bráðfengis skipan, soleiðis að hon má viðgerast av nýggjum, um Klakksvíkar kommunu, tá bardagin er av, ynskir að hava tveir politistar fast í sóknini.“

Aftaná að heimsbardagurin er endaður hefur lögtingsskrivstovan eftir samráð í landsnevndini biðið amtmannin ávísa helvtina av lönini fyrri 1945 fyrri teir nevndu eykapolitistar, sum settir eru í landkommunum.

Spurningurin er nú, um tingið samtykkir, að studningurin felur burtur við endan av hesum ári soleiðis, að kommunurnar sjálvar mugu ráða fyrri, um tær vilja viðvarandi hava hesar politistar.

Annað er, að öll politistaskipan átti að verið tikið til viðgerðar, men hetta verður væl neyvan gjört, fyrrenn spurningurin um stjórnskipanina er avgjörður.

Nevndin, ið hefur fingið málið til viðgerðar, ásannar, að atlanin hjá tinginum hefur verið að ásetanir av eykapolitistum einans var ætlað fyrri kríggstíðina.

Heimsbardagin er nú lokin, og vit eru politistliga særð komin aftur í vanligar friðatíðir. Tað má li haldast að vera rættast, að tingið samtykkir að lýsa kommununum, sum hava fingið studning til eykapolitistar, að hesin studningur verður að falla burtur 31. dec. 1947. Avvarandi kommunur fáa so stundir, um tær hava hug til tess, að siga eykapolitistum upp.

Havnar býráð sökti í brævi 18. nov. 1944 um studning til lön til 6 eykapolitistar frá 15. sept. 1941 að rokna. Fíggjarnevndin úttalar í áliði 22. nov. 1944, að nevndin ikki kann mæla til, að nakað av tí peningi, kommunan hefur útgoldið, verður afturgoldið av tinginum, men um Havnar kommunu beklur tað vera beint að sökja um studning svarandi til tann, ið er latin til aðrar kommunur, eigur að verða sent upplýsing um reglugerðina og treytirnar, ið kommunan hefur fyrri setan av hesum 6 politistum. Í næstu tingsetu kann so ein lítik umsókn verða tikið til viðgerðar, tö so að ein nýskipan, um tingið jättar hana, eigur að verða guldandi frá 1. desbr. 1944.

Í brævi 23. august 1945 sökir býráðið av nýggjum um studning til lön til teir 6 politistarnar.

Hesir 6 eykapolitistar vórðu uppsagdir til 1. apríl 1946.

Rággjarnevndin mælir til að jálta 14.400 kr. fyrir tíðarskeiðið 1/12 —1944 til 1/1 1946 við 150 kr. um mánaðin fyrir hvönn av teim 6 politistunum. 150 kr. til hvönn eykapolitist hava hinar kommunurvar fingið afturgoldið.

Uppskot:

1. Játtað verður Tórshavnar kommunu 14.400 kr. av eykaútreiðslum, kommunan hevur havt í tíðarskeiðinum 1/12 1944 til 1/1 1946 til politistar.
2. Teim kommununum, ið hava fingið studning frá tinginum at seta eykapolitistar vegna kriggstíðina, verður gjørt kunningt, at lögtingsstudningar til lønn av hesum politistum verður at fella burtur tann 31. desbr. 1947.

2. viðg. 22/1 og 28/1. Pkt. 1 samtykt 15- 0, pkt. 2 við 42- 0.

19. Viðkan av ravmagnsverkinum í Klakksvík.

1. viðg. 13/12--46. 20/1 47 frl.

ÁLIT

Við skrivi av 26. april 1946 telur Klakksvíkar kommunu upp aftur málið um viðkan av elektricitetsverkinum í Klakksvík, ið kommunan í skrivi av 6. september 1943 havi fingið um munagóðan studning til at fáa gjørt álvara burtur úr (sí álit nr. XIII-12/1943).

Í hesi umsókn søkir Klakksvíkar kommunu Løgtingið um:

- a) 1.000.000 kr. sum stuðul til viðkan av elektricitetsverkinum.
- b) ábyrgd Løgtingsins fyrri láni, sum Klakksvíkar kommunu noyðist at fáa fyrri at loysa hella mál, og
- c) at gjalda Klakksvíkar kommunu tann pening, sum hon hevur goldið til eftirkannan av møguleikunum fyrri viðkan av elektricitetsverkinum, 23.000 kr.

Samstundis sendir kommunan:

1. Skitserað projekt til viðkan av Klakksvíkar elektricitetsverki, gjört av P. H. Diemar Ing. cand. polyt.
2. Supplerandi kanningar viðvíkjandi 1. av Diemar og

3. Frágreiðing viðvirkjandi Klakksvíkar elektricitetsverki av N. M. Rasmussen, stjóra á verkinum.

Ing. Diemars viðkanarættan, ið vísir eina sligvaksandi úthyggjan av elektricitetsverkinum við vatukraft, prógvar, at ein slík viðkan við byggiprísnum í dag er ógjörilig, men at hon kann verða mögulig í framtíðini.

Verkstjóri Rasmussen sigur í samandragi av síni frágreiðing:

Elektricitetsverkið hevur í dag alt ov lífla vatngoymslu. Hetta orsakar ofta steðg av verkinum, 1207 tímar í 1945.

Maskinurnar eru ov smáar, øll driftin hvíkur á einari maskinu. Ólag við ella størri eftirsýn av hesari maskinu orsakar steðg av verkinum. Í hinar maskinurnar eru ikki fóruð fyri at klára allfraneyðturvaligastu framleiðsluna.

Elektricitetsverkið kann ikki geva megi til fleiri størri motoridnaðarstöðir.

Neyðugt er at viðka verkið, soleiðis at framleiðslan verður økt við 100 pst.

Elektricitetsverkið hevur av Ing. Diemars útrokningum fingið fullvissu fyri, at tað við prishæddini av 1940 var möguligt at klára viðkanina nú og seinri, men at tað við prishæddini í dag er ógjöriligt.

Elektricitetsverkið kann físa dieselmotorverk og eina størri vatuturbin, men tað vil fórka viðkanina av vatumegisverkinum eitt langt stig út í framtíðina.

Lögtingsverklæðingur Fonsdal, ið hevur havt málið til kunningar, sigur, allaná, at hann millum annað hevur gjørt væl við, at Diemars prísir í stöðum eru ov lágir, í skrivi av 28. september 1946:

„Spurningurin er tí, um tað ikki er rættari í fyrsta umfari at seta upp hóskandi motor, sum arbeiðir saman við vatnvekinum við Strond.

Ansast má eftir, at motorurin verður nóg stórur, so hann kann verða nýttur sum reserva nú og seinri. Vónandi fara prísirnir um stutta tíð at laga seg soleiðis, at vatumegi verður nýtt og nýggj vatnmegisstöð bygd. Motorurin hevur tá eisini stóran týðning at taka til av og á.“

Við skrivi av 2. december 1946 sigur so Klakksvíkar kommuna frá, at sóknarstýrið er komið til ta áskoðan, at tað einasta og besta í løtuni er at gera, er, at ein motorur verður settur upp á verkinum við Strond, og heitir á Lögtingið um:

- 1) at tann ábyrgd og loyvi, sum fingið í 1929 gav Klakksvíkar kommun til lántöku av eini peningánögd upp til 630.000 kr. verður endurnýggjað fyri 28. 30 ár, og
- 2) at tann stödd av láni, sum landsnevndin tingsins vegna skuldi áseta í samráð við Klakksvíkar sóknarstýri sambært lögtingsviðtöku av 11. okt. 1943, verður sett til 570.000 kr., og at ábyrgdin og loyvið, sum fingið tá játtaði Klakksvíkar kommunu, verður galdandi fyri hesar peningánögð.

Viðlagt sendir sóknarstýrið uppiskoyti frá verkstjórn Rasmussen til hansara frágreiðing av 16. febr. 1946. Hetta uppiskoyti er viðvirkjandi viðkan av elektricitetsverkinum við dieselmotorgeneratorverki sum til-taksmegi til núverandi vatumegina.

Tað, ið hövuðsætlanin er at gera eftir hesi frágreiðing er:

Nýggj maskinhöll við einum 600 KVA dieselmotori við generatori og

umskipan av tí gomlu maskinhöllini og uppsetan av einari nýggjari vatnturbín við generatori.

Henda viðkan er ætlað at kosta 950.000 kr., og kemur verkið við henni í minsta lagi at framleiða 2.000.000 kwh til ein rimiligan preis.

Ætlaða fíggjarstöða elektricitetsverksins aftaná viðkanina sæst av hesi ætlan í upplýskoyti verkstjórans:

Viðkanarkostnaðurin av verkinum	950.000 kr.
gomul skuld 415.000 kr. ÷ endurnýggingarkonto 39.000 kr.	378.000 kr.

	1.328.000 kr.
÷ tilskot frá kommununi	150.000 kr.

Samtáð skuld aftaná viðkanina	1.178.000 kr.

Reutabilitetsútrokningin fyri fyrsta árið við hesari fíggjarstöðu og framleiðsluni í 1945 + óktari nýtslu av 100.000 kwh tilsamans 1.450.000 kwh, býtt til vatnvegina við 1.150.000 kwh og motorvegina við 300.000 kwh sum grundarlag vísir, at gjögnumsnitsprisurin verður 13 oyru fyri kwh. Hetta er um 3 oyru meira, enn gjögnumsnitsprisurin er í lötuni.

Í frágreiðingunum, ið liggja fyri í hesum máli, er greiddliga ávíst, hvussu neyðturvuligt tað er fyri Klakksvíkina, bæði vinnuliga og á annan hátt, at fáa framt hetta mál og fáa viðkanina av elektricitetsverkinum í lag sum skjótast.

Nevndin er samd um at geva sóknarstýrinum viðhald í tí, at sum umstøðurnar nú eru, er tann einasta leið at ganga, at viðka við motorverki, men ásannar samstundis, at tær eftirkanningar viðvíkjandi viðkan við vatnvegini eisini hava sín stóra týðning, tí tær vísa møgular leiðir í framtíðini, tá umstøðurnar, sum nú forða fyri hesum leiðum, kannska eru óðrvísi.

Viðvíkjandi beinleiðis studningi til viðkan av elektricitetsverkinum, so hevur slíkur studningur higartil ikki verið latin av tí almenna, men skuldi ein broytan av hesu stöðu komið í framtíðini, er tað haru rimiligt, at eisini tey verk, sum tá eru í drift og hava tungar skuldar-hyrður á herðum, fáa sín part av eini slíkari møgulgari jáltni av beinleiðis studningi frá tí almenna.

Tann vinnuliga hjálpin, sum hitt almenna hevur veitt til elektricitetsverk, hevur verið óbeinleiðis, nevniliga við at útvega og taka ábyrgd fyri láni, ið törvur hevur verð fyri, til at sett tey í verk, og er tað henda óbeinleiðis hjálpin, ið Klakksvíkar sókn biður tingið um í sínum síðsta skrivi av 2. december 1946.

So státt vil nevndin mæla tinginum til at geva sóknarstýrinum loyvi til at taka tað ella tey neyðturvuligu lán, so tað kann fremja hetta mál, og eisini jálta ábyrgd fyri hesum láni ella lánunum.

Verkstjórin uppsetir sum nevnt ta ætlan, at skuld verksins verður

allaná viðkanina	1.178.000 kr.
harav gomul skuld ÷ endurnýggjagargrunnin . . .	378.000 kr.

	800.000 kr.

Mælt verður til at geva kommununi loyvi til at taka lán upp til 1.200.000 kr., harav ca. 400.000 kr. til avloysan ella umleggjan av gomlum lánum og 800.000 kr. sum nýtt lán.

Uppskot:

1. Løgtingið samtykkir at geva Klakksvíkar kommunu loyvi til at taka lán upp til 1.200.000 kr. til viðkan av elektricitetsverkjum við Strond í Klakksvík.
2. Løgtingið tekur ábyrgd fyri teimum undir 1) nevndu lánum og heimilar lögtingsformannin at undirskriva neyðturvulig skjöl.
3. Løgtingið samtykkir at jætta úr amtsgrunninum 15.000 kr. til Klakksvíkar kommunu sum partvist endurgjald av teimum útreiðslum kauningin av viðkannamöguleikum Klakksvíkar elektricitetsverksins hevur havt.

2. viðg. 25/1. 6/2 frl.

Broytingaruppskot frá nevndini.

Undirskrivaðu loyva okkum at seta fram broytingaruppskot um, at orðaljóðið í punkt 2 í hesum máli verður soljóðandi:

- 2) Løgtingið heimilar landsnevndina til at vátta lögtingsins ábyrgd fyri tí undir 1) nevndu lánum, tá ið kommunan hevur vissað sær lániðjáltan.

3. viðg. 6/2. Uppskot nevndarinnar pkt. I samtykt 15--0, broytingaruppskotið til pkt. II samtykt 15--0, uppskot nevndarinnar pkt. III fall 6--0.

20. Bumbuskaði í Klakksvík.

1. viðg. 12/12 16. 26/2 17 fcl.

ALIT

Undir heimsbardaganum vórðu fleiri hús í Klakksvík skaðað av spreingiknöttum frá flogförunum. Kríggstryggingin lat skaðan meta, men menninir hildu, at metanin var ov lág, og seinri fór fram nýggj metan av 2 monnum, úlpeikaðir av sorenskrivarinum. Henda seinra metanin var væl hægri enn tann fyrsta. Kríggstryggingin ger galdandi, at hon bert hevur skyldu at veita endurgjald samsvarandi fyrstu metanini av tl. at tann seinra varð gjörd seinri enn tann freist, sum ásett er í lógini fyri líflíki um metan. Tryggingin hevur tó lovað at taka spurningin upp til nýggja viðgerð aftaná, at heimsbardagin var liðugur.

Viðvikjandi viðgerð av málinum áður síggj lögtingstíðindi 1942, síðu 215. Eisini í øðrum plássum t. d. Árnaficði og Tjórnuvík halda menn, at endurgjaldið, teir hava fingið, er ov lágt.

Niels Hjemsten o. fl., Klakksvík, hava í brævi 24. apríl 1946 biðið tingið fyríreika, at teir fáa endurgjald eftir teirri seinri virðismetanini.

Fíggiarnevndin hevur fingið upplýst, at kríggstryggingin viðvikjandi húsum ætlandi nakað skjótt verður endaliga uppgjörd og endar sítt virki. Fíggiarnevndin mælti til, at spurningurin verður avgjördur av 3-mannanevnd, harav Tryggingarsambandið velur 1 lim, Lögtingið ein lim og sorenskrivarin úlpeikar ein lim. Hetta er treytað av, at Tryggingarsambandið gevur sítt samtykki til, at tractan verður avgjörd sum nevnt.

Uppskot:

Treytað av, at Tryggingarsambandið Føroyar gevur sítt samtykki verður endurgjaldið ásett av 3-mannanevnd, harav Tryggingarsambandið velur ein lim, Lögtingið ein lim, og sorenskrivarin nevnt ein lim.

2. viðg. 1/3. 3. viðg. 5/3. Samtykt 16 0.

21. Studningur til Hjördis Henriksen.

1. viðg. 12/12 46. 17/1 47 frl.

ÁLIT

Lögtingið samtykti í 1945 (sí lögtingsliðindi 1945, síðu 142) at veita úr amtsgrunninum til frk. Hjördis Henriksen 150, kr. um mánaðin frá 1. septbr. 1945 til 1. august 1946.

Í brævi 1. august 1946 sigur Føroya lærarafelag frá, at Hjördis Henriksen er í Danmark fyri heilsabót, og søkir um, at studningurin verður endurnýggjaður.

29. november upptýsir lærarafelagið eftir fyrispurningi, at Hj. Henriksen enn er undir læknaðond í Danmark, men er ikki innlögð á hospital. Hon verður pustað av og á og hevur fingið løyvi til at ganga í skúla og ætlar at sleppa sær inn á okkurt skeið. Felagið kann ikki upplýsa, hvørjar útreiðslur hon hevur havt ella hevur, men heldur, at hon einki hevur at liva av uttan studning, til hon verður arbeiðsfør aftur.

Fíggingarnevndin hevur samtykt at mæla til, at endurnýggja studningin fyri 1947.

Uppskot:

Samtykt verður at framhalda at veita frk. Hjördis Henriksen 150 kr. um mánaðin úr amtsgrunninum til árslok 1947.

2. viðg. 22/1, 3. viðg. 28/1. Samtykt 15-0.

22. Kolamálið.

1. viðg. 12/12 46. 5/3 47 frl.

ÁLIT (Sí skjal 25).

6/3 frl.

Broytingaruppskot frá nevndini (Joh. M. Fr. Poulsen óheftur):

(Sí skjal 26).

2. viðg. 12/3. 3. viðg. 18/3.

Uppskot nevndarinnar pkt. I samtykt 17--0,
 Uppskot nevndarinnar pkt. II samtykt 11--0,
 minnilutauppskot frá P. M. Dam o. fl. til pkt. III fall 10--0,
 minnilutauppskot frá Th. Petersen o. fl. til pkt. III fall 9--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. IV samtykt 18--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. V og VI samtykt 16--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. VII, VIII, IX og X samtykt 18--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. XI samtykt 12--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. XII samtykt 14--0,
 uppskot nevndarinnar pkt. XIII samtykt 16--0,
 minnilutauppskot frá Dam o. fl. til pkt. XIV fall 6--0,
 meirilutauppskot frá Th. Petersen o. fl. til Pkt. XIV samtykt 13--0,
 Greint broytingaruppskot frá nevndini til pkt. XIV samtykt 13--0.

23. Stjórnarskipan Föroya.

I. viðg. 21/11--46. 21/3--47 trl.

ÁLIT

Málið varð viðgjört í vanligu tingsetuni (sí tinglíðindi 1945, síðu 85) og í eykatingsetuni 1945 (sí tinglíðindi 1945, síðu 149).

Samráðingar fóru fram í Keypmannahavn í janúar--mars 1946 millum sendinevnd frá Løgtinginum og danska nevnd, har limir vóru statsministarin, uttanríkisministarin, landbrúksministarin og nakrir embættismenn. Skjölini frá sendinevnd Föroya Lögtings í Keypmannahavn og upprit av munnliga orðaskiftinum undir samráðingunum eru prentað í tinglíðindi 1946, sí skjöl nr. 6--7.

Málið kom til viðgerðar í eykatingsetuni apríl 1946, sí lögtingslíðindi 1946, skjál 8.

Úrslitið av hesari tingsetu var kunngerð nr. 10, 13. júní 1946, um fólkaatkvøðu viðvíkjandi Föroya framtíðar ríkisrættarstöðu. Fólkaatkvøðan var 14. september 1946, og málið kom aftur til viðgerðar í vanligu tingsetuni 1946. Eftir tilmæli frá statsministerinum uppløyst kongur Løgtingið 21. september 1946. Aftaná nýval er málið aftur komið til viðgerðar í hesari tingsetu, ið byrjaði 20. november 1946.

Amálið hevur 19. november 1946 sent tinginum soljóðandi bræv:

„I Henhold til telegrafisk Anmodning fra Statsministeren skal jeg herved paa Regeringens Vegne indbyde Lagtinget til at sende en Delegation af Repræsentanter for Parterne til København til Genoptagelse af Forhandlingerne om Færøernes statsretslige Stilling.“

Skrivstovustjóri Lögtingsins hevur sent tinginum uppskot til

stjórnarlóg Føroya sum møguligt tingingargrundarlag fyri flokkarnar.

Nevndarlimirnir fyri fólkaflokkin, javnaðar- og sjálvstýrisbólkin og sambandsflokkin hava, atvikavist 30. november, 10. og 13. december 1946, vegna sína flokka framlagt hvørt sitt tingingaruppskot; hesi eru lögd hjá málinum og verða at taka upp sum skjál í tingtíðindi.

L. Zachariassen viðmerkir sjálvstýrisflokksins vegna, at flokkurin ikki hevur lut í § 5 í uppskoti javnaðar- og sjálvstýrisbólksins.

Nevndin hevur gjølla viðgjört mátið.

Ein minniluti (Martin Holm, Rikard Long og Th. Petersen) úttalar okkara flokka vegna viðvíkjandi viðgerðini av stjórnarskipanarmálinum frá eykatingsetuni í apríl 1946 til hetta tingið kom saman, at hann má halda fast um, at fólkaatkvøðan 14. september 1946 avgerandi hevur fastlagt grundarlagið undir statsrættarstöðu Føroya, og at hann hevur óbroytta stöðu til Lögtingsins uppløysan 24. september 1946.

Ein minniluti (Kr. Djurhuus og Joh. M. Fr. Poulsen) úttalar:

Føroyar eru ein ríkispartur av Kongadöminum Danmark, sum fær útvíðkað heimastýri út frá tí veruleika, at Føroyar landsliga, søguliga, tjóðskaparliga, mentunarliga og vinnuliga í nógvum förum skilja seg út frá hinum ríkispartunum og tí koma at hava eina serstöðu í ríkinum, hvat löggávu og umsitan (administration) viðvíkir.

Út frá hesum sjónarmiðum gongur minnitutin við til niðanfyri standandi uppskot.

Ein minniluti (P. M. Dam og L. Zachariassen) úttalar sum okkara sjónarmið fyri framtíðarstöðuna:

Føroyar er eitt sjálvstýrandi land í ríkisfelagsskapi við Danmark. Hvat löggávu og umsitan (administration) viðvíkir hava Føroyar serstöðu í ríkinum, við tað at tær landsliga, søguliga, tjóðskaparliga, mentunarliga og vinnuliga hava síni serligu viðurskipti.

Nevndin er vörðin samd um at seta fram til tingið hetta

Uppskot:

- I. Allir flokkar undirstrika sum felagsstevnu at fáa eina skipan, ið mest møguligt útlýsir framtíðarligum trætum Føroyinga og Danna millum.

Sum grundarlag fyri komandi samráðingar viðvíkjandi Føroya ríkisrættarstöðu, verður sett fram hetta

Uppskot til tingingargrundarlag:

A. Löggávuvaldið.

- a. Føroya Løgting hevur óskert löggávuvald.
Lógirnar verða at staðfesta av føroyskari stjórn.
Hetta löggávuvald umfatar tey öki,
har ið Føroyar eru eina um at gjalda,
har ið einki er at gjalda, men málini serstök føroysk, eins og
öll skattamál (beinleiðis og óbeinleiðis skatt).
- b. Hendu frammanundan ásetta nýskipan ber í sær skyldu fyri Føroya Løgting at taka ímóti umsitingini av teimum málum, ið Danir ynskja skulu verða føroysk, og rætt at avgera, hvørji

mál, aftrat teimum frammanundan nevndu, verða at leggja undir føroyska löggávu. Tingingar um hetta mugu fyrst fara fram á tann hátt, báðir partar eru samdir um.

- c. Sáttmálin fær gildi tann 1. januar 1948, og innan eitt ásett áramál frá hesum degi skal verða lagt fast, hvørjir tættir í samfelagsskipanini skulu verða yvirtíknir av Føroya Lögtingi og einans vera hjá tí.

Annars leggur nýskipanin út frá tí grundarlagi, sum er í gildi í dag.

- d. Mál sum seinja verður um skulu verða felags, verða at viðgera nærri, og fastleggja, harundir staðfestingarhátturin av lógum felagsmálum viðvíkjandi. Tað mark verður at seta fyri löggávuvaldið í hesum málum, at eingin lóg Føroyum viðvíkjandi verður sett í gildi, sum ikki er samtykt á Føroya Lögtingi.

Ein meiriluti (M. Holm, R. Long, Th. Petersen og L. Zachariasen):

Henda nýskipan førir við sær, at Føroyar, í staðin fyri at hava umboð á danska ríkisdegi, verða umboðaðar í Danmark við serligum av føroyskum landastýri settum manni.

Ein minniluti (P. M. Dam, Kr. Djurhuus og Joh. M. Fr. Poulsen):

Umboðingin í Danmark verður at víðera og fastleggja undir samráðingunum.

B. *Umboðsvaldið.*

Lögtingið setur landsstjórn við ábyrgd yvirfyri tinginum. Umsitingin er lögd undir landsstjórnina. Tingið velur sjálvt stjórnarforsetan, ið verður nevndur lögmaður.

Stjórnaravgerðir verða líknar við atkvøðumeirluta, og í atkvøðujavna er atkvøða lögmannsins avgerandi.

Stjórnin setur teir lönastumenn, sum Lögtingið hevur samtykt lön og virkisöki fyri.

C. *Dómsvaldið.*

Dómsvaldið leggur út frá teirri núverandi skipan, soleiðis sum fastlagt er í galdandi lógum. Tingingar og avgerðir um hetta verða at fara fram sambært þetti A.

D. *Úttanríkisskipanin.*

Í úttanríkismálum verður felagsskapur, serliga um ta diplomatisku umboðanina, og verður hann nærri at viðgeru og fastleggja.

Ásannað verður, at Føroyingar í serligum áhugumálum hava rett í útlondum at samráðast heimeiðis. Hetta, ið umfatar bæði tingingarnar sjálvar og sáttmálagærðirnar, kann Føroya Lögting samtykkja verður gjørt annaðhvørt við sendinevndum ella fóstum sendimönnum til avvarandi lond.

Sendimenn Føroya Lögtings verða at lögmeta.

Hesir sáttmálar verða at leggja fyri Føroya Lögting til sam-

tyktar og við ummæli og viðmerkingum at senda danska uttanríkisráðharranum.

Løgtingið fær rætt til at fáa ein í føroyskum viðurskiptum serkønan mann settan í uttanríkisráðið til har at luttaka í viðgerðini av øllum føroyskum málum og til at vera tingsins sendimannum í úrheiminum til hjálpar, har ið Løgtingið heldur tað vera neyðugt.

E. *Føroyskt mál.*

Føroyskt mál er hövuðsmál. Tó skal danskt mál verða lært væl og virðiliga og kann, eins væl og føroyskt verða nýtt í almennum viðurskiptum.

F. *Føroyska flaggið.*

Føroyska flaggið verður at nýta á øllum forðum, ið skrásett eru heimahoyrandi í Føroyum. Undantikin eru för, ið danski staturin eigur.

- II. a. Tingið velur sendinevnd at samráðast við danska ríkisstýrið um Føroya ríkisrættarstöðu.
- b. Semja, sum sendinevndin ger við danska ríkisstýrið, verður at leggja fyri Føroya Løgting og seta í verk við lóg.

Til lögtingsnevndina í stjórnarskipanarmálinum.

Tá ið nú tingnevnd fer undir at samráðast um Føroya stjórnarlígu stöðu, eftir tað at fyrst fólkaatkvøðan tann 14. september 1946 og síðani nýtt lögtingsval tann 8. november 1946 eru farin fram, skulu vit undirritaðu línur av nevndini siga frá okkara stöðu í hesum máli og leggja fram tað, vit kunnu hugsa okkum at semjast um.

Tá ið kunningar nr. 10. av 13. juni 1946, góðkend av danska ríkisstýri, lýsti fólkaatkvøðuna at skulu fara fram 14. september um Føroya framtíðar stjórnarlígu stöðu og bert setti fram at velja: 1) uppskotið frá dansku stjórnini, og 2) loysing, so halda vit fast um, at her var givið eitt lyfti, at tað sum fólkið valdi, skuldi verða sett í verk.

Úrslitið av fólkaatkvøðuni var tað, at spurningurin 2) fekk flest atkvøður og var soleiðis samtyktur, meðan spurningurin 1) var fallin.

Fólkaatkvøðan stendur fäst og kann ikki broytast av einum lögtingi. Tað, ið vit kunnu taka upp samráðingar um, er tí, hvussu vilji fólksins skal setast í verk.

Eftir okkara hugsan er beinasta, greiðasta og skjótasta leið til at fáa haldgott úrslit í hesum máli, tann vegurin, ið meirilutin setti uppskot um í nevndarálitinum 24. september 1946. Á hesum tingi hava tríggir flokkar avgjört sagt seg ikki at vilja ganga hesa leið, og um so er kunnu vit sum minniluti ikki halda hana. Vit halda kortini fast um, at landsrættindini (soveraniteturin) við fólkaatkvøðuna er fallin aftur til Føroya land.

Stjórnaruppskotið danska varð felt við fólkaatkvøðuna tann 14. september 1946. Hetta mugu allir ásanna. Eitt fallið uppskot kann ikki verða lagt til grund fyri nevndarviðgerðina; men vit taka fram tað, sum stendst av hesi fólkins avgerð:

1. *Lóggávvald.* Tað, ið stjórnaruppskotið beyð okkum Føroyingum í greinum 7 og 8 í staðin fyri lóggávvald, hevur Føroya fólk kastað aftur. Fólkið hevur á hendan hátt kravt: *Lóggávvald fyri Føroya lögting.*
2. *Umboðsvald.* Meðan tað felda stjórnaruppskotið legði meginpartin av umboðsmaunavaldinum á danskar hendur, hevur fólkið við atkvøðuna 14. september tikið ta avgerð: *Í Føroyum skal vera føroyskt stjórnarumboð við ábyrgd fyri Føroya lögtingi.*
3. *Flaggspurningurin.* Við fólkaatkvøðuna hevur Føroya fólk avgjört, at *tað føroyska flaggið skal vera flagg okkara, og einans tað skal veitra á okkara skipum.*
4. *Rættin til at samráðast og gera sáttmálar við onnur lond* hava Føroyingar við fólkaatkvøðuni kravt sum ein tann mest umráðandi láttin í samfelag okkara.
5. Við tað at stjórnaruppskotið varð sagt at vera ysta mærk undir danskari grundlóg, mugu vit halda fast um, at fólkið við fólkaatkvøðuna hevur avgjört: *Føroyingar skulu hava egnu grundlóg og ikki hava umboð á danska ríkisdegi.*

Vit eru til reiðar at samráðast um ein sáttmála millum Danir og Føroyingar, ið byggir á hesum 5 grundsjónarmiðum.

Vit hava altíð ásannað, at samráðingar eiga at fara fram millum Danir og Føroyingar sum javnir partar um tey ymisku stjórnarlígu størvini, meðan okkara stóða er, at úrslitið av fólkaatkvøðuni gjørdi tað neyðugt, at Føroyar skipaðu sítt samfelag við lóggávvaldi og stjórn, uttan at samráðingar um hetta vórðu neyðugar. Soleiðis hava vit altíð verið til reiðar at taka upp tær samráðingar, ið skuldu til, fyri at umsitingin av øllum størvum kundi fara fram uttan steðg.

Tílikar samráðingar um tey ymisku liðini í samfelagslívinum, fara sjálvandi at taka væl av tíð. At steðga við at gera nakað við hövuðstættirnar í stjórnarspurninginum, til tílikar samráðingar eru endaðar, er tí ikki beint. Sjálv stjórnarflókjarn eigne at vera loyst nú.

Stjórnarskipanin er í lötuni lögð fast í kunngerð nr. 1 av 9. mai 1940. Henda lóg eigur skjótast gjørligt at verða avloyst av einari nýggjari bráðfengis stjórnarskipan, ið kann verða í gildi, til tann bindandi sáttmálin er gjørdur við Danir, og til uppskot til føroyska grundlóg kann verða lagt fyri Føroya fólk.

Til fyribils sáttmála við Danir seta vit nú í nevndini fram hjálagda uppskot. Vit vísa til tað, ið framanfyri er framhildið, og tá ið vit nú seta hetta uppskot fram til umrøðu í nevndini, er tað, tí vit fegin vilja finna ein veg, ið meiriluti á lögtingi kann samla seg um fyri at loysa stjórnarflókjuna. Fullt ræði í egnum landi er tað sjónarmið, ið vit ongan rætt hava at slaka uppá.

Tórshavn, 29. november 1946.

Th. Petersen. M. Holm. R. Long.

*Uppskot.**Sáttmáli.*

Aftaná at samráðiingar hava verið millum danska og føroyska umboðsnevnd viðvíkjandi ríkisrættarstöðu Føroya, eru menn komnir á samt um at mæla ríkisdegi Danmarkar og Føroya lögtingi til, at fyrribils sáttmáli verður gjørdur sum skilað til niðanfyri. Brúðfengis stjórnarskipanin fyri Føroyar frá 9. mai 1940 verður samsvarandi hesum at hroyta.

Spurningurin um endaligan sáttmála Danmarkar og Føroya millum verður útskotin, til tær tingingar, ið mugu fara fram viðvíkjandi teimum einstöku ríkisstjórnarstörvum, eru fórdar til enda.

§ 1.

At føroyska tjóðin hevur javnrætt við hinar norðurlanda tjóðir til at ráða í sínum egnum viðurskiðum, er ásannað, og verður hetta sjónarmið at leggja til grund hvørja ferð okkurt verður avgjørt viðvíkjandi framtíðarstöðuni.

§ 2.

Ásannað verður, at Føroya fólk við fólkaatkvøðuni, ið hildin var, og við valinum á heysti 1946, greiniliga hevur framborið ynskið um nú at skipa lóggávuveld fyri Føroya lögting. Ásannað verður, at hesin rættur til lóggávuveld fyri lögtingið nú skal vera framdur.

§ 3.

Við tað, at Føroyar nú skulu hava lóggávuveld fyri lögtingið, verður ásannað frá báðum partum, at Føroya lögting setur á stovn eina landsstjórn við fullari ábyrgd fyri Føroya lögtingi.

§ 4.

Føroyska flaggið verður viðurkent sum Føroya flagg og einasta lógliga flagg fyri skip, sum eru skrásett í Føroyum.

§ 5.

Fullur rættur Føroya máls sum tjóðarmál Føroya verður ásannaður. Føroya lögting ger av allar spurningar um hvat mál, ið kann verða nýtt í kirkju, í skúla, sum lógur- og rættarmál o. s. fr.

§ 6.

Føroya rættur til í útlondum at samráðast beinleiðis viðvíkjandi sínum serligu áhugamálum verður ásannaður. Har ið lögtingið meinar, at slíkt varðar um, kann tað samtykkja at taka í hendur sínar bæði tingingarnar sjálvar og sáttmálagreiðurnar. Hetta verður gjørt annaðhvørt við sendinevndum ella við føstum sendimönnum til avvarandi lond, og sáttmálar verða at leggja fyri Føroya lögting til samtyktar. Danska stjórnin bindur seg til, so hvørt hon fær frásögn um lögtings-samtykt hesum viðvíkjandi, at síga avvarandi fremmenda lands stjórn frá, og at gera sendimenn Føroya lögtings lögnetar.

§ 7.

Nýskipanin leggur út frá teim myndugleikum, sum í lötuni hava umsiting av føroyska samfelagslívinum í hondum. Til at uppihalda umsitingina uttan slít, er seinja um, at öll hesi völd skulu haldast fram störv teirra. Aftaná samráðing verður gjørt av, hvussu lögtingið ella annað ábyrgdarvald til fullnar ella fyri ein part skulu taka ímóti teimum einstöku myndugleikum.

Tann landsstjórn, sum er viðurkend sbr. § 3, tekur við stýrinum, so hvørt samráðingarnar hava farið fram um sergreinir viðvíkjandi móttöku av teimum einstöku störvum, tó so at Føroya rættur til at taka við einstökum tættum ikki verður skerdur.

§ 8.

Báðar nevndirnar bera upp ynski um, at vinarlig og drúgv samvinna verður fingin í lag Danmarkar og Føroya millum, og hava freysti til, at seinja fæst í lag undir samráðingunum um tey einstöku störvini. Eisini um samvirki í vissum förum. Ásannað verður frá báðum partum, at annar sjálvandi ikki kann vera fíggjarliga veitandi, har hin hevur alt ræði. Men afturímóti verður viðurkent, at har ið Føroyar ynskja at taka ímóti fullari fíggjarligari, umboðsligari og mentunarligari ábyrgd, hevur Føroya lögting sbr. § 2 og 3 heimild at fremja hartil törvandi löggávu.

§ 9.

Nevndirnar eru sostatt samdar um at undirskriva henda sáttmála, sum bindandi undir fyrivarni av samtykt, og at leggja sáttmálan fyri danska ríkisdagin og Føroya lögting, og verður ríkisdagurin, um sáttmálin verður samtyktur, so at viðgern neyðturvuliga lóg til fullnaðar av § 2 og 3, meðan lögtingið, um góðkent verður, viðger törvandi fyribils lóg um stjórnarskipanina til fullnaðar av § 2 og 3.

Siðani verða heimanvegin tiknar upp tingingar millum Føroya lögting ella ta sbr. § 3 stovnaðu andsvarligu føroysku landsstjórn og dansku stjórnina um teir einstöku myndugleikarnar. Hesar samráðingar skulu verða loknar í seinasta lagi 2 ár frá tí degi, hesin sáttmáli verður undirskrivaður. Uppskot til endaligan sáttmála Danmarkar og Føroya millum skal so verða gjørdur, soleiðis at ein slíkur sáttmáli kann fremjast sum dansk og sum føroysk lóg.

Føroya lögting ger av, hvussu Føroya fólk skal góðkenna nýskipanina og hvussu góðkenning av tí endaliga føroysku grundlógini skal verða fingin.

Udkast.

Overenskomst.

Efter at der har været ført Forhandlinger mellem en dansk og en færøsk Delegation om Færøernes statsretslige Stilling, er man enedes

om at anbefale henholdsvis Danmarks Rigsdag og Færøernes Lagting, at der indgaas en foreløbig Overenskomst som anført nedenfor. Den midlertidige Styrelsesform for Færøerne af 9. Maj 1940 vil i Overensstemmelse hermed være at forandre.

Spørgsmaalet om endelig Overenskomst mellem Danmark og Færøerne maa udskydes til de Forhandlinger, der maa føres om Statsstyrets enkelte Funktioner er tilendebragt.

Art. 1.

Den færøske Nations Ligeret med de andre nordiske Nationer til at styre sine egne Forhold er anerkendt, og dette Synspunkt lægges til Grund ved enhver Afgørelse af Stillingen i Fremtiden.

Art. 2.

Det anerkendes, at det færøske Folk ved den afholdte Folkeafstemning og ved Valget i Efteraaaret 1946, tydeligt har udtrykt Ønsket om, at der nu etableres Lovgivningsmagt for Færøernes Lagting. Man anerkender, at denne Ret til Lovgivningsmagt for Lagtinget nu skal gennemføres.

Art. 3.

I Forbindelse med, at Færøerne nu skal have Lovgivningsmagt for Lagtinget, anerkendes det fra begge Parter, at Færøernes Lagting etablerer et Landsstyre med fuld Ansvarlighed over for Færøernes Lagting.

Art. 4.

Det færøske Flag anerkendes som Færøernes Flag og eneste lovlige Flag for Skibe indregistrerede paa Færøerne.

Art. 5.

Det færøske Sprogs fulde Ret som Færøernes Nationalsprog anerkendes. Færøernes Lagting afgør alle Spørgsmaal angaaende hvilket Sprog kan anvendes i Kirke, i Skole, som Lov- og Retssprog m. v.

Art. 6.

Færøernes Ret til i Udlandet at forhandle direkte om sine særlige Interesser anerkendes. Der hvor Lagtinget mener at have saadan Interesse, kan det beslutte at overtage saavel selve Forhandlingerne som Afslutning af Overenskomster. Dette sker enten ved udsendte Delegationer eller ved faste Udsendinge til vedkommende Land, og Overenskomster bliver at forelægge Færøernes Lagting til Approbation. Den danske Regering forpligter sig til, naar Meddelelse modtages om Lagtingsbeslutning herom, at underrette vedkommande fremmede Lands Regering og legitimere de fra Færøernes Lagting sendte Udsendinge.

Art. 7.

Udgangspunktet for Nyordningen er de bestaaende Funktioner i det færøske Samfundsliv. For at bevare Kontinuiteten er man enig om, at alle Funktioner fortsætter deres Virksomhed, indtil det efter For-

handlinger er afgjort, hvorledes de enkelte Funktioner helt eller delvis skal overgaa til Lagtinget eller andet ansvarligt Organ.

Det i Henhold til Art. 3 anerkendte Landsstyre overtager Styret efterhaanden som Forhandlingerne har fundet Sted om alle Detailler angaaende de enkelte Funktioners Overtagelse, dog saaledes at Færøernes Ret til Overtagelse af enkelte Grene ikke herved beskæres.

Art. 8.

Begge Delegationer udtaler Ønsket om, at der i Fremtiden kan etableres et venskabeligt og varigt Forhold mellem Danmark og Færøerne, og har Tillid til, at der under Forhandlingerne om de enkelte Funktioner kan opnåes Enighed, ogsaa om Samarbejde paa visse Omraader. Det erkendes fra begge Parter, at den ene selvfølgelig ikke kan være økonomisk ydende, hvor den anden er eneraadende. Paa den anden Side anerkendes det, at der hvor Færøerne ønsker at overtage det fulde økonomiske, administrative og kulturelle Ansvar, er Færøernes Lagting i Henhold til Art. 2 og 3 berettiget til at gennemføre den dertil sigtende Lovgivning.

Art. 9.

Delegationerne er herefter blevet enige om at underskrive denne Overenskomst, som bindende under Forbehold af Approbation, og at forelægge Overenskomsten for henholdsvis den danske Rigsdag og Færøernes Lagting, idet Rigsdagen, saafremt Overenskomsten godkendes, vil behandle den nødvendige Lov til Opfyldelse af Art. 2 og 3, medens Lagtinget, i Tilfælde af Godkendelse, vil behandle den nødvendige foreløbige Lov om Styrelsesordningen til Opfyldelse af Art. 2 og 3.

Der paabegyndes derefter straks Forhandlinger mellem Færøernes Lagting eller det i Henhold til Art. 3 etablerede ansvarlige færøske Landsstyre og den danske Regering om de enkelte Administrationsgrene. Disse Forhandlinger skal være afsluttede senest 2 Aar fra Overenskomstens Underskrift. Et Forslag til endelig Overenskomst mellem Danmark og Færøerne skal saa udarbejdes og forelægges den danske Rigsdag og Færøernes Lagting, saaledes at en saadan Overenskomst kan gennemføres som dansk og som færøsk Lov.

Færøernes Lagting afgør, hvorledes det færøske Folks Bekræftelse paa Nyordningen og paa den endelige færøske Grundlov skal indhentes.

Til seinasta lögtingsval gingu Føroya Javnaðarflokkur og Gamla Sjálvstýrisflokkur í valfylking til fretnjan av eini stjórnarskipan fyri Føroyar, bygd á hesa hugsjón:

1. Ásannað verður, at Føroyingar og Danir eru tvær líka tjóðir, ið eiga at standa sum líkamenn í einum ríkisfelagsskapi, hava sama lívsóki, arbeiðs- og lærdómsrætt, sama menningar- og útvíklings møguleikar.

2. Danir og Föroyingar skulu ásaanna, at tað er eitt aðalt mál hjá báðum pørtum at stremba ímóti at stimbra hiti föroyska vinnulivið og økja um inntøkurnar hjá tí föroyska arbeiðandi fólkinum, so at Föroyar — so við og við — verða mentar at yvirtaka ta fliggjarligu, umsitingarligu og siðmenningu ábyrgdina fyrí allar tættir í samfelagslívi okkara her á landi og gjalda sín part av njótingini av felagsrættindum og góðum niðri í Danmörk.
3. Danir og Föroyingar skulu harnæst ásaanna, at tað er báðum til størsta heiður og læni okkum Föroyingum best, at vit sjálvir taka ábyrgdina fyrí samráðingum og sáttmálum viðvíkjandi okkara handils-, kvota- og vinnulívsinteressum í útlöndum.

Stutt sagt:

Föroyinganna mál og stremban er fullt og óskert sjálostýri í ríkisfelagsskapi við Danmörk.

Valið gav ikki Javnaðar- og Gamla Sjálvstýrissamgonguni meirluta líka so lítið, sum tað gav nøkrum øðrum einstakum politiskum flokki meirluta á Föroya Lögtingi. Eitt úrslit av stjórnarskipanar viðgerðini kann tí neyvan væntast, uttan so at 2 flokkar ella allir flokkar royna at benda slóður sínar hvør móti aðrari, so at semingaruppskot við einum meirluta aftan fyrí seg kann fáast í lag.

Út frá hövuðsheitunum í Javnaðarflokksins og Gamla Sjálvstýrisflokksins stjórnarstöðu til valið og í ásumnan av, at tað er neyðugt at finna eina meirlutastöðu, verður her frá Javnaðar- og Gamla Sjálvstýrisflokksins síðu sett fram eitt semingaruppskot, hvar tað er roynt at taka við hövuðsheitini, sum allir flokkar nú tykjast at verða samdir um nevniliga:

1. Lóggávvald fyrí Föroya Lögtingi.
2. Föroyskt umboðsvald í úrheiminum viðvíkjandi øllum handils-, kvota- og vinnumálum.
3. Föroyskt flagg.
4. Fullar rætt fyrí föroyskt mál og
5. Umboðsvald heima í Föroyum uttan í reimum danskum státsmálum.

Viðvíkjandi grundlógarspurninginum er at siga, at Javnaðar- og Sjálvstýrisbólkurin tekur tað ikki sum eitt aðalmál at fáa greitt, um Föroyar regluliga ella óregluliga eru komnar inn undir dansku grundlógina, ella um tað her framsetta uppskot her við sær, at Föroyingar megu fáa eina serliga grundlóg fyrí seg ella fara heilt út um dansku grundlógina uttan fó at gera annað, enn til dømis Bretar hava gjört, nevniliga einans at halda seg til tær einstaku lógir og siðir, sum eru og verða gjörd galdandi fyrí Föroyar, ella um spurningurin kann takast soleiðis, at har sum stjórnaruppskotið ikki er samsvarandi við ta dansku grundlógina, eru Föroyingar uttan fyrí hana, meðan teir í øllum øðrum förum, serliga har talan er um ley generella mannarættindi, frumvegis eru undir dansku grundlógini.

Heldur ikki skal í hesi syftu verða viðgjört, um tað er möguligt at fáa hetta stjórnaruppskot ígjöguum einans við samtykt danska ríkis-

dagsins og kongsins, ella um tað er neyðugt at gera einu serliga grundlógarbroyting.

Hildið eigur at verða fast um eitt meirilutauppskot, og so verður at finna hin lætasta vegin at føra tað ígjøgnum.

*Tinginguruppskot
til
stjórnarskipan og statsrættsliga stöðu Føroya.*

§ 1.

Føroyingar eru ein serlig norðlendsk tjóð, og Føroyar eitt sjálfstýrandi land í ríkisfelagsskupi við Danmark.

§ 2.

Donsku statsborgarrættindi standa við einans við tí fyrivarni og teim broytingum, ið standast av hesi skipan, og sambært hella eiga Føroyingar í øllum føri sama rætt í Danmörk og Grönlandi sum donsku statsborgarar, ið eru bornir í heim niðri í Danmörk, og á hin hógvin hava hesir sama rætt í Føroyum sum Føroyingar.

Pass og tjóðarprógv fyri Føroyingar kann verða skrivað eins væl á føroyskum máli sum á donskum, og aftaná „Dansk“ ella „danskur“ verður sett „Føroyingar“ og aftaná „Danmark“ „Føroyar“.

§ 3.

Føroyskt mál er hövuðsmál. Tó skal danskt mál verða lært javnbjóðis tí í skúlum og skeiðum og eiga rætt at verða nýtt í øllum almennum viðurskiðum.

§ 4.

Hitt føroyska flaggið er Føroya flagg. Øll fôr, ið eru skrásett í Føroyum, skulu nýta tað; undantikið eru tó fôr, ið danski stáurin eiga. Tey skulu nýta danska ríkisflaggið.

Meðan danskir statstænastumein og stovnar í Føroyum eins væl og niðri í Danmörk vanliga nýta danska ríkisflaggið, kunna hesir tænastumein og stovnar eisini nýta hitt føroyska flaggið, og meðan føroyskir myndugleikar afturimóti vanliga nýta føroyska flaggið, kunna teir tó eisini nýta danska ríkisflaggið. Privatir stovnar og persónar í Danmörk eins væl og í Føroyum hava rætt til at nýta annaðhvørt ríkisflaggið ella hitt føroyska flaggið ella bæði í senn.

Ífall sami myndugleiki, stovnur ella persónur nýtir bæði flöggini isenn, má annað flaggið ikki verða sett á ringari pláss enn hitt.

§ 5.

Á ríkisdegi hava Føroyingar í minsta lagi 2 umboðsmenn. Soleingi ríkisdagurin er byttur í núverandi tvínni ting hava Føroyar 2 umboðsmenn í fólkatinginum og 1 í landstínginum.

§ 6.

Føroya Løgting hevur fliggjarvald og löggávvald í serligum føroyskum viðurskiðum.

Stjórnarforsætin sjá § 14) kunnger við átekning av ovasta lógfrøðisliga embætismanni fingsins tær lógir, ið Løgtingið samtykkir, og aðrar fyriskipanir og avgerðir.

§ 7.

Allar lógir, fyriskipanir, kunngeranir og lýsingar o. s. fr., ið eru í gildi fyri Føroyar, verða í gildi, til her verða broyttar ella avtíknar av tí aftaná nýskipanina til tess kompetenta myndugleika, um ikki annað stendur av hesi skipan. Stýrisskipanin av 9. mai 1940 fer úr gildi.

§ 8.

Sum serlig føroysk viðurskipti sambært hesa skipan eru:

1. Öl viðurskipti lögtinginum og tess stovnum viðvíkjandi.
2. Öl föri viðvíkjandi beinleiðis og óbeinleiðis skattan heima í Føroyum.
3. Öl viðurskipti viðvíkjandi teim føroysku kommunum.
4. Öl föri, har skipanin ikki verður at bera útreiðslur við sær fyri statskassan og ikki nervera ríkið, og sum Løgtingið aftaná samráðing við ta dansku ríkisstjórnina *avger* skulu verða serlig viðurskipti, tó soleiðis at einki, ið er ásett í hesari skipan, kann verða broytt uttan ríkisdagsins samtykki.
5. Viðurskipti, ið ikki nervera ríkið, og sum, sjálvt um tey bera útreiðslur ella inntøkur fyri statskassan við sær, við sáttmála millum Løgtingið og ta dansku stjórnina verða at taka sum serstök føroysk viðurskipti.

§ 9.

Tær av ríkismyndugleikunum gjördu lógir o. m. skulu fyrst kunna verða settar í gildi í Føroyum, aftaná at Løgtingið ella í hastandi tilfelli landsstjórnin hevur givið sitt samtykki. Undantök frá hesari reglu verða at gera viðvíkjandi tilíkkum lógum, sum sambært karakter sín og náttúru ikki kunna falla inn undir hesa avmarkan.

Løgtingið kann samtykkja uppskot til ríkisdagin viðvíkjandi tilíkkum fyri Føroyar galdandi lógum, sum ikki falla innan fyri tey serligu føroysku viðurskiptini.

§ 10.

Viðvíkjandi borgarligum retti, rættarviðgerð og revsingarrætti galda somu reglur sum higartil.

§ 11.

Myntskipan er felags. Føroyar skulu tó kunna hava sínar egna seðlar. Settur verður á stovu ein serligur føroyskur landsbanki við seðlagerðarrætti. Danmarks Nationalbank tryggjar virðið av teim føroysku seðlunum til somu kurs sum teir dansku. Soleingi henda tryggjan stendur við, verður seðlagerðin at fara fram eftir samráð við og undir umsjón og góðkenndan av Danmarks Nationalbank.

Landsbankanum kann verða álagt við ábyrgd yvir fyri Føroya Løgtingi at virka sum ein handils- og valutaeftiransingarmiðstöð og, kann tí sambært arbeiðsreglur, ið verða at gera av Føroya Løgtingi í samráð við og góðkenndan av Danmarks Nationalbank, gera ásetanir viðvíkjandi

handli við valuta og öllum virðisskjólum og viðvíkjandi allari inn- og útflytan.

Landsbankanum verður í minsta lagi tryggjað at fáa til nýtslu av Danmarks Nationalbanks fremmandu valuta í mun til ríkisins íbúgv-aratal, tó ongatið minni enn ta valutu, ið Føroyingar sjálvir vinna. Seinast nevndu valutu umsitur landsbankin og tekur við tapi eins væl og vinningi av umsitingini.

§ 12.

Úttanríkisskipanin verður felags.

Viðvíkjandi spurningum av vinnuligari náttúru, ið ikki hera útreiðslur fyri stálin við sær og bert viðvíkja Føroyum, verður tó tann skipan, at spurningarnir aftaná samráðing við uttanríkisráðharran skulu kunna verða lagdar undir Løgtingið og landsstjórnina so langt, ið Løgtinginum stendur hugur á, og tingið tekur avgerð um. Landsstjórnini verður givið við Løgtingsins samtykt rætt til at gera vinnuálagssáttmálar við fremmandar tjóðir. Allar samráðingar um tilíkar sáttmálar skal uttanríkisráðharrin tó fáa frágreiðslu um.

Løgtingið og landsstjórnin hava rætt til á egna kostnað og aftaná samráðing við uttanríkisráðharran at áseta serligar við føroysk viðurskiftir kónar attacheer við dansk gesantskap ella konsulátir ella /og at áseta serligar vinnuálagssáttmálaumboðsmenn í teim londum, har Føroyar hava týðningarmiklar handils og vinnulívsinteressur.

§ 13.

Státsins hægsti umboðsmaður í Føroyum er ein av kongi kosin embætismaður við titlinum státssekreterur. Hann hevur embætisins vegna atgongd til Løgtingið við rætti til at taka orðið har, tó uttan at hava atkvøðurætt.

§ 14.

Løgtingið velur landsstjórn við ábyrgd yvir fyri tinginum.

Umsitingin er lögð undir landsstjórnina. Tingið velur sjálvt landsstjórnarforsetan. Státssekreterurin er limur av landsstjórnini. Aftaná viðgerðina av málanum í landsstjórnini verður avgerðin í landsstjórnini at fara fram eftir hesum reglum:

1. Í serligum føroyskum viðurskiftum verður avgerðin tikin við atkvøðumeirluta millum teir av Løgtinginum valdu landsstjórnarlimir. Við atkvøðujavna er atkvøða landsstjórnarforsetans avgerandi.
2. Í málum, sum einans viðvíkja teirri státsligu umsiting, verður avgerðin tikin av státssekreterinum.
3. Öll onnur mál verða avgjörd av teirri samlaðu landsstjórnini.

Føroyskir embætismenn og lærustu menn verða settir av landsstjórnini aftaná, at Løgtingið hevur ásett lön og arbeiðstreytir.

Danska státsins embætismenn í Føroyum kunnu tó undir ábyrgd yvir fyri landsstjórnini og í tann mun, sum føroyska stjórnin og danska ríkisstýrið kunnu koma ásamt um, taka lut í umsitingini av teim serligu føroysku viðurskiftunum.

§ 15.

Hin dömandi megiu verður umsitin av ríkisins dómstólum.

§ 16.

Við peningastuðli frá danska státtinum og Föroyum verður roynt at fáa í lag ein föroyskan kreditstovn, ístaðin fyri kreditfeløg og til umsitan av almennari lángvean í Föroyum.

§ 17.

Sett verður á stovn eitt föroyskt fiskiskaps- og búnaðardirektorat. Undir hetta verða lögð öll serlig mál teirri föroysku fiskivinnuni og búnaðinum viðvíkjandi, herundir ein fiskiskaps og búnaðarháskúli.

§ 18.

Kirkjunnar hægsti embættismaður í Föroyum er biskupur.

Settur verður á stovn ein föroyskur kirkjugrunnur. Í hann verður at leggja hin föroyska prestajörðin. Umsitingin av prestajörðini verður sum higartil undir búnaðarráðnum ella tí stovni, ið mátti verða setur í less stað, og sum hevur umsitingina í hondum kirkjugrunnsins vegna. Tann peningurin, ið jarðargrunnur Föroya hevur galdið fyri prestagarðsjörðina, verður at afturrinda.

§ 19.

Hin gjøllara skrivan og útreiðan av tí við hesari skipan gjörda stjórnarlagi verður at gera við lóg av teinum sambært stjórnarskipanina kompetentu myndugleikum.

Uppskot frá sambandsflokkinum í málinum stýrisskipan Föroya.

Stutt aftaná at kriggið var at enda, kom bjóðing frá ríkisstýrinum til Lögtingið um at senda menn til Keypmannahavnar til samráðingar. Einki verunligt samband hevði verið millum Föroyar og Danmark í gott 5 ár, so har kundi sjálvandi verða mangt at samráðast um.

Föroya Lögting tók væl ímóti hesari bjóðing, og sendi tingingarnevnd til Keypmannahavnar. Hesar samráðingar fóru fram í januar-mars í ár. Tann föroyska tingingarnevndin hevði einki felagsuppskot við sær úr Föroyum, og við tað at nevndin heldur ikki kundi koma ásamt um eitt felagsuppskot undir samráðingunum í Keypmannahavn, setti ríkisstýrið fram eitt uppskot, sum tann föroyska nevndin fekk heim við sær, at leggja fyri lögtingið.

Undir viðgerðini av hesum máli á lögtingi, kundi tingið ikki koma ásamt um annað enn at leggja málið fram fyri veljarnar til fólkaatkvøðu eftir reglum, tingið sjálvt ásetti. Úrslitið av fólkaatkvøðuni var, við einum valrættaraldri av 21 ár, at

5490 stemmaðu fyri stjórnaruppskotinum,

5656 stemmaðu fyri loysing,

478 stemmaðu nei og blankt, meðan

5592 ikki luttóku.

Av tí, at fólkaatkvøðan soleiðis — sum tað vil síggjast — ikki gav nakað greitt úrslit, hevði lögtingið ikki rætt til at føra stjórnarmálið víðari, fyrr enn veljararnir aftur vóru spurdir, og varð lögtingið tí slitið og nýtt val útskrivað.

Løgtingsvalið tann 8. november í ár fekk við sama valrættaraldri heftar úrslit:

fólkaflokkurin	5396 st.
sambandsflokkurin	3783 st.
javnaðarflokkurin og gamla sjálvstýri	3705 st.
L. í Jákupsstovu (uttan flokka)	302 st.
ikki lutlók	4676 st.

17.862 st.

Valið prógvaði, at tann stóri meirilutin av føroyingum ikki ynskir loysing frá Danmark, og var her soleiðis av veljarafjöldini givið tinginum eitt grundarlag til, við samarbeiði at fáa til vegar eina nýggja stýrisskipan fyri Føroyar innan fyri ríkismarkið.

Tann stýrisskipan, sum var í gildi undir krígunum er framvegis hildin at verða galdandi, men tað er eyðvitað og øllum skilvigt, at her bert kann vera talan um eina fyribilsskipan, og at ein føsl skipan má koma í staðin, so skjótt sum tað kann lata seg gera.

Tað má á sannast, at undir krígunum eru stórar og kolveltandi broytingar farnar fram úti í verðini, og eisini innanfyri okkara litla samfelag hevur kríggið havt sína stóru ávirkan, soleiðis at tað kann sigast, at eisini her hevur mangt og hvat verið í stoypiskeiini. Hetta hevur sjálvandi havt sína stóru ávirkan á samfelagsviðurskiptini og fólkið í so at siga øllum førum. Tað er tí væl fatuligt, at tann stýrisskipan, vit hövdu frammanundan krígunum, ikki kann verða hildin fullt hóskandi longur, og at broytingar tí mugu fara fram.

Sambandsflokkurin hevur altíð ynskt og ynskir framvegis, at Føroyar skulu vera saman við Danmark, sum vit hava verið saman við í hundraðir av árum í góðum og ringum tíðum. Okkara samkensla við Danmark og fólkið har er ongantíð komin sterkari fram enn undir krígunum, og man gleðin neyvan nakra staðni hava verið størri enn her, tá Danmark aftur var vorðið eitt frítt land. Sambandsflokkurin er glaður yvir — ikki minnst av føroyskum nationalum grundum — at Føroyar hava verið saman við Danmark, og vil gera alt hvat gerast kann fyri at framtíðin kann vera hildið við hesum í komandi tíðum í samju og góðum vinarlag.

Tey viðurskiptir ið skapt vórðu av krígunum hava sum áður nevnt ført so lýðningarmiklar broytingar við sær innan fyri tað føroyska samfelagið, at eitt hóskandi heimastýri saman við Danmark nú má sigast at verða eitt útbreitt ynski millum tað føroyska fólkið, og sambandsflokkurin er fullvissur í, at eitt slíkt heimastýri kann fáast í lag uttan grundlógarbroyting.

Tá lögtingið kom saman 20. november í ár, sendi ríkisstýrið bjóðing til tingið um at senda nevnd til Keypmannadansnar til nýggja samráðingar. Sambandsflokkurin tekur við tókk inni hesi bjóðing og loyvir sær við neyðturvuligum fyrivarni at seta fylgjandi *sentingar*

uppskot til samráðingar í neyndini ið sett er til viðgerðar av málinum um stýrisskipan Føroya:

A.

Føroyingar eru ein partur av konguríkinum Danmark:

Hvat lóggávu og umsitan (administration) viðvíkjur skilja Føroyar seg tó í vissum førum út frá hinum ríkispartinum við tað, at Føroyar hava sín serstöku viðurskifti, landsliga, søguliga, tjóðskaparliga, mentunarliga og vinnuliga.

B.

Lóggáva og skattavald.

- a. Føroyu Løgting fær:
 - 1) Alt skattavald í Føroyum.
 - 2) Lóggávuvald í øllum føroyskum málum, har Føroyar eru eina um at gjalda. (Umframt tey mál, har Føroyar eina gjalda kemur lóggávuvaldið sjálvsagt eisini at umfata øll serstøk føroysk mál, sum ikki bera útreiðslur við sær).
- b. Í øllum øðrum málum verður lóggávan eins og hon hevur verið skipað higartil við viðgerðum á lögtingi og á ríkisdegi.

Allar lógir Føroyum viðvíkjandi, sum koma til viðgerðar á ríkisdegi, skulu framanundan verða viðgjörðar á Føroyu Lögtingi, undantíknar herfrá eru tó serstakar lógir sum t. d. finanslógir og aðrar ríkislógir, og lógir, ið mugu avgerast í skundi.

- c. Føroyar fáa rætt til at velja 2 limir til fólkatingið og ein til landsingið.
- d. Tær undir pkt. a. nevndu lógir skulu, áðrenn tær koma í gildi, verða staðfestar av høvuðsmanninum (sjg. D. b.) og formanni landsnevndarinnar, ið nevndur verður lögmaður. Lögmaðurin verður valdur beinleiðis av Føroya lögtingi Ólavsökudag, ella tann dag, tingið ordinert verður sett, og verður sitandi til næstu Ólavsöktu, um hann hevur tingsins álit so leingi. Lögmaðurin skal verða fólkavaldur limir av tinginum.

C.

Yvirtakan av øðrum málum.

Um spurningar skuldu komið fram á lögtingið í komandi tíðum um tingsins yvirtakan av øðrum málum -- fyribils ella með alla enn tey, tingið eftir hesi skipan kemur at ráða yvir, sum pkt. B., kunna samráðingar um hetta til tað tíð verða líknar upp so væl av ríkisstýri sum av lögtingi.

D.

Umsitingarvald (administration).

a. Fyri øll tey umráðir, har lögtingið sjálvt ræður samb. B. a. setur tingið fær nevndir, og a. sum førvar verður til og ásetur teirra lön og virkisumráðir.

Landsnevndin verður av lögtinginum vald serstakliga til umsitan og eftiransan av teimum undir pkt. B. nevndu málum. Landsnevndin fær 5 línir, og verður eins og lögmaðurin vald á Ólavsöku fyri eitt ár isenn. Línirnir verða eins og higartil valdir eftir stódd flokkanna á tingið. Um tað við atkvøðugreiðslu stendur á jøvnum, verður atkvøða lögmannsins avgerandi.

b. Dóms- og umsitingarvaldið verður skipað eins og higartil, eftir teimum fyri ríkið galdandi lógum, soleiðis sum ásett er í grundlógini og tilhoyrandi lógum.

Hægsti umboðsmaður ríkisins í Föroyum verður nevndur Høvnðsmaður. Hann verður úrnevndur av kongi. Reglur fyri virki hansara verða ásettar av ríkisstjórnini. Hann skal hava rætt at mæta á lögtingi og í landsnevnd fyri at leggja fram mál og geva frágreiðingar o. a., men hann hevur ikki atkvøðurætt.

E.

Umboðið uttanlanda:

Umboðið uttanlanda verður felags fyri alt ríkið. Lögtingið fær rætt til:

1) at útsenda í föroyskum viðurskiftum kønar menn til tey lond, har okkara útflutningur o. a. ger tað neyðugt. Hesir menn fáa rætt at umboða lögtingið á øllum samráðingum og taka lut í øllum avgerðum föroyskari vinnu viðvíkjandi, og

2) at fáa ein í föroyskum viðurskiftum serkønan mann settan í uttanríkisministerið til at luttaka í viðgerðini av øllum föroyskum málum har, og til at vera tingsins sendimannum í útlöndum til hjálpar, har lögtingið heldur tað vera neyðugt.

F.

Föroysk fiskivinna:

a. Stovnað verður eitt hægsta stýri fyri föroyskan fiskiskap, sum fær tað hægsta ræði og alla umsitingina hesari vinnu viðvíkjandi. Setta verður ein fiskaridirektørur hvørs lön og virkisumráði verður ásett av lögtinginum.

b. Tað verður av statí og lögtingið við sáti í Föroyum settur ein kreditstovnur til útvegan av lagaligum láni fyri vinnuna á sjógvi og landi, húsabygging, industri o. s. fr. Við hesum stovni sum grundarlag verður roynt at centralisera okkara almennu lánuviðurskiðir, har tað er gjørligt.

G.

Grönland.

Føroyingar eru danskir statsborgarar og eiga soleiðis bú- og virkisrætt í Grönlandi og óskerðan veiðurætt í Grönlandshavinum. Allar lógreglur og aðrar fyiskipanir, sum forða hesum okkara livsvikligu rættindum mugu verða broyttar soleiðis, at lagaligari kor bjóðast okkara monnum undir virki teirra har.

H.

Ísland.

Tryggjað verður Føroyingum størst möguleg rættindi í Íslandi, og fram verður hildið við neyðturvuligum tvingingum hesum máli til frama.

I.

Landbúnaðurin.

Landbrúksskúli verður settur á stovn skjótast gjørligt. Hildið verður fram við studningi frá ríkiskassa og lögtingi til jørðagrunnin, m. a. uppdyrkingunum til frama.

J.

Føroyskt mál.

Tað føroyska málið fær sama rætt sum danskt mál í øllum almennum viðurskiftum í Føroyum.

K.

Føroyskt flagg.

Tað føroyska flaggið verður at nýta á øllum skipum, ið eru registrerað sum heimahoyrandi í Føroyum. Undanlíkin eru tey skip, Staturni eigur, ella sum eru í Statsins tænastu.

L.

Hildið verður fram við studningi frá ríkiskassa og lögtingi til havnir og vegir.

Kr. Djurhuus.

Joh. M. Fr. Poulsen.

Skilserað uppskot til stjórnarlóg Føroya.

§ 1.

Lóggávvaldið í serstökum málum er hjá Føroya Løgtingi og landsstjóra í felag. Umboðsvaldið í hesum málum er hjá landsstjóranum.

Serstök mál eru:

1. Undirvísingar- og kirkjumál.
2. Politimál.
3. Vinnumál, harundir fiskivinna, sjóvinna, hvalaveiða, búnaður, jakt og handil.
4. Vega- og havuamál, strandferðamál og telefonmál.
5. Sjúkrahúsmál.
6. Tryggingarmál og statistikkur.
7. Kommunál mál.
8. Beinleiðis og óbeinleiðis skattamál.

§ 2.

Lóggávvaldið í øðrum málum enn ley, ið nevnd eru í § 1, er hjá kongi og ríkisdegi.

Lógir, samtyktar av hesum valdi, kunna ikki verða settar í verk í Føroyum, óbroyttar ella broyttar, fyrr enn Løgtingið hevur viðgjørt tær. Undantiknar eru tó figgjarlógir, lógir um ríkislán og aðrar lógir, ið eftir teirra innihaldi ikki kunna vera undir tilfari avmarkan.

Løgtingið hevur rætt til at samtykkja uppskot viðvíkjandi tálíkum fyri Føroyar galdandi lógum, ið ikki hoyra undir serstök mál, smbr. § 1, at leggja fyri ríkisdagin eftir ríkisstýrisins fyriskipan.

Løgtingið velur umboðsmann at mæta á ríkisdegi.

§ 3.

Umboðsvaldið í øðrum málum enn teim, ið nevnd eru í § 1, er hjá kongi. Statsráðharradeildin hevur hesi mál í hondum og hevur skrivstovu í Føroyum við ríkisskrivstovustjóra.

Aðrenn fyriskipanir ella kunngerðir viðvíkjandi málum, ið ikki eru undir føroyskum umboðsvaldi samsvarandi § 1, verða settar í gildi í Føroyum, skal landsstjórin fáa høvi til at geva sitt ummæli.

Landsstjórin hevur rætt til at tilmæla, at tilíkar fyriskipanir og kunngerðir verða settar í gildi í Føroyum.

§ 4.

Dómsvaldið er hjá dómsslóum ríkisins.

§ 5.

Eftir ynski landsstjórans og í samráð við hann skulu í føroyskum málum kónir umboðsmenn verða settir við sendiharraembættir; Føroyar bera kostnaðin. Landsstjórin kann senda úr Føroyum sendimenn fyri føroyskan kostnað at gera semjur um serstök føroysk mál eftir samráð við uttanríkisráðharran.

Semjur, sum Danmark ger við annað ríki, aftaná at henda lóg er komin í gildi, binda ikki Føroyar utan samtykki Løgtingsins.

§ 6.

Landsstjórin verður valdur av Føroya fólki fyri 5 ár. samstundis verður valdur varaformaður.

Nærri reglur um valið.

§ 7.

Landsstjórin hevur ábyrgd av øllum stjórnargerðum viðvíkjandi serstökum málum. Embætisábyrgd hansara verður tilskilað við froysskari lóg. Løgtingið kann klaga landsstjóran fyri embætisrøkt hansara. Høgstirættur dómir hesi sakarmál.

§ 8.

Undirskrift landsstjórans gevur lógarsamtyktum og stjórnarsamtyktum í serstökum málum gildi.

§ 9.

Landsstjórin stevnr Løgtingið at koma saman til vanliga tingsetu hvørt ár Ólavsøku dag 29. juli, eftir at gudstænasta er farin fram. Tá hesin dagur er sunnudagur, verður tingið sett fylgjandi dag. Landsstjórin ásetir, nær tingið verður slitið.

Tingið má ikki verða slitið, fyrr enn veitt er lóglig heimild til uppkrevjan av skattum og til útgjaldan av útreiðslum Løgtingsins.

Landsstjórin kann eisini kalla tingið saman til eykatingsetu og ásetir, hvussu long eykatingsetan verður.

§ 10.

Landsstjórin kann steðga fundum í vanligari lögtingssetu eitt ávíst tíðarskeið, tó ikki longur enn tveir mánaðir uttan samtykki lingsins og bert einaferð um árið inn til næstu vanliga tingsetu.

§ 11.

Landsstjórin kann uppløysa Løgtingið, og nýval verður. Tingið kemur saman aftur innan tveir mánaðir, aftaná at tað varð uppløyst.

§ 12.

Landsstjórin kann leggja fyri Løgtingið uppskot til lógir og aðrar samtyktir.

§ 13.

Staðfesting landsstjórans fœrvast til, at nokur lögtingsamtykt fær lóggildi. Landsstjórin skipar fyri lýsing av lógum, og fyri at tær verða settar í verk.

Hevur landsstjórin ikki staðfest lóguppskot, ið Løgtingið hevur samtykt, áðrenn næstu tingsetu, er uppskotið burturdottið (smb. tó § 37).

§ 14.

Tá átroðkandi neyðugt er, kann landsstjórin, tó tingið ikki er saman, gera bráðfengis lóg. Tilík lóg má ikki stríða móti stjórnarlógini og verður beinan vegin at leggja fyri tingið. Fyrstu ferð tað kemur saman aftur. Samtykkir tingið ikki lógina, fer hon úr gildi.

§ 15.

Valrætt við lögtingsval hava menn og kvinnur, ið hava fylt 21 ár. Valförur er hvør taun, ið hevur valrætt.

Nærri reglur um lögtingsval verða at áseta við føroyskari lóg.

§ 16.

Løgtingið er friðlýst. Hann, ið nervar tess frið ella frælsi, eins og hann, ið gevur ella lýðir boðum, ið miða móti hesum, ger seg sekkan í landasvíki.

§ 17.

Samkomustaður Lögtingsins er vanligi í Tórshavn. Tá serstakliga er áslátt kann landssjórin skipa fyri, at Løgtingið kemur saman á øðrum staði í Føroyum.

§ 18.

Tingið kann skipa nevndir av tingmonnum at kaupa lýðandi mál, sum almenningi umvarðar. Tilíkar nevndir hava rætt til at krevja skrivligar og munnligar frágreiðingar bæði frá privatum monnum og embætismonnum.

§ 19.

Eingin skattur má verða álagdur, broyttur ella avtíkin uttan við lóg. Lán, ið skuldbindur landið, má ikki verða tikið, og má heldur ikki søla ella onnur latan av hendi av fastognum landsins ella nýtslurætti teirra fara fram uttan samsvarandi lógarheimild.

§ 20.

Fyri hvørt vanligt Løgting verður beinan vegin, tá tað er komið saman, at leggja uppskot til fíggjarlóg fyri komandi fíggjarár við ætlan um inntøkur og útreiðslur landsins.

Um viðgerðin av uppskotinum til fíggjarlóg fyri komandi fíggjarár ikki kann ætlast at verða liðug, áðrenn fíggjarárið byrjar, leggur landsstjórin fram uppskot til fráfengis fíggjarlóg, ið veitir heimild til at krevja skattir, ið ásettir eru í lóg, og aðrar inntøkur landsins og til at gjalda tær útreiðslur, ið eru neyðugar til, at ótarnað verður hildið fram við húshaldi landsins; ansað verður, at tað í tilíkar lóg ongantíð verður játtað meiri til hvørt av teim vanligu útreiðsluháðunum enn tað, ið heimilað er í seinastu fíggjarlóg og fíggjareykalógum, ið eru samtyktar í framhaldi av hesi lóg, og at tað heldur ikki til fyriskipanir, ið eru uttan fyri vanligu landshúshaldið kann verða nýtt meir enn tað, ið er neyðugt til at halda fram við arbeiðum, ið longu eru byrjað, og í hesum förum kann heldur ikki verða nýtt meir enn ta peningahædd, ið fyrr hevur verið játtað til avvarðandi óvanliga fyriskipan, ella ta peningahædd, ið er ásett við lóg ella ætlað í eldri fíggjarlóg ella fíggjareykalóg til framhald av arbeiðnum í avvarðandi fíggjarári.

§ 21.

Áðrenn fíggjarlógin ella bráðfengis fíggjareykalóg er samtykt á Løgtingi, má skattur ikki verða kravdur. Eingin útreiðsla má verða

goldin, ið ekki er heimilað í fíggjarlóg, samtyktari á Lögtingi, í fíggjareykalóg, samtyktari á Lögtingi, ella í bráðfengis fíggjarlóg.

§ 22.

Lögtingið velur grannskoðara at grannskoða ársroknskapin og at ansa, at inntökur Lögtingsins allar eru taldar, og at einki er útgaldið utan heimild í fíggjarlógini ella aðrari fíggjareykalóg. Hann kann krevja at fá allar upplýsingar og öll skjöl, ið honum tykir lörva.

Ársroknskapurin við viðmerkingum grannskoðarans verður at leggja fyrri Lögtingið, og ger tingið samtykt hesum viðvikjandi.

§ 23.

Einki lóguppskot má verða endaliga samtykt, fyrr enn tað hevur verið viðgjört tiggjar ferðir á tingi.

§ 24.

Lögtingið ger sjálvt av, um tingmenn eru lógliga valdir.

§ 25.

Meðan Lögtingið er saman, má lögtingsmaður ikki verða átalaður fyrri brotsverk, eins og hann ikki má verða settur fastur utan samtykki tingsins, ella hann verður tikin í brotsgerð.

Eingin lögtingsmaður verður kravdur til roknskap uttanfíngs fyrri tað, hann hevur sagt á tingi, uttan tingið samtykkir.

§ 26.

Landsstjórin eigur vegna embætisstöðu sína sæti á Lögtingi og rætt til at taka til orða, eins ofta hann vil, men skal annars halda tingskipanina. Atkvøðnrætt hevur hann tó ikki, uttan so at hann eisini er lögtingsmaður.

§ 27.

Lögtingið velur sjálvt formann og næstformann.

§ 28.

Lögtingið kann ikki gera samtykt um nakað mál, uttan at meiri enn helmingurin av tingmonnum er á fundi og greiðir atkvøðu.

§ 29.

Heimilað er hvørjum tingmanni við tingsins leyvi at bera upp eitt hvørt alment mál og krevja frágreiðing frá landsstjóranum.

§ 30.

Eingin umsókn verður lögð fyrri tingið, uttan tingmaður flytur hana fram.

§ 31.

Tingið ásetur nærri reglur viðvikjandi tingskipanini.

§ 32.

Tykir tinginum ikki umstöður til at gera aðra samtykt í máli, kann tað vísa tað til landsstjóran.

§ 33.

Allar nógaldandi lógir verða í gildi, til tær verða broyttar av tí valdi, ið fær ræðið eftir hesari lóg.

§ 34.

Landsstjórin fyriskipar tey embætir og umboð, ið standa undir føroyskum umboðsvaldi, og setir tænastumenn og starvsfólk til hesi.

§ 35.

Tann peningur, ið er goldin ella verður at gjalda fyri presta-jörðina samsvarandi lóg nr. 174 24. mai 1937, § 21, verður at inngjalda til kirkjugevni Løgtingsins, eins og prestahús við grundstykkjum verða ogn hjá hesum gevni.

Tað ræðið, ríkisvaldið hevur yvir festigóðsinum, harandir roynd-arstöðuni og tænastuognum, ið eru lagdar til tænastumenn sum partur av løn, verður lagt til Løgtingið.

§ 36.

Útreiðslurnar viðvíkjandi umboðan av teim í § 1 nevndu málum verða goldnar av Føroyum, um ikki annað verður ásett við lóg, eins og útreiðslurnar viðvíkjandi umboðan av teim málum, ið eru undir ríkis-valdinum, verða goldnar av ríkiskassanum, um ikki annað verður ásett við føroyskari lóg.

§ 37.

Uppskot til broytingar í hesi stjórnarlóg kunna verða lögd fyri Løgtingið í vanligari tingsetu ella eykatíngsetu. Um uppskotið verður samtykt, og landsstjórin vil fremja tað, verður tingið npployst, og nýval fer fram. Verður uppskotið so aftur samtykt á tingi, ið kemur saman til vanliga tingsetu ella eykatíngsetu aftaná valið, verður tað innan 1½ ár at leggja fyri lögtingsveljararnar at góðkenna ella fella við bein-leiðis atkvøðu. Um meirilutin av teim í atkvøðuni hittakandi og í minnsta lagi 45 % av øllum veljarunum atkvøða fyri Løgtingsins samtykt, og hon verður góðkend av danska ríkisstýrinum og kongi og staðfest av landsstjóranum, verður samtyktin stjórnarlóg.

§ 38.

Henda lóg kemur í gildi 1. januar 1948, og samstundis farn úr gildi §§ í lóg nr. 124 28. mars 1923 um Føroya Løgting, smbr. kunningar 24. juni 1939.

§ 39.

Inntil henda lóg kemur í gildi, verða ásetanir um bráðfengis stýrisskipan fyri Føroyar, samtyktar av Føroya Løgtingi og staðfestar av Føroya umtrunni 9. mai 1940, galdandi.

Skiltseret Forslag til Forfatningslov for Færøerne.

§ 1.

Den lovgivende Magt i særlige Anliggender er hos Færøernes

Lagting og Landsdirektören i Förening. Den udövande Magt i disse Anliggender er hos Landsdirektören.

Særlige Anliggender er:

1. Undervisnings- og Kirkevæsen,
2. Politivæsen,
3. Næringsvæsen, herunder Fiskeri, Søfart, Hvalfangst, Landbrug, Jagt og Handel,
4. Vej- og Havnevæsen, Kystfart og Telefonvæsen,
5. Sygehusvæsen,
6. Forsikringsvæsen og Statistik,
7. Kommunalvæsen,
8. Det direkte og indirekte Skattevæsen.

§ 2.

Den lovgivende Magt i andre Anliggender end dem, som er nævnt under § 1, er hos Kongen og Rigsdagen.

Love, vedtagne af disse Myndigheder, kan ikke sættes i Kraft paa Færøerne, uændrede eller ændrede, før Lagtinget har behandlet dem. Undtagne er dog Finanslove, Love om Statslaan og andre Love, som efter deres Indhold ikke kan være underkastet nævnte Begrænsning.

Lagtinget har Ret til at vedtage Forslag vedrørende saadanne for Færøerne gældende Love, som ikke falder ind under de særlige Anliggender, jævnfør § 1, at forelægge Rigsdagen efter Regeringens Foranstaltning.

Lagtinget vælger Repræsentant til at møde paa Rigsdagen.

§ 3.

Den udövande Magt i andre Anliggender end dem, som er nævnt under § 1, er hos Kongen. Statsministeriet har disse Sager i Hænde og har Kontor paa Færøerne med Statskontorchef.

Inden Anordninger eller Bekendtgørelser vedrørende Anliggender, som ikke hører under færøsk udövande Magt efter § 1, sættes i Kraft paa Færøerne, skal Landsdirektören have Adgang til at afgive sin Erklæring. Landsdirektören har Ret til at foreslaa, at saadanne Anordninger eller Bekendtgørelser sættes i Kraft paa Færøerne.

§ 4.

Den dømmende Magt er hos Rigets Domstole.

§ 5.

Efter Landsdirektörens Önske og i Samraad med ham skal Repræsentanter, kyndige i færøske Sager, ansættes ved Gesandtskaber saaledes, at Færøerne afholder Udgifterne. Landsdirektören kan fra Færøerne udsende Delegationer for Færøernes Regning at afslutte Overenskomst om særlige færøske Anliggender efter Samraad med Udenrigsministeren.

Overenskomster, som Danmark afslutter med andre Riger, efter at denne Lov er traadt i Kraft, binder ikke Færøerne uden Lagtingets Samtykke.

§ 6.

Landsdirektören vælges af det færøske Folk for 5 Aar. Samtidig vælges Suppleant.

Nærmere Regler om Valget.

§ 7.

Landsdirektören er ansvarlig for hele Forvaltningen af de særlige Anliggender. Hans Ansvarlighed bestemmes nærmere ved færøsk Lov. Lagtinget kan tiltale Landsdirektören for hans Embedsførelse. Højesteret paakender disse Sager.

§ 8.

Landsdirektörens Underskrift under de Lovgivningen og Forvaltningen i særlige Anliggender vedkommende Beslutninger giver disse Gyldighed.

§ 9.

Landsdirektören sammenkalder Lagtinget til ordentlig Samling hvert Aar Olajdag 29. Juli efter afholdt Gudstjeneste. Naar denne Dag er Søndag, sættes Tinget følgende Dag. Landsdirektören tager Bestemmelse om, hvornaar Lagtinget skal slutes.

Lagtinget maa ikke slutes, förend der er tilvejebragt lovlig Hjemmel for Skatternes Opkrævning og for Afholdelse af Lagtingets Udgifter.

Landsdirektören kan ogsaa indkalde Lagtinget til overordentlige Samlinger, hvis Varighed heror paa hans Bestemmelse.

§ 10.

Landsdirektören kan udsætte det ordentlige Lagtings Möde paa bestemt Tid, dog uden Lagtingets Samtykke ikke længere end paa 2 Maaneder og ikke mere end en Gang i Aaret indtil dets næste ordentlige Samling.

§ 11.

Landsdirektören kan opløse Lagtinget, og der udskrives nye Valg. Tinget træder igen sammen inden to Maaneder efter Opløsningen.

§ 12.

Landsdirektören kan for Lagtinget fremsætte Forslag til Love og andre Beslutninger.

§ 13.

Landsdirektörens Samtykke udfordres til at give en Lagtingsbeslutning Lovkraft. Landsdirektören befaler Lovens Kundgørelse og drager Omsorg for dens Fuldbgyrdelse.

Har Landsdirektören ikke stadfæstet et af Lagtinget vedtaget Lovforslag inden næste Lagtingssamling, er det bortfaldet. (Jævnfør dog § 37).

§ 14.

I særdeles paatrængende Tilfælde kan Landsdirektören, naar Lag-

tinget ikke er sandt, udstede foreløbige Love, der dog ikke maa stride imod Forfatningsloven, og altid, straks efter det følgende Lagtings Sammenræden, skal forelægges dette, uden hvis Bekræftelse Loven bortfalder.

§ 15.

Valgret til Lagtinget har enhver Mand og Kvinde, som har fyldt sit 21de Aar.

Valgbar er enhver, som har Valgret.

Nærmere Regler om Lagtingsvalg fastsættes ved færösk Lov.

§ 16.

Lagtinget er ukrænkeligt. Den, der antaster dets Sikkerhed og Frihed, den, der ndsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gör sig skyldig i Højforræderi.

§ 17.

Lagtingets Samlingssted er sædvanligt i Thorshavn. I overordentligt Tilfælde kan Landsdirektören dog sammenkalde det paa et andet Sted paa Færöerne.

§ 18.

Tinget kan nedsætte Kommissioner af sine Medlemmer til at undersøge almen vigtige Sager. Saadanne Kommissioner er berettigede til at fordre skriftlige eller mundtlige Oplysninger saavel af private Borgere som af offentlige Myndigheder.

§ 19.

Ingen Skat kan paalægges, forandres eller ophæves uden ved Lov, ej heller noget Laan, som forpligter Landet, optages, eller nogen Lagtinget tilhørende fast Ejendom eller Brugsret over saadan afhændes uden ifølge Lov.

§ 20.

Paa hvert ordentligt Lagting, straks efter at samme er sat, fremlægges Forslag til Finanslov for det følgende Finansaar, indeholdende et Overslag over Lagtingets Indtægter og Udgifter.

Kan Behandlingen af Finanslovsforslaget for det kommende Finansaar ikke ventes tilendebragt inden Finansaarets Begyndelse, forelægger Landsdirektören Forslag til en midlertidig Bevillingslov, der giver Bemyndigelse til at opkræve de lovhjemlede Skatter og Landets øvrige Indtægter og til at afholde de Udgifter, der er fornødne for Landshusholdningens uforstyrrede Førelse, hvorved iagttages, at i intet Tilfælde de enkelte ved den sidste Finanslov og de sig dertil sluttende Tillægsbevillingslove hjemlede ordentlige Udgiftsposter overskrides, og at der til Foranstaltninger, der ligger udenfor den regelmæssige Landsforvaltning, kun kan afholdes de Udgifter, som er nødvendige for at holde allerede paabegyndte Arbejder i Gang, og det hverken ud over de til de paagældende overordentlige Foranstaltninger tidligere bevilgede eller ud over de til Arbejdernes Fortsættelse i det paagældende

Finansaar ved Lov fastsatte eller ved tidligere Finans- eller Tillægsbevillingslov bestemt forudsatte Beløb.

§ 21.

Forinden Finansloven eller en midlertidig Bevillingslov er vedtaget af Lagtinget, maa Skatterne ikke opkræves. Ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i den af Lagtinget vedtagne Finanslov eller i en af Lagtinget vedtagne Bevillingslov eller midlertidig Bevillingslov.

§ 22.

Lagtinget vælger Revisor. Denne gennemgaar det aarlige Regnskab og paaser, at samtlige Lagtingets Indtægter er opført deri, og at ingen Udgift uden Hjemmel i Finansloven eller anden Bevillingslov har fundet Sted. Han kan fordre sig alle fornødne Oplysninger og Aktstykker meddelt. Det aarlige Regnskab med Revisors Bemærkninger forelægges derefter Lagtinget, som med Hensyn til samme tager Beslutning.

§ 23.

Intet Lovforslag kan endeligt vedtages, forinden det tre Gange har været behandlet af Lagtinget.

§ 24.

Lagtinget afgør selv Gyldigheden af sine Medlemmers Valg.

§ 25.

Saa længe Lagtinget er samlet, kan ingen Lagtingsmand tiltales eller underkastes Fængsel af nogen Art uden Lagtingets Samtykke, medmindre han er grebet paa fersk Gerning. For sine Ytringer i Lagtinget kan intet af dets Medlemmer uden Tingets Samtykke drages til Ansvar udenfor samme.

§ 26.

Landsdirektøren har i Embeds Medfør Adgang til Lagtinget og er berettiget til under Forhandlingerne at forlange Ordet, saa ofte han vil, idet han iøvrigt iagttager Forretningsordenen. Stemmeret udøver han kun, naar han tillige er Lagtingsmand.

§ 27.

Lagtinget vælger selv sin Formand og Næstformand.

§ 28.

Lagtinget kan ikke tage nogen Beslutning, naar ikke over Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen.

§ 29.

Enhver Lagtingsmand kan med Lagtingets Samtykke bringe ethvert offentligt Anliggende under Forhandling og derom ønske Landsdirektørens Forklaring.

§ 30.

Intet Andragende maa overgives Lagtinget uden gennem et af dets Medlemmer.

§ 31.

Tinget fastsætter de nærmere Bestemmelser, som vedkommer Forretningsgangen.

§ 32.

Finder Tinget ikke Anledning til at vedtage anden Beslutning i en Sag, kan det henvise denne til Landsdirektøren.

§ 33.

Alle nugældende Love forbliver i Kraft, indtil de ændres af den Myndighed, som faar Raadighed over vedkommende Anliggende efter denne Lov.

§ 34.

Landsdirektøren opretter de Embeder og Bestillinger, som hører under den færøske udøvende Magt, og udnævner Tjenestemænd og Bestillingsmænd til disse.

§ 35.

De Beløb, som er betalt eller som bliver at betale for Præstegodset overensstemmende med Lov Nr. 174, 24. Maj 1937, § 21, bliver at indbetale til Færøernes Kirkefond, ligesom Præstegaardene med dertil hørende Grundarealer bliver denne Fonds Ejendom.

Den Myndighed, Staten har over Fæstegodset, derunder Forsøgsstationen og Tjenestejorden, som er henlagt til Tjenestemændene som Del af deres Løn, overgaar til Lagtinget.

§ 36.

Udgifterne ved Administrationen af de i § 1 nævnte Anliggender afholdes af Færøerne, for saa vidt ikke andet er fastsat ved Lov, ligesom Udgifterne ved Administrationen af de Anliggender, som henhører under Statens Myndighed, betales af Statskassen, hvis ikke andet er fastsat ved færøsk Lov.

§ 37.

Forslag til Ændring i denne Forfatningslov kan fremsættes for Lagtinget i ordentlig eller overordentlig Tingsamling. Vedtages Forslaget, og Landsdirektøren vil fremme Sagen, opløses Tinget, og Nyvalg afholdes. Bliver Forslaget vedtaget af det efter Valget følgende ordentlige eller overordentlige Ting, bliver det inden et halvt Aars Forløb at forelægge Lagtingets Vælgere til Godkendelse eller Forkastelse ved en direkte Afstemning. Om et Flertal af de i Afstemningen deltagende og mindst 45 % af samtlige Vælgere afgiver deres Stemme for Lagtingsbeslutningen, og godkendes denne af Danmarks Regering og Konge og stadfæstes af Landsdirektøren, er den Forfatningslov.

§ 38.

Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1948 og samtidig bortfalder §§ i Lov Nr. 124, 28. Marts 1923, om Færøernes Lagting, jævnfør Kundgørelse 24. Juni 1939.

§ 39.

Indtil denne Lov træder i Kraft, forbliver Bestemmelser om midlertidig Styrelsesform for Færøerne, vedtagne af Færøernes Lagting og stadfæstet af Færø Amt 9. Maj 1940, gældende.

Viðmerkingar

Teir trýggir hövuðstáttarnir í stjórnarskipan, ið er galdandi í einum landi, eru lóggávvaldið, umboðsvaldið og dómsvaldið.

Í hesum uppskoti verður mælt til, at dómsvaldið verður felags, tað vil siga hjá sorenskrívaranum, ið verður settur av kongi, og dómar sorenskrívarans kunna verða appelleraðir sum nú til yvirrætt og hægstarætt í Kelypmannahavn.

Mælt verður til, at lóggávvaldið í serstökum føroyskum málum verður hjá Lögtinginum og landsstjóranum og umboðsvaldið í hesum málum hjá landsstjóranum.

Hetta verður hildið heinast, men hugsast kann sum annar möguleiki, at lóggávvaldið í føroyskum málum verður hjá kongi og Lögtingi ella hjá landsnevnd og Lögtingi ella bert hjá Lögtingi.

Umboðsvaldið í serstökum málum kann hugsast skipað so, at tað í staðin fyri hjá landsstjóranum verðir hjá kongi, landsnevnd ella Lögtingi. Broytingar verða so at gera í 1. grein og fleiri øðrum greinum.

Um samtykt verður, at lóggávvaldið verður hjá kongi og Lögtingi og umboðsvaldið hjá kongi, eigur at verða samtykt, at kongur letur ein í Føroyum búsitandi landsstjóra ella ráðharra, ið hann setur eftir parlamentariskum siði í samráði við lögtingsflokkanar, fremja vald sítt.

Um landsnevnd verður, eigur landsstjóri, valdur við fólkaaval ella av Lögtinginum, at verða formaður og aftrat honum 2 limir, valdir av Lögtinginum.

Í 1. grein er skotið upp, hvat ið hildin eiga at vera serstök mál. Umhugsað má verða, hvat er heinasta skipanin viðvíkjandi peninga-, valuta- og bankamálum.

Summir vilja ætlandi ynskja at skerja hetta uppskot, og summir ynskja at viðka tað. Uppskotið er bert eitt tingingargrundarlag og má viðgerast gjølla.

Eftir uppskotinum verða felagsmál: Borgarlignar rættur, revsingarrættur og rættargongdarlóggávan, sociallóggávan, lekna- og heilsu-mál, undantikið sjúkráhusini, uttanríkis-mál, fó við serskipan eftir § 5, postverkið, telegrafmál og vitamál.

Í § 2 er mælt til, at Lögtingið velur umboðsmenn at mæta á ríkis-degi. Hareftir fellur hurtur fólkatingsval, sum nú er. Lögtingið velur nú landstingsmann. Lögtingið verður ætlandi avtikið, og í staðin fyri ógaldandi skipan viðvíkjandi ríkisdagsvali skuldi komið tann skipan, at Lögtingið velur ein ríkisdagsmann.

Eftir § 3 verður amtmannssembætið, ið ofta hevur staðið stríð um, umskipað.

Partar av dansku grundlógini (teir víðvíkjandi lóggávvaldinum, umboðsvaldinum og dómsvaldinum) fóru úr gildi í Føroyum í kriggsárunum frá apríl 1940, og reglurnar um lóggávvaldið og umboðsvaldið eru enn tær, sum Løgtingið samtykti og antmaðurin staðfesti í mai 1940, meðan Løgting og amt hava samtykt í 1945, at dómsvaldið aftur er skipað sum undan apríl 1940. Tað er tí ein spurningur, um hernærðda stjórnarlóg ikki kann samtykkjast av Føroya Løgtingi og staðfestast av Føroya amti samstundis við, at ríkisdagur og kongur góðkenna uppskotið við almennari lóg.

Um grundlógarbroyting er neyðug, kann tilík ætlandi samtykkjast í 1947, tá talan er um aðrar grundlógarbroytingar.

Mælt verður til, at nýskipanið kemur í gildi 1. januar 1948, og at kunngerð 9. mai 1940 um bráðfengis stýrisskipan fyri Føroyar verður galdandi til fá, men broytan av hesi stýrisskipan eigur möguliga at verða umlugsað.

Tórshavn, 18. november 1946.

Edw. Milens.

2. og 3. viðg. 21/3. Uppskot 1, A---F frá allari nevndini samtykt 20---0. Uppskot frá meirilutanum (M. Holm, R. Long, Th. Petersen og L. Zachariassen) fæll 10---10. Minnihutauppskot frá Dam, Kr. Djurhuus og Joh. M. Fr. Poulsen varð samtykt 11---8, og ein atkvøddi ikki.

Uppskot II, a og b frá allari nevndini samtykt 12---0.

24. Frítakan fyri skattan av peningi frá kríggstryggingini.

1. viðgerð 16/12 -46, 28/1---47 frl.

ÁLIT

Í brævi 14. september 1946 flytur reiðarafelagið fram, at tað í 1942 heitti á Løgtingið um at broyta skattaálikningina soleiðis, at ásettur peningur skattafríur kann verða lagdur til endurnýggjan av skipaflotanum.

Felagið loyvir sær aftur at heita á Løgtingið orsakað av, at ein partur av avlopinum frá kríggstryggingini nú verður útgoldin. Eftir samtykt tryggingarinnar skal helvtin av avlopinum verða goldin til teir, sum hava tryggjað, í mun til inngoldna premia, meðan hin helvtin verður goldin til garantarnar. Reiðararnir fáa so stutt væl av peningi, og reiðarafelagið ynskir, at hesin peningur fullt kann verða nýttur til endurnýggjan av skipaflotanum. Tað er av størsta týdningi at fáa endurnýggja skipini, men undir heimsbardaganum hevur tað ikki verið gjørligt at fingið nóg mikið av tilfari eins og bert einstakir motorar hava verið at fingið. Nógur peningur skal tí nú nýtast til umvölan av fiskiförnum. Royndirnar vísa, at allir reiðarar, tá tað bert er gjørligt ynskja at bóta um skip teirra, men tilk endurnýggjan og umbötan kostar fyri tíðina nógvan pening, og tað er í samfelagsins interessu, at henda umvölan og endurnýggjan ikki steðgar, men verður gjørd nú.

Felagið greiður eisini frá, at kríggstryggingin av tí peningi, sum er inngoldin sum premia, hevur goldið ásett prosentir til tryggingarsambandið „Føroyar“, sum so aftur av sínum avlopi svarar gjald til Vinnulánsgrunnin.

Reiðarafelagið søkir tí um, at tað peningur, sum útgerðarnemurir nú fáa frá kríggstryggingini, verður skattafríur, bæði hvat viðvíkur lögtingsskatt og kommunuskatt soleiðis, at teir fullt kunnu nýta hann til nevnda endamál.

Tað er upplýst, at goldið er ella verður frá kríggstryggingini til reiðararnar 2.463.924,58 kr. Peningurin er ójavnur, so teir ymisku reiðararnir fáa frá nøkrum fáum krónum og upp til 230.000 kr. Talið av feimum, sum fáa pening, er 248, og teir, sum fáa yvir 10.000 kr., eru 56.

Av tí at samtyktar eru reglur um cykaavskrivan fyri skip viðvíkjandi skattaáliknan, og sum málið annars liggur fyri, kann fíggarnevndin ikki mæla til at játta umsóknina.

Uppskot:

Umsóknin kann ikki verða játtað.

2. viðg. 31/1. Samtykt 15 -0.

25. Föroya Forngrípafelag.

1. viðg. 10/12.—46. 31/1—47 frl.

ALIT

Hans Andreas Djurhuus, lærari, og formaður Forngrípafelagsins skrivar 19. november til Lögtingið:

„Föroya Forngrípafelag loyvir sær at senda Föroya Lögtingi viðlagda bræv frá formanninum H. A. Djurhuus.

Hetta bræv var framlagt á aðalfundi tann 26. september 1946 og á eykaaðalfundi 30. oktober 1946 og samtykt av felagnum.

Tá ið nevndin á henda hátt gevur Föroya Forngrípagoymslu upp í hendur á Föroya Lögtingi er tað við teirri vissu, at hetta vil vera Forngrípagoymsluni at gagni og við tí fólki okkara.

Um Föroya Lögting samtykkir hetta uppskot, væntar nevndin, at Föroya Lögting vil samráðast við nevndina um framtíðarskipanina.

Bræv Djurhuusar til Forngrípafelagsins aðalfund:

„Föroya Forngrípafelag hevur 3 rúm á Föroya Amts Bókasavni, sum goymslan eigur, men einki pláss har reinsan og onnur handfaran av lutunum kann fara fram. Tað er ikki so frægt pláss, at tann, ið skal hókföra lutirnar og hava teir fyri sær til knnan, uppmátan og merking, fær pláss til hetta arbeiði, og konservering av lutunum má fara fram uttan fyri goymsluna, hvat er ógvuliga torført. At goyma fleiri lutir á goymsluni er ógjörlikt, og havi eg so stalt verið noyddur til at goyma hópín av lutum heima hjá mær sjálvum í kjallara og á lofti. Hetta er tvörlikt fyri ikki at siga óforsvarlikt.

Á goymsluni eru lutirnir troðkaðir saman, so ikki fæst nakað samlað yvirlit yvir tí goymslan eigur. Ein reglulig uppsetan er ógjörlikt sum er.

Tann peningur, goymslan hevur at ráða yvir, er ikki til meira enn ljós, hita og reingerð og so eitthvørt smátíng sum t. d. flytan aftur og fram av lutum.

I hugsanini um at skapa betur kor og arbeiðslikindi fyri F. F., loyvi eg mær í dag á aðalfundi at leggja fram til viðgerðar spurningin um at geva F. F. upp í hendur á Föroya Lögtingi sum ogn Föroya lands, og samstundis heita á Lögtingið um skjótast møgaliqt at lata byggja nýtt hús til Forngrípa- og djórasavn hóskandi nútíðar krøvum til eitt slíkt hús.

Um hetta mítt uppskot verður samtykt, vil eg tann dag, tá ið Lögtingið viðtekur at byggja húsið, geva til hetta endamál hús míni við Tinghúsvegin „Sloanshús“ við grund og grundstykki, soleiðis at hetta hús verður selt og peningurin nýttur til hjálp til byggjan av hesum nýggja forngrípasavni.“

Upplýst verður, at aðalfundurin samtykti uppskotið, og soleiðis hevur gívið Föroya Forngrípafelag upp í hendur á Föroya Lögtingi við ávísun treytun.

Nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, hevur einmælt samtykt við fólki at móttaka gávuna, tó verður mælt til, at gevarin verður hiðin um at vera so beinasamur at taka sær av og varðveita fornmenjar-

lulir á sama hátt sum bigartil, imtil ein Forngrípagoymsla er bygd.

Nevndin mælir til at farið verður undir at byggja forngrípahús skjólast møguligt og skjýtur til, at „Sloanshúsin“ við tilhoyrandi grundstykki verða seld, og at tingið til byggjan av forngrípahúsinum setir til viks 25.000 kr. um árið til nóg stórir peningur er lagdur av til bygging av forngrípahúsinum.

Tá ið Tórshavnar kommuna keypti „Álakersgarð“ vóru tær treytir viðlagdar, at Løgtingið skuldi fáa frammi hjúrett til keyp av Debesartrøð, 9142 m² plus veglendi 935 m² fyri 1 kr. m² innan árslok 1952. sí lögtingstíðindi 1929.

Nevndin mælir til, at tingið nú iðr keypir nevnda jarðastykki.

Uppskot:

Tingið tekur við lókk ímóti tí stórvingna gávu, sum hjúnini Hans Andreas Djurhuus og Petra Djurhuus hjóða Løgtinginum í brævi, sum varð framlagt á aðalfundi Føroya forngrípafelags laun 26. september 1946 og ræður til, at „Sloanshúsin“ við grundstykki verða seld nú, meðan húsaprisirnir eru høgir.

Úr amtsgrunninum fyri 1947 verður játtað 25.000 kr. at leggja av til bygging av einum forngrípagoymsluhúsi.

Givið verður landsnevndini í hendri at samráðast við stýrið fyri Føroya forngrípafelag um nevnda húsabygging.

Tingið keypir í ár frá Tórshavnar býráð tað í álitinum nevnda jarðastykki av Debesartrøð fyri 1-kr. m².

Álagt verður landsnevndini at skipa fyri hesum.

2. viðg. 3/2, 3. viðg. 8/2 Samtykt 16 0.

26. Løn sýslumanna.

1. viðg. 14/12 -- 46. 18/12 frl.

ÁLIT

Nevndin, ið hevur hetta mál til viðgerðar, skal umframt at viðmerkja, at tað tykist heldur merkiligt, at statsministerið, serstakliga leggur fram fyri Løgtingið spurningin um løn sýslumanna, gera galdandi sum sína áskoðan, at tað má vera slatsmyndugleikarnir, sum, soleingi staturin rindur løn til tænastumenn í Føroyum, ovgera, hvussu stór lønin skal vera.

Hvat viðvikir lön sýslumanna, skal nevndin áttala, *at* það vildi verið rimiligt, *at* tann lönbótan, sum antíð tilmaelli í 1938, var eftirfylgd fyrir langt síðani, *at* ein löntreguleing átti *at* verið gjögnumförd við gildi frá 1938, *at* tann fyrri aðrar tænastrumenn nágaldandi lönbótan, ið hvussu so er eigur *at* fara fram við teim í 1938 tilmaeldu grundtölum sum grundarlag, og *at* tann veruleiki, *at* sýslumenn sum umboðsmenn fyrir stötin ofta eru fyrri *at* hava útreiðslur til representation, átti *at* verið góð grund til, *at* lönir sýslumanna verða böttar eisini út frá hesum sjónarmiði.

Ásamandi hetta setir nevndin fram soljóðandi

Uppskot:

Vísandi til það í álitinum framförda, heldur tingið það neyðugt, *at* sýslumenn fáa eina munagóða bótan av teirra lönarviðurskiftum.

2. viðg. 18/12. Samtykt 19—0.

27. Innflytan av hoyggi og holmi sum emballaga.

1. viðg. 14/12 --- 46. 18/12 frl.

ÁLIT

Til antíð er komið bræv frá bretska konsulatinum, harí konsulatíð vegna Board of Trade spyr, um nökur broyting er gjörd viðvikjandi kunngerð nr. 37, 2. desember 1912.

Konsulatíð förir fram, *at* við það *at* so lítið tímbar er til, trýtur træull, og útlutningsmenn mugu tí nýta hoyggj og holm í staðin.

Hendu kunngerð ásefir, *at* hoyggj og holmur og húðir, sum ikki eru gjögnum saltadar, kunnu ikki verða innflutt frá öðrum landi enn Íslandi, uttan serligt löyvi frá amtinum.

Amtíð hevur sent málið til húsdjörakommisssiónina, sum altur hevur sent málið til landbúnaðarráðið við uppskoti um, *at* löyvt verður *at* innflyta hoyggj og holm í förum, har tey verða nýtt til emballagu, treytað av, *at* bæði hoyggj og holmur verða samansavnað og brend á staðnum har tey verða pakkað út.

Landbúnaðarráðið hevur tá ikki kunnað viðmælt hetta uppskoti, tí *at* ráðið heldur, það hevði ikki verið gjörlikt hjá politinum *at* ansað nóg væl eftir, *at* reglurnar í uppskotinum vóru fylgdar.

Nevndin, ið viðgjört hevur málið er samd um eins og landbrúks-

ráðið, at mæla lögtinginum til at fasthalda at forboð imóti innflytan av hoyggj og holm verður upprætthildið serstakliga, hvat ið emballagu viðvíkir.

Uppskot:

Tingið kann ikki viðmæla, at kunngerð nr. 37 av 2. desember 1942, verður broytt.

2. viðg. 13/1 — 47. Samtykt 13—0.

28. Tingmannalön.

18/12 frl.

Uppskot frá Th. Petersen o. fl.

Tingið verður nú slitið frá í dag 18. desember 1946 til 7. januar 1947, og fara tingmenn so heim til jóla. Sjálvandi fer ikki tingarbeiði at fara fram av tingmonnum í hesari fríttíð og vit undirritaðu eru vissir í, at allir tingmenn eru á einum máli um, at tað tí heldur ikki er beint, at tingmannalön verður goldin fyri hesa tíðina. Fyri at ikki nökur miskiljing skal vera í hesum loyva vit okkum at seta fram hetta

Uppskot:

Tingið samtykkir, at tingmannalön ikki verður roknað í tíðarskeiðinum frá og við 20. desember 1946 til og við 5. januar 1947.

2. viðg. 18/12. Samtykt 18—0.

27/3 — 47 frl.

ÁLIT frá J. E. Öregard o. fl.

Eltir at hava umafturbúgnað spurningin viðvíkjandi, um tingmenn eiga at fáa tingmannalön í jólafrítíðinum av tingarbeiðinum, eru vit undirskrivaðu tingmenn, ið greiddu atkvøðu fyri, at tingmenn í hesum tíðarrúmi onga tingmannalön skuldu fáa, kommir til ta ásonnan,

at henda avgerð er skeiv og órættvís og eigur at verða aftikin. Vit grunda hessa okkara ástannan við at vísa á:

Hjá mongum - - flestum - - tingmönnum eru viðurskiptini tey, at teir megu hava mann í sítt stað og sjálvir lóna honum, meðan tingsetan varir.

Hjá arbeiðsmönnum, ið eru tingmenn, liggur tað enn og verri fyri við tað, at teir ikki bara fyri at fara á ting hava verið noyddir at síga sitt vanliga arbeiði frá sær, meðan tingsetan varir, og sjálvandi ikki lættliga kunnu fáa lönandi arbeiði teir dagar, teir vegna eina hátið noyðast at stökku heim, men tingmannalönin er so lág, at teir, tá ið vistarhaldsútreiðslurnar eru frá, hava ikki hálva daglön eftiri at fæða og klæða síni og gjalda aðrar húsarhaldsútreiðslur við.

Uppskot:

Tingmenn verða at fáa galdið vanliga tingmannalön frá tí degi tingið kom saman (20. november 1946) og til tað með alla slitur hessa setu.

Samtyktin um, at tingmenn í jólafrítíðini í hesi tingsetu ikki skulu fáa goldna tingmannalön verður tikin úr gildi.

2. viðgerð 27/3. 3. viðg. 28/3. Samtykt 14--0.

29. Kol úr Polandi.

1. viðg. 1/2 17. 8/2 tel.

Uppskot frá Th. Petersen, Øregaard og Poul Nielsen:

1. Tingið samtykkir at biðja útgerðarmenninar Poul Hansen og Knud Lambaa, Tórshavn, fara til Keypmannahavnar at samráðast við polska handilsráðið um keyp av koli úr Polandi og um neyðugt at fara til Polen.
2. Útreiðslurnar verða goldnar eftir somu reglum, sum galda fyri sendimenn útflutningsnevndarinnar.

2. og 3. viðgerð 8/2. Samtykt 17--0.

Frl.

ÁLIT

I januar mánaði í ár vóru eftir viðtöku á Föroya Lögtingi samráðingar fórdar í Keypmannahavn millum larm polska handilsráðin har og ein umboðsmann fyrri Föroya Lögting um möguleikarnar fyrri at fáa bunkarakol úr Pollandi til Föroyar. Hesum viðvíkjandi verður víst til ta hjálögdu frágreiðing. Frá tí polska handilsráðnum fyrilá tilsagn um, at Föroyar í 1947 kunnu fáa upp til 25.000 tons av bunkarakoli úr Polandi.

Eftir at vera viðgjört á tingi varð málið víst til eina 3-manna-nevnd (P. M. Dam, Th. Petersen og Poul Nielasen). Á tí fyrsta nevndarfundí varð samtykt at sökja samráðing við tað föroyska trolarafelag um, hvat ið gerast skuldi hesum máli til frama og fyrri at fáa tað förl praktiskt út í lívið.

7. februar varð fundur hildin millum nevndina og limir av trolarafelagnum (Fr. Bláhamar, Knud Lambaa, Konrad Joensen, J. Fr. Øregaard, S. Ellefsen, Jens av Reyni, Z. Nielasen, Ashj. Poulsen, Eli Joensen, Wm. Smith, A. Sørensen og Skarðhamar). Samráðingar fóru fram, og vóru menn samdir um, at tað vil hava stóran týðning at fáa bunkarakol til teir föroyska trolararnar, og tá málið hevur skund, varð tað hildið at vera neyðugt at senda tveir umboðsmenn til Keypmannahavnar fyrri at samráðast nærri við tað polska handilsráðið. Eftir uppskoti frá trolara-reiðarunum varð samtykt at biðja trolarareiðararnar Knud Lambaa og Poul Hansen um at átaka sær hetta arbeiði. Knud Lambaa segði seg at vera líbreiðar at fara við tað sama. Poul Hansen var staddur í Scotlandi.

Eftir at málið var viðgjört á lögtingi, hvar tað var samtykt einmælt, varð sent soljóðandi telegram til Poul Hansen:

„Föroya Lögting biður tygum fara til Kjöpinhavnar at samráðast við polska gesantskapið um keyp av bunkarkoli til Föroyar slop Knud Lambaa fer lúgani í annað kvöld við S/S „Banan“ í somu örindum tygum biðast svara telegrafisk við tað sama.

Lögtingsformaðurin.

I telegrammi frá Leith 10. februar sigur Poul Hansen frá, at tað ikki ber honum til at fara beinan vegin, men at hann kann fara um 2--3 vikur.

18. februar kom soljóðandi telegram frá Knud Lambaa:

„Vit hava biðið danska handelsministerið lata Föroyar fáa 36.500 tons bunkarkol frá 1/3 til 31/8 harav 10.000 tons mars/apríl, 6000 tons hvønn mánað mai juni juli 8.500 tons august. Hesa nøgd av koli rokna vit út soleiðis: Tað veru um fjóruti trolarar í Föroyum hetta tíðarskeið og bert okkurt um fimm fáa oljufýring. Vit hava fó roknað við fjóruti trolarar gera fimm fiskitúrar hvør nevnda tíðarskeið og brúka 250 tons bunkarkol hvønn tír her verður at draga frá fyrri 54

bretlandslandingar til 1/9. Handelsministari Villemoes hevur nú givið skrivliga tilsagn: For saa vidt angaar det Kvantum Bunkers paa 36.500 T Kul som ønskes tilført har De bemærket at det skal være gode Bunkers samt at man ønsker Kullene leveret saaledes: Marts/April 10.000 Maj 6000 Juni 6000 Juli 6000 og August 7.500. I denne Anledning skal man bemærke at man har bemærket sig Færøernes Ønsker om Levering af Kul samt at man uagtet Tilførslerne af egnede Kul er stærkt begrænset vil bestræbe sig for at tilføre Færøernes Fiskerflaade egnede Kul i det ønskede Omfang hvad særlig angaar Spørgsmaalet om Levering af Kul i Marts/April Maaned skal man bemærke at det under Hensyn til den for Tiden herskende Frostperiode under hvilken det bl. a. som Følge af den fuldstændige Standsnings af Tilførslerne fra Polen kun er muligt i allernødtørftigste Omfang at fremskaffe udenlandsk Brændsel til offentlige Værker Bæner og Boligopvarmning næppe vil være muligt at imødekomme det fremsatte Ønske i fuldt Omfang og næppe for Forbindelsen med Polen er genoptaget ligesom man beklager at man ej heller for Tiden har nogen Mulighed for at udtale sig vedrørende Spørgsmaalet om Kvaliteten af de Kul der kan stilles til Rædighed. Under Hensyn til at Danmark er Medlem af den internationale Kulorganisation ECI og kun kan købe Kul i Henhold til Allocationer gennem ECA hvilke Allocationer højst gives for 3 Maaneder ad Gangen bemærkes at man ved Sagens Afgørelse har taget de nuværende Allocationer i Betragtning og at man saafremt Allocationerne i kommende Perioder maatte blive reduceret man forbeholde sig en Reduktion i Tilførslerne til Færøerne. Sluttelig bemærkes at man gaar ud fra at der finder nærmere Forhandlinger Sted om Betalingen for de leverede Kul samt Betalingsmaaden ligesom man gaar ud fra at man fra færøsk Side selv træffer Foranstaltninger til Fremskaffelse af Transportmidler til Kullenes Hjemførelse til Færøerne. Viðvíkjandi síðsta stykki av brevium skal eg í dag hava samráðing við handelsministarin. Poul Hansen fór higaði við Dronning Alexandrine sunnudagin..

18. mars kom Poul Hansen heim við „Dronning Alexandrine“. 22. mars varð hildin nevndarfundur í lögtingssalinum, har Poul Hansen eftir áheitan av nevndini var komin tilsteðgar fyrri at geva frágreiðing um samráðingarnar. Bodnir á fund vóru Leif Waagstein, Z. Nielsen og Niels Mortensen sum umboðsmenn fyrri føroyska trólarafelagið. So at sígu allir lögtingsmenninir vóru til steðgar.

Poul Hansen greiddi frá teim samráðingum, ið fórdar vóru í Keypmannahavn, og legði aftrat, at skrivlig frágreiðing frá Knud Lambaa og honum vildi verða send tinginum seinri.

Síðani var til viðgerðar spurningurin um, hvør ið skuldi standa fyrri tí, ið neyðugt verður at gera, tá kolið er komið higar til landið, og segði Leif Waagstein frá, at tað føroyska trólarafelagið vildi álaka sær hetta stræv.

23. mars kom telegram frá Knud Lambaa um, at 1500 tons av koli kundu fáast úr Amerika í apríl, og setur hann fram spurningar um havnaviðurskifti, tíðina fyrri lossing o. a. Nevndarfundur varð hildin sama dag; Poul Hansen, Leif Waagstein, Z. Nielsen og Niels Mortensen vóru eftir áheitan komnir til steðgar, og vórðu hesir spurningar umrøddir og vístir til trólarafelagið at eftirkanna.

Eftir uppskoti frá trolarafelagnum varð 24. mars sent Knud Lambaa fylgjandi telegram:

„Sum keypari skal standa Trolkol Tórshavn. Kunna uppskipa 400 tons um dagin. Av tí at trolaraeigararnir eru bangnir fyri at amerikansk kol ikki eru nýtandi til trolarar biðja vit tygum royna ordna tað soleiðis at Otto Petersen á veg heim skal fáa orðrar koma Føroya um pólsk kol í farauto uppá 2/300 tons sum hóska best okara havnir ikki kann nán fram áðrenn 1. mai vegna ísvansan annars acceptera vit Otto Petersen last higar telegrafera hvørja avtalu tygum koma til

Lögtingsformaðurin.“

25. mars kom soljóðandi bræv frá felagnum „Trolkol“, sum er stovnað av trolaraeigarum til at taka ímóti kolinum og gera læt neyðturvuliga fyriskipanir tí viðvíkjandi:

„Til Føroya Løgting, Tórshavn.

Viðvíkjandi kol til trolarar.

Ávisandi tað sum fram er farið í hesum máli loyva vit (tann av felag fyri føroyskra trolaraeigarar setta starvsnevnd) okkum at geva hesa sluttu frágreiðing.

Nevndin er komin ásanit um at taka ábyrgðina fyri at royna best møguligt fáa kol higar skjótast og býta tað út millum trolararnar.

Vit hava tosað við bankarnar her, og eru tað vónir fyri, at vit kunna fáa innkeypið av kolinum í ordan.

Nevndin verður at arbeiða undir navninum „TROLKOL“.

Z. Niclasen. N. Mortensen.“

I dag er komin soljóðandi umsókn frá „TROLKOL“:

Til Føroya Løgting, Tórshavn.

Viðvíkjandi kol til trolarar.

Visandi á bræv okkara t. 25. mars h. á., hvørt vit siga frá, at tað eru vónir fyri, at vit kunnu fáa innkeypið av kolinum í ordan, loyva vit okkum við hesum at føra fram, at av tí annar bankin í hesum viðfangi hevur tosað um møguliga at vilja hava garanti frá Løgtinginum, meina vit, tað hevði verið betri, um Løgtingið — um tað gjørdist neyðugt fyri okkum fyri ikki at turna einum remboursi, sum við stutta ávaring skuldi opnast — hevði kunna tikið avgerð í hesum, áðrenn fingið fór heim, og latið okkum fingið ein garanti uppá 350/400.000 kr.

Tað eru stórar felagsuppgávur, ið mugu loysast fyri at allir okkara trolarar kunna fáa best líkindi til at fáa mest møguligt hurturir í ár, og er hetta sjálvsagt eisini av størsta týdningi fyri Løgtingið, sum hevur latið stóran pening til innkeyp av trolarum.

Z. Niclasen. N. Mortensen.

Nevndin skal útlafa, at tað sjálvandi er av avgerandi lýðningi soleiðis sum hildið verður fram í umsóknini, at betalingarviðurskiftini eru fult út í orðan, so uppskiðpanin av kolinum ikki verður seinkað av hesari utvold. Tá tingið í sturi tíð hevur reist henda spurning og síðani havt nógv við hann at gera, soleiðis sum frágreitt her, vil tað vera rætt og náttúrligt, at tingið eisini hjálpir til at føra málið praktisk út í lívið.

Uppskot:

Vörunevndin verður heimilað til tingsins vegna, um tað gerst neyðugt, at garantera fyri láni, stórt 350.000 — 400.000 kr., sum felagið „TROLKOL“ kemur at gera hjá føroyskum bankum til betaling av bankakolunum, sum verða innflutt til Føroyar til leir føroysku trolararnar.

3. viðg. 29/3. Samtykt 12—0.

30. Grótvirki.

1. viðg. 10/2 — 47. 7/3 fel.

ÁLIT

Steinhöggarameisteri Lars Larsen hevur í brævi av 3. februar í ár vent sær til tingið og greiðir frá, at tað enn er stórur effiespurningur í Danmark eftir svörtum sæðaðum plátum, og at hann arbeiðir fyri at fáa sæðan av gróti í gongd aftur. Síðan januar 1946 hevur Tórshavnar býráð latið hann fáa at ráða yvir um 15.000 kr. fyri at umvæla og bøta um sagirnar, soleiðis at teir nú kunnu veruliga byrja. Teimum lörvar kranar og onnur amboð, og sækir hann um studning til keyp av tilíkam amboðum. Útreiðslurnar ætla hann til 75.000 kr. og sækir um at fáa hetta sum lán ella um ábyrgd fyri kassakreditt. Hann viðleggur yvirlið yvir eitt árs framleiðslu, og við tilíkt virki skuldi 20 — 25 menn fingið arbeiði.

Fíggingarnevndin heldur, at tað er neyðugt at fáa til vegar upplýsingar um ognarviðurskiftini viðvíkjandi húsum og maskinum og at fáa upplýst, hvussu kontraktviðurskiftini eru millum steinhöggarameistara Larsen og býráðið. Tað má eisini haldast at vera nakað ívingasamt, um grundarlagið fyri einum størri grótvirki er fírstæðar har, sum húsinu nú standa. Ógvuliga nógv grót skal brúkast, og tað er ein spurningur, um tað er nokk av gróti har í nærhendis.

Nevndin mælir tí til, at málið verður geymt til næstu tingsetu fyri at fáa nærmari ætlanir og fleiri upplýsingar.

Uppskot:

Málið verður geymt til næstu tingsetu.

2. viðg. 10/3. Samtykt 14 0.

31. Lán til p-f. »Framtíðin« Vági.

1. viðg. 27/2-47. 6/3 frl.

ÁLIT

P/f Framtíðin hevur sent soljóðandi umsókn, dags. 5. h. m., til Løgtingið:

„I Anledning af, at underskrevne P/f Framtíðin A/S, Vaag, er kommet i økonomiske Vanskeligheder, idet Selskabets Trawler „Tofta Regia“ er blevet arresteret af Firma P. & J. Johnstone ved Alex Whyte, Aberdeen, for et Beløb, der opgives til £ 8027, tillader Selskabet sig hermed at ansøge om Lagtingets Støtte til Gennemførelse af et Saneringslaan, stort 160.000 Kr.

Vi vedlægger under Henvisning til førte Forhandlinger Udkast til en Overenskomst vedrørende et saadant Laan og henstiller, at Lagtinget for sit Vedkommende godkender dette, særlig saaledes at Lagtinget vil gaa med til *straks* paa Basis af Vedlagte Erklæring fra Vaag Sogns Kommune at kautionere for et Laan i A/S Føroya Banki, stort 60.000 Kr., som senere afløses af et endeligt Laan med Vaag Sogns Kommune som Kautionist.

Vi vedlægger Udkast til en Skrivelse til A/S Føroya Banki, i Henhold til hvilken Banken vil kunne foretage Overførelsen med det samme.

Vedrørende Selskabets økonomiske Situation bemærkes iøvrigt, at Selskabet skylder:

1. til A/S Føroya Banki Kr. 180.121,06 foruden oogle Renter.
Banken har ifølge Skadesløsbrev 1. Prioritet for indtil 200.000 Kr. foruden Renter og Omkostninger.
2. til Vinnulánsgrunn Føroya Løgtings skyldes 300.000 Kr. foruden Renter, for hvilket Beløb Lagtinget har 2. Prioritet.

Trawleren er blevet istandsat paa Svanemølleværftet i København. Endelig Opgørelse fra Værftet foreligger ikke, men efter Meddelelse fra Firma Brorson & Overgaard, København, vil Værftets Krav komme til at ligge over 500.000 Kr., hvoraf 100.000 Kr. er betalt kontant af de tilstaaede Laan.

Men Hensyn til det resterende Beløb haves ingen Ordning.

Skibsmægler Thomasen, København, havde et Tilgodehavende paa godt 37.000 Kr., hvoraf 30.000 Kr. er betalt. Med Hensyn til Restskylden haves ingen særlig Ordning.

Firma Brorson & Overgaard, København, der af os har været engageret til at føre Tilsyn med Ombygningen, har formentlig ogsaa et forholdsvis betydeligt Tilgodehavende, der ikke er betalt. Det samme gælder Landsretssagfører B. Husted-Andersen, Thorshavn.

Assurancepræmier er ikke betalt. Fartøjet er anmeldt til Tryggingersambandið Föroyar som kaskoassureret for 650.000 Kr.

Iøvrigt har Selskabet ikke Gæld af Betydning.

Aktiekapitalen var ved Selskabets Stiftelse Kr. 80.000,00. Vi forpligter os til at gøre, hvad vi kan for at tegne ny Aktiekapital til Stabilisering af Selskabets Økonomi.

Selskabet forpligter sig iøvrigt til til enhver Tid at give alle Oplysninger, som maatte ønskes vedrørende Selskabets økonomiske Forhold.

Da Trawleren som nævnt er arresteret og iøvrigt er sejlklar, anmoder vi indtrængende om, at en Bestemmelse bliver taget saa hurtigt som muligt.

Uppskotið til sernju millum felagið og kreditorarnar, Föroya Banka, vinnulánsgrunnin og Vágs kommunu sigir, at felagið hevur søkt um saneringslán, og hefta verður veitt á henda hátt:

1) Lán frá vinnulánsgrunninum	60.000 kr.
2) Felagið fær lán i Föroya Banka móti ábyrgd frá Vágs kommunu við Lögtinginun sum eftirkautionist	60.000 —
3) Aftrat tí, felagið sýldar nú, veitir Föroya Banki	40.000 —

	160.000 kr.

Kreditorarnir fáa 3. prioritets veðrætt i trolaranum „Tofta Regin“ aftaná skaðisleysbræv til Föroya Banka 200.000 kr. umframt rentur og umkostningar og vinnulánsgrunnin 300.000 kr. umframt rentur og umkostningar.

Harumframt gevur felagið kreditorunum, umboðaðum av landsrættarsakfórara Husted-Andersen og sljóra Edw. Mitens, transport uppá sølupeningin fyri fisk, veiddan av trolaranum.

Saneringslánið verður at afturgjalda av hesum sølupeningi, aftaná at manningin hevur fingið lön, og hóskandi peningur er settur til útreiðslur til nýggja veiðiferð.

Tað, ið so restar, verður avskrivað uppá lánini i mun til stödd teirra, tó so at Föroya Banki fær 10.000 kr. fyri hvørja veiðuferð, sjálvt um hinir ikki fáa nóg mikið i mun til lánistöddirnar. Lánið fellir til gjaldingar, ið hvussu verður, 1. oktober 1947.

Viðvíkjandi lánun, ið eru veitt frá vinnulánsgrunninum, Föroya

Banka og Vágs kommunu, eru hesir kreditorar samdir um at steðga við at krevja rentur og avdrátt, so leingi saneringslánið ikki er afturgoldið, tó ikki longur enn til 1. januar 1948 og ikki longur, enn 2 av kreditorunum halda, at rakstur felagsins er forsvarligur.

Roknað verður við, at Tryggingarsambandið Føroyar vil steðga um neyðugt við tryggingargjaldinum, svarandi til $\frac{1}{2}$ ár.

Nevndin, ið hevur málið til viðgerðar og hevur tikið lut í tingingunum um saneringslánið, visir á umsókn felagsins og uppskotið til semju millum felagið og hövuðskreditorarnar og mælir tinginum til vegna atslöðurnar at taka ábyrgd fyri nevnda láni 60.000 kr., sum felagið fer í Føroya Banka.

Uppskot:

Løgtingið tekur ábyrgd sum eftirkautionist fyri láni 60.000 kr., sum p/f. Framlíðin, Vági, fær í Føroya Banka móti ábyrgd frá Vágs kommunu.

Sama dag frl.

Brøyttingaruppskot frá Kr. Djuvhaus o. fl.

Sum nýtt stk. 2 til nevndarinnar uppskot verður sett:

Løgtingið góðkennir, at Vinnulánsgrunnurin játar tað í álitinum nevnda moratoriulán 60.000 kr.

2. og 3. viðg. 6/3. Brøyttingaruppskotið samtykt 18—0, nevndaruppskotið samtykt 19—0.

32. Sjálvstýrisnavnið.

24/3—47 frl.

ÁLIT

Tingmenninir Lous Zachariasen og S. P. Zachariasen hava send Lögtinginum bræv, dagsett 27. november í ár, um at teir melda seg til sum tingflokk undir navninum Sjálvstýrisflokkurin og ynskja at standa í valbólki við Javnaðarflokkin á tingi.

Tingmaður Richard Long hevur sent formanninum bræv, dagssett 29. november, har hann viðleggur bræv, skrivað 21. november, um at hann tilmeldar sjálvstýrisflokkinn við sær sum einasti limi og í valfelagsskapi við fólkaflokkinn.

Tá R. Long kom á ting í 1943, var sakarmál um sjálvstýrisnavnið; dómur sagdur 19. november 1943, sigur:

„De Sagsögte, Færøernes Lagting, bør overfor Sagsøgerne, Havn-
ar Frambudsflælag som Mandater for Lagtingsmedlem R. Long, anerkende, at Long, indtil anden Afgørelse fra rette Vedkommende maatte foreligge, har Ret til under sin Deltagelse i Tingets Virksomhed at bruge Betegnelsen „Sjálvsýrisflokkurin“ for det Parti, han repræsenterer, og at Lagtinget har været uberettiget til at „resolvere“, at det politiske Parti paa Færøerne, som med Bogstavbetegnelsen D opstillede Kandidater til Lagtingsvalget 24. August 1943, har Eueretten til at belegne sig med Partinavnet „Sjálvsýrisflokkurin“.“

Løgtingið varð upployst í 1945, og lögtingsformaðurin boðaði amtmanum frá, at á tingi vóru 4 flokkar, harundir sjálvstýrisflokkurin, ið fekk bókstav D til lögtingsvalið. Fingir listar vórðu tó uppstillaðir undir bókstav D. R. Long og R. Rasmussen vóru í valbólki við fólkaflokkinn og vórðu afturvaldir. Tá tingið kom saman í november 1945, tilmeldaðu Long og Rasmussen seg ikki skrivliga sum flokk, men vóru í valbólki við fólkaflokkinum.

I september 1 ár upploysti kongur Løgtingið, og amtmaðurin lýsti, at á tingi hövdu verið 4 flokkar, harundir sjálvstýrisflokkurin; hesin flokkur vendi sær ikki til amtmannin um at fáa bókstav til valið og fekk tað heldur ikki; Rasmussen og Long vóru á vallistanum saman við fólkaflokkinum.

Tingformaðurin hevur eftir tingskipanini § 34 og lögtingslógini § 4, 4. stk., skyldu at taka ímóti boðan av flokkum, fyrst viðvíkjandi valum av monnum til nevndir, o. t. undir tingsetuni, og harnæst fyri at kunna siga amtmanninum frá, hvørjir flokkar eru á tingi, tá nýval skal fara fram.

Meiralutin (W. Smith og P. Nielsen) má tí halda, at av tí at eingin á tingi hevur nýtt sjálvstýrisnavnið 1945—46, og av tí at eingin nýtti navnið millum valini við uppstilling til lögtingsval um heystið 1946, má tann, sum í hesi tingsetu fyrst hevur meldað seg til á tingi undir sjálvstýrisnavninum, eiga rættin til at nýta tað, og kann tí tilmeldanin frá R. Long ikki verða tikin til fylgju.

Uppskot:

Tingið samtykkir, attingmenninir L. Zachariassen og S. P. Zachariassen eiga rætt til at føra flokksnavnið Sjálvstýrisflokkurin á tingi.

Minnilutin (Poul Petersen) heldur fram:

Við tað at meirilutin í áliti sínum ber heinan vegin skeiða frásögn, verður neyðugt at lýsa málið gjølla.

I 1940 var á tingi sjálvstýrisflokkur við 4 limum; Louis Zachari-

asen, S. P. Zachariasen, Hans Nolsö og R. Rasmussen. Teir vóru valdir uppá stevnu skrá Havnar Framburðsfelags og teirra felaga, sum tá stóðu saman. Tá ið bardagin brast á hetta árið, kom skilnaður í. Teir triggir fyrstu gingu saman við sambandsflokkinn og jaynaðarflokkinn og samtyktu ta stjórnarskipan, vit máttu liva undir alla bardagatiðina og liva undir enn, og sum m. a. skorðaði okkum so fastar uttanríkisumboðanihi viðvíkjandi, at ikki kundi Lögtingið so mikið sum koma á tal við bretska konsulin í Tórshavn uttan við amtmanninum sum millummanni, enu minni senda eina beinleiðis áheitan til nakað vald uttan fyri Føroyar. Fjórði maðurin, R. Rasmussen, sum eins og meginparturin av sjálvstýrisveljarunum kendí hesa gerð sum eitt avgjört brot á sjálvstýrisskránni, fór úr flokkinum, og var síðan á tingi sum sjálvstýrismaður uttanflokks. Í 1943 rýmdi Louis Zachariasen við fjórðinginum av limunum úr Havnar Framburðsfelag og gjörði sítt eyna felag. Hann fall við valið eins og hinir báðir, ið saman við honum hövdu skipað flokk á tingi, harínoði vóru R. Rasmussen og Richard Long valdir sum sjálvstýrismenn á vallista við fólkaflokkinum og skipaðu teir so sjálvstýrisflokk á tingi. Louis Zachariasen, sum trúði seg eiga sjálvstýrisnavnið, eins og hann trúði seg eiga nevndarhók Framburðsfelagsins, tá ið hann rýmdi úr felagnum, og tók hana við sær, kravdi at Lögtingið skuldi goyma sær sjálvstýrisnavnið, til hann ella onkur av hansara monnum kom allur inn á ting. Ein lakur meiriluti effirlíkaði honum, og rätturin mátti uppi til at gera av, at áðurnevndu triggir menn hava ikki einarétt til sjálvstýrisnavnið.

Í 1945 var aftur lögtingsval. Heldur ikki la ferðina slapp nakar av áðurnevndu trimum monnum inn á ting. Richard Long og R. Rasmussen sum báðir vóru valdir, skipaðu aftur sjálvstýrisflokk á tingi. Í valfelagsskapi við fólkaflokkinn, og tað sum er framfört av meirilutanum hesum viðvíkjandi, er røng frásøga. Ikki hert var henda flokksskipan gjörd lingformanninum kunnag, men eisini amtmanninum, og flokkurinn varð bæði í 1945 og í 1946 av amtmanninum spurdur, hvønn bókstav hann ynskti til vallista ella hann fráfall bókstav, sum hann gjörði í 1946.

Í 1945 skiftu Louis Zachariasen og hansara menn flokksnavn. Óivað ræddust teir fyrí, so langt teir hövdu vágað sær í 1943, tá ið teir settu fram spildurnýggja stevnu skrá, har teir krevja, at Føroyar, tá ið bardagin var av skuldi vera ikki amt men *eitt sjálvstýrandi land saman við Danmark við egnum ráðharra ella landsstjóra, ið hevði ábyrgd fyrí tinginum*. Í 1945 ólaðust teir við, og nú vildi teir hava ráðharra teirra at kunna möta í danska statsráðnum, í 1943 var hetta ikki greitt. Nú tóktist at fyrst og fremst galt um hjá teimum at dýra uppá, at teir vóru sjálvstýrismenn, ikki sum hesir ið vildu hava ræðið í egnum landi og drógu eina línu við fólkaflokkinum, men sjálvstýrismenn av tí góða gamla slagnum, sum heldur vilja víkja enn vera ósamdir við Danir. Og so tóku teir navnið *gamla sjálvstýrið* og settu fram sum teirra hövuðsarbeiðsmið, at alt sum teir gera, skal vera gjört í góðari samju við danska ríkisstýrið. Við hesum høtti fóru teir til val í 1945, og teir fóru tað eisini í 1946, sambært skriv frá lögtingskrivstovuni, dagssett 5/10—1946, sum er soljóðandi:

„Lögtingslógin ásetir í § 4, at tá nýtt alment val til Lögtingið fer fram, skal lögtingsformaðurin siga amtmann frá, hvørjir flokkar tá

fimmast á tingi. Lögtingið varð uppløyst 25. september 1946, og eingin lögtingsformaður er at senda andmanninum ta nevndu frágreiðing.

So slatt skal undirskrivaði stjóri fyri lögtingsskrivstovuna greiða frá, at tá Lögtingið varð uppløyst, vóru hesir flokkar á tingi:

Hin føroyski fólkaflokkurin (radikal sjálvstýri),
Sambandsparliet,
Føroya Javnaðarflokkur og
Sjálvstýrisflokkurin.

Harnæst stóð Jákup í Jákupsstovu uttanflokka, smbr. viðlögdu avskrift av brævi frá honum, dagsett 23. f.m.“

Í „Tingakrossi“ 30. oktober 1946 fyr valið, skrivar nevnd Klakksvíkar Framburðsfelags: S. P. Zachariasen, Johan Rasmussen og Símun Pauli Jacobsen: „..... um okkara menn verða valdir inn á ting, vilja teir melda seg til á tingi sum „gamla sjálvstýrisflokkinn“. Og í Tingakrossi 21. november 1946 eftir valið skrivar Louis Zachariasen: „Okkara 6 menn, sum valdir eru á sama lista, vilja standa saman í valbólki á tingi, meðan okkara 2 sjálvstýrismenn, Louis Zachariasen og S. P. Zachariasen, vilja melda flokk okkara til sum tingflokk av nýggjum.“ Hvat tingflokkur hetta skal vera, skilar sami maður til í eini aðrari grein í sama blaði, har hann skrivar: „Fólkið tykist nú at vilja eitt sjálvstýri, sum svarar til okkara *gamla sjálvstýrisflokksins* stevnuskrá.“

Richard Long skrivaði sína flokkstilmeldan, dagin eftir tingið kom saman. Hevði hann hugsað sær, at tingmennin Louis Zachariasen og S. P. Zachariasen høvdu í hyggju aftur at forandra seg, hevði hann sjálvandi flýggjað formanninum tilmeldanina beinan vegin, men hann hevur nú fingið ta læru, at ikki ber til beinan vegin at trúgva tí, sum kemur uppá prent í Tingakrossi. Um lögtingið eigur at standa faddur, hvørja ferð Louis Zachariasen og hansara flokkur finnur uppá at broyta stevnuskrá ella doypa seg um, er eitt annað. Minnilutin heldur ikki tingið kann gera tað og setir tí fram hetta

Uppskot:

Við tað at Louis Zachariasen og S. P. Zachariasen bæði frammundan og eftir seinasta lögtingsvali hava kunngjört, at teir á Lögtingi, um teir vóru valdir, vilja tilmelda gamla sjálvstýrisflokkinn, minnir tingið teir hetta, og biður formannin góðlaka flokkstilmeldanina frá tingmanninum Richard Long.

2. viðg. 26/3. Uppskot meirilutans samtykt 11 - 0, uppskot minnilutans fall 8 - 0.

33. Lönviðurskifti hjá tænaðumönnum Lögtingsins.

1. viðg. 14/3—47. 27/3 frl.

ALIT

Edw. Milens, Harry Fonsdal og Kr. Jensen, Poul Poulsen, J. S. F. Olsen, Johs. Thomsen, Maria Siverisen, J. Nolsö og Louis Zachariasen havt lagt soljóðandi skriv inn á Føroya Løgting:

„Uppskot er sett fram á tingi um at veita lærarum í fólkskúlanum eina eykaviðbót uppá 600 kr. til lærarar á byrjunarløn og við fyrstu og aðru aldursviðbót og 1000 kr. til lærarar við hægri aldursviðbót.

Lærarnir í Føroyum eru nærmast at kalla kommunalir tænaðumenn, ið fáa mestapartin av lön teirra frá lögtinginum og ríkiskassanum.

Undirskrivaðu loyva okkum at minna á, at Løgtingið við sjúkrahúsinum, telefonverkið, „Smiril“, lögtingsskrivstovun, líkningarráðið verkfrøðingsskrivstovuna, prísráðið o. a. hevur eina nøgd av fólki heinleiðis í sínari tænaðum, kanuska eins nógv í tali og lærarnir. — Undantikið einum tveimum er tingsins starvsfólk ikki helri lønt enn lærarnir, heldur lægri løn. Lærarnir hava styttri arbeiðstíð og eru lóðir hvønn dag kl. 14-15, meðan okkara arbeiðstíð er til kl. 17-18. Lærarnir hava frítíð yvir 2 mánaðir um árið vit 2—3 vikur. Lærarnir fáa eftirløn, ið lýðir lønhækkan 10 %, meðan flestir av okkum ikki fáa eftirløn.

Vit hava roknað við, at tingið, tá stjórnarspurningurin er greiddur, vil seta eina lønkommissión at kanna lønirnar hjá tingsins tænaðumönnum og at gera uppskot um lønhækkan, so vit fáa tilsvareandi lønir, sum goldnar verða í øðrum Norðanlondum í líknanði størvum.

Vit heita tí á tingið í hesu tingsetu at seta lønkommissión og halda fram, at um tingið játtað lærarum eina eykaviðbót afturat tí, ið játtað varð í 1946, vilja vit halda tað verða órættvíst, um ikki tingsins starvsfólk fær sonu viðbót.“

Fíggingarnevndin hevur havt málið til viðgerðar og ásaunar, at lönviðurskiftini hjá umsökjarum eins og hjá øðrum tænaðumfólki hjá tí almenna eiga at verða umskipað og lögð samsvareandi tíðarinnar krøv, men av tí at málið er komið so seint inn, hevur nevndin ikki havt stundir til at viðgera tað út í æsir.

Skotið verður tí upp at heina málið til ta av tinginum settu millumtinganevnd til viðgerðar av læraralønnum o. ø. hjá almennum starvsfólki. Millumtinganevndin verður álagt til næstu tingsetu at royna at koma fram við einum fullfíggaðum lønaruppskoti fyri nevndu umsökjarar eins og fyri tænaðumfólki yvirhøvur í Føroyum.

Uppskot:

Vísandi til tað í álitinum framflutta verður málið beint til tað av tinginum valdu 3-manna millumtinganeynd til viðgerðar av lønar-spurningi lærara og annara lænastufólks.

2. viðg. 27/3. Samtykt 17 0.

34. Bræv frá hagfrøðinginum.

1. viðg. 14/3—17. 27/3 frl.

ALLT

8. mars í ár hevur harri cand. polít. Ertendar Patursson sent lögtingi avskrift av brævi, ið hann 28. februar í ár hevur sent øllum útgerðarmonnum, útgerðarmannafelagnum, fiskimannafelögunum og 40 fiskimönnum, og sum hevur hetta orðaljóð:

Hagfrøðingur Lögtingsins.

Tórshavn, 28. februar 1947.

Til útgerðarmenn, útgerðarmannafeløg, fiskimenn og fiskimannafeløg.

Afturat fiskiskipa- og fiskibátaflotanum, sum til var í stríðslok, hava Føroyingar fingið (ella fáa í næstu framtíð) 35 teolarar og 60 minni fiskiför.

Tað ræður nú um at geva hesum flota, útgerðarmonnum, sum hann eiga, og fiskimönnum, sum á honum fiska, bestu framleiðslu- og rakstrarlíkindi.

Fiskivinna okkara byggir á útlendskum marknaði og má kappast við fiskivinnu annara landa. Okkum er væl kunnugt um, at í øðrum fiskivinnulondum verður einki spart til at bógva og styrkja fiskivinnuna til kapping - m. a. kapping móti føroysku fiskivinnuni. Eisini vit mugu bógva og styrkja fiskivinnuna. Gera vit hetta, hava vit øll líkindi til at standa okkum í hesi kapping, tí høvuðsstuðlarnir háðir, fiskiför og fiskimenn, eru ikki verri enn í hesum londum. Men lata vit hetta liggja á láni, so er tað eingin leysur spádómur, heldur vissa, at fiskivinna okkara verður tann, sum kemur at ganga ta dagru götuna í hesi kapping. Til at reka fiskivinnu krevst nógv meir enn at keypa og manna nökur skip.

Fiskaframleiðslan má laga seg eftir eftirspurnini í øðrum londum.

Vit vita, at ísfiskasölan, sum staðið hevur hesi seinastu ár, verður ikki uppihildin í framtíðini fyri tann fiskiflota, sum vit nú hava og fáa í framtíðini. Ein stórir partur av fiskinum má á land og virkast (ella goymast) her og síðani seljast.

Spurningurin verður, hvussu vit best kunna laga okkum eftir hesum broyttu umstøðum. Í lötuni eru vit illa útgjördir til at taka móti fiski til viðgerðar. Einasta viðgerð, sum vit eru fullførir at geva fiskinum, er at salta hann. Fiskaturkingarpláss hava vit nøkur, men tey hava öll stríðsárin lígið í órókt, og harumframt bendir alt tann veg, at vit fyri ein stóran partugu ganga burtur frá útlutking og taka upp inniturling.

Vit eru so stótt væl útgjördir við fiskiförum, men vanta allan útbúnað á landi til at taka ímóti og virka fiskin. Harnæst hava vit onga söluskipan. Tað er eyðsað, at hetta brek kann verða fiskiskapi okkara at falli. Til at bøta um hetta, mugu vit gera skipan fyri fiskaframleiðslu og fiskasölu okkara, og er uppskotið í aðaldráttum hetta:

Reistar verða í landinum fiskaframleiðslumiðstöður, 1-2 í hvørjari sýslu, og skulu tær keypa allan fisk (útróðrar- og skipsfisk), sum til teirra verður fluttur.

Í hesum verksmiðjum verður fiskurin virkaður — eftir sölukindanum uttanlands — og eru viðgerðarmöguleikarnir m. a. hesir: 1. saltfiskur, 2. klippfiskur, 3. ísfiskur, 4. frystur fiskur, flök, 5. tørrur fiskur, 6. royktar fiskavörur, 7. niðursodnar fiskavörur (fiskukonserver), 8. lýsivörur, 9. úrdráttur úr fiskaslógvi, 10. saltsild, 11. kryddsild, 12. niðursoðin sild, 13. sildarolja, 14. sildarmjólk.

Framleiðslurnar nr. 1, 2, 3, 4, 8 og 9 skulu fara fram í øllum verksmiðjunum, aðrar framleiðslur bert í summum ella einari, fyri fyrst ið hvussu er.

Harumframt skulu verksmiðjurnar hava á goymslu til at selja fiskiförum: ís, agn og salt. Eisini ber til at hava oljugoymslur í sambandi við verksmiðjurnar.

Verksmiðjurnar verða allar undir *felags stjórn og leiðslu*. Tær verða umsitnar og ríknar av samskipan útgerðarmanna og fiskimanna í samstarvi við stjórn landsins. Undir hesa felags stjórn verður somuleiðis öll útflutningssöla lögð.

Prísurin fyri keyptan fisk lagur seg eftir söluprísinum, soleiðis sum hann kann ætlast at verða, ella soleiðis sum hann er ásettur í handilssálmálmum.

Raksturinn skal ikki miða ímóti at geva vinning meir enn neyðugt er til at bera kostnað og til at verja seg móti óvæntaðari prískækkun uttanlands.

Peningaliga hava Føroyingar magn til at fara undir slíka fyrirlöku, og eisini munnu útvegir vera til at fáa tilfar til byggingar, maskinur og annan útbúnað, sum til skal. Afturímóti mugu vit fyri ein stóran part taka útlendskar teknikarar til hjálpar til at reisa bygningar og seta upp maskinur og eisini til at standa fyri verkinum fyrstu tíðina. Slíkir eiga tú lættliga at kunna fáast, t. d. í Ameríku, Íslandi ella Noregi.

Hetta bræv er sent útgerðarmonnum, útgerðarmannafelögum,

fiskimennum og fiskimannafelögum, og verða hesi biðin um at siga ábil sítt um uppskotið, so skjótt sum til ber, í brævi við hesi úttanáskrift:

Hagfrøðingur lögtingsins,
Løgtingsskrivstovan,
Tórshavn.

Á landsnevndarfundi 3. juni 1946 varð harra Patursson biðin kanna líkindini fyrri við frystivirkjum, flakavirkjum o. t. at skapa betri avreiðingarlíkindi fyrri útróðrarfiskin, serliga á smáplássum. At stovnunin av áðurnevndu virkjum til at fáa betri úrskurð úr fiskivinnuni og troyta øll sölulíkindini, sum tíðin líður, froðkar meiri og meiri á, er skiligt, og lögtingið eins og vinnulívsmenn hava eisini hugsað um hetta, men vegna peningatrot, nú so nógv meir hevur kravst til skipaflotan, enn hugsað varð av fyrstan tíð, er málið enn ov lítið fyrirleikað. Nevndin hevur havt høvi til at havt fund við harra Patursson, sum greiddi frá, at hann málinum viðvíkjandi hevði fingið til vegar ymsar upplýsingar og væntaði sær fleiri. Tað Lögtingið hevur brúk fyrri í fyrstu syftu, er kunnleiki til kostnaðin av hesum virkjum við ymskari arbeiðisskipan, kunnleiki til, hvat fiskur kann verða roknaður at vera tókur til virkjuni og hvussu nógv tey kunna virka eina víska tíð og so sölulíkindini. Henda fyrirleiking má fyrst verða gjörd og verða gjörd til lílar bæði við skrivligari kannan og sum harri Patursson heldur fram við at senda menn út. Eisini er neyðugt frammanundan at víska sær, at tann neyðturviligi peningur er tókur. Við tað, at so stutt tíð er eftir, til henda lingseta má endá, kann nevndin ikki geva hesum umráðandi máli ta viðgerð, tað eigur at fáa, men má mæla til at málið verður víðari kannað og lagt til rættis, til sum skjótast at kunna verða ført út í verk, ið hvussu er so mikið, sum trond er til at byrja við og sum peningur kann verða fingin til vegar og kunnleiki til at fáast við hesi virki er til steðar. Nevndin setir fram hetta

Uppskot:

Landsnevndin verður biðin víðari at kanna og fyrirleika hetta mál eins og möguleikan fyrri at útvega pening til at selja tey fyrstu av hesum virkjum á stovn. Landsnevndin verður heimilað, um tað verður neyðugt innan Ólavsøku at senda mann ella menn út at gera kanningararbeiði hesum viðvíkjandi úttaranda, at nýta tann neyðturviliga pening til tess.

2. viðg. 28/3, 3. viðg 29/3. Samtykt 12 0.

35. Vinnulánsgrunnurin.

22/3 — 47 frl.

ALIT

Stýrið fyri vinnulánsgrunninum hevur sent fíggjarnævndini við brævi 18. mars h. á. frágreiðing viðvíkjandi vinnulánsgrunninum. Víst verður til hesa frágreiðing.

Stýrið er samt um, at tað nú, ið so nógvur peningur er útlentur, er neyðugt at skípa tað dagliga driftina á øðrvísi umsitingargrundarlagi, og hevur samtykt at seta ein kóuan mann sum leiðara (stjóra).

Samsvarandi samtyktirnar, sum eru galdandi fyri vinnulánsgrunninum kann stjórnin taka sær tørvandi hjálp og seta stjóra, um virkisins stódd ger tað neyðugt.

Starvssamsýning til stjórnarformannin, næstformannin og til hinar limirnar verður ásett av lögtinginum.

Fíggjarnævndin hevur umhugsað spurningin um hesa starvssamsýning og mælir til, at samsýningin verður sett til 2400 kr. árliga fyri formannin, 1800 kr. fyri næstformannin og 1200 kr. fyri hinar limirnar. Harumframt fáa teir endurgoldið beinleiðis útreiðslur til ferðapening. Mælt verður til, at tiltaksmennirnir fáa dagpeningar og ferðaútreiðslur goldnar eftir somu reglum, sum galda fyri millumtinganevndir.

Fyri tíðarskeiðið, sum farið er, hava limirnir av stýrinum fingið dagpeningar og ferðaútreiðslur eftir somu reglum sum millumtinganevndir, og heldur fíggjarnævndin, at hefta kann verða góðkent fyri tað farna tíðarskeiðið.

Uppskot:

Starvssamsýningin til stjórnina fyri Vinnulánsgrunnin Føroya Lögtings verður frá 1. januar í ár at rokna sett til 2400 kr. árliga til formannin, 1800 kr. til næstformannin og 1200 kr. til hinar limirnar. Harumframt verða beinleiðis útreiðslur til ferðapening at endurgjalda.

Tiltaksmennirnir fáa dagpeningar og ferðaútreiðslur goldnar eftir somu reglum sum Lögtingsins millumtinganevndir.

2. viðg. 24/3, 3. viðg. 27/3. Samtykt 17-0.

36. Myndahöggingarkynstur.

24/3 47 lrl.

ALIT

Lögtingið samtykti í 1943, (sí lögtingstíðindi 1943, síðu 350), söljóðandi uppskot:

„Listamaðurinn Eivind Dalsgaard hefur sent bræv til tingið og biðið um 6000 kr. í studning til utanlandsferð at búgva seg í myndahöggararkynstri.

Eivind Dalsgaard hefur sýnt so frálíkar listargávur, at um alt lagar seg væl, má tað ventast, at hann kann koma at skapa listarverk, ið kunna vera tjóðini til miklan heiður.

Vil mæla tí til, at tingið veilir honum 3000 kr. í studningi til utanlandsferð.“

Í 1945 samtykti landsnevndin at leingja studningin 1 ár.

Eivind Dalsgaard er nú í Keypmannahavn og skrivar, at vegna sjúku fekk hann einki gjørt í 1946 við málið. Hann søkir tí um at fáa studningin at standa við, av tí at hann möguliga kann verða verandi í Danmark og at búgva seg í myndahöggingarkynstri.

Figgjarnevndin mælir til, at tingið samtykkir, at studningurin stendur við iuntil 1/7 1948.

Uppskot:

Tingið samtykkir, at studningurin, 3000 kr., sum játlaður varð Eivind Dalsgaard í 1943, stendur við iuntil 1. juli 1948 og annars undir somu treytum, sum tá vóru ásettar.

2. viðg. 24/3, 3. viðg. 27/3. Samtykt 20 0.

37. Setan av apotekara.

26/3—47 frl.

ALIT

Av tí at frætt er, at apotekari Juul nú sökir sær annað pláss, og tingmenn eru á einum máli um, at um so er, at skifti skal fara fram, eiga samráðingar at verða við Lögtingið, áðrenn nýggjur apotekari verður settur, setur figgjarnevndin fram hetta

Uppskot:

Føroya Lögting samtykkir, at spurningurin um setan av nýggjum apotekara ikki eigur at verða avgjördur, áðrenn málið hevur verið til viðgerðar á tingi ella í landsnevndini.

2. viðg. 27/3, 3. viðg. 28/3. Samtykt 16-0.

38. Keypp av bretskum oljutangum.

27/3—47 frl.

ALIT

10. mai 1946 samtykti Lögtingið soljóðandi:

„Sambært grein II í lögtingsmáli við Bretar viðvíkjandi oljugoymslun í Söldarlirði samtykkir lögtingið at gera Bretum kunnugt, at tingið vil nýta sín rætt at yvirtaka oljugoymslunar og bjóðar herfyri at rinda 5.000 £. Peningurin verður goldin úr amtsgrunninum.

I brævi 30. januar 1947 svarar bretska konsulin í Tórshavn, at bretska admiralityið ikki kann taka við boðnum uppá £ 5000, av tí at virðið av oljutangunum og tí, sum hoyrir hartil, er sett til £ 47.000. Teir eru sinnuðir til at selja fyri triðingin, £ 15.670.

Meirilutin í figgjarnevndini (P. M. Dam, Kr. Djurhuus, H. Djurhuus, Johan M. Fr. Poulsen og L. Zachariassen) mælir til at taka við tilboðinum frá Bretum og setir fram uppskot um hetta.

Ein minniluti (R. Long) er fyri at keypa, treytað av, at komin maður tingsins vegna, aftaná at hava sýnað langarnar, góðkennir teir sum nýlandi.

Ein minniluti (Th. Petersen) vil taka slóða, tá ið her upplýsingar, sum landsnevndin í apríl 1946 bað um at fáa eru framkommar.

Uppskot:

frá meirilutanum:

1. Tingið samtykkir at keypa ummældu oljugoymslur fyri £ 15.670.

2. Landsnevndin verður álagt at fyriskipa tað, sum er neyðugt viðvikjandi keypinum og yvirtøkuni av goymslunum og nýtluni, eins og nevndin verður heimilað til tingsins vegna at taka neyðturvuligt láu til rindan av keypipeninginum.

2. viðg. 28/3, 3. viðg. 29/3. Pkt. 1 samtykt 12-0, pkt. 2 samtykt 13 -0.

39. Summartíð.

27/3 frl.

Uppskot frá Kr. Djurlunds o. fl.

Undirskrivaðu loyva okkum at seta fram hetta

Uppskot:

Tingið samtykkir uppskot til soljóðandi

Kunningarð um summartíð.

Frá og við sunnudegnum 13. apríl 1947 og inntil sunnudag 14. september 1947 verður 1 tíma summartíð í Føroyum.

Óll ur verða sunnudagin 13. apríl 1947 kl. 1 morgun flutt 1 tíma fram.

Bekendtgørelse om Sommertid.

Fra og med Søndag den 13. April 1947 og indtil Søndag den 14. September 1947 indføres 1 Times Sommertid paa Færøerne.

Alle Ure stilles Søndag den 13. April 1947 Kl. 1 Morgen 1 Time frem.

2. viðg. 28/3, 3. viðg. 29/3. Samtykt 17 -0.

40. Lands-

Rakstrarroknskapur

Vöruheyp (íroknað vörur á geymslu 1/4—45 kr. 1.092.436,92)	5.431.650,38
Munur	231.735,95
	5.663.386,33

*Útreiðslur:**Vörugeymsla:*

Saltleiga	8.689,75
Ymisk leiga	26.549,80
Arbeidslönir	79.956,76
Trygging	1.584,84
Flyting	7.025,20
Ymiskt	4.987,49
	128.793,84

Skrifstofa:

Lönir	81.056,00
Porto	8.176,95
Telef. og telegr.	7.575,34
Amboð	2.754,35
Lýsingar	33,60
Eftirskoðan	2.780,00
Leiga	2.100,00
Ljós, hiti og reihn.	3.933,64
Innr.-útreiðslur	37,00
Perðauútreiðslur	1.903,60
Ymiskt (gáfa 5.000, -)	8.267,33

121.617,81

Rentuútreiðslur	46.136,44
Skattur (goldin)	36.372,00
Avskrifað skuldarum	697,82
Avskrifað bilum	1.000,00

337.917,91

handilin.

1. apríl 1945 til 31. mars 1946.

Vörusölu	4.889.825,62
Vörur á goymslu 31/3 46	773.560,71
	5.663.386,33

Bruttovinningur	231.735,95
Rentuinnlákur	20.034,99
Bilkonto	6.759,51
Tap	79.387,43

337.917,91

*Flggjarstandur**Ogn:*

Kassapeningur	43.617,47
Tilgóðar í bankum.....	591.310,75
Vekslar	2.631,17
Skuldarar innanlands.....	682.502,01
Skuldarar utanlands	152.658,95
Vörur á goymslu	773.560,71
Innbúgv	500,00
Bilar	11.200,00
Kolskúr	100,00
	2.258.081,06

pr. 31. mars 1946.

<i>Skulld</i>		
Öbligasjóúslán		1.500.000,00
Ognarar innanlands		114.564,76
Ognarar utanlands		105.730,72
Delkrederekonto		100.000,00
Egni ogn 1/4—45	517.173,01	
÷ tap í árinum	79.387,43	
		437.785,58
		2.258.081,06

XIV. VAL AV ALITISMONNUM OG NEVNDUM.

Tann 29. mars fór val fram av álitismonnum og nevndum:

1. Fólkatingsvalnevnd.

Teir somu sum valdir í 1945 við undantak, at Arnold Egholm, sparikassakasserari, Tórshavn, varð valdur í staðin fyri Peter Egholm, reiðara, Tórshavn, sum hevur biðið seg frítíkan, og Sigurd Petersen, Fuglafirði, í staðin fyri S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði.

2. Løgtingsvalnevnd.

Teir somu sum valdir í 1945 við undantak, at Thomas Jacob Jacobsen, telegrafistur, Tórshavn, varð valdur í staðin fyri Peter Egholm, Tórshavn, og Elieser Reynberg, Fuglafirði, í staðin fyri S. P. Petersen, jun., Fuglafirði, og Hans Biskopstø, kongshóndi, Klakksvík í staðin fyri Alexander Emlberg, lærara, Klakksvík.

3. Landsnevndin.

Thorstein Petersen, Poul Petersen, R. Long, P. M. Dam, L. Zachariassen, Kr. Djurhuus, Johan Poulsen.

Tiltaksmenn: S. Ellefsen, Hákon Djurhuus, A. Sørensen, J. P. Davidsen, J. Fr. Øregaard, Hans Iversen, P. H. Weihe.

4. Telefonnevndin.

A. Sørensen, Hans Iversen, J. Fr. Øregaard.

Tiltaksmenn: Fr. Bláhamar, P. H. Weihe, J. P. Davidsen.

5. Bróstsjúkrahúsnevndin.

R. Long, Poul Nielsen, P. M. Dam.

Tiltaksmenn: A. Sørensen, Hans Iversen, W. Smith.

6. Stárhvølnenevndin.

Martin Holm, Poul Petersen, Hans Iversen og W. Smith.

7. Vørunevndin.

Samuel Ellefsen, Hákon Djurhuus, Fr. Bláhamar, Hans Iversen, P. H. Weihe, J. P. Davidsen, W. Smith.

Tiltaksmenn: A. Samuelsen, Poul Petersen, Martin Holm, Poul Nielsen, Johan Poulsen, Louis Zachariassen, P. M. Dam.

8. Kirkjustjórnin.

S. Ellefsen, Johan Poulsen, J. Fr. Øregaard.

9. *Grannskoðarar til Færø Amts Sparekasse.*
Ankjær-Jensen, Keypmannahavn, Haakon Dam, Sandi.
Tiltaksmaður: S. Hvidtfeldt, Tórshavn.
10. *Nevndin fyri Føroya realskúla.*
Jens Pauli í Dali, Tórshavn.
11. *Nevndin fyri Sf. „Føroyar“.*
O. J. Jensen, Tórshavn, P. M. Dam.
12. *Umboðsmann tingsins á aðalfundi Sf. „Føroyar“.*
Martin Holm.
13. *Umboðsmann tingsins á aðalfundi p/f Sjóvinnubankans.*
Martin Holm.
14. *Skúlabókanevndin.*
P. M. Dam.
Tiltaksmaður: J. H. Danhjörg, Porkeri.
15. *Stjórið fyri vinnulánsgrunnin.*
A. Samuelson.
Tiltaksmaður: Johan Poulsen.
16. *Grannskoðarar til vinnulánsgrunnin.*
J. H. Schröter, Tórshavn, og Hákon Dam, Sandi.
17. *Nevndin fyri kong Kristian X og Dronning Alexandrines Legat.*
Georg Lindenskov-Samuelsen, Tórshavn.
18. *Jótamerkillegatið.*
Edw. Mitens, Tórshavn.
19. *Búnaðarráðið.*
Anthonius Sørensen, Húsavík.
Tiltaksmaður: Árni Brattaberg, Vági.
20. *Búnaðarnevndir.*
Deild I: Thomas Thomsen, Viðareiði, í staðin fyri Just Justesen, Norðdepli.
Tiltaksmaður: Simon Frederiksen, Múla.
Deild II: Steffan Kunoy, Kunoy, í staðin fyri Niels P. Jacobsen, Húsar.
Tiltaksmaður: Johs. úr Hvalvík, Klakksvík.
Deild III: Daniel Klein, Gjógv.
Tiltaksmaður: Sofus Debes, Gjógv.
Deild IV: Wenzel Jacobsen, Glyvvar.
Tiltaksmaður: Thomas Thomsen, Strendir.
Deild V: Ole Jacobsen, Kvívík, í staðin fyri Daniel Joensen, Kvívík.
Tiltaksmaður: Johs. Hansen (á Sundinum), Kollafirði.

Deild VI: Trond Olsen, Velbastað, ístaðin fyri Johs. Dalsgaard, Hørvík.

Tiltaksmaður: Niels Nielsen, við Liða, Nólsoy.

Deild VII: Winther Lauritsen, Sörvági, í staðin fyri Joen Rasmussen, Sörvági.

Deild VIII: Johan Hentze, kongsbóndi, Sandi, í staðin fyri Johan Dalberg, Sandi, og Joen Trondersen á Trøð afturvaldur.

Tiltaksmenn: Martin Poulsen, Skopun.

Deild IX: Jens Sörensen, Trongisvági, ístan fyri J. P. Vang, Tvöroyri.

Tiltaksmaður: D. J. Mortensen, Øravík.

Deild X: Samuel Johansen, Vági, ístaðin fyri Johan Thomsen, Porkeri.

Tiltaksmaður: Samuel úr Skúvoy, Høvi.

21. *Vanlukkutryggingarráðið.*

H. A. Djurhuus, tilmurmaður, Tórshavn, P. M. Dam, Hákon Djurhuus.

Tiltaksmenn: Poul Hansen, grosserari, P. K. Mouritsen, Eliesar Jacobsen, Tórshavn.

22. *Planningsnevndin.*

H. J. Jacobsen, búfrøðingur, Tórshavn.

23. *Stýrið fyri Føroya brunatrygging.*

J. P. Davidsen, Johan Poulsen, Poul Petersen.

Tiltaksmenn: P. M. Dam, Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Martin Holm.

24. *Grannskoðari fyri Føroya brunatrygging.*

Gunnar Winther, Sandi.

25. *Nevnd viðv. netningagrundlistunum.*

Viggo Dahl, Vági, ístaðin fyri Joen Jacob Dahl, Vági.

26. *Nevnd fyri grannin „Føroyskt kirkjumál“.*

Hákon Djurhuus, J. Fr. Øregaard.

27. *Nevnd viðv. nr. IV 6: Øtoarp.*

Th. Petersen, Poul Nielsen, L. Zachariassen.

28. *1 lim í lönjarningargrann fiskimanna.*

Martin Holm.

29. *1. lim í nevnd viðv. nr. XIII- 22: Bumbuskaði í Klakksvík.*

Hákon Djurhuus.

30. *3-mannanevnd viðv. nr. II- 11: Lønningarlóg fyri lærarar.*

Th. Petersen, A. Samuelsen, P. M. Dam.

31. 5-mannanevnd viðv. nr. XI-1: „Smirit og Ternan“.
S. Ellefsen, P. Petersen, Kr. Djurhuus, J. P. Davidsen, H. Iversen
32. 3-mannanevnd viðv. nr. XI-1: „Smirit og Ternan“.
S. Ellefsen, Kr. Djurhuus, J. P. Davidsen.
33. 3-mannanevnd viðv. nr. XIII-6: *Listarsavn*.
R. Long, P. H. Weihe, W. Smith.
34. 3-mannanevnd viðv. nr. VIII-4: *Hövuðsumvölan av samferðslu-
vegum*.
Poul Petersen, Hans Iversen, J. P. Davidsen.
35. 3 limir í nevnd viðv. varðveittu av forminnum.
L. Zachariasen, Sverri Dahl, Tórshavn, P. Niclasen.
36. 4 manns til prísráð Føroya.
Poul Petersen, Jens Pauli av Reyni, Tórshavn, P. K. Mouritsen,
s.s., Meinhardt Lamhauge, s.s.
37. *Sendinevnd til Keypmannahavnar*.
Th. Petersen setti fram uppskot um at velja eina 7-mannanevnd
A. Samuelson setti fram uppskot um eina 9-mannanevnd og
Hákon Djurhuus setti fram uppskot um eina 3-mannanevnd.
A. Samuelson tók sitt uppskot aftur og Hákon Djurhuus tók sítt
uppskot aftur. A. Samuelson tók H. Djurhuus uppskot uppáftur
og fráfalið tað síðan. Uppskot Th. Petersens varð hildið samtykt
uttan atkvøðugreiðslu.
Eftir hesum uppskoti vóru valdir:
Kr. Djurhuus, A. Samuelson, Poul Petersen, Richard Long, Thor-
stein Petersen, P. M. Dam, L. Zachariasen.
38. 3-mannanevnd til hospitalastýrið.
Hans Debes Joensen, leikni Vestmanna, A. Samuelson, P. M.
Dam.
39. 1 lim til valutamiðstöðina.
Arnold Egholm, sparikassakasser, Tórshavn.
Tiltaksmaður: Peter Egholm, reiðari, Tórshavn.

XV. VAL AV LANDSTINGSMANNI

Ár 1947. 26. mars kl. 12 komu fólkalvaldu limir Lögtingsins saman í tingshúsinum í Havn at velja landstingsmann fyrí Føroyar.

Allir limir vóru á fundi uttan Th. Petersen, Hákon Djurhuus, Martin Holm, Richard Long, Fr. Bláhamar, Anth. Sørensen og S. Ellefsen.

Samsvarandi reglugerð Lögtingsins av 3. februar 1921 um skipanina, hareftir val av landstingsmanni skal fara fram, skipaði tingið seg við elsta tingmanni, A. Samuelson, sum formanni. Hann bað Poul Petersen og L. Zachariasen fyribils vera skrivarar.

Formaðurin setti fundin sum valforsanling.

Uppskot varð sett fram um at velja J. Fr. Øregaard til formann, og varð hetta hildið samtíkt uttan atkvøðugreiðslu.

J. Fr. Øregaard tók nú við fundarstýrinum.

Til skrivarar vórðu valdir Poul Petersen og L. Zachariasen.

Formaðurin greiddi frá grundlógini av 5. juni 1915 við broyttmann Lögtingsins av 22. mars í ár viðvíkjandi landstingsvalinum og legði afturat, at valið var kunngjørt í „Dimmaketting“ og við uppslag.

Formaðurin greiddi frá grundlógini av 5. juni 1935 við broytingum av 10. september 1920 §§ 36 og 37 og lóg um val til ríkisdagin av 11. apríl 1920 §§ 53—57 og las upp §§ 82 og 81.

Atkvøðuseðlar vórðu hýttir út, atkvøða greidd og seðlarnir flýggjaðir inn aftur.

Aftaná at seðlarnir vóru blandaðir saman í eini kurv, vórðu teir tiknir upp ein í sein og nummereraðir. Formaðurin las upp nøvnini, sum vóru skrivað undir rúðrikkini: Landstingsmaður.

Poul Nielsen fekk 10 atkvøður.

3 seðlar blankir.

Við 2. atkvøðugreiðslu varð úrslitið:

Poul Nielsen fekk 10 atkvøður.

3 seðlar vóru blankir.

og við 3. atkvøðugreiðslu var tað sama úrslitið.

Formaðurin ladi av nýggjum teir seðlarnar, sum nýttir vórðu við valið av landstingsmanni. Hann las upp tey nøvn, sum stóðu ovast millum tiltakskandidatarar. Navn Peter Mohr Dams kom fyrí 10 ferðir, og varð hann tí valdur til fyrsta tiltaksman. Hansara navn varð strikað av seðlunum og seðlarnir upplisnir aftur. Navn Hans Iversens kom fyrí 9 ferðir, og varð hann tí valdur til annan tiltaksman. Hansara navn varð strikað av atkvøðuseðlunum og seðlarnir uppaltur lísir.

Navn Joen Peter Davidsens kom fyrri 10 ferðir, og var hann lí valdur til triðja tiltaksmann.

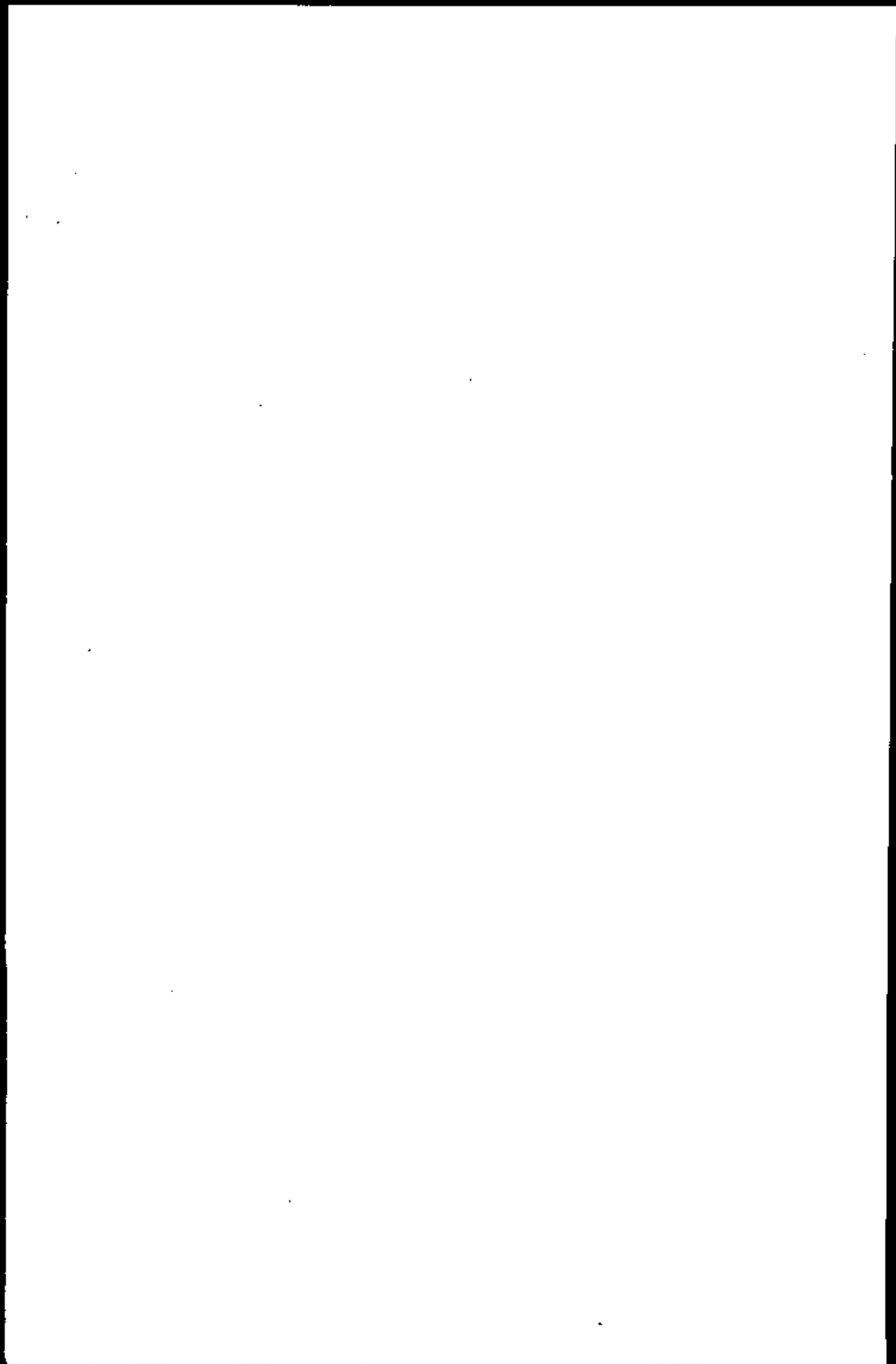
Poul Niclasen svaraði uppá fyrispurning frá formanninum, at hann tók við valinum.

Valröv vórðu skrivaði í tveimum einfakum og undirskrivað av formanninum og skrivaranum.

Atkvøðuseðlarnir vórðu í innsiglti hjú lagdir gerðabókini.

Gerðabókin varð upplisin og samtykt.

Tingið endaði 29. mars, og fundirnir vóru 94.

ROKNSKAPIR
OG
FÍGGJARSTANDUR
LØGTINGSINS
1945

Amts

Roknskapur

Inntøkur:

		Veggjaraetlan:	
		Kr. øyr.	Kr. øyr.
§ 1.	a. Jarðaskattur	9.000,00	8.967,88
	b. Løgtingsskattur	2800.000,00	3462.094,72
	c. Tollur	700.000,00	1741.973,50
	d. Skipagjald	5.000,00	4.155,90
	e. Handilsloyvir	1.500,00	2.425,00
	f. Vinningsbýti	13.000,00	13.000,00
	g. Stuttleikaskattur	35.000,00	47.443,39
	h. Álíknað kommununum	60.000,00	60.000,00
	i. Inntøka av grindaveiðu	500,00	5.251,14
	j. Rentur av lögtingsskatti o. a.	15.000,00	16.589,20
	k. Rentur	2.500,00	12.061,01
	l. Ymist	5.000,00	22.559,56

At flyta . . . 3646.500,00 5396.521,30

grunnurin.

fyri 1945.

Útreiðslur:

	Figgjarætlan	
	Kr. oyr.	Kr. oyr.
§ 2. Løgting og løgtingsstovnar:		
a. Tingmannaløn	70.000,00	60.068,08
b. Løgtingsskrivstovan	34.000,00	34.510,56
c. Likningarráðið	26.000,00	30.990,58
d. Løgtingsverkfæðingurin	30.000,00	38.257,27
e. Priskontrolráðið	20.000,00	29.140,36
f. Løgtingshúsið	7.000,00	7.430,77
g. Prentan o. a.	10.000,00	14.494,22
§ 3. Sjúkrahús, lækna- o. t.:		
a. Sjúkrahúsin	375.000,00	626.564,11
b. Bróstsjúkrahúsið	125.000,00	298.403,29
c. Hvíldarheimið «Naina»	10.000,00	10.000,00
d. Harsóttir	5.000,00	10.473,91
e. Ljósmeður	15.000,00	14.850,87
f. Lækna-	5.000,00	6.609,89
g. Karantenuútreiðslur	1.000,00	
h. Lasarettir og eykalækni	5.000,00	16.772,03
i. Sjúkrahjálpi o. a.	8.000,00	5.111,86
§ 4. Skúla- og mentunarmál:		
a. 1. Læraralønir	150.000,00	158.454,20
2. Dýrtíðarviðbót	250.000,00	418.089,16
b. Løgtingsins studentaskeið	33.000,00	32.650,92
c. Studningur til næmingar:		
1. Til skúlabørn	1.400,00	1.400,00
2. Ferðaútreiðslur	600,00	
3. Læraraskúlanæmingar	2.000,00	2.000,00
4. Bygdanæmingar í realskúla og á studenta-		
skeiðinum	10.000,00	5.500,00
5. Læraranámskeið	5.000,00	7.950,80
6. Lærdaskúlalestur	8.000,00	3.915,00
7. Lesandi í Danmark og Íslandi	5.000,00	
8. Handverks-, jarðabrúks- og handilsskúla-		
næmingar	10.000,00	13.300,00
d. 1. Amtsbókasavnið	7.060,00	8.499,25
2. Bókasavnið á Tvøroyri	1.000,00	1.000,00
3. Skjalasavnið	3.875,00	6.701,75
e. Realskúlin	10.000,00	7.500,00
f. Føroya Fólkaháskúli	6.000,00	4.500,00
g. Fimleikagrunnur Føroya	50.000,00	50.000,00
h. Nýggir skúlar	90.000,00	45.750,00
i. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	2.000,00
j. Barnaheimið	5.000,00	5.000,00
k. Útgrefstur, uppskrivan av staðarnøvnum o. t.	5.000,00	3.945,15
l. Ymiskir studningar og heiðurslønir	11.200,00	8.700,00
m. Ymist	10.000,00	1.372,50

At flyta... 1422.100,00 1991.906,53

Inntøkur:

Fleggjarættlan:

Kr. byr. Kr. byr.

Flutt. . . 3646.500,00 5396.521,30

3646.500,00 5396.521,30

		Fígglarættan	
		Kr. öyr.	Kr. öyr.
§ 5. Landbúnaðurinn:	Flutt...	1422.100,00	1991.906,53
a. Jarðagrunnurinn		10.000,00	5.000,00
b. Búnaðarnevndir		2.500,00	2.500,00
c. Føroya Búnaðarfelag		600,00	
d. Landbrúksráðið til húsdjóraalan		5.000,00	
e. Uppdyrkingar og útskiðtingararbeiði		125.000,00	109.246,40
f. Djóralæknin		2.575,00	1.000,08
g. Annað		1.500,00	29.390,80
h. Landbrúkskúli		20.000,00	
§ 6. Samferðslumál:			
a. Havnir, brýr og lendingar:			
1. Størrí havnir		400.000,00	632.549,10
2. Brýr og lendingar		300.000,00	280.608,76
b. Vegir		450.000,00	560.282,67
c. Veggrunnurin		10.000,00	10.000,00
d. Smíð		100.000,00	222.000,00
§ 7. Social mál:			
a. Socialhjálpi		100.000,00	139.066,26
b. Einkjubørn		15.000,00	10.256,29
c. Dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar, einkju- børn o. t.		375.000,00	502.964,02
d. Til grunnin fyri óarbeiðsførar fiskimenn		10.000,00	10.000,00
§ 8. Lógreglumál o. a.:			
a. Dóms- og lógreglumál		15.000,00	32.793,95
b. Valum viðvíkjandi		2.000,00	6.183,32
c. Ferðaútreiðslur sýslumanna		3.000,00	2.984,05
§ 9. Ymist:			
a. Landsnevndin til ymisk yrkismál		10.000,00	11.365,27
b. Skaðabætur, kreppufyriskipanir o. t.		80.000,00	239.941,06
c. Óvanligar útreiðslur		15.000,00	31.453,58
§ 10. Eftirlønir:			
Til eftirlønargrunn lögtingsins		25.000,00	25.000,00
Eftirløn frk. Berg		2.000,00	2.000,04
— M. Johannesen		1.140,00	1.140,00
— Dan. Høydal		3.850,00	3.850,08
§ 11. Kirkjugrunnurinn:			
a. Vanligur studningur		20.000,00	20.000,00
b. Eykastudningur fyri 1944		15.000,00	15.000,00
Flogvøllurin í Vágum			16.808,46
Grunnurin f. umboðsmenn til Íslands og Bretlands			16.421,55
Asfaltkeyp			80.000,00
«Fæðrelands Vel»			100.000,00
Endurgjald útflutning isfisk			35.006,00
Konto avskrivnan ymisk lán			100.000,00
Munur		105.200,00	182.646,13
		3646.500,00	5396.521,30

Fíggjarstandur

Ognir:

	Kr. øyr.
1. Eftirstøða av jarðaskatti	14.900,60
2. " " skatti álíknaður kommunum	36.908,90
3. " " lögtingsskatti	1.515.348,00
4. Eftirstøða av sektum	48.000,00
5. Fyriframgreiðslur:	
Delinkventútreiðslur	2.000,00
Miðvág og Skopun havn	165.639,56
Útr. viðv. sinnisjúk í Bretlandi og serforsorg	18.990,65
Annað	8.795,00
6. Lán	207.388,52
7. Lán frá socialgrunninum til Vágs ravmagnsverk	290.398,10
8. Hjá bankum og sparikassa	524.714,33
9. Í millumrokning við ríkiskassan	153.164,35
10. Kassabeholdningur	2.737,58
11. Tilgóðar hjá vøruhandlinum	1.500.000,00
12. Í millumrokning við ymisk fond o. t.:	
Bróstsjúkrahúsið	17.593,22
Sjúkrahúsini	164.528,07
Studentaskeiðið	1.520,00
Kavarabúnið	109,46
13. Lutabrev	130.000,00
Skip	280.000,00
Ilús	335.000,00
14. Goldið ríkiskassanum viðv. láni til Vágs ravmagnsverk	250.000,00
15. Lán frá vinnulánsgrunninum	1.468.316,81
	7.136.053,15

amtsgrunnnsins 3. des. 1945.

Skuld:

	Kr. øyr.
1. Færø Amts Sparekasse	36.250,00
2. Obligatióslán til vøruhandilin (1941) ..	780.300,00
3. Obligatióslán til vinnulánsgrunnin (1945) ..	994.400,00
4. Amtsfátækragrunnurin	122.663,67
5. Kirkjugrunnurin	38.359,42
6. Dr. J. Jacobsens legat	15.480,23
7. Vegagrunnurin	48.165,97
8. Grindagarnið	1.771,73
9. Fimleikagrunnurin	41.795,40
10. Konto fyri vegstudningi	400.000,00
11. Kvæðaaavskrivan	3.178,80
12. Útvarpsgrunnurin	60.000,00
13. Vinnulánsgrunnurin	1.313.165,33
14. Socialgrunnurin	1.131.076,50
15. Ábyrgdargrunnurin	355.000,00
16. Tiltaksgrunnurin	670.000,00
17. Eftirlønargrunnur lögtingsins	100.000,00
18. Eftirlønargrunnur bróstsjúkrahúsins	8.481,45
19. Konto: avskrivan lán	100.000,00
20. Ogn pr. 1. januar 1941	589.680,29
21. Ogn pr. 1. januar 1945	143.638,23
Avlop	182.646,13

 7.136.053,15

Løgtingsins

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Løgtingsstudningur	31.650,92
II. Tórshavnar kommuna	1.000,00
III. Næmingar	12.660,00
	45.310,92
Eftirstøður	1.560,00

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Rentur	1.093,84
II. Arvagjald	10.451,01
III. Sektir	3.100,00
IV. Gjöld fyri handilsloyvi, firma og prókura	3.322,50
	17.967,35

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr. øyr.
Obligatióir (Oyndarfjørður og Sunnhøur)	4.309,31
Eftirstøður	9.624,50
Færø Amts Sparekasse*)	32.874,23
Í rokning við amtsgrunnin	89.789,44
	136.597,48

*) Arvagjald, harav tað mesta óivað verður at afturrinda.

Studentaskeið.

fyrir 1945.

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
A. Læraralönir	42.555,12
B. Leiga, ljós, hiti og reingern	2.400,00
C. Undirvisingartílfar	48,40
D. Ymist	407,40
E. Frípláss	100,00
	45.310,92

Lögtingsins.

fyrir 1945.

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
A. Alimentation	1.706,25
B. Studningur til fátækra útreiðslur í ymsum sökum	
C. Ymist	17,40
Munur	16.243,70
	17.967,35

31. dec. 1945.

Nettoogn

136.597,48

Kirkju

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr.	öyr.
A. Endurgjald fyri tiggjunda	7.800,00	
B. Innflutningsgjald	20.000,00	
C. Eykastudningur úr amtsgrunninum	15.000,00	

 42.800,00

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr.	öyr.
Í rokning við amtsgrunnin	38.359,42	
Lán til «Indre Mission»	34.866,45	
	73.225,87	

grunnurin.

fyri árið 1945.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
I. Studningur til kirkjugarðar	672,00
II. Umvølingar	23.202,33
III. Prestaflutningur	3.700,00
IV. Ymist	27,60
Munur	15.198,07
	42.800,00

31. dec. 1945.

Skuld:

	Kr. øyr.
Til Tórshavnar kirkju	3.885,98
Nettoogn	69.339,89
	73.225,87

Skúla

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
1. Ríkisstudningur	46.715,30
2. Rentur	1.534,78
3. Endurgjald av Rerslev kirkjutiggjundum	14,33
4. Endurgjald av eftirlønarútreiðslum	766,60
5. Studningur til uttanbyggja næmingar	1.200,00
6. Studningur frá Tórshavnar bý	150,00
7. Næmingarnir	18.388,75
8. Læraraskúlin	900,00
9. Leiga	3.746,00
10. Innkomnar eftirstøður	1.146,85
11. Amtsgrunnurin studning	10.000,00

 84.562,61

grunnurinn.

fyri árið 1945.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
1. Eftirløn	2.298,16
2. Læraraløn	54.947,96
3. Studningur til uttanbúggja næmingar	1.200,00
4. Løn roknskaparhaldarans o. t.	450,00
5. Skattur	991,60
6. Trygging	892,00
7. Umvølingar og keyp av nýggjum búnyttum	3.843,64
8. Ljós og hiti	8.287,95
9. Reingeran	7.583,99
10. Undirvísingartilfar o. t.	763,86
11. Aðrar útreiðslur	502,35
12. Eftirstøður pr. 31. desbr. 1944	967,35
13. Avskrivað	140,00
Munur	1.693,75
	84.562,61

Grunnurin 31. december 1945:

	Kr. oyr.
Rentuberandi peningur	36.490,92
Í sparikassa, banka og kontant	7.045,80
	43.536,72

Eftirlønargrunnur realskúlans.

Kr. oyr.
17.131,17

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. øyr.
Realskúlalegatið 31. desember 1945	1.659,43
Eftirlønarlegatið	3.211,92

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. øyr.
31. desember 1945	2.462,82

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Rakstrargrunnur í ársbyrjan	151.557,27
II. Eftirlønarfrádrag	5.017,74
III. Refusión av goldnari eftirløn	81.097,32
IV. Frá kommununum	16.368,64
V. Rentur*)	56.029,24
VI. Ríkisstudningur	14.000,00
VII. Løgtingsstudningur	2.000,00
	326.070,21

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
A. Eftirløn	101.428,04
B. Flutt til kapitalkonto	82.048,66
C. Løn roknskaparhaldarans, porto o. t.	716,80
D. Rakstrargrunnurin 31. desember 1945:	

	Kr. øyr.
Færø Amts Sparekasse	99.260,12
Kassapeningur	42.616,59
	141.876,71
	326.070,21

Kapitalkonto.

	Kr. øyr.
31. desember 1945; Obligationir	199.520,00
Færø Amts Sparekasse	22.842,28
Føroya Banki	226.344,21
	249.186,49
	448.706,49

*) Rentur av øllum skuldabrevum, undantikið statsskuldabrev frá 1940 til 1945, íroknað.

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. öyr.
Grunnurin 1. apríl 1945.....	117,63
Ríkisstudningur	8.000,01
Lögtingið	10.499,25
Tórshavnar kommuna	1.955,00
Ymist	574,81
	21.146,70

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
Hall 1. apríl 1945	1.439,25
Løn	8.385,00
Eftirløn	2.000,00
Ljós og hiti	3.195,33
Bókakeyp og innbinding	1.926,10
Rentur og avborgan	935,00
Útreiðslur til telefon, skatt og trygging	658,00
Umvælan	636,69
Reingeran, porto, frakt o. t.	1.896,24
Kassapeningur 31. mars 1946.....	75,09
	21.146,70

Skjalasavnið.

Inntøkur:

	Kr. öyr.
Ríkisstudningur	1.850,00
Løgtingsstudningur	6.876,75
Skuld 31. mars 1946	1.090,65
	9.817,40

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
Skuld 1. apríl 1945	301,52
Løn	8.550,00
Ljós og hiti	561,08
Rentur og avborgan	165,00
Telefon og reingeran	73,50
Ymist	166,30
	9.817,40

Kavarabúnin.

	Kr. öyr.
Grunnurin 31. desember 1945:	
Amtsgrunnurinn skuld.	109,46

Hansenske Legat.

	Kr. öyr.
Grunnurin 31. mars 1946.	221,37

Fonden for forulykkedes efterladte.

	Kr. öyr.
Grunnurin 31. desember 1945.	25.157,90

Grindagarnið í Vestmanna.

	Kr. öyr.
Grunnurin 31. desember 1945: Amtsgrunnurinn	1.771,73

Dr. phil. Jakob Jakobsens Legat.

	Kr. öyr.
Grunnurin 31. mars 1946.	15.480,23

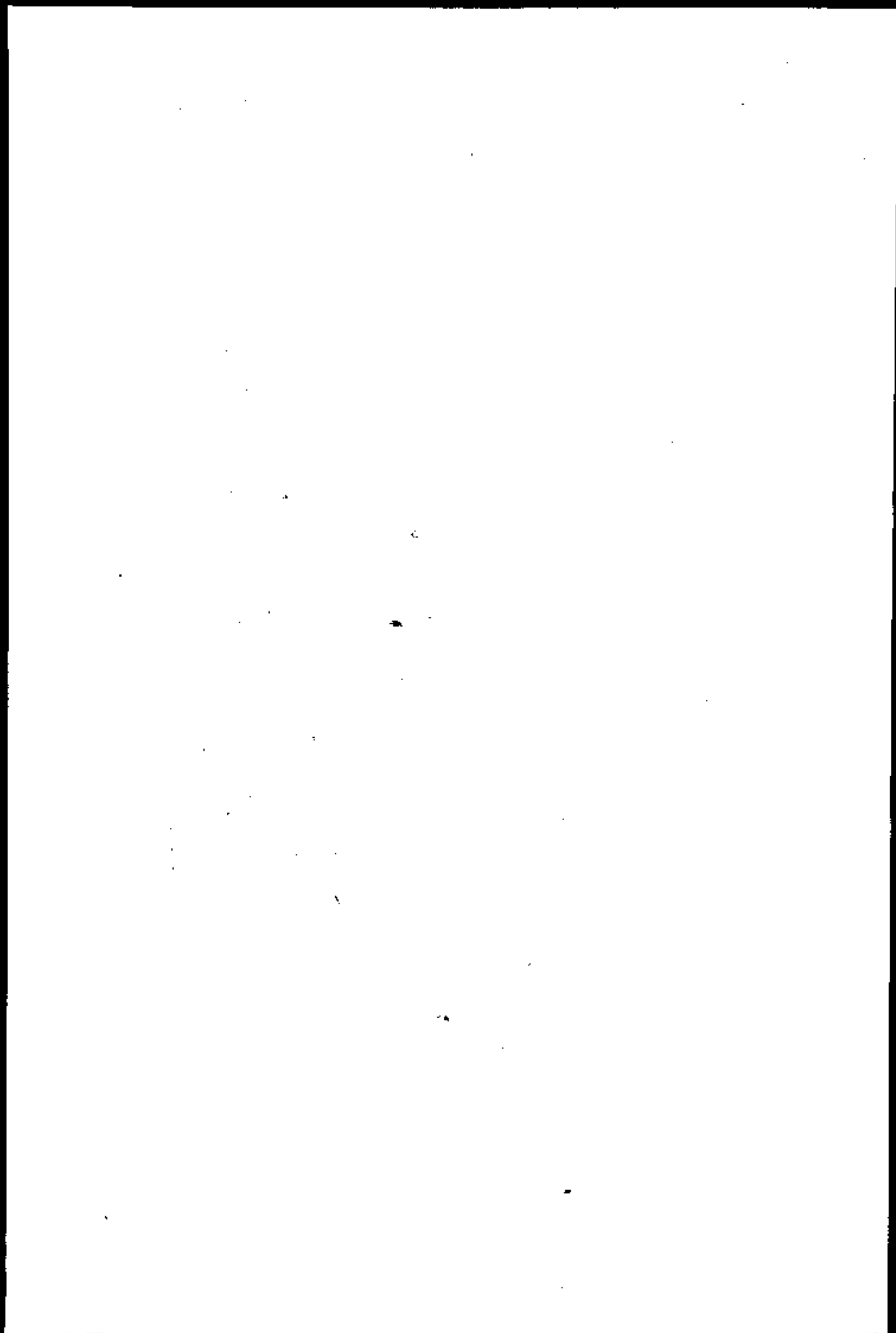
Frágreiðing

viðvirkjandi

virki Føroya bróstsjúkrahúsins

og T. B.

1945

Aarsberetning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus

ved Overlæge Vilh. Magnussen.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Afdelingen	55	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	48	—
I Aarets Løb udskreves	44	—
Tilbage ved Aarets Slutning	59	—

De 44 udskrevne Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Eiði	2	Skopun	2
Fuglafjørður	1	Søldarfjørður	2
Gjógv	2	Strendur	2
Hósvík	1	Syðrugøta	1
Hvannasund	2	Sorvágur	2
Klakksvík	3	Tjørnuvík	1
Kollafjørður	1	Tøftir	1
Lambi	1	Tórshavn	6
Lopra	1	Tvøroyri	5
Miðvágur	1	Vágur	5
Sandur	1	Vestmanna	1

2) Efter Køn:

Mandlige	35	Kvindelige	9

3) Efter Alder:

10-14 Aar	1	30-39 Aar	10
15-19 —	6	40-49 —	3
20-24 —	8	50-59 —	3
25-29 —	13		

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.....	38	Pleuritis exsudativa	4
Lukket, aktiv Tub. pulm.....	2		

Komplikationer:

Achylia gastrica	4	Laryngitis tub.	3
Ascites	1	Lues	2
Enteritis tub.	4	Pleuritis exsudativa	6
Epididymit tub.	1	Tub. claviculæ.....	1
Hæmoptysis.....	14	Urethritis gon.	2

Resultater af Behandlingen:

Tilsyneladende helbredet	3	Uforandret	6
Betydeligt bedret	11	Forværret	7
Bedret	10	Døde.....	7

Særlige Behandlingsmaader:

Med Pneumothorax behandledes 14 Patienter.
 Med Thoracoplastik behandledes 4 Patienter.
 Med Lys behandledes 4 Patienter.
 Med Phrenicoexairese behandledes 1 Patient.

Overflyttede Patienter:

Til Dronning Alexandrines Hospitals Tuberkuloseafdeling overflyttedes 2 Patienter.

Til Dronning Alexandrines Hospitals almindelige Afdeling overflyttedes 3 Patienter.

Der er foretaget 108 Røntgenfotografetinger og 675 Røntgengenemlysninger (Tuberkulosestationen ikke medregnet).

Dronning Alexandrines Hospitals Tuberkuloseafdeling for Aaret 1945

ved Overlæge Vilh. Magnussen.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Afdelingen...	16	Patienter
I Aarets Løb indlagdes.....	28	—
I Aarets Løb udskreves	25	—
Tilbage ved Aarets Slutning	19	—

De 25 udskrevne Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Eiði	1	Saltangará	1
Gjógv	2	Skipanes	1
Glyvra	1	Servágur	1
Húsavík	1	Tjørnuvík	1
Hvannasund	1	Toftir	1
Klakksvík	4	Tórshavn	2
Kollafjørður	1	Vágur	1
Mykines	1	Vestmanna	3
Porkeri	1	Viðareiði	1

2) Efter Køn:

Mandlige	17	Kvindelige	8

3) Efter Alder:

0—4 Aar	1	25—29 Aar	9
5—9 —	1	30—39 —	5
15—19 —	3	40—49 —	1
20—24 —	4	60—69 —	1

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.	13	Tub. miliaris	1
Lukket, aktiv Tub. pulm.	3	Operation, thoracoplastic, sequel	1
Inaktiv Tub. pulm.	4	Pneumonia lobaris	1
Pleuritis exsudativa	2		

Komplikationer:

Adenit. colli	1	Epididymit. tub.	1
Achylia gastrica	2	Graviditas	1
Bronchitis	1	Hæmoptysis	4
Enteritis tub.	2	Laryngit. tub.	1

Resultater af Behandlingen:

Betydeligt bedret	5	Forværret	1
Bedret	8	Døde	4
Uforandret	7		

Særlege Behandlingsmaader:

Med Pneumothorax behandledes 5 Patienter.
 Med Thoracoplastik behandledes 1 Patient.
 Med Lys behandledes 4 Patienter.

Overflyttede Patienter:

Til Færø Amts Tuberkulosesygehus overflyttedes 5 Patienter til
 Behandling for Lungetuberkulose.
 Til Dronning Alexandrines Hospitals almindelige Afdeling over-
 flyttedes 1 Patient til Fødsel.

Figgjarligt yvirlit.

Samlað tal av sjúkradögum í árinum: 21.027.
 Miðalfjöld í árinum: 57,61.
 Yvir hægstu ásettu fjöld: 2047 dagar.

Roknskapur 1945.*Inntøkur:*

	1944	Budget 1945	1945
A. Sjúklingagjald	20.354,00	20.000,00	21.027,00
B. Studningur frá ríkiskassanum	57.096,00	56.940,00	56.940,00
C. Urtagarður og húsdjór	3.536,40	3.000,00	2.759,20
D. Ambulant röntgenfotografering	385,00	-	480,00
E. Afturrindan av jarðarferðarútreiðslum ..	1.255,00		1.320,00
F. Ymist	219,52		2.166,79
G. Løgtingsstudningur	133.911,02	124.760,00	296.903,29
H. Munur	36.508,43		
	253.265,37	204.700,00	381.596,28

Útreiðslur:

1. Løn	35.678,27	36.000,00	39.495,64
2. Kostarhald	126.815,40	90.000,00	108.389,26
3. Hiti og ljós	32.888,26	36.000,00	24.356,82
4. Urtagarður og húsdjór	813,00	3.000,00	298,00
5. Medicin	4.679,20	6.000,00	7.199,71
6. Umvælan av húsum	26.174,39	8.000,00	7.792,87
7. Inventar og maskinur	7.497,30	9.000,00	9.712,12
8. Röntgen	2.555,94	3.000,00	45,00
9. Vask og reingeran	6.691,89	7.000,00	5.673,63
10. Trygging o. t.	1.329,72	1.500,00	1.310,00
11. Skrivstovuhald o. a.	3.370,21	1.700,00	1.998,04
12. Koyrsla o. t.	1.421,00	2.000,00	1.895,00
13. Ymist	3.177,79	1.500,00	2.852,74
14. Avskrivað	173,00		158,00
15. Hall fyri 1944			170.419,45
	253.265,37	204.700,00	381.596,28

Ognir og skuld:

	31. dec. 1944	31. dec. 1945
Ognir: Eftirstöður fyri sjúklingar	14.837,73	17.023,22
— — jarðarfetðarútreiðslur	323,00	570,00
	<u>15.160,73</u>	<u>17.593,22</u>
Skuld: Til amtsgrunnin	185.580,18	0,00

Viðmerkingar.

<i>ad</i> Konto 1. Lönir:	Kr. oyr.
Lön til 1 yvirlækna	7.724,00
— — 1 hjálparlækna	2.000,00
— — 1 yvirsjúkrasystur	2.953,69
— — sjúkrasystur	4.850,10
— — 1 ekonoma	2.180,85
— — 1 portar	5.316,00
— — 1 umsjónarmann	1.300,00
Arbeidskonur og onnur hjálp	11.296,00
Hjálp í frítíð og undir sjúku	1.026,56
Flutningur til hjálparlæknan	150,00
Til eftirlønargrunnin	362,44
Grannskoðan	110,00
Ymist	226,00
	<u>39.495,64</u>

<i>ad</i> Konto 2. Kostarhald:	Kr. oyr.
Útreiðslur	108.389,26
Kostarhaldið: Kr. 5,15 pr. sjúkradag (seinasta ár kr. 6,23)	
— : Kr. 4,15 pr. kostdag (seinasta ár kr. 5,05)	

<i>ad</i> Konto 3. Hiti og ljós:	Kr. oyr.
190450 kg kol	17.578,25
465 hl kokes	3.952,50
Elektricitet til ljós	2.201,20
— — tekniska nýtsla	194,54
Ymist	430,33
	<u>24.356,82</u>

<i>ad</i> Konto 7. Inventar:	Kr. oyr.
Nýtt inventar	9.431,57
Umvælingar	280,55
	9.712,12

<i>ad</i> Konto 9. Vask og reingern:	Kr. oyr.
Sápa, soda, skúripulvur o. a.	2.673,63
Vask av klæðum	3.000,00
	5.673,63

<i>ad</i> Konto 10. Trygging o. t.:	Kr. oyr.
Brunatrygging	1.140,00
Vanlukkutrygging	170,00
	1.310,00

<i>ad</i> Konto 11. Skrivstovuhald:	Kr. oyr.
Lýsingar o. a.	416,65
Telefonsamtalur og telegrammir	1.155,39
Telefonhaldaragjald	426,00
	1.998,04

Tórshavn, 3. august 1946.

Løgtingsskrivstovan.

Frágreiðsla um raksturin
av
Telefonverki Føroya Løgtings
fyri árið 1945

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to capture both quantitative and qualitative data.

The third part of the paper presents the findings of the study. It shows that there are significant differences in learning outcomes between students from different cultural backgrounds. These differences are attributed to a variety of factors, including language barriers, social norms, and access to resources.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for education. It suggests that educators should take steps to create a more inclusive and culturally responsive learning environment. This can be achieved through a variety of strategies, such as using culturally relevant materials, providing language support, and fostering a sense of community.

1. Ymis brek.

a. Landlinjurnar.

Tá vika var gingin av januar legðist stórkavi, sum vardi mánaðin út. Hetta førði ymsar trupulleikar við sær á meginlinjunum, men stórbrek vóru eingi at kalla. Annars kunna vit ikki siga, at linjurnar vóru væl fyri, við tað at spart var bæði við at útskifta trád og steyrar vegna tilfarstrot.

b. Sjókaðalarnir.

Kaðalsambandið við Hest og Sandoy, sum hevði ligið avbrotið undir krígunum, kom aftur í lag seinna part á sumrinum við tað, at nýggjur kaðal varð lagdur um firðirnar. Hin gamla kaðalin tordi verkið ikki at taka upp aftur, av tí at minur høvdu verið lagdar niður bæði í Hestfirði og Skopunarfirði undir krígunum.

2. Høvuðseftirlit.

Útskipt varð lítið og einki av linjum vegna tráðtrot, men ymsar staðir um oyggjarnar vórðu vavini á klókkunum eftirhugd og gjørd av nýggjum.

3. Nýbygging.

Nýbyggingin á verkinum hevur mest verið ein vøkstur í telefonfelagatalinum. Tilgongdin her hevur verið nógv størri enn telefonverkið hevur verið ført fyri at fremja. Tilfarið, sum hevur kunnað fingist til vega, hevur aldri svarað til eftirspurnar, hvørki tráðtilfar, apparat ella vekslaraborð.

4. Støðir, telefonfelagar og telefonlinjur.

Um áramótið 1945–46 vóru 99 listaførandi støðir. Av ikki listaførandi støðum vóru 4 (Gjógvín, Hattarvík, Skælingur og Syðradalur S), og umframt vóru 2 samtalustøðir (Kaldbakshotnur og Kolbeinagjógv). Saltnes var vorðin støð, og Nesvík var hirturfallin. Av støðum, sum bert vóru radiostøðir, vóru við ársenda 4 (Fugloy, Nólsoy, Skúvoy og Koltur).

Umframt var radiostøð á Viðareiði, í Tórshavn og á Sandi, harumframt Dímun, sum er at rokna sum telefonfelagi av Sandi. Tórshavn hevur radio samband við vitarnar á Borðuni og í Mikinesi, sum eisini verða roknaðir fyri telefonstøðir (í Mikinesi tó sjálv bygdin gjøgtum linju).

Við árs enda høvdu fylgjandi telefonstøðir telefonfelagar sum viðmerkt í tølum:

Argir	2	Kvívik	9	Signabøur	3
Árnafjørður	1	Lambi	2	Skálavík	2
Borðan	1	Langasandur	1	Skáli	7
Bøur	2	Leynar	2	Skopun	4
Eiði	7	Lorvík	6	Strendur	20
Elduvík	1	Miðvágur	19	Streymnes	2
Fámjin	1	Nes	3	Stykkid	1
Froðbøur	1	Norðdepil	3	Sund	1
Fuglafjørður	29	Norðradalur	3	Sunnbøur	4
Funningur	1	Norðragøta	4	Svínoy	3
Gjógv	2	Norðskáli	3	Syðradalur	1
Haldórsvík	8	Oyndarfjørður	2	Syðrugøta	12
Hestur	1	Oyrareingir	6	Søldarfjørður	3
Hósvík	2	Oyri	5	Sørvágur	21
Hov	2	Porkeri	6	Todnes	4
Húsavík	1	Rituvík	3	Toftir	17
Hvalbøur	9	Saksun	1	Tórshavn	594
Hvalvík	4	Saltangará	13	Tvøroyri	99
Hvannasund	2	Saltnes	1	Vágur	73
Kaldbak	2	Sandavágur	14	Velbastaður	2
Kirkjubøur	4	Sandur	16	Vestmanna	43
Klakksvík	144	Selatrað	4	Viðareiði	9

Við árs byrjan vóru 1186 telefonfelagar við 1385 apparatum og við árs enda 1278 telefonfelagar við 1480 apparatum, 94 felagar vóru komnir afturat og 2 fráfarir.

Longdin av telefonlinjum var:

Linjur millum bygda:	688,0 km	tvíleiðara	luftlinjur
	128,5	—	einleiðara
	120,0	—	tvíleiðara sjókaðal
	12,3	—	einleiðara
Innanbyggja linjur:	270,0	—	tvíleiðara
	350,0	—	— jarðkaðal

5. Raksturin.

Inntøkan av telefonfelagagjaldi hevur verið kr. 143.880,65 móti kr. 111.609,90 í 1944. Tað er ein framgongd uppá kr. 32.270,65.

Tað eru ferdar 330.876 gjaldsamtalur móti 332.643 í 1944.

Inntøkan av samt., telefontelegrammum, boðum og eykagjaldi í 1945 hevur verið kr. 384.618,44 móti kr. 289.763,75 í 1944.

Inntøkan av telegraftelegrammum er kr. 18.467,18 móti kr. 12.108,57 í 1944.

Ymsar inntøkur hava givið kr. 27.798,16 móti kr. 32.293,85 í 1944.

Øll ársinntøkan í 1945 er kr. 574.764,43 móti kr. 445.648,08 í 1944. Henda stóra inntøkuhækkan er mest orsakað av takshækkan frá 1. jan. 1945.

Útreiðslurnar í 1945 eru:

Rakstrarútreiðslur (stjórnarútreiðslur, rakstur støðanna, umvøling, ymsar útreiðslur og ótøkar eftirstøður) ..	kr. 488.025,26
Nýbygging	— 217.328,40
	kr. 705.353,66

Ágóðin á ársroknskapinum, burtursæð frá nýbygging, er so statt kr. 86.739,17. Taka vit nýbyggingarútreiðslurnar frá, hevur raksturin givið eina verunliga minkan av verksins peningaognum av kr. 130.589,23.

Verkið, sum áður var skuldafrítt, tók í 1945 nýtt lán, stórt 200.000,— kr., í Færø Amts Sparekasse til keyp av telefonkaðalum frá bretsku hermaktini.

Ógjørligt er enn hjá verkinum at tilfríðsstilla eftirspurnan eftir nýggjum telefonum. Í Havn gerst einuki, av tí at telefonbotðini eru full, og telefonhúsið er ov lítið. Uppskot um nýbygging av støðini í Havn, varð sent tinginum í 1944.

Uttan at upptaka stór lán kann verkið ikki fremja tær nýbyggingar, sum standa fyri.

Stórir trupulleikar eru við at fáa fólk til telefontænastu hjá verkinum. Hetta tarnar arbeiðið ógíluga nógv.

Tað verður tí neyðugt at hækka lønirnar fyri at verkið ikki skal líða ov nógv undir hesum trupulleikum.

Louis Zachariassen.

Telefonverk

Roknekapur

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Ognir hin 1. jan. 1945	250.949,82
II. Telefonfelagagjald	143.880,65
III. Telefonstöðirnar	384.618,44
IV. Telegramm	18.467,18
V. Ymsar inntøkur	27.798,16

.....
825.714,25

Eftirlønargrunnur Telefonverksins 1945.

	Kr. øyr.
Ognir hin 31. december 1945	27.073,97

Figgjarstandur verksins

Ogn:	Kr. øyr.
a. Kassapeningur	272.159,95
b. Í sparikassa og banka	17.813,94
c. Skuldarbrøv frá Føroya lögtingi	18.000,00
d. Eftirstøður	120.056,62
	428.030,51
Verksins bókførda virði	1.314.642,65

Føroya lögtings.

fyrí árið 1945.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A. Stjórnarútreiðslur		61.391,82
B. Rakstur støðanna		164.499,37
C. Umvøling		234.638,15
D. Nýbygging		217.328,40
E. Ymsar útreiðslur		27.276,62
F. Otøkar eftirstøður		219,30
G. Ognir hin 31. december 1945:	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Í Føroya Amts Sparikassa	17.676,63	
Í Sjóvinnubankanum	137,31	
	—	17.813,94
3 % skuldarbrøv frá Føroya lögtingi		18.000,00
Eftirstøða eldri enn 1 mánaður		58.875,38
— frá dec. 1945		61.181,24
Kassapeningur		272.159,95
		428.030,51
Skuld fyrí telegr. nov. des. 1945	57.774,95	
— til Sparikassan	198.083,40	
— til Føroya Banka	51.811,57	
		307.669,92
		120.360,59
		825.714,25

31. desember 1945.

Skuld:

	Kr. oyr.
1. Store Nordiske Telegrafsekskab	57.774,95
2. Føroya Amts Sparikassi	198.083,40
3. Føroya Banki	51.811,57
Ojavni	120.360,59
	428.030,51

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased by 50% (Mental Health Foundation 1999). The prevalence of mental health problems has increased in the general population, and the incidence of mental health problems has increased in the prison population.

There is a growing awareness of the need to address the mental health needs of prisoners. The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

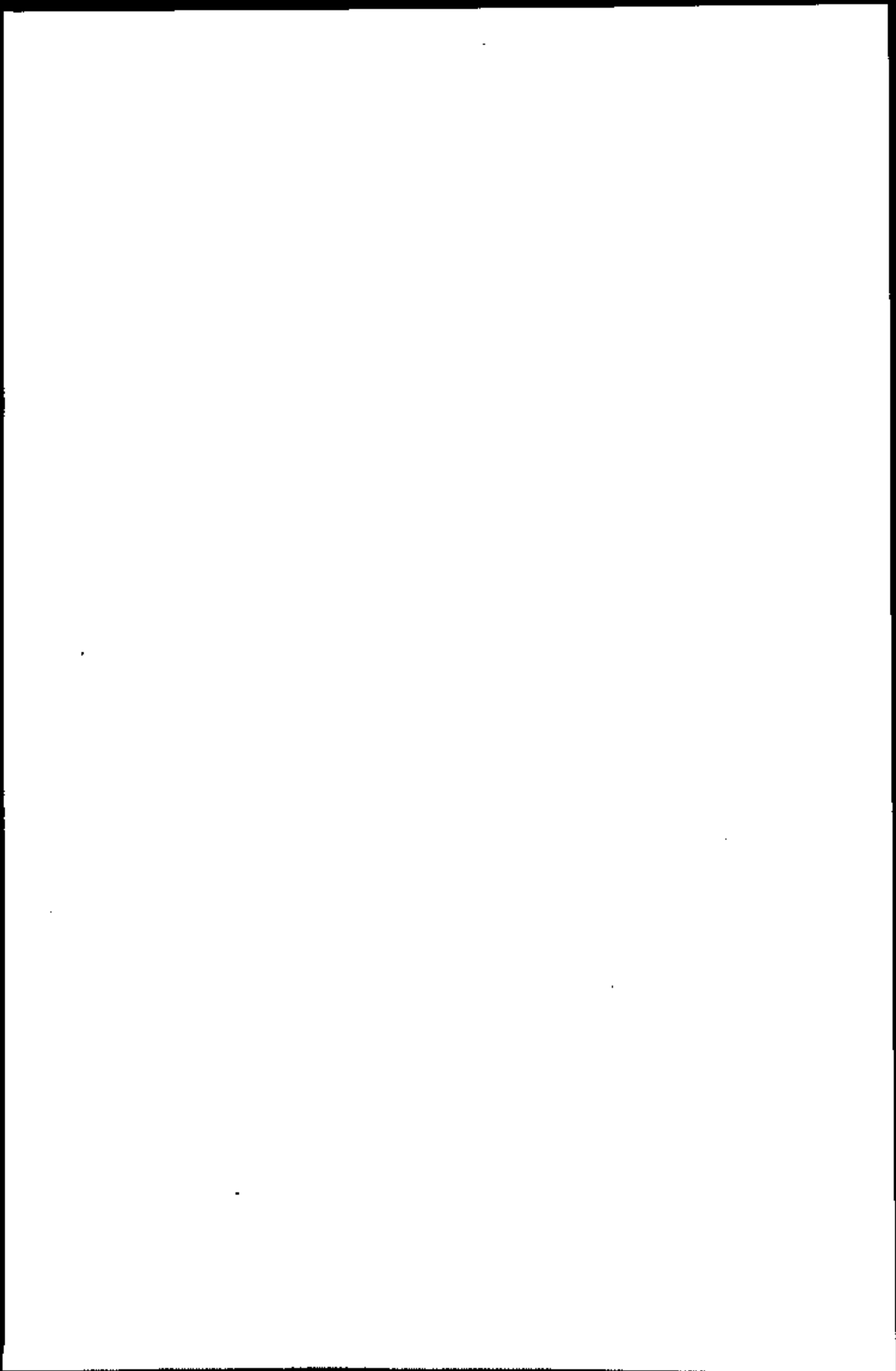
The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

Amtsfondsálikningin fyri 1947.

	Sóknar kommuna	Fólkas- tal	Skattas- inntøka	Eftir skattas- inntøku 1/2	Eftir samtykt løgtingsins	Tilsamans
1	Fugloyar	201	265505	127	123	250
2	Svínoyar	198	222880	107	113	220
3	Viðoyar	538	616850	296	204	500
4	Klakksvíkar	2456	5345750	2567	2433	5000
5	Kunoyar	197	336600	162	138	300
6	Mikladals	151	182970	88	87	175
7	Húsa	187	276760	133	117	250
8	Oyndarfjarðar	377	434000	208	132	340
9	Fuglafjarðar	1090	1551668	745	755	1500
10	Lorvíkar	496	653660	314	206	520
11	Gøtu	676	995390	478	272	750
12	Nes	1730	2149800	1032	968	2000
13	Sjóar	1086	1815660	872	728	1600
14	Sunda	285	262010	126	74	200
15	Eiðis	629	787250	378	272	650
16	Funnings	442	527950	253	247	500
17	Haldórsvíkar	413	408100	196	154	350
18	Saksunar	50	44200	21	39	60
19	Hvalvíkar	436	428570	206	194	400
20	Kollafjarðar	452	675000	324	226	550
21	Kvívíkar	473	676685	325	225	550
22	Vestmanna	1002	1869450	898	702	1600
23	Kaldbaks	140	170500	82	98	180
24	Haynar uttanb.	400	735850	353	317	670
25	Kirkjubæur	109	177900	85	95	180
26	Flests	126	128750	62	63	125
27	Nólsoyar	316	251500	121	79	200
28	Sandavágs	650	1140040	548	452	1000
29	Miðvágs	707	769154	369	281	650
30	Sørvágs	776	1747398	839	961	1800
31	Biggjar	123	176400	85	65	150
32	Mykines	121	170520	82	68	150
33	Sands	630	803250	386	264	650
34	Skopunar	444	475000	228	147	375
35	Skálavíkar	248	229400	110	90	200
36	Húsavíkar	268	176450	85	65	150
37	Skúoyar	174	150000	72	68	140
38	Hvalbiar	830	1390660	668	532	1200
39	Froðbiar	1991	3624753	1740	1260	3000
40	Fámjins	216	191092	92	58	150
41	Høvs	199	279450	134	66	200
42	Porkeris	447	461600	222	178	400
43	Vágs	1624	3090300	1484	1216	2700
44	Sunnbiar	684	676650	325	225	550
45	Tórshavnar	4390	14522550	6972	9943	16915
		29178	52065875	25000	25000	50000

ÁLIT

i

Lögtingsmáli nr. VIII-1/1946: Eftirlit við vegum og lendingum.

Hinar vanlugu frágreiðingarnar frá sýslunomnum og lögtingsverkfröðinginum vísa, at summar kommunur vanrökta vegirnar, húast boðini frá Lögtinginum at halda teir í standi.

Samhætt frágreiðingina frá Lögtingsverkfröðinginum eru hesir vegir í serliga ringum standi:

Kirkjubæur sókn: Av Hálsi til Velbastaðar.

Kollafjarðar sókn: Frá Heyggsgörðum til Sjóar.

Sandavágs sókn: Av Hálsi oman til Fútaklett.

Skála—Strendur: Allar vegurin í ringum standi, jövu afturgongd. Her skal to viðmerkjast, at kommunan hevur fingið sær ein skervi-knúsur, so at vanlast kann framgongd í arbeiðinum.

Vág—Sunnba: Serliga tann parturin, sum liggur innan fyri markið fyri Sunnbjar kommunu er í óforsvarligum standi.

Porkeri—Nes: Her er stöðan tann sama sum fyri Vág—Sunnba-vegin. Vegurin er næstan ikki koyrandi á.

Hetta skilið, at Lögtingið ferð eftir ferð áleggur kommununum at halda vegirnar viðlíku, uttan at tær lalast um vón, kann ikki halda fram. Tað skuldi neyvan verið so, at tær árliku frágreiðingarnar frá sýslunomnum og lögtingsverkfröðinginum bert verða ein formali-tetur, sum Lögtingið ynskir at síggja og senda víðari til kommunarnar, sum so leggja tær hurtur uttan at hugsa meira um tær.

So leingi tann niðverandi skipanin viðvíkjandi kommunanna skyldu til at halda vegirnar í standi er galdandi, má henda skipan so

vitt gjörlegt verða hildin, og fingið kann ekki ganga við til, at, meðan summar kommunur ofra nógvan pening uppá viðlíkahald av vegum, vanrökta aðrar kommunur við minst líka góðum og betri fíggjarligum og arbeiðsligum möguleikum vegir teirra.

Tær kommunur, sum soleiðis vanrökta vegir teirra uttan at ansa tey boð, læt hava fingið frá Lögtinginum um viðlíkahaldið, kunna rokna við, at Lögtingið letur vegirnar gera í stand, soleiðis at viðkomandi kommunu betalir.

Frágreiðingin frá lögtingsvevfrøðinginum verður her tikin upp aftur:

Streymoy: Tórshavn—Velbastað Kirkjubø.

Frá Tórshavn og vestur á Velbastaðháls er vegurin nógvur staðni reiðiliga góður, tó er í stöðum nakað nógv av slitholum; ov langt er millum umvølingarnar. Av Hálsinum til Velbastað er reiðiliga ringt enn. Nakað er arbeitt í ár, har er harðliga neyðugt arbeiði. Av Velbastað til Kirkjubøar er eisini ringt, stöðan er ótolulig ring í longdini.

Jáltað er eyka 1.000 kr. gl. pr. til byrjan av hövuðsumvøling, ein er einki gjørt fyri henda pening, ætlandi fara menn at arbeiða í heyst.

Tórshavnar uttanbýggja kommunu.

Vegurin út á Argir er kallandi góður, tó kundi hann verið betri avjavnadur í stöðum.

Hvítanesvegurin er meðal hildin; men átti at verið væl betur; Nú er vegurin longdur gjøgnum bóin oman til húsa.

Vestmanna—Kvívík.

Vegurin er misjavnur. Nógvastadni er ábót neyðug, aðraslaðni er hann góður.

Við so nógvum av tungum bílbrúki, sum har, er tað ógjörlegt at hava alt í góðum lagi tá breiddin einans er 3 m, breiðkan er tí sera neyðug. Kvívíkar kommunu brúkar til henda veg 15—20.000 kr. árliga.

Kvívík—Kollafjørð.

Úr Kvívík og á markið í dalinum er stöðan sum í fjör, einki er væl hildið, nógv heilt illa. Serliga ringt er frá Heyggsgörðum og til Sjóar, fult av holum og óslætti, tó at vegurin er sterkur flest allastaðni. Heldur afturgongd síðan í fjör.

Hvalvík—Saksun.

Saksunarvegurin er í síni heild heldur betri enn í fjör. Hvalvíkar parturin er tað verri, har tørvar umvøling fleiri staðir.

Tvæir í fjör ávístar smáhrýr, ið eru sera vandamiklar at nýta, breidd 2,25 m, er einki gjørt við enn. Orsøkin, eingin studningur verið tókur. Mugu breiðkast, annars kemur vanlukku at henda.

Vágoy: Fúttaklett--Sandavág.

Úr Sandavági norð á Háls er vegurin so dánur, tó knappliga so góður sum í Fjör.

Av Hálsi oman á Fúttaklett, hvur leingi hevur verið ringt, er ein mun batnað síðan í Fjör, men langt frá gott. Talan hevur verið um asfalteran av hesum veg, men enn er einki komið burturúr tí, einans nakrir hundrað metrar eru gjördir, av Steig í Sandavági og norð í høin.

Sandavág--Miðvág--Sörvág.

Hendan av Onglendingum asfaltlagda veglongd hevur roynt væl, og nannar til at mest mögulig nýtsla verður gjörd av tí asfaltið Lögtingið eigur liggjandi í Sörvági. Gjörðar asfalterings-royndir í vár í Sörvági og Sandavági, sýna, at kostnaðurin er munaligt minni enn áður tilætlað. Nú sær út til at gongd kemur á. Umbiðið er í lötuni av ymiskum, slörri komnumum fyrbils ca. 1400 tunnur. Á goymslu roknað at vera ca. 3.000. Tað sær soleiðis út til bert at vera ein arbeiðsspurningur, hvussu leingi tað verður til asfaltið er uppið.

Annars tilmælist, at umvölan og eftirlit við Sandavág--Miðvág--Sörvágs-vegnum verður hyrjað nú í heyst, tí alt, hval tað so er, krevur eftiransan og páhót. Nógvastaðni er ongín renna omanfyri, serliga norður við vatninum, hetta verður til at skaða vegin í stórum og eigur at vera og má hóskandi veit gerast og vatn heimas til vikis við skakgrøvum til tvörrennurnar. Vegmenn verða tí ætlandi settir at gera og rökja rennur o. t. l.

Norðoyar: Klakksvík.

Stöðan er her umleið tann sama sum í Fjör. Kommunan nýtir nógvan pening til ábót, men lítið munar til at hava alt í besta lagi. Nú er asfaltering byrja í størri mun.

Viðareiði--Leiti--Hvannasund.

Har gongur sera tógvi við at fáa vegin lidnan, gjört er ca. 1 km. inn um Leitið, sagt verður at arbeiðið skal vera meir í heyst.

Tann gjörda longdin verður illa umsita, hvassligar atfinningar eru gjörðar. Gott umvölingartilfar er nógvastaðni at fáa.

Eysturoy: Oyri--Eiði.

Vegurin í síni heild vúnaliga umsitin, serliga norðari parturin, har er lítið av höggligum góðum tilfari, har er alt ovlitið arbeiði, munulig afturgongd. Sóknarstýrið lovar munaliga umvöling til heystar. Ókið hjá Svinoyar-vegmánninum, ið var tað ringasta, er munaliga umbött í ár. Í Sundi kommunu er frægari, men átti at verið belur, orsakað sera högligt og gott tilfar; har er ovlitið arbeiði.

Skála--Strendur.

Vegurin er sum heild illa umsita, í stóðum heilt ringur, vúnaligur, fáur staðir góður. Orsökir, ovlitið arbeiði árliga, harav jövn

afurgongd. Nú hevur kommunan fingið grótknúsara, atlandi verður munilig umvölan byrja til heystar.

Nes—Götlueiði.

Meginvegirnir í Nes sókn eru yvirhövur millum teir frægast umsitin í Föroyum, sama kann ikki sigast um allar teir nógvu dyrkingarvegirnir, teir verða nærum ikki rørdir nógvastadur.

Nes Toftir Rúnarvík yvirhövur reiðuliga gott. Um Saltnes-leiðina, sum í fjørð, nakað nóg av slitholum. Til Rúnarvíkar og Aðuvíkar er meginparturin reiðuliga góður. Áskot trýtur í stöðum. Úr Rúnarvík inn um Lambareiði er stak góður vegur. Mitt úr „Skriðuni“ til Söldafjarðar er ovnógv slit, haðani og inn á Götlueiði, mestiparturin reiðuliga góður, tó er nakað óslætt og slitið út mót Söldafirði. Lamba og Skarpanes vegirnir eru í reiðuliga góðum lagi.

Nú fer Nes kommuna at nýta grótknúsara.

Götlueiði mót Lørvíksvegnum.

Yvirhövur er vegurin í góðum skili, tað er nógv arbeiði í seinasta ár. Slitið er nógv og í stöðum treingir nógv áskot. Götu kommuna nýtir nú munaligt av knústum skervi. Ringastu stöð eru norðaliga í Gøtudali og teirra partur av Lørvíkar vegnum.

Lørvík.

Vegur teirra verður yvirhövur væl umsitin og er mestiparturin heldur góður nú. Munilig framgongd síðan teir finga sín egnu vegmann.

Varmakeldueiði—Fuglafjarð.

Götuparturin er nú aftur nakað slitin í stöðum, frá markinum og til Fuglafjarðar er vegurin mest allur av teim bestu.

Sandoy: Skopun.

Tá longdin er stutt teir hava, kundi vegurin væl verið betri umsitin.

Sand.

Sands bygd hevur nógva longd at røkja. Umsitan hevur verið ring áður. Seinastu árin er nógv umbött, eisini í ár er nógv gjørt. Tað gongur so slætt fann rætta vegin, men nógv skal til áðrenn væl er allastaðir. Serliga er vánaligt nógvastaðir cystureftir.

Skarvanesvegurin er knappliga liðugur enn.

Skálavík.

Har gongur trekt at koma so langt, at sigast kann frá javngóðum veg. Serliga mót Sands markinum trýtur nógv arbeiði í stöðum.

Húsavík.

Tó at longdin er stutt teir hava og har er settur serskildur vegmaður, er vegurin ikki nóg væl umsitin. Har er ovlitið arbeiði, har er gingið heldur afturá.

Skarvanes-vegnum liður væl at koma saman við Sandsvegin.

Av bygðavegnum Húsavík Dal er lítið gjört í ár.

Suðuroy: Froðbiar sókn.

Fyri tað mesta er allur vegurin góður í Froðbiar sókn. Í Óravíkslíð er tó heldur óslætt at koyra. Á Famiensvegnum, niðan frá Óravík er nógv umvælt í summur. Veiðin omanfyri á vegnum Froðba—Nýpan (Onglendingavegur) átti at verið hildin opin, so vegurin ikki fer í fígva av vatni, ið nú longu flýtur inn á hann nógvastaðni. Hettar vil kosta kommununi lítlan pening árliga.

Fámjin.

Vegurin mest allur stak góður, nógv viðgjördur og væl umsítin.

Vág—Sumba.

Allur meginvegurin, frá Porkeris markið til Sumbiarmarkið, væl umsítin og góður hirtursað frá nakað av slitholum, tey eru serliga ístöðum gjögnum bygdina.

Í Vágslíð er t. d. nógv arbeiði gjört.

Tað er verri verið við Sumbiar partinum. Meginparturin úr Lopra niðan á Hest er so úrlagi illa umsítin, at hetta ikki eigur at verða loyvt longur. (Hygg bræv til lögtingsskrivstovuna 3/8-46).

Sumnan fyri Hest er vegurin mest allur góður, einstök stöð undantikin.

Mót Porkeri—Hovi.

Frá Vágs marki út í Porkeris bygd óslættur og heilt vánaliga umsítin vegur. Úr bygdini niðan á „Háls“ meginparturin nýliga fingið hövuðsumvöling og mesta longdin er so stutt í lagi. Norðan fyri Hálsin versnar so hvørt omankemur, tá nærkast Hovsá er hirt úr øllum lagi. (Hygg bræv til lögtingsskr. 9/8-46). Har er væl verri enn á Sumbiarvegnum. Vegurin má ikki bliva liggjandi soleiðis longur.

Álvára má gerast av við umvölingararbeiðinum, áðrenn skaði er hendur.

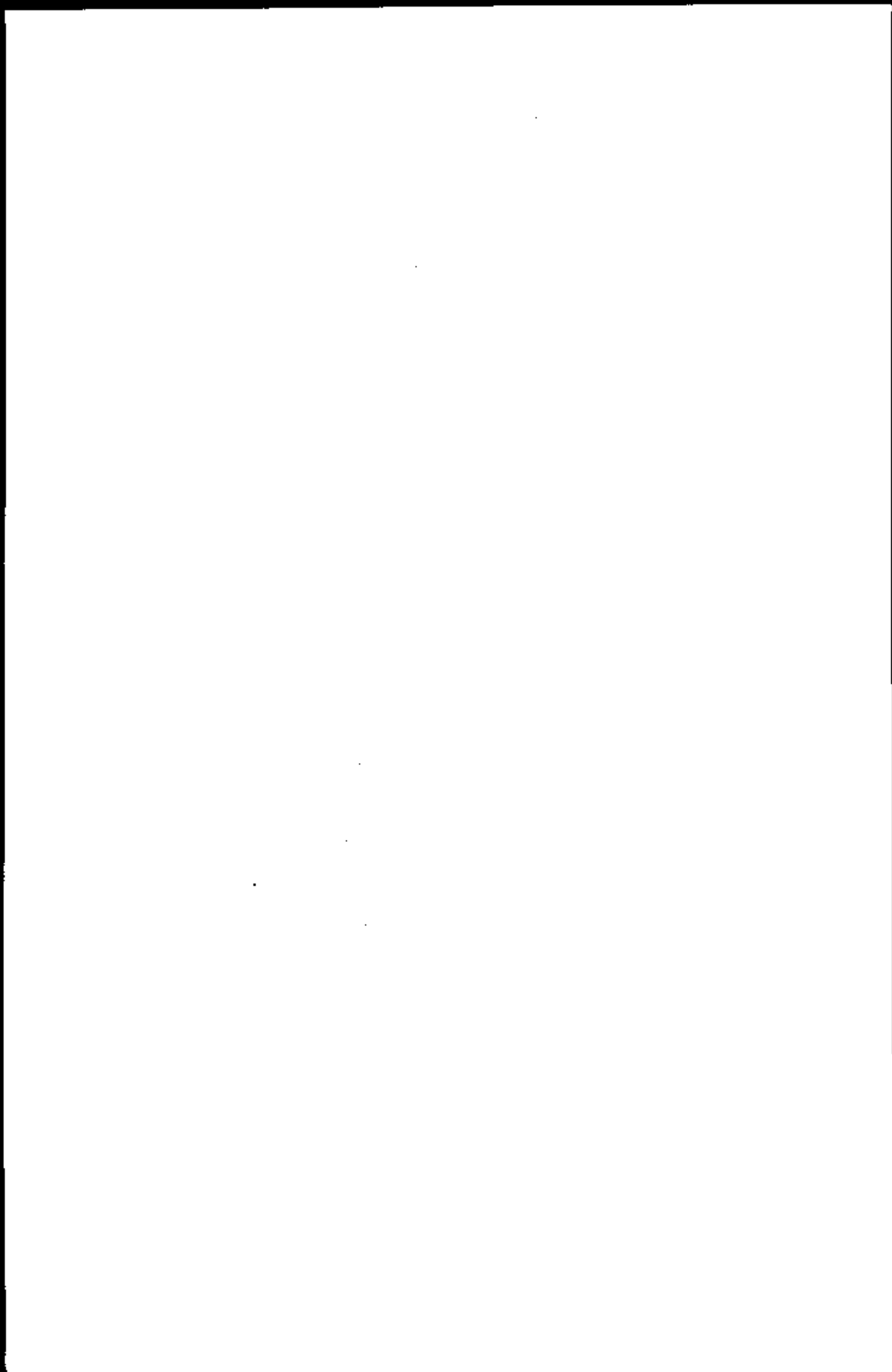
Vónandi verður veg-umvölingin í síni heild viðgjörd av lögtinginum í heyst. Broytan tykist so átroðkandi neyðug nú, at ikki er tilráðandi at drála longur við broytan av higartilgaldandi skípan.

Nevndin setir fram soljóðandi

Uppskot:

- 1) Kommunustýrin verða gjörd kunnug við frágreiðingarnar frá sýslamanninum og lögtingsverkfrøðinginum, og álagt verður teimum at bóta um tey ávístu brek.
- 2) Eintak av álitinum og frágreiðingunum verður sent vegstýrinum og øllum vegmanninum.
- 3) Eintak av álitinum verður sent teimum kommunum, sum hava vegir at halda viðlíka.

Vega- og havnanevnd lögtingsins, 20/1 1947.

Skjal 6.

SKJØL

frá

Sendinevnd Føroya Løgtings

til

Samráðingar í Keypmannahavn

januar—mars 1946.

EVNISYVIRLIT

Útskrift av gerðabókini fyri Føroyasamráðingar í Keypmannahavn
januar—mars 1946 við hesum skjölum:

- Skjal 1: Bræv dagfest 26/1 1946 frá sendinevnd Føroya Løgtings.
- Skjal 2: Yvirlit yvir Føroya stjórnarlígu stöðu frá Poul Petersen, Tórstein Petersen og Rikard Long.
- Skjal 3: Skriv dagfest 21/2 1946 frá Th. Petersen um lóggávuvaldið.
- Skjal 4: Uppskot dagfest 25/2 1946 frá dansku nevndini til sáttmála.
- Skjal 5: Uppskot dagfest 10/3 1946 frá P. M. Dam og J. Fr. Øregaard til sjálvstýrisskipan fyri Føroyar.
- Skjal 6: Viðmerkingar dagfestar 10/3 1946 frá Dam og Øregaard til danska uppskotið (skjal 4).
- Skjal 7: Broytingaruppskot dagfest 13/3 1946 frá Poul Petersen, Th. Petersen og R. Long til danska uppskotið (grein 4).
- Skjal 8: Yvirlit yvir Louis Zachariasens (gamla sjálvstýrisflokksins) stevnuskrá av R. Long dagfest 16/3 1946.
- Skjal 9: Svar dagfest 15/3 1946 frá dansku nevndini til viðmerkingar til teirra uppskot (skjal 4).
- Skjal 10: Broytt uppskot frá dansku nevndini dagfest 21. mars 1946.
- Skjal 11: Forsetisráðharrans seinasta uppskot til Føroya Løgting tann 27. mars 1946.
- Skjal 12: Viðmerkingar frá sambandsflokkinum til skjal 4 framsett á fundi tann 13. mars 1946.
- Skjal 13: Viðmerkingar frá sambandsflokkinum til skjal 10, dagfest 22. mars 1946.
- Skjal 14: Skriv frá sambandsflokkinum til forsetisráðharran, dagfest 24. mars 1946.
-

UDSKRIFT
af
FORHANDLINGSPROTOKOL
vedr. Færø-Forhandlingerne i København
Januar-Marts 1946.

Denne af 102 paginerede Sider bestaaende, gennemdragne og forseglede Protokol autoriseres som Forhandlingsprotokol for Forhandlingerne mellem Regeringens og Lagtingets Delegationer vedrørende Færøernes fremtidige Stilling.

København, den 29. Januar 1946.

Knud Kristensen.

Th. Petersen.

1. Forhandlingsmøde.

Torsdag den 24/1 1946 Kl. 15,30.

1. Statsministeren bød velkommen.
2. Der førtes en foreløbig fri Drøftelse, herunder om Fremgangsmåden ved Forhandlingerne.
3. Poul Petersen vil give en skriftlig, historisk Fremstilling af Færøernes statsretslige Stilling gennem Tiderne.
4. Det vedtoges, at Spørgsmaalet om Salg af A/S Færøeske Fiskeskibe og om Finansieringen af færøske Fiskeskibe foreløbig behandles af Vinnulånsgruppens Bestyrelses Medlemmer og de herværende Embedsmænd.

Knud Kristensen.

Th. Petersen.

P. M. Dam.

R. Long.

P. Petersen.

Joh. M. Fr. Poulsen.

Kr. Djarhuus.

Andr. Möller.

Hilbert.

Erik Eriksen.

Thorkil Kristensen.

2. Forhandlingsmøde.

Tirsdag den 29/1 1946 Kl. 15,30.

1. Referatet fra forrige Møde vedtaget.

2. Plan for Fremgangsmaaden ved Forhandlingerne i Henhold til Skrivelse af 26/1 med visse Ændringer vedtaget. (Bil. 1)
3. Punkt A. Lovgivningsmagten er ved en 1. Behandling Genstand for almindelig Meningsudveksling.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>	<i>R. Long.</i>
<i>P. Petersen.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	<i>Andr. Möller.</i>
<i>Hilbert.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	

3. Forhandlingsmöde.

Onsdag den 30/1 1946 Kl. 19.

B. Bevillingsmyndigheden var til 1. Behandling.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam</i>
<i>P. Petersen.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>
<i>R. Long.</i>	<i>Andr. Möller.</i>	<i>Hilbert.</i>
	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>

4. Forhandlingsmöde.

Fredag den 1/2 1946 Kl. 14.

C. Lagtingets övriga Beføjelser var til 1. Behandling.

D. Sprogspørgsmaal var til 1. Behandling.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>Hilbert.</i>
<i>Andr. Möller.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	<i>Joh. Fr. M. Poulsen.</i>
<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>P. M. Dam.</i>
		<i>P. Petersen.</i>

5. Forhandlingsmöde.

Lördag den 2/2 1946 Kl. 16.

- F. Den udøvende Magt,
 1. Ministeransvaret,
 2. Lovens Stadfæstelse,
 3. Andre Spørgsmaal,
- G. Den dømmende Magt,
- H. Udenrigshandlinger

var til 1. Behandling.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>Andr. Möller.</i>
<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>	<i>R. Long.</i>
<i>Hilbert.</i>	<i>P. Petersen.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>
		<i>Kr. Djurhuus.</i>

6. Forhandlingsmøde.

Tirsdag den 5/2 1946 Kl. 16.

- I. Sociale Spørgsmaal var til 1. Behandling.
 J. Økonomiske Forhold. 1. Behandling paabegyndtes.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>
<i>P. M. Dam.</i>	<i>Andr. Möller.</i>	<i>Hilbert.</i>
<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen</i>
	<i>Kr. Djurhuus.</i>	

7. Forhandlingsmøde.

Onsdag den 6/2 1946 Kl. 15.

- K. Forskellige administrative Spørgsmaal var til 1. Behandling.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Andr. Möller</i>	<i>Hilbert.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>
<i>P. M. Dam.</i>	<i>P. Petersen.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>
	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	

8. Forhandlingsmøde.

Lørdag den 9/2 1946 Kl. 15.

- L. Udbygning af det færøske Samfund,
 O. Bekræftelsesformen

var til 1. Behandling.

<i>Andr. Möller.</i>	<i>Hilbert.</i>	<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>
<i>P. M. Dam.</i>	<i>P. Petersen.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>
	<i>Johan M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	

9. Forhandlingsmøde.

Mandag den 11/2 1946 Kl. 14.

Thorstein Petersen udtalte: „Jeg har med dyb Beklagelse set, at Dagbladet Politiken i Gaar den 10. Februar 1946 har omtalt Delegationernes Møde i Lørdags. Forhandlingerne hidtil er ført med ganske frie og ubundne Udtalelser paa den Forudsætning, at intet indtil videre kom offentligt frem. I Anledning af omtalte Referat maa jeg tage ethvert Forbehold.“

Hele Forsamlingen sluttede sig til denne Beklagelse. Der førtes om de forfatningsmæssige Forhold en Drøftelse, under hvilken de princi-

pielle Linier i Problemerne blev trukket op. Fra færösk Side blev der fremsat Önske om at se et Forslag fra Regeringens Side.

<i>Andr. Möller.</i>	<i>Hilbert.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>
<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>
	<i>J. Fr. Öregaard.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	<i>P. Petersen.</i>

10. Forhandlingsmöde.

Fredag den 1. Marts 1946 Kl. 10,30.

Der forelaa

1. Oversigt over Færöernes statsretslige Stilling, udarbejdet af Poul Petersen (Bilag 2).
2. Fremstilling af „Spörsgsmaalet Lovgivningsmagten“, af Thorstein Petersen (Bilag 3).
3. Udkast til Skitse for en fremtidig Ordning, udarbejdet af Ministeriets Delegation (Bilag 4).

Der förtes en rent foreløbig Forhandling paa Grundlag af denne Skitse.

<i>Andr. Möller.</i>	<i>Hilbert.</i>	<i>Gustav Rasmussen.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>
	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>P. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>
<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Öregaard.</i>
	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>	

11. Forhandlingsmöde.

Onsdag den 13. Marts 1946 Kl. 15.

Der forelaa fra Lagtingsmand Dam en skriftlig Fremstilling af Socialdemokraternes principale Forslag samt skriftlige Bemærkninger til det af Regeringsdelegationen fremlagte Udkast. (Bilag 5 og 6).

Dam kommenterede Socialdemokraternes Forslag og Bemærkninger.

Djurhuus fremsatte sin Gruppes Bemærkninger til Ministeriets Delegations Udkast.

Thorstein Petersen fremlagde sin Gruppes Ændringsforslag til Udkastet.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>	<i>P. Petersen.</i>
<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Öregaard.</i>	<i>Joh. M. Fr. Poulsen.</i>	<i>Hilbert.</i>
<i>Kr. Djurhuus.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>Gustav Rasmussen.</i>

12. Forhandlingsmøde.

Fredag den 15. Marts 1946 Kl. 15.

Der forelaa fra Folkeflokkens Repræsentanter et omredigeret Eksemplar af Gruppens Bemærkninger til Ministeriets Delegations Udkast samt fra R. Long en Oversigt over Loius Zachariasens (det gamle Selvstyrepartis) Program vedrørende det dansk—færøske Forhold. (Bilag 7 og 8).

Statsministeren besvarede de fra færøsk Side indtalte Ønsker og Bemærkninger til Regeringsdelegationens Forslag (Bilag 9).

Der foretoges derefter en Drøftelse af en Række praktiske færøske Spørgsmaal.

<i>Knud Kristensen.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>P. M. Dam.</i>	<i>P. Petersen.</i>
<i>R. Long.</i>	<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>	<i>Johan M. Fr. Poulsen.</i>	
<i>Kr. Djurhuus.</i>	<i>Hilbert.</i>	<i>Erik Eriksen.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>
	<i>Gustav Rasmussen.</i>		

13. Forhandlingsmøde.

Mandag den 18/3 1946 Kl. 13,30.

Den principielle Drøftelse fortsattes paa Grundlag af Ministeriets Forslag og Statsministerens Kommentarer.

<i>Andr. Möller.</i>	<i>Thorkil Kristensen.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>P. Petersen.</i>
	<i>Th. Petersen.</i>	<i>Knud Kristensen.</i>	

14. Forhandlingsmøde.

Mandag den 25. Marts 1946 Kl. 16.

Statsministeren forelagde et Udkast, nrk. 25/3 1946 (Bilag 10). Dette Udkast drøftedes, ligesom man berørte Spørgsmaalet, under hvilken Form eventuelt Tilslutning kunde gives.

Da der ikke naaedes til fuld Overensstemmelse, sluttede Forhandlingerne med, at den danske Delegation vilde formulere sit endelige Tilbud til Drøftelse i Lagtinget.

<i>Andr. Möller.</i>	<i>R. Long.</i>	<i>P. Petersen.</i>	<i>Kr. Djurhuus.</i>
<i>P. M. Dam</i>	<i>Jacob Fr. Øregaard.</i>	<i>Th. Petersen.</i>	<i>Knud Kristensen</i>

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Andr. Möller.

Skjal 1.

Afskrift.

SENDINEVND FÖROYA LÖGTINGS

Köbenhavn, den 26. Januar 1946.

Paa Vegne den færøske Delegation skal jeg høfligst tillade mig at foreslaa Hrr Statsministeren, at Forhandlingerne tilrettelægges paa følgende Maade:

Hrr Statsministeren fører Forsædet under Forhandlingerne. — Forhandlingsemnerne, d. v. s. Dagsordenen fastsættes i god Tid efter Konference mellem Hrr Statsministeren og Formanden for den færøske Delegation, og meddeles i Forvejen — helst ved forrige Mødes Afslutning — samlige Forhandlere.

Foruden det Referat, der optages af Forhandlingerne, og som ved Begyndelsen af næste Møde forelægges til Godkendelse, føres der en Forhandlingsprotokol, der ved hvert Mødes Afslutning underskrives af de Tilstedeværende, og skal denne Protokol indeholde en kort Fremstilling af Forhandlingsemnerne, Angivelse af fremlagte Dokumenter samt den Afstemning eller Stillingtagen, der er fremkommet under Mødet fra Delegationens Medlemmer.

Der foretages først en første Behandling af alle de Spørgsmaal, der kan faa Indflydelse paa Færøernes statsretslige Stilling. Under denne Forhandling udtales frit de Meninger, de enkelte Medlemmer ønsker at fremsætte. Der foretages ikke under denne Behandling nogen endelig Afgørelse, eller Afstemning, angaaende de forskellige Standpunkter.

Saaframt det fra nogen Side maatte ønskes, og Forsamlingen har Flertal herfor, overgaar Spørgsmaalet til Udvalgsbehandling og eventuelt sagkyndig, specielt juridisk teknisk Udtalelse, hvorefter Udvalget giver sin Fremstilling i en kortfattet Betænkning til Forsamlingen. Uanset om Udvalgsbetænkning vedtages af Forsamlingen eller ikke, forbeholdes det de enkelte Delegationer eller Medlemmer paa dette Tidspunkt at fremkomme med skriftlige Indlæg angaaende de forskellige Emner.

Der foregaar derefter en 2. Behandling af de samme Spørgsmaal, under Hensyntagen til disses Indgriben i hinanden, og med Hensyntagen til de foreliggende tekniske Udtalelser og Udvalgsbetænkninger, hvorefter der til de enkelte Spørgsmaal foregaar Stillingtagen fra de enkelte Delegationers Side.

Til sidst foregaar der en sidste Behandling angaaende alle Spørgsmaal som en Helhed med den endelige Stillingtagen fra de 10 Delegationers Side.

Angaaende Fordelingen af Disputemnerne og deres Afgrænsning foreslaas fra den færøske Delegation følgende Rækkefølge for de enkelte Emner:

A. *Lovgivningsmagten:*

Spørgsmaalet om særlige Anliggender etc. Fællesanliggender.
Hvilket Udgangspunkt?: a) Kongen og Lagtinget al Lovgivnings-
magt og Fællesanliggender efter Over-
enskomst, eller

b) Principall Lovgivningsmagten hos
Kongen og Risdagen, og særlige Anlig-
gender fastsat ved Overenskomst.

NB. Spørgsmaalet *Lovsprog* udskydes til Debat under *Sprogspørgs-
maal*, og *Stadfæstelsen* til Debat under *den udøvende Magt*.

B. *Bevillingsmyndigheden:*

Spørgsmaalet om Lagtingets Beføjelser i økonomiske Spørgsmaal,
derunder selve Bevillingsmyndigheden, Tilsyn med dennes Udøvelse
og Regnskabs- og Revisionsforhold. (Finanslov, Finansregnskab
m. v.).

C. *Lagtingets øvrige Beføjelser:*

1. Spørgsmaalet raadgivende og eller besluttende.
2. Spørgsmaalet Lagtingets Indflydelse paa den udøvende Magt.
3. Andre eventuelle Spørgsmaal i Forbindelse med Lagtingets Be-
føjelser.

D. *Sprogspørgsmaal:*

1. Lovsproget.
2. Retssproget og Sproget i Administrationen.
3. Sproget i Skole, Kirke m. v.

E. *Flagspørgsmaalet:*

F. *Den udøvende Magt:*

1. Ministeransvaret.
2. Loves Stadfæstelse.
3. Andre Spørgsmaal (Enhedsudnævne m. v.).

G. *Den dømmende Magt:*

H. *Udenrigsanliggender:*

Retten for Færøerne til at forhandle og indgaa Overenskomster
med Udlandet og til at have Udsendinge i visse Lande.

I. *Sociale Spørgsmaal:*

J. *Økonomiske Forhold:*

1. Kontrol med Ind- og Udførsel, Handelsbalance med alle Sam-
fund udenfor Færøerne, Kapitalflugt m. v.
2. Seddeludstedelse, Nationalbankvirksomhed m. v.
3. Fremmed Valuta m. v.

K. *Forskellige administrative Spørgsmaal:*

1. Post-, Telegraf- og Fyrvæsenet.

2. Sygehus-, Læge- og Jordemodervæsenet.
3. Præstevæsenet.
4. Skole- og kulturelle Spørgsmaal.

L. *Udbygning af det færøske Samfund:*

1. Forbedring af Vej- og Havnevæsenet.
2. Fornyelse af Fiskeflaaden.

M. *Statsborgerret:*

1. Fælles Statsborgerret, eller
2. Gensidige Statsborgerrettigheder hos hinanden.

N. *Statsformen:*

Afgørelse af Navnet for det færøske Samfund efter den Overenskomst, der kommer til Gyldighed efter Forhandlingernes Afslutning.

O. *Bekræftelsesformen:*

Spørgsmaalet om, hvorvidt Bekræftelsen skal ske fra det færøske Samfund ved Folkeafstemning, Lagtingsvalg eller ved Valg til en Nationalforsamling efter særlige ved Lov fastsatte Regler.

Dette er et Forslag fra den færøske Delegations Side angaaende Fremgangsmaaden ved de Forhandlinger, der nu tager sin Begyndelse, men udtaler vi vort Ønske om, at dette Grundlag og Forhandlingerne i sin Helhed maa foregaa med den bedste Forstaaelse fra begge Sider, og er villige til at diskutere ethvert Modforslag.

Deres ærbødige
Th. Petersen.

Til

Herr Statsminister *Knud Kristensen,*
København.

Skjal 2.

OVERSIGT OVER FÆRÖERNES STATSRETSLIGE STILLING

De gamle Landstings Myndighedsomraade var utvivlsomt det samme i hele Norden. De besad den højeste Myndighed, baade hvad angaar Retsanordningen og Retsanvendelsen.

At Færøernes Ting er et af de ældste i Norden, er ubestridt.

I Henhold til Retterboden (Seyðabrævið) blev Magnus Lagaböters Landslov vedtaget paa Færøernes Ting i Aarene mellem 1274/80. Tinget benævnes her Alting (Allemandsting), mens Loven om Tingfaretolden paa Færøerne omkring Aar 1600 viser, at paa det Tidspunkt var Færøernes Ting et Lagting, d. v. s. Ombudsting (jfr. Dr. Jacobsens Diplomatarium Faeroense pag 28).

At Færøerne var en selvstændig Stat indtil 1035, er nordiske Retslærde enige om.

Dette Aar, da Trond i Gøte døde, fik Leivur Óssursson Landet i Len af den norske Konge Magnus den Gode.

Man maa bemærke sig den daværende Betydning af Ordet Len, der menes var ensbetydende med Skatskyldighed.

Af Færingsesaga kan man udlede Bevæggrunden til denne formelle Ændring i Færøernes statsretslige Stilling.

Ingen Overenskomst i Lighed med Islands (Gamli Sáttmáli) fra 1262/64 ses at være afsluttet den Gang, i hvert Tilfælde findes ingen saadan i skriftlige Form. I Realiteten vedblev Færøerne fremdeles at være en selvstændig Stat, kun skatskyldig til den norske Konge. At en Overenskomst dog i det mindste senere er blevet sluttet mellem Færøerne og den norske Konge, fremgaar af Magnus Haakonsons Love for Færøerne af 1273 (jfr. Kongebrev af 1273: „Tað hövum var eisini lovað tykkum, at tvey skip, sum eru tykkum heitast, skulu ganga millum Noregs og Föroya...“). Heraf fremgaar tydeligt, at Kongen bl. a. havde lovet at sende 2 Skibe aarlig fra Norge til Færøerne (jfr. J. Patursson: Færöisk Politik, 1903, Ragnar Lundborg: Færingska Frágan, i Tidsskriftet Syn og Segn, Oslo 1931, Lundborg: Tjóðarættarstaða Islands 1939, samt Professor Gjelsvik: Indlæg i Haag Processen 1932).

Af Dr. Jacobsens Diplomatarium Faeroense 1907 fremgaar, at den færøiske Lagmandsstol omkring Aar 1600 var i Besiddelse af en Skindbog, som nu findes paa det kongelige Bibliotek i Stockholm. I denne Bog findes bl. a. Landsloven af 1274 og den færøiske Retterbod til denne af 28. Juni 1298 (seyðabrævið).

Sidstnævnte Lov er særlig Lov for Færøerne, mens Landsloven er fælles Lov for hele Norge, vedtaget paa alle Hovedting i Norge i Tidsrummet 1274---76.

Af Retterboden fremgaar, at Landsloven er vedtaget paa Færøernes Alting (jfr. ovenfor).

Retterbodens Følgebrev bestemmer, at Kristendomsbalken i Landsloven skal have Gyldighed paa Færøerne, og i Kristendomsbalken er vor statsretslige Stilling nedskrevet.

Der staar bl. a.:

- 1) Een skal være Konge i Norge og i Skatlandene,
- 2) Kongearvefølgen,
- 3) Kongeløftet, hvor Kongen lover at holde Folket med Lov og Ret og være hver Mands Værn,
- 4) Lagmands- og Bondeeden, hvorved udvalgte Mænd lover Kongen Huldskab og Trøskab paa alles Vegne.

Denne Lovgivning stod ved Magt paa Færøerne, indtil Enevælden

blev tilsvoret norsk-dansk Konge paa Færøernes Ting den 14. August 1662. Vi ser, at Landsloven først er vedtaget som fælles Lov for Norge paa de norske Ting og senere sendt til Færøerne til Vedtagelse.

I 1604 gav Christian den IV Landsloven ud paa dansk, men medens han sendte den til de 11 Lagmandsstole, som den Gang var i Norge, ses intet til, at han har sendt den til Færøerne, og han har saaledes ikke regnet Færøerne som en Del af Norge. Paa dette Tidspunkt ved vi, at Landsloven og Retterhoden har været anvendt paa Færøerne i deres gamle Sprogform.

Færøerne var den Gang ligesom senere regnet som et særligt Land, og Færøernes Særstilling ligger i de Ord, hvormed Lagmanden aabnede Lagtinget, naar han sagde, at „vi skal love Kongen Skat, som vi har gjort fra forðum“.

Fredrik den III har ligesom Faderen regnet Færøerne for et særligt Land, som tager Bestemmelse i sine egne Anliggender, idet han har taget særlig Ed af det færøske Folk, da han indførte Enevælden i sine Riger og Lænder.

Han tog Ed af Nordmænd i 1661, men af Færinger i 1662.

Med Christian den V, som tog Ed af Færinger den 19. August 1670, ophører Færinger at aflægge Ed til Kongen paa Tingene, men den samme Ed bliver senere optaget i Kongsbøndernes Fæstebreve.

Det kan tilføjes, at Christian den Femtes Norske Lov af 15. April 1687 ved Reskript af 12. Maj 1688 blev sat i Kraft paa Færøerne fra Mikkelsdag (29/9) 1688.

Aar 1655 blev Christoffer Gabel Færøernes Lensherre og fik Enehandelen paa Færøerne 1661.

Han døde 1673, og hans Søn Frederik Gabel fortsatte til 1708 baade som Lensherre og som Indehaver af Enehandelen.

Fra 1708 drev Kongen Enehandelen for egen Regning.

De Stridigheder, disse Lensherrer kom i med det færøske Folk, repræsenteret af Lagtinget, kulminerede i 1690, da Lagmanden sammenkaldte Lagtinget til ekstraordinær Samling for at kræve Gabel afsat. Gabel derimod henvendte sig til Kongen og anmodede om, at Lagmanden maatte miste sit Embede. Kongen maatte afgøre Sagen derhen, at Færinger besad ældgammel Ret til selv at vælge sin Lagmand, og denne skulde være indfødt Færing (jfr. Kongebrev af 7. Januar 1655).

Den 11. August 1797 nedlagde Kongen de norske Landsting; det islandske Alting blev nedlagt 11. Juli 1800. De gamle danske Landsting blev nedlagt 25. Januar 1805 og Landstinget paa Bornholm i 1813. Ved Kielerfreden 14. Januar 1814 blev Færøerne skilt fra den norske Konge, som de havde svoret sig til.

Det færøske Lagting blev nedlagt den 18. Maj 1816 — 2 Aar efter Kielerfreden. Den 2. Juli 1816 konstituerede Rentekammeret Kommandanten paa Færøerne, Löhner, som Amtmand over Færøerne efter egen Ansøgning. Han fik fast Ansættelse 27. Marts 1821.

Den langvarige Strid mellem det færøske Folk og Kongens Ombudsmænd paa Færøerne var dermed ved et Kongebud bragt til en foreløbig Afslutning.

Island fik Enehandelen ophævet i 1787.

Færøerne kunde muligvis i 1789 have opnaaet det samme, men den af Enehandelen initiativsvækkede Befolkning modstod ikke Præ-

slernes energiske Paavirkning baade ved Affattelse af Adresser og fra Prædikestolen, og Resultatet blev, at Færinger indgav Ansøgninger til Kongen om ikke at nedlægge Enchandelen, da det vilde blive til Undergang for Land og Folk.

Men snart voksede igen Ønsket om først at faa Andel i Handelen og senere — under Indflydelse af de gode Indkomstaar 1840/50 — at faa denne endelig ophævet.

Dette skete 1. Januar 1856 ifølge Forordning af 21. Marts 1855.

Det bemærkes i denne Forbindelse, at Følgerne af Statsbankerotten ogsaa paa Færøerne virkede stærkt læmmende paa det økonomiske Liv, lige op til 1840'erne.

I 1840 forsøgte det færøske Folk at faa Lagtinget genoprettet, men dette mislykkedes, hvorimod Island fik sit Alting genoprettet i 1843, dog kun som raadgivende.

I 1849 frasagde den danske Konge sig Enevælden, men han gav ikke det færøske Folk den Myndighed tilbage, som dette i 1662 og senere havde tilsvoret ham som norsk-dansk Konge, men han overdrog den til det danske Folk, der af Navn indlemmede vort Land som Amt i det danske Rige.

Denne Forfatningsændring sker, mens det færøske Folk lever under kongelig Enchandel og uden nogen hjemlig Repræsentation (jfr. ovenfor).

Paa det islandske Folks Vegne protesterede Altinget mod at blive inddraget under den danske Grundlov. Færinger havde intet Ting og blev heller ikke paa anden Maade adspurgt, skönt deres af Kongen valgte Repræsentant paa den grundlovgivende Rigsforsamling, Amtmand Plöyen, protesterede imod, at Grundloven blev gjort gældende paa Færøerne, før Befolkningen var blevet adspurgt. Uagtet han paa Rigsdagen blev støttet af Mænd som A. S. Ørsted, Grundtvig, Barfod, Tscherning, Jespersen og andre, vedtog Rigsdagen under Behandlingen af Valgloven 1851, at Grundloven skulde gøres gældende for Færøerne, uden at det færøske Folk blev adspurgt.

De første Aar efter denne „indlemmelse“ — Aarene til Monopolhandelens Ophævelse og de første Decennier derefter — kunde det maaske se ud, som der herved var fundet en holdbar statsretslig Ordning, men op mod Aarhundredskiftet, da de økonomiske Virkninger af Monopolhandelens Ophævelse med Vægt begyndte at vise sig, blev det klart, at Ordningen maatte afføde voksende Stridigheder, til det færøske Folk vandt sin Selvbestemmelsesret tilbage.

Trangen til Selvstyre og Kravet derom, som først blev fremsat i Lagtinget i 1906, har siden vokset sig stærkere og stærkere, og de sidste Aar før Krigen med de 2 Finansordninger, hvorved Statsindtægter blev overdraget til Lagtingets Forvaltning, viser en voksende Forstaelse hos Regeringen af Berettigelsen af de færøske Krav om igen at overtage den Forvaltning, som det færøske Folk har Nødvendighedens Krav og Historiens Ret til.

Vi nærmer os Hundredaaret for denne Forfatningsændring. Dog har Færinger uden Tvivl lige saa vel som Islandingerne fuld Ret til paa historisk Grund at tilbagekræve deres politiske Frihed, til hvilken Tid de ønsker.

Denne Ret forældes ikke i Henhold til Folkeretten.

I Overensstemmelse med de frie og ufortæbelige Menneskerettigheder, som er Folkesuveræniteten, besidder Folket som Helhed den højeste Folkevilje (jfr. bl. a. Danmarks Riges Grundlov). Disse Grundrettigheder er umistelige, de forældes ikke, selv gennem Aarhundreder. Det er selve Odelsretten.

Paa tryk historisk Grund besidder Færinger disse Grundrettigheder ubeskaaret, selv om de har været haandlagt hos det danske Folk et knapt Aarhundrede. Sættes Suverænen ude af Stand til at haandhæve dem, falder de umiddelbart tilbage til deres Ophav, nemlig Folket. I saadanne Tilfælde staar Folket igen paa sit oprindelige Grundlag, Kontraktstadiet.

Disse Grundrettigheder gjorde Norge Brug af, da den dansk-norske Enevoldskonge blev ude af Stand til at haandhæve Norges Suverænitetsrettigheder i 1807, da Englenderne tog den dansk-norske Flaade. Da blev de Baand, der bandt Norge til den dansk-norske Konge, afrevet.

Da oprettedes den foreløbige Regeringskommission af 24. August 1807, der faktisk besad Regeringsmagten i Norge, indtil Grundloven blev givet i 1814.

I samme Situation som Norge i 1807 kom Færøerne den 9. April 1940, da den statsretslige Forbindelse med Danmark blev afbrudt ved den tyske Besættelse af Danmark.

Den danske Regering var da ikke i Stand til at haandhæve sine Suverænitetsrettigheder over Færøerne. De faldt tilbage til det færøske Folk, og dette repræsenteret ved det siddende Lagting udøvede igen foreløbig alle statsretslige Funktioner for Færøernes Vedkommende.

Den 11. April 1940 kundgjorde den britiske Marineminister Churchill, at England havde besat Færøerne.

Denne Besættelse blev de facto iværksat den 13. April s. A.

Færøernes Lagting tilkendegav da overfor den britiske Konsul paa Færøerne denne Færøernes statsretslige Stilling i dets Svarnote af 13. April 1940.

Svarnoten var eenstemmig og lyder saaledes:

„Færøernes Lagting fik i Gaar Meddelelse om, at England har besluttet at landsætte bevæbnede Styrker for at beskytte Landet. Dette sker uden Opfordring fra Færingerne.

Det er Lagtingets Standpunkt at holde Færøerne udenfor Krigen og den mellem Landene opstaaede Konflikt.

Tinget tager Forbehold vedrørende sine Rettigheder og protesterer imod, at anden omend venligsinde — Stat her landsætter bevæbnede Styrker, men tvingende Omstændigheder gør her intet Valg muligt.

Færøernes Lagting, som gennem Aarhundreder og under skiftende Omstændigheder har været Færøernes Repræsentation i Medfør af vore skrevne og uskrevne Love, paaregner og ønsker, at ingen Ændringer vedrørende Færøerne sker uden efter Samraad med Tinget.

Den 25. April 1940 kundgjorde den britiske Regering gennem Radioen, at det færøske Flag var anerkendt som Færøernes Nationalitetsmærke paa Havet.

Paa dette Tidspunkt var Færøernes statsretslige Forhold til Behandling i Lagtinget.

Den 3. Maj 1940 blev følgende Forslag fremsat dér.

1) fra et Mindretal:

„Færøernes Lagting kundgör:

Danmarks Regering er ude af Stand til at udöve Suveræniteten over Færøerne.

Suveræniteten er derfor faldet tilbage til det færøske Folk, som maa lage Bestemmelse om Færøernes statsretslige Stilling i Fremtiden, saadan at Færøernes ældgamle Lagting nu bliver genrejst af det færøske Folk.

Det siddende Lagting, som er det færøske Folks eneste Repræsentation, er i Öjeblikket Færøernes Nationalforsamling og udöver Suveræniteten over Færøerne.

Som Nationalforsamling har Tinget vedtaget at danne en foreløbig Regering, og hele den lovgivende Myndighed er hos Lagtinget.

Tinget kundgör, at Love, Anordninger og Bekendtgørelser, som har haft Gyldighed paa Færøerne hidtil, fremdeles beholder deres Gyldighed med de Ændringer, som kræves af Omstændighederne, indtil nærmere Ændringer bliver kundgjort.

Tinget indleder Forhandlinger med den britiske Regering til Betryggelse af Færøernes almindelige Forhold.

Medens den foreløbige Regering sammen med Tinget træffer alle nødvendige Foranstaltninger, som Krigsforholdene maatte kræve, og forbereder de Forhandlinger, som er paakrævet vedrørende Færøernes Fiskerirettigheder m. v. bl. a. i Island, skal Tinget udarbejde Forslag til Forfatning, som skal forelægges Folket til Vedtagelse.

Det færøske Flag er Landets Flag.“

2) fra Flertallet:

„Forslag til Bestemmelser om midlertid Styrelsesform paa Færøerne (jfr. Ændringsforslag).

- 1) De ved nærværende Bestemmelser Ikrafttræden gældende Love, Anordninger og Forskrifter forbliver i Kraft i saa vidt Omfang som efter Forholdene muligt.
- 2) Hvor der i gældende Lovgivning m. v. er tillagt en Minister Beføjelse til administrative Udfærdigelser af Forskrifter, udöves disse Beføjelser af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Lagtingets Landsnævn.
- 3) Lovforskrifter, der vedrører Færøerne, vedtages af Lagtinget — efter Forslag fra Lagtinget eller Amtet — og stadfæstes og kundgøres af Amtmanden.
- 4) Lovforskrifter, der vedrører Statskassens Midler, udfærdiges og kundgøres af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Lagtinget eller vedkommende Lagtingsudvalg.
- 5) Der udfærdiges snarest muligt Forskrifter til praktisk Ændring af de nugældende Regler om Anke og Kære af Retsafgørelser.“

Dette Forslag blev vedtaget paa Færøernes Lagting den 7. Maj 1940 og kundgjort af Amtet den 9. Maj 1940.

Efter denne Forfatning er Færøerne blevet styret til denne Dag, dog med den principielle Ændring, at Amtet 25/10 1941 faktisk frasagde sig den Vetoret, som det havde faaet efter denne Forfatning.

Det stod alle klart, at Amtet havde ingen Myndighed til at indgaa Overenskomst med Lagtinget som Amdraad og overdrage Tinget Lovgivningsmyndighed. Derfor kunde denne Ordning, selvom den fremkom i Amtets Navn, kun være begrundet i Folkesuverænitetsgrundsætningen.

Det var Lagtinget som det færøske Folks eneste Repræsentation, der den 9. April 1940 besad Statsmyndigheden.

Det er ogsaa klart, at denne Ordning har ændret Færøernes statsretslige Stilling fra før 9. April 1940. Ved den er Færøerne de facto sat udenfor Danmarks Riges Grundlov.

Om den danske Regering senere paa egne Vegne godkender denne Ordning, kan ingen Indvirkning have paa det, som i Forvejen er lagt til Retle.

Denne Ændring i Færøernes statsretslige Stilling belyses klart af det Forslag, som Sambandspartiet paa Færøernes Lagting fremsatte i August 1945, i den første Samling efter Krigens Ophør, om at genforene Færøerne med Danmark.

En Indlemmelse lader sig ikke gennemføre og en formel Ændring i vor statsretslige Stilling vil ikke kunne gennemføres ved Oktroi.

Et Samvirke i Fremtiden kan derfor kun fremmes ved Overenskomst mellem 2 frie og ligestillede Parter.

Dette maa ogsaa kunne lægges i Forudsætningen for Lagtingsvalget den 6. November 1945. Da gik den danske Regering ind paa, at en færøisk Folkevilje skulde være afgørende for Færøernes statsretslige Stilling for Fremtiden.

København, den 29. Januar 1946.

Bilag.

Uddrag af Rigsdagsforhandlingerne vedrørende Udkast til Lov om Valgene til Rigsdagen paa Færøerne (1850).
(Jfr. J. Patursson: Færøisk Politik 1903).

Ørsted: pag. 17.

„Undertegnede Ørsted holder for, at denne Sag ikke er moden til Afgørelse, førend der er givet Færøernes Indvaanere Lejlighed til at ytre deres Tanker om dette for deres fremtidige Retsstilling og for deres Velfærd saa vigtige Anliggende.

Ligesom denne Gruppe af Øer saavel i sin Naturbeskaffenhed som i hele sin Udvikling er højst forskellige fra det egentlige Danmark, saaledes have de aldrig været henregnede til dette Rige, at de for dette gældende Love uden videre særskilt Bestemmelse dér have været gældende.

Efter Reskriptet af 12. Maj 1688 og Frdng. af 30. Maj 1681 Par. 11 skulde Kristian den 5tes norske Lov der være gældende, men uden at

dette dog ligefrem udtraktes til de derefter for Norge udkomne Love, ligesom Færøerne heller ikke i det fremtidige Lovsprog blive indbefattede under Norge, men tværtimod jævnlige blev bemærkede som en bane fra Norge og Danmark forskellig Landsdel, hvorpaa Forordn. 3. Juni Par. 16 og Forordn. 11. August 1797 Par. 23 kunne tjene til Eksempler, og allerede det nævnte Reskript af 1688 viser, at den da nylig udkomne norske Lov ikke umiddelbart som en saadan, men kun i Kraft af en særlig kongelig Befaling blev gjældende for Færøerne. Efter at Norge ved Fredstraktat med Sverrig af 11. Januar 1814 blev afstaaet til denne Stat, men med Tilføjeelse om, at Færøerne ej deri vare indtagne (hvilket paa lige Maade blev bestemt med Hensyn til Grønland og Island), er heller ingen almindelig Bestemmelse givet, hvorefter disse Øer skulde være indtraadte i Lovfællesskab med Danmark. Norske Love og de norske Forordninger, som der vare indførte, ere alene i Kraft, og sig til de danske og i nogle Enkeltheder frembragt nogen større Retsmagtet de senere Anordninger, som ere givne for Færøerne, have sluttelighed end der forhen fundt Sted, saa har det dog været en fast antaget Regel, at ingen for Danmark udkommen Lov som saadan havde bindende Kraft paa Færøerne, men først efter, at det var undersøgt, om den enten uforandret eller med visse Lempelser der kunde være anvendelig. hvorpaa det, naar det første fandtes klart, var ved kongelig Resolution af 16. Juni 1821 overladt vedkommende Regeringskollegium...."

Ørsted: pag. 35.

„.... Jeg har omtvivlet, at der burde gives nogen Valglov for Færøerne, forinden Færingerne selv have haft Lejlighed til at ytre sig angaaende det Forhold, hvori de ønske at staa til Grundloven.... Jeg har antaget, at Færøerne ikke høre umiddelbart ind under Grundloven eller den udkomne Valglov, og dette har jeg begrundet ved, at Færøerne aldrig hidtil i Lovsproget ere indbefattede under Danmark, og at deres Forhold i det hele er meget forskellige fra Danmarks, og dels derved, at Grundloven aldeles ikke er indrettet saaledes, at den ligefrem kan være anvendelig paa Færøerne. Jeg har fundet det billigt og naturligt, at Færingerne fik Adgang til den danske Rigsdag, men det burde ske under Forudsætning af, at de ønskede det, og under saadanne Belin- gelser, hvorved de maatte anse sig betryggede for, at den Delagtighed, der blev indrømmet dem, blev en Sandhed og kunde komme dem virke- lig til Nytte.... Man har paaberaabt sig Par. 18, men her nævnes Slesvig og Island aldeles paa samme Maade som Færøerne, og der kan altsaa ikke tænkes nogen Grund, hvorfor Færøerne pludselig, uden at adspørges, skulde indlemmes i Grundloven. Jeg har ogsaa paaberaabt mig den højtaarede Indenrigsministers Usikkerhed, hvorvidt man havde truffet det rette eller ikke, angaaende hvorvidt Færøerne skulde indlemmes i selve Rigsdagen eller ikke...."

Ørsted: pag. 39.

„.... Jeg maa bemærke, at Udtrykket „Danmarks Rige“ ikke fandtes i Grundlovsudkastet. Der stod Danmark og Slesvig, men det var noget, som siden under Rigsforsamlingen blev antaget, at man kunde bruge Udtrykket Danmarks Rige, som skulde omfatte mer end Dan- mark, men en bestemt Udtalelse af, hvad man dermed mente, fandt ikke Sted.

Her fremkom et Forslag, som gik ud paa, at det skulde erklæres, at Island og Færøerne vare indbefattede derunder, men det blev taget tilbage. Man fandt, at der var mangfoldige Vanskeligheder med at bestemme Omraadet af Danmarks Rige; det er altsaa i Grunden et betydeligt Udtryk, man har bragt, som slet ikke har fundet nogen Forklaring paa Rigsdagen, og hvorfra man ikke kan argumentere. Jeg tror, ja, jeg finder det aldeles klart, at det paa den Tid, Grundlovsudkastet blev forelagt, var Meningen, at det skulde læges under Overvejelse, om hvorledes Island og Færøerne skulde indbefattes deri, og derfor vare ogsaa Repræsentanterne her baade for Island og Færøerne til Stede, ligesom det udtrykkeligt blev reserveret, at Island, først efter, at dets Althing havde faaet Lejlighed til derover at ytre sig, skulde træde i Forbindelse med Rigsdagen og under nærmere Bestemmelser, som da maatte antages.

Den eneste Repræsentant, som Færøerne havde under Rigsforsamlingen 1818 og 1819, udtalte sig just ogsaa for, at han forudsatte, at man ikke gjorde Grundloven gældende for Færøerne, førend der var oprettet kommunale Indretninger, igennem hvilke Færingernes Mening derom kunde høres. Det forekom mig ganske klart, at, naar man kan udelukke Island fra Grundloven, eller anse det for et aabent Spørgsmaal, om Island hører under Grundloven, og da i hvilket Forhold det skal sættes dertil, saa maa det samme ogsaa kunne antages med Hensyn til Færøerne. "

Grundlov: pag. 62.

„Hvad der i mine Øjne er vigtigt ved Spørgsmaalet om en Folketingsmand og en Landstingsmand for Færøerne, det er, hvad Lovgivningen paa Færøerne angaar; vi vide, at det hidtil er bestemt efter Indstilling, er bestemt fra Stedet selv, hvilke af Danmarks Love, der skal gælde for Færøerne, og dersom det altsaa skal være Følgen af, at Færøerne blive, hvad man kalder, repræsenterede i begge Ting, at det nu ikke længere skal afgøres fra Stedet selv, men her i Tinget paa Frihaand, hvilke Love, der skal udstrække deres Gyldighed og Virksomhed til Færøerne, se, da anser jeg det rigtigt nok for noget meget galt, og paa den anden Side vil man finde det altfor urimeligt, at der skulde sidde Mænd fra Færøerne i begge Ting, og at det desuagtet skulde være efter en Indstilling enten fra et Lagting paa Færøerne eller paa anden Maade fra Stedet selv, at Lovgivningen paa Færøerne skal bestemmes. Jeg skal slet ikke indlade mig i den Ordstrid om Færøerne, der tillige med Island og Grønland unægtelig i dette Øjeblik tilhøre Danmarks Rige, ogsaa virkelig og egentlig høre til Danmarks Rige, men jeg skal holde mig til det visse og til Dets os alle vitterlige, at saavel Færøerne som Island i det mindste siden Frode Fredegodes Tid havde regnet sig enten blot til sig selv eller til Norges Rige, og jeg skønner det ikke rettere, end Grunden, hvorfor begge nu tilhøre Danmarks Rige, er ingen anden end den, at hverken Sverrig eller Norge i 1814 fandt det værd at gøre Paastand paa disse Landskaber, som de agtede at være mere til Byrde end til Vinding. . . .“

Skjal 3.

SPÖRGSMAALET LOVGIVNINGSMAGTEN

Naar Forhandlingerne mellem den danske og den færøske Delegation nu skal koncentrere sig om Spørgsmaalet Lovgivningen, og hvilke Bestemmelser der i denne Anledning er nødvendige, skal undertegnede Formand for Færødelegationen tillade mig at fremkomme med følgende Udtalelse:

Lovgrundlaget hidtil har været følgende:

1. *Før 9. April 1940:*

- a. Grundlovens § 2: Den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening.
- b. Lagtingsloven (Bkdtg. Nr. 249 af 24. Juni 1939): § 17: Lagtinget skal være berettiget til at fremsætte Forslag til nye Love og andre offentlige Foranstaltninger, samt til at *indgive Besværlinger* med Hensyn til Lovens Overholdelse og de offentlige Institutioners Bestyrelse.
Forslag til Love, der udelukkende vedrører Færøerne, skal *for saa vidt det er muligt*, forelægges Lagtinget til Betænkning, forinden de ophøjes til Lov. Iøvrigt skal Færøerne vedkommende Love som Regel forelægges Lagtinget til Betænkning, forinden de sættes i Kraft paa Øerne. Har saadan forelæggelse ikke fundet Sted, skal Loven snarest muligt tilstilles Tinget, der *da kan fremkomme med de Udtalelser* og Forslag, som Sagen maatte give Anledning til.

2. *Tiden 9. April 1940 til 9. Maj 1940:*

Et Interregnum uden særlige Bestemmelser.

3. *Tiden efter 9. April 1940: Midlertidig Styrelsesform paa Færøerne af 9. Maj 1940:*

- § 3: Lovforskrifter, der vedrører Færøerne vedtages af Lagtinget — efter Forslag fra Lagtinget eller Amtet — og stadfæstes og kundgøres af Amtmanden.
- § 4: Lovforskrifter, der vedrører Statskassens Midler, udfærdiges og kundgøres af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Lagtinget eller vedkommende Lagtingsudvalg.

Ordningen fra efter 9. Maj 1940 opretholdes stadig.

Undertegnede maa udtale, at der indenfor Færøernes Lagting i Dag er et betydeligt Flertal for, at den Nyordning, der kommer i Gang, naar den midlertidige Styrelsesform fra 9. Maj 1940 falder bort, maa indeholde direkte Lovgivningsmagt for Lagtinget i alle Spørgsmaal hvor der ikke beslutes Ydelser fra den danske Statskasse til færøske Formaal.

A. Under Forhandlingerne har den Tanke været fremført, at man

i Nyordningen i Stedet for Lovgivningsmagt skulde gennemføre en Ordning, hvorved den før 9. April 1940 gældende Lovgivningsmagt ved Lov delegerede bestemte Opgaver til Lagtinget til direkte Udførelse ved Forordninger vedtaget af Lagtinget og kundgjort ved Lagtingets Foranstaltning.

Hertil maa jeg bemærke: Dette er i Virkeligheden slet ikke Lovgivningsmagt, men nogle administrative Beføjelser, der tillægges Lagtinget. Ganske vist kan Lagtinget paa denne Maade faa en vis Beslutningsmyndighed, i Stedet for at Lagtingsloven paa Lovgivningsområdet ikke hidtil har tillagt Lagtinget en saadan, men denne Myndighed vil være bundet af Ordlyden af de Love, der er vedtaget af Danmarks Rigsdag, og Rigsdagen vil ved Udstedelse af den Slags Love i meget høj Grad være bundet af den almindeligt anerkendte Regel, at den Rigsdagen tillagte Beføjelse til Lovgivningsmagt ikke ved almindelige Love kan delegeres til andre Organer. Desuden vil Ansvarligheden for Lovenes, eller de Lagtinget tillagte administrative Beføjelsers, Overholdelse og Udførelse føre tilbage til Rigsdagen, og et Forhold, hvorefter den danske Rigsdag har Ansvar for Lagtingets Vedtagelser, der direkte sættes i Kraft, synes inkonsekvent. Ligeledes vil Rigsdagen til enhver Tid kunne forandre disse administrative Bemyndigelseslove, endda uden at Lagtinget er adspurgt; her skal dog bemærkes, at jeg selvfølgelig gaar ud fra, at Danmarks Regering og Rigsdag ikke vil forandre slige Love, uden at Sagen har været diskuteret i Lagtinget, men formelt er Rellen til Forandring til Stede.

Til de Opgaver, som Flertallet indenfor Færøernes Lagting mener, at Lagtinget maa gaa i Gang med, maa jeg anse et saa usikkert Grundlag — saafremt det i det hele taget kan gennemføres uden Grundlovs Forandring — for ganske utilstrækkeligt.

B. Virkelig, besluttende Lovgivningsmagt for Lagtinget er det som et Flertal indenfor Lagtinget, efter min Opfattelse, ønsker gennemført paa alle Omraader, hvor der ikke ydes økonomisk Støtte fra den danske Statskasse.

Enhver Lovgivningsmagt maa have et fast Grundlag at bygge paa. Dansk Lovgivningsmagt bygger paa Danmarks Riges Grundlov. Hvilket Grundlag kan skabes for Lagtingets Lovgivningsmagt?

- a. Kan Lagtingets Lovgivningsmagt bygge paa den danske Grundlov? — Idet jeg henviser til det, der er anført under Punkt A, maa jeg mene, at dette Spørgsmaal maa besvares benægtende.
- b. En Lov af forfatningsmæssig Karakter synes eneste Udvej, naar den almindelige Lovgivningsmagt ikke ved særlig Lov eller ved Forandring i Lagtingsloven kan løse Spørgsmaalet. Den naturlige Vej at gaa synes for mig at være, at lægge til Grund den Maade man har tænkt sig, at de færøske Love i Fremtiden skal blive til d. v. s.: Vedtagelse af Lagtinget, Kongens Stadfæstelse samt Bekræftelse (Kontrasignatur) af en Embedsmand, der skal være ansvarlig overfor Lagtinget, eller Bekræftelse af Lagtingets Formund. Det bør her ogsaa overvejes, om man ikke ved en Lov af saa stor Betydning maa kræve yderligere Bekræftelse fra Folket, ved Opløsningsvalg med efterfølgende Folkeafstemning paa Loven, eller i hvert Fald en af disse Bekræftelser.

C. *Lovgivningsmagten for Fællesanliggender* mellem Danmark og Færøerne er et Spørgsmaal, som der ogsaa maa findes en Løsning paa.

Her synes der for mig at være to Muligheder:

a. Lovgivningsmagten for Fællesanliggender er hos Kongen og den danske Rigsdag i Forening. Saafremt man skulde bestemme sig til denne Vej, maa det erindres, at et overvejende Flertal af de færøske Vælgere har udtalt sig for, at ingen Lov maa gøres gældende paa Færøerne, uden at den er vedtaget af Færøernes Lagting. Skal dette gaaas, maa en Forelæggelse ske for Lagtinget, efter Lovens Vedtagelse paa Rigsdagen, men inden dens Stadfæstelse; Lagtinget maa skulde saa vælge mellem 1) godkende Loven uforandret, 2) foreslå et Løvsforslag eller 3) tilbageende Loven til Rigsdagen med Forslag til de Endringer, som anses fornødne.

b. Der skabes et Fællesorgan bestaaende af Medlemmer fra de to folkevalgte Forsamlinger, Rigsdagen og Lagtinget, og dette Organ tager en foreløbig Beslutning om den Lovgivning, der anses fornøden for Fællesanliggender.

Fællesorganets Vedtagelser maa saa forelægges de to folkevalgte Forsamlinger til Godkendelse. For Vedtagelsen faar lovmæssig Gyldighed. Af tillegge et saadant Organ virkelig Lovgivningsmagt strider sikkert mod alle anerkendte demokratiske Principper.

D. Spørgsmaalet om Søndring mellem *Fællesanliggender* og *særlige Anliggender* maa jo ogsaa finde sin Løsning. For imidlertid at sondre mellem to Grupper, maa man først blive enig om, hvorledes det forfatningsmæssige Grundlag kan skabes for en Lovgivningsmagt for Lagtinget. Denne Søndring mener jeg derfor først kan ske, naar alle Detailspørgsmaal er diskuteret, og da bør man tage det praktiske Hensyn og se paa, hvorledes de skarpeste og klareste Linjer kan skabes, enten ved at udsondre Fællesanliggenderne eller ved at specificere Særanliggenderne.

E. Et *Administrationsapparat* maa, saaledes som omtalt under B), skabes for de Omraader, hvor Lovgivningsmagt tillægges Lagtinget, idet jeg er af den Formening, at selve Lovgivningsmagten og Ansvarligheden er saa nær knyttet til hinanden, at disse ikke kan adskilles.

F. Naar man er blevet enig om disse forskellige Spørgsmaal og den Maade, de kan og bør løses paa, kommer til sidst Spørgsmaalet om, hvorledes dette kan falde sammen med den nu gældende Lovgivning.

Saaledes som anført i Begyndelsen af denne Skrivelse, er for Færøernes Vedkommende midlertidige Bestemmelser om Færøernes Styrelsesform af 9. Maj 1940 Grundlaget for Styret i Øjeblikket. Denne Lovbestemmelse er vedtaget af Lagtinget, og man vel sagtens kunne forandres paa samme Maade, saa her synes Problemet ikke saa indviklet.

For Danmarks Vedkommende synes jeg, at Spørgsmaalet stiller sig saaledes, at saafremt der skal tillægges Færøernes Lagting den Myndighed, som der er et Flertal for, nemlig Lovgivningsmagt i særlige Anliggender, saa maa dette medføre, at der maa ske Forandringer i

Danmarks Riges Grundlov. Hvad der i denne Henseende maatte være nødvendigt, mener jeg ikke er et Spørgsmaal som falder ind under de dansk—færøske Forhandlinger, hvorfor jeg skal undlade at udtale mig herom.

Jeg tillader mig at henvise til de Udtalelser, der faldt paa det sidste Møde mellem Delegationerne, og skal udtale, at det er min Overbevisning, at det er nødvendigt at komme til mere Klarhed om selve Spørgsmaalet, hvorledes Lovgivningsmagten forfatningsmæssigt kan tilrettelægges, saaledes som anført i denne Skrivelse, før man i det hele taget kan naa nogen Vej i Forhandlingerne om en fremtidig Ordning af Forholdet mellem Danmark og Færøerne. Mine personlige Meninger og min foreløbige Stillingtagen til Spørgsmaalet har jeg fremsat i denne Skrivelse, der tilstilles Delegationerne, med den Bemærkning, at jeg beredvilligt vil diskutere eventuelle Forslag, der maatte fremkomme, men at jeg ønsker at udtale, at virkelig Lovgivningsmagt for Lagtinget i alle særlige Anliggender for mig er Hjørnestenen for den Nybygning af Forholdet Danmark—Færøerne, der har nogen som helst Mulighed for at skabe Klarhed og Forstaaelse med deraf følgende godt Samarbejde i kommende Tider.

København, den 21. Februar 1946.

Th. Petersen,
Formand for Færødelegationen.

Skjul 4.

Udkast 25/2 1946.

Den af Ministeriet valgte Delegation og Lagtingets Delegation har under en fri Forhandling drøftet Spørgsmaalet om Færøernes fremtidige Stilling i Forhold til Danmark. Af de færøske Repræsentanter er der under disse Drøftelser gjort Rede for de færøske politiske Partiers principielle Synspunkter overfor dette Spørgsmaal. Ministeriets Delegation har givet Udtryk for, at man, hvis Færinger maatte ønske den fulde Selvstændighed og Ophør af det historiske Samhørsforhold med Danmark, fuldt ud vil respektere dette Ønske, samt at man, saafremt Færingerne deler det danske Ønske om Opretholdelse af Samhørsforholdet, vil være rede til i det Omfang, det skønnes naturligt foreneligt med Samhørsforholdet, at imødekomme færøske Ønsker om Adgang for den færøske Befolkning til gennem sin egen folkevalgte Repræsentation og egne Styrelsesorganer at træffe Bestemmelser om og administrere egne Forhold.

Delegationerne har paa Grundlag heraf søgt at finde frem til en Samhørsordning, der med Opretholdelse af Færøerne som en Del af Danmarks Rige, men under fuld Anerkendelse af det færøske Folks nationale og sproglige Egenart kan fastlægge og sikre Principerne for Øernes Styre ved egne Organer inden for de Rammer, der nødvendigt eller naturligt følger af Færøernes Stilling som en Del af Riget.

Delegationerne er enedes om, at den fremtidige Ordning ud fra disse Synspunkter maatte kunne formes paa følgende Grundlag:

1. Færøerne udgør som hidtil en Del af Danmarks Rige og omfattes af Danmarks Riges Grundlov.
2. Færøerne er repræsenteret i Rigsdagen ved mindst 2 Medlemmer. Saalænge Rigsdagen er delt i de nuværende to Ting, har Færøerne 2 Repræsentanter i Folketinget og 1 Repræsentant i Landstinget.
3. Det færøske Flag anerkendes som særligt Flag for Færøerne. Medens Statens Tjenestemænd, Institutioner og Fartøjer paa Færøerne udelukkende anvender Rigsflaget, har private Personer og private og kommunale Institutioner paa Færøerne Ret til at anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag; samme Ret har Fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne.
4. Det færøske Sprog anerkendes sammen med Dansk til Anvendelse i Skole og Kirke, i den færøske Administration og som Lov- og Retsprog med de Begrænsninger, som følger af praktiske Hensyn og Hensynet til Rigets Enhed.
5. Ved Lov gives der Lagtinget Myndighed til at give Retsregler for Færøerne paa Omraader, der ikke berører Riget og ikke medfører Udgifter for Statskassen. Herunder falder ogsaa Omraader, der almindeligvis er Lovgivningsomraader, f. Eks. med Hensyn til Skat i det Omfang, hvori det er foreneligt med Grundlovens Regler.
6. Der indføres en Ordning, hvorefter de af Rigets Organer udfærdigede Love almindeligvis først træder i Kraft paa Færøerne, efter at Lagtinget har givet Tilslutning hertil, eventuelt med de af Forholdets Natur flydende Ændringer. Undtagelse fra den almindelige Regel maa dog gøres for Grundlove, Finanslove og andre Love, der efter deres egen Karakter ikke kan være undergivet en saadan Begrænsning.
7. Skatten paa Færøerne opkræves som Kommuneskat og Lagtingskat efter Lagtingets Bestemmelse.
8. Efter Rigets Bevillingsmyndigheders Bestemmelse gives der som hidtil paa Finansloven Bevillinger til sociale og kulturelle Formaal, til Erhvervenes Ophjælpning o. lign.
9. Ved Udfærdigelse af dansk Pas og Nationalitetsbevis for Færinger kan indføres Ordet „(Færing)“.

10. Forvaltningen paa Færøerne forestaas af en 5 Mands-Styrelse (Forvaltningsraadet), bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand (Rigsombudsmanden) og 4 af Lagtinget valgte Medlemmer. Denne Forvaltning omfatter både de Omraader, der er bestemt ved Rigets Lovgivning, de særlige Bevillingsomraader og de af Lagtingets Bestemmelsesret omfattede Omraader.
11. Rigsombudsmanden, Dommeren og Politimesteren og deres Medhjælpere er ansat af Staten. Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol forbliver Statsfunktioner. Med Hensyn til Folkekirkens Præster har det sit Forblivende ved den nuværende Ordning. Iøvrigt undersøges det nærmere, hvorvidt Ansættelse af hidtidige Stats tjenestemænd kan henlægges til Forvaltningsraadet.
12. Der søges ved Stats- og færøsk Finansiering oprettet en færøsk Kreditinstitution til Erstatning af Kreditforeninger og til Forvaltning af den offentlige Udlånsvirksomhed paa Færøerne.
13. Der aabnes Mulighed for direkte Medvirken fra færøsk Side ved Afslutning gennem Udenrigstjenesten af Handelsaftaler, der særlig er af Interesse for de færøske Erhverv, navnlig Fiskeriet.

Skjult 3.

FORSLAG

TIL

SÆLVSTYRREORDNING FOR FÆRØERNE

§ 1.

Indledning.

Idet man anerkender, at det færøske Folk er en særlig Nation, indgaar Færøerne og Danskerne, repræsenteret ved henholdsvis det færøske Lagting, det danske Ministerium, Rigsdagen og Kongen denne

FRHEDS- OG VENSKABSPACT:

§ 2.

Færøernes Titel.

Færøerne er i Rigsfællesskab med Danmark.

Ordet „Færøerne“ vil være at lægge til Kongens Titel.

§ 3.

Færingernes og Danskerne's Borgerrettigheder.

Færingerne har samme Borgerrettigheder som Danskerne i Danmark, og Danskerne har samme Borgerrettigheder paa Færøerne som Færingerne.

§ 4.

Fællesrettigheder i Grönland og i Udlandet.

Færingerne og Danskerne har samme Rettigheder i Grönland saavel som i Udlandet.

§ 5.

Fælles Kultur og Ligestilling af det færøske og det danske Sprog paa Færøerne.

Det færøske Sprog er i Egenskab af at være Modersmaalet Hovedsproget paa Færøerne. Sidestillet med det er det danske Sprog, idet begge Sprogene skal læres sideordnet i alle offentlige og private Skoler og Kursus. Dog vil saadanne Skoler og Kursus, der kun underviser i tekniske Specialfag være undtaget disse Regler.

Der bør arbejdes henimod, at Lærdoms- og Undervisningskravet til Embedsfolk som Lærere, Læger, Dommer, Foged m. v. samt til Jurister, Ingeniører og andre Studerende og Lærde maa være det samme paa Færøerne som i Danmark og andre nordiske Lande.

§ 6.

Lovgivningsmagt til Lagtinget i specifikke færøske Anliggender.

Paa de Omraader, hvor Lagtinget har overtaget det fulde økonomiske, administrative og kulturelle Ansvar, ligesom paa de Omraader, hvor Danskerne og Færingerne er blevet enige om at bestride Udgifterne i Fællesskab paa den Maade, at den danske Stat betaler et eller flere Forhandling fastsat aarligt Beløb eller et i Forhold til de i Livet skiftende Tider og Omstændigheder svarende aarligt Beløb.

§ 7.

Ingen Lov sættes i Kraft paa Færøerne uden først at være forelagt Lagtinget og vedtaget af dette.

Ingen ny Lov kan sættes i Kraft paa Færøerne uden først at have været behandlet og vedtaget af Færøernes Lagting.

§ 8.

De i Kraft værende Love, Retsforskrifter og Anordninger forbliver i Kraft, indtil andet bliver vedtaget

Love, Retsforskrifter og Anordninger, der er i Kraft paa Færøerne forbliver i Kraft, indtil de ved en ny Vedtagelse maatte blive ændret, undtaget Styrelsesformen af 9. Maj 1940, som ved nærværende Ordnings Kundgørelse bortfalder.

§ 9.

Løvenes Kundgørelses- og Stadfæstelsesform.

Kongen kundgør og stadfæster de af Færøernes Lagting vedtagne Love saavel paa Færøsk som paa Dansk.

I Kundgørelsen skal Løvene foreligge underskrevet af Formanden for Landsstyrelsen eller af et andet Medlem af denne, saafremt Loven særlig vedrører Sager, der sorterer under ham, samt med en af Kongen underskrevet Stadfæstelse.

§ 10.

Lovgivningssproget.

Indenfor de Omraader, hvor Færøernes Lagting er enelovgivende sammen med Kongen, er Lovsproget Færøsk og Dansk.

§ 11.

Omraader, hvor Lagtinget sammen med Kongen straks kan overtage Lovgivningsmagten uden Medvirkning fra Rigsdagens og Ministeriets Side.

Mellem de Sager, som Lagtinget og Kongen, straks denne Overenskomst er underskrevet, kan lovgive alene, kan nævnes:

Alle Vegne, hvor der ikke stilles økonomiske Krav til den danske Stat vedrørende:

Sociale Forhold,

Skole- og Kulturforhold,

Fiskeri omkring Færøerne indenfor saavel som udenfor Söterri-
toriet.

Landbrugsforhold, derunder Ekspropriation, Udskiftning og Om-
lægning og Modernisering af Landbruget,

Hele det færøske Dyreliv, Hvalfangst, Fuglefangst og andet Erhverv
paa Dyrelivets Omraade,

Skatte- og Afgiftsspørgsmaal vedrørende Indtægter til Lagtinget,
de færøske Kommuner samt til andre Formaal paa Færøerne,

Bank- og andre Pengeinstitutioners Virksomhed paa Færøerne, herunder Spørgsmaalet om en eventuel Nationalisering af Bankerne, Veje og Havnesager,

Financiering af Erhvervslivet,

Industrialisering,

Elektrificering.

Salg og Køb og alt Forretningsliv paa Færøerne, herunder Nationalisering, tvungen Sammenslutning af Erhvervslivet indenfor bestemte Omraader,

Færøernes Undergrund,

Arbejds- og Lønforhold og vedrørende mulige andre ikke her nævnte Omraader, hvor Færøerne har overtaget hele det økonomiske Ansvar.

§ 12.

Færøerne erholder en principiel Ret til at betale og overtage alle Græne af Administrationen paa Færøerne.

Færøernes Lagting skal til enhver Tid have Ret til at overtage det fulde økonomiske, administrative og moralske Ansvar for ethvert Omraade indenfor den færøske Styrelse, som det maatte bestemme sig til at overtage.

Det paahviler Lagtinget at gøre sit yderste for snarest muligt at blive i Stand til at overtage det økonomiske og styrelsesmæssige Ansvar samt betale Færøernes forholdsmæssige Andel af, hvad Fællesrettighederne indenlands som udenlands koster.

§ 13.

Landsstyrelsen.

Lagtinget vælger en Landsstyrelse ved almindeligt Stemmeffertal.

Under Ansvar over for Lagtinget tilrettelægger og administrerer Landsstyrelsen de Sager, som i Henhold til gældende Lov henhører under Landsnevndin, eller som ifølge fremtidige Love og Vedlægter maatte blive lagt under Landsstyrelsen.

Naar Lagtinget ikke er samlet, kan Landsstyrelsen i særlige hastende Sager vedtage Love.

Saadanne Love skal i den første Lagtingssamling efter Landsstyrelsens Vedtagelse lægges for Lagtinget for at ratificeres og vedtages paany.

§ 14.

Hvordan Landsstyrelsen konstituerer sig.

Landsstyrelsen vælger ud af sin Midte en Formand — „forseta“ — Landsstyrelsens Medlemmer kan iøvrigt dele Arbejdet sig imellem eller

gøre det i Fællesskab. Forslag herom forelægges Lagtinget til Vedtagelse. De vedtagne Bestemmelser bekendtgøres ved Lagtingets Foranstaltning.

§ 15.

Retsvæsenet.

Færøerne har Politi- og Retsordning sammen med Danmark, saaledes at Politi- og Underretssager som hidtil behandles paa Færøerne, medens Appelsager bliver behandlede for Domstolene i Danmark.

§ 16.

Flagordningen.

Fartøjer tilhørende Færinger saavel som Selskaber og Sammenslutninger paa Færøerne, og som er indregistreret paa Færøerne, skal føre det færøske Flag, som godkendes som Færøernes Flag.

Med Hensyn til Flagføringen paa Landjorden paa Færøerne staar det den enkelte Person, Selskab, Sammenslutning af enhver Art frit, hvilket Flag de gør Brug af.

§ 17.

Ordningen af Pengevæsenet paa Færøerne.

Den danske Valutaordning skal vedblivende have Gyldighed paa Færøerne.

Færingerne skal dog have Ret til i Samraad med den danske Nationalbank og den danske Regering:

1. Paa Færøerne at benytte særlige færøske Pengesedler til samme Værdi — Kurs — som tilsvarende danske Pengesedler har. Bestemmelsen vedrørende Trykningen af disse færøske Pengesedler samt vedrørende Sikkerhedsstillelsen (Garantien) for dem vil blive udarbejdet i Samraad med Danmarks Nationalbank, som ogsaa skal staa som Garant for de færøske Pengesedlers Værdi og for eventuelt Kurstab imod at erholde Gevinsten af mulige Kurssvingninger samt erholde Gevinsten af den deponerede Sikkerhedsstillelse, medens Gevinsten af mulige tabte færøske Pengesedler tilfalder Lagtinget.
2. Paa Færøerne nedsættes en Valuta- og Handelscentral. Arbejdsregulativet for denne udarbejdes af Færøernes Lagting i Samraad med Nationalbanken.
3. Færingerne (Valuta- og Handelscentralen) erholder fra Nationalbanken en Garanti for at faa til Brug paa Færøerne, og indenfor Forretningslivet fremmed Valuta i den Udstrækning, som svarer til Befolkningssantallet. Der garanteres Færingerne yderligere, at de under alle Omstændigheder skal kunne erholde Valuta svarende til den Valuta, de selv erhverver.

§ 17.

Udenrigsforholdene omlægges saaledes, at Færinger selv fører de nødvendige Forhandlinger vedrørende deres Erhverv og andre Interesser, dog saaledes at de opnaaede Resultater ratihaberes af det danske Udenrigsministerium.

Færingerne skal have Ret til i Samraad med den danske Regering:

1. At faa en med færøske Forhold kendt Mand (Kvinde) ansat i det danske Udenrigsministerium til Behandling af de færøske Sager.
2. At faa ansat Attachéer, som er godt kendt med færøske Forhold, ved danske Gesandtskaber og Konsulater.
3. At ansætte særlige færøske Handels- og Erhvervsrepræsentanter i de Lande, hvor Færøerne har store Handels- og Erhvervsinteresser.
4. At udsende særlige Forhandlingsdelegationer til de under Punkt 3 nævnte Lande med Hjemmel til paa Færingernes Vegne at oprette særlige Kvota-, Handels- og Erhvervsoverenskomster, dog saaledes at Overenskomsterne maa ratihaberes af det danske Udenrigsministerium.

København, den 10. Marts 1946.

P. M. Dam.

Jacob Fr. Øregaard.

Skjal 6.

BEMÆRKNINGER

TIL

DET AF DEN DANSKE DELEGATION I DE DANSK-FÆRØSKE
FORHANDLINGER OM FÆRØERNES FREMTIDIGE STILLING
FREMSATTE FORSLAG AF DEN 25. 2. 1946.

Til 1:

Det færøske Socialdemokrati har Rigsfællesskab med Danmark paa sit Program. Partiet kan derfor tiltræde Punktet. Dog tages det Forbehold, at der i Grundloven indføres de for Færøernes Hjemmestyre med Lovgivningsmagt for særlige færøske Anliggender nødvendige Bestemmelser.

Til 2:

Kan tiltrædes som naturligt og demokratisk.

Til 3:

Kan tiltrædes som et Kompromisforslag. Det bemærkes, at Flagfrihed har altid været det færøske Socialdemokratis Standpunkt. Naar vort Parti i sit principale Forslag til en Selvstyreordning paa Færøerne har holdt paa, at de færøske Skibe *skal* bruge færøsk Flag, er Grunden den, at man havde den Forstaaelse af Skibes Flagføringsregler, at et Skib ikke kunde vælge frit vedrørende hvilket Flag, det ønsker at gøre Brug af.

Er det foreneligt med sædvanlige Flagregler, at det skal staa de respektive færøske Skibe frit, hvilket Flag, dansk eller færøsk, de fører, har vi ingen principielle Vanskeligheder med at gaa med dertil.

Til 4:

Henstiller, at man giver en nærmere Omtale af de antydede Begrænsninger for det færøske Sprog.

Vi kan iøvrigt slutte os til Th. Petersens Udtalelse om Ønskeligheden af, at alle de til Brug paa Færøerne nødvendige Blanketter forfattes paa færøsk Sprog. Vi har dog intet at indvende imod, at en Dansker, f. Eks. en Embedsmand paa Færøerne i sin Tale og personlig Affattelse af Skrivelser gør Brug af sit Modersmaal, Dansk, som forstaas af alle Færinger, idet han, i hvert Fald til at begynde med, er bedst i Stand til at præcisere sit Standpunkt og sine Meninger paa Dansk. Vi kan dog ikke undlade at forudskikke den Bemærkning, at en Dansker, der tænker paa at bo en kortere eller længere Tid paa Færøerne, af Hensyn til Opnaaelsen af den intimeste Kontakt med det brede Lag af Befolkningen vil gøre meget klogt i hurtigst muligt ikke blot at lære sig at forstaa færøsk Sprog i Tale og Skrift, men ogsaa at det Sprog, som Folket, som han er sat til at tjene og leve iblandt, gør Brug af i dets daglige Liv.

Til 5:

Et af det færøske Socialdemokratis Hovedprogrampunkter har været og er det fremdeles, at Færøernes Lagting skal have Lovgivningsmagt paa alle specifikke færøske Omraader, hvor den danske Stat ikke har økonomiske Udgifter, og hvor man fra færøsk Side ønsker at overtage det fulde økonomiske og administrative Ansvar.

Forslaget om, at Færøernes Lagting skal kunne udstede Retsregler kan ikke opfylde dette Krav, medmindre de af Lagtinget givne Retsregler over for Domstolene har samme bindende Kraft som Love, og de ikke, saafremt de er forenelige med Grundloven og ikke griber ind i Danskernes statsborgerlige Interesser i det egentlige Danmark, kan omstødes eller aftages af den danske Rigsdag og den danske Konge, og medmindre de omfatter alle paa Færøerne værende Omraader, baade hvor der findes allerede gældende Regler, Forskrifter og Love, og hvor saadanne ikke findes.

Man maa saaledes med Ikraftsættelse af Retsregler kunne supplere den sociale Forsorgsordning saa vel som bestemme sig til helt at overtage det økonomiske administrative Ansvar for den, saafremt man maatte finde det for formaalstjenligt,

ændre Reglerne og Lovene for det færøske Landbrug (selvfølge-

lig uden Udgift for Staten) og indføre de for Landbrugets Fremme nødvendige Reforme af saa vel økonomisk som retslig Karakter, herunder Udskiftning, eventuel Ekspropriation i Forbindelse med en Opdykningsplan m. m.,

ændre gældende Bestemmelser vedrørende Fiskeriet omkring Færøerne, indføre, om nødvendigt, nye Bestemmelser vedrørende baade selve Fiskeriet, de paa Færøerne hjemmehørende Skibes Virksomhed inden for som uden for Söterritoriet,

indføre supplerende Bestemmelser og Nyskabelser paa Skolevæsenets Omraade,

træffe bindende Bestemmelser vedrørende Elektrificering af vore Øer,

bestemme vedrørende Nationalisering af Bankvæsenet, større Grene indenfor Handels- og Erhvervslivet,

bestemme vedrørende en planøkonomisk Industrialisering af Færøerne i saa stor Udstrækning, som det kan lade sig gøre,

bestemme vedrørende Arbejds- og Lönforhold paa Færøerne,

bestemme vedrørende vor Undergrund og Udnyttelsen af dens Muligheder,

kort sagt gennemføre et Hjemmeselvstyre alle Vegne paa Færøerne, hvor Lagtinget maatte bestemme sig til at overlægge det fulde økonomiske, administrative og moralske Ansvar. O. s. v. o. s. v.

Den danske Rigsdags Delegering af sin Myndighed til Lagtinget til at skrive Retsregler maa med andre Ord i Realiteten betyde det samme som Lovgivningsmyndighed til Lagtinget paa foran antydede Omraader. Særlig vigtig er den ubeskaarne Bestemmelsesret med Hensyn til at skaffe det Offentlige, Lagtinget og Kommunerne, de nødvendige Indtægter. Her drejer det sig ikke blot om Omfanget af og Formen for den direkte Beskatning til Færøernes Lagting og de færøske Kommuner, men ogsaa om at kunne gøre Brug af andre Indtægtsveje som Indførelsen af Told, Stempelskat, Oprettelse af et særligt færøsk Lotteri o. a., saafremt Lagtinget maatte finde det paakrævet til Lösning af de forskellige økonomiske saa vel som kulturelle Opgaver, der trænger sig paa.

Til 6:

Henstiller, at det nærmere redegøres for, hvorfor „Grundloven, Finansloven og andre Love“, der skal gælde for Færøerne, ikke kan falde ind under Regelen om Forelæggelse for Lagtinget, forinden de træder i Kraft ogsaa for Færøernes Vedkommende, idet det forekommer os for aldeles nødvendigt, at f. Eks. Ændringer i Grundloven maa accepteres af Færøernes Lagting paa det færøske Folks Vegne, forinden de kan gøres gældende for Færøerne.

Hvilke Love tænkes der paa foruden Grundloven og Finansloven?

Til 7:

Jfr. sidste Stykke i Bemærkningerne til Stk. 5.

Til 8:

Accepteres.

Til 9:

Saaframt det teknisk kan lade sig gøre, foreslaas, at Nationaliteten defineres som „Föroyingur“ med „Dansk Statsborger“ i Parentes.

Til 10:

Forekommer os at være mere opportunt og indehavende mindre Fare for Misforstaaelser og Komplikationer, at man lader de særlige færøske Omraader administreres af et særligt færøsk Organ (Landsstjórnini), medens alle Fællesanliggenderne passende kunde administreres af et Fællesraad, hvis færøske Medlemmer helst bør være valgt iblandt Landsstyrelsens Medlemmer for derved at kunne opnaa en vis Kontinuitet og Overensstemmelse mellem de to administrerende Organer.

Vi finder det ellers for mere demokratisk, at et saadant Raad som det af den danske Delegation foreslaaet selv vælger sin Formand ud af sin Midte, end at den bliver udnævnt af Kongen.

Til 11:

Færøernes Socialdemokrati har det paa sit Program at have Politi- og Retsordning fælles med Danmark. Med Hensyn til Politimesterens og Dommerens Ansættelse vilde vi finde det for naturligt, at der gaves et færøsk Organ en Indstillingsret.

Med Hensyn til Postvæsenet, Fyrvæsenet og Folkekirkens Præster bemærkes, at det er vort Partis principielle Stilling, at Lagtinget ogsaa paa disse Omraader skal have Ret til at overlage det fulde økonomiske, administrative og moralske Ansvar. Men saalænge der ikke foreligger en Lagtingsvedtagelse derom, forbliver det ved den nuværende Ordning.

Til 12:

Tiltrædes.

Til 13:

Tiltrædes under Forudsætning, at „Medvirkning“ har en meget rummelig Forfølkning, f. Eks.:

- 1) Der ansættes en Færing i Udenrigsministeriet som Raadgiver i særlige færøske Anliggender.
- 2) Mulighed for Ansættelse af Attachéer, som er særlig godt kendt med færøske Forhold, ved danske Konsulater.
- 3) Ret til at ansætte særlige færøske Handels- og Erhvervsrepræsentanter i de Lande, hvor Færøerne har store Handels- og Erhvervsinteresser.
- 4) Ret til at udsende særlige Forhandlingsdelegationer til Lande, hvor man paa Færøerne har store Handels- og Erhvervsinteresser, for paa Færøernes Vegne at oprette særlige Kvota-, Handels- og Erhvervsoverenskomster, dog saaledes at Overenskomsterne skal godkendes af det danske Ministerium (Udenrigsministeriet).

Det er i Overensstemmelse med vort Program, at Færøerne iøvrigt med Hensyn til de udenrigske Forhold repræsenteres af Danmark.

København, den 10. 3. 1946.

P. M. Dam.

Jacob Fr. Øregaard.

Skjal 7.

Ministeriets Delegation har i Præmisserne til dens Udkast til Forhandlingsgrundlag af 25. Februar 1946 bl. a. udtalt saalydende: „Ministeriets Delegation har givet Udtryk for, at man, hvis Færingerne maatte ønske den fulde Selvstændighed og Ophør af det historiske Samhørsforhold med Danmark, fuldt ud vil respektere dette Ønske.“

Da denne Udtalelse synes at ville indrømme den fulde Anerkendelse af Færøernes Selvbestemmelsesret, fremsætter underskrevne Medlemmer af den færøske Delegation følgende Ændringsforslag til ovennævnte Diskussionsforslag af 25. Februar 1946.

For Oversigtens Skyld har vi fundet det nødvendigt at fravige den anvendte Paragrafinddeling.

1.

Færøernes historiske Ret til suverænt at træffe Bestemmelse om deres fulde Selvstændighed, naar og saafremt det færøske Folk maatte ønske dette, anerkendes.

Færøernes Forhold til Danmarks Rige bestemmes paa Grundlag af Overenskomst.

2.

Færøernes Lagting har Lovgivnings- og Bevillingsmyndighed i færøske Anliggender.

De nærmere Regler fastsættes ved en særtig færøsk Forfatningslov.

3.

Forvaltningen af de færøske Anliggender (jfr. 2) varetages af et af Lagtinget paa parlamentarisk Grundlag valgt og overfor dette ansvarligt Landsnævn.

De nærmere Regler fastsættes ved Forfatningstoven.

4.

Danmarks Højesteret udøver den højeste Domsmyndighed paa Færøerne.

De nærmere Regler for Domsmyndigheden paa Færøerne ordnes ved Lov.

5.

Rigets Interesser paa Færøerne varetages af en af Kongen befuldmægtiget (kongsfulltrúin).

Han har i Embeds Medfør Adgang til Lagtinget og Ret til dér at tage Ordet, men uden Stemmeret.

De nærmere Regler for hans Embedsvirksomhed fastsættes ved Lov.

6.

Færøernes Interesser i Danmark varetages af en af Lagtinget befuldmægtiget (lögtingsfulltrúin).

Han har i Embeds Medfør Adgang til Rigsdagen og til dér at tage Ordet i Sager vedrørende Færøerne, men uden Stemmeret.

De nærmere Regler for hans Embedsvirksomhed fastsættes ved Lov.

7.

Saa ofte det anses nødvendigt, sammentræder et Udvalg bestaaende af Kongens befuldmægtigede paa Færøerne, Lagtingets befuldmægtigede i Danmark, to (een) Repræsentant(er) for henholdsvis den danske Regering og Lagtingets Landsnavn for at diskutere og gøre Indstilling henholdsvis til Rigsdagen og Lagtinget om Lovforslag, der anbefales gennemført vedrørende Fællesanliggender.

Disse Möder afholdes saavidt muligt skiftevis i København og i Tórshavn.

8.

Ordningen af Møntvæsenet vedbliver at være den hidtil gældende.

Færøernes Lagting har Ret til straks at oprette en Landsbank, der faar eneret til at udgive færøske Pengesedler og i Forbindelse med et oprettet Valutaraad at ordne al Handel med fremmed Valuta.

De nærmere Regler for Sedlernes Fundering og Bankens Virksomhed iøvrigt fastsættes ved Lov.

9.

Ordningen af Udenrigsvæsenet forbliver som hidtil.

Lagtingets befuldmægtigede (jfr. 6) fungerer ved Udenrigsministeriet som Kommitteret og raadgivende i færøske Sager.

Saafernt Lagtinget maatte ønske paa egen Bekostning at udsende Delegerede til at føre Forhandlinger om særlige færøske Forhold, eller i Udlandet at sætte særlige Erhvervsrepræsentanter, kan dette ske efter nærmere Aftale med Udenrigsministeren.

Disse Delegerede kan faa tillagt Ret til at afslutte Erhvervsaftaler med fremmede Nationer, saafremt Lagtinget maatte ønske dette.

Mellemstatlige Overenskomster, som Danmark herefter maatte indgaa, er ikke forpligtende for Færøerne uden vedkommende færøske Myndigheders Samtykke.

10.

Indtil Færøerne maatte beslutte paa egen Bekostning helt eller delvis selv at overtage Fiskeriinspektionen indenfor færøsk Søomraade, udøves ikken af Danmark under dansk Flag.

11.

De til dansk Statsborgerret hidtil knyttede Rettigheder og Forpligtelser bibeholdes med de Forbehold og Ændringer, der maatte anses nødvendige bl. a. i Lov om Skibes Registrering, Fremmedlovgivningen m. v. som følger af Færøernes Ret til eget Flag.

Herom vil der senere være at afslutte særlig Overenskomst.

12.

Andre Anliggender end de foran nævnte, som er af Betydning

for Danmark og Færøerne, saasom Samfærdselsvæsenet, Handels- og Toldsager, Søfart, Postvæsen, Fyrvæsen, Telegraf- og Radiotelegrafvæsen, Retsplejen, Maal og Vægt m. v. ordnes nærmere ved Overenskomst mellem Regeringen og Lagtinget.

Iøvrigt fremhæves følgende færøske Anliggender, som straks overtages.

Næringsvæsenet, Fyrvæsenet, Postvæsenet, Kirke og Undervisningsvæsenet, Apotekervæsenet, Sundhedsvæsenet, Samfærdselsvæsenet, Kommunal- og Fattigvæsenet, Sociallovgivningen m. v.

13.

Inden 2 Aar fra denne Overenskomsts Dato bliver det nærmere efter Forhandling at fastsætte, hvorledes det skal forholdes med alle finansielle Anliggender mellem Danmark og Færøerne. Regler herom og om Færøernes Andel i Omkostningerne ved Varetagelse af Fællesanliggender vil være at fastsætte ved Lov.

14.

Kundgørelse Nr. 1 af 9. Maj 1940 om Bestemmelse om midlertidig Styrelsesform paa Færøerne forbliver i Kraft, indtil de paa Grundlag af nærværende Overenskomst vedtagne Bestemmelser træder i Kraft.

København, den 13. Marts 1946.

Th. Petersen. (sign.) R. Long. (sign.) P. Petersen. (sign.)

Skjal 8.

OVERSIGT

OVER

LOUIS ZACHARIASENS (GAMLA SJÄLVSTYRISFLOKKS) PROGRAM
VEDRØRENDE FORHOLDET FÆRØERNE DANMARK

I Valgkampen til Lagtingsvalget i November 1945 deltog foruden de paa det nuværende Lagting repræsenterede Partier ogsaa foran nævnte Parti, der opnaaede $9\frac{1}{2}$ % af de afgivne Stemmer, men ikke fik nogen Repræsentant valgt. For det Tilfælde, at det ved de for Øjeblikket i Gang værende Forhandlinger om det fremtidige statsretlige Forhold mellem Færøerne og Danmark ikke skulde lykkes i første Omgang at naa frem til en holdbar Løsning, vilde det være af Betydning for den færøske Offentlighed at blive gjort bekendt med Regeringens

Syn paa den af foran nævnte Parti skitserede Ordning, saaledes som den vil fremgaa af efterfølgende Citater fra Partiets Blad Tingakrossur.
Tingakrossur 22. Marts 1945:

Vort Program fra 1943 udtaler, at vort Parti ønsker, at Færøerne faar egen Minister, som skal være ansvarlig overfor Lagtinget og som følge deraf maa have et Flertal i Tinget bag sig. Ministeren skal udnævnes af Kongen, men i Virkeligheden bliver det dette Tingflertal, som maa staa bag ved Udnævnelsen, enten det bliver et Flertal af et eller flere Partier. Selvstyrepartiet vil yderligere kræve, at den færøske Minister faar Ret til at møde i Kongens Raad, hvor de fælles færøsk—danske Sager bliver lagt frem for Statsraadet, og hvor Kongen faar alle de andre af Lagtinget færdigbehandlede færøske Sager til endelig Afgørelse. Disse Sager skal ikke forelægges Rigsdagen, medens nogle af de fælles færøsk—danske Sager utvivlsomt maa behandles paa Rigsdagen, og her bliver det den færøske Ministers Opgave at faa den danske Regering til at fremsætte dem, saa det Flertal, den danske Regering har bag sig i Rigsdagen, kan sikre dem Vedtagelse.

Selvstyrepartiet mener, at de fleste Omraader maa være færøske Særanliggender, og hvad der skal være Særanliggender, bliver endelig fremsat af vort Parti, naar Forhandlinger om Færøernes statsretslige Stilling skal foregaa med Danmark efter Krigens Afslutning.

Selvstyrepartiet vil, at en færøsk Minister med Ansvar overfor Lagtinget faar den øverste Ansvarlighed for al færøsk Administration. — — — Alle færøske Tjenestemænd skal staa direkte under Ministeren. De skal ansættes af ham efter Lønregler, som Lagtinget paa lovlig Maade har vedtaget. Ny Embeder til ledende Tjenestemænd kan kun Tinget oprette, men Ministeren maa have Retten til at ansætte dem.

Lagtinget skal særlig have den lovgivende, den beskattende og skatteudnyttende Myndighed i sine Hænder. — Lovforslag i Fællesanliggender kan kun fremlægges i Tinget af Ministeren og faar ikke Lovkraft, før de med samme Ordlyd er vedtaget af Lagtinget og Rigsdagen og er underskrevet af færøsk og dansk Minister og Kongen. Lagtinget skal have al Ret til at udskrive Skatter, saavel direkte og indirekte. I kommunale Anliggender vil Tinget kunne overlade Bevillinger til Landsnævnet til at administrere. Landsnævnet vælges af Lagtinget, og de Medlemmer af Landsnævnet, som er valgt af det Flertal i Lagtinget, som staa bag ved Ministeren, bør kunne sammenkaldes til særlige Forhandlinger, naar Ministeren ønsker det.

Tingakrossur, 24. Oktober 1945:

Vort Program til Valget er:

1. Som særligt Folk har Færinger Ret til at tage Bestemmelse om Færøerne, og vi kræver Selvstyre.
2. Lovgivningsmagten for Færøerne bliver hos Lagtinget.
3. Uindskrænket Ret til at benytte færøsk Sprog paa alle Omraader, derunder baade som Retssprog og Lovsprog. Færøsk skal være fast Lærefag i alle Skoler paa Færøerne.
4. Det færøske Flag, som vejer fra vore Skibe, skal af Lagtinget godkendes som vort Flag ogsaa paa Landjorden.

Vort Parti kræver, at Færøerne skal være et *selvstyrende Land* (fremhævet i Tingakrossur) sammen med Danmark. Lagtinget skal

have den lovgivende og beskattende (skatteudnyttende) Myndighed, og Landsnævnet skal have mere Myndighed og det meste af Administrationen under sig, og en færøsk Minister med Ansvar overfor Lagtinget faar Ansvaret for al færøsk Administration. Vi anser det for unødvendigt at have Repræsentanter i Rigsdagen, Færinger har Ret til at tage endelig Afgørelse for Færøernes Vedkommende.

Tingakrossur, 3. November 1945:

Vi ønsker betryggende Erhvervsmuligheder i Island og Grönland, og vi vil selv ordne vor Kvota og Handelsaftaler med England øjeblikkelig.

— — —
Efter foranstaaende er det klart, at de 9½ % af Vælgerne, som til sidste Valg stemte paa „Gamla sjálvstýri“, har stemt for: Lovgivningsmyndighed for Lagtinget, færøsk Administration, ingen Repræsentation paa Rigsdagen, færøsk Flag, færøsk Minister med Ansvar for Lagtinget og Udenrigstjenesten paa færøske Hænder.

Köbenhavn, 16. Marts 1946.

R. Long.

Skjal 9.

Efter at det af Ministeriets Delegation fremsatte Forslag af 25. Februar 1946 til en fremtidig Ordning af Færøernes Forhold har været Genstand for Drøftelser med den færøske Delegation, og efter at der fra den færøske Delegations Side er fremkommet forskellige Forslag og Bemærkninger, kan Ministeriets Delegation udtale følgende:

ad. Punkt 1.

Der kan ikke gives noget Tilsagn om Ændringer i Danmarks Riges Grundlov, og Færøernes fremtidige Forhold maa derfor ordnes indenfor Grundlovens Rammer. Dette udelukker imidlertid ikke, at man i den nedsatte Forfatningskommission kan rejse Spørgsmaalet om Betimeligheden af særlige Bestemmelser i Grundloven vedrørende Færøerne.

Ministeriets Delegation har intet at erindre imod, at man til Punkt 1 følger følgende:

„Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egenart gennemføres for Færøernes Styre de Særregler, som angives i de efterfølgende Punkter.“

ad. Punkt 3.

Det foreslaas at ændre Forslagets Tekst saaledes, at Ordene „private Personer og private og kommunale Institutioner“ ændres til „Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer“.

Det er Ministeriets Delegations Opfattelse, at internationale Regler eller Hensyn ikke hindrer at færøske Fartøjer kan anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag. Det ligger udenfor dette Forslags Rammer at tage Stilling til, hvilken eller hvilke Personer der for det enkelte Fartøj skal tage Bestemmelse med Hensyn til Flagføringen.

Formuleringen af Punkt 3 udelukker ikke, at Lagtinget, Institutioner eller Personer paa Færøerne ved visse Lejligheder kan anvende Rigsflaget og ved andre Lejligheder det færøske Flag, lige saa lidt som det er udelukket at anvende baade Rigsflaget og det færøske Flag, men det er en Selvfølge, at Rigsflaget i saa Fald ikke kan anbringes paa en ringere Plads end det færøske Flag.

ad. Punkt 4.

Ved Forslagets Affattelse er man gaaet ud fra, at de i Øjeblikket paa Færøerne anvendte Regler om Skolesprog, Kirkesprog og Retssprog og Lovsprog fremdeles kan anvendes.

Medens Statstjenestemændene paa Færøerne fortsat anvender Rigssproget i deres tjenstlige Skrivelser, har man intet af crindre imod, at de af Statstjenestemændene udfærdigede Bekendtgørelser, Blanketter, Attester o. lign. til Brug for Offentligheden udfærdiges paa Dansk og Færøsk.

ad. Punkt 5.

For at tydeliggøre Forslaget kan Ordet „Retsregler“ ændres til „Retsforskrifter og andre Bestemmelser.“

Det er Ministeriets Delegations Opfattelse, at den givne Formulering af Punkt 5 paa fuldt betryggende Maade sikrer Hensigten med denne Bestemmelse, nemlig indenfor Grundlovens Rammer og med Hjemmel i særlige Love at tillægge Lagtinget Ret til at udfærdige Retsforskrifter og andre Bestemmelser for Færøerne, der ikke berører Riget og ikke medfører Udgifter for Statskassen.

Medens man ikke anser det for muligt paa Forhaand bestemt at angive de Omraader, paa hvilke Selvbestemmelsesretten herefter vil kunne overgaa til Lagtinget, blandt andet fordi en nærmere Forhandling herom maa ske med Lagtinget, skal man bemærke, at det er Hensigten at overlade Lagtinget selv at træffe alle fornødne Bestemmelser vedrørende direkte og indirekte Skatter, saaledes at her kan maa tages det Forbehold, at en saadan Ordning maa indpasses efter Grundlovens § 46.

ad. Punkt 6.

Det er kun Hensigten at undtage fra Forelæggelse fra Lagtinget

de Love, som ifølge deres Natur umiddelbart maa gælde for hele Rigsomraadet eller kræver øjeblikkelig Gennemførelse, f. Eks. Love vedrørende Statens Tjenestemænd, Love vedrørende Oplagelse af Statslaan, Love og Traktater i Henhold til internationale Aftaler o. lign.

ad. Punkt 8.

Man er indforstaaet med, at Vej- og Havnebygning paa Færøerne hører til de Omraader, hvortil der fortsat kan gives Statsbevillinger. I Teksten foreslaas derfor Ordene „Vej- og Havnebygning“ indföjet.

ad. Punkt 9.

Efter gældende internationale Regler om Udfærdigelse af Pas og Nationalitetsbeviser er det ikke muligt at angive Nationaliteten anderledes end som „Dansk“ med Tilföjelse af Ordet „Færing“.

ad. Punkt 10.

Man er fortsat af den Opfattelse, at et fælles Forvaltningsraad for alle Administrationsomraaderne paa Færøerne vil være mest hensigtsmæssigt og man fastholder Nödvendigheden af, at Formanden for dette Forvaltningsraad (Rigets Ombudsmand) udnævnes af Kongen.

ad. Punkt 11.

Efter Ordene „Folkekirkens Præster“ foreslaas indföjet „og Lærerne i det færøske Skolevæsen“.

Man har intet at erindre imod, at man ved senere Aftaler søger at finde en Ordning, hvorefter der gives det færøske Forvaltningsraad Lejlighed til at udtale sig inden Ansættelsen af visse Statstjenestemænd.

ad. Punkt 13.

Man er villig til at medvirke til en Ordning, hvorefter en bæring kan knyttes til Udenrigsministeriet som Sagkyndig i færøske Anliggender, og der er principielt intet til Hinder for, at færøske Sagkyndige kan knyttes til danske Konsulater i Udlandet i det Omfang, dette skønnes hensigtsmæssigt. Der er endvidere intet til Hinder for, at færøske Handels- og Erhvervsorganisationer kan have særlige Repræsentanter i fremmede Lande, og det vil saa vidt muligt blive paaset, at særlige færøske Repræsentanter kan faa Lejlighed til at deltage i Forhandlinger om Handels- og Erhvervsoverenskomster med Udlandet, som maatte have særlig Interesse for Færøerne.

Udkast 21/3 1946.

Den af Ministeriet valgte Delegation og Lagtingets Delegation er efter en fri Forhandling enedes om at stille Forslag om den nedenfor angivne Ordning med Hensyn til Færøernes statsretslige Stilling og Styrelsen af Færøerne. Man har derved søgt at naa til en Samhørsordning, der med Opretholdelse af Færøerne som en Del af Danmarks Rige, men under fuld Anerkendelse af det færøske Folks nationale og sproglige Egenart, kan fastlægge og sikre Øernes Styre ved egne Organer inden for de Rammer, som følger af Færøernes Stilling som en Del af Riget. Og ligesom man fra Ministeriets Delegation har givet Udtryk for, at man, hvis Færøerne maatte ønske den fulde Selvstændighed og Ophør af det historiske Samhørsforhold med Danmark, fuldt ud vilde respektere dette Ønske, gaar man ud fra, at Danmark under Forhandlinger vil stille sig paa samme Maade, hvis det færøske Folk paa et senere Tidspunkt klart maatte nære et saadant Ønske.

1. Færøerne udgør som hidtil en Del af Danmarks Rige og omfattes af Danmarks Riges Grundlov. Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egenart gennemføres for Færøernes Styre de Særregler, som angives i de efterfølgende Punkter.
2. Nyordningen fastlægges ved en efter Forhandling med Lagtinget gennemført Lov indenfor Grundlovens Rammer.

Regeringen vil i Forbindelse med Ændring af Grundloven søge optaget Bestemmelser i denne, der fastslaar Færøernes særlige Stilling og den nye Ordning.

3. Færøerne repræsenteres i Rigsdagen ved mindst 2 Medlemmer. Saa længe Rigsdagen er delt i de nuværende to Ting, har Færøerne 2 Repræsentanter i Folketinget og 1 Repræsentant i Landstinget.
4. Det færøske Flag anerkendes som særligt Flag for Færøerne. Medens Statens Tjenestemænd, Institutioner og Fartøjer paa Færøerne udelukkende anvender Rigsflaget, har Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer paa Færøerne Ret til at anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag; samme Ret har Fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne.
5. Det færøske Sprog anerkendes sammen med Dansk til Anvendelse i Skole og Kirke, i Administrationen og som Lov- og Retssprog med de Begrænsninger, som følger af praktiske Hensyn og Hensynet til Rigets Enhed.
6. Alle paa Færøerne hidtil gældende Love, Anordninger, Bekendtgørelser, Kundgørelser o. s. v. forbliver i Kraft, indtil de ændres eller ophæves af den dertil kompetente Myndighed.
7. Personlige Skatter paa Færøerne udskrives som Skat til Landskassen (Lagtingsskat) eller Skat til Kommunen. De nærmere Bestemmelser herom, herunder om hvem der er skattepligtige, hvorledes og med hvilke Beløb Skatterne skal paalægges og opkræves, gives af Lagtinget, dog at Beskatningsreglerne ikke paa noget væsentligt Punkt maa stride mod Principperne i den almindelige danske Skattelovgivning.

Indirekte Skatter og Afgifter fastsættes af Lagtinget og tilfalder Landskassen.

Lagtinget har Beføjelsen til at raade over disse Indlægter.

8. Der tillægges Lagtinget Myndighed til at give Retsforskrifter og andre Bestemmelser af lovgivningsmæssig eller anordningsmæssig Karakter for særlige færøske Anliggender, hvis Ordning ikke medfører Udgifter for Statskassen og ikke berører Riget. Ved den i Punkt 2 omtalte Lov angives det nærmere, hvilke Omraader Lagtinget straks overlager, og der aabnes Mulighed for, at Lagtinget senere kan overtage yderligere i Loven nærmere angivne Omraader under de givne Betingelser.
9. De af Rigets Organer udfærdigede Love m. v. skal først kunne gøres gældende paa Færøerne, efter at Lagtinget har haft Lejlighed til at udtale sig derom, eventuelt med de af Forholdets Natur flydende Ændringer. Undtagelse fra denne almindelige Regel maa dog gøres for Grundlove, Finanslove, Love om Statslaan og andre Love, der efter deres egen Karakter ikke kan være undergivet en saadan Begrænsning, eller hvis Ikraftsættelse af Ministeren skønnes ikke at kunne afvente Lagtingets Udtalelse.
10. Efter Rigets Bevillingsmyndigheders Bestemmelse gives der som hidtil paa Finansloven Bevillinger til sociale og kulturelle Formaal, til Erhvervenes Ophjælpning, Havne- og Vejbygning o. lign.
11. Ved Udfærdigelse af dansk Pas og Nationalitetsbevis for Færinger kan indføjes „(Færing)“.
12. Forvaltningen paa Færøerne forestaas af en 5 Mands-Styrelse (Forvaltningsraadet), bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand (Rigsombudsmanden) og 4 af Lagtinget valgte Medlemmer. Denne Forvaltning omfatter baade de Omraader, der er bestemt ved Rigets Lovgivning, de særlige Bevillingsomraader og de af Lagtingets Bestemmelsesret omfattede Omraader.
13. Rigsombudsmanden, Dommeren og Politimesteren og deres Medhjælpere er ansat af Staten. Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol forbliver Statsfunktioner. Med Hensyn til Folkekirkens Præster har det sit Forblivende ved den nuværende Ordning. Iøvrigt undersøges det nærmere, hvorvidt Ansættelse af hidtidige Statstjenestemænd kan henlægges til Forvaltningsraadet.
14. Der søges ved Stats- og færøsk Finansiering oprettet en færøsk Kreditinstitution til Erstatning af Kreditforeninger og til Forvaltning af den offentlige Udlånsvirksomhed paa Færøerne.
15. Der aabnes Mulighed for direkte Medvirken fra færøsk Side ved Afslutning gennem Udenrigstjenesten af Handelsaftaler, der særlig er af Interesse for de færøske Erhverv, navnlig Fiskeriet.

Skjød 11.

Statsministeriet meddeler Onsdag:

De mellem en Regeringsdelegation og en Delegation fra Færøernes Lagting førte Forhandlinger sluttede med, at der fra Regeringens

Side blev fremsat Tilbud om den nedenfor angivne Ordning med Hensyn til Færøernes statsretlige Stilling og Styrelsen af Færøerne. Man har herved søgt at naa til en Samhørsordning, der med Opretholdelse af Færøerne som en Del af Danmarks Rige, men under fuld Anerkendelse af det færøske Folks nationale og sproglige Egenart, kan fastlægge og sikre Øernes Styre ved egne Organer inden for de Rammer, som følger af Færøernes Stilling som en Del af Riget. Og ligesom man fra Ministeriets Delegation har givet Udtryk for, at man, hvis Færøerne maatte ønske den fulde Selvstændighed og Ophør af det historiske Samhørsforhold med Danmark, fuldt ud vilde respektere dette Ønske, gaar man ud fra, at Danmark under Forhandlinger vil stille sig paa samme Maade, hvis det færøske Folk paa et senere Tidspunkt klart maatte nære et saadant Ønske.

1. Færøerne udgør som hidtil en Del af Danmarks Rige med samme statsretlige Stilling som før 1910. Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egenart gennemføres for Færøernes Styre de Særregler, som angives i de efterfølgende Punkter.
2. Denne Ordning fastlægges ved en efter Forhandling med Lagtinget gennemført Lov indenfor Grundlovens Rammer.
3. Færøerne repræsenteres i Rigsdagen ved mindst to Medlemmer. Saa længe Rigsdagen er delt i de nuværende to Ting, har Færøerne 2 Repræsentanter i Folketinget og 1 Repræsentant i Landstinget.
4. Det færøske Flag anerkendes som særligt Flag for Færøerne. Medens Statens Tjenestemænd, Institutioner og Fartøjer paa Færøerne udelukkende anvender Rigsflaget, har Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer paa Færøerne Ret til at anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag; samme Ret har Fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne.
5. Det færøske Sprog anerkendes sammen med Dansk til Anvendelse i Skole og Kirke, i Administrationen og som Lov- og Retssprog med de Begrænsninger, som følger af praktiske Hensyn og Hensynet til Rigets Enhed.
6. Alle paa Færøerne hidtil gældende Love, Anordninger, Bekendtgørelser, Kundgørelser o. s. v. forbliver i Kraft, indtil de ændres eller ophæves af den dertil efter Nyordningen kompetente Myndighed.
7. Direkte Skatter paa Færøerne udskrives som Skat til Landskassen (Lagtingsskat) eller Skat til Kommunen. De nærmere Bestemmelser herom, herunder om hvem der er skattepligtige, hvorledes og med hvilke Beløb Skatterne skal paalignes og opkræves, gives af Lagtinget, dog at Beskatningsreglerne ikke paa noget væsentligt Punkt maa stride mod Principperne i den almindelige, danske Skatte Lovgivning.

Indirekte Skatter og Afgifter fastsættes af Lagtinget og tilfalder Landskassen.

Lagtinget har Beføjelsen til at raade over disse Indtægter.

8. Der tillægges Lagtinget Myndighed til at give Retsforskrifter og andre Bestemmelser af lovgivningsmæssig eller anordningsmæssig Karakter for særlige færøske Anliggender, hvis Ordning ikke med-

fører Udgifter for Statskassen og ikke berører Riget. Ved den i Punkt 2 omtalte Lov angives det nærmere, hvilke Omraader Lagtinget straks overlager, og der aabnes Mulighed for, at Lagtinget under de givne Betingelser senere kan overlage yderligere i Loven nærmere angivne Omraader.

9. De af Rigsmyndighederne udfærdigede Love m. v. skal først kunne gøres gældende paa Færøerne, efter at Lagtinget har haft Lejlighed til at udtale sig derom, eventuelt med de af Forholdets Natur flydende Ændringer. Undtagelse fra denne almindelige Regel maa dog gøres for Grundloven, Finanslove, Love om Statslaan og andre Love, der efter deres egen Karakter ikke kan være undergivet en saadan Begrænsning, eller hvis Ikraftsættelse af Ministeren skønnes ikke at kunne afvente Lagtingets Udtalelse.
10. Efter Rigets Bevillingsmyndigheders Bestemmelse gives der som hidtil paa Finansloven Bevillinger til sociale og kulturelle Formaal, til Erhvervenes Ophjælpning, Havne- og Vejbygning o. lign.
11. Ved Udfærdigelse af dansk Pas og Nationalitetsbevis for Færinger kan indføjes „Færing“ efter „Dansk“ og „Føroyar“ efter „Danmark“.
12. Forvaltningen er underlagt et Raad (Landsstyret), bestaaende af Rigsombudsmanden som Formand og Lagtingets Landsnævn paa 4 Medlemmer. Landsnævnets Formand, der vælges af Lagtinget, er Landsstyrets Næstformand.
 Efter Sagernes Behandling i Landsstyret træffes Afgørelsen efter følgende Regler: I Sager, der alene angaar de Omraader, som i Henhold til den i Punkt 2 omtalte Lov er henlagt til Lagtinget, træffes Afgørelsen af Medlemmerne af Landsnævnet, hvis Formands Stemme gør Udslaget i Tilfælde af Stemmелighed. I Sager, der alene angaar den statslige Forvaltning, træffes Afgørelsen af Rigsombudsmanden. Alle andre Sager afgøres af det samlede Landstyre.
13. Rigsombudsmanden, Dommeren og Politimesteren og deres Medhjælpere er ansat af Staten. Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol forbliver Statsfunktioner. Med Hensyn til Folkekirkens Præster og Folkeskolens Lærere har det sit Forblivende ved den nuværende Ordning. Iøvrigt undersøges det nærmere, hvorvidt Ansættelse af hidtidige Statstjenestemænd kan henlægges til Landstyret.
14. Der søges ved Stats- og færøsk Finansiering oprettet en færøsk Kreditinstitution til Erstatning af Kreditforeninger og til Forvaltning af den offentlige Udlånsvirksomhed paa Færøerne.
15. Der aabnes Mulighed for direkte Medvirken fra færøsk Side ved Afslutning gennem Udenrigstjenesten af Handelsaftaler, der særligt er af Interesse for de færøske Erhverv, navnlig Fiskeriet.

De færøske Repræsentanter er nu rejst hjem, og det kan forventes, at de med deres Partier vil drøfte Regeringens Tilbud.

Skjal 12.

SAMBANDSPARTIETS BEMÆRKNINGER TIL DET DANSKE
FORSLAG AF 21. FEBRUAR 1946 FREMSAT PAA MØDET
DEN 13. MARTS 1946.

Djurhuus erindrede om, at han tidligere havde fastslaaet, at Regeringsforslaget var en meget yderliggaaende Imødekommeelse af de færøske Selvstyrekrav. Dams Bemærkninger i Dag viste, at der kun var meget ringe Forskel paa Socialdemokraternes og Folketlokkens Stilling. Det er jeg meget skuffet over. Ogsaa vi mener, at det er en Ulykke for Færøerne, hvis vi ikke opnaar et godt Resultat af Forhandlingerne.

Om Sambandspartiets Stilling til Regeringsforslaget udtalte *Djurhuus* følgende angaaende de enkelte Punkter i Forslaget:

ad 3. Dannebrog er som Rigsflag Rigets Symbol og skal som saadant anvendes af Statens Tjenestemænd, Institutioner og Statens Fællesløjer paa Færøerne, medens det staaar andre Institutioner og Privatpersoner frit at anvende Rigsflaget eller det færøske Flag, saavel paa Land som paa og udenfor Söterritoriet.

(Her bør saa komme en Beskrivelse af det færøske Flag.)

ad 5. Der bør søges gennemført den Ordning, at der er de samme Skattelove paa Færøerne som i Danmark (jfr. mine tidligere Udtalelser).

Der bør ikke være Toldgrænse mellem Færøerne og Danmark. Afgiften af danske Forbrugsvarer paa Færøerne kan beregnes efter Statistiken og om ønskes henlægges til Lagtingets Administration, jfr. dog Punkt 10.

ad 7. cfr. ad Punkt 5.

ad 8. Bevilling til Havne og Veje bør ogsaa medtages.

ad 11. Hvorfor ikke ogsaa nævne Sysselmændene. Disse er i visse Tilfælde Dommere og som saadanne ikke Medhjælpere for de højere Embedsmænd.

Lærere bør ogsaa medtages, hvorfor der efter Ordet „Præster“ indskydes „og Lærere“.

Ansættelse af Statsembedsmænd kan forelægges Forvaltningsraadet til Erklæring, forinden Ansættelsen finder Sted. Ansættelse sker af Staten.

ad 13. Vi ønsker en færøsk Kommitteret i Udenrigsministeriet.

Saaframt den af Regeringen foreslaaede Ordning ikke godkendes, eller der ved Forhandling opnaas anden forligsmæssig Ordning, saa

maa Følgen heraf efter vor Mening være, at der vendes tilbage til Forholdene før 9. April 1940, medmindre et afgjort Flertal af den færøske Befolkning ved almindelig Folkeafstemning afgør, at Færøerne skal bort fra Danmark og udgøre et selvstændigt suverænt Samfund.

Skjal 13.

BEMÆRKNINGER
TIL
UDKASTET AF 21. MARTS 1946.

ad Pkt. 1.

Vi anser det for at være af afgørende Betydning, at det anerkendes, at Færøerne udgør en Del af Danmarks Rige og omfattes af Rigets Grundlov, og maa vi derfor stærkt tilraade den foreslaaede Formulering.

Derimod kan vi ikke gaa med til en Formulering, hvori disse Grundprincipper ikke er slaaet fast.

ad Pkt. 2.

Vi nærer stor Betænkelighed ved det i 2. Stk. givne Løfte. Saa fremt en Grundlovsændring, som den skitserede, maatte anses paakrævet, vil dette saa ikke medføre, at den paatænkte Nyordning først kan træde i Kraft, naar Grundlovsændringen er gennemført?

ad Pkt. 4.

Vi foretrækker en Formulering, svarende til det i Mødet den 13/3—46 fremsatte Forslag (efr. Mødereferatet, Side 2), men skal dog ikke lade en mulig Fællesordning falde paa dette Punkt.

ad Pkt. 6.

Vil Udtrykket „den dertil kompetente Myndighed“ ikke komme til at indebære Kimen til en Kompetencestrid mellem Regeringen og Lagtinget, bl. a. med Hensyn til Ændring eller Bortfald af de Kundgørelser, som af Lagtinget og Amtet er sat i Kraft under Krigstiden, af hvilke Kundgørelser nogle vel nok vedrører Statskassen og berører Rigel som Helhed.

Det maa forudses, at et Lagtingsflertal vil hævde, at det er Lagtinget, der i disse Tilfælde er den „kompetente“ Myndighed.

Vi kan ikke uden videre tiltræde, at der, saaledes som foreslaaet i 2 Punktum gives et almindeligt Løfte om, at Lagtinget senere kan overtage yderligere Omraader. Under alle Omstændigheder maa det nærmere gøres klart, hvorledes man har tænkt sig en saadan Ordning, og hvad den skal omfatte. Vi ønsker Klarhed over, hvorvidt der kan

være Tale om deciderede Statsopgaver, som Eks. Postvæsen, Fyrvæsen o. l.

ad Pkt. 12.

Naar den gamle Amtsordning forlades, er det af den allerstørste Betydning for et frugtbringende Samarbejde i Fremtiden og for Opnåelse af den bedst mulige Kontakt mellem Ombudsmanden og Lagtinget og dennes Indsigt med det levende Liv paa Færøerne, at der etableres et fælles Administrationsraad, saaledes som foreslaaet.

Ved at oprette to Forvaltningsorganer, som af de to andre Partier foreslaaet, vil der efter vort Skøn straks være aabnet Mulighed for Kompetencestrid mellem disse Organer om Grænsetilfælde, som meget hyppigt kan komme til at foreligge i det praktiske Liv.

Det synes ogsaa for os at være en mærkelig Start af et ønsket godt Samarbejde, at man fra færøsk Side straks kræver, at Statens Repræsentant skal holdes udenfor al Indflydelse paa den rent færøske Administration, samtidig som Lagtingets Repræsentanter skal kunne udøve 4/5 Indflydelse paa de Administrationsgrene, hvor det er Staten, der er den ydende.

ad. Pkt. 13.

Vi foreslaar, at der efter „Politimesteren“ indskydes „Sysselmænd“, samt at der efter „Præster“ indskydes „og Lærere i det færøske Skolevæsen“.

Vi kan ikke tiltræde, at Ansættelsen af Statstjenestemænd henlægges til Forvaltningsraadet, men finder det paa den anden Side ikke urimeligt, at Forvaltningsraadet høres, forinden Ansættelse af visse Statstjenestemænd finder Sted, hvorved dog bemærkes, at der under saa smaa Forhold som de færøske, er en ikke ringe Risiko for, at politiske Hensyn kan komme til at gaa foran Hensynet til personlige Kvalifikationer.

København, den 22. Marts 1946.

Kr. Djurluuts.

J. M. Fr. Poulsen.

Skjød 14.

Til

Formanden for den dansk færøske Forhandlingsdelegation,
Hr. Statsminister Knud Kristensen.

I Fortsættelse af undertegnede Delegationsmedlemmers tidligere Bemærkninger til Udkastet af 21/3-46 skal vi, foranlediget af det paa

Mødet hos Finansministeren den 23. ds. passerede, tillade os at anføre:

A. Til Pkt. 1 blev der paa Mødet den 21. ds. foreslaaet følgende Formulering:

„Færøernes statsretslige Stilling indenfor det danske Rige opretholdes som hidtil med de Ændringer, som følger af nedennævnte Punkter“.

Formuleringen blev foreslaaet af Folkeflokkens Repræsentant, Hr. Long og blev tiltraadt af Socialdemokratiets Repræsentant Hr. Dam, der straks overfor Finansministeren gjorde gældende, at det blot var en *formel* Ændring, hvilket Hr. Long gav sin Tilslutning.

Ved Mødet den 23. ds. fremholdt Folkeflokkens Formand Hr. Th. Petersen meget kraftigt, at det ikke drejede sig om en *formel*, men derimod om en *reel* Ændring, for at opretholde status quo, saaledes som den har været under Krigen.

Da der saaledes næppe kan være Tvivl om, at en Formulering, som den af Folkeflokken foreslaaede, vil blive anvendt som Baggrund for Paastanden om, at Færøerne ikke omfattes af Grundloven, maa vi paa det kraftigste understrege, at vi ikke kan gaa med til anden Formulering af Punkt 1, end den i Udkastet af 21/3—46 anførte.

B. Vi kan ikke se, at der er nogen reel Forskel mellem Bibeholdelsen af Punkt 2 andet Stykke og Forslaget om at lade dette erstatte med en særlig Skrivelse fra Regeringsdelegationen indeholdende et tilsvarende Tilsagn.

C. Da Udtrykket „lovgivningsmæssigt“ i Punkt 8 af Kredse paa Færøerne vil blive forfolket som regulær Lovgivningsbeføjelse, og Grundlovens § 16 forudsætter, at alle Love skal forelægges Statsraadet, forinden deres Gennemførelse, da det formentlig ikke er Hensigten, at de Retsforskrifter, der vedtages af Lagtinget, skal forelægges i Statsraadet, skal vi henstille, at der skabes Klarhed om dette Forhold, eventuelt ved en anden Formulering.

Formuleringen af Stk. 8, andet Punktum kan formentlig ikke forstaas paa anden Maade end en Udvidelse og ikke en Begrænsning af Beføjelserne. Vi kan ikke se rettere end, at det drejer sig om en Veksling paa Fremtiden, hvis Rækkevidde vi ikke er i Stand til at overskue.

Ved at henvise til det anførte, skal vi tillade os at foreslaa følgende Formulering af Punkt 8:

„Der tillægges Lagtinget Myndighed til at give Retsforskrifter og andre Bestemmelser, ogsaa med Hensyn til Skatternes Udskrivning og Anvendelse, for særlige færøske Anliggender, hvis Ordning ikke medfører Udgifter for Statskassen og ikke berører Riget. Ved den i Punkt 2 omtalte Lov angives det nærmere, hvilke Omraader Lagtinget overtager.“

D. Vi er stadig af den Formening, at et Fællesraad (Landsstyret) er den heldigste Løsning af Administrationsspørgsmaalet, saaledes som vi allerede har bemærket ad Punkt 12. En Tredelev af Administrationen vil sikkert give Anledning til mange Grænsestridigheder, som burde undgaaes.

For imidlertid at bevare Lagtingets Landsnevnd, saaledes som ønsket, skal vi tillade os at foreslaa følgende Formulering af Punkt 12:

„Forvaltningen paa Færøerne forestaas af et Landsstyre, bestaa-

ende af en af Kongen valgt Formand (Rigsombudsmanden), en af Lagtinget valgt Næstformand samt Lagtingets Landsnevnd paa 3 Medlemmer, valgt af Lagtinget ved Forholdstalsvalg. Denne Forvaltning omfatter baade de Omraader, der er bestemt ved Rigets Lovgivning, de særlige Bevillingsomraader og de af Lagtingets Bestemmelsesret omfattende Omraader."

E. Da Formuleringen af Punkt 13, sidste Punktum formentlig ikke skal forstaas paa den Maade, at det overlades til Landsstyret at ansætte Statstjenestemænd, foreslaas dette Punktum affattet saaledes:

„Iøvrigt undersoges det nærmere, hvorvidt hidtidige Statstjenestemænd kan overgaa til at blive Lagtingets Tjenestemænd."

Det skal dog tilføjes, at vi for vort Vedkommende ikke er indstillet paa en saadan Omlægning af Statstjenestemændene paa Færøerne.

Sluttelig bemærkes, at vi for vort Vedkommende er besjælet af Ønsket om at skabe Klarhed med Hensyn til Forholdet Danmark—Færøerne og finde frem til en Ordning, der samtidig med, at den tillægger Lagtinget større Ansvar, styrker Samhörigheden og skaber de bedste Muligheder for en sund økonomisk og kulturel Udvikling paa Færøerne som en Del af Riget.

Köbenhavn, den 24. Marts 1946.

K. Djurhuus.

J. M. Fr. Poulsen.

Skjal 7.

UPPRIT

av

munnlíga orðaskiftinum í donsk-föroysku sendinevndini í

Keypmannahavn januar—mars 1946

Torsdag d. 24—1—46, Kl. 15.30.

Fortroligt Mödereferat.

1.

Tilstede var Statsministeren, Finansministeren, Landbrugsministeren, Departementschef Andr. Möller, Amtmand Hilbert, Folketingsmand Th. Petersen, Lagtingsmand Dam, Lagtingsmand Öregaard, Lagtingsmand Poul Petersen, Lagtingsmand Richard Long, Lagtingsmand Joh. Poulsen, Lagtingsmand Djurhuus og Ministersekretær Arup.

Statsministeren bød velkommen til Arbejdet. Fra dansk Side har man ikke taget nogen Forhaandsdrøftelse. Vi tænker os en fri Forhandling, hvor hver Udtalelse staar for den enkeltes egen Regning. Foreslaar en almindelig Drøftelse i Dag, vi kan saa senere tage en konkret Forhandling om de færøske Ønsker.

Jeg ser saaledes paa det, at de to Parter er ligeberettigede Faktorer, der staar fuldstændig frit overfor hinanden, og som selvstændigt kan tage Stilling, uden at den ene eller den anden Part udsættes for Tvang til at indtage anden Stilling end den selv ønsker. Men hvis Synspunkterne ikke er overensstemmende, maa hver Part tage sit Ansvar for sin endelige Beslutning.

Men et eventuelt Fællesskab maa have et positivt Indhold, det kan ikke nytte noget blot med gensidige Krav eller Kritik, saa er det bedre uden Fællesskab.

Forhandlingernes Udgangspunkt maa være Tilstanden fra Tiden før Krigen, ikke den Tilstand, der har bestaaet under Krigen.

En eventuel fremtidig Ordning bør underbygges ved en Folkeafstemning paa Færøerne.

Udtalte Ønsket og Forvisningen om en fordragelig og hensynsfuld Forhandling.

Thorstein Petersen takker som Ordfører for Delegationen for den venlige Modtagelse. Vi er enige med Statsministeren om, at der bør føres en fri Forhandling mellem ligeberettigede og ansvarlige Parter.

Jeg og mit Parti vilde sætte Pris paa, at en Forretningsgang blev fastsat, naar vi kommer til de konkrete Forhold. Man kunde tænke sig Udvalgsbehandling eller Skriftveksling angaaende enkelte Spørgsmaal.

Jeg er ikke helt enig med Statsministeren i Udgangspunktet. Jeg kan tiltræde, at Udgangspunktet formelt ligger i Tilstanden før Krigen, men reelt er Udgangspunktet Tilstanden under Krigen.

Ansér personlig ikke Tanken om en Folkeafstemning som nogen frugtbar Udvej til Klaring af Situationen. Foretrækker en Behandling i Lagtinget, der maa afgøre det næste færøske Skridt i Sagen. Tvivler

paa, at der paa Færøerne vil være Stemning for en Folkeafstemning. Vi tilslutter os Ønsket om en fordragelig Drøftelse med et positivt Resultat.

Dan takker for Indbydelsen og Modtagelsen og haaber paa et godt Resultat. Betydningsfuldt, at der nu skabes en holdbar dansk-færøsk Aftale. Det hidtidige dansk-færøske Fællesskab afgiver gode Muligheder herfor. En Ændring af Tilstanden fra før Krigen er paa krævet, men dette udelukker ikke et fremtidigt godt Samarbejde. Socialdemokratiet ønsker ikke en Udskillelse fra Danmark.

Formerne for Forhandlingen er ikke afgørende, blot man tager praktisk paa Tingene. Man kan ikke, før man kender de endelige Standpunkter, afgøre, om det vil være fornuftigt at afslutte Forhandlingerne med en Folkeafstemning. Dette maa Lagtinget tage endelig Stilling til. Socialdemokraterne gaar ind i Forhandlingerne med Ønsket om et godt Resultat, som ogsaa vil være en Nødvendighed for en endelig Klaring af Situationen.

Tilslutter sig Tanken om at fastlægge en Forretningsorden.

Næppe nødvendigt nu nærmere at udvikle Partiets Standpunkt, det er mere praktisk at vente, til de enkelte Punkter sættes under Debat.

Djurhuus takker ligeledes for Indbydelsen til Forhandlingen, der adskiller sig fra tidligere dansk-færøske Forhandlinger ved, at hele Samhörighedsspørgsmaalet tages op til Drøftelse. Sambandspartiet -- og sikkert ogsaa det store Flertal af det færøske Folk -- ønsker at opretholde Samhörigheden med det danske Folk. Med dette Grundlag kan der opnaas et tilfredsstillende Resultat af Forhandlingen.

Statsministerens Udtalelser om de to ligestillede Parter giver ogsaa Forhandlingerne et særligt Ansvar. Vi maa ogsaa derfor paa hver Side selv tage Ansvaret for vor Stillingtagen, og Sambandspartiet vil derved fastholde sit Ønske om Bevarelse af Samhörigheden. Men den faktiske Udvikling under Krigen gør Ændringer naturlige. Sambandspartiet fastholder sit Ønske om en Folkeafstemning angaaende den fremtidige dansk-færøske Forbindelse. Mener ikke, at et Lagtingsvalg kan erstatte en Folkeafstemning om en tilfredsstillende Ordning for begge Parter.

Joh. Poulsen tiltræder *Djurhuus'* Tak for Indbydelsen til Forhandlingerne. Det er 9 Maaneder siden, Krigen sluttede, og disse Forhandlinger burde paa nærværende Tidspunkt være videre fremskredne. Fortsættelsen af den midlertidige Styrelsesordning har medført Ulemper for Genoptagelsen bl. a. af det handelsmæssige og økonomiske dansk-færøske Samarbejde.

Glæder sig over det danske Folks Kraft i Genopbygningsarbejdet, trods Krigstidens Vanskeligheder.

De forestaaende Forhandlinger er meget alvorlige, og Resultatet kan blive af afgørende Betydning for Færøernes Fremtid. Sambandspartiet ønsker en Bevarelse af den dansk-færøske Forbindelse, opnaas dette ikke, bliver Resultatet ikke godt.

Har den bestemte Opfattelse, at man paa Færøerne regner med en Folkeafstemning. Man ængstes for, at en Nyordning ikke skal blive forelagt det færøske Folk til Afgørelse. Jeg kan ikke tænke mig, at

nogen skulde have noget imod en saadan demokratisk Udgang af en saa afgørende Sag.

Ikke enig med Dam i, at Lagtinget skal afgøre, om Folkeafstemning skal finde Sted. Det er naturligt, at Parterne tager Stilling, men et Flertal bør ikke kunne hindre, at Folket træffer den endelige Afgørelse.

De særlige Tilstande paa Færøerne er ikke skabt af Danskere eller Færinger, men af Kræfter udefra. Vi har maattet indrette os paa Forholdene, som de var. Men det er naturligt at tage Udgangspunktet i Tilstanden, som den var før Krigen.

Thorstein Petersen bemærkede til Joh. Poulsen, at hverken Folket flokken eller Socialdemokraterne mener, at Lagtinget skal have den endelige Afgørelse i denne Sag. Under en eller anden Form skal Sagen forelægges til Folkets Afgørelse.

Dam er enig i, at Lagtinget ikke bør tage endelig Stilling. Men Folkets Sanktion kan indhentes paa forskellig Maade, og Lagtinget maa afgøre, hvilken Maade der er mest hensigtsmæssig.

Statsministeren vil ikke paa nærværende Tidspunkt udtale noget Ønske om, paa hvilken Maade det færøske Folks Afgørelse skal lages. Men det er min Erfaring, at under et almindeligt Valg spiller uøvedkommende Hensyn let ind. Jeg har vanskeligt ved at tænke mig, at dette kan forhindres, og at man paa denne Maade kan faa en lige saa klar Afgørelse af det ene Spørgsmaal, som her drøftes.

Enig i, at den faktiske Udvikling under Krigen maa lages i Betragtning, men man maa huske, at den nuværende Ordning er en Nød-Ordning, som ikke formelt er accepteret, saa jeg foretrækker Udgangspunktet i Tiden før Krigen — den lovmæssige Ordning — men igrøvrigt vil dette jo heller ikke være afgørende for Resultatet af Forhandlingerne.

Har principielt intet imod Underudvalg — men den danske Regeringsdelegation er jo i sig selv et Underudvalg af Regeringen, og den kan vanskeligt stykkes mere ud. Men vi har intet imod, at den færøske Delegation deler sig op i Underudvalg med Repræsentanter for alle Partier.

Enig i en Dagsorden, hvorefter Tingene drøftes Punkt for Punkt. Ikke noget imod skriftlige Indlæg, hvis nogen ønsker dette. Referatet af Forhandlingerne bør snarest udsendes til Forhandlerne til Godkendelse. Ønskes det, at Dagsordenen skal fastlægges enten af Statsministeriet eller ved Forhandling mellem Repræsentanter for de to Delegationer? Dette sidste kunde maaske være praktisk.

Thorstein Petersen oplyste, at den færøske Delegation kunde ønske en hurtig Klarlæggelse — helst gennem et Underudvalg — angaaende Finansieringen af Skibsindekøb dels af privat byggede Skibe og dels af A/S Færøske Fiskeskibes Nybygninger.

Finder det naturligt, at man konfererer indbyrdes om Dagsordenen.

Andr. Möller: Ogsaa Statsministeriet har flere Spørgsmaal, som vi kunde ønske at benytte Lejligheden til at drøfte, saaledes angaaende

Finansieringen og Salget af Fiskeskibene, men disse Spørgsmaal er jo ikke af statsretlig Karakter.

Statsministeren ønsker ogsaa først en Drøftelse af den fremtidige statsretlige Forbindelse, thi de erhvervsmæssige Spørgsmaal, Skoleordningen m. v., maa jo afhænge af, om Fællesskabet fremtidig bestaar. De maa derfor henstaa, indtil vi ser, hvorledes det fremtidige Forhold mellem Danmark og Færøerne bliver.

Dam: Man har faktisk i Danmark paabegyndt Bygningen af Statsskibene, og de færøske Købere venter nu ivrigt paa Besked om, hvorledes Finansieringen vil blive, for at de snart kan paabegynde Fiskeriet. Dette Spørgsmaal kan ikke afvente de statsretlige Drøftelser. Saa maa der eventuelt tages Forbehold med Hensyn til disse Skibe, f. Eks. at Færøerne selv ved en Lösrivelse maatte betale Skibene. Fiskerne gaar ellers Glip af deres eventuelle Chance.

Andr. Möller: Der er i denne Sag to Spørgsmaal. Bygningen og Salget af Statens Skibe er nævnt for Lagtinget med Angivelse af Kontraktsnummerne og med Forespørgsel om Køberne. Herom har vi imidlertid foreløbig intet hørt fra Lagtinget.

Købet af privat byggede Skibe henede vil man ogsaa gerne hervedfra optage til Drøftelse, idet man navnlig fra dansk Side er interesseret i at faa at vide, hvor mange Laaneandragender man ialt kan vente, og hvorledes Finansieringen ivoirigt planlægges. Herom bör der forhandles med Vinnulánsgrunnins Bestyrelse.

Men disse Spørgsmaal er jo ikke af statsretlig Karakter.

Statsministeren: Vi vil gerne tage disse Spørgsmaal under nærmere Overvejelse i den danske Delegation, inden vi tager Forhandlinger op derom. Men vi skal overveje det under Hensyn til det af Dam fremførte vedrørende de færøske Fiskeres Interesser.

Spørger, om de Ting, som man fra færøsk Side ønsker taget op, ikke er Sproget, Lagtingets Beføjelser og Flaget, Socialforsorgen og dansk Støtte til Næringslivet; men alle disse Ting maa jo stilles sig forskelligt, eftersom der bliver Tale om Samhörighed eller Lösrivelse. Dette har jo Betydning for Spørgsmaalenes Rækkefølge i Dagsordenen.

Thorstein Petersen mener, at disse Spørgsmaal yderligere maa specificeres. Foreslaar, at de færøske Forhandlere opstiller Punkter til en Dagsorden ved en indbyrdes Forhandling.

Finansministeren mener, at Forhandlingerne lettest ved et skriftligt Grundlag for de enkelte Punkter i Drøftelsen. Det er praktisk baade at redegøre for, hvilke Punkter der ønskes drøftet, og at angive en nærmere Motivering for Spørgsmaalene, efterhaanden som de stilles op.

Statsministeren mener, at Statsskibene neppe bliver færdige saa hurtigt, at det haster med den endelige Afgørelse, men

Dam finder det praktisk heldigt, at man faar Lejlighed til at drøfte Købernes Önsker til Skibenes særlige Indretning.

Poul Petersen vil gerne forbeholde sig Ret til at give en skriftlig historisk Fremstilling af Færøernes statsretlige Stilling gennem Tiderne og herunder ogsaa belyse den Styrelsesordning, som har været gældende under Krigen. Herved kan man ogsaa vurdere, om Forhandlingerne har en statsretlig eller en folkeretlig Karakter.

Statsministeren har intet herimod og vil med Interesse modtage en saadan skriftlig Fremstilling. Vi bør vel saa fastlægge Fremgangsmaaden for de nærmeste Møder. Vil man fra færøsk Side fremsætte et Forslag herom som Grundlag for den næste Forhandling?

Thorstein Petersen: Alene en Begrænsning af Spørgsmaalene kan ske hurtigt, men en Motivering tager naturligvis længere Tid.

Der aftaltes, at der snarest fra færøsk Side skulde fremsættes et Forslag til Forhandling, og desuden kunde der aftales en teknisk Drøftelse mellem de danske Embedsmænd og Vinnulánsgrunnis Bestyrelse om en Ordning vedrørende Finansieringen af Købet af Fiskefartøjer.

Statsministeren beder om, at man ikke tager Flagspørgsmaalet først.

Landbrugsministeren mener, at man bør begynde med Lagtingets Beføjelser.

Man blev enige om, at *Thorstein Petersen* vilde henvende sig til *Statsministeren* Mandag Formiddag om, hvilke Spørgsmaal man ønskede drøftet, og derpaa kunde der eventuelt indkaldes til Møde Tirsdag Eftermiddag, formentlig Kl. 16,30.

Der var Enighed om, at Møderne blev betragtet som strengt fortrolige.

Mødet hævet Kl. 17,25.

Arup.

Tirsdag d. 29. 1. 46, Kl. 15½.

Fortroligt Mödereferat.

2.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Lagtingsmand

Öregaard, der var sygemeldt. Finansministeren ankom dog paa Grund af Bortrejse først til Mödet Kl 16 $\frac{1}{4}$.

Mödereferat Nr. 1 godkendtes, idet *Poulsen* dog paa Referatets pag. 4, Stk. 2, ønskede Ordet „tilfældigt“ indsat foran „Flertal“.

Statsministeren omtalte det til Forhandlerne udsendte færøske Forslag til en Forretningsorden, som Ministeren principielt ikke havde noget at erindre imod. Dagsordenen for næste Möde skulde fastsættes efter Forhandling helst paa det foregaaende Möde, naar dette praktisk kunde lade sig gøre.

Der var Enighed om, at „Stillingtagen“ i Forslagets pag 1, Stk. 3, maatte referere sig til en senere Klarlæggelse af Standpunkterne. De foreløbigt fremsatte Synspunkter skulde kun oplæses i Mödereferatet.

Landbrugsministeren havde vanskeligt ved at forstaa Fordelene ved en Forhandlingsprotokol ved Siden af det Referat, som forelægges til Godkendelse. Ansaa det for upraktisk.

Statsministeren vilde dog mene, at det kunde have sin Fordel at have en saadan kortfattet Oversigt over Forhandlingerne, og naar den færøske Delegation ønskede dette, var der jo ingen Grund til at mod-sætte sig det.

Efter Departementschef *Andr. Möllers* Forslag skulde Protokollen underskrives af Deltagerne, uden at man skulde forlange, at Protokollen skulde underskrives „ved Mödets Slutning“.

Enighed om det praktiske i dette Forslag.

Man gik derefter over til Drøftelsen af Spørgsmaalet om

Lovgivningsmagten.

Th. Petersen gennemgik den hidtidige Udvikling inden Krigen og under Krigen, hvor Lovgivningsmagten havde ligget paa Færøerne.

Folket flokken mener, at Lovgivningsmagten principalt bør lægges hos Kongen og Lagtinget. Særanliggenderne er det mere omfattende. Fællesanliggenderne kan lettere udsøndres. Henviste i denne Forbindelse til den historiske Udvikling i Forholdet mellem Danmark og Island, hvor Udgangspunktet i Fællesanliggenderne havde medført Vanskeligheder.

Folket flokken ønsker en Ordning, som man kan bygge paa i Fremtiden, derfor Udgangspunkt i Særanliggenderne. Flertal i Lagtinget for dette Udgangspunkt i alle Tilfælde, hvor det drejer sig om Bestyrelse af færøske Penge.

Statsministeren vil mene, at Princippet om Rigsdagens lovgivende Magt maa opretholdes. Der skulde maaske ogsaa en Grundlovsændring til, hvis dette principielle Udgangspunkt skulde ændres.

Særanliggender og Fællesanliggender paavirker jo hinanden. Vi

kan tænke os visse udvidede Beføjelser i Henhold til gennemførte Love, men ikke en Overdragelse af Rigsdagens lovgivende Magt.

Er man fra færøsk Side enige om Kravet om en færøsk lovgivende Magt?

Dam redegjorde for det færøske Socialdemokratis Standpunkt. Vi ønsker Lagtingets lovgivende Magt sammen med Kongen paa alle de særlige færøske Omraader, hvor der ikke stilles særlige Krav til Staten med Hensyn til dennes økonomiske Bistand. Nævnte en række Eksempler paa saadanne Omraader indenfor Økonomi, Socialpolitik, Erhvervsliv, Kulturspørgsmaal m. v.

Lagtinget skal til enhver Tid have Ret til at overtage det fulde Ansvar for alle Omraader, som for Tiden bestrides som Fællesanliggender af den danske Administration, naar det økonomiske Grundlag for disse Anliggender ogsaa overtages af Lagtinget.

Foreløbig skal alle Love, der gælder for Færøerne, forblive i Kraft, indtil de erstattes af nye Bestemmelser.

For Fællesanliggender maa Kongens, Rigsdagens og Lagtingets lovgivende Beføjelser opretholdes, men ingen Lov bør sættes i Kraft paa Øerne uden Lagtingets Tiltrædelse.

Nævnte til Slut sit Partis Ønsker med Hensyn til Forvaltningen af Forholdet til Udlandet.

I Øjeblikket kan Færøerne ikke overtage alle de økonomiske Forpligtelser, som det færøske Samfundsliv medfører, men vi tror, at Danskerne ogsaa gerne ser, at vi en Dag selv kan overtage alle disse Anliggender.

Vil ikke optage en Diskussion om, hvad den danske Grundlov tillader, men den foreslaaede Ordning er ogsaa planlagt udfra de færøske Behov. Stöder denne Ordning mod eksisterende dansk Lovgivning, maa disse danske Bestemmelser ændres eller tillempes efter, hvad der er nødvendigt for Færøernes fremtidige Udvikling. Appellerer til det danske Samfund om som det stærke at støtte Færøerne i deres Udvikling.

De aandelige Bånd — ikke Lovene — mellem Danmark og Færøener er det stærkeste i Samhörigheden.

Statsministeren tilføjede til sin tidligere Bemærkning, at selv om Lovgivningsmagten fremtidig forbliver hos Rigsdagen, som Færøerne forhaabentlig ogsaa i Fremtiden er repræsenteret i, vil Ønsker og Henstillinger fra Lagtinget ogsaa i Fremtiden blive modtaget med Velvilje.

Jeg forstod paa *Dam*, at Færøerne vilde selv overtage alle Funktioner, som ikke koster Statskassen noget, og at man derefter, — om jeg saa maa sige — allernaadigst vilde overlade til Danmark at deltage i de Opgaver, som man herfra yder Bidrag til. Jeg mener ikke, at man paa denne Maade kan opdele Fællesanliggender og Særanliggender.

En folkelig Samhörighed kan ikke med Værdi baseres paa det Grundlag, at der intet Fællesskab bestaar, bortset fra hvad der økonomisk er nødvendigt. Jeg mener, at et saadant Forrættægteskab ikke indeholder det tilstrækkelige Grundlag for et folkeligt og nationalt Fællesskab. Der maa gøres Ofre fra begge Sider, hvis det skal have nogen Mening.

Landbrugsministeren er enig med *Statsministeren* og efterlyser et positivt Indhold i Dams Udtalelser om de aandelige Baand.

Den danske Rigsdag har, saa vidt jeg erindrer, aldrig vedtaget noget, som de færøske Rigsdagrepræsentanter har advaret imod. Saa hvorfor maa Løve ikke sættes i Kraft paa Færøerne uden Lagtingets Samtykke? Udhad sig Eksempler paa Forhold, hvor man ikke stiller Krav til den danske Stat,

Dam: Vi vil have Ret til at lovgive paa alle Omraader, hvor der intet Krav stilles til Staten. Altsaa f. Eks. i Landbrugsordninger, hvor vi betaler det hele.

Mine Bemærkninger om de aandelige Baand refererer sig efter mit Partis Mening bl. a. til vort Forslag om, at dansk Sprog skal være et af Hovedsprogene i vore Skoler. Vi har Brug for et Sprog ved vor højere Undervisning, saaledes at Ungdommen kan uddanne sig videre, end hvad vi kan yde paa Færøerne. Herigennem vil vort aandelige Fællesskab med Danmark og Norden bestaa. Det samme gælder Tanken om Appel til danske Domstole fra Retsplejemyndighederne paa Færøerne. Vi vil gerne Samarbejde med Danmark, men vi kan ikke forslaa, at det kan støde nogen, at vi gerne vil klare os sely økonomisk. Og Beregninger over, hvad Færøerne koster Danmark, har irriteret paa Færøerne.

Statsministeren advarede mod Fordybelse i Spørgsmaal udenfor Lovgivnings-Spørgsmaalet. Enig med Dam i, at vi bør tale lige tid om Tingene.

Landbrugsministeren takker for Dams Redegørelse om de aandelige Baand. Det er vanskeligt at finde Lovgivningsomraader, hvor der ikke paa den ene eller anden Maade stilles Krav til den danske Stat. Udbyder sig Eksempler paa det, som man tænker at bygge op paa Færøerne uafhængigt af Statskassen.

Joh. Poulsen udtrykker Sambandspartiets Standpunkt, hvis Udgangspunkt er en Fortsættelse af Samhörigheden, saaledes at Færingerne kan opretholde deres Stilling som danske Statsborgere.

Vi vil tage rimelige Forslag op til Overvejelse, men paa nærværende Tidspunkt er der ikke Anledning for os til bredere Udtalelser.

Men vi kunde tænke os en Udvidning paa Grundlag af det Styre, vi har haft forud for Krigen, og vi tror ikke, at det er en Nødvendighed for en sund Udvikling paa Færøerne at gaa saa vidt, som de andre Partier ønsker.

Enig i, at der paa Færøerne er Irritation over Betragtninger over, hvad Færøerne koster Danmark; men disse samme „irriterede“ Kredse har ikke undset sig for sely at søge dansk Støtte, naar de havde Brug derfor. Enig i, at Samhörighed uden positivt Indhold er uden Værdi. Dette gælder f. Eks. Tanken om en Rortedminering af den færøske Representation paa Rigsdagen, hvor igennem der skabes personlig Kontakt mellem Færøerne og danske Politikere.

Djurhuus slutter sig til Poulsen. En Udsondning fra Danmark

vil være til ubodelig Skade for Færøerne. Grundlaget for Forhandlingen maa være en Bevarelse af Samhörigheden, uden dette har en Forhandling ingen Hensigt.

Mener ikke, at Island er et egnet Mönster for den Vej, som Færøerne skal gaa. Tror at hæve et Flertal paa Færøerne bag sig i dette Synspunkt. Vi maa høre sammen, ikke blot arbejde sammen.

Med fuld Lovgivningsmagt paa Færøerne vil Samhörigheden blive vanskelig at etablere. Kan ikke tiltræde Dams Forslag om, at Lagtinget efterhaanden eller egen For godt befindende skal overtage Lovgivningen vedrørende de færøske Anliggender. Anser ikke en saadan Overtagelse af det til enhver Tid sikkende, tilfældige Flertal for en holdbar Ordning. Minder for meget om, at man bevæger sig ud et Skraaplan.

Dam gentog heroverfor sin tidligere fremsatte Motivering for sit Partis Standpunkt. En Overtagelse af de økonomiske Anliggender er ikke ensbetydende med en Adskillelse fra Danmark.

Nævnte overfor Landbrugsministeren som Eksempel paa en særlig færøsk Ordning, der skulde gennemføres uden Statens Bistand, et radikalt Landbrugsreform-Forslag og Forslag til Fiskerflaadens Fornyelse, som hans Parti havde fremsat i Lagtinget. Vi maa selvstændigt kunne gennemføre Forslag, som vi selv kan magte.

Th. Petersen bemærkede til Joh. Poulsen, at man ikke fra de to andre Partiers Side har stillet Krav. Vi har blot redegjort for vore Synspunkter.

Tilhænger Poulsens „10 Aar gamle Beskyldning“ om den danske Støtte til Færøerne, der iøvrigt ikke hører hjemme under Drøftelsen af Lovgivningsmagten.

Jeg har ikke anført Island som Eksempel for os; men baade jeg i Spørgsmaalet særlige Anliggender og Dam i Spørgsmaalet Sproget drog Modsætnings slutninger for Fremgangsmaaden ved Udviklingen af Forholdet Danmark--Island. Vi mener ikke, at en Nyordning kan gennemføres uden en dansk Grundlovsændring. Jeg er ikke enig med Statsministeren i, at vi faar et Resultat ud af Tilsagnet om Velvilje overfor Lagtingets Henstillinger. Nævner som Eksempel paa, at saadanne færøske Henstillinger ikke er laget til Følge, at Indenrigsministeriet havde nægtet Thorshavns Byraad Tilladelse til at optage et Laan til Havnens Udvidelse.

Vi fastholder Kravet om Lovgivningsmagt til Kongen og Lagtinget, men derudover bliver det vanskeligt at ordne Fællesanliggendernes Administration. Den store Forskel i det danske og det færøske Samfunds Struktur nødvendiggør en færøsk Lovgivningsmagt.

Djurhuus bemærkede, at Th. Petersens Eksempel drejede sig om et administrativt og ikke et Lovgivnings-Spørgsmaal. Erindrer, at Lovforslag, der var vedtaget af et Lagtingsflertal, paa Rigsdagen er blevet modarbejdet, saaledes at dets videre Ekspedition er blevet forsinket. Enig i, at Island kan anvendes som et afskrækkende Eksempel, men mener, at Th. Petersen netop synes at ville følge Islands Eksempel.

Joh. Poulsen tiltræder disse Synspunkter, og

Landbrugsministeren gör Th. Petersen opmærksom paa, at det var hans Mening med den tidligere Udtalelse, at Rigsdagen altid har fulgt de færøske Rigsdagsrepræsentanters Raad. Oplyser, at ogsaa danske Kommuner har faaet Afslag paa Andragender til Indenrigsministeriet.

Poulsen: Sætningen „Denne Lov gælder ikke for Færøerne“ viser netop det danske Ønske om at tage særligt Hensyn til de færøske Forhold.

Poul Petersen: Vore Forudsætninger for denne Forhandling er det færøske Folks Ønsker paa Baggrund af de to sidste Lagtingsvalg. Vort Standpunkt begrundes paa Folkesuveræniteten, men det Mellemstandpunkt, vi nu forhandler om, er baseret paa vore Tanker om, hvad det færøske Folk ønsker.

Nævnte Grundlovs og andres Udtalelser om den færøske Repræsentation paa den danske Rigsdag. Udviklingen gaar den Vej, at Færingerne selv maa have Lovgivningsmagt i deres egne Anliggender.

Tager Afstand fra at benytte Island som afskrækkende Eksempel.

Island har betydet uhyre meget for Færøerne i de sidste fem Aar, og vi har vanskeligt ved at lægge vor Fremtid til Rette, hvis vi blev afskaaret fra Island. Jeg vil ikke lægge Skjul paa, at jeg personlig ønsker et fuldstændigt Selvstyre for Færøerne, og dertil naar vi sikkert ogsaa. Men i Øjeblikket søger vi at finde en Ordning paa Grundlag af Folkeviljen.

Andr. Möller ønsker noget mere Klarhed over, hvad de forskellige færøske Ønsker dækker over. Dækker den skriftlige Oversigt nøjagtigt Th. Petersens Synspunkter med Hensyn til, at hele Lovgivningsmagten skal ligge hos Kongen og Lagtinget, eller skal der alligevel være visse Omraader, der holdes udenfor, hvilket syntes at fremgaa af Thorstein Petersens Udtalelser i Dag.

Er Dams Udtalelser Udtryk for et Fremtidsprogram, og hvad ønsker han i Øjeblikket at overtage af Anliggender? Er det Meningen, at man vil give Afkald paa Rigets Assistance f. Eks. i Spørgsmaalet om Fiskeriflaadens Fornyelse o. s. v.

Ønsker man ikke snarere Frihed til f. Eks. at udskrive Skatter paa de Omraader, som man kunde tænke sig at overtage.

Skal Lagtinget have Lovgivningsmagt f. Eks. ogsaa i Familjeretsspørgsmaal, Retsplejeforhold, Tjenestemænd o. s. v., som jo ikke egentlig kræve Statskassens Medvirken.

Th. Petersen: Mit Parti ønsker principielt Lovgivningsmagt og Afslutning af en Traktat med Danmark om Fællesanliggender. Men personlig har jeg den Opfattelse, at et stort Flertal paa Færøerne i det mindste paa visse Omraader ønsker direkte Lovgivningsmagt til Lagtinget.

Vi ønsker ikke paa Færøerne en eneste Tjenestemand, som ikke er betalt af Færøerne. Nævner som historisk Eksempel tysktalende Embedsmænd i Danmark for ca. 150 Aar siden, der var til stadig Irrita-

tion for Danskerne. Tjenestemændene maa ikke være bundet ved deres Løn til noget andet Samfund end det færøske.

Dan bekræfter, at hans Partis fundamentale Synspunkt er fuld Overtagelse af alle økonomiske Anliggender, men at dette Program ikke straks lader sig realisere, og derfor maa man kunne foretage Overtagelsen, efterhaanden som man kan magte det. Vi ønsker ikke paa dette Tidspunkt at afskære os fra Støtte til Finansiering af Fiskerflaadens Fornyelse, den meget mangelfulde sociale Lovgivning o. s. v. Men vi vil have Ret til selvstændigt at supplere den eksisterende Lovgivning eller selv at overtage den, naar vi ønsker det.

Saa længe vi ikke ønsker at overtage Familieret o. s. v., saalænge er disse Omraader Fællesanliggender. Men vi maa kræve Lagtingets Tilfrædelse ogsaa til Lovgivning paa dette Omraade.

Mine Synspunkter vedrørende Tjenestemændene gaar ogsaa ud paa, at vi vil overtage dem, naar vi selv ønsker det.

Men naar vi engang har overtaget et Omraade, vil vi ogsaa beholde det.

Statsministeren: Ogsaa fra dansk Side ønsker vi, at Færingerne selv maa kunne bestræbe deres egne Udgifter, men det er betænkeligt at knytte dette sammen med Planen om en fremtidig Samhörighed. Det vilde være lidt trist, om vi kun skulde være sammen med et fattigt Færøerne, og at saa Forbindelsen løsnedes, efterhaanden som Færingerne ønskede det.

Men det kan ikke være saadan ved en Forhandling mellem to ligeberettigede Parter, at den ene Part bestemmer, hvad den vil, og den anden skal finde sig deri. Det kan vi heller ikke som Nation acceptere.

Vi kan jo heller ikke forpligte os til fra Statens Side at acceptere alt, hvad Lagtinget eller andre færøske Myndigheder maatte ønske. Ogsaa danske Kommuner maa jo finde sig i, at Staten ikke gaar med til alt, hvad de ønsker.

Naar man vil være solidariske, kan det ikke være saaledes, at den ene Part i Fællesskabet suverænt skal bestemme, hvordan det skal ordnes.

Herefter ansaas Pkt. A for udtømt ved 1. Behandling. Næste Møde skulde omfatte 1. Behandling af Pkt. B og C. Dette Møde skulde afholdes *Onsdag Aften Kl. 19.*

Mødet hævet Kl. 17,45.

Arup.

Onsdag d. 30 1 46, Kl. 19.

Fortroligt Mödereferat.

3.

Samtlige Forhandlere tilstede med Undtagelse af Udenrigsministeren, der ligesom under de to foregaaende Möder var bortrejst, og Lagtingsmand Öregaard, der var syg.

Til Mödereferat Nr. 2, forelaa en Række Ændringer, der er optaget i et revideret Mödereferat Nr. 2, som senere er udsendt til samtlige Forhandlere.

Man gik derefter over til en Drøftelse af Forretningsordenens *Punkt B: Bevillingsmyndigheden.*

Th. Petersen: Færingerne har haft alt for lidt Hoid paa, hvorledes Penge anvendes af det offentlige, ganske bortset fra, om det drejede sig om Statens eller Lagtingets Penge. Nævnte som Eksempel et færösk Vejarbejde, hvor en Vej, der var udfört med Statstilskud, havde givet en færösk Kommune en betydelig aarlig Udgift til Vejvedligeholdelse. Et saadant Forhold kan kun bedres ved, at man overgiver Lagtinget den økonomiske Bestemmelsesret.

Under Krigen har den færöske Ökonomi været i Opgang, og Lagtinget har nok givet Bevillingerne, men den administrative Gennemførelse og Kontrol har i Henhold til Finansplanen af 1938 ligget udenfor Lagtinget. Den bør overgives til Lagtinget, der, som det nu er, ikke kan følge den økonomiske Administration. Lagtingets egne Indtægter er rent fiktivt overdraget til Lagtingskassen gennem et særligt Kontor, der har posteret dem som Statsindtægter, hvad de i Virkeligheden ikke var. Lagtinget maa have Myndighed til at optage Indtægter, bevilge og kontrollere.

Oplæste derpaa en Skrivelse fra Statsministeriet af 3. Juni 1940 til de færöske Rigsdagsmænd om, hvorledes der under Krigen kunde forholdes paa Færöerne med Hensyn til de sædvanlige aarlige Statsmidler til de færöske Formaal.

Jeg har ikke fra Regnskabskontoret kunnet fåa Besked om Beløbene i Henhold til denne Skrivelse. Vi staar uden tilstrækkelig Oversigt fra Lagtingets Side, fordi vi ikke selv har kunnet holde Regnskab med vore egne økonomiske Anliggender. Men det kan være naturligt senere at komme tilbage til Drøftelsen om et vist Tilsyn i økonomiske Fællesanliggender.

Finansministeren spurgte, om det var en færösk Plan, der var lagt til Grund ved den omtalte Vejbygning.

Tænker man sig Bevillingsmyndighed for Lagtinget over andet end Lagtingets egne Indtægter, altsaa ogsaa over Statsmidler?

Der udspandt sig paa Grundlag af disse Spørgsmaal en Diskussion, hvori bl. a. *Th. Petersen*, *Paul Petersen* og *Joh. Poulsen* samt *Djurhuus* deltog, og hvori Folketingsrepræsentanterne gav Udtryk for, at man fra dansk Side havde forhindret et færøsk Ønske om at bygge Vejen tilstrækkelig bred, deraf de store Vedligeholdelsesudgifter, medens Sambandsmændene nævnte, at Vejsagen havde været Genstand for Behandling i Lagtinget, inden Vejene kom til Udførelse, og at Planerne som Følge deraf var godkendt af Lagtinget; det samme har været Tilfældet med de interesserede Kommuner, der i det nævnte Tilfælde betalte $\frac{1}{5}$, medens Staten betalte $\frac{4}{5}$ af Anlægssummen. Da den omhandlede Vej (Gölevejen) var en af de ældste Veje paa Færøerne, og man paa daværende Tidspunkt saavel fra færøsk som dansk Side manglede Erfaring med Hensyn til Vejbygning paa Færøerne, og samme Vej desuden er en af de stærkest trafikerede Veje deroppe, er dette Forklaringen til de uforholdsmæssige Vedligeholdelsesudgifter. Om Vejen paa daværende Tidspunkt kun var bygget for færøske Penge, hvad der dengang var utænkeligt, vilde det kun have medført, at man havde betalt de samme Vedligeholdelsesudgifter plus Statens $\frac{4}{5}$ af Anlægssummen.

Dam udtrykker Færøernes Taknemmelighed for den ydede økonomiske Støtte, selv om Mangelen paa teknisk Erfaring til at begynde med medførte, at Vejene blev for svage, og Vedligeholdelsesudgifterne derfor for store.

Th. Petersen og *Dam* ønsker kun Bevillingsret for Lagtinget for saa vidt angaar dets egne Indlægter ved Skatter og Told og andre Indtægter, hvorover Lagtinget har fuld Myndighed.

Dam: Vi kan ikke have noget at indvende imod, at man fra dansk Side ønsker Tilsyn med Beløb, der ydes fra Danmark, men man kan drøfte, hvor detailleret dette Tilsyn skal udøves. Jeg er overbevist om, at paa dette Punkt maa der kunne træffes en praktisk Aftale, uden at man holdes fast ved pedantiske Doktriner. Henviser iøvrigt til sine Udtalelser vedrørende Lovgivningsmagten paa forrige Møde.

Djurhuus mener, at Diskussionen hidtil mere end om Bevillingsmyndigheden har beskæftiget sig med eventuelle administrative Fejlgreb, som dog ofte i Virkeligheden har haft sin Baggrund i Færøernes manglende økonomiske Løfteevne, hvorfor de har maattet nøjes med billigere og daarligere Ordninger.

Jeg mener, at det vilde være bedst, at vi for Færøerne havde de samme Skattelove som hernede. Saa kan man heller ikke principielt bebrejde os, at vi ikke yder det samme til den fælles Husholdning som andre Dele af Riget.

Vedrørende Administrationen af Bevillingerne maatte man nok kunne finde en tilfredsstillende Ordning.

Th. Petersen betoner, at hans Eksempel vedrørende Vejbygningen ikke skal opfattes som en Bebrejdelse mod Danmark. Men jeg ønsker, at Bevillingsmyndigheden og det fulde Ansvar for dens Udøvelse skal

ligge hos Lagtinget, og det anførte Eksempel viser, at det man være Lagtinget selv, der maa bestemme f. Eks. Vejbygningen og selv tage Ansvaret for Konsekvenserne.

Finansministeren vilde med sit Spørgsmaal blot søge at faa klaret, om Vej-Eksemplet viste, at Rigsdagen havde truffet en Afgørelse, der gik imod de lokale Ønsker. Men jeg forstaar, at Rigsdagen ikke havde gjort Vejen smallere, end Lagtinget ønskede.

Dam replicerede til *Finansministeren* og *Djurhuus*. Han kunde forstaa, hvis man fra dansk Side vilde kontrollere Anvendelsen af Statsmidler. Enig med *Djurhuus* i, at Færøernes økonomiske Situation før Krigen var meget daarlig. Det er for at forhindre en Tilbagevenden til disse Forhold og for at hjælpe Økonomien paa Fode, at vi som et Led i disse Bestræbelser maa have Lovgivningsmagt til at disponere over de økonomiske Kræfter og Muligheder paa Færøerne. Jo mindre Landet er, jo mere radikalt maa man gaa frem. Det vil ikke skade det gode Forhold mellem Danmark og Færøerne.

Th. Petersen kan ikke tillæde *Dams* Motivering for Lovgivningsmagten og Bevillingsmyndigheden, men mener, at netop det private Initiativ og det Ansvar, som vi ønsker, skal føre det færøske Samfund frem.

Djurhuus anfører, at den færøske som andre Fiskerbefolkninger var fattig før Krigen. Jeg kan ikke se, at en saa radikal Fremgangsmaade som den, *Dam* ønsker, skal være nødvendig for at bygge det færøske Erhvervsliv op. Det maa kunne ske i Samarbejde under de Former, som vi kendte før Krigen, men med Tillem্পning af Administrationsformerne paa Baggrund af Krigstidens Erfaringer.

Joh. Poulsen tillæder *Djurhuus*' Betragtninger. Jeg formoder, at man ønsker Lovgivningsmagt for at skaffe Lagtinget Indtægter, men derved forbedrer man jo ikke den i Forvejen — ogsaa forud for Krigen — stærkt udnyttede Skatteevne paa Færøerne. Man kan ikke bygge paa den særlige Højkonjunktur under Krigen. Naar man i Forvejen fuldt ud har udnyttet sin egen Skatteevne, kan man ikke komme til at staa ringere ved at være knyttet til et større Samfund.

Statsministeren mener, at vi jo i forrige Møde drøftede Lovgivningsmagten, og vil derfor ikke komme nærmere ind herpaa. Men jeg tvivler ikke om, at den danske Rigsdag vil medvirke til at gennemføre Foranstaltninger til at ophjælpe Erhvervslivet paa Færøerne.

Jeg forstaar, at man ikke ønsker Magt til at bevilge af den danske Statskasse, og jeg er principielt og personlig ikke imod, at der gives friere Adgang paa Færøerne til at øve Indflydelse paa og administrere et Omraade, hvortil der maatte blive ydet baade dansk og færøsk Kapital, under Forudsætning af, at Færøerne er i Besiddelse af den fornødne Sagkundskab dertil. Til en saadan Ordning kræves jo lövrigt ikke nogen Overdragelse af Lovgivningsmagt. Og vi behøver heller ikke at have noget imod, at Kontrol og Regnskab skete ved færøsk For-

anstaltning, selv om vi naturligvis, f. Eks. ved en Repdassentant maatte have Lejlighed til at sætte os ind i Pengenes Anvendelse.

Andr. Möller anser Bevillingsmyndigheden som et centralt Punkt i Drøftelserne under Forudsættning af en fremtidig Samhörighed. Nævner forskellige Kategorier af Bevillingsformer. Man maa sondre mellem selve den bevilgende Myndighed og de Organer, der teknisk skal bistaa Lagtinget med Regnskab og Kontrol. Det kan være praktisk heldigt, at Regnskabet med Statsmidler og Lagtingsmidler paa Grund af de overskuelige Forhold udføres gennem eet Organ, og dette var Tanken med det i 1938 oprettede Oppbørselskontor. Siden 1906 har man bevæget sig i Retning af større økonomisk Selvstændighed for Lagtinget. Gav en historisk Oversigt over denne Udvikling, hvis foreløbige Slutresultat er Finansprogrammet af 1938, der maatte kunne danne Udgangspunktet for en Inödekommelse af Dans Önsker om større færösk Selvstændighed i økonomisk Henseende.

Poul Petersen önsker at pointere, at han og hans Meningsfæller i denne 1. Behandling söger at finde en acceptabel Mellemlösnng, men at de principielt önsker fuld Selvstændighed. Og han stiller paa Grundlag af Færöernes tilbageblevne Ökonomi et Krav om Reparationsbetalinger af den danske Statskasse. Nævner Island som Eksempel i denne Forbindelse. Ogsaa det færöske Samfund kan udvikles efter samme Linier som Island. Isländerne har kunnet skaffe sig Baade nok, og de vil nu bemande dem med Færinger. Men Færingerne bör selv have Baade til deres dygtige Söfolk. Nævner Erhvervskommissionens Betænkning af 1939 om Ophjælpning af de færöske Erhverv.

Th. Petersen ansaa det med sit oprindelige Önske for nödvendigt at gaa ind paa den historiske Fremstilling, som Andr. Möller havde givet. Fastholdt herunder, at han ikke fra Oppbørselskontoret havde kunnet faa nödvendige Oplysninger. Ved Finansplan-Forhandlingerne blev der ikke givet Tilladelse til at dröfte det statsretlige Forhold, og selve Finansprogrammet indeholdt ikke et eneste erhvervsskabende Belöb. Den danske Presse havde omtalt Finansplanen med Bekymring for de danske Skatteyderes Penge. Man har i disse Forhandlinger netop ikke grebet om de to centrale Punkter: Den statsretlige Forbindelse og Erhvervenes Fremtid.

Oppbørselskontorets Virksomhed tilslörer den Önskendighed, at f. Eks. Aldersrenten kommer ikke fortrinsvis som danske Statsmidler, men som færöske Ydelser.

Ikke enig med Djurluus i, at andre Fiskersamfund har staaet saa langt tilbage som Færöerne för 1940.

Statsministeren: Mener Færingerne, at de selv kan löse Erhvervsproblemerne, og at Danmark har modvirket dette. Vil man selv overtage dette, eller önsker man vor Hjælp dertil.

Forstaar jeg Poul Petersen rigtigt, naar jeg oplættede det saaledes, at vi skulde betale en Affindelsessum til Færöerne ved deres Lösrielse. Det tror jeg ikke, at vi kunde gaa med til.

Mener ikke, at man skal lægge for megen Vægt paa, hvad enkelte

Blade skriver. Ogsaa den færøske Presse indeholder jo underliden Artikler, som man fra dansk Side kunde finde mindre passende.

Andr. Möller fastslaar, at Finansplanforhandlingerne jo kun drejede sig om Finanserne, og derfor kunde de Omraader ikke behandles, som Th. Petersen nævnede. Hvad Erhvervsproblemerne angaar, blev de jo behandlet af den dengang siddende Erhvervskommission.

Dam forstod Andr. Möller saaledes, at man i Danmark i stadig større Omfang havde forstaaet, at det var rigtigt mere og mere at overdrage Lagtinget den økonomiske Bestemmelsesret. Og det er det, jeg er Talsmand for. Jeg har det Indtryk, at Oppbeholderskontorets rent tekniske Arbejde har været godt. Men det kunde være ønskeligt at holde en skarpere Sondring mellem danske og færøske Midler. Dette maa man i Fordragelighed og Saglighed kunne ordne.

Bemærkede til Statsministeren, at han (Dam) personlig mener, at alle Bevillinger fra Danmark har ydet Støtte. Jeg bebrejder ikke netop Danmark, at man ikke særligt har tænkt paa Erhvervslivet. Hovedfejlen herved har ligget i den traditionelle Sondring mellem offentlig og privat Virksomhed, som har været anlagt baade i Danmark og paa Færøerne. Fiskeribankens og andres Støtte har iøvrigt været til ubæret Hjælp.

Hvis man paa Færøerne havde en anden økonomisk politisk Indstilling, kunde man ogsaa gennemføre de Planer og fremskaffe de Skibe og Redskaber, som man har Brug for. Hvis vi faar en rundhaandet Støtte og en smidig og upedantisk Administration af Støtten, f. Eks. ved Fiskeribankens Laanvirksomhed, kan der opnaas gode Resultater. En slivere Administration af disse Midler vil kun være til mindre Gavn, men naturligvis alligevel til Gavn.

Statsministeren forslaar Dams Udtalelser som Udtryk for et Ønske om en mere udvidet offentlig Indflydelse paa Færøernes Erhvervsliv. Men jeg forslaar ikke, at dette skal medføre en Løselse fra Danmark. Tværtimod kunde vel det danske Socialdemokrati og Kommunisterne yde Støtte til saadanne Socialiseringsbestrebelse. Men det er jo heller ikke Meningen, at vi her skal drøfte de enkelte Partiers Programmer.

Dam: Vi ønsker Lovgivningsmagt for Lagtinget, fordi det derved bliver Færingerne selv, der maa tage Ansvaret for, om f. Eks. Fiskerne kan faa Skibe.

Landbrugsministeren mener, at Dams Kritik af bestemte Punkter i den danske Administration kan tages op til Overvejelse.

Djurhuus er forbavsset over Kritiken af Finansplanen af 1938, der jo blev godkendt af et stort Flerital i Lagtinget. Men Udviklingen har naturligvis medført, at der kan være Grund til at revidere denne Ordning.

Fremhæver, at den danske Støtte til Erhvervslivets Opbygning paa Færøerne har været til god Gavn ogsaa for Krigen. Ogsaa paa

Grundlag heraf maa man kunne finde frem til en Aftale om en fremtidig Ordning.

Th. Petersen svarer til Statsministeren, at Erhvervsspørgsmaalene kan løses paa Færøerne ved Tilskud fra færøsk Side og dertil passende Laan. Man har aldrig bevidst fra dansk Side modvirket vore Bestræbelser, men ubevidst har man paa disse Omraader mange Gange modvirket dette.

Landbrugsministeren beder om konkrete Eksempler.

Th. Petersen udtaler, at man fra dansk Side ikke har forstaaet at finansiere det færøske Fiskeri, sammenlignet med f. Eks. Finansieringen af norsk Fiskeri. De færøske Penge har staaet i danske Pengeinstitutter og er ikke kommet de færøske Fiskere tilgode. Vi har manglet hele den Finansiering, som herved kommer fra Finansministeriet og Nationalbanken.

Andr. Möller mener at dette har sine Rødder i Monopolhandelen. Har Færingerne ikke ogsaa selv manglet Initiativ.

Herefter betragtedes Punkt B som udtømt. Næste Møde skulde omfatte Punkt C og eventuelt Punkt D.

Næste Møde afholdes Fredag Kl. 11.

Mødet hævet Kl. 21,45.

Arup.

Onsdag d. 30. 1. 16, Kl. 19.

Supplement til Fortroligt Mødereferat.

3. (endeligt).

Dams Udtalelser paa Referatets pag. 2 vedrørende Vejsagen formuleres saaledes:

Dam gav en Oversigt over, hvordan man paa Færøerne havde taget paa Vejsagen. Meningerne om Vejenes Betydning for den færø-

ske Befolkning var til at begynde med meget delte. Enkelte Politikere havde tillagt dem kun ringe Betydning, idet de ansaa Samkvemmet mellem Byderne med Baade for tilstrækkeligt. Men Vejenes Uundværlighed er samtlige Partier nu enige om. Med Hensyn til Vejenes Bredder og Styrke bemærkes, at Lagtingets Flertal havde været indforstået dermed. Skylden for, at Vejene nu viser sig at være baade for smalle, for svage og for dyre i Vedligehold er saaledes ikke bare at finde hos den danske Bevillingsmyndighed og Administration. Vejene maatte være bredere og stærkere, og der, hvor han boede, og i Nabo-kommunen havde man for længe Siden indset dette og for egen Regning ladet Vejene gøre baade bredere og stærkere, hvilket beviser, at man, saafremt man betalte, ikke er blevet nægtet at udføre Vejarbejdet mere solidt end foreskrevet.

Taleren udtrykker iøvrigt Færöernes Taknemmelighed for den ydede økonomiske Støtte, selv om mangelen paa teknisk Erfaring til at begynde med medførte, at Vejene blev for svage, og Vedligeholdelses-udgifterne derfor for store.

Fredag d. 1—2 46, Kl. 11.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 4.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Udenrigsministeren og Landbrugsministeren, der var bortrejst, og Folketingsmand Th. Petersen, der var fraværende paa Grund af Sygdom.

Man enedes om fremtidig at udsende foreløbige Mödereferater til eventuel Rettelse og Godkendelse, hvorefter endeligt Mödereferat vilde blive udsendt af Sekretæren.

Man drøftede *Punkt C: Lagtingets övrige Beføjelser.*

Poul Petersen: Punkt C refererer sig alene til de fremtidige Fællesanliggender. Da man ikke i disse Sager kan have to sideordnede lovgivende Myndigheder, kan man som en Mellemløsning tænke sig bestemte Funktioner for Lagtinget i saadanne Anliggender, som ellers med Hensyn til danske Interesser henhører under Rigsdagens Lovgivningsmagt.

Dam: Efter mit Partis Anskuelse bør Lagtinget være lovgivende i færøske Særanliggender; i Fællesanliggender ønsker vi Lovgivningsmagt for Lagtinget sammen med Rigsdagen og Kongen, f. Eks. gennem en Vetoret for Lagtinget.

Den udøvende Magt i Fællesanliggender maa tilkomme Lagtinget, hvor det drejer sig om Anvendelsen af færøske økonomiske Midler, medens det er naturligt, at Danmark maa have Tilsyn, hvor man fra dansk Side betaler det meste. Ansvar for hjemlige Forhold maa mest muligt lægges paa Færøerne selv. Færingerne har ogsaa Forudsætningerne herfor.

Ansør det hidtidige System med danske Embedsmænd paa Færøerne for mindre tilfredsstillende, bl. a. fordi Embedsmændene skifter for hyppigt til, at de tilstrækkeligt nøje kan indleve sig med Forholdene paa Øerne. Men en færøsk Overtagelse af Administrationen paa Færøerne medfører naturligvis Begynder-Vanskeligheder, saa Overtagelsen, som principielt er den rigtige Linie, maa finde Sted gennem en Overgangstid. Med Ansvar følger Initiativ.

Danmark er et Eksempel paa, at et lille Land kan bringe det vidt paa alle Omraader. Et Lands Størrelse er ikke afgørende. Island har i sin Selvstændighedstid haft en Ophlonstring. Ogsaa Danske har bekræftet dette, bl. a. Christmas Möller.

Djurhuus havde bemærket sig Poul Petersens Udtalelser om Vanskeligheden ved at have to lovgivende Myndigheder. Efter *Djurhuus'* Mening kunde den egentlige Lovgivning ogsaa daarligt opdeles mellem to Myndigheder.

Derimod kunde han godt være enig i det ønskelige i, at der blev givet større Ansvar til de færøske Kredse. Men vi er paa Færøerne noget tilbøjelige til at blande Indsigt i de lokale Forhold og teknisk Indsigt sammen, og det er ikke altid heldigt.

Jeg mener, at Lovgivningsmagten bør blive i Rigsdagen, og saaledes, at man udnytter det lokale Kendskab til Forholdene.

Poul Petersen: Nr. 2 og 3 under Pkt. C refererer sig til Lagtingets historiske Indseende med Administrationen. Lagtingslovens § 17 indeholder Reminiscenser af denne Ordning. Vi kunde principielt tænke os, at Lagtinget foruden at have den retsanordnede ogsaa - - som i gamle Dage - havde en Retsanvendende Magt. Man kunde tænke sig Lagtinget som en Slags Appellinstans.

Statsministeren gaar ud fra, at Pkt. C fortrinsvis angaar Administrationen, eftersom Lovgivningsmagten jo er drøftet i 1. Behandling.

Jeg har paa Forhaand intet imod udvidede Beføjelser for Lagtinget paa det administrative Omraade. En praktisk Ordning af en saadan Udvidelse af Lagtingets Beføjelser kan man tage op til Drøftelse.

Amtmanden maatte kunne udtale sig om f. Eks. Etableringen af et Kollegium til at være ledende paa dette Omraade.

Andr. Möller: Spørgsmaalet om raadgivende eller besluttende Beføjelser for Lagtinget kan i Princippet nok drøftes nu, men i Realit-

teten maa det jo afhænge af Afgørelsen med Hensyn til Lagtingets eventuelle Lovgivningsmagt.

Indenfor Rigslovgivningens Omraade maafe det overvejes, om Lagtinget kunde have Indflydelse paa Reglernes Udformning, inden de sættes i Kraft paa Færøerne, og om disse Beføjelser skulde være af randgivende eller besluttende Karakter.

Taleren anstillede derefter en Række Betragtninger over, hvorledes den udøvende Magt paa Færøerne kunde tænkes organiseret. Skulde baade særlige Anliggender og Fællesanliggender varetages af det samme Embedsapparat eller gennem to Apparater hver for sit Omraade. Hertil kom Spørgsmaalet om, hvem der skulde aflønne disse Tjenestemænd.

Vilde ikke anse en Statsmagtsfusion i Lagtinget for praktisk tænkelig under en moderne Statsdelings-Anskuelse.

Hilbert: Vilde det ikke være tilstrækkeligt, at man ved selve den paagældende Lov gav Lagtinget Beføjelse til at foreskrive de nærmere Regler om, hvorledes Loven skulde administreres paa Færøerne.

Krigslidens Tendens til en Opdeling af Administrationen paa Færøerne mellem Staten (Amtet) og Lagtinget virker formelt og reelt uheldig og burde afløses af et Samarbejde, eventuelt gennem et ledende Kollegium.

Statsministeren mener det for muligt at komme til en praktisk Ordning angaaende Pkt. C, saafremt man lövrigt bliver enige om en Form for fremtidig Samhörighed. Vi har principielt ikke noget imod at forhandle om, at der sker en Udvidelse af Lagtingets Myndighed paa dette Omraade, og herved vil en vis Enhedsadministration formentlig være det mest praktiske.

Man gik derefter over til en Dröftelse af

Punkt D: Sprogspørgsmaalet.

Poul Petersen oplyser, at under Krigen er Lagtingets Vedtagelser udfærdiget baade paa færösk og dansk. Begge Tekster er Grundtekster, hvilket undertiden kan medføre praktiske Forlokningsvanskeligheder. Omtalte Sprogstriden paa Island mellem islandsk og dansk i Löbet af det 19. Aarhundrede.

Det er uheldigt at have to Grundtekster. Vort principielle Udgangspunkt er færösk Lovsprog, men som Mellemlösning kunde jeg tænke mig et Bilag med dansk Oversættelse.

Tilsvarende Betragtninger kan anlægges paa Retssproget og Administrationssproget. Lövrigt har danske Embedsmænd ikke vanskeligt ved at lære sig at forstå det skrevne og talte færöske Sprog.

Dam: Sprogspørgsmaalets Historiske Udvikling er velegnet til at belyse Udviklingen i Forholdet mellem Færøerne og Danmark. Jeg önsker en Ordning, hvori man udelukker en Fortsættelse af den færöske Sprogstrid. De danske Indrömmelser, som efterhaanden er fore-

taget overfor de færøske Ønsker, havde paa hvert enkelt Trin været saa smaa, at de kun gav Anledning til en Fortsættelse af Sprogstriden.

Nu er man naaet saa vidt, at det færøske Sprog er anerkendt paa Færøerne i alle Henseender. Den sidste Kamp - om Lovsproget -, som var udkæmpet under Krigen, havde haft en særlig ondartet Karakter.

Vi gik for at bilægge denne Sprogstrid en Mellemvej med begge Sprog som Grundtekst, selv om dette f. Eks. ved Domstolene kunde skabe Fortolkningsvanskeligheder. Og vi mener ogsaa, at denne Ordning har medført en Afspændning i Sprogstriden.

Vi erkender, at vi rent praktisk ikke selv kan oprette en Højesteret, saa den maa ligge udenfor Færøerne, in casu altsaa i Danmark.

Det kan gaa an med et dobbelt Lovsprog. Skolesproget maa være Færøsk, men det bør affaales, at Dansk skal læres som et af Hovedsprogene i alle Arter af Skoler og i alle Klasser indenfor det færøske Skolevæsen.

Med færøsk og dansk har man i Virkeligheden Nøglen til alle de skandinaviske Sprog.

Dam ønsker som Følge heraf en Bibeholdelse af den nuværende sproglige Ordning paa Færøerne.

Djurhuus kunde slutte sig til Dams Opfattelse af det heldige i at lade ogsaa de mindste Skoleklasser blive undervist i det danske Sprog.

Desværre har man ikke i de forløbne Aar formaaet at bibringe Børnene den nødvendige Undervisning i det danske Sprog, men jeg forstaa, at man nu vil forsøge at bedre dette Forhold.

Det er ikke rigtigt at lægge Skylden for Sprogstriden over paa Danmark, idet det har været mellem Færinger indbyrdes. Striden har staaet, og har Regeringen blot fulgt det, som Flertallets Røst udtrykte.

Med Hensyn til Lovsproget under en Fremtidig Samhörighed anser jeg det for givet, at en Lov, der gives af Rigsdagen, ogsaa paa Færøerne udfærdiges paa dansk, men jeg vil ikke anse det for rimeligt, at man foretager en Oversættelse til færøsk af den danske Lovtekst.

Med Hensyn til Lagtingets Vedtagelser skal jeg ikke modsætte mig, at disse udfærdiges baade paa dansk og færøsk.

I Retten er det saaledes, at enhver kan udtale sig paa Færøsk (som Dommeren skal forstaa), og Protokolationen maa kunne ske paa begge Sprog.

Administrationens Sprog maa være valgfrit, men al Korrespondance med Danmark maa ganske naturligt ske paa Dansk.

Poulsen: Med Bevarelsen som Forudsætning af Samhörigheden anser jeg det naturligt, at Rigssproget anvendes som Grundtekst i Lovudfærdigelser. Men ved Siden deraf kan man benytte Færøsk. Selve den Omstændighed, at de højere Instanser tænkes bevaret i Danmark, gør det vel ogsaa praktisk at anvende dansk som Grundlag.

Vort Parti har ikke taget principielt paa Spørgsmaalene Nr. 1 og 2 under D. Det ledende Motiv for os har altid været at naa hen til en Ordning, hvorved Retssikkerheden paa Færøerne bliver den størst mulige, og derfor har vi været medvirkende til, at begge Sprog (Færøsk og Dansk) benyttes som Retssprog. Lovsproget er efter vor Opfattelse underordnet i Forhold til Retssproget, naar Talen er om Retssikkerhed.

Vi har ikke set paa denne Sag som et Sprogspørgsmaal, men anlagt rent praktiske Betragtninger.

Angaaende Dams Udtalelser om Sprogstriden paa Færøerne ønskede Poulsen at anføre, at denne Strid jo i Virkeligheden har staaet mellem færøske Kredse indbyrdes og har drejet sig om *Tempo* i Udviklingen, ikke om selve Anvendelsen af det færøske Sprog. Man kan ikke bebrejde Danmark noget i denne Sag. Den til enhver Tid gældende Lovgivning har i Sprogspørgsmaalet været saa rummelig, at man ikke paa Færøerne har kunnet følge med.

Tilfreds med Dams Udtalelser angaaende Nødvendigheden af Undervisning i Dansk overalt i den færøske Skole. Mener, at der ogsaa maa være en Grænse nedad med Hensyn til, hvor lille et Land kan være, hvis man stiller de Krav, som er nødvendige for at skabe et Kultursamfund.

Long tror ikke, at der er Kredse paa Færøerne, som ikke ønsker at lære Dansk.

Mener, at Sprogspørgsmaalet om Skolesproget og Kirkesproget er ordnet med de Bestemmelser, der er truffet paa Færøerne under Krigen.

Kan ikke ~~tiltræde~~ Dams Tanke om Jo Sprog som Lovsprog og Retssprog paa Grund af Muligheden for Fortolkningstvivl ved Forskel mellem Grundteksternes Ordvalg. I Særauliggender maa Færøsk være Hovedteksten, i Fællesanliggender kunde Dansk være Grundteksten. Dette kunde være en Mellemløsning for at undgåa Gnidninger.

Andr. Møller anser ikke Sprogstriden for gavnlig for Danmark. Men fra dansk Side har man jo modtaget forskellige færøske Ønsker og har maattet rette sig efter Flerhallets Ønsker. Har personlig Forstaaelse for de færøske Sprogbestræbelser, der udspringer af Ønsket om, at Modersmaalet kan anvendes af en Befolkning, der føler sig som en særlig Nation. Men praktiske Grunde sætter en Begrænsning for det Omgaaede, hvorpaa det færøske Sprog kan anvendes. Anser Ordningen med Kirkesproget for noget af Opfyldelsen af en færøsk Menneske rettighed.

Praktiske Hensyn maa føre til, at der undervises i Dansk i den færøske Skole.

Lovsprog og Retssprog henvender sig dels til Befolkningen, som maa kunne forstaa Bestemmelserne, og dels til Myndighederne. Her maa Retssikkerheds-Betragtninger være vejledende ved at tilvejebringe en praktisk Løsning.

Poul Petersen anstillede nogle Betragtninger over henholdsvis det danske og det færøske Sprogs Alder. Vi har intet imod, at der undervises i Dansk ligesaa meget som i Færøsk, men Undervisningen maa ske paa Færøerne.

Paa et Punkt maatte danske Myndigheder kunne føje sig: man maatte kunne skrive færøske Stednavne paa Færøsk.

Dam vilde betone, at han ikke mente, at man fra dansk Side var Skyld i den færøske Partistrid om Sproget, som i Realiteten havde været til Skade for Danmark.

Det gælder om at undgå den nationale Strid og fjerne Guidningspunkterne, som f. Eks. Sproget. Glæder sig over, at Samfundspartiet nu ogsaa anser den gældende færøske Sprogordning for tilfredsstillende.

Fastslaar, at det er en Livsbetingelse ogsaa for den ikke-studerende Befolkning at lære Dansk for paa den Maade at komme i Forbindelse med Kulturcentrer udenfor Færøerne.

Kenyt om Færøsk som Undervisningssprog er aflødt af en dansk Lovbestemmelse om Dansk som Undervisningssprog. Man fandt den gode Mellemløsning: at overlade til Læreren at anvende det Undervisningssprog, som han i hvert enkelt Tilfælde anser for bedst.

Djurhuus udtrykte Haabet om, at det, der er sagt i Dag, maa danne Afslutningen paa den færøske Sprogstrid, og at Dansk nuu betragtes ogsaa i Fremtiden som vort andet Modersmaal.

Statsministeren opfatter paa Grundlag af det, der er fremført, Sprogsagen saaledes, at den nu nærmest maa opfattes som et praktisk Sprogspørgsmaal og ikke et nationalt Stridsspørgsmaal.

Er det rigtigt at give Læreren saa stor en Magt til at anvende det Undervisningssprog, han anser for bedst? Kan det ikke medføre Fare for en politisk Udnyttelse? Burde ikke f. Eks. Forældrekredsen have Indflydelse derpaa?

Enig med *Andr. Möller* i, at Retssproget er et praktisk Spørgsmaal, hvor man maa overveje, hvilke Ulemper der indvirker mindst paa Retssikkerheden.

Paa Forhaand var jeg egentlig tiltalt af To-Sprog-Systemet, men jeg indser, at Fortolkningsspørgsmaalene har Indflydelse paa dette Omraade.

Med Hensyn til Retssproget maa man desuden afveje Hensynet dels til Befolkningen og dels til Domsmyndighederne, navnlig de højere Instanser hernede. Love maa ihvertfald ogsaa affattes paa Dansk.

Hvis der skal være en fælles Statsborgerret og dermed en lige Adgang til danske Embeder, saa maa jo ogsaa færøske Ansøgere have fuldt Kendskab til det danske Sprog.

Dam mener, at man ved at bestemme, at begge Sprog skal være obligatoriske og have en god Plads paa Skoleskemaet, kan modvirke, at Lærere f. Eks. anvender en Valgfrihed med Hensyn til Undervisningssproget til en politisk Agitation. Personlig har jeg intet imod Forældreraad, som Læreren kan drøfte Skolens Problemer — herunder Undervisningssproget — med.

Statsministeren forstaar vel Fordelene ved en frivillig Ordning.

Poul Petersen oplyser paa Statsministerens Forespørgsel, at han og hans Parti ikke har noget imod Dansk som obligatorisk Fag i den færøske Skole.

Hilbert henledte Opmærksomheden paa de færøske Skolekom-

missioner og Menighedsraad, der har Lejlighed til at give Udtryk for deres Mening om Spølesprog og Kirkesprog.

Hermed ansaas Pkt. C for udtømt. Flagspørgsmaalet (Pkt. E) udsattes til senere Drøftelse.

Næste Møde skulde omfatte Pkt. F og G: Den udøvende og den dømmende Magt.

Næste Møde afholdes Lørdag den 2/2 46, Kl. 15.

Mødet hævet Kl. 16,35.

Arup.

Lørdag, 2 2 46, Kl. 15.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 5.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Udenrigsministeren og Landsbrugsministeren, der begge var bortrejst.

Man drøftede *Punkt F: Den udøvende Magt.*

Th. Petersen: Der er sikkert et stort Flerstal paa Færøerne for en Ordning med et særligt færøsk Ministerium, sammensat af Ministre, der skal være udpeget af og ansvarlige overfor Lagtinget som det folkevalgte Organ. Et saadant Ministerium maa lede Administrationen paa Færøerne.

Vi er villige til at diskutere en praktisk Ordning vedrørende Fællesanliggændernes Administration.

For saa vidt angaar de særlige færøske Anliggender maa Løve stulfæstes af dette Ministerium sammen med Kongen. Ministeriet maa ogsaa have Lejlighed til at udtale sig vedrørende Enhedsbesættelser paa Færøerne.

Statsministeren forudsætter, at den foreslaaede Ordning er afhængig af, at der gives Lagtinget lovgivende Magt?

Th. Petersen enig i denne Forudsætning.

Dam henviser med Hensyn til det færøske Socialdemokratis Stilling til sine tidligere Bemærkninger om Overdragelsen til Lagtinget af Lovgivningsmagt og økonomisk Ansvar. I Kraft heraf maa der i disse Særanliggender ske en Stadfæstelse ved en færøsk Minister og Kongen.

Fællesanliggender har jo hidtil været administreret af danske Embedsmænd; men vi er villige til at medvirke ved en anden Ordning, som nu maatte anses for mere opportun, vedrørende Administrationen af de Områder, som Staten faktisk betaler. Vi kan ikke stille noget Krav herom, men hvis man fra dansk Side skulde ønske at overdrage en Del af denne Administration til Færingerne for at skabe bedre dansk-færøsk Forstaaelse, vil vi gerne medvirke herfor.

Djurhuus: Baade lovgivningsmæssigt og administrativt er det upraktisk at sondre skarpt mellem færøske og fælles Anliggender. Jeg havde forstaaet af Drøftelserne paa forrige Møde, at man kunde tænke sig et fælles Organ til administrativ Ledelse paa Færøerne, og det vilde jeg ihvertfald anse for at være en heldig og praktisk Løsning. Henviser iøvrigt til, hvad han tidligere har udtalt bl. a. om Lovgivningsmagten.

Poulsen er udfra Sambandspartiets Forudsætning om fortsat Samhörighed ikke begejstret for Tanken om et særligt færøsk Ministerium.

Finder Ordningen, hvorefter Sager forelægges Lagtinget og Landsnævnet til Udtalelse, for anvendelig ogsaa i Fremtiden. Landsnævnet er som Lagtingsudvalg ansvarligt overfor Lagtinget.

Ønsker ikke skarp Adskillelse mellem færøske og fælles Anliggender; dette fører nemlig til en Udvikling, som er skadelig for det dansk-færøske Forhold.

Poul Petersen bemærkede til *Djurhuus*, at han havde forstaaet, at det paa forrige Møde omtalte Kollegium kun skulde overvåge Fællesanliggender.

Man kunde maaske med Hensyn til Loves Stadfæstelse sondre mellem Forfatningslove og andre Love, saaledes at Forfatningslove skulde underskrives af Lagnanden (Lagtingets Formand) og ikke af en Minister, medens den øvrige særlige færøske Lovgivning skulde stadfæstes ved Underskrift af en færøsk Minister.

Dam havde forstaaet paa *Poulsen*, at denne i Virkeligheden erkendte, at Landsnævnet under Krigen havde fungeret som et Ministerium. Og erfaringerne fra Krigen viste det ønskelige i en saadan Ordning.

Dam henviste iøvrigt til, at Forhandlingen om et eventuelt Kollegium var rejst paa et saa sent Tidspunkt af forrige Møde, at der ikke havde været Tid til at overveje denne Tanke undtagen som et af de Spørgsmaal, som man kunde tage op til Drøftelse.

Djurhuus vilde fastholde som sit Indtryk, at der havde været en vis Forstaaelse for Tanken om et administrerende Fællesorgan, og han fandt ihvertfald selv denne Tanke for egnet.

Andr. Möller nævnte forskellige Former, som kunde tænkes, for

det fremtidige danske- færøske Forhold, herunder Personalunion og en Ordning med Færøerne som en Del af Riget.

Med Udgangspunkt i en Ordning med Færøerne som en Del af Riget, men med særlig Lovgivningsmagt, kunde man tænke sig en særlig færøsk Minister, men der maatte jo saa ogsaa være en ansvarlig Minister for Fællesanliggender.

Men med en Ordning, hvor særlige færøske Anliggender ligger under Lagtinget, men afledet af Rigsdagen ved dennes Lovgivning, kunde man tænke sig f. Eks. Landsnævnet som ledende den færøske Administration. Men samtidig skulde der jo være Administration af Fællesanliggender, og det kunde være praktisk, at disse to Administrationer varetoges i nøje Samarbejde eller af et fælles Apparat.

Forudsaa, at Betegnelserne „Amt“ og „Amtmand“ under alle Omstændigheder vilde falde bort, og hilste dette med Tilfredshed, fordi de havde givet Anledning til Misforstaaelser.

Mente, at der ikke burde være noget i Vejen for, at man kunde faa en Udtalelse fra færøsk Side vedrørende Embedsbesættelsen. Men Sagen vilde jo ligge forskelligt efter Embedets Karakter og efter, hvorvidt Ledelsen af det paagældende Forretningsomraade laa i Danmark eller paa Færøerne.

Th. Petersen: Er det et Tilfælde, at Andr. Möller ikke har nævnt Muligheden af en „Realunion“?

Andr. Möller: Jeg har uden at tænke paa Betegnelserne blot skitseret de Muligheder, man kunde tænke sig.

Finansministeren ansaa nogle af de af Departementschefen skitserede Muligheder for en Realunion.

Statsministeren mener, at man nu kan afslutte denne Debat, hvis Resultat jo i høj Grad er afhængigt af Standpunktet med Hensyn til Lovgivningsmagten.

Statsministeren fandt det vanskeligt at se, at der i en fremtidig Ordning baseret paa Samhörighed kunde blive Plads for det, man kalder en Minister, i Forbindelse med Lagtingets Virksomhed. Det var egnet til at fremkalde Misforstaaelser.

Ministeren kunde godt tænke sig et Samarbejde om Embedsbesættelser. Embedsmændene skulde jo gerne have Tillid paa Færøerne, men de skulde ogsaa udøve deres Beføjelser tilfredsstillende set med danske Krav til deres Kvalifikationer.

Man gik herefter over til Punkt G: Den dønnende Magt.

Th. Petersen: Paa dette Omraade ønsker alle færøske Partier paa nærværende Tidspunkt et Samarbejde med Danmark, saaledes at de højere Instanser forbliver hernede.

Paa Grundlag af en af Poul Petersen udkastet Tanke om en Gen- tagelse af Lagtingets historiske Beføjelse som judiciel Appellinstans

förtes der en kortere Dröftelse om dette Spörqsmaal, som dog ikke var af aktuel Karakter.

Dan nævnte i denne Forbindelse Vanskelighederne ved at faa indrettet en juridisk forsvarlig Appellinstans paa Færøerne under Krigen.

Poul Petersen ønskede dog den Ordning, som man nu vilde træffe, saaledes, at den skulde gælde indtil Færingerne selv ønskede at overlage den dømmende Magt ogsaa i de højere Instanser.

Djurhuus tiltræder ogsaa Ordningen med de højere Instanser i Danmark.

Man gik derefter over til *Punkt II: Udenrigsanliggender.*

Th. Petersen: I Udenrigsanliggender er vi alle enige. Men mit Parti anser det af Hensyn til det færøske Erhvervsliv for nødvendigt, at vi faar Ret til at afslutte vore egne økonomiske Overenskomster med Udlandet og at sende vore egne Repræsentanter til de Lande, som er vore vigtigste Forretningsforbindelser. Det er saaledes en erhvervsmæssig, ikke saa meget en diplomatisk Repræsentation, vi ønsket.

Nævnte den dansk-færøske Konkurrence om Salg af Fersk Fisk paa det engelske Marked. Det er navnlig England og Island, vi ønsker direkte at kunne knytte Forbindelse med, men ogsaa andre Lande kan det have Betydning for os at være repræsenteret i.

Dan ansaa det ønskeligt at faa særlige færøske Eksporter jævnsides med de danske Repræsentationer i de Lande, som har Færingernes særlige Interesse. Vi maa ogsaa kunne udsende vore egne Delegationer og kunne forhandle og aftale direkte med Udlandet om erhvervsmæssige Forhold. Alle Partier i Lagtinget var ogsaa enige om Afsendelsen af en særlig Delegation til Erhvervsforhandlinger i England.

Jeg tror ogsaa, at en saadan Ordning vil gavne det dansk-færøske Forhold, thi hvis der under saadanne Forhandlinger ikke opnaas tilfredsstillende Resultater, ved Færingerne saa selv, hvad Grunden dertil er. Naar Danmark fører Forhandlinger, og Færingerne holdes udenfor, vil man paa Færøerne uvilkaarligt være tilbøjelig til at tro, at det er Danskernes Skyld, hvis Færøerne ikke faar de ønskede Resultater.

Nævnte i denne Forbindelse den før Krigen afsluttede dansk-engelske Aftale om Salg af Fisk til England, der havde vakt betydelig Uilfredshed paa Færøerne, hvis Ferskfisk-Kvota i England var blevet skåret betydeligt ned.

Djurhuus er tilfreds med, at de to andre Partier ikke ønsker diplomatisk Repræsentation. Finder det ønskeligt, at der efter Aftale med den danske Regering kan knyttes færøske Erhvervsrepræsentanter til de danske Gesandtskaber.

Enig i, at Mellemkrigstidens Ordning med Hensyn til Salg af fersk Fisk i England ikke havde været tilfredsstillende.

Kunde ønske en færøsk Repræsentant knyttet til Udenrigsministeriet i København for at varetage og følge de Spørgsmaal, som særligt kunde have Betydning for Færøerne.

Th. Petersen mente, at de færøske Repræsentanter skulde være uafhængige af den danske Udenlands-Repræsentation paa de Omraader, hvor der var Tale om særlige færøske Erhvervsinteresser. Men iøvrigt maatte der være Tale om en dansk-færøsk Fællesrepræsentation i Udenrigsankliggender.

Statsministeren: Er Vanskelighederne ikke særligt fremme, naar der er Tale om Afsætningsvanskeligheder, altsaa Kvota-Forhandlinger? I saadanne Forhandlinger, hvor der jo til Gengæld for Eksporten skal importeres, kunde Danmark og Færøerne støtte hinanden. Vilde dette ikke være at foretrække fremfor Vanskelighederne ved en Konkurrence?

Kunde man ikke tænke sig en fællesforhandling i saadanne Tilfælde?

Poulsen mener, at Udenrigsrepræsentationen maatte kunne ordnes rent praktisk ved at tilknytte de danske Forhandlere en særlig færøsk Erhvervsrepræsentation i de Lande og i de Tilfælde, hvor Færøerne har en særlig Interesse.

Kvota-Spørgsmaalet er et af de mest brændende Spørgsmaal. Kunde man ikke tænke sig, at Færøernes Kvota beregnes paa Grundlag af et særligt færøsk Eksporttal?

Finansministeren mener, at dette Spørgsmaal maa behandles under de økonomiske Problemer.

Statsministeren afsluttede derefter Forhandlingerne.

Næste Møde skulde finde Sted *Tirsdag 5/2 46 Kl. 16.*

Dagsorden: Pkt. 1: Sociale Spørgsmaal.

„ J: Økonomiske Spørgsmaal.

Mødet hævet Kl. 16,40.

Arup.

Tirsdag d. 5 -2- 46, Kl. 16.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 6.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Udenrigsministeren, der var bortrejst.

Man dröftede *Punkt 1: Sociale Spörqsmaal.*

Th. Petersen og hans Parti har været kede af den Socialordning, som blev indført med Finansplanen af 1938, fordi man derved i det væsentlige fritog de færøske Kommuner for at bære Udgiften ved de sociale Ydelser. Et Folk bør selv försörge sine gamle, syge o. s. v.

Den færøske Aldersrente blev i sin Tid sat for lavt af Rigsdagen, fordi man havde lagt Skattebæringen til Grund, endskönt den hvilede paa alt for lavt opgivne Indlægter. Derigennem har de sociale Ydelser paa Færøerne i det hele ligget alt for lavt. Færøerne bør selv afholde sine sociale Udgifter.

Dette Spörqsmaal er imidlertid principielt ikke noget statsretligt Spörqsmaal.

Dam: Den sociale Forsorg paa Færøerne er meget mangelfuld og Ydelserne utilstrækkelige. Vi vil gerne være med i et Samarbejde med Myndighederne herved om en tilfredsstillende Ordning. Men her til kræves meget betydelige Beløb.

En Stigning i Ydelserne paa Færøerne er stærkt paakrevet. Jeg er ikke sikker paa, at de trængende faar det bedre, hvis Færingerne selv skulde overløge hele Socialforsorgen paa Færøerne. Den Indsats, der her kræves, maa være Resultatet af en Fællesanstrengelse. Men i det Omfang, Staten ikke kan bekoste disse Ydelser, er det nødvendigt, at Lagtinget træder til, f. Eks. efter en Ordning, hvorefter Staten til de færøske trængende betaler ligesaa meget, som man gör det herved, medens Færingerne selv betaler Resten.

Man kan sige, at principielt bør vi selv betale, hvad Socialforsorgen koster, men i Øjeblikket kan vi ikke selv betale tilstrækkelige Ydelser til de trængende, og derfor kan vi ikke gaa med til Folketlokkens Standpunkt.

Djurhuus omtalte den særlige færøske Aldersrentelov, hvis meget lave Satser skyldtes ikke de urigtige Indlægtsoplysninger fra færøsk Side, men derimod de faktiske smaa Indlægter, der medførte, at man fra færøsk Side ikke var i Stand til at betale tilsvarende, hvad der betaltes i den øvrige Del af Riget. Finansplanens Ordning med Hensyn til Socialudgifterne skyldtes de færøske Kommuner meget vanskelige Økonomi. Ønsker at udbygge den færøske Sociallovgivning i Samarbejde med Staten.

Poulsen omtalte Færøernes vanskelige Økonomi paa Grund af Tabet af det spanske Marked, der førte til, at Kommunerne i Aarene

forud for Finansplanen af 1938 ikke havde Raad til at hestride deres sociale Udgifter. Aldersrentenyderne var dog tilfredse med Ordningen af 1938, da denne sikrede dem Udbetalingen af Renten. I disse vanskelige Aar var der iøvrigt Kommuner, som ikke engang kunde betale Lærreløn. Kommunerne skyldte Sygekasserne, Sygekasserne skyldte Hospitalerne, og Hospitalerne var ved at køre fast. Først under Krigen tjente de færøske Kommuner saa meget, at de kunde bestride de dem paahvilende Udgifter. Oplæste en Oversigt over de færøske Socialudgifter og Beløbenes Fordeling mellem Stat og Kommuner. Den hidtil gældende Ordning har været tilfredsstillende for de trængende med Hensyn til Udbetalingen af Renten i Forhold til den forud gældende Ordning, men dermed er ikke sagt, at Renten som saadan er tilfredsstillende; jeg mener, den er for lav.

Andr. Möller bekræftede, at man ved Forhandlingen i 1938 havde det Indtryk, at de færøske Kommuner ikke kunde bestride de sociale Udgifter, og at det derfor var nødvendigt at træffe en Ordning, som ikke var helt ødelæggende for de smaa færøske Kommuners Økonomi. Mener, at man ikke kan drage Slutninger af de færøske Kommuners Ydeevne under Krigen. Man kan ikke være sikker paa, at disse gunstige Forhold vedvarer.

Hilbert henledede Opmærksomheden paa, at nødvendige Udvidelser af Sygehusene vil medføre meget betydelige Udgifter, som næppe vil kunne bestrides af Færøerne alene.

Poul Petersen mener at man bør drage Erfaringer af Tiden efter den første Krig. Mener, at Sambandsmændene tegnede et lidt for mørkt Billede af Situationen. Slutter sig til Th. Petersens Synspunkt. Mener, at man ved en nøjere Kontrol kan begrænse Kredsen af de Personer, der modtager Aldersrente og saa gøre den større for dem, der faktisk trænger til det. Ønsker, at Færingerne selv skal kunne betale, hvad det koster at leve, uden at de af den Grund skal være nødt til at være sammensluttet med et andet Land.

Der førtes derefter i Tilknytning til de fremsatte Synspunkter om Færingernes Evne til selv at afholde de sociale Udgifter en videre Drøftelse, hvorunder *Poulsen* fastholdt sine Standpunkter overfor *Poul Petersen*, medens *Dam* fortsat mente, at et Samarbejde om den økonomiske Ydelse var nødvendig. Man kunde saa forhandle nærmere om, hvorledes en saadan Ordning skulde administreres.

Djarhuus forstod, at *Dam* var enig med Sambandsfolkene i disse Spørgsmaal. Henstiller, at Staten paatager sig Udgiften ved de fornødne Sygehusudvidelser.

Statsministeren: Er det ikke saaledes, at den principielle Mod sætning nærmest gør sig gældende paa længere Sigt? Ønsker Folket med det samme at overtage de sociale Udgifter? Er det rigtigt, at det er ligesaa dyrt at leve paa Færøerne som hernede? Er det ikke

saaledes, at der er Forskel i Leveomkostningerne i Byerne og paa Bygderne?

Dam: For dem, der skal købe alt, er det mindst lige saa dyrt at leve som hernede. Men man er i Stand til at leve mere beskedent, end Folk gør det hernede. Imidlertid mener vi, at Folk paa Færøerne maa have Ret til at stille samme Fordringer til Tilværelsen som hernede. Det er haabløst for et Ægtepar at skulle klare sig for 700 Kr.

Poulsen anser det utvivlsomt for dyrere at bo paa Færøerne end hernede.

Man drøftede i denne Forbindelse Spørgsmaalet om Prisniveauet paa Færøerne og herunder det indbyrdes Forhold mellem Leveomkostningerne i Byerne og paa Bygderne. I denne Diskussion deltog bl. a. *Djurhuus* og *Th. Petersen*.

Andr. Möller vilde mene, at Spørgsmaalet om f. Eks. en Aldersrentes Højde ikke alene maatte have sit Udgangspunkt i Priserne, men ogsaa i det sædvanlige Indtægtsniveaus Højde, og

Hilbert nævnte i denne Forbindelse det nære Familie-Sammenhold paa Færøerne, hvorefter de gamle i hvert Fald tidligere boede hos Børnene.

Man gik herefter over til *Punkt J: Økonomiske Forhold*.

Th. Petersen: Dette er et Hovedspørgsmaal — ikke statsretligt, men med Hensyn til Færøernes økonomiske Fremtid.

Den færøske Forretningsmand arbejdede forinden 1940 under langt vanskeligere Forhold end Forretningsmænd i andre Lande.

F. Eks. eksisterede der ikke paa Færøerne Mulighed for Kreditforenings- eller Hypotekforenings-Laan i faste Ejendomme. Man kunde heller ikke leje Lokaler til sin Forretning. Altsaa maatte man — uden Laan — selv eje sit eget Hus.

Sparekasserne giver ikke Laan i Forretningsejendomme — kun i Boeelseshuse. Der er ingen Mulighed for Laan til Drift af Fiske-skibe eller for Lagerlaan.

Da man ikke har Obligationer paa Færøerne, bliver de færøske Midler efter at være indsat i Sparekasserne i Virkeligheden fjernet fra Færøerne. De færøske Erhverv er saaledes stærkt underkapitaliserede. Købmændene kunde ikke benytte deres beskedne Bankkrediter til andet end Udrustning af Skibene til Foraarsfiskeriet. Langfristede Krediter blev praktisk taget kun ydet af danske og engelske Kommissio-nærer, der i Realiteten sad inde med et Monopol paa Handel paa Færøerne, hvilket forhøjede Priserne betydeligt. Dette har man ikke kunnet modvirke paa Færøerne, fordi man ikke havde Kreditmuligheder deroppe.

Det maa blive det offentliges Sag at sørge for, at Midlerne bliver paa Færøerne i Stedet for at gaa til Danmark. Sparemidlerne paa Færøerne androg før Krigen store Beløb; en Del var anbragt udenfor Øerne, og denne androg, naar den var lavest, ca. 2½ Mill. Kr., og Seddelom-

løbet paa Færøerne - der før Krigen foregik i danske Sedler - var ved Krigens Begyndelse 2,36 Mill. Kr. - nu er det paa en. 13 Mill. Kr.

En meget stor Del af de færøske Erhvervsvanskeligheder skyldes efter min Mening den daarlige Kreditordning paa Færøerne.

Hvis man skaber Færøerne om til et selvstændigt økonomisk Samfund, saaledes at Pengene ikke siver ud fra Færøerne, vil man efter min Mening sikre de færøske Erhverv den nødvendige Kapital, idet de færøske Sparemidler saa vil arbejde paa Færøerne; men her udover kan man lænke sig en Finansiering gennem det offentlige og ved Optagelse af Laan fra Samfund udenfor Færøerne.

Omtalte derefter Samhandelen med Danmark og Udlandet og Mangelen paa Organisation med Hensyn paa at fremskaffe egnede Markeder.

Bemærkede til Statsministeren, at i Fællesforhandlinger angaaende Kvotaforhold vilde Færingerne altid være de syge overfor Danskerne, saa paa dette Omraade vilde han foretrække at Færingerne forhandle sejly. Noget andet var, at man holdt hinanden nøje underrettet.

Jeg lægger megen Vægt paa hele dette Spørgsmaal. Paa dette Omraade man vi have baade Myndighed og Ansvar.

Dan bekræftede, at der under Krigen var stor Kapitalmangel paa Færøerne, og at dette havde været til alvorlig Skade for Erhvervslivet.

Føroya Banki burde have stillet sig anderledes og ikke blot have drevet Virksomhed nærmest som en Sparckasse.

Socialdemokraterne ønsker bedre Kreditforhold og lettere Adgang til Kapital for de færøske Erhverv. Dette vilde ogsaa have Betydning for Husbygningen.

Man maa ogsaa have bedre Kontrol med Ind- og Udførsel og med Pengeomløbet.

Det er aldeles nødvendigt at komme ind paa en ny økonomisk Struktur paa Færøerne. Vi har foreslaaet en Nationalisering af Bankvæsenet paa Færøerne. Det er meget vanskeligt for det offentlige at laane Penge. Ved en Nationalisering vilde der være tilstrækkelig Kapital baade til offentlige og erhvervsmæssige Formaal, fordi vi saa kunde sørge for, at alle Sparemidler blev paa Færøerne i Stedet for gennem Pengeinstitutionerne at flygte bort fra Færøerne.

Vi indser, at en Nationalisering ikke for Tiden kan gennemføres, men vi er enige i det Synspunkt, at det er nødvendigt at gennemføre en Ordning, hvorefter Kapitalen kan forblive og arbejde paa Færøerne. Først naar vi selv har brugt alle vore Hjælpemidler, kan vi komme til andre om Støtte.

Med Hensyn til Varespørgsmaalet mener jeg ikke, at vi kan hebrejde Danmark noget. Vanskelighedernes Aarsag er den, at man altid paa Færøerne har forlangt, at det offentlige skal holde sig borte fra Erhvervslivet, fordi dette skulde være det private Erhvervslivs Herrer's Sag. Nævnte eksempelvis Vanskelighederne ved at lade oprettet „Føroya Fiskeexport“. Anstrengelserne maa imidlertid sættes ind paa en fremtidig Ophjælpning af det færøske Erhvervsliv gennem en bedre Kreditadgang.

Man maatte ved Samtale med Finans-Eksperter overveje, om det var nødvendigt at have Seddeludstedelsesret for at holde Pengene paa Færøerne. Vilde vende tilbage til dette Spørgsmaal. Hans Parti havde dog ellers holdt paa, at man skulde have Møntsystem sammen med Danmark, fordi dette maaske vilde være mere praktisk for Færøerne. Vilde konferere med Eksperter om disse Spørgsmaal.

Djurhaus mente, at *Dam* havde fremsat Forholdene alt for optimistisk. Pengerigigheden paa Færøerne er ikke nødvendigvis Udtryk for Rigdom. Det afhænger af, hvad man uden for Færøerne vil give for den færøske Valuta.

Mente, at man maatte benytte Tiden før 1940 som Udgangspunkt, og henstillede, at det søgtes undersøgt, om ikke Kreditforeningerne kunde udvide deres Virksomhed ogsaa til Færøerne, efter at der nu er foretaget Matrikulering adskillige Steder. De Midler, som af færøske Sparekasser er anbragt herhede, gaar nogenlunde op imod Fiskeribankens Anbringelser paa Færøerne.

Omtalte Statens Udlån til henvarende Færinger under Krigen og udtalte sin varmeste Tak herfor.

Mente, at Etableringen af et særligt færøsk økonomisk Område ikke vilde tjene Færøerne saa godt, som hvis de havde Økonomi sammen med Danmark.

Th. Petersen anser det for nødvendigt at have en færøsk Nationalbank-Virksomhed med Seddeludstedelse, men gerne i nært Samarbejde med Danmarks Nationalbank og saa vidt muligt med samme Kurs. Anser denne Ordning for en Konsekvens af den økonomiske Ordning, som han havde foreslaaet.

Finansministeren ansaa det for rigtigt at anstille den Betragtning, at der var sket en vis Kapitaleksport fra Færøerne, og forstod, at der ikke fandt nogen anden Laanvirksomhed Sted paa Øerne til Erstatning herfor, og med

Th. Petersen drøftede *Finansministeren* Enkelthederne i den nuværende Ordning, hvorunder *Th. Petersen* oplyste, at Kommissionærernes langfristede Kredit blandt Vareindførselen til Kommissionærerne.

Hilbert oplyste, at Gælden til Danmark under Krigen havde andraget ca. 4 Mill. Kr., og heraf var ca. Halvdelen Kommissionær-Gæld. Der førtes flere Kapitaler til Færøerne, end hvad der udførtes derfra.

Finansministeren efterlyste mere nøjagtigt Materiale om disse Spørgsmaal til Brug ved senere Behandling af de økonomiske Problemer.

Statsministeren ansaa det for mærkeligt, at Kapitalen paa Færøerne ikke blev deroppe. Var det paa Grund af Kapitalejernes og Bankernes Tvivl om Soliditeten hos de laantagende.

Hvis det er Tilfældet, er det vel nødvendigt at foretage Udlån

gennem Instituter med en offentlig Garanti, fordi disse Instituter kan tage en Risiko, som de private ikke vil tage.

Man maatte san overveje fra Statens og Lagtingets Side at skaffe den nødvendige Kapital til Veje.

Men er en Kontrol med Ind- og Udførsel nødvendig for at gennemføre en saadan nødvendig Ophjælpning af Erhvervslivet? Vi har den Erfaring, at Statsvirksomheder giver Underskud.

Th. Petersen: Vi vil have denne Kontrol for at skabe den nødvendige handelspolitiske Regulering af Ind- og Udførsel.

Statsministeren: Tror Færingerne, at de handelspolitisk staar stærkere overfor Udlandet, naar de staar alene. Det tvivler jeg om. I Danmark har vi Erfaring for, at vi vilde være stærkere, hvis vi var større.

Th. Petersen var skuffet af Erfaringerne, naar Færøerne var paa samme Side som Danskerne i Handelsforhandlinger med Udlandet.

Vilde foretrække Bank-Finansiering fremfor Finansiering ved offentlige Laan. Hans egen Bank arbejdede bl. a. med Laan hernede fra for at placere Pengene i det færøske Erhvervsliv.

Det var *Djurhuus'* Erfaring, at Færingerne f. Eks. i Forhandlinger med Spanien havde staaet langt stærkere sammen med Danmark. Ansaar Kommissionærernes Pengeanbringelser for en meget risikabel Forretning, som ofte havde været til Gavn for Øerne.

Statsministeren nævnte Vanskeligheden ved Kredit- og Hypotekforøningslaan paa Færøerne, fordi der ikke var matrikuleret paa Færøerne. Hvis man kunde faa en saadan Virksomhed i Gang deroppe, vilde det jo holde Kapitaler fast.

Næste Møde skulde afholdes *Onsdag den 6/2 1946, Kl. 15*. Desuden paatænktes der Möder til Fredag den 8/2. 46 Kl. 15 og til Lørdag den 9/2. 46 Kl. 15.

Mødet hævet Kl. 18½.

Arup.

Onsdag den 6--2--46, Kl. 15.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 7.

Tilstede: Samtlige Forhandlere undtagen Udenrigsministeren, der var bortrejst, og Th. Petersen, der havde sendt Afbud paa Grund af uopsættelige Forretninger.

Da Th. Petersen ikke var tilstede, frafaldt *Finansministeren* nogle Bemærkninger angaaende de økonomiske Spørgsmaal, som han ellers vilde have fremsat.

Man gik derefter over til *Punkt K: Forskellige administrative Spørgsmaal.*

Poul Petersen: Vort principielle Standpunkt er, at Lagtinget skal overtage alle Grene af Forvaltningen. Hvad der foreløbig skulde blive tilbage som *Fællesanliggender*, skulde blot være, hvad vi i Øjeblikket ikke skulde være i Stand til at drive selv.

Vi ønsker at overtage Post- og Fyrvæsenet straks og Telgrafvæsenet, naar Store Nordiske's Koncession udløber.

Sygehusvæsenet er en meget stor økonomisk Post, der — som Amtmanden i et tidligere Møde har oplyst — stiller Krav til betydelige Anlægsomkostninger, men vi mener dog, at vi kan lægge vore økonomiske Forhold saaledes til Rette, at vi vilde være i Stand til at overtage ogsaa denne Opgave.

Læge- og Jordemodervæsenet ønsker vi at overtage.

Udgiften til Præstevæsenet er næppe større, end at vi kan overtage ogsaa denne Forvaltningsgren. Vi ønsker som et Led i Nyordningen en Biskop paa Færøerne.

Andr. Möller: Hvordan ser man paa Fiskeriinspektionen?

Poul Petersen: Vi er indenfor Partierne enige om, at dette er en Opgave, der bedst løses fra færøsk Side.

Long: Skolevæsenet er en af de første Ting, som vi selv har ønsket at overtage. Vi ønsker at give Skolen en mere hjemlig Form udfra Arbejdsskole-Princippet, men hermed er ikke sagt, at vi ikke med Hensyn til Fortsættelsesskolen vil arbejde i nær Kontakt med den danske Skole.

Med Hensyn til Sygehusbygningen var Long mest indstillet paa at centralisere denne i Thorshavn i Stedet for at opføre f. Eks. et nyt stort Sygehus paa Snderö.

Statsministeren forstaar, at Folkeflokken ønsker at overtage alle de fire nævnte Punkter og mener økonomisk at kunne overtage dem.

Dam anser det for vanskeligt at skønne over, hvor meget Færø-

erne økonomisk kan magte af disse Spørgsmaal i Øjeblikket. Vort principielle Synspunkt er det, at der af Lagtinget i hver enkelt Sag maa foretages en nøje Overvejelse over, hvorvidt man er i Stand til at overtage Administrationen af det paagældende Omraade. Vi har ikke Overlagelsen af disse Omraader paa Dagsordenen i Øjeblikket, men vi ønsker Ret til at overtage dem efterhaanden. Vi ser derfor gerne en dansk Udtalelse om, at man ikke fra dansk Side principielt har noget imod, at vi overlager dem.

Med Hensyn til Skolevæsenet maa vi navnlig overfor Ungdommen forstaa det Ansvar, vi har, til at løse Opgaven med at hibringe Ungdommen en tilstrækkelig Undervisning, før vi overlager dette Omraade. Men hvis vi faar Raad dertil, ønsker vi at overtage ogsaa Skolevæsenet.

Men hvis vi skal kunne opbygge Skolevæsenet, maa man fra dansk Side gøre alle nødvendige pædagogiske eller praktiske Indrømmelser. Sprogstriden var i sig selv kun et pædagogisk Spørgsmaal, der blev gjort politisk. Det er nu ordnet.

Vi maa iøvrigt overveje, om vi har Forudsætningerne for at forny vort Skolesystem. Men stort set mener jeg, at der maa være Basis for et nordisk Samarbejde paa Skolevæsenets Omraade.

Spørgsmaalet om Præstevæsenet er ikke noget stort Spørgsmaal, men jeg skal principielt ikke have noget imod, at vi overlager dette og faar en færøsk Biskop.

Med Hensyn til Sygehusvæsenet er det min Opfattelse, at vi paa dette Omraade ikke kan nedskære de sociale Krav. Nævnte, at han selv havde været med til i sin Tid at ønske Veje og Havne i Stedet for et Sindssygehus, da der ikke var Raad til at ofre Penge paa begge Dele, men indsaar nu Nødvendigheden af at faa et Sindssygehospital.

Var ikke enig med Long i, at Sygehusene burde koncentrereres i Thorshavn. Der er i høj Grad Brug for et moderne Sygehus paa Suderø. Dette Spørgsmaal maa absolut løses straks, og kan vi ikke gøre det for egne Midler, maa vi søge Statens Hjælp dertil.

Ansér sig ikke i Stand til at tale om Fyrvæsen, der jo ogsaa afhænger af internationale Forhold.

Djurhuus: Disse Spørgsmaal har haade en økonomisk og en rent administrativ Side. Vidste, at disse Ting havde kostet Staten Penge, og regnede med, at de ogsaa i Fremtiden maatte give Underskud.

Administrativt viste det sig imidlertid paa alle disse Omraader, at det overvejende var Frænger, der administrerede disse Omraader. Kunde ikke forstaa, hvorfor man ikke skulde kunne fortsætte med dette System.

En Overtagelse af Postvæsenet vilde, hvis den skulde kunne bære sig, medføre stærkt øgede Udgifter for Befolkningen i Form af højere Takster.

Fyrvæsenet trænger til Udvidelser, hvilket vil medføre yderligere Udgifter. Tiltræder Dams Betragtninger angaaende Fyrvæsenets internationale Side.

Er ikke enig med Long i, at det ikke er nødvendigt med et nyt Sygehus paa Suderø, og gør opmærksom paa, at det nuværende for 25 Aar siden blev erklæret for forældet af Sundhedsstyrelsen.

Ansér det for rigtigt, at man fortrinsvis ansætter færøske Teologer

som Præster paa Færøerne. Vil ikke komme ind paa Skolevæsenet, som han jo tidligere har udtalt sig om under Sprogspørgsmaalet.

Nævnte som Eksempel paa et „Væsen“, som var overtaget af Færinger, Telefonvæsenet, der var meget kritiseret paa Færøerne. Oplyste, at der ikke er Telefonkabel mellem Suderö og de andre Öer.

Joh. Poulsen oplyser, at samtlige Grene af Skolevæsenet paa Færøerne for Tiden stöttes af Staten. Jeg kan ikke se, at den hidtidige Ordning er nogen Hindring for at indføre nye pædagogiske Metoder paa Færøerne. Den færøske Folkeskole er opbygget af Færinger, og Forslaget til den nuværende Skolelov er vedtaget af Lagtinget paa Forslag af færøske Skolefolk og senere ophöjdet til Lov.

Jeg kan ikke se, at der er nogen principiel Forskel mellem Dam og Poul Petersens Standpunkt. Jeg er bange for, at vi ved at overtage disse nævnte Omraader i Virkeligheden blot opnaar at isolere os selv.

Hvis vi selv skal overtage Kirken paa Færøerne, maa vi forudse Vanskeligheder med at faa Præsteembederne besat. Ogsaa paa dette Omraade er jeg iövrigt bange for Virkningerne af en færøsk Isolation. Det har ikke været til Skade for det kirkelige Liv, at Biskoppen har boet hernede, men det er jo heller ikke sikkert, at det vil skade med en Biskop paa Færøerne.

Statsministeren forstaar, at Socialdemokraterne trods principiel Enighed med Følkeflokken ikke er sikre paa at kunne magte en Overtagelse, medens Sambandspartiet ser en Værdi i at bevare Forbindelsen med Danmark paa disse Omraader.

Anser det for et spinkelt Grundlag at have Samhörighed med hinanden paa, hvis det begrænsedes til det rent økonomiske.

Poul Petersen vilde ikke ved en Overtagelse udelukke Færøerne fra at faa Adgang til de kulturelle Goder, som Danmark besidder fremfor de andre nordiske Lande. Vil iövrigt regne med, at man kommer ind paa disse Spørgsmaal ved næste Behandling. Er sikker paa, at det heller ikke fra dansk Side er Meningen at udelukke Færingerne fra de danske Kulturgoder, selv om Færingerne önsker selv at overtage den økonomiske og administrative Forvaltning af disse Omraader.

Nævnte, at baade Fyrvæsen og Postvæsen rummede Muligheder ogsaa for Indtagter ved Siden af de Udgifter, som en Overtagelse vilde medføre.

Færingerne föler sig nu modne til at overtage en stor Del af — mit Parti mener hele — den færøske Forvaltning.

Statsministeren har ikke ment, at man fra dansk Side ikke vil have noget med Færøerne at gøre, hvis Færøerne selv vil overtage deres egen Forvaltning. Men den fælles Administration er jo ogsaa et normalt Udslag af Fællesskabet.

Long mente ikke, at man ikke burde modernisere de gamle Sygehuse paa Færøerne, men man burde centralisere det nye Sygehusbyggeri i Thorshavn.

Dam bemærkede til Statsministeren, at hans Partis principielle Standpunkt var det, at Færingerne saa vidt muligt skal sætte sig i Stand til at betale deres egne offentlige Udgifter, men at man skal have et godt Samarbejde med Danmark, navnlig paa det kulturelle Omraade. Den højere Undervisning kommer til at ske i Danmark, og Folkeskolen maa derfor ogsaa harmonere med den danske Folkeskole.

Tiden maa vise, om Lagtinget efterhaanden ønsker at overtage Administrationen, men vi vil fortsætte vor Deltagelse i en samfundsmæssig Udvikling indenfor den nordiske Kultur. Vi har slet ikke taget Stilling til, i hvilket Omfang vi vil overtage Administrationen, og i hvor høj Grad vi vil være interesseret i en Fortsættelse af den fælles Forvaltning paa bestemte Omraader. Men vi ønsker en principiel Ret til Overtagelsen. Jeg anser personlig det aandelige Baand som det alt afgørende. Psykologisk er det ikke tilfredsstillende for Færingerne altid at modtage Gennem en Ophjælpning af Erhvervslivet maa man sætte Færingerne i Stand til at bestride deres egne Udgifter. Derved bedres Forholdet til Danmark.

Statsministeren forstod, at *Dam* ikke blot lagde Vægt paa det økonomiske. Ministeren havde ikke hørt noget om, at man fra dansk Side havde talt om, hvad man betalte til Færøerne. Men principielt er det vel ogsaa saaledes, at jo mere man vil isolere sig fra det øvrige Danmark, jo mere foreligger der Mulighed for at anstille saadanne Betragtninger. Vi ønsker herved fra kun, at Færingerne bliver i Stand til selv at yde saa meget som muligt til den fælles Husholdning. Jeg tror, at netop den Tankegang, at man vil isolere sig, fører til disse Overvejelser over Betalingen, medens et virkeligt Fællesskab indenfor Riget, selv om man er to Folk, udelukker den Slags Betragtninger.

Poulsen polemiserede mod den Betragtning, som undertiden göres gældende, at Sambandspartiets Danskvenlighed skyldes Muligheden for Statens økonomiske Hjælp til Færøerne.

Vi mener tværtimod, at vi kun, saalænge vi er en Del af Riget, har moralsk Krav paa at faa Statens Støtte.

Talen om en aandelig Samhörighed lyder smuk, men i Realiteten ønsker man jo en Overtagelse f. Eks. af Skolevæsen og Kirkevæsen, hvilket i Virkeligheden fjerner de aandelige Baand. Den økonomisk-administrative Lösings-Bestræbelser maa føre til ogsaa en Løsning af de aandelige Baand.

Djurhuus kunde tiltræde, at netop Følelsen og Ønsket om Samhörighed maatte danne Grundlaget for en økonomisk Hjælp fra Kongeriget herved. Nævnte sin tidligere fremsatte Betragtning om, at man paa Færøerne burde betale Skat efter de samme Regler som herved. Mener, at Socialdemokraterne nok ogsaa burde kunne tilslutte sig denne Betragtning. —

Næste Møde Fredag d. 8/2. 46 Kl. 15.

Mødet hævet Kl. 16,50.

Arup.

Lördag, den 9-2-46, Kl. 15.

Fortroligt Mödereftrat.

Nr. 8.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Udenrigsministeren og Landbrugsministeren, som begge var bortrejst.

Man dröfede Punkt L: Udbygning af det færøske Samfund.

Th. Petersen ansaa det for berettiget af sige, at det færøske Samfund paa disse Omraader stod langt tilbage for andre Samfund. En Modernisering var strengt nødvendig baade af Vej og Havne og af Fiskerflaaden.

Men Lagtingets aarlige Budget kunde ikke bære disse Fornyelser, og Færøerne maatte her gaa den sædvanlige Vej, at skaffe Pengene tilveje, og saa bebyrde det aarlige Budget med nødvendige Rente- og Afdragsbetalinger. Ved Finansplanen af 1938 var der fra dansk Side givet Tilsagn om Bidrag til disse Ting i Erkendelsen af den Pligt, Danmark maatte have til at bidrage til Færøernes Fremgang paa dette Omraade. Naar Forhandlingerne om de statsretlige Spørgsmaal er overstaaet, vil vi derfor rejse Spørgsmaalet om Opfyldelse af disse Løfter.

Omtalte Muligheden for fordelagtige Indkøb af Trawlere i England og disses eventuelle Reparation ved danske Værfter.

Dam var enig i Ønskeligheden af Vej- og Havnebyggeri og i, at disse Forholdsregler vilde koste betydelige Beløb. Han her, at en gunstig Udvikling indenfor Erhvervslivet vil give Lagtinget Midler til at gennemføre den af Lagtinget vedtagne Havne- og Vejplan for de første 10 Aar. Ønsker herom gerne Samraad med den danske Stat, for at man i Fællesskab kan tilvejebringe de fornødne Midler.

Havnene er nødvendige for et moderniseret Fiskeri og Vejene for et moderniseret Landbrug.

Denne Opgave er vel egnet til at løses i Fællesskab. Det vil under Drøftelserne vise sig, hvor meget Lagtinget økonomisk kan bidrage.

Hovedspørgsmaalet paa Færøerne er Moderniseringen af Fiskerflaaden. Socialdemokraterne ønsker i denne Forbindelse en Fortsættelse af Fiskerbankens Laaneyrksomhed og Statens Tilskudsordning.

Nævnte i Tilknytning hertil den færøske Krigsforsikrings Midler, ialt 4 Mill. Kr. Det er anført overfor mig, at Staten i Henhold til Loven har Ret til 10 pCt af disse Penge, altsaa 1,6 Mill. Kr. Foreslaar, at dette Beløb bliver givet til Vinulånsgemmen til Udlaan til Nyanskaffelse af færøske Fiskekuttere gennem en derpaa rettet dansk Lov. —

Djarhuus glæder sig over Dams Erkendelse af, at Udbygningen af det færøske Samfund man ske sammen med Danmark. Enig heri.

Mente, at man i Samarbejde med de finansielle Myndigheder ogsaa kunde overveje at tilvejebringe en Plan for Fiskerflaadens Fornyelse.

Gav Udtryk for den store Tilfredshed paa Færøerne med Stats-

ministeriets Initiativ var at lade A/S Færøske Fliskeskibe under Krigen paabegynde Bygningen af Kuttere til den færøske Fiskerflaade.

Ogsaa med Hensyn til Vej- og Havnebygning maatte der i Samarbejde med Staten ndarbejdes en virkelig Plan. Spørgsmaalet om Anvendelse af Krigsforsikringens Midler til en Fornyelse af Fiskerflaaden maatte afgøres ved Overvejelse med dem, der havde Krav paa disse Penge i Henhold til Loven.

Statsministeren er enig i, at man fra dansk Side har stor Interesse i Udviklingen af det færøske Erhvervsliv, men tvivler paa, at man ogsaa efter en eventuel Adskillelse skulde have Pligt til fra Statens Side at ophjælpe de færøske Erhverv. Et Tilsagn herom fra dansk Side var ikke Statsministeren bekendt.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Krigsforsikringens Midler, maatte man tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse i Forbindelse med de almindelige Overvejelser angaaende Tilvejebringelse af Midler til Fiskerflaadens Fornyelse.

Hilbert oplyste, at Udbetalingen af Statstilskud til Havne- og Vejarbejder var stillet i Bero under Krigen, og gav nærmere Oplysninger om Muligheden for Udbetalingen af Krigsforsikringens Midler. Amtmanden mente ikke, at Overskudet, der var bestemt til Tilbagebetaling til de private Forsikringsdeltagere, ved en Lov kunde overdrages andre, idet jo Præmiebeløbene i sin Tid netop var fastsat udfra den Forudsætning, at et eventuelt Overskud skulde tilbagebetales.

Statsministeren mente i hvert Fald ikke, at Regering og Rigsdag vil være interesserede i at medvirke til en Ordning, som skulde beskytte privates veierhvervede Rettigheder.

Man drøftede derefter Punkt M: Statsborgerret.

Th. Petersen ansaa dette Spørgsmaal for stærkt knyttet til Flugel, Statsformen og Mulighederne for at føre Forhandlinger med Udlandet.

Statsministeren mente, at Samhörighed maatte forudsætte en fælles Statsborgerret, medens et mere kontraktligt Forhold mellem Danmark og Færøerne gav Mulighed for anden Ordning.

Der var Enighed om derefter at gaa over til

Punkt O: Bekræftelsesformerne.

Th. Petersen: Det maa være Færøernes Lagting selv, der bestemmer, hvorledes man paa Færøerne skal bekræfte den Ordning, man maatte gaa til. Vi vil sikre os, at det er det færøske Folk selv, der paa demokratisk Vis træffer Afgørelsen om, hvorledes den Forfatning skal være, som man i Fremtiden skal leve under. Det færøske Folk har hidtil ikke faaet Lejlighed hertil.

Personlig anser jeg det ikke for tilstrækkeligt med et Lagtingsvalg. Jeg mener, at Lagtinget bør indkalde en færøsk Nationalforsamling til at træffe Afgørelserne. En Folkeafstemning, hvorved der nor-

malt kun kan tages Stilling for eller imod, vil næppe bringe tilstrækkelig Klarhed. Men det maa i hvert Fald være Lagtinget, der bestemmer hvorledes Bekræftelsen skal ske.

Statsministeren nævner, at Udtrykket „det danske Rige“ indeholder en Hensynstagen til Færøernes særlige Stilling. Erindrer om, at man ogsaa fra dansk Side har en Interesse i at faa at vide, om den Ordning, som vi mener at kunne acceptere, tiltrædes af det færøske Folk. Man maa jo forstaa, at vi heller ikke kan acceptere en hvilken som helst Ordning, og at det derfor kan komme dertil, at vi fra dansk Side giver et Tilbud, som indeholder, hvad vi kan tænke os. Og efter min Mening vilde det nok være det klogeste at forelægge en saadan Ordning for Folket ved en Folkeafstemning, hvor ikke uvedkommende Hensyn — som ved Valg af Personer til en Nationalforsamling, der vanskeligt kan undgaa at være præget af Partisplittelsen — spiller ind.

Djurhuus mente ogsaa, at en Folkeafstemning var nødvendig. Et Valg til en Nationalforsamling vilde i Virkeligheden blot være et camoufleret Lagtingsvalg.

Poulsen er enig med *Djurhuus*. Anser det for besynderligt at tænke sig, at den endelige Afgørelse tænkes lagt paa Færøerne, eftersom ogsaa Danmark maatte være berettiget til som Part i Forhandlingen at have Indflydelse paa, hvorledes Afgørelsen skal træffes.

Dam finder det ønskeligt at finde en Bekræftelsesform, som passer til vor Tid. Havde forstaaet paa Statsministerens Ord om, at der var Tale om to ligeberettigede Parter i Forhandlingen, at man fra dansk Side vilde gaa med til en Ordning, som kunde tilfredsstille den færøske Part i Forhandlingerne uden Hensyn til den statsretlige Baggrund, hvorpaa Forhandlingerne føres.

Man maatte søge at bøjé de divergerende Meninger mod hinanden. Folkeflokkén havde givet Afkald paa sit principielle Krav om fuld Udskillelse, og Sambandspartiet havde ogsaa slaaet noget af paa sit Standpunkt. Socialdemokratiet havde indtaget et Mellemstandpunkt og søgte at være det Kit, der bandt Parterne sammen.

Hvis vi, der repræsenterer det færøske Folk, kunde blive enige om et Kompromis, vilde ogsaa langt den største Del af det færøske Folk stemme derfor.

Socialdemokratiets principielle Standpunkt er det, at det maa være Lagtinget, der bestemmer, hvorledes man fra færøsk Side skal tage Stilling til Bekræftelsesformen. Folket kan ikke tage Stilling til en Række forskellige (Parti-) Forslag, en Folkeafstemning paa dette Grundlag anser jeg ikke for egnet. Det vil blot give en Række Minoriteter uden noget Flertal.

Danskerne maa naturligvis selv bestemme, hvorledes man fra dansk Side skal tage Standpunkt, men jeg anser det for irrationelt, at man fra dansk Side skulde have Indflydelse paa, hvorledes Færøerne skal tage Standpunkt.

Vi er ikke langt nok fremme i Forhandlingerne til med Udbytte

at kunne diskutere Formen for Bekræftelsen. Her til maa man først vide, hvordan Forslaget skal se ud.

Jeg mener iøvrigt, at der findes saa mange Former for et godt og stærkt Samhörighedsforhold, som man kunde tænke sig i Fremtiden. Nævnte i denne Forbindelse Kirkeministerens Tale i færösk Forening, der gav Udtryk for stor Forstaaelse for disse Tanker.

Statsministeren er enig i, at der ved en Folkeafstemning kun bör foreligge eet Forslag, som kan accepteres ogsaa fra dansk Side. Ellers kan der ikke blive nogen Samhörighed. Men Bekræftelsesformen maa jo ogsaa indgaa som et Led i det Forslag, som man kunde blive enige om. Vi har jo ogsaa en Interesse i, at vi faar et virkeligt Svar fra færösk Side om den fremtidige Ordning.

Poul Petersen betoner det Faktum, at Manlet for det færöske Folk er fuld politisk Selvstændighed. Folket maa for sig og sine Efterkommere bestemme, om det er parat til for Fremtiden at give Afkald paa en Del af sin Selvstændighed.

Var tilfreds med, at den danske Delegation var en Regerings- og ikke en Rigsdagsdelegation, og for Statsministerens Udtalelse om de to ligeberettigede Parter. Mener ogsaa, at Færöerne har en historisk Ret til at optræde som ligeberettiget Part. Men faar vi en principiel Aerkendelse fra Danmark af denne vor principielle Ligestilling med Danmark, vil det ogsaa være lettere for os at indgaa paa en Overenskomst, hvor man frit giver Afkald paa visse af sine Rettigheder til Fordel for Fællesskabet.

Erindrer om, at Folket flokken ved de tre sidste Valg har opnaaet cirka 43 % af Stemmerne, og mener paa Grundlag heraf at kunne udelede, at man kan gaa med til en Mellemlösning, som maatte kunne findes egnet.

Den Ordning, som vi nu har levet under i fem Aar, kan ikke fremtidig være baseret paa en Bemyndigelse.

Statsministeren gav Udtryk for, at det var hans personlige Mening, at man forhandlede som to Parter, men saafremt man under Forhandlingerne naaede til en Ordning, var det jo ogsaa nödvendigt, at denne Ordning blev tiltraadt af de to Folk.

Djurhuus stillede som Betingelse for Enighed med de andre Parter, at Færöerne forblev en Del af det danske Rige, og at Færingerne beholdt deres danske Statsborgerret. Men indenfor denne Ramme var Samhandspartiet parat til at medvirke til en enig Ordning. Vilde lvielv om, at Kirkeministeren i sin Tale var gaaet videre end dette Standpunkt.

Har ikke noget imod, at Lagtinget skulde godkende en Bekræftelses-Ordning, som man kunde blive enige om under denne Forhandling. I modsat Fald er det nödvendigt med en Folkeafstemning.

Mente ikke, at man af Folket flokkens Valgertal kunde se noget om det færöske Folks Stilling til Spörqsmaalet om det fremtidige Forhold.

Th. Petersen udtaler, at Ordnungen for Færöerne er selve Lyet, men at den for Danmark kun er et Prestigespörqsmaal. Danmark kan klare sig uden Færöerne. Hvis vi fra Danmark faar et Tilbud, som

drækker, hvor langt Danmark mener at kunne strække sig, vil man kun opnaa, at der ikke fra Færøsk Side gives nogen klar Siddingtagen. Kun den Ordning, der kommer fra Færøerne som Færoernes Beslutning, giver Grundlag for en varig fremtidig Ordning.

Et Ultimatum fra Danmark i Form af et Tilbud vil ikke bidrage hertil. Det maa være Færøerne selv, der udtrykker, under hvilke For-
mer de i Fremtiden ønsker at samarbejde med Danmark.

Statsministeren ønsker en klarere Definition. Er det Th. Peterssens Mening, at man fra Færøernes Side vil stille et Forslag om det eventuelle fremtidige Samarbejde?

Kan Færingerne blive enige om et saadant Forslag? Men Diskussionen her viser jo nærmest, at Færingerne selv staar delt midt over.

Men rent praktisk maa man jo, hvis der ikke kan opnaas Enighed, ende i, at der fra den ene eller den anden Side stilles et Forslag.

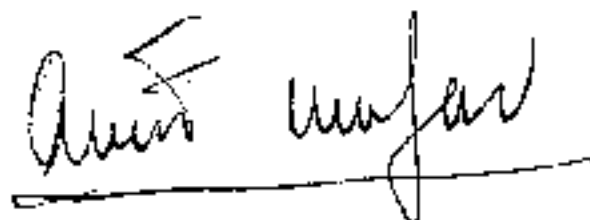
Betragtede derefter 1. Behandling i det væsentlige for udtømt. Man maatte nu i 2. Behandling gaa mere konkret ind paa de enkelte Punkter. Alle de statsretlige Spørgsmaal maatte mest praktisk behandles under eet.

Næste Møde skulde afholdes *Mandag den 11/2 1946 Kl. 14.*

Mødet hævet Kl. 17,20.

Arup.

Mandag den 11 2 46, Kl. 11.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 9.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Udenrigsministeren, som var bortrejst.

Statsministeren vilde ved Indledningen til 2. Behandling opstille de 4 Muligheder, som forelaa, nemlig dels

- 1) Færøerne mister helt den politiske Forbindelse med Danmark
- 2) Personalunion
- 3) Realunion.

Alle disse tre Punkter ansaa Statsministeren for at ligge paa Samme Linie. Der kunde med saadanne Ordninger naturligvis være Tale om en vis kontraktlig Forbindelse, men herunder vilde man van-

skeligt kunne ordne det saaledes, at den ene Stat f. Eks. ophjalp den andens Erhvervsliv og sociale Lovgivning o. s. v.

Statsministeren foreslog, at man drøftede den fjerde Mulighed, nemlig

4) en Fortsættelse af Rigsenheden.

Herunder kan der kun være Tale om een Lovgivningsmagt, men indenfor denne Ramme kunde man drøfte administrative Ordninger.

Et egentligt Ministerium, der peger paa en selvstændig Stat, kan ogsaa daarligt tænkes.

Fælles Statsborgerret maa opretholdes.

Jeg kan heller ikke ret vel tænke mig, at der skulde føres to forskellige Flag indenfor samme Rige.

Dette er min personlige Mening, jeg har ikke haft Lejlighed til at drøfte denne Sag med Regeringen og Rigsdagen.

Opfordrer til Udtalelse om, hvorvidt Færingerne kan tænke sig at føre Forhandlinger paa dette Grundlag. Det har jo ingen Hensigt, hvis man taler ud fra forskellige Forudsætninger.

Th. Petersen afgav udenfor Dagsordenen en Protest mod en stedfunden Avisomtale af Forhandlingerne. Protesten blev lagd til Forhandlingsprotokollat.

Samtlige tilstedeværende sluttede sig til dette Protokollat.

Th. Petersen udtaler derefter, at hans Tanker ligger indenfor Mulighederne 1--3.

Hvad forstaar man ved det „Rigsfællesskab“, som Statsministeren nævner?

Enig i, at en egentlig Enhedsstat maa have een Lovgivningsmagt, eet Ministerium, eet Flag o. s. v.

Men vi ønsker, at der skal være to Lovgivningsmagter, to administrative Styrelser o. s. v. Vi kan ogsaa vanskeligt tænke os kun een Statsborgerret, navnlig af Hensyn til Forhandlinger med Udlandet. Det har ogsaa været uheldigt, at Færingerne paa Pas betegnes som danske Statsborgere. Nævnte i denne Forbindelse Færingers Indsats under Krigen, der havde medført store Tab for Færøerne, og den under Krigen paa Færøerne gennemførte Regel om, at færøske Pas stemples med „Færøerne“.

Nævnte videre, at det færøske Flag under Krigen har faaet sin Hddaa. Jeg kan ikke tænke mig, at der paa dette Punkt kan vedtages andet paa Færøerne.

Jeg anser Punkt 1 for ganske uigennemførligt. Rigsenheden maa opgives. Men under en af de tre andre Former maa der kunne etableres et frugbringende Samarbejde.

Statsministeren kunde ikke indse, at det, at Færingerne var danske Statsborgere, kunde beskære Respekten for deres Indsats under Krigen. Man kan tænke sig eet Rige eller to Riger, i sidste Fald kan man afslutte en velvillig og imødekommende Kontrakt med hinanden, men man har ikke set, at det ene Land er forpligtet til at være med til at opbygge et andet Lands erhvervslige og sociale Udgifter.

Th. Petersen nævnte heroverfor Englands Støtte til de britiske Dominions.

Statsministeren fastslog, at der ikke eksisterede nogen Pligt for England til at understøtte de britiske Dominions.

Finansministeren mente, at der i Praksis — navnlig indenfor det britiske Rige — var saa mange Overgangsformer som ikke netop kunde rubriceres indenfor de fire Muligheder, som Statsministeren havde angivet.

Foreslog, at man ved en Drøftelse af de konkrete Spørgsmaal saa, hvordan man kunde naa frem til en Løsning.

Dam nævnte, at han tidligere havde gjort Bede for sit Partis Stilling til de konkrete Problemer, der havde større Interesse for ham end de Former, man kunde anvende.

Hvis man hernede fra — bevidst eller ubevidst — vil holde paa det kontinuerlige i de Standpunkter og de Regler, man tidligere har hævdet, og fastholde, at de færøske Ønsker strider mod det saaledes bestaaende, beklager jeg meget, at der saa neppe vil være Haab om et Resultat.

Men vi kan ikke gaa med til en Ordning, som Folket ikke vil acceptere. Vi kan ikke dæmme op for de Kræfter, der er i Gang. Nævner de Vanskeligheder, som Sambandspartiets Standpunkt i Sprogsagen havde medført.

Vilde tro, at rent praktisk kunde det betale sig for færøske Skibe at føre dansk Flag, men Størstedelen af det færøske Folk er besjælet af Ønsket om at faa et eget færøsk Flag. Kan man ikke finde en ny Form, som giver Mulighed for Biholdelsen af det færøske Flag. Udstiller dette Spørgsmaal til fornyet Overvejelse.

Anstiller tilsvarende Betragtninger med Hensyn til en særlig færøsk Lovgivning og ønsker kun at fortsætte Forhandlingerne udfra Forudsætningen om, at der kunde findes en Ordning for disse Spørgsmaal.

Advarede mod, at man i Danmark viste for megen Tendens til at trække Linier op, og anbefalede, at man søgte at udvise den fornødne Elasticitet.

Opfordrer til, at der fra dansk Side stilles et konkret Forslag til en Ordning. Hvis vi da ikke anser os for at have Mandat til at acceptere en saadan Ordning, maa vi hjem til Færøerne og forelægge et saadant Forslag for Vælgerne. Vi har ikke Mandat til at give Afkald paa Flag, Lovgivningsmagt o. s. v., men vi har heller ikke Mandat til at gennemføre Løsrivelse.

Hvis Statsministerens Afslag paa Flag, Lovgivning og Udenlandsforhandlinger er endeligt, kan vi lige saa godt opgive Forhandlingerne.

Statsministeren var klar over, at man ikke nu kunde vedtage en endelig Ordning, og at det kunde være gavnligt konkret at drøfte de enkelte Forhold. Men (vendt mod *Th. Petersen*) et Forslag, som en saadan Drøftelse maatte munde ud i, kunde ikke betegnes som et Ultimatum fra dansk Side.

Djurhuus: Udgangspunktet for Drøftelserne har været den hidtil gældende Ordning. Men kunde Dam ikke tænke sig en Udvidelse af Lagtingets Myndighed ved udvidede administrative Beføjelser for Lagtinget.

Lagde Vægt paa Dams Udtalelse om, at han ikke har Mandat til Lösrivelse, og saa heri et Haab om en Ordning, som man i Fællesskab fra færösk Side kunde blive enige om. Betragtede Sprogstriden som et tilbagelagt Stadium.

Th. Petersen var interesseret i Finansministerens Udtalelser om Statsformerne indenfor det britiske Rige og foretog en Gennemgang af de forskellige Ordninger, som med Tiden var vokset op i det britiske Rige. Nævnte den Lovgivningsmagt og de Flag, som en Række britiske Lande havde.

Navnet for den dansk-færöske Forbindelse var ikke afgørende, man burde blot ved en konkret Gennemgang söge frem til en Nyordning.

Poulsen mente, at Færingenes Opfattelse af Flaget kunde ikke sammenlignes med andre Landes Opfattelse af dette Spørgsmaal. Færingernes Opfattelse var i høj Grad domineret af Agitation for det færöske Flag. Men det er politisk et vanskeligt Spørgsmaal, og jeg vilde haabe, at man paa en eller anden Maade kunde faa et konkret Forslag om denne Sag.

Sambandspartiet er det eneste Parti paa Færöerne, som har Samhörighed med Danmark paa Programmet. Nævnte Efferstöes Udtalelse om at "dansk Sprog er ikke noget fremmed Sprog paa Færöerne".

Nævnte Sambandspartiets Protest mod, at Dannebrog var blevet ströget af Lagtingsbygningen, medens Danmark var besat af den fælles Fjende.

Poul Petersen udtalte, at i Virkeligheden var det kun en Forskel i Tidsfølge mellem Folketlokkens Program og Socialdemokraternes, der dog principielt krævede Ret til at overtage alle Rettigheder for Færöerne.

Ansaa det for umuligt at faa ændret Færingernes Anvendelse af deres Flag, som de nu har vænnet sig til at sejle under.

Vort Standpunkt er det, at den 9. April 1940 fik vi vor Selvbestemmelsesret tilbage. Dette er det eneste mulige Udgangspunkt for Forhandlingernes Fortsættelse.

Statsministeren: Færingerne har jo i Forvejen Selvbestemmelsesret og kan selv tage Bestemmelse om, at de vil være et selvstændigt Land.

Spørger om man fra færösk Side er interesseret i at dröfte Lagtingets Beføjelser ud fra den Forudsættning, at Lovgivningsmagten forbliver hos Regering og Rigsdag, hvori jo ogsaa Færöerne er repræsenteret.

Dam efterlyste et konkret Forslag fra Regeringens Side.

Finansministeren vilde anse det for mest praktisk, at Regeringen først tager Stilling, naar de færöske Önsker er udfaldt noget mere kon-

kret. Det er jo Færøernes og ikke Danmarks Stilling, der drøftes.

Det er formentlig Spørgsmaalet om Lagtingets Beføjelser og Stilling (Pkt. A—C), som først og fremmest bør indredes. Kunde vi ikke faa mere detaljerede (skriftlige) Forslag fra de tre færøske Partier herom. Saa kan vi senere tage principiel Drøftelse af Flagspørgsmaal m. v.

Dam nævnte Eksempelvis Lagtingets eventuelle Beføjelser med Hensyn til Skatteret, som hidtil havde været et Rigsdagsanliggende. Hvordan stiller man sig fra dansk Side hertil?

Hvordan med Hensyn til eventuel Nationalisering af Bankvæsenet paa Færøerne, hvis Lagtinget skulde bestemme sig derfor. Hvordan med Lovgivningsmagt i Lønspørgsmaal, overfor Værdier i Undergrunden o. s. v.

Statsministeren anser sig ikke i Stand til paa Forhaand at tage Stilling til disse Problemer.

Andr. Möller foreslaar, at der udarbejdes færøsk Forslag, sat i specielle Punkter.

Landbrugsministeren: og i Relation til gældende Lovgivning.

Th. Petersen vilde forsøge at opstille et saadant Program og drøfte et Samarbejde herom indenfor den færøske Delegation.

Andr. Möller foreslaar, at den danske Delegation ligeledes overvejer Muligheden for at stille et Forslag op.

Landbrugsministeren mente, at Amtmanden maatte have Forudsætninger herfor.

Statsministeren fastsatte nyt Møde til Torsdag 14/2—16, Kl. 16.

Mødet hævet Kl. 16,05.

(Det til Torsdag 14/2—16 berammede Møde blev senere aflyst.)

Arup.

Freitag den 1. 3. 16 Kl. 10½.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 10

Samtlige Forhandlere var tilstede.

Statsministeren oplyste, at man fra Th. Petersen havde modtaget et skriftligt Indlæg om Folkflokkens Standpunkt, samt en af Folkflokken afgivet historisk Udrædning vedrørende Færøernes statsretlige Stilling, udarbejdet af cand. jur. Poul Petersen.

Ministeren foretog derefter en Gennemgang af det af Regeringsdelegationen udarbejdede Udkast af 25. 2. 16 til en Ordning af den dansk-færøiske Forbindelse.

Ministeren gjorde opmærksom paa, at flere af Udkastets Punkter — f. Eks. Pkt. 5 og 6 — ved Forhandling nærmere kunde udformes. Hele Udkastet var et Forhandlingsgrundlag.

Nævnte, at der med Hensyn til Flaget, Sproget, Lagtinget og Administrationen fra dansk Side var vist Imødekommenhed overfor de færøiske Ønsker.

Th. Petersen henviste til sine skriftligt affattede Betragtninger vedrørende Lovgivningsmagt for Lagtinget, der forudsætter en Grundlovsforandring. Mente ikke, at der kunde opnaas Enighed om Regeringens Forslag.

Bestemmelsen om to færøiske Folketingsmænd netop paa et Tidspunkt, da Sambandspartiet alligevel ikke kunde blive repræsenteret, vilde næppe blive modtaget med Henrykkelse paa Færøerne.

En Lov om Anerkendelse af det færøiske Flag er ufornöden. Det færøiske Folk har selv anerkendt sit eget Flag. Kommunale Institutioner og Fartøjer maa nødvendigvis føre færøisk Flag. Jeg har ikke noget imod, at de private Personer selv vælger, hvilket Flag de vil føre.

Ansaa ikke Sprogspørgsmaalet for løst med Udkastet. Nævnte, at Lagtingets Skattebestemmelser, der blev ekspederet af et Kontor med 18 Personer, hvoraf kun 2 var Danske, blev ekspederet paa Dansk. Sysselmændene, der talte Færøisk, maatte nedskrive Forklaringer fra Færinger paa Dansk. Anførte flere Eksempler paa disse Forhold. f. Eks. indenfor Postvæsenet. Det færøiske Sprog er ikke anerkendt, før der ikke eksisterer een offentlig Bladket paa Færøerne, som er affattet paa Dansk.

Udkastets Bestemmelser indeholder ikke den Lovgivningsmagt, som vi ønsker.

Undrer sig over, at der ikke tidligere er blevet gjort Henvendelser til Lagtinget ved paatænkte Grundlovsændringer. Dette viser, at Færøerne ikke betragtes som omfattede af den danske Grundlov. Jeg kan kun se, at Finansloven kan sættes i Kraft uden at være forelagt Lagtinget, iøvrigt burde alle Love forelægges Lagtinget.

Pkt. 9 bør undergives nærmere Forhandling.

Jeg kan ikke tiltræde Pkt. 10, der er en Videreførelse af det Princip, der giver Sambandspartiet Flertal sammen med Statens Re-

præsident(er) i forskellige Udvalg og Styrelser. Men iøvrigt tror jeg ikke, at denne Bestemmelse dækker det, som det færøske Folk ønsker af Hjemmestyre.

Vi ønsker Postvæsen og Fyrvæsen umiddelbart til Lagtinget.

Pkt. 12 anser jeg for naturligt, og Pkt. 13 mener jeg er for vagt formuleret. Vi ønsker fri Adgang til at forhandle om vore Erhvervsinteresser i Udlandet. Danske og Færinger er Konkurrenter paa Fiske-markedet.

Statsministeren ansaa det for nyttigt, at den færøske Delegation overvejede Forslaget.

Med Hensyn til Bestemmelsen i Pkt. 2 fremhævede Ministeren, at det var Hensigten, at de forskellige Ansøgninger paa Færøerne kunde finde Udtryk i Folketinget. Vi har derved ikke ønsket at fremme bestemte Partiinteresser paa Øerne.

Man maa fra færøsk Side forstaa, at det ikke alene er Danmark, der skal gøre Indrømmelser. Hvis man ikke kan blive enige, maa vi hver for sig tage Stilling til, hvad vi vil gøre.

Udbad sig en Udtalelse fra de andre Partier om deres Synspunkter.

Dam vil nødig udtale sig om de enkelte Spørgsmaal blot efter en flygtig Gennemkæsnings.

Vi har et ærligt Ønske om at opnaa et positivt Resultat indenfor Rigsenheden.

Der er i dette Forslag givet Udtryk for, at man vil inødekomme vore Ønsker i en vis Udstrækning. Ved en saglig Gennemgang af Forslaget og af Th. Petersens Forslag om Lovgivningsmagten vil vi tage Spørgsmaalet op til grundig Overvejelse, og vi vil bestræbe os paa at naa et positivt Resultat.

Anbefaler, at man ikke straks og spontant afgiver Kommentarer til disse Forslag, og lover, at hans Parti nøje vil overveje Forslagene og finde det bedste frem i dem.

Djurhuus nævnte, at han ligeledes maatte have Tid til at overveje Regeringens Forslag, som han dog kunde betragte som en udstrakt Haand fra dansk Side. Indrømmelserne var ikke fulgt af yderligere Forpligtelser for Færingerne. Forslaget gaar videre end Samhandspartiets Program, og vi derfor have en vis Betænkningstid.

Nævnte med Hensyn til Sprøget overfor Th. Petersen, at Flertallet af den færøske Befolkning ikke delte Th. Petersens Synspunkter.

Mente ikke, at Folkeflokkene vilde fortsætte som det største Parti paa Færøerne, hvis Partiet stillede sig paa Th. Petersens Standpunkt i Dag.

Andr. Möller nævnte, at Pkt. 4 ikke lagde Sprogspørgsmaalet fast paa den i Dag gældende Ordning.

Statsministeren anser det for rimeligt, at de færøske Represen-

tanter faar Tid til at overveje Forslaget. Nævnte, at ogsaa Pkt. 5 og 6 nærmere skulde præciseres ved Forhandling.

Mödet hævet Kl. 11,25.

Arup.

Onsdag den 13—3 46, Kl. 15.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 11.

Tilstede: Samtlige Forhandlere med Undtagelse af Richard Long.

Statsministeren bød velkommen og udtalte sin Tilfredshed med de Resultater, der var opnaaet i London under Forhandlingerne om Afsætningen af den færøske Fisk.

Omtalte den tidligere fra Th. Petersen modtagne Redegørelse fra Folket flokken vedrørende Partiets Ønske om Lagtingets Overtagelse af Lovgivningsmagten og Dams Indlæg vedrørende Socialdemokraternes principielle Standpunkt og vedrørende Socialdemokraternes Bemærkninger til Regeringsforslaget.

Dam foretog en Gennemgang af Socialdemokraternes principielle Udkast til en dansk—færøsk Ordning, saaledes som det nu var udformet i Paragraffer. Socialdemokraterne er klare over, at de ikke har Flertal, og har derfor forsøgt at udforme Forslaget saaledes, at der kunde forhandles om det.

Dam omtalte derefter de Bemærkninger til Regeringsforslaget, som Socialdemokraterne havde afgivet. Forslaget maatte nøjere udformes af Juristerne, men hvis der virkelig indenfor disse Rammer kunde gives Lagtinget den reale Magt, som Socialdemokraterne ønskede, saa kunde Socialdemokraterne godt tiltræde dette Forslag.

Takkede for Forslagets Anerkendelse af Flaget, som maatte udformes saaledes, at det paa Fartøjerne var Kaptajnerne og Mandskabet og ikke Rederne, der afgjorde, hvilket Flag Fartøjet skulde føre.

Med Hensyn til Forholdet til Udlandet lagde Socialdemokraterne Vægt paa, at der ansattes en færøsk Kommitteret i Udenrigsministeriet. Vi har med vort principale Forslag og vore Bemærkninger til Regeringsforslaget bestræbt os paa at bidrage til et hurtigt og positivt Resultat af Forhandlingerne.

Djurhuus erindrede om, at han tidligere havde fastslaaet, at Regeringsforslaget var en meget yderliggaaende Imødekommeelse af de

færøske Selvstyrekrav. Dams Bemærkninger i Dag viste, at der kun var meget ringe Forskel paa Socialdemokraternes og Folketlokkens Stilling. Det er jeg meget skuffet over. Ogsaa vi mener, at det er en Ulykke for Færøerne, hvis vi ikke opnaar et godt Resultat af Forhandlingerne.

Om Sambandspartiets Stilling til Regeringsforslaget udtalte Djurhuus følgende angaaende de enkelte Punkter i Forslaget:

ad 3. Dannebrog er som Rigsflag Rigets Symbol og skal som saadant anvendes af Statens Tjenestemænd, Institutioner og Statens Fartøjer paa Færøerne, medens det staar andre Institutioner og Privatpersoner frit at anvende Rigsflaget eller det færøske Flag, saavel paa Land som paa og udenfor Söterritoriet.

(Her bør saa komme en Beskrivelse af det færøske Flag.)

ad 5. Der bør søges gennemført den Ordning, at der er de samme Skattelove paa Færøerne som i Danmark (jfr. mine tidligere Udtalelser).

Der bør ikke være Toldgrænse mellem Færøerne og Danmark. Afgiften af danske Forbrugsvarer paa Færøerne kan beregnes efter Stalstiken og om ønskes henlægges til Lagtingets Administration, jfr. dog Pkt. 10.

ad 7. Cfr. ad Punkt 5.

ad 8. Bevilling til Havne og Veje bør ogsaa medtages.

ad 11. Hvorfor ikke ogsaa nævne Sysselmændene. Disse er i visse Tilfælde Dommere og som saadanne ikke Medhjælpere for de højere Embedsmænd.

Lærerne bør ogsaa medtages, hvorfor der efter Ordet „Præster“ indskydes „og Lærere“.

Ansættelse af Statsembedsmænd kan forelægges Forvaltningsraadet til Erklæring, forinden Ansættelse finder Sted. Ansættelse sker af Staten.

13. Vi ønsker en færøsk Kommitteret i Udenrigsministeriet.

Saaframt den af Regeringen foreslaaede Ordning ikke godkendes, eller der ved Forhandling opnaas anden forligsmæssig Ordning, saa maa Følgen heraf efter vor Mening være, at der vendes tilbage til Forholdene før 9. April 1940, medmindre et afgjort Flertal af den færøske Befolkning ved almindelig Folkeafstemning afgør, at Færøerne skal borte fra Danmark og udgøre et selvstændigt suverænt Samfund.

Statsministeren mener, at man nu fra dansk Side bør overveje de færøske Bemærkninger og tage Stilling dertil.

Var ligesom Dam noget betænkelig ved, om der rent folkeretligt kunde være Flagfrihed, og var ogsaa betænkelig af Hensyn til det danske Flags Traditioner ved, at et saa lille Land som Danmark udadtil skulde vise flere Flag.

Th. Petersen fremlagde den af Folketlokkens Repræsentanter vedtagne Udtalelse til Regeringsforslaget og gennemgik det i Udtalelsen indeholdte Forslag til en dansk-færøsk Ordning.

Med Hensyn til Regeringsforslagets Bestemmelse om Flagføring paa Fartøjer mente *Th. Petersen*, at dette vel juridisk maatte forstaaes

som en Valgfrihed for Rederne, ikke — som Dam havde tænkt sig det — for Skipperne.

Forespurgte, hvorledes Lagtingets Stilling var efter denne Bestemmelse, der indeholdt Valgfrihed for Institutioner og Personer paa Færøerne.

Dam mente, at Valgfriheden burde tilkomme Skipper og Mandskab og ikke Rederne, da dette vilde kunne medføre nye flagvanskeligheder.

Poulsen forespurgte om, hvorvidt Pkt. 3 skulde forstås saaledes, at der ogsaa var fri Adgang til at flage baa de med Rigsflaget og det færøske Flag.

Statsministeren mente, at ogsaa dette Forslag burde overvejes.

Poul Petersen oplyste, at Folketykket vilde forbeholde sig at gennemgaa sit Forslag noget nøjere. Var enig i, at man gerne vilde opnaa et positivt Resultat. For os har det været afgørende, at vor principielle Selvbestemmelsesret bliver indföjet i selve Overenskomstens Tekst. Men vi vil gerne være rede til at arbejde paa en Mellemløsning. Det nu afleverede Forslag kan blive undergivet redaktionelle Ændringer.

Statsministeren mente dog, at der maatte skabes en vis Stabilitet og Ro som Forudsætning for et positivt Samarbejde, saaledes at Selvstyre Spørgsmaalet ikke stadigvæk tages frem til Overvejelse ved enhver given Lejlighed.

Mödet hævet Kl. 16 $\frac{1}{2}$.

Fredag den 15. 3. 46, Kl. 15.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 12.

Tilstede: Samtlige Forhandlere og Tilforordnede med Undtagelse af Departementschef Andr. Möller.

Statsministeren: Vi har nu i den danske Delegation overvejet de færøske Ønsker og Bemærkninger til vort Forslag af 25. Februar 1946, og i Besvarelse heraf kan jeg udtale fölgende:

Efter at det af Ministeriets Delegation fremsatte Forslag af 25. Februar 1946 til en fremtidig Ordning af Færøernes Forhold har været Genstand for Drøftelser med den færøske Delegation, og efter at der fra den færøske Delegations Side er fremkommet forskellige Forslag og Bemærkninger, kan Ministeriets Delegation udtale følgende:

ad Punkt 1.

Der kan ikke gives noget Tilsagn om Ændringer i Danmarks Riges Grundlov, og Færøernes fremtidige Forhold må derfor ordnes indenfor Grundlovens Rammer. Dette udelukker imidlertid ikke, at man i den nedsatte Forfatningskommission kan rejse Spørgsmålet om Betimeligheden af særlige Bestemmelser i Grundloven vedrørende Færøerne.

Ministeriets Delegation har intet at erindre imod, at man til Punkt 1 følger følgende:

„Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egenart gennemføres for Færøernes Styre de Særregler, som angives i de efterfølgende Punkter.“

ad Punkt 3.

Det foreslaas at ændre Forslagets Tekst saaledes, at Ordene „private Personer og private og kommunale Institutioner“ ændres til „Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer“.

Det er Ministeriets Delegations Opfattelse, at internationale Regler eller Hensyn ikke hindrer, at færøske Fartøjer kan anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag. Det ligger udenfor dette Forslags Rammer at tage Stilling til, hvilken eller hvilke Personer der for det enkelte Fartøj skal tage Bestemmelse med Hensyn til Flagføringen.

Formuleringen af Punkt 3 udelukker ikke, at Lagtinget, Institutioner eller Personer paa Færøerne ved visse Lejligheder kan anvende Rigsflaget og ved andre Lejligheder det færøske Flag, lige saa lidt som det er udelukket at anvende baade Rigsflaget og det færøske Flag, men det er en Selvfølge, at Rigsflaget i saa Fald ikke kan anbringes paa en ringere Plads end det færøske Flag.

ad Punkt 4.

Ved Forslagets Affattelse er man gaaet ud fra, at de i Øjeblikket paa Færøerne anvendte Regler om Skolesprog, Kirkesprog og Retsprog og Lovsprog fremdeles kan anvendes.

Medens Statstjenestemændene paa Færøerne fortsat anvender Rigssproget i deres tjenstlige Skrivelser, har man intet at erindre imod, at de af Statstjenestemændene udfærdigede Bekendtgørelser, Blanketter, Aflever o. lign. til Brug for Offentligheden udfærdiges paa Dansk og Færøsk.

ad Punkt 5.

For at tydeliggøre Forslaget kan Ordet „Retsregler“ ændres til „Retsforskrifter og andre Bestemmelser“.

Det er Ministeriets Delegations Opfattelse, at den givne Formulering af Punkt 5 paa fuldt betryggende Maade sikrer Hensigten med denne Bestemmelse, nemlig indenfor Grundlovens Rammer og med

Hjemmel i særlige Love at tillægge Lagtinget Ret til at udfærdige Retsforskrifter og andre Bestemmelser for Færøerne, der ikke berører Riget og ikke medfører Udgifter for Statskassen.

Medens man ikke anser det for muligt paa Forhaand bestemt at angive de Omraader, paa hvilke Selvbestemmelsesretten herefter vil kunne overgaa til Lagtinget, blandt andet fordi en nærmere Forhandling herom maa ske med Lagtinget, skal man bemærke, at det er Hensigten at overlade Lagtinget selv at træffe alle fornødne Bestemmelser vedrørende direkte og indirekte Skatter, saaledes at her kun maa tages det Forbehold, at en saadan Ordning maa indpasses efter Grundlovens § 46.

ad Punkt 6.

Det er kun Hensigten at undtage fra Forelæggelse for Lagtinget de Love, som ifølge deres Natur umiddelbart maa gælde for hele Rigsomraadet eller kræver øjeblikkelig Gennemførelse, f. Eks. Love vedrørende Statens Tjenestemænd, Love vedrørende Optagelse af Statslaan, Love og Traktater i Henhold til internationale Aftaler o. lign.

ad Punkt 8.

Man er indforstaaet med, at Vej- og Havnebygning paa Færøerne hører til de Omraader, hvortil der fortsat kan gives Statsbevillinger. I Teksten foreslaas derfor Ordene „Vej- og Havnebygning“ indföjet.

ad Punkt 9.

Efter gældende internationale Regler om Udfærdigelse af Pas og Nationalitetsbeviser er det ikke muligt at angive Nationaliteten anderledes end som „Dansk“ med Tilföjelse af Ordet „Færing“.

ad Punkt 10.

Man er fortsat af den Opfattelse, at et fælles Forvaltningsraad for alle Administrationsomraaderne paa Færøerne vil være mest hensigtsmæssigt, og man fastholder Nödvendigheden af, at Formanden for dette Forvaltningsraad (Rigets Ombudsmand) udnævnes af Kongen.

ad Punkt 11.

Efter Ordene „Folkekirkeens Præster“ foreslaas indföjet „og Lærerne i det færøske Skolevæsen“.

Man har intet at erindre imod, at man ved senere Aftaler søger at finde en Ordning, hvorefter der gives det færøske Forvaltningsraad Lejlighed til at udtale sig inden Ansættelsen af visse Statstjenestemænd.

ad Punkt 13.

Man er villig til at medvirke til en Ordning, hvorefter en Færing kan knyttes til Udenrigsministeriet som Sagkyndig i færøske Anliggender, og der er principielt intet til Hinder for, at færøske Sagkyndige kan knyttes til danske Konsulater i Udlandet i det Omfang, dette skønnes hensigtsmæssigt. Der er endvidere intet til Hinder for, at færøske Handels- og Erhvervsorganisationer kan have særlige Repræsentanter i fremmede Lande, og det vil saavidt muligt blive paaset, at særlige færøske Repræsentanter kan faa Lejlighed til at deltage i Forhandlin-

ger om Handels- og Erhvervsoverenskomster med Udlandet, som maatte have særlig Interesse for Færøerne.

Th. Petersen ønsker at drøfte det nu udformede Forslag med sine Partifæller, og

Dam vil ogsaa foretække at overveje Forslaget, inden han udtaler sig.

Djurhuus: Forslaget viser, at Regeringen vil strække sig meget vidt, og Sambandspartiet maa se med den største Betænkkelighed paa, at Regeringen inoðdekommer de Krav, der efterhaanden fremsættes, men vil ligeledes gerne overveje Forslaget.

Statsministeren gør opmærksom paa, at Forslaget heller ikke har været forelagt de danske Partier, saaledes at Regeringen ikke paa dette Tidspunkt kan garantere Rigsdagens Tilslutning. Vi har strakt os saa vidt udfra vor Vilje til at komme til en god og rimelig Ordning af de færøske Spørgsmaal.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Offentliggørelse var der Enighed om at afvente Forhandlingernes Afslutning.

Næste Møde Mandag den 18—3—46, Kl. 13½.

Der foretoges derefter paa Foranledning af *Djurhuus* en Forhandling vedrørende Ordningen af en Række praktiske Opgaver paa Færøerne, nemlig:

- 1) Beskæftigelsesforanstaltninger paa Færøerne.
- 2) Flyverne paa Færøerne.
- 3) Traadløs Telefon til Færøerne.
- 4) Statsstøtte til Hvalfangsten.
- 5) Udnyttelse af Vandfaldene paa Færøerne til Fremstilling af elektrisk Kraft.
- 6) Skolebørns-Rejser til Danmark.
- 7) Hjælp til Krigsenker (Krigsforlis).
- 8) Besættelsen af Præsteembeder.

Joh. Poulsen nævnte yderligere

- 9) Kvota-Spørgsmaalet ved Afsetningen af fersk Fisk til England, idet han foreslog, at Færøerne fik sin egen Kvota uafhængig af den danske.

Dam lagde paa sit Partis Vegne ogsaa stærk Vægt paa en Ordning af det færøske Beskæftigelsesproblem, ligesom han fandt en Løsning af de andre nævnte Spørgsmaal for meget ønskelig; navnlig fremhævede han Betydningen af en tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet om Afsetningen af den færøske Fersk-Fisk i England.

Djurhus ønskede at bemærke, foranlediget af Dams Udtalelser, at han, naar han henstillede til Staten at medvirke ved Løsningen af de fornævnte Opgaver, saa gjorde han dette under den bestemte Forudsætning, at Styrelsesformen blev ordnet paa en ganske bestemt Maade, nemlig at Færøerne bevarede Samhörigheden og forblev en Del af Riget.

Mødet hævet Kl. 16,07.

Arup.

Mandag den 18. 3. 16. Kl. 13.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 13.

Saamlige Forhandlere og tilforordnede var tilstede med Undtagelse af Landbrugsministeren og Amtmand Hilbert.

Statsministeren forespurgte, hvorvidt der var Bemærkninger fra færøsk Side til Regeringens Kommentarer i sidste Möde.

Djurhus bad om Genparter af Folketlokkens Forslag fra sidste Möde.

Th. Petersen: Spørgsmaalet om Lovgivningsmagten er det afgørende for os, og en Løsning af dette Spørgsmaal er det eneste, der kan ophæve den Konflikt-Tilstand, som nu har bestaaet i adskillige Aar. Vore Forslag har ikke vundet Regeringens Sympati, men jeg tror, at dette kun vil forøge Vanskelighederne. Forbeholdet vedrørende Pkt. 5 i de danske Kommentarer angaaende Grundlovens § 16 er meget betænkeligt og efter min Mening stridende mod Pkt. 7 i Regeringens Forslag, og det viser tydeligt, at der ikke paa de økonomiske Omraader er Lovgivningsmagt for Lagtinget. Vi er meget kede af, at dette afgørende Spørgsmaal ikke har kunnet løses, idet man derved har umuliggjort det for Folketlokket at tiltræde Forslaget. Hvis man ikke finder en lykkeligere Løsning, bliver Stridighederne værre i de kommende Aar.

Statsministeren: Vi har intet Mandat til at tilsige en Ændring af Grundloven, men det er Hensigten, at man gennem en Lovgivning vil tillægge Lagtinget Bestemmelsesret paa en Række Omraader, men egentlig Lovgivning kan under den bestaaende Grundlov kun udøves af Rigsdagen. Men en Overladelse af Skatteligningsret m. v. ligger

indenfor Mulighederne i Regeringsforslagets Pkt. 7. Vi har ogsaa sikret os, at Lagtinget indenfor meget vide Rammer kan tage Bestemmelse baade om direkte og indirekte Skatter.

Dam: Vi Socialdemokrater har bestræbt os paa at finde et Forslag, som man kunde samles om af Hensyn til Nødvendigheden af at komme ud af det eksisterende Tovtrækkeri og paa den Maade komme ind i en kraftig økonomisk og aandelig Udviklingsperiode.

Vi har pointeret vore Ønsker om Frihed til at forme Livet paa Færøerne baade materielt og aandeligt — altsaa ikke blot en Skatteret. Det er lige saa vigtigt at kunne være initiativtagende. Vi interesserer os for Realiteterne, ikke for Formerne, og har derfor prøvet, om Regeringsforslaget gav os Mulighed for at gennemføre vore Ønsker. Vore Spørgsmaal og Ønsker, som de er udfaldt til Regeringsforslaget, indeholdt vort absolutte Minimums-Krav.

Vi har læst den danske Regeringsdelegations Kommentarer og maa desværre sige, at vi er meget skuffede derved. Vi maa ønske en Ordning, som virkelig skaffer Ro og Samarbejdsmuligheder. Vi kan ikke, naar vi kommer hjem, anbefale vore Partifæller at stemme for en saadan Ordning, der ikke indeholder en tilfredsstillende Løsning af Forholdet mellem Danmark og Færøerne.

Hverken vort principale Forslag eller vore Bemærkninger til Regeringsforslaget er blevet accepteret, og vi har med Folketlokken drøftet Muligheden for et Fælles-Forslag, men vi har heller ikke herom opnået noget positivt Resultat. Jeg beklager, at vi ikke har været i Stand til at føje de forskellige Parter sammen om et fælles Forslag. Vi er parate til at overveje et hvilket som helst Forslag, som maatte være egnet til at skabe Ro i det dansk færøske Forhold, helst i en dansk færøsk Friheds- og Venskabspagt.

Statsministeren: Har Socialdemokraterne og Folketlokken søgt at opnå et fælles Forslag?

Dam: Ja, men disse Forhandlinger er ikke afsluttede og har ikke ført til noget positivt Resultat.

Djurlunds: Sambandspartiet har hele Tiden søgt at arbejde for en Ordning, som kunde bevare Samhörigheden mellem Danmark og Færøerne.

En saadan Samhörighed kan ikke bevares, hvis ikke man opretholder Pkt. 1 i Regeringsforslaget om Bevarelsen af Rigsenheden.

Jeg mener, at dette maa være en Forudsætning for en Ordning; men ellers vil vi strekke os meget langt for at nå frem til en Ordning, som kunde skabe Arbejdsro paa Færøerne.

Statsministeren: Det var et noget negativt Resultat efter de store Anstrengelser. Vi kan ikke fra dansk Side acceptere de modtagne Forslag som Samhörigheds-Forslag. Men vi har intet imod at forhandle om en traktatmæssig Ordning ved en eventuel Adskillelse, der maa kunne ske under forsonlige Former. Men en saadan Traktat vil naturligvis ikke kunne indeholde økonomiske Forpligtelser for Danmark med Hensyn til de sociale og andre Opgaver paa Færøerne.

Finansministeren gör opmærksom paa, at Regeringsdelegationen med Hensyn til det formelle har været bundet af den gældende Grundlov. Vedrørende Skatterne har vi derfor været bundet af Grundlovens § 46. Men der staar jo ogsaa i Forslagets Pkt. 1, at der ved den nu paa gaaende Grundlovsrevision kan tages Spørgsmaal op om Færøernes Stilling. Spørgsmaal om Færøernes Stilling kan derfor deles i to Etapper, nemlig dels hvad der kan foretages *under* og dels, hvad der kan ordnes *ved Ændring* af den nuværende Grundlov.

Men allerede indenfor den gældende Grundlov kan man ved Rammestemmelser i Realiteten give vide Muligheder for færøsk Skatteret.

Statsministeren gennemgik det Udkast til Lov om Skatteudskrivning paa Færøerne, som man fra Regeringens Side havde tænkt sig gennemførligt indenfor Rammerne af den nuværende Grundlov. Dette Udkast havde dog endnu ikke været forelagt de danske Partiers Rigsdagsgrupper.

I Virkeligheden giver denne Lov formentlig saa vide Beføjelser, at Lagtinget ikke selv har Brug for at gaa ud over dens Rammer.

Paa Anmodning af *Rich. Long* foretog *Statsministeren* derefter en Gennemgang af den modtagne „Oversigt over Louis Zachariasens (gamle sjælvstýrisflokks) Program vedrørende Forholdet Færøerne Danmark“.

Statsministeren mente ikke, at dette Forslag indeholdt nogen Basis for en Samhörigheds-Ordning. Bad Dam nærmere angive, hvilke Punkter i Regeringsforslaget han ansaa for nærliggende.

Dam: Hvis Forslaget kunde have været fortolket i Overensstemmelse med vore Bemærkninger, havde det absolut været et egnet Forhandlingsgrundlag, men den snævre Fortolkning, som Regeringsdelegationen har givet, gør det utilfredsstillende. Navnlig Reservationen med Hensyn til Grundloven er vi betænkelige ved. Vi finder os derved stærkt beskaaret i vor Selvbestemmelsesret, at vi ikke kan anbefale Ordningen overfor vore Vælgere. Det samme gælder Fortolkningen vedrørende Udenrigsrepræsentationen, og med Hensyn til Flagfriheden ønsker vi Flagføringen paa Fartøjer bestemt af Skibets Skipper og Mandskab, ikke af Rederen.

Ministeriets Fortolkning er saa begrænset og forholdene paa alle Punkter, at vi ikke mener, at denne Ordning vilde kunde holde ret længe. Denne Ordning giver alt for gode Muligheder for fortsatte Stridigheder og politisk Rumleri. Vore Erfaringer fra Sprogstriden er nærmest uhyggelige. Vi ønsker en Ordning, som er egnet til at skabe en national, kulturel og social Forstaaelse, og vi maa lægge Ansvar for, om en saadan Ordning kan træffes, paa de Kredse, der er ansvarlige. Vi har gjort vore Anstrengelser og har nok forsøgt at udarbejde et Forslag, men det er endnu ikke modent til at fremlægges for Delegationerne.

Joh. Poulsen mente, at Dams Tale gav Udtryk for Pessimisme og næsten Mistænkelighed med Hensyn til det, der er fremkommet fra den

danske Delegation. Hvis der ikke fra færösk Side er en ubetinget Vilje til Samhörighed, er det ligegyldigt, hvor meget der göres fra dansk Side, for saa förer Udviklingen til Adskillelse. Udviklingen paa Færöerne i de senere Aar er ganske uvrerdig. Vil vi ikke være med i et Samarbejde, bör vi ikke före denne Udvikling videre i nogle Aar for saa at forlange Adskillelse.

Jeg synes, at det danske Forslag i Praxis strækker sig meget vidt. Der er ingen Anledning til at betvivle, at Regeringen reelt vil bestræbe sig paa at opfylde alt det, der fremgaar af Forslaget. Kan man fra de færöske Partiers Side ikke gaa med hertil, maa det færöske Folk selv ved en Afstemning udtale sig om, hvorvidt det önsker dette Forslag gennemfört eller en fuldstændig Adskillelse. Jeg er overbevist om, at der i Folket vil vise sig et meget betydeligt Flertal for en Opretholdelse af Samhörigheden paa Grundlag af Regeringsforslaget.

Udenrigsministeren havde forstaaet Dam saaledes, at det var Kommentarerne og ikke det oprindelige Regeringsforslag, som Dam ansaa for utilfredsstillende.

Kommentarerne havde jo til Opgave at udfylde det oprindelige Forslag og er efter min Mening ikke indsnævrende, tværtimod udvidende. Nævnte eksempelvis Bemærkningerne angaaende Udenrigstjenesten og Flagföringen, der hang sammen med de internationale Retsforskrifter angaaende Flagföring. Der var derfor ikke foregrebet noget med Hensyn til, hvorvidt det skulde være Reder eller Mandskab, der i Realiteten kom til at afgöre Flagföringen paa det enkelte Skib.

Andr. Möller oplyste, at det ikke var Tanken efter Regeringsforslaget at give Lagtinget Beföjelser ved specielle Love for de enkelte Omraader. Tværtimod önskede man at give en mere almindelig Bemyndigelse. Man kunde ikke opretholde den nugældende Styrelsesordning for Færöerne, der forfatningsmæssigt kun kunde opretholdes i en Nödsituation.

Dam mente ikke, at Udenrigsministerens Udtalelser klarede Spørgsmaalet med Hensyn til Flagförings-Ordnungen, som i den tænkte Form var egnet til at skabe Strid. Det kan godt være, at Kommentaren giver en mere rummelig Fortolkning af Regeringsforslagets Bestemmelser med Hensyn til Udenrigsrepräsentationen, end Regeringsdelegationen oprindelig havde tænkt sig, men *vi* anser Fortolkningen for indsnævrende, f. Eks. har vi önsket Udenrigsrepräsentation for Lagtinget, medens Kommentaren taler om Repräsentation i Udlandet for Erhvervsorganisationerne.

Jeg havde ogsaa oprindelig tænkt mig, at Forslaget indeholdt en generel Bemyndigelse til Lovgivningsmagt for Lagtinget, men vi forstaaer Kommentaren saaledes, at hver Gang vi önsker en Bestemmelsesret for Lagtinget, skal Sagen först göres til Genstand for Overvejelse i Danmark. Vi föler os ikke bestemt sikre paa, at Regeringsforslaget i Virkeligheden giver os den Lovgivningsmagt, vi önsker. Vi erkender, at den eksisterende Grundlov kan göre det nödvendigt, at Lovgivningsmagten for Lagtinget faar en anden Betegnelse, men i Realiteten bör Lagtinget have den overdraget.

Vi kræver ikke at være udenfor Grundloven, vi kræver blot sande Grundlovsændringer, som er nødvendige, for at vi kan få en Fredstillende Ordning. Vi Socialdemokrater ønsker for Alvor en Samhörighed med Danmark til Gavn og Glæde for begge Parter. Vi tvivler ikke om, at Sambandspartiet alvorligt ønsker Samhörighed, men en Fortsættelse af Partiets Politik, som den fandt Udtryk i Sprogsagen, fører til en Ulykke for de færøske Bestræbelser paa at opretholde Samhörigheden. Jeg maa derfor afvise enhver Beskyldning for ikke ærligt at ønske en fortsat dansk færøsk Samhörighed. Der er paa Parterne kun et Mindretal for Løsrivelse, men vi maa finde en holdbar Ordning, der er tilfredsstillende for begge Parter. Jeg har 100 % Tillid til den danske Delegations Ord, men man maa finde en Form, der ogsaa kan modstaa Mistænkeliggørelse fra en uventligtsindet Agitations Side, saaledes at det færøske Folk har klare Definitioner at holde sig til.

Poul Petersen har det Indtryk, at den danske Delegation har haft Vilje til at imødekomme en færøsk Folkevilje, men at man ser sig begrænset af formelle Hensyn, nemlig Grundloven. Jeg vil derfor blot gerne pointere, at den Ordning, som man søger, har den færøske Folkevilje bag sig. I Øjeblikket er denne Folkevilje ikke klar, men det er af Betydning, at det tilkendegives, at man vil bøje sig for en fremtidig færøsk Folkevilje. Jeg har Tillid til, at man fra dansk Side vil respektere et færøsk Krav om Selvstændighed, hvis det senere kom til Udtryk. Jeg vilde mene, at der alligevel kunde skabes en Mellemøsning, saalænge det færøske Folk ikke har udtrykt sig klart med Hensyn til Fremtiden. Vi ankom hertil med Ønsket om et positivt Resultat, da de nuværende Forhold ikke er tilfredsstillende paa Færøerne.

Udenrigsministeren sammenlignede Socialdemokraternes Forslag med Regeringsforslaget og påviste, at man havde bestræbt sig paa at imødekomme Dans Ønsker i videst muligt Omfang. Men man kan ikke lade det danske Udenrigsministerium tage Ansvar for de Traktater, som en Lagtingsdelegation afsluttede. Forhandling med Udlandet maa ske under dansk Ledelse. Kompensationer fra dansk Side havde iøvrigt ogsaa være nødvendige og gavnlige for færøsk Fiskeafsetning i Middelhavslandene.

Finansministeren fastslog, at i Virkeligheden ønskede alle færøske Partier ifølge deres Forslag Samhörighed, og ogsaa fra dansk Side var man jo — som Poul Petersen sagde — meget imødekommande. Det var jo ogsaa rigtigt, at Regeringsforslagets Ordvalg var begrænset af Hensynet til Grundloven, altsaa formelle Hensyn.

Men hvis man ønsker en Ordning meget snart, er man jo bundet af den nuværende Grundlov, ellers maa man afvente en Grundlovsrevision. Men ved generelle Bemyndigelseslove kan man jo ogsaa i Realiteten give Lagtinget alt, hvad det har Brug for.

Djuhuus mente, at der havde været en Del Misforstaaelser, navnlig med Hensyn til Skattelevene ved Indføringen til denne Drøftelse. Disse Misforstaaelser er formentlig nu i det væsentlige klaret. Er glad

for, at Dam er enig i, at et stort Flertal paa Færøerne ønsker at bevare Samhörigheden med Danmark. Vi vil strække os meget langt for at faa Arbejdskraft paa Færøerne.

Th. Petersen mener, at Forslagets Udtalelser om Flag og Sprog er egnet til at skabe Konflikt. Hvis man kan give Valgfrihed med Hensyn til Flagføring, maa jeg være enig med Dam i, at Skipperne og Fiskerne vil kræve, at alle færøske Skibe fører færøsk Flag. Hvis et saadant Krav da ikke imødekommes fra alle Redernes Side, opstaar der en Situation, som meget nemt kan føre til Konflikt.

Ordnungen med Blanketter med Dobbeltekst vil ikke være tilfredsstillende for de Tjenestemænd, der allerede nu kan skrive paa Færøsk.

Vendte sig mod Udenrigsministerens Bemærkninger om, at den færøske Fiskeafsætning finder Sted ved dansk Kompensation til Spanien. Denne Kompensation svarer imidlertid kun til en Fjerdedel af Importen til Færøerne fra Danmark. En trekantet dansk islandske spansk Clearing-Aftale blev samtidig truffet, der medførte en større dansk Import fra Spanien.

Til Ministerens Bemærkninger om, at Forhandlinger med Udlændet skal finde Sted under dansk Ledelse, men med færøsk Medvirken, henviste *Th. Petersen* til Forhandling om Fiskekvotaen paa England, der var blevet stærkt begrænset for Færingerne samtidig med, at de danske Fiskere i to Aar ikke kunde opfylde deres Kvota. Den danske Regering havde ikke reageret paa en færøsk Henvendelse om en Forøgelse af den færøske Kvota samtidig med, at en grønlandsk Henvendelse havde faaet Regeringen til at reagere. Og da det saa viste sig, at Grønland ikke kunde opfylde sin Kvota, førte en færøsk Henvendelse om Overtagelse af denne Kvota ikke til noget Resultat.

Udenrigsministeren vilde ikke gaa ind paa de af *Th. Petersen* nævnte Forhold, som han ikke tidligere havde haft Kendskab til, men mente, at *Th. Petersen* maatte erkende, at den færøske spanske Ordning ikke vilde være kommet i Stand uden dansk Medvirken.

Statsministeren fremhævede, at der jo ikke fra dansk Side var større Interesse i at importere Luksusvarer fra Spanien, og at man derfor ved Ordningen havde gjort en Indsats for Færøerne, der fra Danmark havde importeret Nødvendighedsartikler.

Dam nævnte, at den Form, hvorunder de sidste Forhandlinger i London var foregaaet, havde været tilfredsstillende. Man havde der ved givet Færingerne fornøden Bistand fra det danske Udenrigsministeriums Side samtidig med, at Færingerne havde faaet Lejlighed til selv at forebringe deres Aufiggender.

Udenrigsministeren var glad ved at høre Dams Udtalelser om Forhandlingerne i London. *Th. Petersen* havde imidlertid ikke haft samme Mening, idet han i London havde kritiseret, at den danske Generalkonsul havde taget Ordet paa Forhandlingernes første Dag.

Th. Petersen tilskrev Forhandlingernes senere tilfredsstillende Forløb netop den Kritik, som han havde fremsat.

Joh. Poulsen vilde mene, at Sambandspartiet vilde svigte sine Opgaver, hvis det lagde sin Politik an paa en saadan Maade, at Dan ansaa den for tilfredsstillende.

Mødet hævet. Kl. 15,50.

Arup.

Mandag den 25 3 46.

Fortroligt Mödereferat.

Nr. 14.

Samtlige Forhandlere og tilforordnede med Undtagelse af Amtmand Hilbert var tilstede.

Statsministeren nævnte de forskellige Samtaler, der var ført siden sidste Møde. Indenfor den danske Delegation havde man nu udarbejdet det fremlagte Forslag af 25—3—46. Dette Forslag er efter min personlige Mening mere vidtgaaende, end det paa forskellige Punkter er forsvaret set fra et dansk Synspunkt, men jeg har højet mig udfra Ønsket om at naa til en Ordning, som vi kan blive enige om.

Statsministeren foretog derfor en nøjagtig Gennemgang af hele Forslaget.

Ministeren gik ud fra, at de forskellige Spørgsmaal nu var saa gennemdrøftede, at Partiernes Ordførere var i Stand til straks at udtale sig.

Poul Petersen vilde gerne have, at det færøske Pas — der omtales i Pkt. 11 — fik det samme Udseende, som det havde haft under Krigen. Paa Omslaget staar „FÖROYAR“ under „DANMARK“, og i Passet staar „FÆRING“ under „DANSK“, men ikke i Parantes.

Statsministeren og *Udenrigsministeren* ansaa ikke en saadan Ændring af Pkt. 11 for afgørende, idet det var et rent teknisk Spørgs

maal. Men af praktiske Hensyn maatte Trykket bevares med de nævnte Ord i det nuværende indbyrdes Størrelsesforhold.

Djurhuus nævnte, at der i sin Tid havde været Uenighed i Lagtinget om, hvorvidt „Fræring“ skulde have staaet i Parentes, men efter at Ordningen nu havde været benyttet i et Par Aar, vilde han ikke have noget imod den ønskede Ændring. Pkt. 11 blev herefter formuleret i Overensstemmelse med Poul Petersens Ønske.

Th. Petersen kunde vedrørende Pkt. 13 ikke gaa med til, at Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol skulde forblive Statsfunktioner. Vi er med Socialdemokraterne enige om, at Postvæsen og Fyrvæsen er noget af det første, vi skal overtage.

Dam foretog en Sammenligning af Regeringens nuværende Forslag med de tidligere fremsatte færøske Ønsker.

Jeg kan tiltræde Indledningen.

Hvorfor kan man ikke gaa med til Folketlokkens Formulering af Pkt. 1 om, at „Færøernes Stilling indenfor Riget opretholdes som hidtil“, der jo ingen Realitetsforskel indeholder i Sammenligning med Regeringens Forslag. Vi Socialdemokrater nærer intet Ønske om at staa udenfor Grundloven, men vi ser den gerne ændret, for at vi derved i Realiteten kan opnaa, hvad vi ønsker.

Skal vi vælge mellem de to Formuleringer, foretrækker vi Folketlokkens Formulering, fordi vi sammen med dem har Flertal i det færøske Folk. Vi mener, at vi er omfattet af den danske Grundlov, og at Folketlokkens Formulering dækker dette Synspunkt.

Vi accepterer Pkt. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10 samt Pkt. 11 i den i Dag foretagne Redaktion.

Th. Petersen kunde ikke tiltræde Formuleringen af Pkt. 12 vedrørende, at Afgørelsen træffes af „Medlemmerne af Landsnævnet“. Hvorfor har man anvendt denne Formulering?

Finansministeren: Det er for at sikre Samarbejdet mellem Rigsombudsmanden og Landsnævnet. Nævnte som Eksempel Praksis i Arbejds- og Forligsnævnet.

Dam: Vi accepterer Pkt. 12 i den nuværende Form. Vedrørende Pkt. 13 ønsker vi, at den generelle Ret til at overtage de færøske Anliggender ogsaa skal omfatte Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol, medens Spørgsmaalet om Præster og Lærere kan udskydes til Behandlingen af Loven. Jeg kan ikke afgøre, hvorvidt internationale Aftaler forhindrer Overgangen af de nævnte Anliggender, men dette Spørgsmaal kan formentlig udsættes til Afgørelse, naar Loven skal udarbejdes.

Vi accepterer Punkterne 13 og 14.

Der er saaledes Enighed om det væsentlige. Hvad der staaar tilbage, skulde man nok kunne enes om. Hvorfor kan man da ikke anvende Folketlokkens Formulering af Pkt. 1? Naar vi kan acceptere Folketlokkens Formulering, har vi tilsammen Flertal for denne Ordning. Jeg henstiller til Samhandspartiet og Regeringen at gaa med hertil.

Th. Petersen: Man kender vor principielle Stilling. Vi har ikke arbejdet paa dette Forslag som en endelig Ordning, men har ønsket en Grndlovsændring med en Lovgivningsmagt for Lagtinget under videre Rammer end efter Forslaget.

Vi ønsker, at der i Pkt. 2 indføjes en Bestemmelse om, at „Spørgsmaalet om en Grndlovsændring holdes åbent“. Vi er af praktiske Grunde stærkt interesserede i at faa lovfæstet vort nuværende System, indtil en endelig Ordning kan træffes.

Dan vilde ogsaa gerne have det under Underudvalgsmøderne drøftede Stk. 2 i Pkt. 2 optaget i Forslaget eller eventuelt en Skrivelse fra Ministeriet af samme Indhold.

Djurhuus har haft den Opfattelse, at man under disse Forhandlinger skulde søge at skabe en Ordning, som kunde skabe Ro paa Færøerne. Jeg har ikke tænkt mig, at vi arbejdede paa at etablere en foreløbig Ordning.

Poulsen og jeg ønsker en Formulering, der klart udtrykker, hvad der faktisk menes med de enkelte Punkter. Udfrå disse Betragtninger skal jeg tillade mig at fremkomme med efterfølgende Bemærkninger, idet der kan henvises til det i Brev af G. D. anførte:

Forstaar Pkt 8 saaledes, at man med Udtrykkene „lovgivningsmæssig og anordningsmæssig Karakter“ ønskede at give Lagtinget de fornødne Beføjelser med Hensyn til Skatteretten.

Vi er ikke meget glade for Pkt. 12 i dets nuværende Form. Vi vil gerne bevare Landsnævnet som Institution, men vi ønsker gerne, at Landsraadet var et egentligt fælles Forvaltningsorgan.

Foreslog en ændret Formulering af Pkt. 12, som i højere Grad gav Udtryk for Sambandspartiets Ønsker.

Vi vil dog ikke lade Overenskomsten strande paa dette Punkt.

Jeg gaar ud fra, at Ansættelsen af Statstjenestemænd i Pkt. 13 sker ved Landsstyret og ikke gennem Lagtinget.

Statsministeren: Der er jo forskellige Partier i den færøske Lagtingsdelegation, men selv om Partierne er enige, er der jo ogsaa Hensynet til Danmarks Interesser.

Jeg er meget betænkelig ved Pkt. 12 dels, fordi det administrativt er upraktisk, men dels og navnlig, fordi det ser ud, som om Pkt. 12 gaar ud fra, at man ikke kan samarbejde, skønt vi netop med Ordningen tilsigter et godt Samarbejde.

Vedrørende Pkt 13 vil jeg sige, at vi ligesaa godt nu kan fastslå, at man ikke regner med, at vi senere kan gaa med til at overdrage de deri nævnte Funktioner til Lagtinget, og det vilde derfor ikke være heldigt at give Pkt. 13 en Form, som ikke klart gav Udtryk for, hvad vi mener.

Vedrørende Pkt. 1 mener jeg, at hvis Færøerne vil blive ved Danmark, bør det udtrykkes saaledes, at det ikke kan misforstås, og det samme gælder, hvis Færingerne ønsker at udskille sig af det danske Rige.

Folkeflokkens Formulering af Pkt 1 kan misforstås. Hvad mener

man med, at den statsretlige Stilling opretholdes som hidtil? Er det ikke muligt at indlægge forskellige Fortolkninger i dette Udtryk?

Poul Petersen anser det for muligt, at Folketlokkens Formulering kan fortolkes forskelligt, men den maa anses som en resigneret Tolerering af den nuværende Ordning og dermed en Fortolkning, som de færøske Vælgere muligvis kan stemme for.

Statsministeren: Vi ønsker ikke en formel Tilslutning, men et reelt Ønske om Samhörighed med Danmark, og uden en saadan Realitet i Forhandlingerne har det ingen Hensigt at søge at naa til en Ordning.

Finansministeren bemærkede overfor Dam, at Ministeren af Poul Petersens Skrift om Færøernes statsretlige Stilling var blevet bestyrket i, at Folketlokkens Formulering var egnet til at misforstaaes, fordi Poul Petersen i sit Skrift havde udtrykt det Synspunkt, at Udviklingen siden 9. April 1940 havde bragt Færøerne udenfor Grundloven.

Th. Petersen mente, at Statsministeren havde Ret i den Betragtning, at Pkt. 12 var formuleret, som om man ikke kunde taale hinanden, men man burde netop udfærdige Kontrakter der blev oprettet i Ven-skabelighed, saa de ogsaa kunde holde, hvis man ikke fortsat forblev Venner.

Erindrede om, at Island ogsaa siden 1850 havde haft eget Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskerikontrol, uden at dette havde været hindret af internationale Overenskomster. Det kan jo godt være, at man fra dansk Side ønsker disse Funktioner som Rigsfunktioner, men er det nødvendigt, at vi her ligefrem skal bekræfte, at disse Funktioner ikke kan blive færøske.

Jeg tror ikke, at den færøske Befolkning vil acceptere Regeringens Formulering af Pkt. 1. Jeg mener ikke, at vor Formulering sigter paa Tiden siden 9/4 1940. Med Udtrykket „indenfor det danske Rige“ har vi strakt os meget langt, nemlig til Status quo i den statsretlige Stilling.

Andr. Möller: Er det Folketlokkens Standpunkt, at man vil acceptere denne Ordning, men forbeholder sig at rejse Spørgsmaalet om en radikal Ændring ved Grundlovsforandring?

Th. Petersen bekræftede dette.

Udenrigsministeren: Jeg tror ikke, at der er uovervindelige Vanskeligheder med Hensyn til de internationale Forpligtelser vedrørende Postvæsen og Fyrvæsen, derimod med Hensyn til Fiskerikontrol i Henhold til Oslo-Traktaten.

Nævnte om sit personlige Forslag: Fiskerikontrollen forbliver under Staten. Der kan ved Lov træffes Bestemmelse om, at Fyrvæsen og Postvæsen overgaar til færøsk Administration.

Th. Petersen nævnte, at der under den dansk-islandske Forbundslov uden at skabe internationale Konflikter havde hersket den Ordning, at Island selv havde udført Fiskerikontrol samtidig med, at Danmark formelt varetog Fiskerikontrollen i de islandske Farvande.

Udenrigsministeren bekræftede Rigtigheden af det saaledes anførte.

Dam: Forholdet er altsaa efter Folkeflokkens Formulering af Pkt. 1, saaledes som den er blevet fortolket her i Dag, det, at vi statsretligt ser bort fra den midlertidige Ordning. Vi udgaar fra Situationen i 1939 og siger i Folkeflokkens Formulering kun, hvad vort Parti altid har sagt, nemlig at vi ønsker at forblive i Rigsfællesskab med Danmark.

Folkeflokkens Standpunkt giver udtryk for Tvivl om, hvorvidt Grundloven i sin Tid legallt er blevet sat i Kraft paa Færøerne, men Partiets Repræsentanter har faktisk indstillet sig paa den ved Grundlovens faktiske Gyldighed paa Færøerne skabte Tilstand og er ved deres Formulering parat til at fortsætte paa denne Maade.

Det er ikke logisk at sige, at man ikke vil gaa med til en Formulering af Pkt. 1, som blot bekræfter det bestaaende faktiske Forhold.

Naar Statsministeren har givet klart Udtryk for, at han ikke vil overdrage de i § 13 nævnte Funktioner til Lagtinget, udgaar man naturligvis derved en unødigt Diskussion. Det er logisk, men det er Regeringens Standpunkt til Pkt. 1's Formulering ikke.

Vi Socialdemokrater har ikke noget mod Regeringens Formulering, men den bringer os i Mindretal, og mine Bestrebelser gaar ud paa at skabe en samlet Indstilling. Fløjene i et Kompromis man jo altid resignere. Hvis vi kommer hjem helt enige, vilde hele Forholdet mellem Danmark og Færøerne blive meget bedre. De færøske Bebrejdelser mod Danmark vilde formindskes og forsvinde.

Statsministeren: Fra dansk Side har vi ogsaa advist en meget betydelig Resignation, og med Hensyn til Pkt. 13 har vi ment ligesaa godt nu at kunne sige, hvordan vi til sin Tid vil se paa det.

Folkefloks-Formuleringen af Pkt. 1 giver efter min Mening ikke Udtryk for det samme som vor Formulering.

Finansministeren kan ikke se, at Folkeflokken ikke kan bevare sit principielle Standpunkt om, at det er forkert, at Færøerne i sin Tid kom ind under Grundloven af 1849, selv om man gennemfører Regeringens Formulering af Pkt. 1.

Poul Petersen: Jo, fordi Regeringens Formulering betyder, at vi accepterer et Synspunkt, som vi principielt er Modstandere af.

Finansministeren og *Dam* og *Poul Petersen* var enige om, at hvis man i Folkeflokkens Formulering indføjede Ordene „før 1940“, vilde man tilstrækkelig klart give Udtryk for den Fortolkning af Formuleringen, som man fra begge Sider var enige om.

Th. Petersen kunde ikke gaa med hertil, fordi en Del af de Love, der er gennemført siden 1940, bør bekræftes ved den Ordning, som man nu er ved at etablere.

Poulsen gør opmærksom paa, at den færøske Folketingsmand dog tidligere har stemt for Grundloven.

Statsministeren vilde mene, at naar der ikke kunde opnaas Enighed om Overenskomstens Bestemmelser, var der ikke Anledning til at fortsætte Forhandlingen.

Dam vilde dog foreslaa, at man overvejede Tilføjelsen.

Udenrigsministeren foreslaar følgende Formulering af Pkt. 1: „Færøerne udgør som hidtil en Del af Danmarks Rige med samme statsretlige Stilling som før 1940.“

Th. Petersen: Vor Formulering gik ud paa, at vi overhovedet intet ønskede at udtale, og jeg har stadig en lille Tvivl om, at mit Parti vil acceptere den af Udenrigsministeren foreslaarde Formulering.

Statsministeren: Min udtrykkelige Forudsætning er, at der bestaar et Samhørsforhold, ellers er der ingen Værdi i Ordningen. Og jeg nærer stadig Tvivl om, at denne Formulering dækker dette, at man hører under Grundloven.

Udenrigsministeren nævnte, at Grundloven jo ikke blev ophævet, fordi Færingerne ikke accepterede Grundloven.

Der blev herefter fremsat en Del korte Bemærkninger om Udenrigsministerens Formulering. I denne Diskussion deltog Statsministeren, Udenrigsministeren, Th. Petersen, Dam m. fl.

Th. Petersen: Det maa jo blive Lagtinget, der endelig afgør denne Sag.

Statsministeren: Vi mener, at en Folkeafstemning er nødvendig. Hvis der ikke kommer et Flertal for Ordningen, maa Følgen være, at Færøerne bliver selvstændige.

Udenrigsministeren vilde dog mene, at en Forkastelse af denne Ordning ikke nødvendigvis maatte medføre en Adskillelse. Hvis Lagtinget enstemmigt vedtager Ordningen, bør der vel ikke være nogen Afstemning.

Statsministeren: Hvis en Forkastelse af Ordningen ikke skulde medføre en Adskillelse, vilde vi jo kunne blive ved at forhandle. Der skal jo dog være et Grundlag, som begge Parter kan acceptere, og hvis det ikke kan fremskaffes, kan vi i Længden ikke fortsætte denne Tilstand.

Udenrigsministeren: Ved en Forkastelse af Forslaget maa Konsekvensen vel nærmest være, at man falder tilbage til Ordningen før 1940, saaledes at Amtsstillingen opretholdes.

Djurhuus: Vi mener, at den nuværende Affattelse af Punkt 1 er den bedste, men det er muligt, at vi kan gaa med, naar der indsættes „før 1940“.

Poulsen: Hvis vi ikke naar til et Resultat, maa vi saa ikke vende tilbage til Stillingen før 1940? Den nuværende Ordning er jo grundlovsstridig.

Statsministeren: Jeg har ikke tænkt mig den Mulighed, at hvis vi ikke kan blive enige om denne Ordning, at Færøerne saa vil blive ved Danmark paa et ringere Grundlag.

Oregaard ønskede Udenrigsministerens Formulering af Pkt. 1: selv om Forslaget ikke blev accepteret, fordi Vælgerne bedre vilde kunne acceptere denne Formulering.

Man drøftede derefter Betydningen af og Formerne for Folkeafstemninger.

Statsministeren vilde mene, at der maatte ske et Valg mellem Regeringens Tilbud og fuld Adskillelse, medens

Finansministeren vilde mene, at denne Ordnings Forkastelse maatte medføre, at man talte tilbage paa Ordningen før 1940.

Dam var ængstelig for en Folkeafstemning, hvorved Afgørelsen blev truffet paa en øjeblikkelig Stemning. Jeg er meget nedtrykt over, at vi er kommet saa langt uden at være blevet enige.

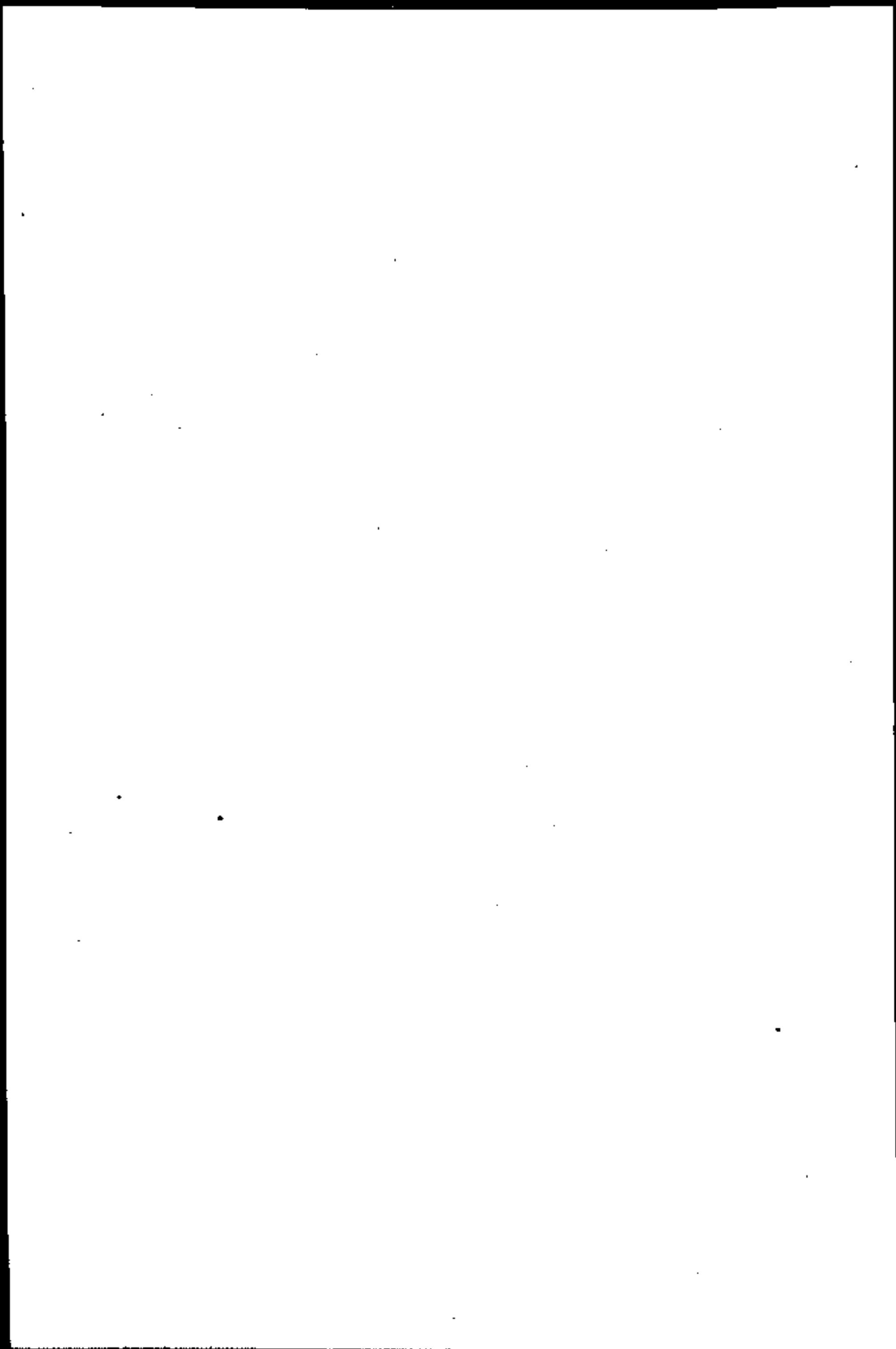
Ogsaa *Poulsen* og *Djurhuus* var kede af dette Resultat.

Poulsen: Der er intet Grundlag for en videre Forhandling, hvis Grundloven ikke fra Færøsk Side anses for at gælde for Færøerne. Herover maa det færøske Folk udtale sig.

Poul Petersen: Vort Parti har bestemt sig for at medvirke ved en Mellemløsning, og det har vi bestræbt os paa at opnaa. Men man maa ikke misforstaa vor Stilling, som vi principielt opretholder. Vi anser det for ønskeligt ved en Grundlovsændring at skabe den nødvendige Forudsætning for et godt Forhold mellem Danmark og Færøerne.

Forhandlingerne afsluttedes med, at *Departementchef Andr. Möller* fremlagde Resultatet af Underudvalgets Indstilling vedrørende Finansieringen af de færøske Skibskøb.

Mødet hæved Kl. 19,00.

Nevndarálit

løgtingsmáli nr. 1/1946:

Stjórnarskipan Føroya.

Í eykatingsetuni desember 1945 samtykti Føroya Løgting at taka móti innbjóðing frá dansku stjórnini til samráðingar um skipanina av Føroya stjórnarlígu viðurskiftum í framtíðini. Eftir hesi samtykt hevur 7-manna-nevnd frá tinginum verið til samráðingar í Keypmannahavn frá januar til mars 1946. Ilvat ið er farið fram undir hesum samráðingum sæst av teimum skjølum frá tingingarnevndini, ið eru lögð fyrri tingið og av tí munuliga orðariti, ið er til prentingar og vil verða viðheft løgtingstíðindi.

Málið hevur verið til viðgerðar á tingi og er víst til 7-mannanevnd, ið hevur býtt seg í triggjar minnilutar.

Mindretallet *A. Samuelson* og *Hans Iversen* skal bemærke:

Af det for Delegationens Møder i København førte Referat, og efter hvad der forøvrigt er fremkommet fra Regeringens Side, er det uomtvisteligt at Regeringen, ved det Forslag denne har fremsat, har strakt sig til den yderste Grænse for at skabe Ro paa Færøerne med Hensyn til den nationale Strid.

Sambandspartiet, der har haft meget store Betænkkeligheder ved Regeringens Eftergivenhed, vilde dog maaske, saafremt de to andre Lagtingspartier havde accepteret Regeringens Tilbud, ogsaa stemme for Tilbudet for at tilvejebringe roligere politiske Forhold, idet Partiet meget gerne ser den nationale Strid paa Færøerne bilagt, forudsat dette kan ske ved Bevarelsen af Færøingers Statsborgerskab i det danske Rige og inden for Rigshedens Rammer.

Da det nu er aabenlyst, at de to andre Lagtingspartier, der har haft Krav fremme om en Ændring af Øernes Styrelsesform, ikke ønsker at modtage dette meget vidtgaaende Tilbud fra Regeringen, men kræver en radikal Ændring af dette, maa Mindretallet meget beklage at Regeringen har strakt sig saa vidt som den har, uden at opnaa andet end et Afslag fra færøsk Side.

Mindretallet er af den Opfattelse, at det nu maa være Regering og Rigsdag, der skal tage Stilling til, hvorvidt der skal afholdes Folkeafstemning, eller hvad der forøvrigt skal ske. Mindretallet mener, at Vælgerfolket samtidig bør faa Lejlighed til at udtale sig om Hovedspørgsmaalet, Op-
løsning af Forbindelsen mellem Færøerne og det øvrige Kongerige. Mindre-
tallet maa dog være af den Formening, at en Forkastelse i Lagtinget af
Regeringens Tilbud, maa medføre, at Øernes Styrelsesform herefter, indtil
anden Ordning er truffen, bliver som før 9. April 1940. Saafremt der dog
skulde blive Tale om en Nyordning, skal Mindretallet tillade sig at fore-
slaa efterfølgende Ordning, svarende til den Stilling, Sambandspartiets Med-
lemmer af Delegationen har indtaget under Forhandlingerne i København.

Minnilutin P. M. Dam og Jacob E. Jacobsen setir fram serstakt minnilutaálit.

Minnilutin Thorstein Petersen, R. Rasmussen og A. Sørensen skal gera hesar viðmerkingar:

Fyri 9. apríl 1940 vóru Føroyar í eini amtsstøðu. Serliga skal ávisast, at henda støða innibar:

1. at alt umboðsvaldi var danskt; hvussu trupult tað mangan var hjá fólki her heima, at flestu mál máttu fara burtur av landinum fyri at verða avgjört av monnum, ið ikki vóru serkønir í føroyskum viðurskiftum, nýtist okkum ikki at føra prógv fyri.
2. at alt lóggávvaldið var danskt; eisini her tað sama; aftaná at Føroya Løgting hevði viðgjørt eitt mál, og landsins kosni menn høvdu samtykt eitt uppskot sum var neyðugt fyri land okkara, so vórðu tað nógv støð, sama mál skuldi umhugsast afturat. Fyrst hjá einum amtsmanni í Føroyum, síðani hjá donsku stjórnini og teirra í donsku viðurskiftum serkønu monnum, og endiliga hjá danska ríkisdegi, áðrenn lógreglan kom í gildi. Mangan kom málið aftur til tingið frá einum av hesum stovnum, og mangan varð tað broytt frá tíngsins avgerð, áðrenn tað var vorðið lóg.
3. at einasta góðfíkna flaggið var tað danska. Okkara skipatloti mátti sigla undir donskum merki, og hevði tað kortini ikki altíð so tespiligt.
4. at Danir færdur allar samráðingar við útheimin fyri okkum. Øll føroysk skip máttu virka veiðuna til saltfisk, tí einans nøkur hundrad tons vórðu okkum býtt av ísfiskakvota; hvønn týðning hetta hevði fyri allar føroyingar, vita vit.

Umstøðurnar gjørdu, at vit í apríl 1940 komu undir onnur kor. Minnilutin skal her ikki koma inn uppá tað stýrslag, ið tá kom í gildi her á landi, men einans visa á,

1. at landsnevnd Føroya Løgtings fekk lut í umboðsvaldinum, hóast tað kanska væl kundi verið meira munagóðan part,
2. at lógir kundu samtykkjast her á landi, og verða settar skjótt í gildi, uttan at fara burtur í onnur lond til eftirkanningar,
3. at tað føroyska flaggið var tað einasta, ið okkara skip nýttu, og
4. at støðan viðvíkjandi loyvi til at landa fisk í útheiminum er so broytt,

sum hon kann verða, meðan eisini vit — sjálvt um tað er lítið — hava og hava haft umboðsmenn og umboðsnevndir til at samráðast við aðrar tjóðir um føroyskar vinnuspurningar.

Bardagin kom at enda í mai 1945, og nú er eitt ár umliðið. Enn er tað ásannað frá øllum partum, at tað stýrslag, ið kom í gildi í 1940, má standa við, til ein onnur skipan kemur í lag, samsvarandi Føroya fólks vilja og samsvarandi tí frælsisanda fyrri allar tjóðir smáum sum stórum, sum vann sigur í tí bardaga, Føroyar við sínum virki á sjónum tóku lut í.

Nú hava samráðingar verið við Danir um, á hvønn hátt nýggj stýrisskipan kann fáast í lag. Teir ymisku tingflokkar hava sett fram síni uppskot undir hesum samráðingum, eins og danska stjórnin hevur sagt frá síni hugsan. Um tað uppskot, ið danska stjórnin nýliga hevur sent tinginum, skal minnilutin vísa á, at hetta má fatast sum tað longsta stjórnin heldur seg kunna ganga, tá teir eru bundnir av dansku grundlógini. Hvussu ein nýskipan kann fáast í lag við góðan samvirkan millum ta dansku og ta føroysku tjóðina eftir tað grundlógin ikki longur er sett sum mark fyrri Føroya frælsi hava ikki verið samráðingar um, men danskir stjórnarlimir hava sagt seg vera til reiðar at taka upp tilíkar samráðingar, um tað føroyska fólkið — við fólkaatkvøðu — vísir, at meiriluti er í fólkinum fyrri tilíkar skipan.

Minnilutin skal vísa á, at hetta uppskot frá stjórnini eftir okkara hugsan ikki inniber

1. umboðsvald á føroyskum hondum, si grein 12 við uppskot um eina ógvuliga óhandiga umboðsskipan undir danskari leiðslu,
2. löggávuvaldið er framvegis hjá danska ríkisdegi, si grein 2 og 8,
3. tað føroyska flaggið hevur ikki fingið tann rætt, tað eigur, nemliga at vera einasta flagg á føroyskum skipum, si grein 4, og
4. tann rættur til at sleppa at vera uppi í undir samráðingum við útlendið, sum er skotin upp í grein 15, gevur eftir minnilutans hugsan ikki vissu fyrri, at tað verða Føroyingar, ið koma at taka samráðingar sjálvir har, teir halda tað vera neyðugt.

Eisini eru aðrar greinir í uppskot stjórnarinnar, ið minnilutin ikki kann taka undir við, men hesar fyra høvuðsreglurnar eru tær eftir okkara hugsan mest umráðandi. Minnilutin mælir tinginum til at samtykkja, at Føroya Løgting ikki kann taka undir við stjórnaruppskotinum.

Stýrisskipanin frá 1940 kann ikki verða standandi uppá óvissa tíð, og neyvan man finnast nógv fólk í Føroyum, sum kann hugsa sær at fara aftur undir tað stýrslagið, sum var undan 1940. Tað ræður tí tingmonnum um, at finna vegin fram til tann stýrishátt, sum hevur flest fólk í Føroyum aftanfyrri seg, og sum kann verða grundarlagi undir Føroya lands framtíð til gagn og framburð fyrri fólkið, ið her býr.

Hvussu eigur henda framtíðarleið at vera? Minnilutin má eftir úrslitinum av seinastu valum halda, at Føroya fólk ynskir eina stjórnarstöðu í góðari samju við Danir, men fríari enn tað danska stjórnaruppskotið mælir til. Kortini má minnilutin ásanna, at ikki er altíð savandi eftir einum lögtingsvali, hvar ofta verður valt eftir monnum, og so mangt ymiskt kemur uppi leikin. Fyri at fáa leiðbeining um tað grundarlag, Føroya fólk ynskir lagt undir komandi samráðingar við Danir, mælir minnilutin tinginum til

at samtykkja almenna atkvøðugreiðslu um hvussu støðan eigur at verða lögð til rættis. Atkvøða einans fyri ella ímóti stjórnaruppskotinum heldur minnilutin ikki at geva ta neyðturviligu leiðbeining, og setur hann tí fram uppskot um, at veljararnir sleppa at atkvøða um teir ynskja framtíðarstøðuna lagda:

- 1) nærri støðuni fyri 1940 enn stjórnaruppskotið,
- 2) ta leið stjórnaruppskotið vísir á,
- 3) fíari enn stjórnaruppskotið vísir, ella
- 4) loysing Danmarkar og Føroya millum.

Mangan hevur verið framhildið, at Føroya fólk eigur at fáa loyvi at taka støðu til spurningin «Samhørigheð» ella «Loysing» og eisini undir viðgerðini av hesum máli hevur hetta verið borið uppá mál, so sjálvt um valini í fjør tykjast at benda tann vegin, at ein meiriluti av Føroya fólkum ikki ynskir øll bond til Danmark kvett, men ynskir eitt gott samvirki millum hesar báðar tjóðir, so heldur minnilutin, at tað er beint at geva fólkum høvi til, eisini at vísa hvussu nógv ynskja øll bond millum londini loyst.

Minnilutin skal vísa til tað uppskot, sum okkara partamenn, í Danmark, hava sett fram um nýskipan av Føroya stjórnarlígu støðu, sí blaðsíðu 33 til 35 í teimum prentaðu skjølum frá samráðingunum. Vit seta hetta uppskot fram fyri tingið til atkvøðugreiðslu sum eitt tingingargrunðarlag fyri framtíðarstøðuna.

Um hetta uppskot skuldi fallið, ynskja vit til leiðbeining við fólkaatkvøðugreiðsluna og við komandi tingingar, at seta fram uppskot um at samtykkja, at í samráðingum um stjórnarstøðuna eigur at verða hildið fast um, at neyðugt er, at vit í Føroyum fáa:

1. Umboðsvaldið á føroyskum hondum í øllum føroyskum málum, samsvartandi tí ráðharraskipan, onnur lond hava,
2. Lóggávuveldi hjá Føroya Løgtingi í øllum føroyskum málum,
3. Føroyskt flagg sum einasta flagg á øllum skipum í Føroyum, og
4. Fullan rætt til at samráðast við onnur lond og gera sáttmála við onnur lond í teimum málum, tingið heldur hetta vera neyðugt, eins og rætt til at senda umboðsmenn til onnur lond at umboða okkum har.

Sum støðan nú er, at stæðgur er komin í samráðingarnar um Føroya framtíðar stjórnarskipan, má minnilutin halda fram, at skundað má verða undir at fáa endaliga avgerð í hesum umráðandi máli. Um tað skuldi hent, at øll hesi uppskoti, eisini uppskotið um fólkaatkvøðugreiðslu, falla á tingi, so setur minnilutin fram uppskot um, at Løgtingið verður heimsent og nýval útskrivað, tí tá hevur hetta sitandi Løgting víst, at tað er neyðugt, at fólkid tekur til orða, tá eingin samtykt kann uppnáast á sitandi tingi.

Uppskot:

Frå minnilutanum (*A. Samuelsen og Hans Iversen*):

Som Forhandlingsgrundlag angaaende Færøernes fremtidige statsretslige Stilling vedtages:

1.

Færøerne udgør som hidtil en Del af Danmarks Rige og omfattes af Danmarks Riges Grundlov. Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egenart gennemføres for Færøerne de Særregler, som angives i de efterfølgende Punkter.

2.

Denne Ordning fastlægges ved en efter Forhandling med Lagtinget gennemført Lov inden for Grundlovens Rammer.

3.

Færøerne repræsenteres i Rigsdagen med mindst 2 Medlemmer. Saalænge Rigsdagen er delt i de to nuværende Ting, har Færøerne to Repræsentanter i Folketinget og en Repræsentant i Landstinget.

4.

Dannebrog er som Rigsflag Rigets Symbol og skal som saadant anvendes af Statens Tjenestemænd, Institutioner og Statens Fartøjer paa Færøerne, medens Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer paa Færøerne har Ret til at anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag, samme Ret har Fartøjer hjemmehørende paa Færøerne.

5.

Det færøske Sprog anerkendes sammen med Dansk til Anvendelse i Skole og Kirke, i Administrationen og som Lov- og Retsprog med de Begrænsninger, som følger af praktiske Hensyn og Hensynet til Rigets Enhed.

6.

Alle paa Færøerne hidtil gældende Love, Anordninger, Bekendtgørelser, Kundgørelser o. s. v. forbliver i Kraft, indtil de ændres eller ophæves af den dertil efter Nyordningen kompetente Myndighed.

7.

Direkte Skatter paa Færøerne udskrives som Skat til Landskassen (Lagtinget) eller Skat til Kommunen. De nærmere Bestemmelser herom, derunder om, hvem der er skattepligtig, hvorledes og med hvilke Beløb, Skatterne skal paalignes og opkræves, gives af Lagtinget, dog at Beskatningsreglerne ikke paa noget væsentligt Punkt maa stride mod Principperne i den almindelige danske Skattelovgivning.

Indirekte Skatter og Afgifter fastsættes af Lagtinget og tilfalder Landskassen.

8.

Der tillægges Lagtinget Myndighed til at give Retsforskrifter og andre Bestemmelser ogsaa med Hensyn til Skatternes Udskrivning og Anvendelse, for særlige færøske Anliggender, hvis Ordning ikke medfører Udgifter for Statskassen og ikke berører Riget iøvrigt. Ved den i Punkt 2 omtalte Lov angives det nærmere, hvilke Omraader Lagtinget overtager.

9.

De af Rigets Myndigheder udfærdigede Love m. v. skal først kunne gøres gældende paa Færøerne, efter at Lagtinget har haft Lejlighed til at udtale sig derom, eventuelt med de af Forholdenes Natur flydende Ændringer. Undtagelse fra denne almindelige Regel, maa dog gøres for Grundloven, Finanslove, Love om Statslaan og andre Love, der efter deres egen Karakter ikke kan være undergivet en saadan Begrænsning, eller hvis Ikraftsættelse af Ministeren skønnes ikke at kunne afvente Lagtingets Udtalelse.

10.

Efter Rigets Bevillingsmyndigheders Bestemmelse gives der som hidtil paa Finansloven Bevillinger til sociale og kulturelle Formaal, til Erhvervenes Ophjælpning, Havnes og Vejbygning og lignende.

11.

Ved Udfærdigelse af dansk Pas og Nationalitetsbevis for Færinger kan indføjes «Færing» efter «Dansk» og «Føroyar» efter «Danmark».

12.

Forvaltningen paa Færøerne forestaas af et Landsstyre, bestaaende af en af Kongen valgt Formand (Rigsombudsmanden) en af Lagtinget valgt Næstformand samt Lagtingets Landsnævn paa 3 Medlemmer, valgt af Lagtinget ved Forholdstalsvalg. Denne Forvaltning omfatter baade de Omraader, der er bestemt ved Rigets Lovgivning, de særlige Bevillingsomraader og de af Lagtingets Bestemmelsesret omfattende Omraader.

13.

Rigsombudsmanden, Dommeren, Politimesteren, Sysselmandene og deres Medhjælpere er ansat af Staten. Postvæsen, Fyrvæsen og Fiskeriskontrol forbliver Statsfunktioner. Med Hensyn til Folkekirkens Præster og Lærere i det færøske Skolevæsen har det sit forblivende ved den nuværende Ordning.

14.

Der søges ved Stats- og færøsk Finansiering oprettet en færøsk Kreditinstitution til Erstatning af Kreditforeningen og til Forvaltning af den offentlige Udlåansvirksomhed paa Færøerne.

15.

Der aabnes Mulighed for direkte Medvirken fra færøsk Side ved Afslutning gennem Udenrigstjenesten og Handelsaftaler, der særligt er af Interesse for de færøske Erhverv, navnlig Fiskeriet.

Frá minnilutanum (*Thorstein Petersen, R. Rasmussen og A. Sørensen*):

- A. Føroya Løgting kann ikki samtykkja uppskotið danska stjórnin hevur framborið tann 27. mars 1946 sum grundarlag fyri stjórnarstöðuni í framtíðini.
- B. Sum tingingargrundarlag fyri Føroya framtíðar stjórnarstöðu verður samtykt:

1.

Færøernes historiske Ret til suverænt at træffe Bestemmelse om deres fulde Selvstændighed, naar og saafremt det færøske Folk maatte ønske dette, anerkendes.

Færøernes Forhold til Danmarks Rige bestemmes paa Grundlag af Overenskomst.

2.

Færøernes Lagting har Lovgivnings- og Bevillingsmyndighed i færøske Anliggender.

De nærmere Regler fastsættes ved en sætlig færøsk Forfatningslov.

3.

Forvaltningen af de færøske Anliggender (jfr. 2) varetages af et af Lagtinget paa parlamentarisk Grundlag valgt og overfor dette ansvarligt Landsnævn.

De nærmere Regler fastsættes ved Forfatningsloven.

4.

Danmarks Højesteret udøver den højeste Domsmyndighed paa Færøerne. De nærmere Regler for Domsmyndigheden paa Færøerne ordnes ved Lov.

5.

Rigets Interesser paa Færøerne varetages af en af Kongen befuldmægtiget (kongsfulltrúin).

Han har i Embeds Medfør Adgang til Lagtinget og Ret til der at tage Ordet, men uden Stemmeret.

De nærmere Regler for hans Embedsvirksomhed fastsættes ved Lov.

6.

Færøernes Interesser i Danmark varetages af en af Lagtinget befuldmægtiget (løgtingsfulltrúin).

Han har i Embeds Medfør Adgang til Rigsdagen og til der at tage Ordet i Sager vedrørende Færøerne, men uden Stemmeret.

De nærmere Regler for hans Embedsvirksomhed fastsættes ved Lov.

7.

Saa ofte det anses nødvendigt sammentræder et Udvalg bestaaende af Kongens befuldmægtigede paa Færøerne, Lagtingets befuldmægtigede i Danmark, to (een) Repræsentant(er) for henholdsvis den danske Regering og Lagtingets Landsnævn for at diskutere og gøre Indstilling henholdsvis

til Rigsdagen og Lagtinget om Lovforslag, der anbefales gennemført vedrørende Fællesanliggender.

Disse Møder afholdes saavidt muligt skiftevis i København og i Tórshavn.

8.

Ordningen af Møntvæsenet vedbliver at være den hidtil gældende.

Færøernes Lagting har Ret til straks at oprette en Landsbank, der faa Eneret til at udgive færøske Pengesedler og i Forbindelse med et oprettet Valutaraad at ordne Handel med fremmed Valuta.

De nærmere Regler for Sedlernes Fundering og Bankens Virksomhed iøvrigt fastsættes ved Lov.

9.

Ordningen af Udenrigsvæsenet forbliver som hidtil.

Lagtingets befuldmægtigede (jfr. 6) fungerer ved Udenrigsministeriet som Kommitteret og raadgivende i færøske Sager.

Saaframt Lagtinget maatte ønske paa egen Bekostning at udsende Delegerede til at føre Forhandlinger om særlige færøske Forhold, eller i Udlandet at sætte særlige Erhvervsrepræsentanter, kan dette ske efter nærmere Aftale med Udenrigsministeren.

Disse Delegerede kan faa tillagt Ret til at afslutte Erhvervsaftaler med fremmede Nationer; saaframt Lagtinget maatte ønske dette.

Mellemstatlige Overenskomster, som Danmark herefter maatte indgaa er ikke forpligtende for Færøerne uden vedkommende færøske Mynigheders Samtykke.

10.

Indtil Færøerne maatte beslutte paa egen Bekostning helt eller delvis selv at overtage Fiskeriinspektionen indenfor færøsk Søomraade, udøves denne af Danmark under dansk Flag.

11.

De til dansk Statsborgerret hidtil knyttede Rettigheder og Forpligtelser bibeholdes med de Forbehold og Ændringer der maatte anses nødvendige bl. a. i Lov om Skibes Registrering, Fremmedlovgivningen m. v. som følger af Færøernes Ret til eget Flag.

Herom vil der senere være at afslutte særlig Overenskomst.

12.

Andre Anliggender end de foran nævnte, som er af Betydning for Danmark og Færøerne, saasom Samfærdselsvæsenet, Handels- og Toldsager, Søfart, Postvæsen, Fyrvæsen, Telegraf- og Radiotelegrafvæsen, Retsplejen, Maal og Vægt m. v. ordnes nærmere ved Overenskomst mellem Regeringen og Lagtinget.

Iøvrigt fremhæves følgende færøske Anliggender, som straks overtages.

Næringsvæsenet, Fyrvæsenet, Postvæsenet, Kirke- og Undervisningsvæsenet, Apotekervæsenet, Sundhedsvæsenet, Samfærdselsvæsenet, Kommunal- og Eattigvæsenet, Sociallovgivningen m. v.

13.

Inden 2 Aar fra denne Overenskomsts Dato bliver det nærmere efter Forhandling at fastsætte, hvorledes det skal forholdes med alle finansielle Anliggender mellem Danmark og Færøerne. Regler herom og om Færøernes Andel i Omkostningerne ved Varettagelse af Fællesanliggender vil være at fastsætte ved Lov.

14.

Kundgørelse Nr. 1 af 9. Maj 1940 om Bestemmelse om midlertidig Styrelsesform paa Færøerne forbliver i Kraft, indtil de paa Grundlag af nærværende Overenskomst vedtagne Bestemmelser træder i Kraft.

C. Tá ið okkara stjórnarstøða verður nýskipað, verða hesi sjónarmið at halda fast um sum ófrávikilg:

1. Umboðsvaldið á føroyskum hondum í øllum føroyskum málum, samsvarandi tí ráðharraskipan, onnur lond hava.
2. Lóggávuveldi hjá Føroya Løgtingi í øllum føroyskum málum.
3. Føroyskt flagg sum einasta flagg á øllum føroyskum skipum, og
4. Fullan rætt at samráðast við onnur lond og gera sáttmála við onnur lond í teimum málum, tingið heldur hetta vera neyðugt, eins og rætt til at senda umboðsmenn til onnur lond at umboða okkum har.

D. BESTEMMELSER

om

Folkeafstemning angaaende Færøernes fremtidige statsretlige Stilling.

§ 1.

Inden 15. September 1946 afholdes Folkeafstemning paa Færøerne angaaende Øernes fremtidige statsretlige Stilling. Dagen for Afstemningen fastsættes af Lagtingets Landsnævn.

De Spørgsmaal, der forelægges Vælgerne bliver ved Landsnævnets Foranstaltning at offentliggøre mindst 8 Uger før den fastsatte Afstemningsdag.

§ 2.

Ret til at deltage i Afstemningen har enhver, der paa den Dag Afstemningen finder Sted, har fyldt sit 21de Aar og iøvrigt opfylder Betingelserne for Valgret til Lagtinget, jfr. Løtingsloven § 2, saaledes som den er affattet ved § 6 i Lov Nr. 88 af 15. Marts 1939, dog at Personer, der er født udenfor Færøerne og ikke har haft fast Bopæl paa Øerne fra Tiden før 9. April 1940 er undtagne, uanset at de iøvrigt opfylder Valgbetingelserne.

ÁSETANIR

um

fólkaatkvøðu viðvíkjandi Føroya framtíðar ríkisrættarstöðu.

§ 1.

Áðrenn 15. september 1946 verður fólkaatkvøða í Føroyum viðvíkjandi oyggjanna framtíðar ríkisrættarstöðu. Dagurin tá atkvøðan fer fram verður ásettur av landsnevnd løgtingsins.

Teir spurningar, ið verða at leggja fyri veljararnar, verða av landsnevndini at kunngera í minnsta lagi 8 vikur undan ásetta atkvøðudegnum.

§ 2.

Rætt til at luttaka í atkvøðuni hevur hvør tann, sum á atkvøðudegnum hevur fyllt 21 ár og annars uppfyllir treytirnar fyri valrætti til løgtingið, sbr. § 2 í løgtingslógini, sum hon er broytt við § 6 í lóg nr. 88, 15. mars 1939, tó at fólk, ið eru borin í heim uttanfyri Føroyar og ikki hava haft fastan bústað í oyggjunum frá tíðini undan 9. apríl 1940, eru undantikin, tó at tey annars uppfylla valtreytirnar.

§ 3.

Ingen kan udøve Stemmeret uden at være optagen paa nedennævnte Valglistor.

Ved Afstemningen finder iøvrigt Anvendelse Reglerne i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting som ændret senere med følgende Ændringer:

1. Den i Lagtingslovens § 11, Stk. 1, foreskrevne endelige Opgørelse i hver Valgkreds foretages af Valgnævnet senest paa Ugedagen efter Afstemningen.
2. Kommunalbestyrelserne udfærdiger i Tiden fra 1. Juni til 15. Juni 1946 nye Valglistor, der fremlægges til Eftersyn i Tiden fra 17. Juni til 27. Juni 1946, begge Dage indbefattet. Klager om Listerne skal fremsættes senest 1. Juli 1946. Fremkomne Klager skal paakendes af Kommunalbestyrelserne inden 6. Juli 1946.

Afskrift af de fornyede Valglistor udsendes til Valgnævnene inden 15. Juli 1946.

3. Søfolk samt Personer, der har midlertidigt Arbejde udenfor Færøerne har Adgang til at deltage i Afstemningen efter Reglerne i Folketingsvalglovens §§ 44-54.

De for Folketingsvalg foreskrevne Stemmesedler m. v. anvendes. Stemmeafgivningen sker ved, at Vælgeren paa Stemmesedlen skriver det Tal, som svarer til Nummeret paa det Spørgsmaal, som han vil stemme for.

Stemmesedlen er ugyldig, naar det ikke med Sikkerhed kan afgøres, hvilket Punkt Vælgeren har villet give sin Stemme, eller naar der er paaført Stemmesedlen anden end vedkommende Tal.

4. Foruden de i Punkt 3 nævnte Personer kan nedennævnte Personer afgive Stemme paa tilsvarende Maade, forsaavidt de paa gældende paa Afstemningsdagen er forhindret i at give Møde paa Afstemningsstedet:

§ 3.

Eingin kann atkvøða uttan at verða skrivaður á niðanfyri umrøddu vallistum.

Annars verða nýttar viðvíkjandi atkvøðuni reglurnar í lóg nr. 124, 28. mars 1923, um Føroya Løgting, sum seinri broytt við hesum broyttum:

1. Tann í § 11, stk. 1, í løgtingslógini fyriskipaði endaliga eftirkannan í hvørjum valdømi verður valnevndin at útinna seinast vikuðagin eftir atkvøðudegnum.
2. Kommunustýrini lata í tíðarskeiðinum frá 1. juni til 15. juni 1946 gera nýggjar vallistar, ið verða framlagdir til eftirhyggingar í tíðarskeiðinum frá 17. juni til 27. juni 1946, báðir dagar uppiroknaðir. Kærað má verða um listarnar seinast 1. juli 1946. Kommunustýrini skulu innan 6. juli 1946 taka avgerð um innkomnar kæror.

Avrit av teimum nýggju vallistunum verða at senda valnevndunum innan 15. juli 1946.

3. Sjómonnum eins og fólki sum er í bráðfengis starvi uttanfyri Føroyar er loyvt at luttaka í atkvøðuni eftir reglunum í fólkatingsvallógini §§ 44-54.

Til valið verða nýttir teir atkvøðuseðlar o. a., sum fyriskipað er at nýta til fólkatingsval. Atkvøðugreiðslan fer fram á tann hátt, at veljarin skrivur á atkvøðuseðilin tað talið, sum svarar til nummarið á tí spurningi, hann vil atkvøða fyri.

Atkvøðuseðilin er ógyldugur, tá ið ikki við vissu kann verða avgjørt, hvørjum punkti veljarin hevur vilja givið sína atkvøðu ella tá ið er skrivað annað á atkvøðuseðilin enn viðkomandi tal.

4. Umframt tey í 3 punkti nevndu fólki kunnu niðanfyri nevndu fólkgreiða atkvøðu á tilsvareandi hátt, um so er at teimum á atkvøðudegnum berst frá at koma til staðar á atkvøðustaðnum:

- a. Patienter paa Sygehuse og Sanatorier, saaledes at en ved Sygehuset eller Sanatoriet ansat Læge eller en Statstjenestemand bekræfter Stemmeafgivningen.
- b. Andre syge Personer, saaledes at en Læge, en Statstjenestemand eller en af Sysselmanden dertil udpeget troværdig Person bekræfter Stemmeafgivningen og Grunden til, at den paagældende er forhindret i at give Møde paa Afstemningsstedet.
- c. Personer, der paa Færøerne har Arbejde eller deltager i Undervisning paa en Plads uden for den Kommune, hvor de er optaget paa Valglisten, forsaavidt Arbejdet eller Undervisningen er paabegyndt efter 1. Juli 1946 d. v. s. efter Udløbet af den ovenfor angivne Frist, inden hvilken den paagældende ved Klage kunde begære sig optaget paa Valglisten i sin midlertidige Opholdskommune.

§ 4.

Afstemningen foregaar skriftlig ved Afgivelse af dertil trykte Stemmesedler. Paa hver Stemmeseddel skal følgende Spørgsmaal tydelig være trykt over hinanden, adskilte ved en trykt vandret Streg:

- a. Sjúklingar á sjúkrahúsum og sanatorium á tann hátt, at ein við sjúkrahúsið ella sanatoriið skipaður lækni ella statstænastumaður váttaf atkvøðugreiðsluna.
- b. Onnur sjúk fólk, á tann hátt at ein lækni, ein statsembættismaður ella eitt av sýslumanninum til tess ávíst álitandi fólk váttaf atkvøðugreiðsluna og orsakina til, at viðkomandi berst frá at koma tilstaðar atkvøðustaðnum.
- c. Fólk, sum í Føroyum eru í starvi ella luttaka í undirvísing á plássi uttan fyri ta kommunu, har tey eru sett á vallistan, um so er, at starvið ella undirvísingin er byrjað eftir 1. juli 1946, t. v. s. eftir ta omanfyri nevndu tíðarfreist, sum avvarandi hevur, til við kærnu at kunna krevja seg settan á vallistan í sínari bráðfengis dvalarkommunu.

§ 4.

Atkvøtt verður skrivliga við nýtslu av hartil prentaðum atkvøðuseðlum. Á hvørjum seðli verða hesir spurningar greitt prentaðir yvir hvørjum øðrum, sundurbýttir við prentaðari beinari striku:

I. Ynskja tygum Føroya framtíðar stjórnarstøðu nærri støðuni undan 9. apríl 1940 enn danska stjórnaruppskotið?

II. Ynskja tygum danska stjórnaruppskotið sett í gildi?

III. Ynskja tygum Føroya framtíðar stjórnarstøðu friari enn danska stjórnaruppskotið?

IV. Ynskja tygum loysing Danmarkar og Føroya millum?

Stemmeafgivningen sker derved, at den, der stemmer for et Punkt, sætter Kryds ved dette.

Atkvøðugreiðslan fer fram á tann hátt, at hann, ið atkvøðir fyri einum punkti, setir kross við hetta.

§ 5.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

§ 5.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

E. Um petti D ikki verður samtykt av tinginum setir sami minniluti uppskot um:

Løgtingið avger, at nýval eigur at fara fram, eftir teinum í lógnum ásettu reglum. Líknandi reglur sum samtyktar í 1945 um valrætt fyri sjúklingar o. a. verður givið landsnevndini uppi hendi at samtykkja tingsins vegna.

Et Mindretal (*A. Samuelson og Hans Iversen*) skal, idet iøvrigt henvises til de af os tidligere fremsatte Bemærkninger, stille følgende Ændringsforslag til Mindretallets (*Thorstein Petersen m. fl.*) Forslag Punkt D:

ad § 2: Paragraffen affattes saaledes:

Rett til at deltage i Afstemningen har enhver, der paa den Dag, Afstemningen finder Sted, har fyldt sit 21. Aar og iøvrigt opfylder Betingelserne for Valgret til Lagtinget, jfr. Lagtingslovens § 2, saaledes som den er affattet ved § 6 i Lov Nr. 88 af 15. Marts 1939.

Rætt til at luttaka í atkvøðuni hevur einhvør, sum á atkvøðudegnum hevur fyllt 21 ár og annars uppfyllir treytirnar fyri valrætti til lögtingið, sbr. § 2 í lögtingslógini, sum hon er broytt við § 6 í lóg nr. 88 15. mars 1939.

Et Flertal (*A. Samuelson, Hans Iversen, P. M. Dam og Jacob E. Jacobsen*) stiller følgende Ændringsforslag til Mindretallets (*Thorstein Petersen m. fl.*) Forslag Punkt D:

ad § 3: Paragraffens Punkt 3 affattes saaledes:

Søfolk samt Personer, der har midlertidigt Arbejde udenfor Fæstøerne har Adgang til at deltage i Afstemningen efter Reglerne i Folketingsvalglovens §§ 44—54. Dog skal Afstemningen foregaa skriftlig ved Afgivelse af de i nærværende Bestemmelser § 4 omhandlede trykte Stemmesedler, saaledes at Stemmeafgivningen sker derved, at den, der stemmer for et Punkt, sætter Kryds ved dette.

Sjómenn eins og fólk, sum er í bráðfengis starvi uttanfyri Føroyar, er loyvt at luttaka í atkvøðuni eftir reglunum í fólkatingsvallógini §§ 44—54. Tó skal atkvøðan fara fram skrivliga við nýtslu av teim prentaðu atkvøðuseðlum, ið umrøddir eru í § 4, so at atkvøtt verður á tann hátt, at hann, ið atkvøður fyri einum punkti, setur kross við hetta.

ad § 4: Paragraffen affattes saaledes:

Afstemningen foregaar skriftlig ved Afgivelse af dertil trykte Stemmesedler. Paa hver Stemmeseddel skal følgende Spørgsmaal tydelig være trykt, adskilte ved en trykt vandret Streg:

I. Ønsker De den danske Regerings Forslag sat i Kraft?

II. Ønsker De Færøerne løst fra Danmark?

Stemmeafgivningen sker derved, at den, der stemmer for et Punkt, sætter Kryds ved dette. Stemmesedlen er ugyldig, naar det ikke med Sikkerhed kan afgøres, hvilket Punkt Vælgeren har villet give sin Stemme, eller naar der er paaført Stemmesedlen andet end et Kryds.

Atkvøtt verður skrifliga við nýtslu av hartil prentaðum atkvøðuseðlum. Á hvørjum seðli verða hesir spurningar greitt prentaðir, sundurbýttir við prentaðari beinari striku:

I. Ynskja tygum danska stjórnaruppskotið sett í gildi?

II. Ynskja tygum loysing Danmarkar og Føroya millum?

Atkvøðugreiðslan fer fram á tann hátt, at hann, ið atkvøður fyri einum punkti, setir kross við hetta. Atkvøðuseðlin er ógyldugur, tá ið ikki við vissu kann verða avgjørt, hvat punkt veljarin hevur vilja givið sína atkvøðu, ella tá ið er skrivað annað á atkvøðuseðlin enn ein krossur.

Á Løgtingi, tann 9. mai 1946.

Th. Petersen. R. Rasmussen. A. Samuelsen. Jacob E. Jacobsen.

Hans Iversen. A. Sørensen. P. M. Dam.

Minnilutaálit

i

løgtingsmáli nr. 1/1946:

Stjórnarskipan Føroya.

Minnilutin (*J. E. Jacobsen* og *P. M. Dam*) heldur fram:

Føroyar liggja nú at kalla í stjórnarloysi.

Tann stjórnarskipan, ið kriggsumstøðurnar bóru við sær, var bert fyribils, soleingi kriggið stóð á og gjørði skilnað millum Danmark og Føroyar. Henda stjórnarskipan kann sjálvandi ikki halda fram óbroytt. Kønir menn vilja eisini verða við, at hon viðvíkjandi skipanar og handlingarmegi síni er steðgað ella kanska rættari sagt storknað.

Hetta gongur ikki.

Okkara fólk kann ikki liva undir einari stjórnarskipan, ið leggur ein storkna yvir okkara löggávu og skipanarlív her á landi.

Her má broyting í, skjót broyting.

Okkara samfelag má aftur verða ein livandi vera, sum landsins kosnu álitismenn hava høvi til at laga og skapa samsvarandi fólksins krav.

Vit mugu nú beinan vegin fáa eina nýggja stjórnarskipan, sum okkara fólk kann liva undir. Fólk okkara krevur tað.

Tað var við hesum kravi, við hesum endamáli í hyggju, at ríkisstjórnin bað tingið um at senda umboðsmenn til Danmarkar at samráðast við hana.

Samráðingar eru farnar fram. Teir føroysku samráðingarmennirnir eru afturkomnir, og úrslitið av hesum samráðingum er millum annað tað uppskot til stjórnarskipan, sum nú liggur á tingborði frá ríkisstjórnini.

Minnilutin vil við tað sama siga, at stjórnarskipanaruppskotið frá ríkisstýrinum ber nógv gott í sær og gongur í viðum føri ynskinum hjá meirilutanum í Føroyum á mæti.

Hetta takka vit fyri.

Tað eru fó føri í uppskotinum, sum ikki eru eftir vild, men munu utin á ríkisstjórnaruppskotinum og eini semingarstöðu hjá meirilutanum í Føroyum tykist ikki at vera av principiellari náttúru og ikki so stóru, at tað er ómøguligt at vinna yvir honum og koma til eina snara og endiliga semju millum Danir og Føroyingar um eina stjórnarskipan, sum kann verða báðum þertum til sóma og at gagni.

Í ásannan av, at so er, loyvir minnilutin sær at seta fram seming-
aruppskot, ið góðtekur høvuðsdráttin í ríkisstjórnar uppskotinum, og sum
eru samsvarandi ta semingarstöðu, sum umboðsmenn fyri fólkaflokkin og
sjálvstýrisflokkin á tingi eins og fyri javnaðarmenn vóru samdir um undir
samráðingunum niðri í Keypmannahavn.

Hetta minnilutans semingaruppskot hevur tó tikið uppi seg nakrar
fáar broytingar í mun til tað semingarstöðuna, sum nevndi meirluti av
teini føroysku samráðingarmonnum í Keypmannahavn komu til. Hesar
broytingar eru gjørdar fyri at gera uppskotið greiðari, so tær møguligu
misskiljingar, sum semingaruppskotið í Keypmannahavn kundi borið í sær,
eru burturtiknar.

Minnilutin hevur longu í Keypmannahavn borið fram íva um
gagnið í einari fólkaatkvøðu til greiðu av stjórnarspurninginum. Ein tilík
atkvøða heldur minnilutin einans kann fara fram sum ein spurning um
Føroyingar vilja vera í ávísun stjórnarfelagi við Danar ella standa leysir
sum eitt sjálvstöðugt ríki. Hesiu spurningur tykist minnilutanum ikki at
vera frammi í dag, tí einans ein lítill partur av Føroyingum hava kunna-
gjørt loysingarstöðu, meðan meginparturin av fólkinum innan fyri allar
flokkar tykist meira ella minni greitt at hava hug til stjórnarfelagsskap við
Danmark. Men fast eingin meirluti fyri einum semingaruppskoti, heldur
minnilutin, at so má takast til eina fólkaatkvøðu um stjórnarskipanarupp-
skotið frá ríkisstýrinum ella loysing, tí eitt úrslit má fáast.

Best hevði verið og ynskiligast, at allir føroyskir partaflokkar góð-
tóku saman við ríkisstýrinum eina felags stöðu, og soleiðis heilt gjørdu av
við ta longu og ta drúgvu og ofta beisku stjórnartrætu, sum hevur farið
fram í Føroyum.

Tað er minnilutans fasta trúgv, at semingaruppskotið, sum sett
verður fram her, ber møguleika í sær, og er so verðið, at tað kann nýtast
uttan stórar broytingar sum grundarlag fyri einari tilíkari felags stjórnar-
stöðu, við tað, at hetta uppskot tekur øll bond burtur og gevur rúm fyri
øllum møguleikum, og harvið Føroya fólki í samráð við danastjórn rætt
til eina og hvørja tíð í góðari semju at fáa tað stjórnarlag, sum partarnir
ásanna er best hóskandi til at skapa góð viðurskifti og samvinnu Dana
og Føroyinga millum, og sum gevur Føroya fólki hitt hollasta og besta
fíggarliga og mentunarliga úrtakið.

Uppskot til tingingargrundarlag.

1.

Færøernes statsretlige Stilling inden for det danske Rige opret-
holdes som hidtil.

Under Hensyn til det færøske Folks nationale og sproglige Egen-
art gennemføres for Færøernes Styre de Særregler, som angives i de efter-
følgende Punkter.

Det anerkendes, at det færøske Folk har historisk Ret til suverænt
at træffe Bestemmelse om den fulde Selvstændighed, naar og saafremt det
færøske Folk maatte ønske det.

2.

Denne Ordning fastlægges ved en efter Forhandling med Lagtin-
get gennemført Lov inden for Grundlovens Rammer.

Regeringen vil i Forbindelse med Ændring af Grundloven søge at
optage Bestemmelser i denne, der giver Færøernes Lagting Lovgivnings-

magt paa alle Omraader, som omfattes af Bemyndigelsesloven, og som iøvrigt fastslaar Færøernes særlige Stilling og denne nye Ordning.

3.

Færøerne repræsenteres i Rigsdagen med mindst 2 Medlemmer. Saalænge Rigsdagen er delt i de nuværende to Ting, har Færøerne 2 Repræsentanter i Folketinget og 1 Repræsentant i Landstinget.

4.

Det færøske Flag anerkendes som særligt Flag for Færøerne. Medens Statens Tjenestemænd, Institutioner og Fartøjer paa Færøerne udelukkende anvender Rigsflaget, har Lagtinget, kommunale og private Institutioner samt private Personer paa Færøerne Ret til at anvende enten Rigsflaget eller det færøske Flag, samme Ret har Fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne.

5.

Det færøske Sprog anerkendes sammen med Dansk til Anvendelse i Skole og Kirke, i Administrationen og som Lov- og Retssprog med de Begrænsninger, som følger af praktiske Hensyn.

6.

Alle paa Færøerne hidtil gældende Love, Anordninger, Bekendtgørelser, Kundgørelser o. s. v. forbliver i Kraft, indtil de ændres eller ophæves af den dertil efter Nyordningen kompetente Myndighed.

7.

Direkte Skatter paa Færøerne udskrives som Skat til Landskassen (Lagtingsskat) eller Skat til Kommunen. De nærmere Bestemmelser herom, herunder om hvem der er skattepligtige, hvorledes og med hvilke Beløb Skatterne skal paalignes og opkræves, gives af Lagtinget, dog at Beskatningsreglerne ikke paa noget væsentligt Punkt maa stride mod Principperne i den almindelige, danske Skattelovgivning.

Indirekte Skatter og Afgifter fastsættes af Lagtinget og tilfalder Landskassen.

Lagtinget har Beføjelsen til at raade over disse Indtægter.

8.

Der tillægges Lagtinget Myndighed til at give Retsforskrifter og andre Bestemmelser af Lovgivningsmæssig eller anordningsmæssig Karakter for særlige færøske Anliggender, hvis Ordning ikke medfører Udgift for Statskassen og ikke berører Riget. Ved den i Punkt 2 omtalte Lov angives det nærmere, hvilke Omraader Lagtinget straks overtager, og der aabnes Mulighed for, at Lagtinget under de givne Betingelser senere kan overtage yderligere i Loven nærmere angivne Omraader.

9.

De af Rigsmyndighederne udfærdigede Love m. v. skal først kunne gøres gældende paa Færøerne, efter at Lagtinget har haft Lejlighed til at

udtale sig derom, eventuelt med de af Forholdets Natur flydende Ændringer. Undtagelse fra denne almindelige Regel maa dog gøres for Grundlove, Finanslove, Love om Statslaan og andre Love, der efter deres egen Karakter ikke kan være undergivet en saadan Begrænsning, eller hvis Ikraftsættelse af Ministeren skønnes ikke at kunne afvente Lagtingets Udtalelse.

10.

Efter Rigets Bevillingsmyndigheders Bestemmelse gives der som hidtil paa Finanslovens Bevillinger til sociale og kulturelle Formaal, til Erhvervenes Ophjælpning, Havne og Vejbygning o. lign.

11.

Ved Udfærdigelse af dansk Pas og Nationalitetsbevis for Færingere indføjes «Færing» efter «Dansk» og «Føroyar» efter «Danmark».

12.

Forvaltningen er underlagt et Raad (Landsstyret) bestaaende af Rigsombudsmanden som Formand og Lagtingets Landsnævn paa 4 Medlemmer. Landsnævnets Formand, der vælges af Lagtinget, er Landsstyrets Næstformand.

Under Behandling af de Sager, der alene angaar de Omraader, som i Henhold til Punkt 2 er lagt til Lagtinget, præciderer Landsnævnets Formand og Afgørelsen træffes af Landsnævnet, medens Rigsombudsmanden har Ret til at deltage i Forhandlingerne. I Tilfælde af Stemmелighed i Landsnævnet er Formandens Stemme afgørende.

I Sager, der alene angaar den statsretlige Forvaltning, træffes Afgørelsen af Rigsombudsmanden, medens Landsnævnets Medlemmer har Ret til at deltage i og kræve Forhandling om disse.

Alle andre Sager afgøres af det samlede Landsstyre.

13.

Rigsombudsmanden, Dommeren og Politimesteren og deres Medhjælpere er ansat af Staten. Ansættelse af Tjenestemænd henlægges til Landsstyret.

14.

Der søges ved Stats og færøsk Finansiering oprettet en færøsk Kreditinstitution til Erstatninger af Kreditforeninger og til Forvaltning af den offentlige Udlaansvirksomhed paa Færøerne.

15.

Der aabnes Muligheder for direkte Medvirken fra færøsk Side ved Afslutning gennem Udenrigstjenesten af Handelsaftaler, der særlig er af Interesse for de færøske Erhverv, navnlig Fiskeriet.

1.

Føroya statsrættliga støða innan fyri hitt danska ríki verður sum higartil. Av tí, at tað føroyska fólkið tjóðskaparliga og málsliga er sermerkt verður fyri Føroyar at seta í gildi tær serreglur, sum eru settar í eftirfylgjandi pøttum.

Váttað verður, at hitt føroyska fólkið hevur søguligan rætt til óheft at avgera viðvíkjandi fullari sjálvstøðu, tá og í fall tað ynskir tað.

2.

Henda skipan verður at skrásetast við einari í samráðing við lögtingið gjørdari lóg innan fyri grundlógarmarkið.

Ríkisstýrið vil í samband við broyting av grundlógini royna at fáa sett í hana ásetanir, ið geva Føroya lögtingi lóggávuveld í øllum økjum, sum liggja innan fyri heimildar lóganna, og sum annars skrásetir Føroya serligu støðu og nýskipan.

3.

Føroyar verður umboðaðar á ríkisdegi við í minnsta lagi 2 limum. Soleingi ríkisdagurin er býttur í núverandi tvínum ting, hava Føroyar 2 umboðsmenn á fólkatingi og 1 umboðsmann á landstingi.

4.

Hitt føroyska flaggið verður góðkent sum serligt flagg fyri Føroyar. Meðan tæmastumenn, stovnar og før statsins í Føroyum bert nýta ríkisflaggið, hava lögtingið, kommunalir og privatir stovnar eins og privatir persónar í Føroyum rætt til at nýta annað hvørt ríkisflaggið ella hitt føroyska flaggið; sama rætt hava før, sum eiga heimstað í Føroyum.

5.

Føroyskt mál verður góðtikið saman við danskum máli til nýtslu í skúla og kirkju, í umsitingini eins og sum lógar- og rættarmál við teirri avmarking, ið stendst av praktiskum lagi.

6.

Allar lógir, fyriskipanir, lýsingar, kunngeranir o. s. v., sum eru í gildi, verða framvegis í kraft til tess tær verða broyttar ella avtiknar av teim til tess sambært nýskipanini settu fullbúnu myndugleikum.

7.

Beinleiðis skattur í Føroyum verður at áleggja sum skattur til landskassan (løgtingsskattur) ella skattur til kommununa. Tær nærru ásetanir um hetta verða gjørdar av lögtinginum, harundir viðvíkjandi hvør, ið er skattskyldugur, hvussuleiðis og í hvørjari hædd skattarnir skulu verða álagdir og kravdir. Kortini skulu skattareglurnar ikki í nøkrum munandi sniði ganga ímóti teim príncippum, sum liggja undir teirri vanligu dansku skattalóggávu.

Óbeinleiðis skattur og avgiftir ásetast av lögtinginum og fara í landskassan.

Lögtingið hevur heimild at ráða yvir hesum inntøkum.

8.

Givið verður lögtinginum myndugleika at geva rættforskriftir og aðrar ásetanir av lóggávuligum og fyriskipanarligum sniði fyrri serlig færøysk viðurskifti, har fyriskipanin ikki ber við sær útreiðslur fyrri statskassan og ikki nerverar ríkið. Við henni undir petti 2 nevndu lóg verður nærri sagt, hvørji øki lögtingið beinan yvirtekur, og møguleiki verður givin fyrri, at lögtingið undir teim givnu treytum seinri kann yvirtaka enn fleiri í lógini nærri nevnd øki.

9.

Tær av ríkismyndugleikunum gjørdur lógir o. a. skulu fyrst kunna setast í gildi í Føroyum aftaná, at lögtingið hevur haft høvi til at geva teim ummæli sítt, møguliga við teim broytingum, ið standast av viðurskiftanna natúru. Undantak frá hesari vanligu reglu megu tó verða gjørd fyrri grundlógir, fíggjarlógir, statsláanalógir og aðrar lógir, sum sambært teirra snið og lyndi ikki kunnu koma inn undir tílíka avmarking, ella sum sambært ráðharrans metan ikki kunnu biða eftir lögtingsins ummæli.

10.

Sambært ásetanir av ríkisjáttanarmyndugleikum verður sum higartil á fíggjarlógini givið játtanir til social og mentunar endamál til uppbyggjan av vinnulívinum og byggjan av havnum og vegum o. t.

11.

Við skrivan av danskum passi og nationalitetsprógvi til Føroyingar verður sett «Færing» aftaná «Dansk» og «Føroyar» aftaná «Danmark».

12.

Umsitanin er lögð undir eitt ráð (landsstýrið) við ríkisumboðsmanninum sum formanni og lögtingsins landsnevnd uppá 4 limir. Landsnevndarformaðurin, ið verður valdur av lögtinginum, er næstformaður í landsstýrinum.

Undir viðgerðini av teim málum, sum einans viðvíkja teim økjum, sum sambært petti 2 eru lögð undir lögtingið, ferir landsnevndarformaðurin forsæti, og avgerðin verður tikin av landsnevndini, meðan ríkisumboðsmaðurin hevur heimild til at luttaka í samráðingunum. Verður atkvøðugjavnin í landsnevndini, er formannsins atkvøða avgerandi.

Í málum, sum bert viðvíkja teirri statsrættsligu umsitan, tekur ríkisumboðsmaðurin avgerðina, meðan limir av landsnevndini eiga rætt til at krevja og luttaka í viðgerð av málunum.

Øll onnur mál verða at avgera av tí samlaða landsstýrinum.

13.

Ríkisumboðsmaðurin, dómarin og fútin og teirra hjálparmenn verða ásettir av statinum. Ásetan av statstænastumönnum verður lögð undir landsstýrið.

14.

Roynt verður við stats og færøyskari finansieran at gera ein færøyskan kreditstovna í staðin fyrri kreditfeløg. Hesin stovni umsitur lánvirkið hjá tí almenna í Føroyum.

Gjört verður möguligt hjá Føroyingum at fáa beinleiðis meðvirkan, tá ið gjøgnum uttanríkistænastuna verður gjørdur handilssáttmáli, sum hevur serliga interessu fyri tað føroyska vinnulívið, í fyrstu syftu fiski vinnuna.

ad 1.

Forhandlingerne om Styrelsesformen gik ud fra Tiden før 1940, hvilken Opfattelse deltes af samtlige Medlemmer i Regeringens og Lagtingets Delegation, jvnf. Th. Petersens Udtalelse Side 5 i 14. Referat fra de mundtlige Forhandlinger med Regeringsdelegationen.

Sidste Stykke udtrykker præcist det Tilsagn, som Regeringen i sit Forslag giver det færøske Folk om, at Samhørigheden skal baseres paa fuld Frihed og Selvbestemmelsesretten.

ad 2.

Det færøske Flertal har givet et utvetydigt Udtryk for Ønsket om Erholdelse af Lovgivningsmagt for Lagtinget paa alle de Omraader, som man fra færøsk Side overtager det fulde økonomiske og administrative Ansvar for. Da Grundlovens nuværende Ordlyd ikke tillader dette er det nødvendigt, at man fra dansk Side positivt giver Færingerne et bindende Tilsagn om Bistand til Ændring af Grundloven saaledes, at der i Grundloven sikres Færøernes Lagting Lovgivningsmagt, Stadfæstelse eller Legalisering af den Frihed og Ret til Selvstyre som den nye Ordning byder Færøerne.

ad 3.

Det er paakrævet, at man fra færøsk Side sikter sig den største Indflydelse paa Rigsdagens Behandling af alle Fællessager. Den hidtidige Ordning med en færøsk Rigsdagsmand har givet Mulighed for en ensidig partipolitisk Indflydelse, en Mangel, som afhjælpes ved at give de to største Partier Repræsentation i Rigsdagen, hvilket selvfølgelig giver Rigsdagen en mere alsidig færøsk Fremstilling af de færøske Syns- og Standpunkter.

ad 4.

Flaget anerkendes som det nationale Symbol.

Denne Ordning af Flagspørgsmaalet maa anses for en tilfredsstillende Kompromisordning, idet den anerkender den enkeltes Ret til at bruge et af de to Flag, det færøske eller det danske, alt efter som vedkommendes nationale Følelser er.

ad 5.

Den fulde Ligestilling og Sikring af det færøske Sprogs og det danske Sprogs Ret og Pleje løser Sprogstriden, og giver de to Sprog den Stilling, som Hensynet til Folkets kulturelle og materielle Krav dikterer.

ad 6.

For Videreførelsen af Samfundsmaskineriet er det nødvendigt, at de hidtil gældende Love, Anordninger, Bekendtgørelser og Kundgørelser forbliver i Kraft, indtil de ændres ad lovlig Vej.

ad 7.

Færøerne opnaar herved den fulde økonomiske Selvstændighed, idet der gives Færøernes Lagting Magt til at gaa alle de i et moderne Samfund anvendelige Indtægtsveje, som er nødvendige for et Folks kulturelle, sociale og materielle Udvikling og Højnelse.

ad 8.

Her tænkes paa ved en særlig Bemyndigelseslov at give Færøernes Lagting en generel Bemyndigelse til inden for alle Omraader at overtage det økonomiske, administrative og moralske Ansvar med Ret til Udstedelse af Retsregler af lovgivningsmæssig og anordningsmæssig Karakter.

Som anført er fuld Lovgivningsmagt det, som man principielt ønsker. Men dette kan ikke opnaas uden ved Ændring af Grundloven, hvorfor Erholdelsen af nævnte Bemyndigelseslov er paakrævet, indtil man faar den under 2 ønskede Grundlovsændring.

ad 9.

Man gaar ud fra, at den danske Rigsdag og Regering vil have det som en fast Regel ikke at sætte nogen Lov i Kraft paa Færøerne uden Lagtingets Godkendelse. Undtagelsen derfra maa kun ske under Forhold, der er af en saadan Natur, at det ikke kan undgaas. Og saadanne Nødlove maa altid være midlertidige.

ad 10.

Færøernes principale Stilling maa være den selv at klare Øernes administrative, erhvervsmæssige og sociale Udgifter. Men saa længe man ikke magter denne Opgave, er det aldeles paakrævet, at man fra Staten erholder de supplerende Midler.

ad 11.

Her er bare Tale om at legalisere den allerede eksisterende Ordning, som har vist sig at være anvendelig.

ad 12.

Administrationen bliver ved denne Ordning faktisk overdraget Færøerne.

ad 13.

Medens man kan enes om at Rigsombudsmanden, Dommeren og Politimesteren og deres Medhjælpere ansættes af Staten, finder man for naturligt, at Landsstyret ansætter de øvrige Statstjenestemænd paa Færøerne, da Landsstyret maa anses for at være i Besiddelse af en større lokal Kendskab til de specifikke færøske Forholds Krav og Nature, end man gør i Danmark, og Landsstyret er derved det Organ, der bedst er i Stand til at bedømme vedkommende Personers Egnethed og Kvalifikationer til Bestridelse af de respektive Stillingers Opgaver og Pligter.

ad 14.

Saaledes som Finansieringsforholdene for Tiden er, særlig med Hensyn til den forestaaende Afhjælpning af Boligmangelen, er Oprettel-

sen af en særlig Kreditinstitution paakrævet, ligesom en Centralisering af Forvaltningen af den offentlige Udlåansvirksomhed paa Færøerne er tiltrængt.

ad 15.

Med Medvirken forstås f. Eks.:

1. Der ansættes en Færing i Udenrigsministeriet som Raadgiver i særlige færøske Anliggender.
2. Mulighed for Ansættelse af Attachéer, som er særlig godt kendt med færøske Forhold, ved danske Konsulater.
3. Ret til at ansætte særlige færøske Handels- og Erhvervsrepræsentanter i de Lande, hvor Færøerne har store Handels- og Erhvervsinteresser.
4. Ret til at udsende særlige Forhandlingsdelegationer til Lande, hvor man paa Færøerne har store Handels- og Erhvervsinteresser, for paa Færøernes Vegne at oprette særlige Kvota-, Handels- og Erhvervsoverenskomster, dog saaledes at Overenskomsterne skal godkendes af det danske Ministerium (Udenrigsministeriet).

Til 1.

Samráðingarnar um stjórnskipanarhættin ganga út frá tíðini undan 1940. Hesa fatanina vóru allir limirnir í bæði ríkisstýrisins og lögtingsins samráðingarnevnd samdir um, samanber Th. Petersens røðu síðu 5 í 14. uppritinum av teim munnligu samráðingunum við ríkisstjórnarnevndina.

Seinasta stykki sigur tað sama, sum ríkisstýrisins tilsøgn til tað føroyska fólk, at samvinnan við Danir skal byggjast á fullt frælsi og fullan sjálvavgerðarrætt.

Til 2.

Hin føroyski meirlutin hevur týðiliga framborið ynski um at fáa lögtinginum lóggávuveld í øllum økjum, har Føroyingar hava tíkið sær ta fullu fíggjarligu og umsitingarligu ábyrgd. Men tá orðafarið í grundlógini ikki loyvir hesum, er tað neyðugt, at Danir geva Føroyingum fasta tilsøgn um at vera teim til hjálpar at fáa grundlógina broytta, soleiðis at Føroya Løgting fær lóggávuveld, og at í grundlógini verður skrásett tað frælsi og tann rættur til sjálvstýri, sum í teirri nýggju skipan verður boðið Føroyingum.

Til 3.

Neyðugt er, at Føroyingar vísja sær hina størstu ávirkan av ríkisdagsins viðgerð av øllum felagsmálum. Skipanin, ið hevur verið higartil við einum føroyskum ríkisdagsmanni, bar í sær møguleikan fyri einari eintáttaðari partapolitiskari ávirkan. Hetta trotið verður bót við at geva teimum tveimum størstu flokkunum umboð á ríkisdegi, sum sjálvandi her við fáa eina meira fjølbroytta føroyska framløgu av teim føroysku hugsjónum og støðum.

Til 4.

Flaggið verður góðtikið sum tjóðskaparins tekin.

Henda skipan av flaggmálinum má haldast at verða ein nýtandi semingarskipan, hon góðtekur rættin hjá tí einstaka at nýta eitt av teimum tveimum flaggum, hitt føroyska ella hitt danska, soleiðis sum hin tjóðskaparliga kenslan nú er.

Til 5.

Hin fulla javnsetan og tryggjan av tí føroyska og danska málsins rætti og rækjan loysir málsins stríð og gevur teim tveimum málum tann sess, sum fólksins mentunarligu og fíggjarligu krøv gera neyðugt.

Til 6.

Fyri framhald av samfelagslivinum er neyðugt, at tær lógir, fyriskipanir, lýsingar og kunngeranir, sum higartil hava verið í gildi, frams vegis verða sett í gildi til tess tær verða broyttar á lógligan hátt.

Til 7.

Føroyar fáa við hesum tað fulla fíggjarliga sjálvstýri við tað, at Føroya Løgting fær megi til at fara allar inntøkuleiðir, sum eru nýtandi í einum nútímans samfelagi og sum tørvur er á at ganga fyri at fremja fólksins mentunarliga, sociala og fíggjarliga vøxtur og mennan.

Til 8.

Her verður hugsað um eina serliga heimildarlóg, ið gevur Føroya Løgtingi ein skrásettan fastan myndugleika til innan fyri øll øki í Føroyum at yvirtaka ta fíggjarligu, umsitingarligu og siðmenningarligu ábyrgd við rætti til at gera rættisreglur av lógfrøðisligari og fyriskipanligari natúru.

Sum framhildið er hitt fulla lóggávuvaldið tað, sum principielt verður ynskt, men hetta kann ikki fáast uttan við broyting av grundlógini, og er tað tí neyðugt at fáa nevndu heimildarlóg, til tess vit verða at fáa ta undir petti 2 ynsktu grundlógarbroyting.

Til 9.

Vit taka tað sum givið, at hin danski ríkisdagur og ríkisstjórn vilja hava sum fasta reglu ikki at seta nakra lóg í gildi fyri Føroyar uttan løgtingsins góðtakan. Undantøk frá hesum megu einans kunna henda í viðurskiftum, sum eru so vorðin, at tað ikki kann verða øðrvísi, og tilíkar neyðlógir megu altíð verða bráðfengis.

Til 10.

Føroya aðalstöða má verða tann, at Føroyar royna sjálvar so langt sum møguligt at greiða tær umsitingarligu, vinnuligu og socialu útreiðslur. Men so leingi vit ikki orka hesa uppgávu, er tað heilt neyðugt, at við fáa uppiskoyti frá statinum.

Til 11.

Her er einans talan um skrásetan av teirri skipan, sum longu er í gildi, og sum hevur sýnt seg at vera nýtilig.

Til 12.

Umsitanin verður við hesari skipan verunliga givin Føroyum.

Til 13.

Meðan semja kann vera um, at ríkisumboðsmaðurin, dómarin, fútin og teirra hjálparar verða settir av statinum, verður hildið natúrligt, at lands-

stýrið setir hinar statstænastumenninar í Føroyum við tað, at landsstýrið má haldast at verða betri fyri viðvíkjandi ástaðisligum kunnleika til tey serligu føroysku viðurskipti, krøv og nattúru enn menn í Danmark. Landsstýrið er soleiðis fann stovni, sum best er førur fyri at meta ávíkandi persóna dugileika og hegni til at loysa ávíkandi embæta uppgávur og skyldu.

Til 14.

Soleiðis sum figgjarviðurskiptini rætt nú eru, serliga viðvíkjandi tí at beta um búviðurskiptini, er setan á stovn av einari kreditstöðu neyðug. Eisini er trøngd til at leggja umsitanina av lánvitkinum hjá tí almenna í Føroyum í eina miðstöðu.

Til 15.

Við meðvirkan skilst t. d.:

1. Settur verður Føroyingur í uttanríkisministerið sum ráðgevandi í serligum føroyskum viðurskiptum.
2. Møguligt eigur at verða sett «attachéir», ið serkønir eru í føroyskum viðurskiptum, við dansku konsulatini.
3. Rætt til at áseta serligar føroyskar handils- og vinnulívsumboðsmenn í teim londum, har Føroyar hava stórar handils- og vinnulívsinteressur.
4. Rætt til at senda samráðingarnevndir til lond, har Føroyar hava stórar handils- og vinnulívsinteressur, til Føroyingsins vegna at gera serligar kvotas, handils- og vinnulívssáttmálar, tó soleiðis at sáttmálatnir skulu góðkennast av danska ministeriinum (uttanríkisministeriinum).

Í aðru syfti seta vit uppskot um fólkaatkvøðu um fylgjandi tveir spurningar:

- 1) Ynskja tygum danska stjórnaruppskotið sett í gildi?
- 2) Ynskja tygum loysing Danmarkar og Føroya millum?

Í stjórnarmálanevndini (P. M. Dam og J. E. Jacobsen) 4/5 1946.

P. M. Dam.

Jacob E. Jacobsen.

Ændringsforslag

til

Forslag **D** (Bestemmelse om Folkeafstemning angaaende
Færøernes fremtidige statsretlige Stilling):

Til § 1. Første Stykke, sidste Punktum, redigeres saaledes:

Dagen for Afstemningen fastsættes af Amtet efter Samraad med
Lagtingets Landsnævend.

I Lagtinget, den 10. Maj 1946.

A. Samuelsen.

Joh. M. Fr. Poulsen.

O. F. Joensen.

Tr. Samuelsen.

Hans Iversen.

Kr. Djurhuus.

Underændringsforslag

til

Ændringsforslag fra Flertallet (A. Samuelson, Hans Iversen,
P. M. Dam og Jacob E. Jacobsen) til Forslag D. § 4
(Spørgsmaal vedr. Folkeafstemningen):

Spørgsmaal 1. formuleres saaledes:

Ønsker De Regeringens Forslag sat i Kraft?
Ynskja tygum stjórnaruppskotið sett í gildi?

I Lagtinget, den 10. Maj 1946.

A. Samuelson.

Joh. M. Fr. Poulsen.

O. E. Joensen.

Tr. Samuelson.

Hans Iversen.

Kr. Djurhuus.

Greint broytingaruppskot

tingmáli nr. 1/1946: Stjórnarskipan Føroya.

Í hesum so týðningarmikla máli er støðan nú, at eitt uppskot til fólkaatkvøðu er samtykt við 12 atkvøðum av 23 limum. Undir viðgerðini er tað framhildið, at tað kann vera ivi um, hvørtítt danska stjórnin vil ganga við til eina fólkaatkvøðu uppá eitt grundarlag, sum ikki allir tingflokkar eru samdir um, ella sum tað er munagóður meiriluti fyri, og tað kann ikki sigast um tað undir 2. viðgerð samtykta uppskot.

Minnilutin (Th. Petersen, R. Rasmussen og A. Sørensen) skal ti seta fram hesi broytingaruppskot, ið vit kunnu taka undir við, fyri at fáa ta neyðturvuligu leiðbeinig til framtíðar samráðingar og avgerðir.

Í fyrstu syftu.

Í grein 4 verður atkvøðugrundarlagið broytt til:

- I. Ynskja tygum danska stjórnaruppskotið sett í gildi?
- II. Ynskja tygum Føroya framtíðar stjórnarstøðu friari enn danska stjórnaruppskotið?
- III. Ynskja tygum loysing Danmarkar og Føroya millum?

Í aðrari syftu:

- a. Í grein 4 falla burtur orðini frá «Paa hver Stemmeseddel» til «...Kryds ved dette», og «Á hvørjum seðli . . .» til «. . . Kross við hetta.»

Í staðin verður sett:

«Paa hver Stemmeseddel skal følgende Spørgsmaal tydeligt være trykt:

Ønsker De den danske Regerings Forslag sat i Kraft?

Stemmeafgivningen sker derved, at den der ønsker at stemme for skriver «Ja», og den, der ønsker at stemme imod skriver «Nej».

Á føroyskum máli:

«Á hvørjum seðli skal eftirfylgjandi spurningur verða greitt prentaður:

Ynskja tygum danska stjórnaruppskotið sett í gildi?

Atkvøðugreiðslan fer fram á tann hátt, at hann ið ynskir at atkvøða fyri skrivar «Ja», og hann, ið ynskir at atkvøða imóti skrivar «Nej».

- b. Orðini í gr. 4 «hvilket Punkt Vælgeren» verða broytt til «hvilket Standpunkt Vælgeren».

Á føroyskum máli:

«Hvat punkt veljarin» verður broytt til «hvorja støðu veljarin».

- c. Seinastu orðini «et Kryds», í gr. 4, verða broytt til «Ja eller Nej», og á føroyskum máli: «ein krossur» broytt til «ja ella nei».
- d. Í gr. 3 falla burtur orðini «der stemmer for et Punkt sætter Kryds ved dette» — «ið atkvøður fyri einum punkti setur kross við hetta.»

Í staðin fyri verður sett:

«der stemmer for Spørgsmaalet, sætter «Ja», og den, der stemmer imod sætter «Nej» . . «ið atkvøður fyri spurninginum, setur «ja», og hann, ið atkvøður imóti, setur «nei».

Á Løgtíngi, tann 10. maí 1946.

Th. Petersen.

A. Sørensen.

R. Rasmussen.

Viðgerð og atkvøðugreiðsla:

25. apríl: til 1. viðgerð.

9. maí: 2. viðgerð; atkvøðugreiðsla goymd.

10. maí fór atkvøðugreiðslan fram:

1. Javnaðarmanna uppskot til tingingargrundarlag falt 5--0.
2. Uppskot til tingingargrundarlag frá A. Samuelson og Hlaus Iversen varð afturtikið av A. Samuelson.
3. Uppskot A frá Petersen, Rasmussen og Sørensen um ikki at samtykkja stjórnaruppskotið fall 11--0.
4. Uppskot B frá Petersen, Rasmussen og Sørensen til tingingargrundarlag: Prgf. 1, 2, 3 fullu, bert 10--0; hinar prgf. hareftir burturdótnar.
5. Uppskot C frá fólkatlokkinum til 4 ófrávikilig sjónarmið um stjórnarstöðuna fall, 10--0.
6. Broytingaruppskot frá sambandsflokkinum til grein 1 fall 7--0.
7. Grein 1 í lógaruppskotinum óbroytt samtykt 22--0.
8. Broytingaruppskot frá Jákup í Jákupsstovu til grein 2 (18 ár) fall 1--0.
9. Broytingaruppskot frá A. Samuelson og Iversen til grein 2 fall 7--0.
10. Grein 2 óbroytt samtykt 15--0.
11. Broytingaruppskot til grein 3, 3. petti frá A. Samuelson, Iversen, Dam og Jacobsen samtykt 22--0.
12. Grein 3 soleiðis broytt samtykt 22--0.
13. Undirbroytingaruppskot frá Sambandsflokkinum til grein 4 fall 6--0.
14. Broytingaruppskot óbroytt frá A. Samuelson, Iversen, Dam og Jacobsen til grein 4 samtykt 12--0.
15. Grein 5 varð hildin samtykt uttan atkvøðugreiðslu.
16. Lógaruppskotið í síni heild soleiðis sum nú samtykt greinvis, varð samtykt við 12--0.
17. Punkt E frá fólkatlokkinum um lógaruppskotið varð hareftir burturdóttið.
18. Yvirgongd til 3. viðgerð av málinum, sum tað nú liggur fyri, varð hildin samtykt uttan atkvøðugreiðslu.

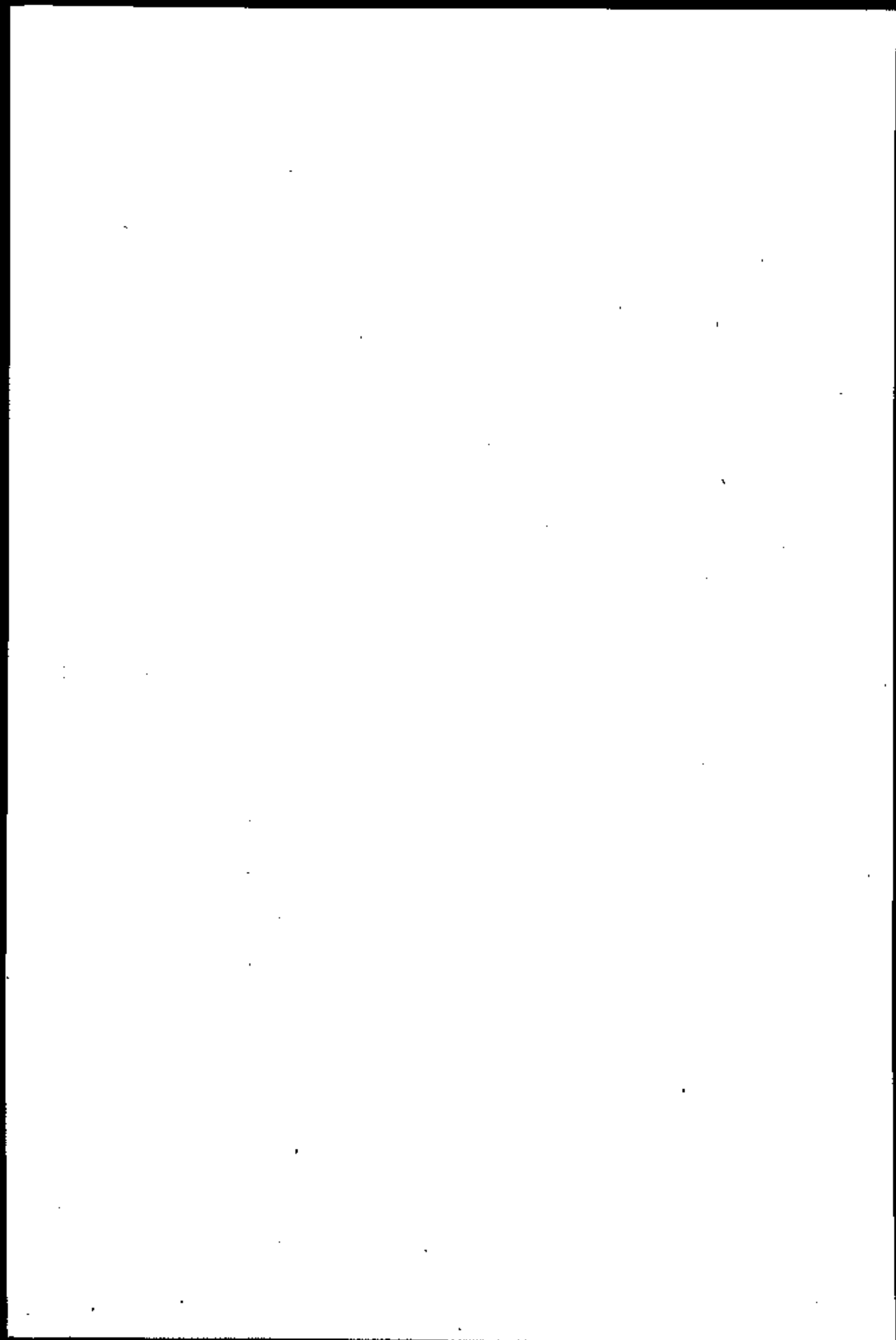
10. maí var málið til 3. viðgerð.

Greint broytingaruppskot frá Th. Petersen o. fl.:

I. Í fyrstu syftu fall 9-0.

II. Í aðru syftu fall 10-0.

Lógaruppskotið, sum samtykt greinvis við 2. viðgerð, varð samtykt við 12-0.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to gain a comprehensive understanding of the research topic.

The third part of the paper presents the findings of the study. It discusses the results of the quantitative data analysis and the insights gained from the qualitative interviews. The authors conclude that there are significant cultural differences in the way that students learn and that these differences should be taken into account by educators.

The final part of the paper offers recommendations for future research and practice. It suggests that further studies should be conducted to explore the cultural factors that influence learning outcomes. Additionally, it recommends that educators should be trained to recognize and respond to the cultural needs of their students.

ÁLIT

i lögtingsmáli nr. 1- 2/1946:

Figgjarættlan amtsgrunnnsins 1947.

Útreiðslur amtsgrunnnsins 1944 voru um 3,7 mill. kr. og inntækurnar það sama. Útreiðslurnar í 1945 voru um 5 mill. kr. og inntækurnar um 5,4 mill. kr.

Fyrir 1946 eru útreiðslurnar ætlaðar til ca. 3,5 mill. kr. og inntækurnar það sama. Gjaldstovan upplýsir, at útreiðslurnar verða nakað hægri, men inntækurnar aftur væl hægri, so það verður avlop um 1 mill. kr.

Figgjarnevndin setir fram uppskot til figgjarættlan fyrir 1947.

Nevndin viðmerkir til uppskotið:

Ad § 2. Útreiðslurnar til ymsar lögtingsstovnar hækka vegna lönhækkan.

Ad § 3. Amtsgrunnnsins studningar til Dronning Alexandrines Hospital, sjúkrahúsið í Klakksvík og sjúkrahúsið í Suðuroy voru í figgjarárinum 1943/44 kr. 516.435,95, í 1944/45 kr. 605.939,11 og 1945/46 kr. 526.465,48.

Stýrið fyrir sjúkrahúsini hevur samtykt figgjarættlanir, hareftir studningurin fyrir 1947/48 er mettur til 554.100 kr.

Útreiðslurnar til bróstsjúkrahúsið voru í 1945 kr. 126.483,84, og tingið hevur samtykt figgjarættlan fyrir 1947, har roknað verður við lögtingsstudningi kr. 127.260,00. Figgjarnevndin mælir til at heimila bróstsjúkrahúsnevndini at seta hjálparlækna, og tí verður mælt til at seta 140.000 kr. til bróstsjúkrahúsið.

Ad § 4. Gjaldstovan upplýsir, at útreiðslurnar til læraralønir hækka til 250.000 kr., um uppskot amtsins um lönhækkan verður samtykt, og dýrtíðarviðbóttin hækkar til 295.000 kr.

Í brævi 24/10—1946 sigur skúlastjórnin frá, at ein lærari eftir umsókn er farin frá úttan elliræn, men at skúlastjórnin mælir til, at

hann frá 1/1—1945 fær árliga studning $\frac{4}{5}$ av eftirlønini, soleiðis at helvtin verður goldin úr ríkiskassanum og hin helvtin frá lögtinginum. Ríkisstýrið hevur játtað helvtina, og fíggjarnevndin mælir til, at hin helvtin verður goldin úr amtsgrunninum.

Studentaskeldið 50.000 kr. Roknað verður við einum lærara aftrat við matematisku deildina í næsta skúlaári, og hartil koma útreiðslurnar við hækkan av læraralønuni o. a.

Lesandi í úrheiminum 15.000 kr. Herundir verður játtað Ellen Højsted til songlæru 1.000 kr., Jóannes Christiansen 600 kr. til at læra málarakynstur á kunstakademínum og 2.700 kr. til Sverre Fou fyri úðarskeiðið 1/9—1946 til 31/12—1947 at læra bókavardarstarv.

Eykajáttanirnar 6.000 kr. til landsbókasavnið og 3.000 kr. til skjalasavnið verða at útgjalda eftir nærri ásetan av landsnevndini. Arkivar Degn fær somu lönjavnan sum aðrir tænaðumenn, og lønin hjá Eyðun Winther verður samsvarandi umsókn hækkað til 300 kr. frá 1/10—1946 og til 350 kr. frá 1/1—1948.

3.000 kr. til bókasøvn á bygð. Harav hevur tingið játtað 600 kr. til Viðareiðis. Landsnevndin kann játta upp til 2.400 kr. til bókasøvn á bygð, harundir eisini til bókasavnið á Tvøroyri og Viðareiðis bókasavn, upp til 1.000 kr. Imóti, at studningur eisini verður veittur frá kommununum ella øðrum til bókakeyp eftir samráð við landsbókasavnið.

Realskúlin í Tórshavn 25.000 kr. Viðmerkt verður, at ætlanin við hesum studningi er, at tingið skal gjalda tað veruliga endaliga hallið, sum verður av rakstriðum fyri 1947, umframt hallið fyri 1946, aftur eftir nærri samráð millum landsnevndina og fyristøðumanninum fyri skúlanum. Landsnevndin hevur heimilað, um tað ynskist, at taka ábyrgð fyri bóskandi kassakredit til skúlan.

Barnahjunið. Umframt studningarnir, sum uppskot verður sett til, verður lán 5.000 kr., sum givið varð fyri nøkrum árum síðan, eftirgivið. Harumframt verður landsnevndin heimilað, um roknskapið pr. 1/4—1947 vísir hall, at veita eykastudning.

Ymiskir studningar og seldarpeningar 12.500 kr. Víst verður til viðlagda lista.

Til prentan av gomlum sálmalögnum er sett 3.000 kr., og landsnevndin verður heimilað at samráðast við organist J. Waagsleik um hella og harundir at leggja útgávuna undir grunni: Føroysk kirkjumál.

Til Føroya mentunargrunna verður mælt til at veita 500 kr. Stýrið verður umbiðið at umbugsast at lata henda grunn ganga lán undir Løgtingsins mentunargrunum.

Hans M. Debess søkir um studning til nýggja útgávu av bókini: Føroya bindingamynstur. Fíggjarnevndin mælir til, at landsnevndin verður heimilað at veita sum lán upp til 2.000 kr.

Listarsavn 10.000 kr. Til stýri verður valt fyri almennum listarsavni, hevur landsnevndin ráð á hesum peningi til keyp av listarverkum. Líkaleiðis verður landsnevndin heimilað, um neyðugt at veita studning til onnur listarverk.

Ad § 5. Landbúnaðarráðið til húsdjórælan. Studningurin, sum hevur verið 5.000 kr., verður hækkaður til 7.500 kr., samsvarandi lögtingsamtykt.

Til Føroya búnaðarfelag er samtykt at játta endurgjald fyri spill fræ kr. 1896,60. Hetta kann verða ávíst av § 5 g.: Annað 3.000 kr.

Ad § 6. Sett er til nýggja havnaællan 200.000 kr., um so verður, at tingið samtykkir tilfíka nýggja havnaællan.

Ad § 7. Dýrféðarviðbót til ellisrentunjótarar, avlamisfólk, einakjubörn o. o. Henda útreiðsla er ællað til 375.000 kr., men Løgtingið hevur í ár samtykt at hækka dýrféðarviðbótina, og samsvarandi hervið verður peningabæddin hækkað til 450.000 kr.

Til sjómannsstovu í Grønlandi 5.000 kr. Hesin peningur verður givin landsnevndini at ráða yvir og veita sum studniog, um skipað verður solciðis fyri, sum landsnevndin góðtekur.

Ad Inntøkurnar:

Løgtingsskattur gav í 1944 2,3 mill. kr., í 1945 3,4 mill. kr. og í 1946 3,1 mill. kr. Gjaldstovan metir hesa inntøku fyri 1947 til 2,0 mill. kr. Fíggarnevndar meirilutin ætlar lögtingsskattin at geva 2,7 mill. kr., meðan minnilutin (P. M. Dam og L. Zachariassen) heldur, at ikki kann verða roknað við stórt meira enn tí, ið gjaldstovustjórin metir, og vil tí seta fram uppskot um eyksinntøkur til tingið.

Tollur gav í 1944 kr. 884.000, í 1945 kr. 1.742.000, og í 1946 verður inntøkan um 2½ mill. kr. Fyri 1947 mælir gjaldstovan til, at roknað verður við 1,5 mill. kr. Fíggarnevndin metir inntøkuna til 1,7 mill. kr.

UPPSKOT

til

Fíggarætlan fyri amtsgrunnin 1947.

Inntøkur:

§ 1.	a)	Jarðaskattur.....	9.000	kr.
	b)	Løgtingsskattur.....	2.700.000	-
	c)	Tollur.....	1.700.000	-
	d)	Skipagjald.....	5.000	-
	e)	Handilsloyvi.....	1.500	-
	f)	Vinningsbýti.....	13.000	-
	g)	Stutfleikaskattur.....	50.000	-
	h)	Álíknað kommununum.....	50.000	-
	i)	Inntøkur av grundaveiðu.....	500	-
	j)	Rentur av lögtingsskatti o. a.	20.500	-
	k)	Rentur.....	10.000	-
	l)	Ymiskt.....	5.000	-
			4.564.000	kr.

Útreiðslur:

§ 2.	a.	Tingmannaløn	80.000	kr.	
	b.	Løgtingsskrivstovan	45.000	-	
	c.	Líkningarráðið	30.000	-	
	d.	Løklingsverkfrøðingurin	40.000	-	
	e.	Prísansingarráðið	30.000	-	
	f.	Løgtingshúsið	10.000	-	
	g.	Prentan o. t.	15.000	-	
					250.000 kr.
§ 3.	a.	Sjúkrahúsin	555.000	kr.	
	b.	Bróstsjúkrahúsið	140.000	-	
	c.	Naina	13.000	-	
	d.	Farsóltir	5.000	-	
	e.	Ljósmøður	15.000	-	
	f.	Læknar	6.000	-	
	g.	Karantinútreiðslur	1.000	-	
	h.	Eykalækna hjálp o. t.	5.000	-	
	i.	Sjúkrahjálp o. a.	5.000	-	
					745.000 kr.
§ 4.	a.	1. Læraralønir	250.000	kr.	
		2. Dýrtíðarviðbót lærarar	295.000	-	
		3. Eykaviðbót lærarar	50.000	-	
	b.	Studentaskeiðið	50.000	-	
	c.	Studningur til næmingar o. t.:			
		1. Skúlabørn (realskúlan)	1.400	-	
		2. Ferðaútreiðslur — skúlabørn	600	-	
		3. Læraraskúlanæmingar	2.000	-	
		4. Bygdanæmingar í realskúlanum og studentaskeiðinum	15.000	-	
		5. Læraranámskeið	1.000	-	
		6. Lesandi í úrheiminum	15.000	-	
		7. Handverkara-, jarðahrúkara- og handilsskúlanæmingar	20.000	-	
	d.	1. Landsbókasavnið	9.060	-	
		Eykajáttan	6.400	-	
		2. Bókasavnið á Tvøroyri	1.000	-	
		Til bókasøvn á bygd	3.000	-	
		3. Skjalasavnið	6.875	-	
		Eykastudningar upp til	3.000	-	
	e.	Realskúlin	25.000	-	
	f.	Føroya Fólkaháskúli	6.000	-	
	g.	Fimleikagrunnur Føroya	50.000	-	
	h.	Nýggir skúlar	100.000	-	
	i.	Eftirlønargrunnur lærara	2.000	-	
	j.	Barnaheimið	5.000	-	
		Eykastudningar	5.000	-	
		Til nýtt barnaheim	6.000	-	
	k.	Úlgrefstur o. t.	4.000	-	
	l.	Ymiskir studningar og sømdarpen- ingar	12.900	-	
	m.	Listarsavn	10.000	-	
	n.	Ymist	10.000	-	
					964.835 kr.

§ 5.	a.	Jarðagrunnurin	10.000	kr.	
	b.	Búnaðarnevndir	2.500	-	
	c.	Føroya Búnaðarfelag	600	-	
	d.	Landbúnaðarráðið til húsdjóraælan	7.500	-	
	e.	Uppdyrking og útskipting	125.000	-	
	f.	Djórulækniin	2.575	-	
	g.	Annað	3.000	-	
	h.	Búnaðarskúli	20.000	-	
	i.	Keyp av búnaðaramboðum	25.000	-	
					196.175 kr.
§ 6.		Samferðslumál:			
	a.	1. Størri havnir (1943—52)	400.000	kr.	
		2. Brýr og lendingar	200.000	-	
		3. Til nýggja havnaættan	200.000	-	
	b.	Vegir	400.000	-	
	c.	Vegagrunnurin	10.000	-	
	d.	»Smirile» og »Ternan«	150.000	-	
					1.360.000 kr.
§ 7.	a.	Socialhjálp	100.000	kr.	
	b.	Einkjubørn	10.500	-	
	c.	Dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar, avlamiðfólk og einkjubørn	450.000	-	
	d.	Grunnurin fyri óarbeiðstøttarar fiskimenn	15.000	-	
					575.500 kr.
§ 8.	a.	Dóms- og lógreglumál	30.000	kr.	
	b.	Valum viðvíkjandi	5.000	-	
	c.	Ferðaútreiðslur sýslumanna	3.000	-	
					38.000 kr.
§ 9.	a.	Ymisk yrkismál	10.000	kr.	
	b.	1. Skaðabætur, kolagrefstur o. a.	80.000	-	
	c.	Óvanligar útreiðslur	15.000	-	
					105.000 kr.
§ 10.	a.	Eftirlønargrunnur Løgtingsins	25.000	kr.	
	b.	Frk. Berg (eftirløn)	2.000	-	
	c.	Frk. Johannessen (eftirløn)	1.140	-	
	d.	Daniel Høydal (eftirløn)	3.850	-	
					31.990 kr.
§ 11.		Kirkjugrunnurin			35.000 -
		Flogvøllurin í Vágum:			
		Viðlíkahald	15.000	kr.	
		Eykasamsýning eigararnir	25.000	-	
					40.000 kr.
		Til nýtt lögtingshús			100.000 -
		- byggjan av forngripagoymslu			25.000 -
		- sjómannsstovu í Grønlandi			5.000 -
		Munur			92.500 -
					4.564.000 kr.

Fíggarnevnd Løgtingsins, 22. mars 1947.

P. M. Dam. Kr. Djurhuus. Joh. M. Fr. Poulsen.
Louis Zachariasen. R. Long. Hakun Djurhuus. Th. Petersen.

*Ad Amtsgrunnin § 4. 1.**Ymiskir studningar og sømdarpeningar.*

1.	Skúlabókagrunnurin	500	kr.
2.	Barnablaðið (J. Berg)	400	-
3.	Fráhaldsfeløgin	500	-
4.	Felagið »Røde Kors«	500	-
5.	Føroya ferðamannafelag	300	-
6.	Føroya forngrípafelag	600	-
7.	Træplantning	3.000	-
8.	Sømdarpeningar til J. H. O. Djarhaus	600	-
9.	— - H. A. Djarhaus	600	-
10.	— - Mikkjál á Ryggi	600	-
11.	— - A. Degn	600	-
12.	— - Sverre Patursson	600	-
13.	— - Helene Bærentsen	600	-
14.	Prentan av gomlum sálmalögum o. a.	3.000	-
15.	Føroya mentunargrunnur	500	-
		12.900	kr.

Landsprentsmiðjan.

UMHUGSAN

frá Løgtingsins millumtiuganevnd í skúlamálum viðvíkjandi læraralønnum.

Ár um ár hevur nú í langa tíð ligið á tingborði áheitan frá Føroya Lærarafelag um at fáa læraralønirnar hækkaðar, og hevur felagið ley seinastu ár sett krav fram um at fáa ta dansku læraralønarlógina gjørda galdandi í Føroyum. Felagið fævir fram, at ein partur av lærarunum, realskúlalærarar og studentaskúlalærarar, verða løntir eftir teimum dansku lønarreglunum, meðan fólkaskúlalærararnir fáa nógv ringari lön enn teirra starvsfelagar í Danmark. Ásannað má verða, at her er komin at vera ein mismunur, sum ikki kann annað enn skapa illvild, og at hesin ójavni í lønarháttinum í teirri dýra tíð, vit hava livað í síðan 1940 og enn liva í, hevur nervað lærarunum í føroyska fólkaskúlanum, helst teimum, sum hava tungt hús, fastari enn kanska nøkrum stætti her á landi.

Byrjanarlønin hjá einum lærara á lægra lønarstigi (grundløn 1400 kr.) er í dag við allari viðbót 3280,67 kr., meðan ein arbeiðsmaður, sum hevur dagligt arbeiði, lønt eftir prístalinum hevur eina lön o. n. 6000 kr. Lærararnir á hæggra lønarstigi (grundløn 1600 kr.) hava í dag við allari viðbót eina árløn uppá 3688,12 kr., hesar lønir eru fyri ógiftar lærarar. Teir giftu hava ávikavist 4221,00 kr. og 4732,00 kr. Teir giftu lærararnir á hægstu lön, eftir 15 ára starvi, hava í dag ávikavist 6368,00 kr. og 6604,00 kr., teir ógiftu ávikavist 5212,16 kr. og 5436,16 kr. Tað er lí ikki lógið, um lærararnir, sum útløna eitt týðingarmikið starv í samfelagnum, kenna seg vónbrotnar, tá ið teir síggja seg lønarliga settar niður undir allar aðrar almennar starvsmenn og niður undir menn, sum einki hava kostað uppá læru. Tær lønir, lærararnir hava silið við í dýrtíðini, kunna ikki annað enn hava ført teir nógvu út í skuld. Tað er at undrast á, at menn og kvinnur, sum hava kostað læru í fyra ár, við lí dýra vistarpeningi, sum nú hevur verið, geva seg til eitt ábyrgðarfult samfelagsstarv fyri hálva arbeiðisløn, ella enn meiri kanska í fleiri ár hava byrjað sítt lærarastarv sum vikarar fyri ikki hálvtíðja hundrað kr. um mánaðin.

Tað hevur eisini víst seg, at tilgongdin til lærarastarvið er ikki

lann sama sum áður, soleiðis at nú er beinleiðis læraratrot. Tó at nýggjar flokkur av næmingum tók læraraprógvi í summar, er longu nú so vordið, at skúlastjórnin hevur noyðst í fleiri ferðalærarapláss at seta fólk við preliminarprógvi ella ongum prógvi, meðan fyrr var at kalla altíð lærari tókur í tíðini millum tvær fylgjandi prógvløkur í Lærarskúlanum.

Millumtinganevndin hevur kannað ta lønarhækkan, sum er skotin upp at skula koma í gildi, um tingið tekur sær uppá lær úlreiðslur, sum eru nevndar í uppskoti til »Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om almindeligt pensionsgivende Løntilæg, Børnetilæg samt om Dyrtidstillæg for Finansåret 1946/47 til Tjenestemænd m. fl.« og tekur fram uøkur dømi um hækkanina. Niðanfyrir verður nevnt, hvussu nógv hækkanin verður hjá lærarum á fyrsta og øðrum lønarstigi, giftum og ógiftum, á byrjanarløn og á hægstu løn.

Grundløn	Eftirløngevandi lønarviðbót	Útjavningar viðbót	Full lön ÷ eftirlønar- frádrátt	Hækkun um mánaðin	
g. 1600	960	3300	5719,50	86,92	
óg. 1600	960	2200,08	4619,58	82,25	
g. 1400	896	3300	5473,70	108,28	
óg. 1400	896	2200,08	4373,78	94,96	
Aldurs- viðbót					
g. 1600	1500	1080	3300	7258,50	62,92
óg. 1600	1500	1080	2200,08	6158,88	68,58
g. 1400	1500	960	3300	7009,50	61,09
óg. 1400	1500	960	2200,08	5909,58	65,75

Nevndin hevur kannað, hvat lønarhækkan danskir lærarar fáa eftir lønarlógini av 12. juli 1946, og verður her givið eitt yvirblik.

Fyrsti- og einalærarar, sum í lønarstigi svara til okkara lærarar við 1600 kr. í grundløn, høvdu í Danmark 2700 kr. í grundløn og verður hon hækkað til 3120 kr. Aðrir lærarar, svarandi til okkara lærarar við 1400 kr. í grundløn, høvdu í Danmark 2400 kr. í grundløn, og verður hon hækkað til 2700 kr. Í Danmark verður tann eftirlønargevandi viðbólin tann sama, sum skotin er upp at geva í Føroyum, men útjavningarbótin er minni.

Eftir nýggju lønarlógini fáa dansku lærararnir við 3120 kr.

í grundløn nú við allari viðbót	kr. 6377,50
Teir føroysku lærararnir við 1600 kr. skulu eftir uppskotinum fáa	- 5719,50
Munur..	kr. 658,00

Fyri somu lærarar á hægstu løn verða tølini:

Danskir lærarar við 3120 kr. í grundløn	kr. 8567,50
Føroyskir — - 1600 - - -	- 7258,50
Munur..	kr. 1309,00
Danskir lærarar við 2700 kr. í grundløn lægstu løn	kr. 5869,50
Føroyskir — - 1400 - - - lægstu løn	- 5473,70
Munur..	kr. 395,80

Danskir lærarar við 2700 kr. í grundløn	hægstu lön.....	kr. 7990,50
Føroyskir — — 1400 — — —	hægstu lön.....	- 7000,50

Munur.. kr. 981,00

Tó at tann viðbóttin, sum skotin er upp at geva føroyskum lærarum, um ikki hjá teim hægst løntu, so hjó teim lægst løntu, ger góðan mun, má millumtinganevndin halda, at okkara lærarar heldur ikki við hesi viðbót fáa ta lön, sum svarar til tað samfelagsliga starv, teir útinna. Lærarafelagið hevur biðið um at fáa ta dansku læraralønarlógina gjørda galdandi í Føroyum. Millumtinganevndin kann ikki geva felagsins uppskoti, soleiðis sum tað er orðað, sítt viðmæli, so leingi stjórnarstøða Føroya ikki er endaliga fastlögð, men nevndin má geva felagnum viðhald í, at lærarastarvið í Føroyum má verða lønt í sama mun sum lærarastarvið í hinum Norðanlondunum, og mögu tær føroysku læraralønirnar, so skjótt stjórnarstøðan er komin í fasta legu, verða lógfestar í mun til hini Norðanlondini við somu livikorum ella í mun til livikor og prístal í teim ymsu Norðanlondum. Soleiðis sum livikor og prístal hava verið í Føroyum í hardagatíðini og enn eru, hava lærararnir verið fyri ringum býti sammett við annað fastlönt fólk, og millumtinganevndin má mæla til, at veittar verða teimum tær sømdir, at teir, nú læraralønirnar verða hækkaðar munandi í Danmark, har prístalið er so nógv lægri enn her og livikostnaðurin líf nógv minni, ið hvussu er fáa somu lønir sum lærararnir har. Nevndin setir lífr fram tað uppskot, at umframt ta viðbót, sum skotin er upp í líf fyriliggjandi lógaruppskoti, veitir tingið bráðfengis læraranum nógv mikla viðbót til at teir kunna fáa ein mun hægri lön enn danskir lærarar nú fáa, og at henda viðbót fylgir líf føroyska prístalinum, til lønin verður endaliga fastlögð.

Løgtingsins Millumtinganevnd í skúlamálum, 3. decbr. 1946.

R. Long. Z. Sørensen. P. Dahl. Chr. Lützen.

Landsprentsmiðjan.

UMHUGSAN

i lögtingsmáli nr. N--11/1946:

Lønarlóg fyri lærarar.

Í málinum er framlagt soljóðandi bræv frá Føroya Lærarafelagi til Løgtingið:

»Føroya Lærarafelag hevur við brævum av 3/8—45, 30/3—46 og 11/4—46 biðið tað heiðraða løgting um at fáa í lag nýggja lønarlóg fyri lærarar. Vit hava einki frætt enn um, at tingið hevur gjørt nakað við hetta mál, og á aðalfundi felagsins í ár varð tí einmælt samtykt at biðja tingið gera ta nýggju dansku lønarlógina fyri lærarar galdandi í Føroyum.

Vit vita, at tað í løtuni er eitt umráð í luftini viðvíkjandi Føroya stjórnarlígu støðn, og ikki er gott at siga, hvussu hon fer at vera í framtíðini; men hendir tað, at viðurskiptini viðvíkjandi skúlaskapi fara at vera sum higartil, t. v. s. at lærarar fyri ein stóran part verða løntir úr statskassanum, so er tað sjálvandi, at ikki bert realskúlalærarar, studentaskúlalærarar ella aðrir statstænastumenn, men eisini fólkaskúlalærarar verða løntir eftir somu lønarskipan, sum er galdandi í Danmark.

Verða viðurskiptini har aftur ímóti broytt, so eru vit vissir í, at okkara heiðraðu tingmenn vilja ikki hava, at vit heima í Føroyum skulu liggja sum eftirbátar, langt aftanfyrri okkara grannalond í skúlaskapi og harav í øllum øðrum forum við.

Eitt er avgjört, at hin føroyska læraralønarlógin ikki kann vera lægri enn tann danska, lá tað er líka dyrt at liva í Føroyum sum í Danmark, ja dýrari, og lá tað krevst líka nógv av leimum føroysku læraranum sum av leimum dansku.

Tað verður ofta sagt, at skúlaskapurin í Føroyum stendur aftanfyrri skúlaskapin í grannalondum okkara.

Um so er, er tað avgjört hin ringa lønin, sum ger tað.

Sum nú er, hava lærarar í Føroyum ikki ráð at liva sum teirra starvsbrøður í grannalondunum, og at slík kor mugu seta sín dóm á skúlaskapin, er eyðvitað.

Skal tí skúlaskapurin, og tað vil aftur siga ungdomurin, hava eins

góð gróðrarlíkindi og aðrastaðni, má fyrst og fremst læraralønir hækkaðast munandi.

At tað er ungdómi okkara og skúla okkara, sum Føroya Lærarafelag og teir føroysku lærararnir vilja dugna, meina vit, at hvør skilamaður og -kvinna fatar, at ein góður skúli hevur almiklan týdning fyri eitt land, og tá ikki minnst fyri okkara, skilja ivaleyst okkara æraðu lögtingsmenn, eins og stórir partur av fólki okkara skilir tað.

Vit vóna lí, at Føroya Løgting tekur væl ímóti hesi umsókn og veitir henni frama.

1/8—46. Við Hávirding. (sign.) *Marius Johannesen.*

Í málinum liggur frágreiðing, og framgongur av henni, at Lærarafelagið í 1942 hevur biðið tingið tikið til viðgerðar fólkskúlalæraralønirnar og hækka tær til at vera sum í danskum skúla, t. v. s. fyrsta-lærarar frá 1600 kr. til 2700 kr. í grundløn, annarlærarar frá 1400 kr. til 2220 kr., fyrsta-lærarar við skúlar, har millum og realskúlar eru, til 4800 kr. og yvirlærarar til 5460 kr. í grundløn. Tingið helt seg ikki tá, meðan herstriðið fór fram, vera ført fyri at hækka grundlønirnar, men dýrtíðarviðbóttin, sum frammanundan var 18½ partar á 120 kr., varð tað árið hækkað til 23½ part ella frá 2220 kr. til 2820 kr., og lærarar fingu sum barnaviðbótt 100 kr. fyri árið fyri hvørt barnið. Í 1943 hækkaði pristalið frá 213 til 269, og dýrtíðarviðbóttin hækkaði við 11 partum til 4140 kr., eins og barnaviðbóttin varð endurnýggjað í 1943 og 1944, men var avafturtíkin í 1945.

Útreiðslurnar til læraralønir í fólkskúlanum í Føroyum vóru í 1943/44 725.600 kr.; av teimum læt ríkiskassin danski 311.700 kr., Løgtingið 421.050 kr. og Tórshavnar kommuna 3.350 kr. Í 1945 vóru Løgtingsins útreiðslur til læraralønir 576.543 kr., og fingu lærarar hefta ár eina eykadýrtíðarviðbótt fyri bardagatíðina, sum fyri teir gifta var 1400 kr.

Í málinum liggur umhugsan frá Løgtingsins millumtinganevnd í skúlamálum, sum henda nevnd visir til. Millumtinganevndin hefur fram, at tað er ikki lógið, um lærararnir kenna seg vónbrotnar, tá ið teir sleggja seg lønarliga settar undir undir aðrar almennar starvsmenn og undir menn, sum einki hava kostað uppá læru, og mælir til at bøtt verður um læraralønirnar. Umframt liggur í málinum útkast til »Bráðfengis fyriskipan fyri Føroyar um almenna eftirlønarveitandi lønarviðbótt, barnaviðbótt umframt um dýrtíðarviðbótt fyri fíggjarárið 1946/47 til tænastumenn o. a.« Eftir hesum uppskoti, sum vón er til, verður samtykt, verður veitt lærarunum ein eftirlønargevandi lønarviðbótt uppá 960—1080 kr., sum í reynd og veru er ein lønarhækkan við hesum peningi. Umframt verður veitt dýrtíðarviðbótt við 27½ partum ella 3300 kr. Lærarar í Danmark, sum Føroya Lærarafelag hevur kravið at føroyskir lærarar verða settir javnbjóðis við, fáa somu lønarhækkan, men við tað at teir fáa lægri dýrtíðarviðbótt, so verður, hóast grundlønir teirra verða hækkaðar frá 2700 kr. til 3120 kr. og frá 2220 kr. til 2700 kr. (umframt áðurnevndu lønarviðbótt), munurin millum føroyskar og danskar læraralønir væl minni enn hann var. Men so má eisini minnast til, at danska pristalið er munandi lægri enn okkara. Her verður selt eitt yvirlið:

Føroysk grundløn	Før. lærarar løn nú árliga og um mánaðin	Før. lærarar løn eftir uppskotinum	Frammunur	Danskir lærarar eftir lønathækkan
1600 kr. g.	4732 kr. 389,71 kr.	5719,50 kr. 476,63 -	987,50 kr. 86,92 -	6377,50 kr. 531,46 -
1600 kr. óg.	3688 kr. 302,72 kr.	4619,58 - 384,97 -	931,42 - 82,25 -	5577,50 - 464,80 -
Á hægstu løn:				
1600 kr. g.	6604 kr. 541,96 kr.	7258,50 - 604,88 -	654,50 - 62,92 -	8567,50 - 713,96 -
1600 kr. óg.	5436 kr. 444,64 kr.	6158,88 - 513,22 -	722,88 - 68,58 -	7607,50 - 633,96 -
1400 kr. g.	4221 kr. 347,87 kr.	5473,70 - 456,15 -	1250,70 - 108,28 -	5869,50 - 489,13 -
1400 kr. óg.	3280 kr. 269,52 kr.	4373,78 - 364,48 -	1093,78 - 94,96 -	5069,50 - 422,46 -
Á hægstu løn:				
1400 kr. g.	6368 kr. 523,04 kr.	7009,50 - 584,13 -	711,50 - 61,09 -	7990,50 - 665,88 -
1400 kr. óg.	5212 kr. 426,72 kr.	5909,58 - 492,47 -	697,58 - 65,75 -	7110,50 - 592,55 -

Um áðurnevnda bráðfengis fyriskipan um almenna eftirlønandi lønarviðbót o. a. kemur í gildi, verður læraralønin í Føroyum hækkað um mánaðin, sum ávíst her:

Lægstu løn:				Hægstu løn:			
gr. løn:	1600 kr. g.	86,92 kr.		gr. løn:	1600 kr. g.	62,92 kr.	
—	1600 - óg.	82,25 -		—	1600 - óg.	68,58 -	
—	1400 - g.	108,28 -		—	1400 - g.	61,09 -	
—	1400 - óg.	94,96 -		—	1400 - óg.	65,75 -	

Munurin millum lønirnar hjá danskum lærarum nú eftir teirra hækkan og hjá føroyskum lærarum, um tann hækkan, sum skotin upp er, kemur í gildi, verður:

fyrir giftar:

hægra lønarstig,	byrjanarløn:	6377,50 ÷ 5719,50 =	658 kr.
—	—	hægsta løn:	8567,50 ÷ 7258,50 = 1309 -
lægra lønarstig,	byrjanarløn:	5869,50 ÷ 5473,70 =	358,70 kr.
—	—	hægsta løn:	7990,50 ÷ 7009,50 = 981,00 -

fyrir ógiftar:

hægra lønarstig,	byrjanarløn:	5577,50 ÷ 4619,58 =	957,92 kr.
—	—	hægsta løn:	7607,50 ÷ 6158,88 = 1448,62 -
lægra lønarstig,	byrjanarløn:	5069,50 ÷ 4373,78 =	695,72 -
—	—	hægsta løn:	7110,50 ÷ 5909,50 = 1201,00 -

Løgtingsins skúlanevnd hevur somu áskoðan sum millumtinga-nevndin, at føroyskir lærarar við tí ætlaðu viðbóti, sjálvt um hon ger mun, ikki fáa ta løn, sum svarar til tað samfelagsliga starv, teir útlína, tá ið sammelt verður við fastar lønir aðrastaðni, við prístalið í Føroyum og lønir í fríari vinnu her. Lærarafelagið visir til, at lønin hjá barnaskúlalærarum í Íslandi er 6000 ísl. kr. umframt dýrtíðarviðbót eftir prístalinum, sum er o. u. 250, t. v. s. 15000 ísl. kr. = 10950 fær. kr., hetta er byrjanarløn, hægsta løn er 20100 ísl. kr. = 14673 fær. kr. Skúlanevndin hevur ongan kunnleika til tað virði, hesar lønir hava í mun til lønir í fríari vinnu í Íslandi, sum vit vita eru ógvuliga høgar, og mælir frá at beru lønir her og har saman í lótu, uttan at samfóðis verður kannað tað keypivirði ella nýtsluvirði, peningurin hevur í Íslandi og í Føroyum. Hesar kanningar hevur nevndin ikki kunnað gjørt enn. Út frá umsókn Lærarafelagsins um at fáa ta dansku læraralønarlógina gjørda galdandi í Føroyum er rimiligari at meta læraralønirnar í Føroyum og Danmark saman við lønum í fríari og fastari vinnu her og har og síggja tann mun, læraralønirnar standa í til binar lønirnar og til tað keypivirði, peningurin hevur í báðum londunum. Nevndin hevur hildið tað verið nóg mikið til hesa viðgerð av málinum, sum ikki kann vera tann endaliga, at gera sammetan millum læraralønir og arbeiðsmannalønir, við tað hesar seinastu eru eins og grundarlagið fyri lønir í fríari vinnu. Tá ið Føroya stjórnarstøða er greidd, mugu allar almennar lønarskipanir verða líknar til viðgerðar, og tær almennu lønirnar her á landi verða fingnar í skilagóðan mun hvør til aðra. Tað óskilið, sum nú er, at í sama starvi eru summar lønir ásettar út frá danskum sjónarmiði og javnt við danskar lønir og aðrar út frá øðrum sjónarmiði og nógv lægri, kann ikki verða uppihildið.

Í Danmark var arbeiðsmannalønin fyri bardagan 1,06 kr. í tíman. Hon er nú, um somu tíð sum danskir lærarar hava flugið bæði hækkað grundlønir teirra og hava fingið eina eftirlønargevandi lønarviðbót aftrat 2,18 kr., sum gevur eina vikuløn uppá 105 kr. og eina mánaðarløn uppá 420 kr. Hetta er lønin fyri 8 tíma arbeiði uppá dagin og uttan yvirarbeiði. Meta vit byrjanarlønirnar hjá danskum lærarum: 531 kr., 464 kr., 489 kr. og 422 kr. saman við arbeiðsmannalønina uppá 420 kr., so sæst, at sjálvt tann ógifti annarlærarin í Danmark ikki fær undir arbeiðsmannaløn. Í Føroyum er arbeiðsmannalønin nú 2,44 kr. í tíman, ella 117 kr. um vikuna og 468 kr. um mánaðin. Meta vit hana saman við ta løn, føroyskir lærarar eftir tí fyriliggjandi uppskoti skulu fáa, eru byrjanarlønirnar her ætlaðar at vera: 477 kr., 385 kr., 456 kr. og 364 kr., t. v. s. at tann gifti lærarin uppá hægri løn skal byrja við 9 kr. yvir arbeiðsmannaløn, allir hinir liggja munandi undir. Umframt má verða tikið fram, at arbeiðsmannalønin í Føroyum í 1943 var 2,69 kr. í tíman ella 516 kr. um mánaðin, meðan føroyskir barnaskúlalærarar um somu tíð og enn hava fingið um mánaðin: 390 kr., 303 kr., 348 kr. og 269 kr. í byrjanarløn í føstum starvi. Tað má tí viðgangast, at læraralønirnar í Føroyum, sjálvt við tí viðbóti, sum nú er skotin upp at geva, ikki við henni koma í eina legu, sum lærararnir kunna geva seg til fols við, eins og at tann syndarlíga lága lønin, teir hava sitið við í dýrastu tíð, má hava líkið mongum av teimum meint, og beinan vegin fært teir, ið hava havt tungt hús, út í skuld. Keypivirðið av peninginum í Føroyum er eisini munandi minni enn keypivirðið í Danmark og hevur verið tað alla bardagutíðina, so lærararnir í Føroyum hava væl uppihorið at fáa eina viðbót fyri øll tey ringu árin, teir hava sitið við undirløn í mun til annað lönt fólk í Føroyum. Tann viðbót, teir finga í fjør, og sum var 1400 kr. fyri giftar fyri øll

5 árin, var ikki meir enn 280 kr. upp á árið ella 23 kr. uppá mánaðin. Tá ið læraralønirnar soleiðis hækkaðar verða mellar saman við arbeiðsmannalønirnar í Føroyum í árunum 1943—46, sæst, at viðbóttin á ongan hátt hevur verið rímlig.

Hóast tað soleiðis er greitt, at føroyskir lærarar í barnaskúlanum alla bardagatíðina hava sitið við nógv ov lágar lön, og at lønir (eirra sjálvt við teirri viðbót, teir hava fingið (barnaviðbót í 2 ár uppiroknað) og nú æðlast at fáa, ikki kunna mælast at vera komnar í rættan mun til aðrar lønir, torir skúlanevndin ikki mæla til, at tingið, áðrenn stjórnarmálið er greitt, leggur læraralønirnar í fasta legu, so flókt sum hetta mál gjøgnum árin er vorðið. Her má m. a. verða víst til, at tá ið Lærarafelagið ferð eftir ferð biður um at fáa ta dansku læraralønina gjørda galdandi í Føroyum, so verða læraralønirnar latnar av heilt øðrum stovnum har enn her. Í Danmark lata kommunurnar ein stóran part av læraralønnum, nevniliga $\frac{4}{5}$ av grundlønini, $\frac{2}{15}$ av dýrtíðarviðbóttini og nú $\frac{8}{25}$ av tí nýggja eftirlønargevandi viðbóttini. Tí vit taka fyrstalæraralønirnar í Danmark á byrjanarstigi, so eru tær nú hækkaðar 420 kr. upp á grundlønina, av teimum falla 340 kr. á kommununa, síðan 1080 kr. í eftirløngevandi viðbót, av teimum falla 346 kr. á kommununa, sum altso av lønarhækkanini uppá 1500 kr. letur 686 kr. Frammanundan læt tann danska kommunan $\frac{4}{5}$ av eini grundløn uppá 2700 kr. ella 2160 kr., so tá ið tann danski fyrstilærari nú fær eina byrjanarløn uppá 6377 kr., so fær hann av teimum 2846 kr. frá kommununi, 2928 kr. frá statinum og 603 kr. frá skúlugrunninum (amlinum). Fyri bardagan læt staturin stuðning til fólkskúla-læraralønirnar í Føroyum út frá øðrum sjónarmið enn í Danmark, men sjálvt um statsins partur í læraralønnum í bardagatíðini er minnaður og Løgtingsins er øktur, so her ikki til nú, nakrar fáar mánaðar áðrenn stjórnarmálið má roknað at kunna vera lagt í fastu legu, at gera eina fastu lønar skipan, meðan eingin veit, hvørjir partar til ta tíð skulu gjalda, ei heldur í hvønn mun teir skulu gjalda.

Skúlanevndin kann tí ikki mæla tinginum til at ganga umsókn Lærarafelagsins, soleiðis sum hon er nróað, á mæti. Eitt annað er, at lærararnir enn mugu eiga uppiborna viðbót fyri tey út av lagi ringu lønarkor, teir hava sitið í alla bardagatíðina. Tann viðbóttin, teir fingu í fjør, svarar, sum áður nevnt, til 28 kr. um mánaðin hjá teimum giftu, væl minni hjá teimum ógiftu. Um hesar 28 kr. verða lagdar til lønirnar, sum tær eru í dag, verða byrjanarlønirnar at rokna at hava verið í roynd og veru: 418 kr., 331 kr., 376 kr. og 297 kr. Tey somu árin hevur arbeiðsmannalønin í Føroyum ligið millum 450 kr. og 516 kr. um mánaðin. Nevndin mælir tí til, at veitt verður lærarunum í 1947 og 1948 ein endalig viðbót eina ferð með alla, sum út frá tí, at tann hækkanin, sum skotin er upp, at teir eins og aðrir tæmastumenn skulu fáa í ár, er nógv mest upp á byrjanarlønirnar, kundi verið skolið upp at verið 600 kr. fyri lærarar á byrjanarløn og við fyrstu og aðru aldursviðbót og 1000 kr. fyri lærarar við triðju, fjórðu og fimtu aldursviðbót, bæði fyri fyrstalærarar og annarlærarar.

Uppskot:

Úr amtsgrunninum verður veitt lærarum og lærariunum í fólkskúlanum ein lønarviðbót eina ferð með alla uppá 600 kr. til lærarar á byrjanarløn og við fyrstu og aðru aldursviðbót og 1000 kr. til lærarar við triðju, fjórðu og fimtu aldursviðbót.

Hesin peningur verður at gjalda við helminginum, 300 kr. og 500 kr., innan 1. júní 1947 og hinum helminginum innan 1. júní 1948.

Vikarar fáa einn viðbót uppá 100 kr. fyri hvørt ár, teir hava verið fastir vikarar, og verður henda viðbótin at gjalda á sama hátt sum tann til fastar lærarar.

Skúlanevndin, 14. febrúar 1947.

Hákon Djurhuus. Joh. M. Fr. Poulsen. R. Long.

Hans Iversen. S. P. Zachariasen.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to capture both quantitative and qualitative data.

The third part of the paper presents the findings of the study. It discusses the results of the quantitative analysis, which showed a significant positive correlation between cultural awareness and academic achievement. The authors also present the results of the qualitative analysis, which revealed that students from diverse backgrounds often face unique challenges in the classroom.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for future research and practice. The authors suggest that educators should strive to create a more inclusive and culturally responsive learning environment. They also recommend that future research continue to explore the relationship between culture and education.

Landsprentsmiðjan.

ÁLIT

Í tingmáli nr. II—15/1946:

Broytan av skipan Føroya Læraraskúla.

Spurningarin um umskipan av læraraskúlanum hevur verið til umrøðu og viðgerðar í leirri »millumtinganevnd fyri ymisk skúlamála«, sum lögtingið hevur sett fyri á breiðum grundarlagi at umhugsast og kanna okkara skúlavíðurskifti. Millumtinganevndin gav stjóranum fyri læraraskúlan, harra Chr. Lützen, ið var limur av nevndini, upp í hendi at gera uppskot til fílsku umskipan. Eitt uppskot um broytingar í leirri núgaldandi skipan hevur so verið lagt fram í nevndini, ið sendi málið til lærararáð læraraskúlans, har ymisk uppskoyti vórðu gjørd.

Við skrivl, dagssett 2/7 1946, sendir harra Chr. Lützen vegna lærararáð læraraskúlans hjálagda »Forslag til Ændring af Vedtægt for Færøernes Seminarium af 2. Maj 1939« til skúlastjórnina, sum, aftaná at hava viðgjørt málið og gjørt nakrar smærri broytingar, tann 5. december 1946 víðariserir uppskotið til umhugsan og viðgerðar á lögtingi. Uppskotið, sum tað nú er, er soleiðis úrslitið av einum samarbeiði millum stjóra læraraskúlans, lærararáðið, millumtinganevndina og skúlastjórnina.

Viðvíkjandi teim viktigaslu og mest tørvandi broytingum til »Vedtægt for Færøernes Seminarium af 2. Maj 1939« er at merkja, at høvuðsbroytingin er, at uppløka av næmingum til læraraskúlan fer fram annað hvørt ár í staðin fyri sum nú fjórða hvørt, at krøvini til upptakingarroyndina í danskum og føroyskum verða hækkað munandi, at søga, sum nú er býtt millum fyrsta og annan part, verður øll lögð til annan part, og at smíð verður gjørt ívangan lærugrein fyri dreingir, handaverk fyri gentur.

Krøvini til upptakingarroyndina í bíbliusøgu, søgu og geografi eru vorðin meira precis og avmarkað, enn tey vóru frammanundan. Av øðrum broytingum kann nevast, at tímatalið í ítrótti verður økt við einum tíma fyrsta og seinasta ár, at tímarir í sang og musik verða øktir við einum tíma fyrsta árið, at tann endaliga royndin í danskum máli verður bæði skrivlig og munnlig og ikki bert sum higartil munnlig. Harumframt er tað ætlanin at broyta sjálva kensluna í læraraskúlanum

á lann hátt, at næmingarnir eins og í Danmark verða uppvandir til sjálvstøðuligt arbeiði og fáa høvi til at avrika «ársarbeiði» í natúrlæru, greinum, landalæru, ítrótti, søgu og uppaliðingarlæru, praktiskum skúla-yrki, danskum og føroyskum á lann hátt, at hesi ársarbeiði, um tey verða góðkend, lækka prógvkarakterin eitt slig, at kenslan í søgu meira skal leggja dent á næminganna egna arbeiði, og at krøvini í kristindómskunnleika verða nakað umløgð.

Øll nevndin er samd um at slyðja tær nevndu broytanir og kann ásanna tær grundir og ta hugsan, ið liggja aftanfyrri uppskotini. Tað er soleiðis avgjørt eitt framstig í mun til ta skipan, ið er, at næmingarnir fáa høvi til at arbeiða sjálvstøðugt við teim ymisku evnum. Men nevndin er samstundis av leirri áskoðan, at tær nevndu broytanir vilja verða til lítlan bata, um tað samstundis ikki verður skipað soleiðis, at undirvísingin, sum nú fer fram deils fyrri partin, deils seinna partin av degnum, øll verður lögð saman og fer fram fyrri part á degi. Sum skipanin er nú við spjaddum undirvísingartíðum til ymiskar tíðir á degnum, fer nógv kostbar tíð hjá næmingunum til spillis, og skerjir tað ov nógv arbeiðstíðina og arbeiðsfriðin hjá næmingunum uttan fyri skúlatíðina. Harafturat kemur, at undirvísing seinrapartin ferir við sær, at lærarakreftirnar í mongum førum verða brúktar og móðar, og má tað sjálvandi vera til skaða fyri kensluna. Eitt annað viðurskifti, sum nevndin heldur vera umráðandi at fáa broytt, er tað, at læraraskúlin skal hava sítt egna klassaverilsí, soleiðis at tað ikki verður neyðugt í framtíðini, sum nú, at skifta millum ymiskar klassar, eftirsum umstøðurnar eru líl.

Nevndin hevur haft samráðingar við stjóran um hetta mál, og kann hetta ætlandi fáast í lag á lann hátt, at tann núverandi sløjd-klassin verður tikin til høli hjá læraraskúlanum. Nevndin er greið yvir, at skifti frá eftir- til fyrimiddagsundirvísing heft kann føra til, at meira trupult verður at skaffa teir neyðturvuligu lærarar til læraraskúlan. Nevndin hevur lí tonkt sær møguleikau av einum meira víðari-gangandi samarbeiði enn higartil millum Realskúlan og studentaskeiðið í Havn, soleiðis at læraraskúlin eftir umstøðunum kann fáa tær best hóskandi lærarakreftir, sum verða tókar. Tað er hvørjum skúlamanni greitt, at tann núverandi skipan ikki er til frama fyri læraraskúlan, sum verunliga nú er at kalla eitt uppískoyti til Millum- og Realskúlan, eins og tað er greitt, at lær broytanir, ið nú ætlandi verða samtyktar, einans eru tonktar at verða fyribils. Tað vil avgjørt verða neyðugt, so skjótt stjórnarskipanarmálið er avgreitt, at farið verður undir eina hóskandi umskipan av okkara hægri skúlaskeiði.

Eftir er at nevna eitt viðurskifti við Millum- og Realskúlan, sum eftir nevndariðnar ætlan má hava ringa ávirkan á kensluna í læraraskúlanum, tað er, at undirvísingartíðin í Millum- og Realskúlanum fyri vetrarmánaðarunar november—februar (frá 1/11—28/2) er stýlt á lann hátt, at tíðarnir eru bert «lektið» uppá o. n. 35—40 minuttir.

Tann felagsskapur, ið er hesar skúlar millum viðvíkjandi lærarum, hevur haft ta ávirkan, at summir undirvísingartíðarnir við læraraskúlan eisini eru vorðir til «lektið» av somu longd.

Hetta er beinan vegin í stríð við § 16 í tí galdandi reglugerð fyri læraraskúlan, og má tað lí átalast, eins og kravt verður í framtíðini, at undirvísingin fer fram í «effektivum» undirvísingartíðum. Men hetta dømi sýnir bara uppá ein grelligan móta tað, ið fyrr er nevnt, at læraraskúlin verður viðgjørdur, eins og hann hert er eitt uppískoyti til Millum- og Realskúlan.

Tann broytta skipanin er ætlað at koma í gildi við byrjan av

skúlaárinum 1948/49, og gongur nevndin út frá, at skúlasljórnin til ta tíð fær høvi til at gera seg kunningan við, hvør skal virka sum lærarar við læraraskúlan, áðrenn spurningurin er endiliga avgjördur.

Samsvarandi við tað í álitinum fram flutta, vil nevndin seta fram hetta

Uppskot:

1. Tingið samtykkir, at hin dagliga undirvísingartíðin við læraraskúlan, sambært tað í álitinum fram flutta, frá byrjan av skúlaárinum 1948/49 verður samanlögð og byrjar við vanligu skúlatíð fyrra part á degi.
2. Tingið samtykkir, at læraraskúlin frá byrjan av skúlaárinum 1947/48 fær eitt klassaveriðsi, ið einans verður at nýta av læraraskúlanum.
3. Tingið samtykkir hetta *uppskot* til

Midlertidig Bestemmelse for Færøerne om Ændringer af Vedtægt for Færøernes Seminarium af 2. Maj 1939, jfr. Ændringer af 21. December 1944.

§ 2 affattes saaledes:

Seminarieret har 4 Klasser. Der oprettes hvert andet Aar en ny 1. Klasse, saaledes at der fra Sommeren 1948 vil være 2 Klasser samtidig i Seminarieret, enten en 1. Klasse og en 3. Klasse eller en 2. Klasse og en 4. Klasse.

§ 5 affattes saaledes:

Seminarierets Afgangsprøve afholdes i 2 Dele, 1. Del ved Udgangen af 2. eller 3. Klasse som nærmere angivet i § 19, 2. Del ved Udgangen af 4. Klasse.

§ 15, Linie 3 til Linie 10 (iheregnet) ændres til:

Krav ved Optagelsesprøven:

- a. Bibelhistorie i et Omfang som: Martensen og Paulli »Bibelhistorie for Mellemkolen«.
- b. De fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte hele Tal og Brøker til Løsning af lettere Opgaver.
- c. Omfanget af Fordringerne i Historie og Geografi angives ved de i Folkeskolen almindelig anvendte Lærebøger i disse Fag.
- d. Skriftlig Færøsk og Dansk:

Stil: Der gives en fri eller bunden Opgave, til hvis Besvarelse Eksaminanden faar 3 Timer.

Diktak: Der prøves i et Stykke Prosa af lignende Sværhedsgrad som en færøsk Diktat til Mellemskoleeksamen. Af Skilletegn dikteres kun Punktumer.

Mundtlig Færøsk og Dansk:

Læsning af Poesi og Prosa med Samtale om det læste. Tillige prøves Eksaminanden i Analyse og Grammatik.

Af færøske Digterværker maa være læst:

Nogle Kvad i et Omfang svarende til 100 fireliniede Strofer.

Nogle Sagn svarende til ca. 40 Normalsider.

Et Par Folkelivsbilleder af Hammershaimb.

Nogle Nyere Digte og Sange.

Af danske Digterværker maa være læst:

En Komædie af Holberg, et Værk af Oehlenschläger,
Ingemann eller Hertz. To Æventyr af H. C. Andersen.
En af Bjørnssons Bondenoveller. Nogle Folkeviser.
Nogle Salmer af Kingo, Brorson og Grundtvig.

I § 16, Stk. 1, indskydes efter Ordene »praktisk Skolegerning« (herunder Smaabørnsundervisning) Ordet »Sløjd« for mandlige Elever, og sidste Punktum udgaar.

§ 16, Stk. 2, affattes saaledes:

Undervisningen i ovennævnte Fag meddeles med følgende Timetal:

Ugentlig:	1. Aar:	2. Aar:	3. Aar:	4. Aar:
Færøsk	4	4	4	4
Dansk	4	4	5	5
Regning	3	2	3	0
Skrivning	1	1	0	0
Historie	2	2	2	3
Kristendomskundskab	3	3	2	3
Geografi	2	2	2	0
Naturhistorie	2	2	2	0
Naturlære	3	2	2	0
Matematik	2	2	2	0
Tegning	2	2	1	0
Engelsk	3	3	2	3
Gymnastik og Idræt	4	3	3	4
Sang og Musik	2	2	2	2
Pædagogik	0	2	2	3
Praktisk Skolegerning	0	0	4	9
	37	36	38	36
Kvindelig Haandgerning	1	1	1	1
Sløjd	2	2	2	2

Som nyt Stykke indsættes i § 16:

Stk. 4. Der skal under Undervisningen i videst muligt Omfang gives Eleverne Lejlighed til selvstændigt Arbejde, der kan bringe dem i direkte Forhold til Stoffet, saaledes at de er fortrolige med Fagets Hjælpkilder, vante til at bruge Bøger og Samlinger og øvede i at gøre Iagttagelse i den levende Natur.

Til at vise Resultaterne af en saadan Arbejdsopøvelse kan bl. a. *Aarsarbejder* fra Eleverne af forskellig Art tjene. Faglæreren maa afgøre, om et saadant Aarsarbejde kan antages til Fremkæggelse ved Eksamen. I saa Fald indsendes det senest 15. Februar til Censorernes Formand, og den pågældende Fagcensor afgør da, om der skal tages Hensyn til Arbejdet ved Eksamen, hvor det i bekræftende Fald forhøjer Karakteren med 1 Trin (f. Eks. fra mg til mg+). Aarsarbejder kun fremlægges i Naturfag, Geografi, Gymnastik og Idræt, de historiske Fag, Pædagogik, praktisk Skolegerning, Dansk og Færøsk.

I § 18 foretages følgende Ændringer:

I Linie 2 udgaar »Historie og«.

I Linie 4 ændres »samt delvis Historie og« til »Historie, Sløjd og delvis«.

Sidste Linie udgaar og i Stedet sættes: »og for alle Elever Orgelspil som frivilligt Fag«.

I § 19 foretages følgende Ændringer:

Efter Stk. 4 tilføjes: »Der opgives ca. $\frac{2}{3}$ af det gennemgaaede Stof«.

Stk. 5 udgaar.

Stk. 6 ændres til: 5. Kristendomskundskab.

a. Bibelforklaring, der omfatter Jesu Taler hos Matthæus og nogle af Talerne i Johannesevangeliet i et Omfang af ca. 6 Kapitler og endelig 6 Kapitler af den nytestamentlige Brevlitteratur.

b. Kirkehistorie til Reformationen.
Prøven afholdes ved Udgangen af 2. Klasse.

7. Regning ændres til 6. Regning.

8. Matematik — - 7. Matematik.

9. Naturlære — - 8. Naturlære.

10. Færøsk — - 9. Færøsk.

Sidste Stykke affattes saaledes: »Den skriftlige Prøve består af en Genfortælling (3 Timer)«.

11. Dansk ændres til 10. Dansk.

Sidste Stykke affattes saaledes: »Den skriftlige Prøve består af en Genfortælling (3 Timer)«.

Til Paragrafferne føjes: Prøven i Dansk og Færøsk afholdes ved Udgangen af 2. Klasse.

I § 20 foretages følgende Ændringer:

Til Stk. 3 føjes: Der opgives begrænset Pensum, ca. $\frac{2}{3}$ af Stoffet.

Stk. 4, Linie 1—6 affattes saaledes:

»Praktisk Skolegerning.« Ved Prøven skal Eksaminanderne godtgøre deres Evne til at undervise Børn, saaledes at de efter Opgavens Beskaffenhed faar Lejlighed til at fortælle, fremstille eller samtale, dels til at lede Børnenes mere selvstændige Arbejde med et Undervisningsemne. Der bør som Regel gives Eleven Tid til at afslutte Behandlingen af sit Emne. Hver Eksaminand faar 2 Opgaver, der hentes fra Folkeskolens almindelige Fagkreds og Undervisningsomraade. I hvert Fald den ene af Opgaverne tages fra Færøsk, Dansk, Religion eller Regning. I Sang, Tegning og Skrivning gives ingen Opgaver.

Efter Punktum i Linie 8 indskydes:

Umiddelbart før Prøvens Begyndelse afleverer Eksaminanden til Censorerne en kort, skriftlig affattet Plan (Disposition) for Behandlingen af den ene af de til Prøven opgivne Opgaver efter Censorernes nærmere Bestemmelse.

Stk. 5, 2c affattes saaledes:

5 Hovedværker og ca. 200 Sider mindre Prøver, Vers og Prosa fra de forskellige Perioder.

Stk. 7 affattes saaledes:

Engelsk. Prøven er skriftlig og mundlig. Den skriftlige Prøve bestaar i en Oversættelse til Engelsk af lignende Sværhedsgrad som ved Realeksamen. Den mundtlige Prøve bestaar (o. s. v. som i Stk. 7, Linie 2 ff).

I Stk. 8 udgaar 3. Linie fra neden.

Stk. 9 affattes saaledes:

Historie. Faget omfatter Verdenshistorie og Nordens Historie samt Samfundslære og Nationaløkonomi, der paa dertil egnede Steder indarbejdes i den historiske Fremstilling. Der læres en mindre Lærebog, der giver en kort Oversigt over Verdenshistorien, hvorefter der udvælges et vist Antal Emner, ca. 12, taget fra de forskellige Perioder eller Tidsafsnit af Verdenshistorien. Disse gennemgaaes ved Foredrag og Læsning af historiske Tekster (Kildesteder, Taler, Akstykker) eller bredere Fremstillinger, og Elevernes Arbejdsevne inden for Faget opøves gennem Elevforedrag og skriftlige Opgaver over de paagældende Afsnit. I Nordens Historie læses en Bog paa ca. 300 Sider. Samfundslære og Nationaløkonomi gennemgaaes i det væsentlige gennem Eksempler fra Historien. Færøsk Samfundslære og Perioder af Færøernes Historie gennemgaaes. Ca. Halvdelen af de valgte Emner og $\frac{2}{3}$ af Nordens Historie opgives til Eksamen.

Stk. 10 affattes saaledes:

Kristendomskundskab. Prøven er mundlig og omfatter:

- a. Bibelforklaring: 1. Et Brev fra Ny Testamente i det mindste af Omfang som Galathebrevet. 2. Ca. 25 Kapitel af profetiske Skrifter. 3. Nogle af Davids Salmer.
- b. Troslære: Kendskab til den evangelisk-lutherske Troslære.
- c. Kirkehistorie efter Reformationen.

Karaktererne ved første og anden Del sammenregnes til en fælles Karakter og vejer lige.

I § 21, Stk. 6, ændres sidste Karakter $g \div$ til g .

I § 21, Stk. 7, som affattet ved Bekendtgørelse 21. December 1944, ændres i b 3 Ordene »paa alle 3 Linier« til »materiale Linier«.

4. Tann føroyska tekstin verður viðlögð.

Skúlanevnd Løgtingsins, 12. februar 1947.

Joh. M. Fr. Poulsen. R. Long. S. P. Zachariasen.

Hákur Djurhuus.

**Bráðfengis fyriskipan fyri Føroyar um broytingar í skipan fyri
Føroya Læraraskúla av 2. mai 1939, sbr. broytingar av
21. december 1944.**

§ 2 verður orðað soleiðis:

Læraraskúlin hevur 4 klassar. Annaðhvørt ár byrjar nýggjur 1. klassi soleiðis, at frá summri 1948 verða 2 klassar samfóðis á læraraskúlanum, annaðhvørt ein 1. klassi og ein 3. klassi ella ein 2. klassi og ein 4. klassi.

§ 5 verður orðað soleiðis:

Lærararoyndin fer fram í 2 partum, 1. partur tá ið 2. ella 3. klassi endar starv sum tilskilað í gr. 19, 2. partur, tá ið 4. klassi endar starv.

§ 15, 3. regla til 10. regla (viðroknað) verður broytt til:

Krøv til upptøkurroyndina:

- a. Biblúsøga, so mikið sum Mortensen og Pauli »Bibelhistorie for Mellem-skolen«.
- b. Tær fyra roknideildirnar við nevndum og ónevndum heilum tølum og brotum til loysing av lættari roknidønum.
- c. Tað, sum kravt verður í søgu og landalæru, er í mun til lær í fólkskúlanum vanliga nýttu lærubókum í hesum greinum.
- d. *Skrivligt føroyskt og danskt:*

Stílar: Givin verður eitt bundið ella óbundið stílevni, sum próvsøkjandi fær 3 tímar til at greiða úr hondum.

Fyrisøgn: Roynt verður í einum prøvastykki, ið kravur nakað tað sama sum ein føroysk fyrisøgn til millum-skúlapróv. Av skiljiteknum verða bara søgd punktum.

Munnligt føroyskt og danskt:

Lestur av poesi og prosa við samrøðu um hitt lisna. Eisini verður hin próvsøkjandi kannaður í setningauppløysing og mállæru.

Av føroyskum skaldaverkum skulu vera lisin:

Nøkur kvæði, í nøgd svarandi til 100 fýreregluorindi.
Nakrir søgnir svarandi til o. u. 40 miðalsíður.
Einur tvær fólkalívsmýndir eftir Hammershaimb.
Nakrar nýggjari yrkingar og sangir.

Av danskum skaldaverkum skulu vera lisin:

Ein komedia eftir Holberg, eitt verk eftir Oehlenschläger, Ingemann ella Hertz. Tvey ævintýr eftir H. C. Andersen. Ein bóndasøga eftir Bjørnson. Nakrar fólka-vísur. Nakrir sálmar eftir Kingo, Brørson og Grundtvig.

Uppl gr. 16, 1. stykki, verður aftaná orðini »praktisk Skole-gerning (herunder Smaabørnsundervisning)« skoytt orðið »smíð« fyri dreingir, og síðsta punktum fellur burtur.

§ 16, 2. stykki, verður orðað soleiðis:

Undirvísingin í omanfyri nevndu lærugreinum verður givin við hesum tímatáli um vikuna:

Um vikuna:	1. ár:	2. ár:	3. ár:	4. ár:
Føroyskt	4	4	4	4
Danskt	4	4	5	5
Rokning	3	2	3	0
Skriving	1	1	0	0
Søga	2	2	2	3
Kristindómskunnleiki	3	3	2	3
Landalæra	2	2	2	0
Djóra- og plantulæra	2	2	2	0
Fysikk	3	2	2	0
Matematikk	2	2	2	0
Tekning	2	2	1	0
Engilskt	3	3	2	3
Fimleik og ítrótt	4	3	3	1
Sangur og musikkur	2	2	2	2
Uppalingarfræði	0	2	2	3
Praktiskt skúlayrki	0	0	4	9
	37	36	38	36
Kvinnligt handverk	1	1	1	1
Smíð	2	2	2	2

Sum nýtt stykki verður í § 16 sett:

4. stykki: Undirvísingin skal geva næmingunum sum mest høvi til at starva sjálvir og á tann hátt verða væl kendir við evnið, soleiðis at teir eru kunnigir við hjálparráðini í lærugreinunum, vanir við at nýla bókur og søvn og vandir til at gáa eftir lívinum í náttúrin.

Til at sýna úrslitini úr eini slíkari arbeiðsuppvenjing kunna millum annað verða nýtlig ársavrikarnir frá næmingunum av ymsum slag. Lærarin í lærugreinini verður at gera av, um ein slík ársavrikan kann verða góðkend til framløgu til royndina. Um so verður, skal hon í seinasta lagi 15. februar verða latin inn til próvdómara-formannin, og próvdómarin í avvarðandi lærugrein ger lá av, um avrikanin skal verða tikin upp í part til royndina, har hon, um so verður, hækkar karakterin við einum sligi (t. d. frá mg til mg+). Ársavrikanar kunna verða framlagdar í djóra- og plantulæru, í fysikk, landalæru, fimleika og ítrótti, søguligum lærugreinum, uppalingarlæru, praktiskum skúlayrki, danskum og føroyskum.

Í § 18 verða gjørdar hesar broytingar:

Í 2. reglu falla burtur: »Historie og«.

Í 4. reglu verður »samt delvis Historie og« broytt til »Søga, smíð og fyri ein part«.

Síðsta regla fellur burtur og í staðin verður sett: »og fyri allar næmingar úrguspæl sum sjálvkravd lærugrein«.

Í § 19 verða hesar broytingar:

Aftaná 4. stykki verður skoyll uppí: »Uppgávur verða o. u. $\frac{2}{3}$ av tí litta tilfarie«.

5. stykki fellur burtur.

6. stykki verður broytt til: 5. *Kristindómskunnleiki*:

- a. Biblíunútlekking, ið umfatar røðir Jesu hjá Matteusi og nakrar av røðunum í Jóhannesarevangellinum, í nøgd nakað sum 6. kapitul, og endiliga 6. kapitul av brævinum í nýggja testamenti.
- b. Kirkjusøga til stóaskiftið. Royndin fer fram, lá ið 2. klassi endar.

- 7. Rokning verður broytt til 6. Rokning.
- 8. Matematikk — - - 7. Matematikk.
- 9. Fysikk — - - 8. Fysikk.
- 10. Føroyskt — - - 9. Føroyskt.

Síðsta stykki verður orðað soleiðis: »Tann skrivliga royndin er ein aftursøgn (3 tímar)«.

11. Danskt verður broytt til 10. Danskt.

Síðsta stykki verður orðað á henda hátt: »Tann skrivliga royndin er ein aftursøgn (3 tímar)«.

Afturat greinini verður sett: »Royndin í danskum og føroyskum fer fram, lá ið 2. klassi endar«.

Í § 20 verða gjørdar hesar broytingar:

Afturat 3. stykki verður skoytt: Uppgivið verður avmarkað pensum, o. u. $\frac{2}{3}$ av tí lisna.

4. stykki, reglurnar 1—6, verður orðað soleiðis:

»Praktiskt skúlayrki«. Til royndina skulu teir próvsøkjandi prógva at vera førir fyri at læra børn soleiðis, at teir eftir sum verkevnið er vordið, annaðhvørt fáa høvi til at siga frá, útleggja ella hava samrøðu ella at stíla fyri barnanna meira sjálvstøðliga starvi við eitt lærnevni. Vanliga eigur næmingurin at fáa tíð til at starvast við evnið. Hver próvsøkjandi fær 2 verkevni, ið verða tikið úr leimum vanligu lærugreinum og evnum í fólkaskúlanum. Ið hvussu er annað verkevnið verður tikið úr føroyskum, danskum, trúarlæru ella rokning. Í sangi, tekning og skrivning verður einki verkevni givið.

Aftaná punktum í 8. reglu verður skoytt uppt:

Beint áðrenn royndin byrjar, fær hin próvsøkjandi próvdómarunum eina slutta skrivliga ætlan (evnisskipan) til viðgerðina av øðrum verkevnum, ið er uppgivið til royndina, eftir greinligari fyriskipan frá próvdómarunum.

5. stykki, 2c verður orðað soleiðis:

5 høvuðsverk og o. u. 200 síður av smærri sýnisdønum, í bundnum og óbundnum máli, úr leimum ymisku tíðarskeiðum.

7. stykki verður orðað soleiðis:

Eingilskt. Royndin er skrivlig og munnlig. Hin skrivliga royndin er ein týðing til eingilskt, ið krevur nakað tað sama sum til realprógv. Hin munnliga royndin er (o. s. fr. sum í 7. stykki, 2. reglu og fylgjandi).

í stykki 8 gongur út 3. regla frá í neðra.

9. stykki verður orðað soleiðis:

Søga. Lærugreinin umfatir veraldarsøgu og Norðurlanda søgu og somuleiðis samfelagsfrøði og landbrúksfrøði, ið á hóskandi stöðum verður tikin upp í ta søguligu frágreiðingina. Lært verður eftir einari minni lærbók, ið gevur slutt yvirblik yvir veraldarsøgna, og síðan verða útvald nøkur evni, o. u. 12, tikin úr teimum ymisku øldum ella tíðarskeiðum í veraldarsøguni. Hesi verða umfarin við fyrilestrum og lestri av søguligum tekstum (upphavsskriftum, røðum, skjølum) ella greinligari frágreiðingum, og arbeiðsføri næminganna í lærugreinini verður uppvant við fyrilestrum av næmingunum og skrivligum verkevnum viðvíkjandi hesum tíðarskeiðum.

Í Norðurlanda søgu verður lisið ein bók uppá o. u. 300 blaðsíður. Samfelagsfrøði og landsbúfrøði verða lærd eina mest við dønum úr søguni. Føroysk samfelagsfrøði og tíðarskeið í Føroya søgu verða umfarin.

Ókkurt um helmingur av teimum valda evnum og $\frac{2}{3}$ av Norðurlanda søgu verður uppgivið til royndina.

10. stykki verður orðað soleiðis:

Kristindómskunnleiki. Royndin er munilig og umfatir:

a. *Biblíuúttlegging:* 1. Eitt bræv úr Nýggja testamenti, í minsta lagi su mikið sum brævið til galatamanna. 2. o. u. 25. kapitul úr skriftum profetaanna. 3. Nakrir av sálum Davids.

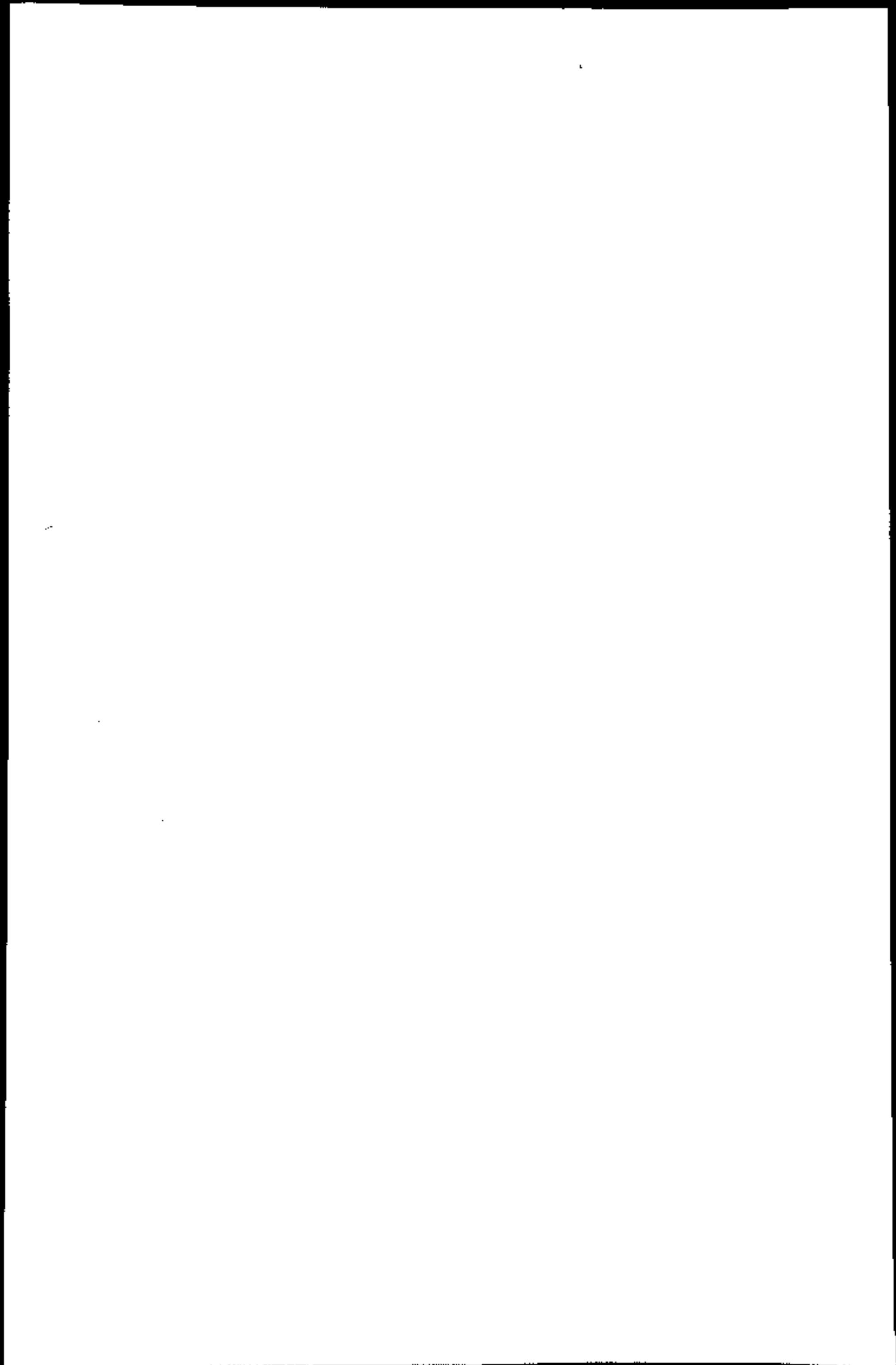
b. *Trúarlæra:* Kunnleiki um ta evangelisku-luthersku trúarlæru.

c. *Kirkjusøga* eftir síðaskifti.

Karakterirnir til fyrsta og annan part verða samanroknaðir til ein felags karakter og telja javnt.

Í § 12, 6. stykki, verður síðsti karakterur g-: broyttur til g.

Í § 21, 7. stykki, soleiðis sum tað er orðað í kunngerðini 21. december 1944, verða í b 3 orðini: »á øllum teimum deildum« broytt til »Matematisku deildini«.

Landsprentsmiðjan.

ÁLIT

í lögtingsmáli nr. VI—16/1946:

Lækkan viðvíkjandi rentu og avdrátti o. ø. fyrir dýr fiskifør.

Skipaeigarar hava á fundi 13. december 1946 samtykt at heita á tingið um at fáa lætt um rentubyrði o. a. hjá monnum, sum í hardaga-
fðini og seinni hava sett seg fyrir fiskifør, sum nú eru dýr at dríva.
Skipini hava verið dýr at útvega, og oftast hevur meginparturin av
keypípeninginum verið fingin til vegar við láni úr banka og vinnuláns-
grunni Løgtingsins. Tað sum hesir menn vísa á tygja mest hjá teimum,
er 1) renta av lánum og 2) tryggingargjöldini. Í áheitanini halda teir
framt, at inniløgulíkludini eru nógv versnað við tað, at prísurin á fiski
(sfiski) hevur lyndi at falla og at tollur er lagdur á allar landingar í
Bretlandi við 10% av bruttosølu. Teir biðja tingið taka til umhugsunar:

1. at lækku rentuna av lánum frá Vinnulánsgrunninum frá 5%
niður í 3%,
2. at fáa tryggingargjaldið lækkað frá 6% niður í 4% við end-
urgjaldi í uppløgn,
3. at lata lánið úr Vinnulánsgrunninum vera avdráttarfrí 2 ley
fyrstu árin og síðan at verða avdrigin í 20 ár,
4. at tingið skipar so fyrir, at hóskandi lán til útgerð kunna út-
vegast til várs, t. d. 6500 kr. upp á skipið, serliga til rindan
av fiskireiðskapi og tryggingargjaldi.

Fiskivinnuvevndin má ásanna, at ógvuliga ójævnt er komið hirt-
urúr í fjør hjá teim ymsu skipum, sum nú royndist árið væl, meðan
onnur vóru fyrir ringum býti. Tað var eitt óduar tak, einstakir menn
eins væl og samfelagið gjørdi, at fáa til landið so nógv fær, at Føroyar
nú eftir fólkatalinum hava so stóran fiskifarafloa, sum kanska einki
annað land; men lørini hava eisini verið ógvuliga dýr, og ikki hava
allir, sum keypla, væl hugsað um allar teir trupulleikar, sum máttu
roknast at kunna koma, og sum líverri eru komnir nógv fyrr enn so

mangur roknaði við, ein hin meinasti skamtanin av landingum fyri smurriváðsfisk í Brellandi. Sjálvandi má Løgtingið gera tað, ið gerast kann, til at skipað verður so fyr, at ikki av Løgtingsins ávum verða gjørdar fyriskipanar, sum kunna tyngja ella tarna sjódriftini, aðrar enn tær, sum neyðugar eru til at tryggja okkara samfelag sum heild. Her má verða mint á, at fyr, at fáa øll hesi nýggju fôr til landið hevur tað føroyska samfelagið, fólkið sum heild, tikið sær uppá eina ábyrgd so tunga og lættisliga sum væl einki annað samfelag í lätuni, og tað er Løgtingsins skylda, samfðis sum tað roynir at lætta og bjálpa eisini at skella eftir, at ikki alt samfelagið av skeivari fyriskipan skeiklast so av lagi, at tað verður ikki bótatørl.

Tá ið tey 8 80-tonsaskipini og tey 14 30-tonsaførini, sum aflau á bardagan A/S Færøske Fiskeskibe við studningi frá danska statinum hava latið bygt og bjóða Føroyingum, eru undantikin, eru at kalla øll hini nógva fiskiførini, stór og smá, sum hesi tvey tey seinastu árinu eru fingin til Føroya, nýggjard ella núllmagjard, fingin til vegar við føroyska peningaútvegan eina, bæði eginpeningur, fyrsti og annar vedhaldspeningur. Tey eru so slatt til fullnar á føroyskum hondum. Keypipeningurin fyri áðurnevnda 22 (8+14) skip er til samans 4.700.000 kr. Av teimum eru úr Føroyum látnar í eginpeningi 705.000 kr. og umframt hevur Løgtingið tikið ábyrgd fyri 20% í øðrum vedhaldspeningi ella knappa millión. Umframt hesi skip og umframt tey, sum í bardagaárinum og seinni eru nýbygd ella núllmagjard í Føroyum ella aðrastaðni, eru komin til landið 3 stórar skonnartir, 22 fôr frá 40 upp í 70—80 tons og 8 fôr o. u. 30 tons við keypivirði tilsamans u. 8.000.000 kr. Aftrat hesum koma so einir 30 trolarar við keypipeningi u. 20.000.000 kr.

Ein meginfjöld av hesum skipum var ikki komin til landið, uttan so Løgtingið var komið uppí og hevði tikið ábyrgd av øðrum vedhaldspeninginum, sum er tann ið torførast er at fáa til vegar. Tingsins partur av lánipeninginum er í lätuni 8.000.000 kr., av teimum hevur tingið útvegað 6.600.000 kr., við láni frá sparikøssum og bankum í Føroyum 4.600.000 kr. og frá danska statinum 2.000.000 kr. Til samanburð kann verða nevnt, at Kongeriget Danmarks Fiskeribank í 1945/46 lænti fiskimönnum 693.397,52 kr. og at hausara útlán til samans 31. mars 1946 var 3.761.506,60 kr. Tað er tí mikil peningaábyrgd, Løgtingið eins væl og føroyskir lánistovnar, feløg og einstaklingar hava tikið sær uppá, og her mugu allir partar, lánakarar sum lángevarar, vita sína ábyrgd og skyldu til í felag at fáa best burtur úr tí risa verki, sum her er farið undir, upp á eitt ár at kalla at útvega Føroyum nóg nógvan og væl nýtiligan veiðireiðskap til næsta framtíð. Ut frá tí frammanundan framfærda setir fiskivinnunevndin fram sína hugsan um tey ymsu punktini í umsókn skipaeigaranna.

1. at lækka rentuna av lánum úr vinnulánsgrunninum frá 5% niður í 3%
- og 3. at lánini gerast avdráttarfrí tey 2 fyrstu árinu og síðan avdragast uppá 20 ár;

Hetta fer ikki at bera til. Av vinnulánsgrunnins útlánspeningi hevur Løgtingið lænt meginpartin til at verða afturgoldnan uppá 10 ár og stýlti lð og mesla peningin til 4½% í rentu. Vinnulánsgrunnurin skal tí á hvørjum ári rinda aftur 437.000 kr. í avdráttarpeningi og fyrst 245.000 kr. í rentu (seinasta ár). Av einum meginluta av lánum úr vinnulánsgrunninum varð av seinna hálvársgjaldi (december 1946)

galdið hvørki rentur ella avdráttur til tíðina. Nevndin heldur, at hella man hava verið av tilviljum, og tí meun hava ikki hugsað um, hvussu neyðugt tað er, at lánini verða rentugoldin og avdrigin eftir avtalu, um tað yvirhøvur er gjørligt. Um onkur skuldi hugsað á henda hátt at kunna tvinga Løgtingið at lækka rentuna og leingja avdráttartíðina, verður tað ikki vegurin. Tingið kann ikki leggja alla hesa rentu og avdráttarbyrði á tann einstaka skattaborgara, sum gjøgnum vinnulánsgrunnin stendur sum lángevari. Tað er nógmikið, at hann skal standa til svars fyri tap, sum kann koma at vera av, at tað ikki eydnast nóg skjótt at fáa øll hesi skip, sum keypt eru til yvirpris, niðurskrivað til eitt virði, sum svarar til inniløgur, sum tey um eini tvey ár kunna væntast at veita. Tí má verða lagt øllum lántakarum eina við, við røkissemi og ídni at royna at fáa sum mest møguligt hartur úr fiskiskapinum hesi fyrstu árin, so skipini kunna koma niður í tað virði, sum ger tað møguligt at driva tey, tá ið allar inniløgur minna. Tað er ov stórir munur, tá ið sigst at skip, ið hava fiskað fyri 5000 st. pd., hava galdið hvørjum sítt og standa seg væl, meðan onnur, ið fiskað hava fyri 7000 st. pd. hava onga skuld afturrindað. Teir skipaeigarar, sum av óhappi, maskinskaða ella aðrari orsøk, teir ikki ráða fyri, verða soleiðis sladdir, at teir eru ikki mentir at gjalda vinnulánsgrunninum rentur og avdrátt, mugu í góðari tíð glølla greiða stýri grunnsins frá sínum viðurskiftum, og fiskivinnunevndin mælir löggingum til at biðja stýri vinnulánsgrunnsins, tá ið prógvað er, at lántakari ósekur er komin í trøng peningakor og vón er til, at hann kann verða hjargaður við lagaligheit, tá at vísa beinasemi viðvíkjandi avdrátti og rentugjaldi. Tingið kann ikki fyriskipa almennar reglur hesum viðvíkjandi, men stýri grunnsins má taka avgerð í hvørjum føri sær.

2. at fáa tryggingargjaldið lækkað frá 6% niður í 4% við endurgjaldi í uppløgu:

Fiskivinnunevndin má viðganga, at tryggingargjaldið er ein lyngjandi útreiðsla hjá snurruváðsförum, tá ið fiskiskapurin ikki er serliga góður, men ótryggjað kunna ferini ikki sigla, og eftir sum tryggingarsambandið greiðir frá, er ógjørligt at lækka gjaldið enn, við tað at fyri árið fljót lótu tey føroysku snurruváðsförini í tryggingargjaldi góðar 300.000 kr., meðan skaðakrav frá teimum var u. 500.000 kr. Meginparturin av hesum mikla peningi er ikki beinleiðis fyri skaða, men fyri skaðahjálp, sleipung í havn. Hvat ið latið verður fyri sleipung, tá ið tað eru útlendsk skip, ið veita hjálp, er eitt, tey krevja alt tað, tey kunna fáa, og Føroyingar eru ikki øðrvísi móti teimum, men tá ið Føroyingur hjálpir Føroyingi, má hann vera lagaligur og minnst, at tann hjálpin hann veitir í dag, kann verða honum til góðar seinni. Spreingja vit okkara føroysku trygging og skulu altur fara at tryggja uttanlanda og senda tann pening út av landinum, sum annars kann byggja okkara vinnulív npp, tá hava vit mist meiri fyri minni. Tingið má tí biðja skipaeigararnar vera laguligar í kravi um endurgjald fyri veitta hjálp til føroysk skip, so tryggingin kann koma at bera seg og gjaldið seinni vera lækkað.

4. at tingið veitir lán til útgerð til várs:

Fiskivinnunevndin kann ikki mæla löggingum til í ár at leggja pening av til hetta endamál, við tað at tað skuldi verið væl gjørligt at tingið hesi lán á vanligan hátt.

Uppskot:

1. Tingið biður stýri vinnulánsgrunnssins vera lagaligt við rentugjaldi og avdrátti frá lántakarnum, sum ikki av egnum ávum eru komnir í so frong peningakor, at teir illa fáa vindað í løtuni.

2. Tingið biður lántakarar úr vinnulánsgrunninum og fiskimenn yvirhøvur minnst, at hvør taan, sum starvast við røkiskapi og ldní, ger sítt til at leggja fasta grund undir taan stóra nýggja fiskifaraflota, sum allar Føroyar hava sett seg í skuld fyri at fáa til landið, og vera lagaligar í kravi um endurgjald fyri hjálpi, sum teir veita landsmonnum.

3. Tingið biður stýrið tryggingarsambandsins hava í huga, tá ið tryggingin er nóg stímbrað, at lækka tryggingargjaldið har ið mest ávarir.

Fiskivinnunevndin, 23. februar 1947.

R. Long. Wm. Smith. Poul Niclasen. Fr. Bláhamar.

BROYTINGARUPPSKOT

í lögtingsmáli nr. VI—16/1946:

Lættan viðv. rentu og avdrátti o. ø. fyri dýr fiskifer.

Sum nýtt stykki í uppskotinum verður sett:

4. Tingið biður stýri Vinnulánsgrunnans gera lántakararnar úr grunninum kunnugar við ley sjónarmið, sum eru lögð fram í nevndarálitinum og vísa til tann umráðandi týðning fyrri okkara land, tað hevur, at lánini úr grunninum verða afturgoldin so skjótt sum gjørligt, so grunnurin kann veita hjálp til at seta á stovn virkir á landinum eins væl og til farmasigling og til veiðiskip, sum hava lyfti um lán. Teir einstøku skipaeigarar, veiðimenn eins og lángevarar í Føroyum, har ímillum Vinnulánsgrunnurin, mugu allir vita sína ábyrgd til við ídni, røkiskapi og hjálpssemi hvør móti øðrum at stíla móti li felags endamáli, at bjarga landinum tann stóra, nýkeypta fiskiflota til brúks.

Fiskivinnuvevudin, 3. mars 1947.

R. Long. P. M. Dam. Wm. Smith.

the 'information' and 'communication' fields. The 'information' field is defined as:

...the study of the nature, uses and functions of information, and the ways in which it is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'communication' field is defined as:

...the study of the ways in which human beings use communication to create, share and use knowledge, and the ways in which communication is affected by social, cultural and technological contexts. (p. 1)

The 'information science' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information studies' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information technology' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information systems' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information management' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information policy' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information ethics' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

The 'information law' field is defined as:

...the study of the ways in which information is created, communicated, evaluated and used, to support human learning and knowledge. (p. 1)

ÁLIT

i lögtingsmál nr. X—1/1946:

Lóg um rúsdrekka.

Longu móti eundanum av 19. øld vóru Føroyar við at fáa egna löggávu viðvíkjandi rúsdrekka. Lóg av 30. mars 1892 leggur á fyrsta sinni loll á alt til Føroya innflott rúsdrekka og setur forboð fyri at bryggja rúsdrekka í landinum. Tað var hin vaksandi fráhaldsrørslan í Føroyum, sum nú var við at seta síni merki á rúsdrekkalöggávuna. Brúkið av sterkum rúsdrekka, brennivínsbrúkið, hevði aftaná miðjuna av 19. øld verið øgiliga stórt, í 1866 vóru soleiðis 24 pottar av brennivíni druknir pr. íbúgva í Føroyum.

Rørslan móti hesum brennivínsbrúki vant meir uppá seg um aldarskiftið. Við byrjan av 20. øld var brennivínsbrúkið komið niður í 7½ pott pr. íbúgva árliga. Meginparturin av hesum brennivíni varð tá drukkið av eldri monnum.

Í 1906 settu fráhaldsfelegini fram krav um forboð móti handli og útskeinkjan av rúsdrekkavørum í Føroyum, og um hetta fór fram fólkatakvøða 6. nov. 1906. Hon vísti stóran meiriluta fyri slíkum forboði í øllum kommunum í Føroyum. Við hesa atkvøðu høvdu kvinnur í Føroyum fyrstu ferð atkvøðurætt. Við lóg av 19. apríl 1907 varð hetta forboðið sett í gildi frá 6. januar 1908.

Í 1912 varð forboðslógin stórt sæð óbroytt endurnýggjað, men við lóg av 21. december 1917 mistu tær einstøku kommunurnar rættin til 5. hvørt ár framvegis at atkvøða um sølu og útskeinkjan av rúsdrekka, og rætturin hjá fleiri persónum í felag til at flyta inn rúsdrekka felið burtur, eins og rutaskip og gistingarhús mistu rættindi síni til at skeinkja út spiritus. Einstøk feløg og klubbar høvdu ló framvegis henda rættin, sum fyrst varð tikið frá teimum við lóg av 30. januar 1923. Fólk undir 18 ár máttu eftir hesi lóg heldur ikki flyta inn rúsdrekka. Einn strangari vórðn forboðsreglurnar gjørdar við lóg av 4. apríl 1928, við tað at skrivligt prógv nú kravdist fyri, at kommunuskattur var goldin, áðrenn nakar kundi fáa rúsdrekkavørur flýggjaðar út. Lóg av 27. mars 1934 gjørdi bert nakrar smáar broytingar í lógina av 1928.

Í 1939 skuldi forboðslógin aftur koma til viðgerðar, og lögtingið

hevði lá longu tíkið spurningin til viðgerðar millum lögtingsins inn-tøkumál. Soleiðis lá málið fyrri nú, av tí at samstundis sum forboðs-lóggáva okkara varð vorðin strangari, var rúsdrekka vorðin ein týðandi skattakelda hjá tinginum. Í 1936 var uppskot frammi á tingi um tings-ins onkarrætt til at flyta inn spiritus gjøgnum eina miðstöð, sum meen lá hogsaðu sær lagda í Kjøpinhavn. Hetta kom fram í samband við uppskot um sterkari forboðsreglur, sum ein av lögtinginum sett frá-haldsnevnd hevði frammi.

Endiliga í 1939 setti so ein nevndarmeiriluti á tingi (S. P. Zacha-riassen, Hans Nolsøe og J. P. Henriksen) fram »Forslag til Lov for Færøerne om Monopol paa Salg af Spirituosa«. Hetta uppskotið, sum vildi geva tinginum onkarrætt til innflutning og sølu av spiritus, heldur tó fast um tað almenna forboðið móti tilvirkan av rúsdrekka í land-inum, sum sett varð við lógina av 1892.

Ein minniluti í nevndini (A. Samuelson og Joh. M. Fr. Poulsen) yuskti framhald av galdandi lóggávu.

Eitt broytingaruppskot frá S. P. Zachariassen o. fl. um at útseta viðgerðina av málinum til tingsetuna 1940 varð viðtikið við 15—0, og slóan hevur spurningurin ár eftir ár verið útsettur og onga veruliga viðgerð fingið út yvir tað, sum viðurskiftini avgjört kravdu.

Spurningurin, sum tingið skal taka støðu til, er nú væl hesin:

annaðhvørt framhald av núgaldandi lóggávu viðvíkjandi rúsdrekka, kanska við smáum broytingum,

ella nýggja rúsdrekkalóggávu á øðrum grundarlagi, enn vit higar-til hava nýtt.

Vit kunna ikki koma uttanum, at núverandi lóggáva okkara á ein hátt er ein forboðslóggáva og á annan hátt er ein skattalóggáva.

Tey almennu sjónarmiðini, sum verða at halda fram, mugu tí verða hesi:

- 1) Hvussu kunna vit minka um rúsdrekka-brúkið í Føroyum, so tað verður fólki okkara sum heild til minst møguligan skaða, harundir, at misbrúkið av kókispritti til drykkju verður at falla burtur?
- 2) Hvussu kunna vit vinna landinum mest møguligar inntøkur av minst møguligum spiritusbrúki, uttan at smugling og annað ólag kemur uppí leikin?

Kanna vit eftir, hvussu brúkið av rúsdrekka hevur verið í Føroyum undir forboðslógini, síggja vit, at hin bókfærði innflutningurin av brennivíni vísur niðurgongd. Ættlast má tí, at slósur partur av hesi niðurgongd kemur av, at eldri menn, sum drukku nógv brennivín, ongatíð funnu uppá sjálvir at flyta inn drykkjuvørur. Tað var yugri fólk, sum nú flutti spiritus inn.

Tey almenna tølini fyri 1912 vísa, at innflutningurin av spiritus lá hevur ligið um 2½ pott pr. íbúgva. Taka vit árið 1930, so liggur innflutningurin av spiritus (brennivíni) lá um 4 pottar pr. íbúgva. Hetta er væl hægsta talið undir forboðslógini.

Undir forboðslógini kemur harafturat økjandi misbrúk av kóki-spritti, og ivaleyst hevur smuglingin eisini vundið væl uppá seg undir hækkandi tolli og teim trupulleikum, sum lógin annars legði í vegin fyri innflutningi. Alt í alt kunna vit siga, at viðurskiftini samfelagsliga sæð ikki eru tey bestu, og helst lá vit vita, at bæði brúkið og mis-brúkið av spiritus nú við sínum tyngsta enda fellur á Føroya ungdom. Tað, at meen nú einans kunna flyta inn beilar kassar av spiritus (12

flaskur), hefur fært við sær stórdrykku hjá vissum persónum í vissum fíðarskeiðum, og harav eykast stórt arbeidsspell fyri landið umframt alt annað spell.

Nevndin hefur býtt seg í ein meirahuta (L. Zachariassen, H. Djurhuus og M. Holm) og ein minnihuta (A. Samuelsen og J. M. Fr. Poulsen).

Meirahutin heldur fram, at tað er neyðugt nú at broyta grundarlagið undir føroyskari spirituslóggevu við at ganga yvir til onkarinnflutning og onkarsølu av øllum spiritusvörum fyri harvið at halda spiritusbrúkið undir umsjón og nøgdina av brúkinum niðri. Meirihutin loyvir sær lí at seta fram lógaruppskot til nýggja spirituslóggevu og uppskot til reglugerð fyri onkarsølna.

Mindretallet (A. Samuelsen og Johan M. Fr. Poulsen) kan ikke være enigt med Flertallet i, at Lagtinget i sine Bestræbelser for at fremme Ædrueligheden i vort Folk bør etablere Spiritushandel paa Færøerne, selv om denne etableres for Lagtingets Regning. Det lykkedes det færøske Folk i 1907 at fjerne fra Færøerne al Handel, al Udskænkning og overhovedet ethvert Erhverv med berusende Drikke, og det vil være et frygteligt Tilbageskridt at genindføre Spiritushandelen m. m. Derved letter man Adgangen til Misbrug af berusende Drikke og forarger de svage. Man svækker Ædruelighedsbestræbelserne, og det Offentlige godkender Drikkeriet og Spiritustrafikken ved at lokke Ungdommen og drikfældige Personer til at købe Giften og bruge den. Flertallet hjemler ogsaa Fremstillingen af Spirituosa paa Færøerne, blot det sker for Lagtingets Regning. Indtil nu har Fabrikationen af Spiritus været forbudt paa Øerne.

Mindretallet mener, at Etablering af en Spirituscentral og Spiritushandel i Thorshavn vil være en Ulykke i sig selv, men værre bliver det, naar denne Handel faar Filialer rundt omkring paa Øerne. Der skal ikke megen Spaadomsgave til at kunne forudsige, at saadanne Filialer hurtig vil følge i Hælene paa Handelen i Thorshavn. Af ædruelighedsmæssige Grunde bliver denne Handel ikke indført, thi enhver tænkende Person ogsaa her paa Færøerne vil kunne slutte sig til følgende Udtalelse af Professor Dr. med. Knud O. Møller, Chef for Universitetets farmakologiske Institut i København. Denne Udtalelse lyder saaledes:

»Ligegyldig hvilken Beretning om Rusgiftene og deres Misbrug, man læser, om de stammer fra Politifolk, Læger eller andre, der har beskæftiget sig med dette Problem — og ligegyldigt fra hvilket Land, Beretningen stammer, er der en Erfaring, der er fælles: *Let Adgang til Rusgifte er den vigtigste Aarsag til Misbrug af Rusgifte.* Denne Erfaring bør derfor ogsaa være Alfa og Omega for enhver, der paa en eller anden Maade har med Problemet at gøre: Om det er Politikeren, der skal forhandle om Lovgivning vedrørende Rusgifte, om det er Dommeren, der skal dømme i Sager vedrørende Rusgifte, eller det er Kemikeren og Lægen, Farmaceuten o. s. v., der paa lovligt lovlig Vis skal fremstille og distribuere Rusgiftene.«

Nu er det muligt at man ønsker at etablere Spiritushandel for Lagtingets Regning af skattemæssige Grunde. Det er imidlertid en Kedsgerning, at Lagtinget siden 1892 har haft Indlægter hidrørende fra Indførselsafgift af Spirituosa, Vin og Øl, men det er ingenlunde sikkert, at man kan faa Indlægter til Lagtingskasserne fra Spiritushandelen.

Siden Monopolhandelen for ca. 90 Aar siden ophævedes, er der paa Færøerne ikke drevet Monopolhandel, i alt Fald ikke i Fredstid. Er man først inde paa Monopolhandel med Spiritus, Vin og Øl af indtægtsmæssige (skallemæssige) Grunde, er Vejen ikke lang til Olie-monopol og Tobaksmonopol, i alt Fald Eneindførsel af disse Varer, og man vil sikkert finde det meget praktisk at slaa disse Monopoler sammen med Spiritusmonopolet. Denne Trafik vil derfor ogsaa blive til stor Glæde for Frihandels-Modstandere.

Der foreligger ogsaa i Aar en Henvendelse til Tinget fra de færøske Afholdsorganisationer ved deres Fællesudvalg, hvori der protesteres imod, at man genindfører Spiritushandel paa Færøerne. Skulde et herhenhørende Forslag desuagtet blive vedtaget af Lagtinget, mener Afholdsorganisationerne, at Spørgsmaalet om Etablering af saadan Handel maa forelægges det færøske Folk til direkte Folkcafstemning, før det sættes i Kraft. Et Forslag herom forbeholder Mindretallet sig at fremsætte mellem anden og tredje Behandling af denne Sag. Mindretallet fremsætter nedenfor et Forslag, som i nogen Grad tager Hensyn til Afholdsforeningernes Henstilling, forsaavidt angaar det Spørgsmaal, som kan ordnes ved nærværende til Revision værende Lov. Mindretallet tiltræder iøvrigt samtlige de Henstillinger, som Fællesudvalget fremsætter overfor Lagtinget i Punkterne a, b, c, d, e.

Det bemærkes, at Fællesudvalgets Skrivelse af 27. Januar d. A. er omdelt til samtlige Medlemmer af Tinget.

UPPSKOT

1. *Frá minnilutanum:*

Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. jfr. Lov Nr. 98 af 27. Marts 1934.

§ 1.

Efter Lovens § 2 føjes som ny § 2a:

Ingen maa indenfor hvert Kvarter importere mere end 9 Liter Spirituosa (Sprit). Kun een Person i hver Husstand har Ret til at indforskrive Spirituosa (Sprit). Amtet kan i særlige Tilfælde normalt efter indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse meddele Tilladelse til større Indførsel.

De i nærværende Paragraf fastsatte Begrænsninger i Adgangen til Indførsel gælder ikke for Indførsel af andre berusende Drikke end Spirituosa (Sprit) og heller ikke for Indførsel af Sprit til Apoteket, Sygehusene og Færøernes offentlige Vareforsyning.

De nærmere Regler om Gennemførelse og Kontrol med Overholdelsen af foranstaaende Bestemmelser fastsættes af Amtet.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft den 1. Juli 1947 og bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i den ordinære Samling 1948.

Bráðfengis ásetanir um broyting av lóg fyrí Føroyar nr. 115 av 4. apríl 1928 um bann móti vinna við rúsdrekka o. a., sbr. lóg nr. 98 av 27. mars 1934.

§ 1.

Aftaná § 2 í lógini verður sett sum nýggj § 2a:

Tað er ikki loyvt nøkrum í einum fjórðingsári at bléggja meiri enn 9 litrar spirituosa (sprit). Í hvørjum húski hevur bert ein rælt til at bléggja spirituosa (sprit). Í serstøkum tilfellum kann amtíð vanliga aftaná at hava fingið ummæli frá viðkomandi kommunustýri geva loyvi til størri innflutning.

Tann avmarkan, ið ásett er í hesu grein viðvíkjandi atgongdini til innflytan, er ikki galdandi fyrí innflytan av øðrum rúsdrekka enn spirituosa (sprit) og ikki fyrí innflytan av sprit til apotek, sjúkrahúsini og Føroya almenna vørubandil.

Amtíð ásetur nærri reglur um setan í verk av og eftirlit við hesum ásetanum.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi 1. juli 1947 og verða at leggja til eftirkannan fyrí Løgtingið í vanligu tingsetuni 1948.

II. *Frá meirilutanum:*

A. *UPPSKOT*

III

bráðfengis fyriskipan fyrí Føroyar um einkarrætt til innflutning og sølu av spiritusverum.

§ 1.

Fyrí spiritus verður eftir hesi lóg at rokna hvør lógur, sum eftir vekt síni hevur minst 2 1/4% av alkoholi í sær. Óreinskað spritt, tablettir og annað, sum í sær hava evni, ið kunna loysast upp í lógi, og sum hava nevndu styrkju av alkoholi í sær, skulu eftir hesi lóg verða roknað fyrí spiritus.

Innflutningur av spiritus.

§ 2.

Føroya Løgting hevur einkarrætt til at flyta inn til Føroya spiritus ella lóg við alkoholi í, undir hvørjum navni hesar vørur eina vísa seg. Løgtingsins einkarsøla hevur allan innflutningin um hendur.

§ 3.

Tá ið skip kemur frá útlondum, er tað skylda skiparans beinanvegin ella samstundis, sum hann vísir fram skipspappír síni, at siga politinum frá, um skipið hevur spiritus umborð, og um so er, hvussu nógv.

Førir skip frá útlondum við sær spiritus, sum ikki er innflutt eftir reglunum í § 2, skal politiið seta sfil embætisinsigli á slíkt innflutt spiritus í fyrstu havni, skipið kemur í, og skiparin stendur til svars fyrí, at einki spiritus sleppur undan at fáa embætisinsigli ásett,

og at innsiglið ikki verða brotin, ella at einki verður tikið av slíkum spiritusi, fyrr enn skipið endaliga er farið av landi. Men politiið skal ló, áðrenn skipið fer úr síðstu havn, vissa sær, at innsiglið eru óskalað, og at einki av hesum spiritusi er beint til viks. Tó hevur skipið rætt til at hava eina av politinum fast fyrisetta nøgd av spiritus pr. mann til brúks fyri manningina.

Eina lisi yvir tað spiritus, sum er innsiglað, og spiritus utan innsigli til manningina, skal fylgja við skipinum, og avrit av listanum skal vera hjá li stovni, sum yvirtók ta innsiglismerkta vøruna.

Politiið skal altíð í fyrstu havn kanna eftir, um skip hevur spiritus innanborðs. Tað hevur rætt til at opna goymslur hjá manning og ferðafólki og kanna eftir allar staðir í skipinum fyri at gera sær greitt, um spiritus skuldi verið fjalt nakrar staðir.

Skiparin kann koma at standa líl svars fyri ta sekt, manningin verður dømd í vegna brot móti hesi lógargrein, meðan ferðafólkið sjálvt hevur ábyrgð av tí, tað hevur í viðføri.

§ 4.

Um skip strandar við strond, og spiritus er umborð, ella um tilíkt vrak rekur í land, skal sýslumaður ella fúti taka alt spiritus í sína varðveitslu og seta sítt embætisinsigli á. Sýslumaður gevur beinleiðis landfútanum frágreiðslu um slíkt spiritus, og fútin leggur tað so á goynslu á tryggum staði.

Er eigarin kendur, fær hann við fyrstu løtu at vita um bjargingina av hesum spiritusi, annars skal kunngerð fara fram eftir reglunum um rekagóðs. Ynskir eigari seinast 12 mánaðir aftaná fráboðing, at spiritusið verður útflutt fyri hunsara kostnað ella selt lögtingsins einkarsølu til lann prís, hon býður, skal so vera. Annars fellur góðsið lögtinginum til. Tað sama hendir, um eigari melder seg sambært kunngerð innan 6 mánaðir aftaná, hon kom fram. Tá verður roknað við, at 12 mánaða freistin tekur við frá teirri stand, hann melder seg.

Meldar eingin eigari seg, innan lógásett freist er úti, fellur slíkt spiritus lögtinginum til.

§ 5.

Eingin má taka ímóti ólógliga innfluttum spiritusi frá skipum innan fyri føroyskt sjómark.

Tilvirkan av spiritusi.

§ 6.

Tað er forboðið øllum í Føroyum utan Føroya Løgtingi at bryggja ella tilvirka rúsdrekka ella lög við alkoholi í og gera drykkjuligt slíkt spiritus, sum er ella er vorðið gjørt ónýtligt til drykkju.

§ 7.

Øll amboð, sum eru ella hava verið nýtt av øðrum enn lögtinginum til brygging ella tilvirkan av rúsdrekka ella til at gera spiritus drykkjuligt, sum var ónýtligt til drykkju, skulu verða líkin og tilfalla lögningum. Alt spiritus, sum á slíkan hátt er vorðið gjørt, skal verða tikið við tilhoyrandi fløtum, og lögtingið eigur tað lá og ræður yvir tí.

Søla og útskeinkjan av spiritusi.

§ 8.

Einkarsøla lögtingsins stendur fyri søluni av tí spiritusi, sum inn verður flutt eftir § 2.

Landsnevndin (stjórnin) ásetir söluvinningin út frá styrkini av alkoholi og innkeypsprísinum og annars sum hóskandi er.

§ 9.

Rætt til at selja víðari spiritus, sum er keypt frá einkarsølu lögtingsins, hava, treytað av galdandi reglum, bert apotekari og lóggildir læknar, sum flýggja út spiritus til sjúkraviðgerð, og lóggildar útsølar av óreinskaðum sprítti, tá talan er um spiritus til tekniskt brúk.

§ 10.

Forboð er fyri at skeinkja út ella flýggja út rúsandi drykkjuvørur í sambandi við nakran vinnuveg, sum t. d. handil, reiðaravirki, fiskivinnu, matsølu, vertshúshaldi og almennan dans og aðrar almennar samkomur. Gistingarhús kunna tó fáa serloyvi til at skeinkja spiritus út í samband við matsølu imóti árligum gjaldi. Serloyvi verður givið av landsnevndini (stjórnini) eftir umsókn, og nevndin (stjórnin) fyrisetur tær almennu treytirnar, ið fylgja við loyvinum. Brot á slíkum loyvi skal altíð føra við sær, at tað verður tikið frá loyvishavaranum, sum umframt verður at døma í bót, um onnur lóggáva ikki ásetir størri straff.

§ 11.

Forboð er fyri at skriva eftir ella keypa rúsandi drykkjuvørur fyri onnur. Undantikið hesum er keyp av kirkjuvíni. Persónar, sum hava handil, vertshúshald, matsølu, útleigu av dansistovum ella aðra skemtan sum vinnuveg, ella standa fyri slíkum, hava heldur ikki loyvi at skriva eftir ella keypa rúsandi drykkjuvørur fyri onnur.

Løgtingið hevur rætt til hvørja líd at innflyta ella taka úr gildi skamtan av rúsandi drykkjuvørum. Undantikið hesum er øl og vín, sum í sær hevur hægst 15% av alkoholi. Verður skamtan sett í gildi, eiga menn, ið vegna umboð kunna hava høvi at brúka meira spiritus, eftir umsókn at kunna fáa meiri enn ta vanliga útbýttu ransón. Í serligum føri sum brúðleypi o. t. kann eisini undantak verða gjørt. Avgjörð hesum viðvíkjandi tekur landsnevndin (stjórnin).

§ 12.

Tá ið tað, sum ásett er í §§ 8, 9, 10 og 11, er undantikið, er forboðið at skeinkja, selja ella flýggja út spiritus til onnur móti gjaldi bæði í peningi og vørum.

§ 13.

Løgtingsins einkarsøla skal seta sítt innsigli á alt spiritus, sum hon avhendir.

Hevur nakar spiritus, sum einki innsigli er á, eigur hann at prógva, at hann hevur fingið tað á lógligan hátt. Kann viðkomandi ikki tað, verður hann at døma í bót.

§ 14.

Løgtingið ger reglugerð viðvíkjandi sølu av spiritus frá einkarsølu tingsins.

§ 15.

Spiritus má ikki verða latið út til persónar, sum eru undir 20 ár, ella sum próvliga eru gjørdir ómyndigir vegna drykk, ella sum hava týðuliga keanning ella ikki eru rættisiktaðir.

Ymsar ásetanir.

§ 16.

Brot móti hesi lóg verða at straffa við bót, um ikki onnur lóg-gáva fyriselir størri straff. Øll slík brot verða at viðgera sum politimál.

§ 17.

Ólógliga innflutt ella tilvirkað spiritus skal politilið taka, og er tað lá lögtingsins ogn.

§ 18.

Samtíðis sum hesu lóg kemur í gildi gongur «Lov for Færøerne af 27. Marts 1934 om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 115 af 3. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.» í gildi.

§ 19.

Hesa lóg kemur í gildi beinanvegin og verður at leggja aftur fyri tingið 5. hvørt ár til eftirkanningar, fyrstu ferð í tí vanlugu ting-seluni 1950.

FORSLAG

til

foreløbige Bestemmelser for Færøerne om Eneret paa Indførsel og Salg af Spirituosa.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Ved Spirituosa forstås i denne Lov enhver Vædske, som indeholder mindst 2 1/4% Alkohol. Denatureret Sprit, Tabletter og andet, der indeholder Stoffer, som kan opløses i en Vædske, og som besidder nævnte Alkoholstyrkegrad, skal i denne Lov behandles som Spirituosa.

Indførsel af Spiritus.

§ 2.

Færøernes Lagting er eneberettiget til at indføre til Færøerne Spirituosa eller alkoholholdige Vædske, under hvilken Betegnelse de end maatte forekomme. Lagtingets Monopol besørger Indførselen.

§ 3.

Naar et Skib indtræffer fra Udlandet, er Kaptajnen forpligtet til ufortøvet eller samtidig med at han fremviser Skibspapirerne, at meddele Politimyndighederne, om Skibet medfører Spirituosa, og i sin Fald hvor meget.

Naar et Skib fra Udlandet medfører Spirituosa, der ikke er indført i Henhold til Hjemmel i § 2, skal Politimyndighederne i den første Havn, Skibet anløber, forsegle de indførte Spirituosa med deres Embedssegl, og Kaptajnen indestaa for, at ingen Spiritus unddrages Forseglingen samt at Seglene ikke bliver brudt, eller at der ikke tages af disse Spirituosa, førend Skibet endelig har forladt Landet. Men Politimyndighederne skal dog, før Skibet afgaar fra sidste Havn, overbevise sig om, at Seglene er ubeskadigede, og at intet af disse Spirituosa er

blevet fjernet. Skibet er dog berettiget til at have et passende Skibsforraad af uforseglet Spirituosa til Brug for Skibsmandskabet.

En Fortegnelse over forseglet Spirituosa samt over uforseglet Skibsforraad af Spiritus skal følge med Skibet og en Kopi deraf hos den Myndighed, der overtog Forseglingen.

Politimyndighederne skal altid i første Havn undersøge, om et Skib medfører Spirituosa. De har Bemyndigelse til at aabne Mandskabs og Passagerers Gemmer og foretage Undersøgelse overalt i Skibet for at overbevise sig om, hvorvidt der findes Spirituosa.

Kaptajnen kan drages til Ansvar for Mandskabets Overtrædelser af denne Paragraf, medens Passagererne er ansvarlige for deres Bagage.

§ 4.

Dersom et Skib strander her ved Kysten, og dersom det medfører Spirituosa, eller dersom et Vrag driver i Land, skal Sysselmanden eller Landfogden tage Spirituosaholdningen i sin Varetægt og forsegle den. Sysselmanden giver ufortøvet Politimesteren Meddelelse om disse Spirituosa, hvorpaa Politimesteren lader dem bringe til Opbevaring paa et sikkert Sted.

Dersom Ejeren er kendt, gives der ham ved første Lejlighed Meddelelse om Bjergningen af disse Spirituosa, i modsat Fald skal de bekendtgøres i Henhold til Reglerne om Drivgods. Dersom Ejeren, inden 12 Maaneder fra Meddelelsen skee, ønsker disse Spirituosa udført af Landet paa sin Bekostning, eller solgt til Lagtingets Monopol til den Pris, som det maatte hyde, skal det ske. I modsat Fald hjemfalder de til Lagtinget. Det samme er Tilfældet, dersom Ejeren melder sig i Henhold til Bekendtgørelse inden for et Tidsrum af 6 Maaneder fra dennes Offentliggørelse, idet der da regnes med, at Fristen paa 12 Maaneder begynder at løbe samtidig med, at han melder sig.

Dersom ingen Ejer melder sig, inden den lovbefalede Frist er udløbet, hjemfalder disse Spirituosa til Lagtinget.

§ 5.

Ingen maa modtage ulovligt indført Spiritus fra Skibe indenfor færøsk Søterritorium.

Tilvirkning af Spirituosa.

§ 6.

Det er paa Færøerne forbudt alle undtagen Færøernes Lagting at brygge eller tilvirke Rusdrikke eller alkoholholdige Vædske og at drikkeliggøre den Spirituosa, der er eller er blevet gjort uanvendelig til Fortæring.

§ 7.

Alle Rekvisitter, der skal benyttes eller er blevet benyttet af andre end Lagtinget til Brygning eller Tilvirkning af Rusdrikke eller til at drikkeliggøre Spiritus, der var uanvendelig til at drikke, skal beslaglægges og tilfalde Tinget. Al Spiritus, der paa denne Maade er blevet tilvirket, skal beslaglægges tillige med de tilhørende Beholdere, og bliver da Lagtingets Ejendom og underkastes dets Dispositionsret.

Salg og Udskænkning af Spirituosa.

§ 8.

Lagtingets Spiritusmonopol forestaar Salget af de Spirituosa, som Lagtinget indfører i Henhold til § 2.

Landsnævnet (Styrelsen) bestemmer Avancen under Hensyn til Alkoholstyrken og Indkøbsprisen.

§ 9.

Berettiget til Videreforhandling af Spirituosa, der er blevet købt fra Lagtingets Monopol, er — under lagttagelse af de gældende Regler — kun Apoteker og autoriserede Læger, der udleverer Spirituosa ved Sygebehandling, og autoriserede Forhandlere af denatureret Spiritus, for saa vidt angaar Spiritus til teknisk Brug.

§ 10.

Det forbydes at udskænke eller udlevere berusende Drikke i Forbindelse med Uøvelsen af nogen Næringsvirksomhed, saasom Handel, Skibsrederi, Fiskerihæring, Beværtning, Gæstgiveri og Afholdelse af offentlig Dans og andre offentlige Forlystelser. Gæstgiverier kan dog mod en særlig Afgift faa særlig Tilladelse til Udskænkning af Spiritus i Forbindelse med Beværtning. Særbevillinger gives af Landsnævnet (Landsstyrelsen) i Henhold til derom indgiven Ansøgning, og Nævnet (Landsstyrelsen) fastsætter de almindelige Betingelser, der er knyttet til Bevillingen. Brud paa slige Bevillinger skal altid medføre, at Bevillingen fratages Ihændehaveren, som desforuden vil være at idømme Bøde, hvis ikke Lovgivning i det hele taget fastsætter strengere Straf.

§ 11.

Det er forbudt at indforskrive eller indkøbe berusende Drikke til andre. Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug. Personer, der driver Handel, Beværtning, Gæstgiveri eller Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser som Erhverv eller er ansatte som Bestyrere ved slige Virksomheder, maa heller ikke indforskrive eller skaffe berusende Drikke tilført.

Lagtinget har Ret til til enhver Tid at indføre eller afskaffe Rationering af berusende Drikke. Undtaget herfra er dog Øl og Vin, der indeholder højst 15 % Alkohol. Hvis Rationering indføres, kan Personer der skal repræsentere og af den Grund kunde have Brug for mere Spiritus, efter derom indgivet Ansøgning erholde mere end den sædvanlige Ration. I særlige Tilfælde som Bryllupper o. l. kan Undtagelse ogsaa ske. Afgørelse desangaaende træffes af Landsnævnet (Landsstyrelsen).

§ 12.

Med Undtagelse af Bestemmelserne i §§ 8, 9, 10 og 11 er det forbudt at udskænke, sælge eller udlevere Spirituosa til andre Personer mod Vederlag i Form af Penge eller andre Varer.

§ 13.

Al Spirituosa, der udleveres fra Monopolet, skal være forsynet med dettes Segl.

Findes nogen at være i Besiddelse af uforseglet Spirituosa, paa hviler det vedkommende at bevise, at han er kommet i Besiddelse deraf paa lovlig Vis. Kan vedkommende ikke det, straffes han med Bøder.

§ 14.

Lagtinget udsteder Reglement om Salg af Spirituosa fra Lagtingets Monopol.

§ 15.

Spirituosa maa ikke sælges eller udleveres til Personer, der er under 20 Aar, eller som vitterligt er unyndiggjort paa Grund af Drikfældighed, eller som er øjensynlig berusede, eller er utilregnelige.

Diverse Bestemmelser.

§ 16.

Overtrædelser af denne Lov bliver at straffe med Bøder, hvis ikke Lovgivningen i Almindelighed fastsætter strengere Straf. Alle slige Overtrædelser vil være at behandle som Politisager.

§ 17.

Politiet skal beslaglægge al ulovligt indført eller tilvirket Spirituosa, og denne er da Lagtingets Ejendom.

§ 18.

Ved Ikraftsættelsen af denne Lov bortfalder »Lov for Færøerne af 27. Marts 1934 om Ændringer i Lov Færøerne Nr. 115 af 3. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m.m.«

§ 19.

Denne Lov træder i Kraft straks og vil være at forelægge Tinget til Revision hver 5. Aar, første Gang i den ordinære Tingsamling 1950.

B. REGLUGERÐ*fyrí***sølu av spiritus frá onkarsølu lögtingsins.**

Sambært lóg fyrí Føroyar um onkarsølu og onkarinofluttning av spiritus ásetir Løgtingið fylgjandi reglar um sølu av rúсандi drykkjuvörum:

§ 1.

Onkarsøla Løgtingsins hevur setur í Tórshavn.

§ 2.

Onkarsølan selur spiritus eftir ásetanum í hesi reglugerð og galdandi lóg.

§ 3.

Landsnevndin (stjórnin) ásetur söluprísir av spiritusi í mun til alkoholstyrkina og annars sum tað sjálvt heldur vera hentast. Onkarsølan má ikki avhenda spiritus til nakran, uttan at peningurin verður goldin í hondina, og útflyggjað á bygd má spiritus ikki verða, uttan prógv er fyrí, at móttakarinn hevur goldið tað.

§ 4.

Allt spiritus, sum soleiðis verður latið úr hondum, skal hava inn-siglið hjá onkarsøluni ásett. Minni nøgdir enn ein flaska mugu ikki verða seldar einsæris. Undantikið hesum reglum er kókispritt ella spritt til tekniskt brúk.

§ 5.

Tað er noktað at avhenda ella selja persónum undir 20 ár spiritus; heldar ikki mugu persónar, sum eru gjørdir ómyndugir vegna drykkju-skap, ella sum hava kenning ella ikki eru rættsiktaðir, fáa spiritus flýggjað út.

Persónar, sum ólógliga hava selt ella sjálvir tilvirkað spiritus, mugu ikki fáa til keyps ella avhent spiritus frá onkarsøluni. Fútin og sorinskrivarin hava báðir skyldu at siga onkarsøluni frá, um onkur hevur gjørt seg sekan á slíkan hátt.

§ 6.

Tá apotekari fær avhent spiritus, skal hann hvørja ferð skrivliga geva samvitskubindandi lyfti um, at slíkt spiritus einans vil verða at nýta til lækningar ella til at fylla á skipskumpásir.

Annars ásetir fútin, hvussu útlýggjan av spritti til kumpásir skal fara fram.

§ 7.

Spiritus má ikki verða flýggjað út frá Løgtingsins onkarsølu uttan at vera skrivliga umblíðið.

Onkarsølan skal føra kort ella kartotek yvir allar persónar, sum hava fingið spiritus flýggjað út, og skal har á standa føðingardagur og føðingarár.

§ 8.

Skyldan hjá onkarsøluni at hava spiritus liggjandi á goymslu gongur ikki út um, at hon allíð skal hava spiritus til tekniskt brúk, til lækningar og kókispritt og tilfíkt, so at tað, sum neyðugt er at brúka, altíð er í landinum.

§ 9.

Føroya Løgting hevur yvirlýðing við onkarsøluni. Annars liggur virki onkarsølnnar undir Landsnevndini (landsstjórnini).

§ 10.

Landsnevndin (landsstjórnin) setir fyrisløðumann á odda fyri onkarsøluni, og skípar hann alt tað dagliga arbeiðið. Hann innstillar til Landsnevndina (stjórnina) ta hjálp, sum verður at taka afturat.

§ 11.

Landsnevndin (landsstjórnin) sendir hvørt ár Løgtinginum frá-greiðslu um onkarsøluna í síðstliðna roknskaparári. Roknskaparárið er álmannaáarið, og skal roknskapurin hvørt ár vera Landsnevndini (stjórnini) í hendi seinast 1. mai. Landsnevndin (stjórnin) hevur at leggja hann fyri tingið.

§ 12.

Roknskapurin skal vera granskaður av grannskoðara, og landsnevndin (stjórnin) skal fáa hann í hendi við teim viðmerkingum, sum grannskoðarin gevur. Grannskoðarin verður settur av landsnevndini (stjórnini), men løn hansara skal vera sett av Løgtinginum.

§ 13.

Henda reglugerð kemur í gildi samstundis við, at lógin um onkar-sølu fær lógarkraft.

ÁLIT

í tingmáli nr. X---5/1946:

Lóg um fólkaregistar.

Hetta mál var til viðgerðar á tingi í 1944. Frammanundan hevði landsnevndin sent málið til ummælis hjá kommununum, og varð úrslitið, at 21 kommunur mæla til, at lögin verður sett í gildi, meðan 6 kommunur hava ikki svarað, og 18 siga nei fyri, at henda lóg verður sett í gildi.

Tann kommunala nevndin, ið hevði málið til viðgerðar (sí lögtingstíðindi 1944, skjal nr. 13), setti fram uppskot til lóg um fólkeyvirlit, og varð tá samtykt at senda kommunustýrunum uppskotið til ummælis.

Í tingsetuni 1945 varð einki gjørt við málið.

Ummælini frá kommununum býta seg soleiðis:

24 kommunur.....	ja
18 —	nei
3 —	ikkí svarað.

Nevndin heldur, at tað serliga fyri tær størri kommunurnar hevur stóran týðning at fáa eitt líkt yvirlit. Sjálvt um tað gevur arbeiði at føra eitt líkt yvirlit, vil tað í mongum forum lætta um skrivstovu-arbeiðið.

Fyri tær smærru kommunurnar verður arbeiði av at halda fólkeyvirlitslistarnar á jour ikki nógv.

Nevndin mælir til, at yvirlitið verður gjørt í 1948 á einum degi, ásettum av landsnevndini, ella av tí stovni ella myndleika, ið mátti komið í bepnara stað.

Nevndin heldur uppá, at tað uppskot, sum tingnevndin hesum máli viðvíkjandi setti fram í 1944, verður sett í gildi, tá at tað í grein 1 setta árstal verður broytt til 1948.

UPPSKOT

til

bráðfengis fyriskipanir fyri Føroyar um fólkeyvirlit.

1. grein.

Í árinum 1948 verður ein dag, ið landsnevndin ásetir, fingið til vegar fólkeyvirlit í øllum kommununum í Føroyum. Yvirlitin verða fingin til vegar við manntalslistum, og eru øll, ið henda dag hava bústað og fráðfengis dvøljast í kommununi, viðvíkjandi sær og hús-fólkunum skyldug at greiða frá fullum navni, kyni, embætti ella yrki, bústaði, føðingarári, føðingardeggi og -staði, ríkisborgaraskapi, viðurskiftum viðvíkjandi hjúnarlagi, stöðu í húsinum og, um so er, at viðkomandi er fluttur til kommununa innanfyri síðstu fimm árin, tá eisini tilflutningsári og staðnum, ið flutt er burtur frá. Landsnevndin skipar fyri framferðini, tá ið yvirlitin verða fingin til vegar.

2. grein.

Kommunustýrin hava umsorgan fyri, at fólkeyvirlitin verða førd. Tvær ella fleiri kommunur í somu oyggj kunnu ganga saman um eitt felags yvirlit.

3. grein.

Tey yvirvald, sum føðing, navngáva og andlát skal vera givið upp fyri, eru skyldug at greiða fólkeyvirlitinum frá hesum uppgávum.

Hesar frágreiðingar skulu verða greiddar úr hondum í seinasta lagi 8 dagar eftir tað, at yvirvaldið hevur fingið tær. Tá ið greitt er frá føðing, skal eisini vera upplýst um kyn barnsins, føðingardag, føðingarstað og tilhaldsstað og um navn og bústað foreldranna. Er barnið føtt uttan hjúna, verður sagt frá navni og bústaði móðurinnar.

Andlát skal verða givið upp fyri yvirlitinum í seinasta lagi 3 dagar eftir tað, at skiftirættur Føroya hevur flugið boð um tað. Henda frágreiðing skal innihalda upplýsing um fulla navn hins deyða, lívsyrki, síðsta bústað, deyðadag og -stað.

Landsnevndin kann áleggja øðrum yvirvaldi enn hesum, ið omanfyri er nevnt, at geva fólkeyvirlitinum allar upplýsingar, ið lýðning kunnu hava fyri yvirlitin og virkan teirra.

4. grein.

Tá ið fólkeyvirlitin eru fingin til vegar, eru øll, ið hava flutt burtur úr einari kommunu, annaðhvørt tey ælla sær at verða burturi í longri ella styttri tíð, skyldug, tá ið tey flyta burtur ella í seinasta lagi 5 dagar aftaná, fyri seg og tey av húsfólkunum, ið flyta við, at siga fólkeyvirlitinum í kommununi, sum flutt verður frá, frá burturflytingini. Í seinasta lagi 5 dagar eftir tað, maður er komin í ta kommunu, hann hevur sagt seg at flyta til, er tað skylda hansara fyri seg og tey av húsfólkunum, ið við honum er flutt, at siga fólkeyvirlitinum í hesi kommunu frá tilflyting sínari.

5. grein.

Tá ið maður boðar frá flyting úr einari kommunu, fær hann frá fólkeyvirlitinum eitt flytingarprógv, sum verður flugið tilflytingarkommununi.

Greinligari reglur viðvíkjandi innihaldinum í teimum fráboðanum, ið eru umrøddar í gr. 4, og viðvíkjandi teimum upplýsingum, ið flyt-

ingarprógvið skal innihalda um viðkomandi sjálfan og skattaviðurskipti verða settar af Landsnevndinni.

6. grein.

Til rættleiðing fyrir teimum kommunalu fólkeyvirlitunum hefur kommunustýrið rætt at gera av, at eina ferð um árið verða útbýtt útfyllingarbløð, og hava allir húseigarar tá skyldu at fáa í lag, at hesi útfyllingarbløð koma runt til útfyllingar til øll, sum í húsinum búgva. Húsbóndin ella tann sjálvráðandi teigarin skal standa til svars fyri, at útfyllingarbløðini í rættari tíð verða útfyllt við teimum í gr. 1 umnevndu upplýsingum, og eru skyldigir, eftir ávísing húseigarans at flyta bløðini víðari í húsunum. Bløðini skulu vera útfyllt í seinasta lagi 14 dagar aftaná útbýtingina, og skal kommunustýrið síðani lata fara eftir teimum hjá húseigararum.

Kommunustýrið skal hava umsorgan fyri, at yvirlitið verður aftur um aftur kannað aftaná hvørja vanligu fólkateljing eftir manntalslistunum.

7. grein.

Klagur um, at yvirlitini eru illa førd, verða beindar til Landsnevndina. Kommunustýrinu eru skyldug at fylgja teim skipanum, ið Landsnevndin av hesari grund setur teimum fyri.

8. grein.

Landsnevndin setur reglur fyri, hvussu tey kommunalu yvirlitini skulu vera lögð til rættis og førd, fyri samvirkinum teirra millum og viðvíkjandi atgongd til at fáa upplýsingar frá yvirlitinum og gjald fyri hetta o. a.

9. grein.

Útreiðslurnar av at fáa til vegar tey kommunalu yvirlitini og til at føra tey í framtíðini bera kommunurnar, ið fáa gjaldið fyri tær upplýsingar, ið tey kommunalu yvirlitini lata, til at lætta teimum um útreiðslurnar.

10. grein.

Tann maður, ið ikki í rættari tíð gevur upp fyri fólkeyvirlitinum tað, ið henda lógin krevur, gevur skeivt upp ella annars brýtur hesa lóg ella tær í samsvar við hana gjørdur fyriskipanir, verður, um hann ikki eftir lógini hevur uppiborið størri revsing, revsaður við sekt frá 5 uppí 200 kr. Tá ið onkur brýtur lógarinnar fyriskipanir um at geva upp flyting, hevur kommunustýrið í teirri kommunu, har sum hann ímóti fólkeyvirlitinum hevur gjørt seg sekan í broti á fyriskipanunum í lógini, rætt til, áðrenn málið er lagt fram fyri klaguvaldið, at taka við tilboði frá hinum seka um at svara eina hóskandi bót innanfyri tað mark, ið omanfyri er sett fyri minsta og størsta bót. Flytur onkur frá einari kommunu til aðra og boðar ikki frá burturflytan, hvørki í teirri kommunu, hann flytur frá ella teirri, hann flytur til, verður brotsverkið í hesum føri roknað at vera gjørt móti fólkeyvirlitinum í tilflutningskommununi. Sektirnar falla, annaðhvørt tær eru dømðar ella tiknar við, til ta kommunu, sum hann hevur brotið seg ímóti.

Mál, ið standast av hesum, verða viðgjørd sum lögreglumál.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Folkeregister.

§ 1.

I Løbet af Aaret 1948 oprettes paa en af Landsnevndin fastsat Dag Folkeregistre for samtlige Kommuner paa Færøerne. Registrene tilvejebringes ved Hjælp af Folketællingslister, paa hvilke enhver, som den paagældende Dag er bosat eller midlertidigt opholder sig indenfor Kommunen, er pligtig til for sig og Medlemmerne af sin Husstand at meddele Oplysning om fulde Navn, Køn, Stilling eller Erhverv, Bopæl, Fødselsaar, Fødselsdag og Fødested, Statsborgerforhold, ægteskabelig Stilling, Stilling i Husstanden samt, hvis paagældende er tilflyttet Kommunen i Løbet af de sidste 5 Aar, da Tilflytningsaar og Fraflytningssted. Landsnevndin fastsætter Fremgangsmaaden ved Registrenes Oprettelse.

§ 2.

Folkeregistrene føres ved Kommunalbestyrelsernes Foranstaltning. To eller flere Kommuner indenfor samme Ø kan ved Landsnevndins Samtykke slutte sig sammen om et fælles Register.

§ 3.

De Myndigheder, overfor hvilke Fødsler, Navngivelser og Dødsfald skal anmeldes, er pligtige til at afgive Indberetning til Folkeregistrene om de til den skete Anmeldelser.

Saadanne Indberetninger skal videregives senest 5 Dage efter at de er anmeldt for Myndigheden. Indberetninger om Fødsler skal indeholde Oplysning om det paagældende Barns Køn, Fødselsdag, Fødested og Opholdssted samt om Forældrenes Navn og Bopæl. For udenfor Ægteskab fødte Børn angives Mødrenes Navn og Bopæl.

Dødsfald skal indberettes til Registeret senest 3 Dage efter, at de er anmeldt for Færøernes Skifteret. Indberetningen skal indeholde Oplysning om afdødes fulde Navn, Livsstilling, sidste Bopæl, Dødsdag og Dødssted.

Landsnevndin kan paalægge andre Myndigheder end de ovennævnte at meddele Folkeregistrene alle Oplysninger, der maatte være af Betydning for Registrenes Virksomhed.

§ 4.

Efter Folkeregistrenes Oprettelse er enhver, som midlertidigt eller for længere Tid flytter fra en Kommune, pligtig til ved Bortflytningen eller senest 5 Dage derefter for sig og de Medlemmer af hans Husstand, der flytter sammen med ham, at melde Fraflytning til Folkeregistret i den Kommune, han forlader. Senest 5 Dage efter Ankomsten til den Kommune, hvortil han har meldt Flytning, paahviler det ham for sig og de Medlemmer af hans Husstand, der er flyttet sammen med ham, at melde Tilflytning til Folkeregistret i den paagældende Kommune.

§ 5.

Ved Anmeldelse af Flytning fra en Kommune udleverer Folkeregisteret vedkommende et Flyttebevis, som afleveres til Tilflytningskommunen.

De nærmere Regler for indholdet af de i § 4 indeholdte Anmeldelser, samt de Oplysninger, Flyttebeviset skal indeholde angaaende vedkommendes personlige Data og Skatteforhold fastsættes af Landsnevndin.

§ 6.

Til Kontrol af de kommunale Folkeregistre er Kommunalbestyrelsen berettiget til at bestemme, at der een Gang aarlig omdeles Skemaer, og enhver Husejer er da pligtig til at foranledige, at disse Skemaer cirkulerer til Udfyldelse blandt Husets Behoere. Husfaderen eller den selvstændige Lejer er ansvarlig for, at Skemaerne rettidig udfyldes med de i Paragraf 1 omhandlede Oplysninger, og pligtig til efter Husejerens Anvisning at sende Skemaerne videre i Ejendommen. Skemaerne skal være udfyldt senest 14 Dage efter Omdelingen og skal derefter af Kommunalbestyrelsen afhentes hos Husejeren.

Paa Kommunalbestyrelsens Foranstaltning skal Registeret revideres efter hver almindelig Folketælling paa Grundlag af Folketællingslisterne.

§ 7.

Klage over Registrenes mangelfulde Førelse rettes til Landsnevndin. Kommunalbestyrelserne er pligtige til at rette sig efter de Paalæg, der som Følge heraf bliver givet dem af Landsnevndin.

§ 8.

Landsnevndin fastsætter Regler for kommunale Registres Indretning og Førelse, for det nærmere Samarbejde mellem de kommunale Registre og for Adgangen til at erholde Oplysninger fra Registrene og Betalingen herfor m. v.

§ 9.

Udgifterne ved de kommunale Registres Oprettelse og fremtidige Førelse paahviler Kommunerne, der til Hjælp ved Dækning af deres Udgifter oppebærer Betalingen for de af de kommunale Registre meddelte Oplysninger.

§ 10.

Den Privatperson, der undlader rettidigt at foretage de i denne Lov omtalte Anmeldelser til Folkeregistret, afgiver urigtige Anmeldelser eller iøvrigt overtræder denne Lov eller de i Henhold til den givne Bestemmelser, straffes, for saa vidt ikke højere Straf efter den øvrige Lovgivning er forskyldt, med Bøder fra 5 til 200 Kr. For Overtrædelser af Lovens Bestemmelser om Flytningsanmeldelser er Kommunalbestyrelsen i den Kommune, overfor hvis Folkeregister Lovens Bestemmelse er overtraadt, inden Sagen er forelagt Paaalemyndigheden, berettiget til at modtage den skyldiges Tilbud om at erlægge en passende Bøde indenfor den ovenfor fastsatte mindste og højeste Bøde. Saafremt en Person, der flytter fra een Kommune til en anden, undlader at anmelde Flytningen saavel i den Kommune han forlader, som i den Kommune, han tilflytter, betragtes Overtrædelsen i denne Henseende som alene begaaet overfor Folkeregistret i Tilflytningskommunen. Bøderne tilfalder, hvad enten de er idømt eller vedtaget, den Kommune, overfor hvilken Forseelsen er begaaet. Sager derom behandles som Politisager.

Kommunala nevnd lögtingsins, 12. febrnar 1947.

S. P. Zachariasen.

Hans Iversen.

A. Sørensen.

ÁLIT

í lögtingsmáli X-9/1946:

Kommunal skattalóg.

Klakksvíkar kommuna hefur í brøvum 18. jan. og 13. mars 1945 søkt tingið um loyvi til at oppkrevja kommunuskatt 10 ferðir um árið. Av tí at hetta er ikki heilt samsvarandi § 39 í skattalógini, loyvir nevndin sær at seta uppskot, hareftir nevnda grein verður broytt, sum uppskotið niðanfyrir vísir.

Harnæst hefur Líkningarráð Føroya í brævi 23. nov. 1945 biðið lögtingið um at broyta § 17 og § 44, soleiðis:

§ 17, 6. punktum gongur út og í staðin verður sett:

Den af den kommunale Ligningsmyndighed pålagte Dagbøde tilfalder Kommunen, hvorimod den af Lagtingets Skatteudvalg (i Thorshavn Overligningskommissionen) eller Ligningsrådet pålagte Dagbøde tilfalder Amtsrepartitionsfonden. Dagbøderne kan inddrives ved Udpantning.

Tann av tí kommunala líkn-
ingarvaldinum álagda dagsekt fell-
ur til kommununa, meðan tann
av Skattanevnd Føroya lögtings
(í Tórshavn yvirlíkningsarnevnd-
ini) ella líkningarráðnum álagda
dagsekt fellur til amtsgrannio.
Dagsektirnar kunnu heintast inn
við panting.

§ 44, 1. punktum, síðsta regla verður broytt til:

... at bøde den besvegne Skats
Beløb indtil 10 Gange.

... upp til 10 ferðir tann svik-
aða skatt.

§ 44, millum 1. og 2. punktum verður sett inn:

Saafremt der er mest Sandsyn-
lighed for, at svigagtig Hensigt
ikke har foreligget, men at det
påagældende Forhold skyldes
Uagtsomhed fra den skatteplig-
tiges Side, kan han straffes med

Um flest líkindi eru fyrri, at svik
ikki hefur verið tilætlað, men at
tað fyriliggjandi er orsakað av
óansni skattagjaldarans, kann
hann verða sektaður við

til Kommunens Kasse at bøde den besvegne Skats Beløb indtil 4 Gange.

§ 44, sum nýtt stykki verður skoytt uppf:

Skifteretten og executores testamenti er forpligtet til snarest muligt efter Dødsfaldet uopfordret at meddele Ligningsraadet Oplysning om afdødes Formue for saa vidt den udgør mindst 10.000 Kr., samt derefter paa Forlangende give saadanne Oplysninger, som kan fremskaffes til Brug ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan antages, at afdøde har afgivet urigtig Selvangivelse eller, saafremt Selvangivelse ikke er afgivet, hans Indtægt af Ligningsmyndighederne er ansat for lavt. Denne Forpligtelse kan, om fornødent fremtvinges ved en af Ligningsraadet paalagt Dagbøde, som tilfalder Amtsrepartitionsfonden og kan inddrives ved Udpantning. Der skal inden 2 Maaneder efter Modtagelsen af de sidst begærede Oplysninger ske Anmeldelse til Boet om, at der vil blive gjort Krav gældende i Henhold til nærværende Paragraf. Forinden Udløbet af de fornævnte Frister maa Boets Behandling ikke afsluttes, medmindre der fra Ligningsraadet foreligger Erklæring om, at saadant Krav ikke vil blive fremsat.

Skulde rettidig Anmeldelse ikke ske, bortfalder Arvingernes solidariske Ansvar.

§ 44, nýtt stykki:

Endvidere skal Skifteretten meddele Ligningsraadet Underretning om Indholdet saavel af de Arveanmeldelser, som indgives til den af selyskiftende Arvinger, som af de Boopgørelser, der i Henhold til Regelen i Bestemmelser (Nr. 301) om Beregningen og Opkrævningen af Arveafgift paa Færøerne af 30. Dec. 1921, B. Stk. III, indsendes af længstlevende Aftæller, alt for saa vidt Bøbehold-

til kommununa at heta upp til 4 ferðir tann svikaða skatt.

Skiftirætturinn og executores testamenti hava skylda til skjótast gjørligt eftir deyðsfallið óbidnir at geva líkningarráðnum uppgávu yvir og hjá deyðsbúgvi, um hon fer upp um 10.000 kr. og síðan eftir áheitan veita allar teir upplýsingar, sum koma fram í málinum, fyri at líkningarvaldið kann verða ført fyri at taka avgerð um onkur á lívi hevur latið inn skeiva sjálvuppgávu ella hvar sjálvuppgáva ikki er latin inn, um inn-tøka hansara av líkningarvaldinum er sett ov lág. Hendi skylda kann, um neyðugt, noyðast fram við dagsekt álagda av líkningarráðnum. Sektin, sum fellur til amtsgrunnin, kann verða kravd inn við panting. Innan 2 mánaðar eftir, at líkningarráðið hevur fingið teir síðst kravdu upplýsingar, skal verða gjørt búnum kunnigt, at krav vil verða sett fram sambart hesi lógargrein.

Áðrenn hetta tíðarskeið er umliðið, má viðgerðin av búnum ikki vera endað, uttan so, at líkningarráðið skrivliga hevur váttað, at tilíkt krav ikki vil koma fram.

Um kunngerð um krav ikki er sett fram í rættari tíð, fellur solidariska ábyrgd arvinganna burtur.

Somuleiðis skal skiftirætturinn geva líkningarráðnum frásøgn um innihaldið bæði av tí arveanmelding, sum verður latin inn av heimaskiftandi arvingum, og av teimum búuppgærdum, sum, sambart reglurnar í »Bestemmelser (Nr. 301) om Beregningen og Opkrævningen af Arveafgift paa Færøerne» frá 30. des. 1921, B, stk. III, verða latin inn av eftirlivandi av búnum, alt ió bert um ogvin í

ningen udgør mindst 10.000 Kr. Underretningen kan meddeles enten ved en Afskrift af selve Arveanmeldelsen og Opgørelsen eller ved et Uddrag af samme, der foruden Oplysning om afdødes Navn, Stilling og Bopæl samt Beholdningens Størrelse tillige skal indeholde Angivelse af Arveforholdene.

búnum er í minsta lagi 10.000 kr. Frásögnin kann verða gjörd antin við avskrift av sjálvari arveanmeldingini og uppgerðini ella við einum yvirliti yvir hesi, sum umframt navn, yrki og bústað hjá tí deyða og støddina av ognini eisini skal geva upplýsing um skiftið.

Nevndin er ikki sinnað til at taka áheitanina frá Bkningarráðnum til viðgerðar, men mælir til at taka hendan spurningin upp til næstu tingsetn.

Nevndin loyvir sær tí at seta fram fylgjandi

Uppskot:

I. § 39 affattes saaledes:

Stk. 1. Det overlades til Kommunalbestyrelsen selv at bestemme, om den vil indkræve de ifølge Ligningen udskrevne Opholdskommune- og Erhvervsskatter i to eller flere Terminer eller maanedsvis (fordelt paa 8, 10 eller 12 Maaneder). Bestemmer Kommunalbestyrelsen at indkræve i to Terminer, skal der betales for første Halvaar i Løbet af Februar Maaned og for andet Halvaar i Løbet af August Maaned. Bestemmer Kommunalbestyrelsen at indkræve i fire Terminer, skal der betales for første Fjerdingaar i Løbet af Februar Maaned, for andet Fjerdingaar i Løbet af Maj Maaned, for tredje Fjerdingaar i Løbet af August Maaned, og for fjerde Fjerdingaar i Løbet af November Maaned. Vedtager Kommunalbestyrelsen at indkræve maanedsvis, bestemmer Kommunalbestyrelsen om Betalingen skal finde Sted med en Tolvtedel hver Maaned, eller med den tilsvarende større Brøk i 10 eller 8 Maaneder, samt hvilke to, henholdsvis fire Maaneder der da skal forbigaaes.

Stk. 2. Hvad der ikke er betalt inden den tredje i den Maaned, der følger efter den, hvori Betaling efter foranstaaende Regler skulde være erlagt, søges tillige med paaløbne Renter efter lovlig Omgang inddrevet ved Udpantning. I Tilfælde, hvor der er givet Henstand med Skattens Betaling, regnes Udpantningsfristens Begyndelse først fra det Tidspunkt, da Skatten efter den givne Henstand skulde være betalt.

Stk. 3. Naar Indkrævningen finder Sted maanedsvis, behøver Kommunalbestyrelsen dog kun at foranledige Udpantning foretaget ved Udgangen af hvert Fjerdingaar for de i Fjerdingaaret til Indkrævning forfaldne Bidrag.

Stk. 4. Det beror paa Kommunalbestyrelsens Bestemmelse, om Bidragene af Skatteyderne skal indbetales til Kommunal-

bestyrelsen paa bestemt Sted og Tid eller ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning opkræves i Skatteydernes Hjem.

- Stk. 5. En Skattepligtig, der ikke har fast Ophold i Kommunen, skal for Kommunalbestyrelsen opgive en i Kommunen boddende Mand, der indbetaler hans Bidrag.

§ 39 verður orðað soleiðis:

- Stk. 1. Kommunustýrinum verður givið vald til sjálfv at avgera, um tað vil innheimta kommunuskatt í tveimum ella fleiri tíðarskeiðum ella mánaðarlíga (býtt sundur millum 8, 10 ella 12 mánaðir). Ásetir kommunustýrið at innheimta í tveimum tíðarskeiðum, verður skatturinn fyrri fyrra hálvár at gjalda í februar mánaði og fyrri seinni hálvár í august mánaði. Samtykkir kommunustýrið at innheimta í 4 skeiðum, verður skatturinn fyrri fyrsta fjórðingsár at gjalda í februar mánaði, fyrri annað fjórðingsár í mei mánaði, fyrri triðja fjórðingsár í august mánaði og fyrri fjórða fjórðingsár í november mánaði. Samtykkir kommunustýrið at innheimta mánaðarlíga, ásetir kommunustýrið, hvørvið galdið skal verða við einum tólvtaparti í hvørjum mánaði, ella við tí tilsvareandi hægri brotinum í 10 ella 8 mánaðir, og hvørjir tveir atvikavíst fyrra mánaðir skulu fara burtúr.
- Stk. 2. Tað, ið ikki er galdið áðrenn tann 3. í mánaðinum aftaná tann mánaði, tá galdið skuldi verið eftir frammanundan nevndu reglum, verður saman við rentum innkrævt við panting eftir lógligari framferð. Í tórum, har freist er givin viðvíkjandi rindan av skattinum, verður pantingarfreistin roknað at byrja frá 10 degi, tá skatturinn samsvarandi tí givnu gjaldingarfreistini skuldi verið goldin.
- Stk. 3. Verður skatturinn krævdur mánaðarlíga, nýtist kommunustýrinum ið bert at panta síðst í hvørjum fjórðingsári tann skattin, sum var fallin til innheimtingar í fjórðingsárinum.
- Stk. 4. Kommunustýrið ásetir, um skattgjaldararnir skulu gjalda skattin til kommunustýrið á ávíslum staði og til ávísta tíð, ella um hann verður heimtaður av kommunustýrinum á bústað skattgjaldarans.
- Stk. 5. Ein skattaskyldugur, ið ikki hevur fast dvøl í kommununi, skal til kommunustýrið uppgæva ein mann, sum býr í kommununi, til at gjalda hansara skatt.

II. Uppskotið frá líkningarráðnum verður goymt til næstu tingsetu.

Kommunala nevnd Løgtingsins, 13. februar 1947.

S. P. Zachariasen.

A. Sørensen.

Hans Iversen.

u. f.

ÁLIT

i lögtingsmáli nr. X-17/1946:

Skylda hjá peningastovnum at uppgева inntøkur.

Føroya arbeiðarafelag heitir í brævi av 1. august 1945 á Løgtingið um at fáa skipað við lóg, at bankar og sparikassar gerast skyldugir at uppgева til líkningarnevndina og Løgtingsins líkningarráð innistandandi pening hjá fólki og feløgum.

Samstundis heitir felagið á Løgtingið at áleggja kommununum at skatta borgararnar eftir stigandi stigum, soleiðis sum fram verður farið við álíkning av lögtingsskatti.

Mælt verður eisini til, at menn fáa munandi skattalætta fyri hvørt barn undir 15 ár, tá ið inntøkan ikki liggur yvir 6000—7000 kr. árliga.

Løgtingsskrivstovan hevur givið hesar upplýsingar viðvíkjandi teini nevndu spurningum:

1. Skylda hjá peningastovnum at uppgева inntøkur.

Víst verður til kunngerð nr. 42, 11. december 1944, smbr. kunngerð nr. 69, 23. december 1941, § 7 og lóg nr. 76, 12. mars 1923 um álíknan av kommunuskatti § 34. Hareftir hava bankar og sparikassar skyldu at geva skattanevnd lögtingsins og yvirlíkningarnevndini í Havn undir viðgerð av skattaklagum upplýsingar um stødd av innistandandi peningi og rentum. So stalt hava skattanevndin og yvirlíkningarnevndin í Havn rætt til at krevja tilfær upplýsingar undir viðgerð av skattaklagum, men ikki í øðrum tilfellum, og líkningarnevndin í Havn og kommunustýrin hava ongan tilfær rætt.

2. Álíknan av kommunuskatti eftir stigum sum við álíkning av lögtingsskatti.

Kommunurnar álíkna kommunuskatt eftir skattasamtýktum, teirra reglur virka so, at skattorin vanliga verður líknaður eftir bækkandi stigum, um ikki á sama hátt sum lögtingsskattur. Tær reglur, sum eru galdandi í Føroyum, eru tilsvareandi leimum reglum, sum eru galdandi í Danmark og ætlandi í øðrum Norðanlondum.

3. Skattalættan fyrir hvört barn.

- a. Viðvíkjandi lögtingsskatti verður víst á kunngerð nr. 28, 28. sept. 1945, hareftir frádrátturinn fyrir hvört barnið er 300 kr., um inntökan er undir 2.000 kr.

Er inntökan	2000 kr.,	men undir	3000 kr.	er frádrátturinn	250 kr.				
—	—	3000	—	—	4000	—	—	200	—
—	—	4000	—	—	5000	—	—	150	—
—	—	5000	—	—	6000	—	—	100	—

Tingið hefur samtykt, at tær sömu reglur verða galdandi fyrir 1947 viðvíkjandi lögtingsskatti.

- b. Kommunuskattur. Lög 12. mars 1923, § 13 ásetir at fyrir hvört barnið verður skattafríur frádráttur, sum í minsta lagi skal vera 70 kr. og í mesta lagi 200 kr. Lögtingið ásetir stöðdina eftir viðmæli frá kommunustýrinum. Hetta mál hefur verið til viðgerðar á tingi sum sérstakt mál í ár.

Upplýst er, at í Danmark er komin lög av 12. juli 1946 um »Selvangivelse af Indkomst og Formue, om Foranstaltninger til Kontrol med Selvangivelsen og om Straffen for Skattesvig m. v.» § 8, 1. stk., ásetir fylgjandi:

»Offentlige Myndigheder og Bestyrelser for Pengeinstitutter, Selskaber, Foreninger, Stiftelser, Legater og andre Institutioner er pligtige uden Betaling i begæret, men kort Form for bestemte, navngivne skattepligtiges Vedkommende eller — efter Finansministerens nærmere Bestemmelse — for Grupper af skattepligtige uden Opgivelse af Navne i Skattemyndighedernes Begæring saa vidt muligt, at meddele, de skattepligtige Myndigheder alle de Oplysninger, der kan tjene disse Myndigheder til Vejledning ved Udførelsen af deres Hverv. Samme Pligt paa hviter Bankierer, Vekselerere og Sagførere, for saa vidt angaar Mellemværende med deres Kunder og Klienter, samt andre Personer, der har Midler til Forvaltning, for saa vidt angaar det i denne Anledning bestaaende Mellemværende.«

Málið er beint í fíggarnevndina, ið hefur býtt seg í ein meirluta og ein minniluta:

Meirlutin (Th. Petersen, Richard Long, Hákon Djurhuus, Kr. Djurhuus og Johan Poulsen) heldur, at tað ikki í løtuni er neyðugt at broyta tær núgaldandi reglur viðvíkjandi uppgávuskylda (samanber kunngerð av 11. december 1944).

Minnilutin (P. M. Dam og L. Zachariassen) heldur, at tað avgjørt er neyðugt, at líkningarmyndugleikarnir hava atstöður til allastaðni at fáa álitandi vitan um inntøkurnar hjá skattaborgarunum og mælir lí til at avtaka broytingina av 11. dec. 1944 og harvið seta aftur í gildi grein 7 í kunngerð av 23. dec. 1941.

Viðvíkjandi álíknan av kommunuskatti eftir stigum er øll nevndin samd um, at allar kommunur skulu hava skattasamtykt, hareftir skatturinn verður álíknaður eftir stigandi skala.

Minnilutin ynskir tó at leggja afturat, at álíkningarstigini eiga at vera meiri víttgangandi enn núgaldandi lóg loyvir, men vil biða við at seta uppskot um hetta, inntil øll skattalógir ællandi um stotta tíð verður viðgjörd. Viðvíkjandi skattalættan fyrir børn, vil eisini spurn-

ingurta um stöddina av harnafrádráttinum verða tikið til viðgerðar, lá ið frammanfyrirstandandi heildarviðgerð av skattalógini verður at fara fram.

Uppskot:

I. Frá minnilutanum (P. M. Dam og L. Zachariassen):

**Bráðfengis ásetanir um avtøku av kunngerð nr. 42, 11. dec. 1944
um Líkningarráð o. a.**

§ 1.

Bráðfengis ásetanir 11. dec. 1944 um broylan í kunngerð nr. 69, 23. december 1941, um stovnan av líkningarráði o. a. verða avtiknar.

§ 2.

Hesar ásetanir koma í gildi beinan vegin.

**Midlertidige Bestemmelser om Ophævelse af Kundgørelse Nr. 42
af 11. December 1944 om Ligningsraad m. v.**

§ 1.

Midlertidige Bestemmelser af 11. December 1944 om Ændring i Kundgørelse Nr. 69 af 23. December 1941 om Oprettelse af Ligningsraad m. v. ophæves.

§ 2.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

II. Frá allari nevndini:

**Midlertidige Bestemmelser om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 76
af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning.**

§ 15 i Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning affattes saaledes:

Enhver Kommune skal have en Skattevedtægt, som Kommunen har at følge ved Ligningen paa Formue og Lejlighed. I Vedtægten skal det bestemmes, at der af Ligningsmyndigheden skal anvendes Lignings-skala for Forhøjelse eller Nedsættelse efter Lejlighed, idet den fastsatte Skala kun under ekstraordinære Omstændigheder kan fraviges.

Saavel Vedtægten som den dertil hørende Ligningsskala fastsættes for Thorshavns Vedkommende af Indenrigsministeren efter Indstilling fra Byraadet, for Landkommunernes Vedkommende af Lagtinget (Lagtingets Landsnævn) efter Indstilling fra Forstanderskaberne.

I Vedtægten og den dertil hørende Ligningsskala skal det bestemmes: 1) at Skatteindlægten for hver enkelt Skatteyder efter Lejligheden skal forhøjes (forholdsvis store Indkomster, ringe Husstand, særlig stor Vinding i det sidste Aar, særlig heldige Driftsforhold) eller nedsættes

(forholdsvís ringe Indkomster, stor Børneflokk, Alderdom, Sygdom, store Tab og Uheld í det sidste Aar) med henholdsvís indtil 40 % og indtil 70 %, hvoreftir dog íagtlæges, at den stedsfundne Forhøjelse eller Nedsættelse í de enkelte Tilfælde — under Hensyn til de nævnte Omstændigheder — maa staa í Forhold til den Forhøjelse eller Nedsættelse, der foretoges overfor skattepligtige med tilsvarende Indkomster, 2) at Indkomster paa 1000 Kr. og derunder kan nedsættes eftir Ligningsmyndighedens fríe Skøn, dog íngensinde saaledes, at Skatteydelsen helt bortfaldur.

Samtlige í Henhold til disse Regler udfundne Skatteindlægter beskattes med en for samtlige Kommunens Skatteydere fælles Procent.

Bráðfengis ásetanir
um broytan av lóg fyri Føroyar nr. 76, 12. mars 1923
um kommunala skattan.

§ 15 í lóg fyri Føroyar nr. 76, 12. mars 1923, um kommunala skattan verður orðað so:

Hvør kommuna skal hava skattasamtýkt, íð kommunan skal fylgja við líknan eftir ogn og færimuni. Í samtýktini verður ásett, at líkningarvaldið skal nýta líkningarskala til lækkan ella lækkan eftir færimuni, og víkt má bert verða frá hini ásettu skala í heilt óvanligum viðurskiftum.

Fyri Tórshavn ásetir innanríkisráðharrin bæði samtýktina og líkningarskalaini, sum hoyrir hartil, eftir uppskoti frá býráðnum, og fyri bygðakommunurnar ásetir Løgtingið (Landsnevnd Løgtingsins) samtýktina og líkningarskala eftir uppskoti frá sóknarstýrunum.

Í samtýktini og líkningarskalaini, sum hoyrir hartil, skal verða ásett: 1) at skattainntøkan hjá hvørjum einstakum skattaborgara eftir færimuni verður lækkað (munaliga stórar inntøkur, lítið húski, serliga stórir vinningur í seinasta árinum, serliga góð rakstrarviðurskifti) ella lækkað (munaliga ringar inntøkur, nógv børn, elli, sjúka, stórt hall og óhapp í seinasta árinum) við atvíkavísl upp til 40 % og upp til 70 %, harvið tá verður at ansa, at lækkan ella lækkan, íð verður skipað í teim einstøku tilfellum — samsvarandi nevndu umstøðum — skal svara til ta lækkan ella lækkan, íð verður ásett fyri skattaborgarar við samsvarandi inntøkum, 2) at inntøkur uppá 1000 kr. og lægri mega verða lækkaðar eftir fríum ætli líkningarvaldsins, tá ónganlíð so, at skattagjaldið heilt dettur burtur.

Allar skattainntøkur, ásettar samsvarandi hesum reglum, verða at skatta við procentli felags fyri allar skattgjaldarar í kommununi.

Fíggarnevnd Løgtingsins, 13. februar 1947.

P. M. Dam. Louis Zachariasen. Hákun Djurhuus.

Joh. M. Fr. Poulsen. Kr. Djurhuus.

ÁLIT

i lögtingsmáli nr. XII 5/1946:

Valkætur.

A. Nólsoyar kommuna.

Meinhard Lindenskov, Nólsoy, hevur sent Løgtinginum kærni viðvíkjandi sóknarstýrisvali 7. februar í ár. Hann var stillari á lista D, kærir um, at fyrsti maður á listanum, Sigvald Poulsen, verð strokin, tí hann skyldaði skatt.

Klugarin sigur, at tað vóru aðrir, sum eisini skyldaðu skatt, men ávísir bert ein, Edvard Ejde, og vísti tað seg við gjøllari rannsókn, at tað var lögtingsskattur, hann skyldaði.

Nevndin mælir tí tinginum til at góðkenna sóknarstýrisvalið, ið fór fram í Nólsoyar sókn 7. februar í ár.

B. Vágs kommuna.

Richard Jensen, Vági, klagar yvir, at sóknarstýrisvalið suðuri í Vági hin 18. februar 1946 ikki fór regluliga fram, og krevur tí val av nýggjum.

Tað har so á, at formaðurin í valnevndini var sjúkur lann dagin, valið fór fram, og hevði valstýrið tí heitt á ein mann, Haakon Joensen, at koma til hjálpar sum 5. mann, og sigur hann, at H. Joensen restaði ca. 4 mánaðir í aldri fyri at vera veljari.

Sóknarstýrið í Vági heldur, at valið ikki er farið fram eftir lógini, men vil tí lala Løgtingið avgera tað. Ein minniluti av sóknarstýrinum, Samuel Johansen, heldur, at um maðurin var ov ungur, so kundi tað ikki hava so nógv at siga, av tí at hann var tilkallaður sum hjálparmaður, og sigur formaðurin í valstýrinum, at hvør veljari verð kontrolleraður á vallistanum av Joen Pauli Thomassen saman við hjálparmanninum.

Nevndin heldur ikki, at tað av hesi orsök er grund fyri at gera valið ógildugt, og setir tí fram uppskot samsvarandi.

C. Lörvíkar kommuna.

Ole Jacob Hansen, Lörvík, hevur í brævi til Løgtingið 7. apríl 1946 sent kærnu yvir sóknarstýrisvalið í Lörvík, sum fór fram 23. februar í ár.

Hann sigur í kæruni, at tað er skeiðt, at ein kandidat skal veita teimum, sum ikki eru før fyri at stemma, hjálp.

Fyri tað at ein maður, sum situr í valnevndini, er uppsillaður til kommunuval, er hann ongantíð farið burtúr, og heldur meirilutin (A. Sørensen og S. P. Zachariassen) at valið verður at góðkenna.

Minnilutin (H. Iversen) mælir til ikki at góðtaka valið í Leirvíkar sókn, av teirri orsök at reglurnar fyri inhabilitet eru tilsíðusellar, við tað at ein kandidat hevur verið vegleiðari hjá teimum, ið hava biðið um hjálp við atkvøðugreiðsluna, og at nýval fer fram í Leirvíkar kommunu eftir teimum reglum, sum lógin ásetir.

D. Haldórsvíkar kommuna.

Stíllarar til kommunuvalið í Haldórsvíkar kommunu, allir úr Tjørnuvík, hava sent klagu yvir valið, ið skuldi fara fram í februar í ár. Teir føra fram, at listi teirra varð vrakaður vegna tess, at einki skjal yvir stíllararnar, teirra slarv og bústað fylgdi við.

Ein meiriluti í nevndini (S. P. Zachariassen og H. Iversen) heldur, at tá tað í lógkunningarð nr. 20, 17. juli 1931, § 7, stendur, at fylgiseðil skal vera við, og at tað í lýsingini til valið av teimum kommunalu myndugleikunum er kravt, at ein slíkur fylgiseðil *skal* vera hjálagdur kandidatlistum, eigur Løgtingið at vera ansið við at umstoyta eina slíka avgerð av teimum kommunalu myndugleikunum. Meirilutin er av tí hugsan, at tað vil vera rættast, at nýval fer fram í Haldórsvíkar sókn, og at val verður lýst eftir teimum reglum, sum lógin ásetir.

Minnilutin (A. Sørensen) tekur somu støðu í hesum máli, eins og hann og Joh. M. Fr. Poulsen tóku í valkærunum frá Bíggjar kommunu og Fámjns kommunu, sí tinglðindi 1942, síðu 169.

Listin frá Tjørnuvíkingum er av valnevndini og sóknarstýrinum fyri Haldórsvíkar sókn kendur ógildigur, tí hann ikki uppfyllir treytarnar í kommunallógini av 17. juli 1931, § 7, har tað krevst, at fylgiskjal skal fylgja við listanum yvir valevni og stíllarar. Væl sigur § 7, at skjal yvir valevni og stíllarar skal fylgja við, men tað má væl vera at skilja soleiðis, hval eisini verður sipað til í somu §, at ikki skal forvekslast við aðrar persónar.

Formaðurin í valnevndini fyri Haldórsvíkar sókn hevur yvirfyri formanninum í nevndini prógvað, at stíllararnir á listanum, sum inn kom, vóru einnevndir, so har kundi eingin ivi vera um, hvørjir teir vóru.

Veruleikin er so lann, at listin, sum kom inn til kommunuvalið, sum lýst var at fara fram 14. februar 1946 í Haldórsvíkar sókn, var týðiliga skrivaður, við nøvnum, yrki og bústaði fyri valevnini, nøvn og bústaður fyri stíllararnar, men ikki yrki teirra. Soleiðis hevur alt staðið á listanum, sum skuldi standa á fylgiskjalinum, uttan yrki stíllaranna.

Tað er ikki minnilutanum kunnugt, hvørki sum limi av kommunalari valnevnd, eiheldur sum tinglimi, at ein vallisti er kendur ógildugur, bert fyri tí at fylgiskjal ikki hevur fylt við.

Í hesum føri at kenna listan ógildugan, bert tí at stíllaranna yrki ikki er ført á listan, kann ikki vera grund nokk, tá teirra nøvn ikki kunnu blandast við onnur nøvn í bygðini.

Minnilutin setir tí fram uppskot samsvarandi.

UPPSKOT:

A. Nólsoyar kommuna.

Frá nevndini:

Sóknarstýrisvalið, ið fór fram í Nólsoyar sókn 7. februar í ár, verður at góðkenna.

B. Vágs kommuna.

Frá nevndini:

Løglingið góðkennir sóknarstýrisvalið í Vági, sum fór fram 18. februar 1946.

C. Lørvíkar kommuna.

Frá meirilutanum (A. Sørensen og S. P. Zachariasen):

Sóknarstýrisvalið í Lørvík 23. februar 1946 verður at góðkenna.

Frá minnilutanum (H. Iversen):

Løglingið samtykkir, at valið, ið fór fram í Lørvíkar sókn 23. februar í ár, er ógildugt, og at nýval eigur at fara fram eftir teimum reglum, sum lógin ásetir.

D. Haldórsvíkar kommuna.

Frá meirilutanum (H. Iversen og S. P. Zachariasen):

Við at góðkenna valnevndarinnar støða verður val til sóknarstýri og skúlakommissión at lýsa av nýggjum eftir teimum reglum, sum lógin ásetir.

Frá minnilutanum (A. Sørensen):

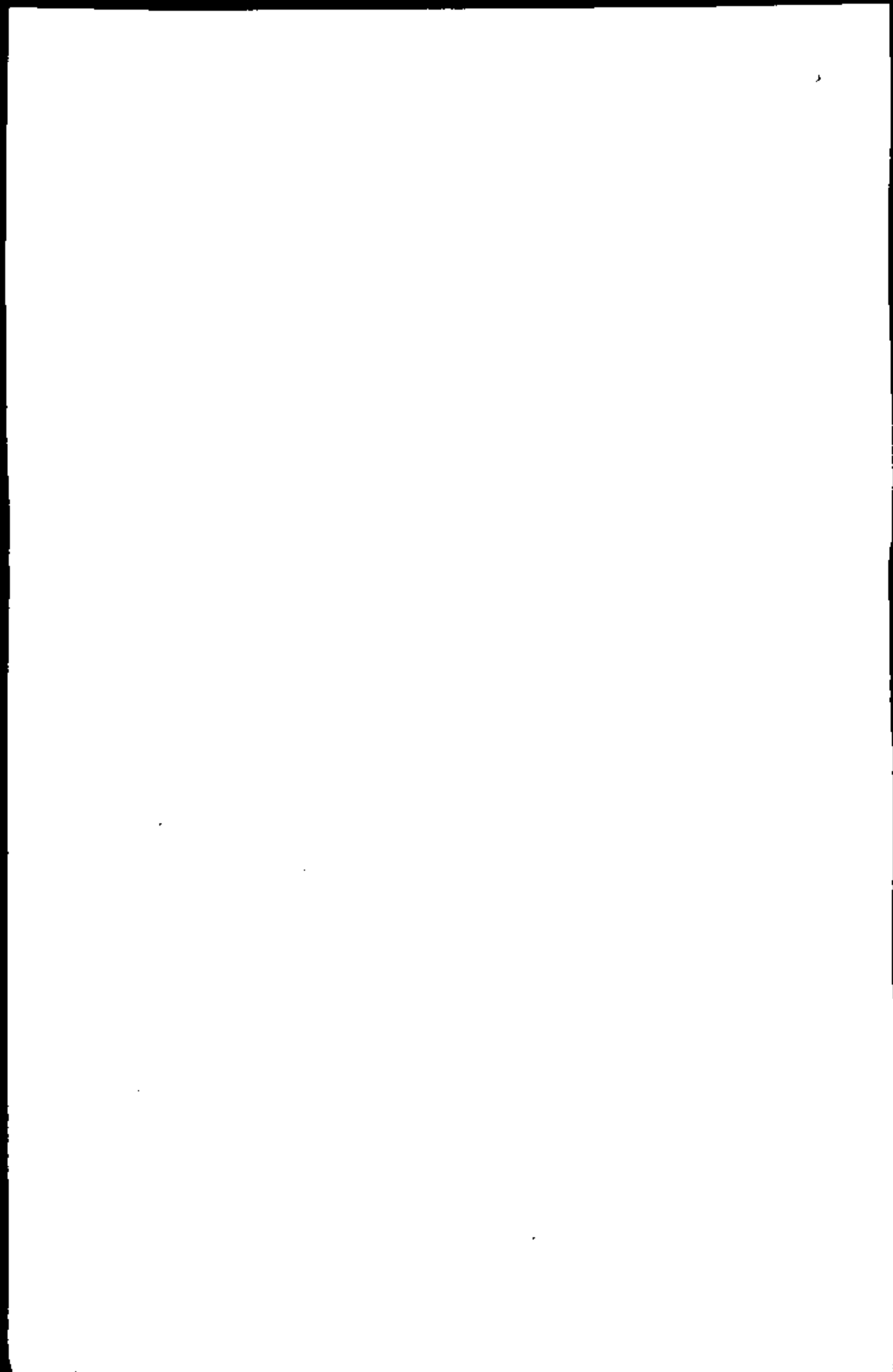
Listin, sum innkom til kommunevalið fyri Haldórsvíkar sókn, ið lýst var at fara fram 14. februar 1946, verður at kenna gildugur.

Kommunala nevndin, 18. december 1946.

Hans Iversen.

A. Sørensen.

S. P. Zachariasen.

ÁLIT

i lögtingsmáli nr. XII—9/1946:

Lønskipan fyri tænaðumenn hjá Klakksvíkar kommunu.

Klakksvíkar sóknarstýri søkir um løyvi at gera eina fasta lønskipan fyri tænaðumenn í kommununi. Í vissum førum er her talan um eina lønhækkan, og hevur málið ú verið til ummælis hjá Prísráð Foroya, sum sigur, at teir ikki kunna viðmæla lønhækkan vegna prís- og lønsleðglógina.

Sóknarstýrið sigur í brævi 5/9 1946 frá, at teir hava samtykt soljóðandi:

»Sóknarstýrisformaðurin skal hava eina samsýning uppá 1000 kr. um árið. Hann skal so til ásetta tíð vera at hitta á kommunuskrivstovuni, helst eina ferð hvønn vanligan arbeiðsdag.

Nevndarformenninir í teim ymsu nevndunum innan sóknarstýrið skulu árliga tilsaman hava eina samsýning uppá 1.200 kr., sum verður skift eftir avgerð seinri.»

Tað av sóknarstýrið samtykta uppskot til lønskipan er soljóðandi:

»*Skrivarin* hevði sum grundløn 3000 kr. komin uppá 3600 kr. Sambar broytn verður byrjanarløn hansara 3600 kr., bækkandi 3. hvørt ár við 400 kr. til 4800 kr., soleiðis at hann nú í 1946 fær 4000 kr. um árið plus vanliga dýrtíðarviðbót, sum framtíðin.

Skrivstovumaðurin hevði 1500 kr. grundløn um árið. Sambar broytn skal nú hava 1800 kr. sum byrjanar grundløn. Roknað verður við byrjan 1. januar 1946 og skal grundlønin bækkast 3. hvørt ár við 400 kr. til 3000 kr.

Skrivstovugentan hevði 150 kr. um mánaðin. Hendan skrivstovukvinnan og skrivstovukvinnan á Havnarskrivstovuni skal fyrsta árið hava 150 kr. um mánaðin, næsta 175 kr., og triðja árið 200 kr. um mánaðin. Lønin hækkar ikki meir og fáa tær onga dýrtíðarviðbót. Havnemía Jensen byrjaði í 1944 og hin í 1945.

Fyrsti politistur hevði eina grundløn uppá 3000 kr., sum skuldi hækka til 3600 kr. Hann var komin uppá 3200 kr. sum grundløn. Hetta var broytt til at byrjanarlønin skal vera 3000 kr., hækkanði 3. hvørt ár við 400 kr. til 4200 kr., og skal nú hava 3400 kr. sum grundløn plus vanliga dýrtíðarviðbót.

Annar politistur hevði sum grundløn 2000 kr. Byrjaði 1944. Hann skal hava eina grundløn uppá 2400 kr. hækkanði 3. hvørt ár við 400 kr. til 3600 kr. Hansara grundløn verður nú 2400 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.

Vegmaðurin hevði eina grundløn uppá 3000 kr. uttan at hækka. Grundlønin verður óbroytt, men skal hon hækka 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600. Hansara grundløn verður nú 3000 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót um árið.

Skúlatænarin hevði eina grundløn uppá 2700 kr. uttan at hækka. Hann skal hava eina grundløn uppá 3000 kr. hækkanði 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600 kr. Hansara grundløn verður nú 3000 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.

Havnarmeistarin hevði eina grundløn uppá 3600 kr. komin upp á 4200 kr. Grundløn hansara skal vera 3600 kr. hækkanði 3. hvørt ár við 300 kr. til 4500 kr. Hann skal roknað at vera komin upp á 4500 kr. sum grundløn plus vanliga dýrtíðarviðbót. Havnarmeistarin hevði 1% av inntøkuni til havnina sum samsýning. Henda samsýningin skal ikki gjaldast meir.

Bryggjumenninir høvdu eina grundløn uppá 3000 kr. um árið uttan at hækka. Sambært viðtøku sóknarstýrisins skal grundlønin vera taan sama hækkanði 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.

Bryggjumenninir eru 2. Annar byrjaði í 1942, hin í 1946.

Dýrtíðarviðbólin hevur verið goldin eftir somu reglum sum fyri statsins og teir amtskommunalu, og verður hetta at standa við, at kommunan her fylgir teimum broytingum, sum verða gjørdar fyri teir áðurnevndu tænastumenn.

Tað er at siga, at lógin um lønsleðg fer úr gildi, um uppskot um minsta løn fyri fiskimenn verður samtykt. Um so verður, heldur nevndin, at Løgtingið eigur at geva loyvi til ta lønhækkan, ið Klakksvíkar sóknarstýri hevur skotið uppá fyri sínar tænastumenn, og eisini samsýning til sóknarstýrisformannin og til nevndirnar.

Nevndin mælir til at seta fram til lingsins samtykt soljóðandi

UPPSKOT:

I. Klakksvíkar kommuna fær loyvi til at seta niðanfyrri standandi lønskipan fyri niðanfyrri standandi tænastumenn í Klakksvíkar kommunu:

- a. *Skrivarin* fær byrjanarløn 3600 kr. um árið, hækkanði 3. hvørt ár við 400 kr. til 4800 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- b. *Skrivstovumaðurin* fær byrjanarløn 1800 kr. um árið, hækkanði 3. hvørt ár við 400 kr. til 3000 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- c. *Skrivstovugentan* fær 1. ár 150 kr. um mánaðin, 2. ár 175 kr. og 3. ár 200 kr. um mánaðin. Lønin hækkar ikki meir og verður ikki veitt dýrtíðarviðbót.

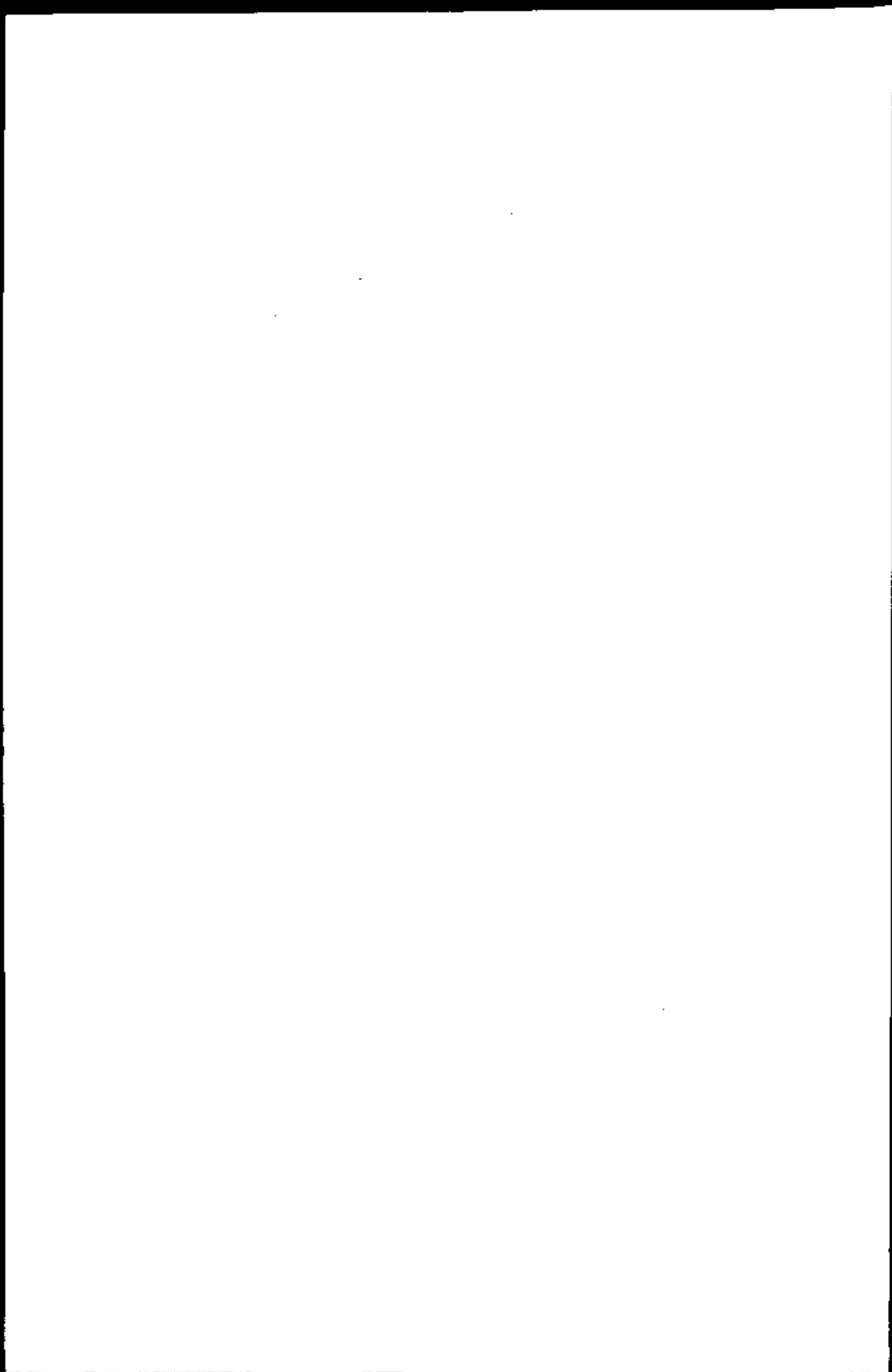
- d. *Skrivstovugentan á havnarskrivstovuni* fær 1. ár 150 kr. um mánaðin, 2. ár 175 kr. og 3. ár 200 kr. um mánaðin. Lönin hækkar ekki meir og verður ekki veitt dýrtíðarviðbót.
- e. 1. *politistur* fær byrjanarløn 3000 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 400 kr. til 4200 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- f. 2. *politistur* fær byrjanarløn 2400 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 400 kr. til 3600 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- g. *Vegnaðurin* fær byrjanarløn 3000 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- h. *Skúlatænarinn* fær byrjanarløn 3000 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600 kr. plus dýrtíðarviðbót.
- i. *Havnameistarinn* fær byrjanarløn 3600 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 300 kr. til 4500 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót.
- j. *Bryggjumennirnir* fáa byrjanarløn 3000 kr. um árið, hækkandi 3. hvørt ár við 200 kr. til 3600 kr. plus vanliga dýrtíðarviðbót. Mennirnir eru 2.

Dýrtíðarviðbólun verður goldin eftir somu reglum, sum galdandi eru fyri statsins og leir amtskommunala tænaðumenn, og verða her fylgdar tær broytingar, sum mállu verði gjørdar fyri nevndu tænaðumenn.

- II. a. *Sóknarstýrisformaðurin* fær eina samsýning uppá 1000 kr. um árið. Hann hevur skyldu at verða at bílla á kommunuskrivstovuni til ásetta tíð, helst eina ferð hvønn vanligan arbeidssdag.
- b. *Nevndarformennirnir* í leim ymsu nevndum inná fyri sóknarstýrið fáa árliga tilsamans eina samsýning uppá 1200 kr.
- III. Kommunustýrið verður heimilað at avgera anciennitetsviðurskiðini fyri leir núverandi kommunala tænaðumenn.

Kommunala nevnd lögtingsins, 14. februar 1947.

S. P. Zachariasen. *A. Sørensen.* *Hans Iversen.*
m. F.

Álit

i lögtingsmáli nr. XII-10-1946:

Tøka av lendi til Trongisvágs havns

Hetta mál var til viðgerðar á tingi í 1944 (sjá Løgtingstíðindi 1944, síðu 256).

Um sóknin frá Froðbiar sóknarstýri kreivur, at havnarlagið vil ognar sær matr. nr. 487 og 489 á Tvøroyri, eigari T. F. Thomsen A/S, Tvøroyri og matr. nr. 765 á Tvøroyri, sum er felagsstrond, tilhoyrandi Froðbiar byggd.

Grundirnar fyri hesa ekspropriationstøku eru hesar:

1. Alt tað lendið, sum havnarlagið eigur, er so trøngt og innigyr, at havnin kann ikki verða gjørd størri, uttan so er, at havnarlagið fær hesi lendi.
2. Eisini er tað avgjørt neyðugt, at havnarlagið eigir hesi lendi fyri at kunna gera ferðsluna til og frá bryggjunum liðuliga og fult út tryggjandi.
3. Ávíst verður, at tað viðvíkjandi framtíðardriftum er neyðugt at hava lendi til at leiga út.

Tað lendi, kommunan vil eksproprierast, er í hesum stykkjum:

matr. nr. 765,	sum er	183 m ² ,
—	-	487, —
—	-	489, —
		2160 —
		1281 —

Sóknarstýrið heldur, at 5 kr. er hóskandi prísur pr. m² og ætlast lendið eftir hesum at koma at kosta um 18.000 kr., men av tí at lendið eftir sum umstøðurnar liggja, má eksproprierast, er tí ringt at siga, hvat lendið kemur at kosta.

Málið var aftur til viðgerðar í 1945, men nevndin helt, at endiliga avgerð viðvíkjandi tøkni av øllum leim nevndu stykkjunum mátti bíða, til greitt uppskot var komið til tingið, um hvussu ætlanin er, at havnin skal verða víðkað.

Við skrivi 10. aug. 1945 frá Froðbiar sóknarstýri er sell fram uppskot til viðkan av havnini hjálaga við tekning.

Eftir hesum uppskoti er ætlanin at leingja og breiðka lann núverandi bryggjuspóran, soleiðis at hann verður 157 m langur og 17 m breiður, og at gera ein arm út frá landi í Søbjarnarvík, vestan fyri bryggjuna, bæði til atleggjargbryggju og til at verja fyri vesturællini og útnyrðingi, so at kyrl verður inni í hylinum fyri skip og bátar at liggja í um veturin. Umframt hetta er ætlanin at lata byggja eina bryggju út frá landi nttanfyrri hina núverandi bryggju, soleiðis at eitt glopp uppá 24 m verður smillum fyri skip og bátar at sigla inn.

Eisini er ætlanin at beina strondina allan vegin innanfyrri og byggja hana longur út í sløðum.

Henda eykan av havnarlagnum er ætlað at kosta út smóli 3 mill. krónur eftir nútíðarprísum.

Av tí sum farið er fram í málinum, heldur nevndin tað vera beinast, at fyrireikingar til tøk av tí í álitinum nevnda lendi fara fram av nýggjum.

Av tí at tað er í umbúna at fáa pening til viðkan av Tvøroyra havnarlag, mælir nevndin til, at Froðbiar sóknar kommuna fær loyvi at ognar sær tey í álitinum nevndu økir.

Uppskot.

Tingið gevur Froðbiar kommunu loyvi til at ognar sær tað í álitinum nevnda lendi, og at tøkun fer fram eftir lóg 7. mei 1881 og konggerð 30. oktober 1941.

Kommunala nevndin, 15. mars 1947.

S. P. Zachariasen.

Hans Iversen.

A. Sørensen.

Nevndarálit A

i

løgtingsmáli nr. XIII:16/1946:

Flogvøllurin.

11. februar 1944 sendi amtmaðurin landsnevndini bræv um, at bretska konsulin hevði sagt frá, at bretska ríkisstýrið einki hevði ímóti, at umboðsvaldið í Føroyum nú tók stig til ekspropriatið av grundini, sum flogvøllurin varð bygdur á. Bretska ríkisstýrið vildi betala sum leigu 4 % p. a. av virdismetanini av grundini, og tókan skuldi verða roknað frá 1. apríl 1942, tá arbeiðið varð byrjað.

Amtmaðurin spyr, um landsnevndin er samd við hann um at eksproprieri, um henda tóka skal verða fyri antskommununnar rokning, og um Bretar kunna leiga stykkið fyri 4 % p. a. av ásetta virdi.

Á fundi í landsnevndin 18. februar 1944 varð samtykt við 8 atkvøðum at eksproprieri, og so samtykt all nevndin, at tókan skuldi verða fyri antskommununnar rokning, og at leigan kundi verða roknað til 4 % p. a.

Tingingar fóru so fram millum amtmannin og eigararnar viðvíkjandi spurninginum um endurgjald.

Í brævi 26. juli 1944 sigur amtmaðurin frá, at samja er komin í lag viðvíkjandi støddina av grundstykkinum, og landinspektorur Dewald-Hansen hevur oppmált og kortlagt stykkið. Viðvíkjandi endurgjaldi er samja ikki komin í lag. Her hevur verið talan um at viðmæla landsnevndini at ganga við til 130.000 kr. til eigararnar av „Suðurtriðingi“, men allir eigararnir vildu ikki ganga við til hetta. Amtmaðurin bað um at fáa upplýst, um landsnevndin er samd við hann um, at ekspropriatið nú má fara fram soleiðis, at endurgjaldið verður ásett av endurgjaldsnevndini, samsvarandi kunngerð nr. 55 av 19. december 1945.

Á fundi 17. august 1944 varð samtykt í landsnevndini við 3 atkvøðum móti 2 at ganga við til, at tóka nú verður gjøgnumførd, og at støddin av endurgjaldinum avgjard av endurgjaldsnevndini.

29. august gjørdi amtmaðurin av at eksproprieri til flogvøllin:

1.	Av haganum „Suðurtriðingur“	278.200 m ²
	Av haganum „Norðurtriðingur“	16.500 —
	Av trøðni „Uppl á Hálsi“ (Hálsutrøðin)	45.500 —
2.	Av haganum „Suðurtriðingur“	19.800 kr.
	Av haganum „Norðurtriðingur“	27.500 —
3.	Av haganum „Úttriðingur“ (Útl í grøv)	12.980 —
	Av bø „Útl í Horninum“	180 —

og skrivaði til kommunustýrinum um hetta og bað tey flýggja eintak av amtsins avgerð til hvønn íbúgvara, sum ætlast hava rættindi viðvíkjandi grundstykkinum eins og brævið varð kunngjørt við uppslag.

Í brævi 11. desember 1944 sigur amtmaðurin frá, at hann hevur fingið bræv frá bretsku konsulinum, at bretska ríkisstýrið vil lata til „the competent authorities og the Faroe Islands“ øll virkir, sum hoyra til bretsku lufthavnina í Sørvági, froknað oljutangarnar nærhendis Sørvágs havn.

Amtmaðurin skrivar í brævinum, at amtið gongur út frá, at spurningurin um rakstur av lufthavnini og um ognarrættin vil verða tikin til tingingar millum danska ríkisstýrið og Løgtingið saman við øðrum tingingum, tá ið kríggið er liðugt.

Á fundi í landsnevndini 13. december varð samtykt at móttaka gávuna við tækk sum Føroya ogn og fráfalla leigu. Flogvøllurin verður beinan vegin yvirtikin. 15. december skrivaði amtmaðurin til konsulin, at tíkið var við tækk við tilboðnum, at leiga varð fráfalhin, og flogvøllurin yvirtikin sama dag.

Løgtingsverkføðingurin sendi landsnevndini 2. februar 1945 boð um, at hann hevði sýnað flogvøllin. Bretar hava tiknið við sær allar maskinur, ætlaðar at nýtast til rakstur og umvøling av flogvøllinum. Sama var við transformatorum og elektriskum armatur. Verkføðingurin heldur, at oljutangarnar, hangararnar, státiðsbygningurin og kontroltornið eiga at verða viðlíkahildin. Har eru ca. 45 barakkir, og tær bestu eiga at verða viðlíkahildnar, meðan hinar so við og við verða niðurtiknar. 40—50 tons av asfalti eiga at verða goymd til viðlíkahald av startbananum og vegum.

Verkføðingurin mæltir til at seta uppsýnsmann, og heldur hann, at útreiðslurnar til tilíkan og viðlíkahald vilja verða um 15.000 kr. árliga.

11. mai 1945 sigur verkføðingurin frá, at hann hevur sett Isak Johannesen, Sørvág, sum uppsýnsmann við løn 200 kr. um mánaðan. Landsnevndin fekk bræv frá Ewald Kjølbro, Klakksvík, og Daniel Niclasen, Sørvág, dagsitt 23. juni 1945, um samráð um flogsamband við úrheimin. Tíðik samráðing fór fram 21. juli, har nevndu menn greiddu frá, at teir ætlaðu at stovna feroyskt partafelag við tí endamáli at fáa flogsamband við úrheimin. Teir vildu søkja um loyvi frá Løgtinginum til at nýta flogvøllin. Skotskt felag hevði lovað at veita hjálp. Teir vóru umbidnir at senda nærri frágreiðing.

Í juni 1946 fórst „Tjaldur“ og partafelagið „Føroya Flogfelag“ sigur frá í brævi 25. juli, at felagið beinan vegin helt tað varð neyðugt at fáa í lag regluligt flogsamband við úrheimin, og heitt varð á Scottish Aviation Ltd., sum löggaði teimum eitt flogfar fyri 2 mánaðar, ætlað at flýgva mánadag til Keypmannahavnar um Prestwick, og týsdag til Prestwick. Teir hava stovnað partafelagið „Føroya Flogfelag“ við partapeningi 121.000 kr. Felagið søkir um loyvi at nýta flogvøllin og gav landsnevndin hetta loyvi fyríbils.

Av brævi 16. juli 1946 frá „Statens Luftfartstilsyn“ til „Direktøren for Luftfartsvæsenet“ framgongur, at maður frá „Statens Luftfartstilsyn“ E. Møller Hansen var og sýnaði flogvøllin 12. juli. Hann sigur, at landinganin er í góðum standi og hóskandi til nýtslu fyri luftfær av slagnum Douglas D. C. 3.

Umstøðurnar við at landa fara við sær stórar trupulleikar. Hann heldur, at tað er best at landa við at flúgva inn yvir Miðvág. Hann heldur, at plássíð neyvan kann nýtast til regluligan lufttrafikk, men vil tó sum víður-skiftini liggja fyri kunna nýtast, tá ið veðrið loyvir tað, treytað av, at settur verður kønur flogleiðari, ið býr við flogvøllin, og at samband verður millum henda flogleiðara og ta lufthavn, harfrá flogfarið skal fara. Viðvíkjandi Prestwick kann hetta gerast við at fáa í lag fast telefonsamband frá flogleiðaranum til Tórshavnar radio. Tað er treyt, at neyðugt eldslökktilfar er, at neyðugt sanitetstillar er, at ein traktor er at bugsera flogfarið, at $\frac{1}{3}$ av hangarinum kann verða nýttur, og at signalapparatar verða innstallerað.

Sum flogleiðari varð settur H. L. Slysser. 3. august sendi amtmáðurin Føroya Flogfelag bræv um, at felagið kundi fáa loyvi til at stovna flogsamband frá Vágum yvir Prestwick til Keypmannahavnar inntil 1. november 1946, taksturin ikki yvir 700 kr. fyri eina ferð.

„Det danske Luftfartsselskab“ hevur eftir koncessiún, sum felagið hevur, fingið einarætt til eisini flogsamband til Føroyar, og tekur amtið fyrivara viðvíkjandi rætti fyri hetta felag at yvirtaka flogsambandið. Amtmaðurin nevnr so tær somu treytir, sum umtalaðar eru í brævi frá „Statens Luftfartstilsyn“.

Á fundi í landsnevndini 17. august 1946 greiddi Daniel Nielsen frá, at flogfelagið var stovnað og umtalaði spurningin at seta á stovn loftsfærðslu innaneyggja.

Tað er upplýst, at „Føroya Flogfelag“ ætlar at halda fram við flogferðum í 1947.

Á fundi í landsnevndini 9. august varð upplýst, at eftiri vóru ca. 35 barakkir. Nakrar eru so ringar, at tær standa ikki veturin yvir. Samtykt varð, at tær verða seldar.

Viðvíkjandi hangarinum varð upplýst:

„Síðurnar eru illa farnar av rusli, og væntandi er, at tær fara av vindi komandi vetur, areal ca. 2000 m². Takið er frægari, areal 2700 m².

Samtykt varð, at lögtingsverkfæðingurin og Isak Johannesen vilja geva nærri uppskot, hvat ið er at gera við hangarin.“

Viðvíkjandi tangum og leiðningum varð upplýst:

„Umvølan (máling o. t.) er neyðug. Viðvíkjandi teim, ið liggja við flogvøllin, er útræðslan ætlað til ca. 1.000 kr.

Samtykt varð, at hetta verður at gera, og at verkfæðingurin og Isak Johannesen geva nærri uppskot viðvíkjandi møguligari umvølan viðvíkjandi tangunum í Sørvági.“

Viðvíkjandi barakplátum varð upplýst:

„Hundraðir av bilfærmum av gomlum barakplátum liggja í haga og gerðum. Menn halda tað vera lögtingsins skylda at belna fyri teimum.

Samtykt at svara, at Løgtingið ikki hevur ábyrgd fyri hesum plátum.“

Verkfæðingurin upplýsir nú, at viðvíkjandi hangarinum er børt um tað ringasta, og tilræður ikki at gera meiri í løtuni.

Tangarnir við flogvøllin eru umvaldir. Viðvíkjandi tangunum í Sørvági er einki gjørt, og tað vil kosta nógvar túsind krónur at rustbanka og mála teir.

Nevndin er tó samd um, at tað er neyðugt at fáa rustbankað og málað tangarnar og at halda teir í góðum standi, og verður álagt verkfæðinginum at skipa fyri hesum. Tilmælt verður at heinta tilboð og royn at fáa gjørt arbeiðið so bíligt sum møguligt.

P/f Føroya Flogfelag hevði í 1946 flogroyndir millum Vágarnar—Prestwick—Keypmannahavn. Aftaná at hava fingið loyvi frá Løgtingsins Landsnevnd til at nýta flogvøllin í Vágum, ið er Løgtingsins ogn, søkti flogfelagið um brúksloyvi (Koncessión) frá amtinum, og fekk tilfikt loyvi til 1. november 1946 við ymiskum treytum um tað neyðturvuliga eftirlit og tryggjan móti skaða og av mannalívi, og síðani eisini við hesum fyrivarni:

„Ifølge den Det Danske Luftfartsselskab meddelte Koncession har dette Selskab Eneret paa at drive en Flyverute som den her omhandlede, hvorfor det forbeholdes dette Selskab, der ikke i Øjeblikket er interesseret i at drive den paagældende Rute, Ret til efter Udlobet af førnævnte Koncessionsperiode paa 3 Maaneder helt eller delvis at overtage Ruten.“

P/f Føroya flogfelag hevur aftur í ár vent sær til Løgtingið um at fáa loyvi at nýta flogvøllin og brúksloyvi til flúgving. Teir hava greitt frá, at raksturin í fjør vegna ókunnleika hevur verið óvanliga dýrur, og er tó rakstrarundirskotið bert um leið kr. 26.000. — Í ár hava teir samráðst við Scottish aviation og D. D. L. um at fáa samvirki eins og arbeitt var saman í fjør, men teir hava eisini samráðst við norsk flogfelag um at flúgva leiðina Vágar—Stavanger—Keypmannahavn, og sigur flogfelagið frá, at teir ætlandi kunnu fáa so góðar sáttmálar um flúgving, at ferðakostnaðurin kann setast niður til um leið 400.— kr. móti 700.— kr. í fjør.

P/f Føroya flogfelag bjóðar tinginum at seta pening í felagið — ella til eina og hvørja tíð yvirtaka felagið — men heldur, tað er neyðugt, at vissa er fyri, at felagið kann royna seg í hesum virki eitt vist tíðarskeið, fyri at yvirlit kann koma burtúr. Hér skal eisini viðmerkjast, at flogvøllurin í løtuni er at kalla nakin, so nógvar útreiðslur verða fyri at seta hann í stand soleiðis, at hann stendur snál við tær treytir, ið eru lagdar á alheimsflogvøllir. Løgtingið kann ikki atlast at hava hug til beinleiðis at taka hesar útreiðslur, og er tað tí náttúrlígt, at eitt felag, um tað áttokur sær at seta flogvøllin í stand, eisini má hava vissu fyri at hava nýtsluna óskerda eitt tíðarskeið frammyvir.

Tann fyrsta lóg um flogferðslu í Danmark er lógia nr. 558 av 4. oktober 1919 og av tí, at einki er viðmerkt, má henda lóg ætlast at hava verið galdandi fyri Føroyar eisini. Tá ein nýggj meira fullfíggið floglóg kom í gildi við lóg nr. 175 av 1. mai 1923, stendur í henni: „Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne....“, og kom hon soleiðis ikki í gildi her. Við lóg nr. 124 av 7. mai 1937 verða gjordar ymiskar broytingar í lógini frá 1923 og millum tær eru henda: „Ordene i Paragraf 50 „der ikke gælder for Færøerne“ udgaar.“ Á henda hátt er tann núgaldandi lógin, sí lógarkunningerð nr. 251 av 6. august 1937, komin í gildi í Føroyum, uttan at málið hevur verið lagt fyri tingið til umhugsunar.

Lógin frá 1919 ásetti: „Erhvervsræssig Luftfart, Anlæg og Drift i Erhvervsøjemed og Luftfartshavne og Flyvepladser..... kan kun finde Sted i Henhold til Koncession, meddelt af Ministeren for offentlige Arbejder.“ Í grein 93 í lógini 1933 (óbroytt í núgaldandi lóg) er tað sama uppafturtikið tó soleiðis at tað seinasta petli er orðað soleiðis: „.....kan kun finde Sted for Statens Regning eller i Henhold til særlig Koncession. Koncessionen meddeles af Ministeriet for offentlige Arbejder. Den gives paa bestemt Tid, dog ikke over 20 Aar.“

Sambært hesum reglum hevur danski státturin givið rakstrarloyvi til D. D. L. soleiðis, at teir hava einarrætt til flutningin av post og ferðafólki við flogfari í Danmark og í Føroyum og landanna millum. Um hvat tidsarskeið er ásett fyri henda rakstrarætt, hava vit ikki í løtuni nakran kunnleika.

Tá flogvøllurin í Vágum varð yvirtikin av tí almenna, og landsækið tikið til almenna ogn, varð tað í fyrsta skrivi amtsins (sí skriv 11. februar 1944) sipað til grein 50 í lógarkunningið av 8. august 1937, og tó at henda kunningið leggur alt vald í hendur á danskum ráðharra, varð tað beinan vegin í sama skrivi lagt undir landsnevndaravgerð, um flogvøllurin skuldi ognast Føroyum ella danska statinum.

Tó at teir politisku flokkar á tingi ikki vóru samdir um, hvussu fram skuldi farast í hesum máli, vóru allir flokkar samdir um, at flogvøllurin skuldi verða føroysk ogn, og so varð eisini fyriskipað.

Í hesari sameindu politisku avgerð um ognarrættin til flogvøllin liggur eitt ynski um, at flogferðslan, ið einhver roknar við fær stóran týdning í komandi tíðum, skuldi verða á føroyskum hondum.

Føroya flogfelag hevur boðið tinginum at taka lut í felagsins partapeningi og sagt frá, at teir til eina og hverja tíð vilja geva tinginum rætt til at ognast meirilutan í hesum felag. Hetta eigur tingið at geva ans, og skotið eigur tí at vera uppá, at landsnevndin fær heimild til at avgera henda spurning og at nýta bygningar, ið eru við flogvøllin og upp til 25.000 kr. úr amtsgrunninum til hetta endamál.

Figgjarnevndin viðmælir, at P. f. Føroya flogfelag kann halda fram við flogferðum millum Føroyar og úrheimin, og at loyvi verður givið felagnum at nýta flogvøllin í Vágum. Tað mest háskandi má haldast at vera ein skipan, hvar hetta felag fær sama rætt í Føroyum sum D. D. L. hevur í Danmark, soleiðis at Føroya flogfelag kann gera sínar millum sáttmálar við okkara grannar um loyvi til at nýta flogvøllir o. a. hvar hjá øðrum. Hetta má eisini haldast at vera besta grundarlag undir einum góðum samvirki millum D. D. L. og Føroya flogfelag.

Meirilutin (P. M. Dam, K. Djurhuus, J. Poulsen og L. Zachariasen) heldur tó, at spurningur viðvíkjandi teirri principiellu broytingini av lóggávuini í hesum føri hoyrir undir samráðingarnar um stjórnarskipanina og má bíða, til hesar samráðingar eru lidnar.

Minnilutin (H. Djurhuus, R. Long og Th. Petersen) heldur, at samráðingar megna fara fram við danska statin um skerjan av tí rætti, hann hevur givið D. D. L. Fyri at málið ikki av hesi orsök skal steðga eftir nýggjari viðgerð av tinginum, verður sett uppskot um longu nú at samtykkja ta føroysku lóggávu, ið skal taka við, um alt kemur í lag, soleiðis at landsnevndin ásetur, nær lógin skal koma í gildi.

UPPSKOT:

1. Frø nevndin:

1. Tingið gevur sítt besta viðmæli til, at Føroya flogfelag fær høvi til at halda fram við flogferðum millum Føroyar og úrheimin.
2. Landsnevndin verður heimilað at geva Føroya flogfelag loyvi til at nýta flogvøllin í Vágum, og annars fyriskipa tað, ið neyðugt er flogvøllinum viðvíkjandi.
3. Landsnevndin verður heimilað at gera sáttmála við Føroya flogfelag um tekning av partapeningi fyri tingsins rokning í hesum felag,

soleiðis at landsnevndin til hetta endamálið ræður yvir húsum, sum ikki eru neyðug fyri flogvøllin, og umframt upp til 25.000 kr. í peningi úr umtsgrunninum.

II. Frá minnilutunum:

4. Løgtingið samtykkir niðanfyrirstandandi kunngerð, ið landsnevndin fær heimild til at seta í gildi, tá samráðingar hava farið fram við Det Danske Luftfartsselskab.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Luftfart.

§ 1.

I Bekendtgørelse Nr. 251 af 6. August 1937 af Lov om Luftfart § 33 ændres Ordene: „kan kun finde Sted for Statens Regning eller i Henhold til særlig Koncession. Koncessionen meddeles af Ministeriet for offentlige Arbejder“ til „kan kun finde Sted for Lagtingets Regning eller i Henhold til særlig Koncession. Koncessionen meddeles af Lagtingets Landsnævn.“

§ 2.

Nævnte Bekendtgørelse forbliver iøvrigt i Kraft med de Ændringer, der følger af Bestemmelsen i § 1, idet Lagtingets Landsnævn bemyndiges til at udfærdige de Bestemmelser, der findes nødvendige for Lovens Praktisøren.

§ 3.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

Brúfengis ásetan fyri Føroyar um loftferðslu.

§ 1.

I kunngerð nr. 251, 6. august 1937, av lóg um loftferðslu § 33 verða broytt orðini: „kan kun finde Sted for Statens Regning eller i Henhold til særlig Koncession. Koncessionen meddeles af Ministeriet for offentlige Arbejder“ til „kan kun finde Sted for Lagtingets Regning eller i Henhold til særlig Koncession. Koncessionen meddeles af Lagtingets Landsnævn.“

§ 2.

Umrodda kunngerð verður annars galdandi við teim broytingum, sum reglurnar í § 1 færa við sær, soleiðis at Landsnevnd lögtingsins verður heimilað at fyriskipa tær reglur, ið eru neyðugar fyri nýtslu av lógini.

§ 3.

Hesar ásetanir koma í gildi heinan vegin.

Álit B

i

løgtingsmáli nr. XIII:16/1946:

Flogvøllurin í Vágum. Endurgjald til eigararnar.

Thomas J. Thomsen o. fl., Sørvági, hava sent bræv til Løgtingið, skrivað í november 1946, har flutt verður fram, at virðismetnin, sum metingarnevndin gjørdi viðvíkjandi flogvøllinum í Vágum, ikki er alment kunn-gjörd. Umsøkjararnar halda, at endurgjaldið er sett ov lágt. Í stykkinum, har flogvøllurin er gjørdur, vóru torvheiðar av stórum virði, og endurgjald skuldi verið veitt til hvønn einstakan eigara fyri torvskurðarrættin, sum er tikin. Endurgjaldsnevndin hevur ikki virðismett torvskurðarrættin hjá hvørjum einstakum eigara. Teir ynskja tí málið uppátturtikið soleiðis, at teir fáa hóskandi endurgjald fyri torvskurðarrættind. Umsøkjararnir biðja tingið viðgera málið og geva hagastýrinum fyri Suðratriðingi heimild til at tinga við Løgtingið.

Í brævi 29. august 1944 til endurgjaldsnevndina sigur amtmaðurin frá, at hann eftir samráð við landsnevndina hevur avgjørt, at eksproprierar ymisk jarðarstykkir í Vágum til flogvøllin og biður nevndina áseta endurgjald. Amtmaðurin sendi avskrift av brævinum til kommunustýrinum um tokuna, eins og amtmaðurin boðaði viðkomandi hagastýrum frá. Kort vórðu gjørd yvir jarðarstykkini.

22. september 1944 varð uppsligið kunngerð frá endurgjaldsnevndini um fund á ástaðnum 28. september, har eftir allir eigararnir og aðrir, sum høvdu rættindi, vórðu iðnkallaðir. Umboðsmenn fyri eigararnar av Suðratriðingi senda inn bræv, har teir krevja sum endurgjald 284.500 kr., harav fyri torv 50.000 kr. Talan var um forlik uppá 130.000 kr., men einki endaligt forlik fekkst í lag. Listar vórðu gjørdir yvir eigararnar.

10. mars 1945 varð alment kunngjørt lýsing frá endurgjaldsnevndini, hvareftir listarnir yvir eigararnar lóga til eftirsýn á sýsluskrivstovuni í Sørvági og á landbrúksskrivstovuni í Havn, og teir, sum høvdu nakað at siga móti listunum, og pantavarar og aðrir, sum hildu seg hava rætt til endurgjald, vórðu umbidnir skrivliga at gera krav galdandi innan 8 vikur. Nøkur mót-

mæli komu fram og vórðu viðgjörð. Tá viðgerðin av málinum var liðug, tók nevndin avgerð um endurgjald og setti upp listar yfir endurgjaldið til hvønn einkultan við grundarlagi í tæm framlögdu listum.

4. maí 1946 tók nevndin endiliga stöðu, og verður hér endurgivið, hvað nevndin sigur í avgerðinni um útroknan av endurgjaldinum:

„Erstatningsbelöbene beregnes herefter som følger, idet Rækkefølgen tages efter Kommissionens Kundgørelse af 10. Marts 1945.

- 1) a. Et Areal af „Suðurtríðingur“, stort 278.200 m².

I Betragtning af, at dette Areal udgør ca. 2¹/₂% af Haugens samlede Areal, og Haugens Faarbesætning udgør ca. 400 Faar, skulde Afstaaelsen under fortsat samme Brugsforhold medføre en Nedgang i Besætningen af 10 Faar. Naar dertil kommer, at det drejer sig om Underhauge, skønnes Forhøjelse af ca. 50% for passende, hvorved Tallet kommer paa 15. Slagteudbyttet anslaaes samtidig reduceret med 10 Slagtelam, der svarer til en aarlig

Førkrigsværdi af 180 Kr.

Indtægtstab af Uld anslaaes til en Førkrigsværdi af 45 —

Da Haugen har haft en Kvægbesætning paa 20 Køer, vil Afstaaelsen ogsaa medføre en Reduktion af Kvægets Græsningsomraade, der skønnes at udgøre en aarlig Førkrigsværdi af 180 —

Som det fremgaar af Taksationsprotokollen, er Haugen takseret til et aarligt Tørveskær af 24 Baade Tørv, hvoraf Kommissionen skønner, at Halvdelen falder paa det omhandlede Omraade. Reduktionen af Tørveskæret bliver saaledes 12 Baade Tørv, hvis Førkrigsværdi anslaaes til ..

120 —

Ialt ... 525 Kr.

der omregnet efter Pristallet 187 pr. 1.4—1942 udgør pr. Aar 972 Kr., der afrundet til 1.000 Kr. og kapitaliseret med 25 giver et samlet Beløb paa 25.000,00 Kr.

- 1) b. Areal af samme Hauge paa 19.800 m². Beregnes paa samme Maade som under 1) a, dog at der ikke er Tale om Erstatning for Tørveskær og bliver Erstatningssummen herefter

1.400,00 —

- 2) a. Et Areal af „Nordurtríðingur“ for saa vidt angaar et Areal paa 16.500 m². Beregnes paa samme Maade som 1) b, og bliver Erstatningen herefter

1.200,00 —

- 2) b. Et andet Areal af samme Hauge paa 27.500 m²

1.900,00 —

- 3) Træen „Uppi á Hálsi“ for saa vidt angaar et Areal paa 45.500 m², der efter at være berigtiget forøges med 764 m², beregnes paa samme Maade som Areal 2 med et Tillæg af ca. 10%, paa Grund af de ved Udskiftningen forbundne Udgifter, og bliver Erstatningen herefter for de udyrkede 28.864 m², 2.886 Kr. 40 Øre samt for det dyrkede Areal Vedkommende, nemlig 17.400 m², 17.400 Kr. ialt

20.286,40 —

Overføres... 49.786,40 Kr.

4) Godtgørelse for afstaaet Gærde om Hålsatrøen: Overført... 49.786,40 Kr.

Stengærde ialt 324 m	1.620 Kr.	
Hegn ialt 257 „	257 —	
plus 1 Laage	25 —	
		1.902,00 —

5) og 6) Et Areal „Úti í Grøv“ af „Úttriðingur“ for saa vidt angaar et Areal paa 12.980 m²
plus Brandstation 865 „
13.845 m²

beregnes paa samme Maade som Areal 2, dog at der paa Grund af Arealets meget ringe Bonitet sker en Reduktion paa ca. 20 %

800,00 —

7) Et Areal „Úti í Horni“, stort 180 m², beregnes paa samme Maade som det dyrkede Areal under 3)

180,00 —

Desuden vil der være at yde følgende Erstatning for efternævnte Bygninger:

a. En paa Areal 1) a opført Bygning, tilhørende Z. Ole Jacobsen, Bø

200,00 —

b. En paa Areal 2 opført Bygning, tilhørende Helge A. V. Joensen, Sørvag

500,00 —

c. Et paa Areal 3 opført Tørvehus, tilhørende Mariane Olsen, Sørvag

400,00 —

d. Erstatning til Haugestyret for „Suðurtriðingur“ for 1 Waarehold og Hegn

300,00 —

Ialt... 54.088,40 Kr.

Specifikation over de enkelte berettigede tilkommende Erstatningsbeløb fremgaar af særlige Specifikationer, fremlagt til Protokollen som Bilag Nr. 31--38, hvorefter tillige fremgaar hvilke Beløb vil være at deponere, indtil det ved Forlig eller Domsafgørelse er klarlagt, hvem er berettiget til Erstatningsbeløbet.

Samtillige Erstatningsbeløb beregnes som forfaldne den 1. April 1942 og forrentes fra denne Dato med 4 pCt. p. a.“

Nevndin sendi málið aftur til amtmannin, og amtmaðurin bað gjaldstovuna gjalda til teir, ið hava rætt til endurgjald, samsvarandi avgerðini kr. 54.088,40, umframt rentur kr. 9.191,20, ialt 63.280,— kr. Amtmaðurin sendi so skjölini til sýslumannin og bað hann kunngera, at ley lögu til eftirlit á sýsluskrivstovuni.

Ein minnituti í fíggjarnevndini (Dam og L. Zachariassen) peikar á, at metingarnevndin samsvarandi galdandi lóg er tað valdið, ið endiliga skal áseta endurgjaldið, og tað er uttalu fyri kompetence fíggjarnevndarinnar at úttala seg um, hvørvið endurgjald er sett ov lágt ella ov høgt.

Viðvíkjandi viðgerðini av málinum í metingarnevndini verður víst á tað í álitinum framflutta, og av tí at málið, ið at roynt var at koma til semju um støddina av endurgjaldinum, fór til avgerð hjá metingarnevndini, má

henda avgerð standa við, og minnilutin kann ikki mæla tinginum til at veita hægri endurgjald enn ásett. — Nevndarlimurin Kr. Djurhuus luttekur ikki í yðgerðini av tí, at hann var limur í metingarnevndini.

UPPSKOT:

Frá minnilutanum (Dam og L. Zachariasen):

1. Avgerð metingarnevndarinnar má standa við.
2. Avskrift av álitinum verður at senda umsøkjaranum.

Fíggingarnevnd Løgtingsins, 15. januar 1947.

Louis Zachariasen.

Kr. Djurhuus.

Joh. M. Pr. Poulsen,
við fyrivarni.

Minnilutaálit.

Minnilutin (Hákon Djurhuus, Rikard Long og Th. Petersen) heldur viðvíkjandi umsóknini frá Thomas J. Thomsen o. fl. í Særvági fram fylgjandi:

Tá ið 1942 tøkulógin av 6. august 1937 (Lovbekendtgørelse Nr. 251) varð broytt á Løgtingi, mótmælti Fólkalokkurin lógbroytingina bæði í Landsnevndini og á tingi, bæði út frá tí, at málið fekk nógv ov skundsliga viðgerð, t. d. onga nevndarviðgerð á tingi, og tí at ein endurgjaldsnevnd, har teir tøkukrevjandi fingu 3 limir, (landbúnaðarráðið), tann 4. limurin ein embættismaður í dagligum samvirkni við ráðið (landbúnaðarráðgevarin) og tann fimti valdur av dómaranum, í síni samansetlan stóðir ímóti vanligari feroyskari hugsan, at tann, ið skal missa, má fáa nóg mikið høvi til at halda fram sína hugsan.

Løgtingið samtykti lógaruppskotið við 14 atkv. fyri, tað varð sett í gildi, og eftir lógini av 19. december 1942 eru tær avgerðir, ið endurgjaldsnevndin tekur, endaligar. So státt stendur tað endurgjaldið, ið nevndin hevur dømt Særváingum til fyri tøkni av jørð til flogvøllin, fast. Minnilutin má kortini eftir at hava kannað málið seta fram hesar viðmerkingar:

Jørðin, sum tikin er til flogvøllin, hevur virði bæði sum graslendi og (meiri og minni) sum torvheiðar. Torvskurðarrætturin fylgir ikki allastaðni bitrættinum, men kann vera frábýttur. Tað er ikki hvørjum gyllini, ið torvskurðarrættur fylgir, eins og eigari kann krevja endurgjald fyri mistan torvskurð uttan at hava tann gyllin í hondum, sum torvskurðarrætturin er kominn av. Nú aftaná at flogvøllurin er lagdur undir cement at fáa fulla greiði á virðinum á hvørjum torveyga undir honum er ógjørligt. Hetta hevur endurgjaldsnevndin hildið fast um, og út frá hesum sjónarmiði og út frá teirri áskoðan, at eigararnir allir sum ein eru gingnir undir at býta torvskurðin av nýggjum móti at endurgjaldið verður býtt eftir markatali, hevur endurgjaldsnevndin ásett endurgjaldið og eisini býtt tað út. Um endurgjaldsnevndin ikki hevði býtt endurgjaldið út sjálv, men hevði biðið teir triggjar umboðsmennin, ið eigararnir høvdu givið fullmakt til at vera sína vegna, verið millum-menn, hevði kanska eingin varandi fløkja verið av býttinum og eigararnir givið seg til tols við, at avgerðin var endalig. Men nú er soleiðis verðið, at mangur maður, sum hevur fingið endurgjald fyri mistan torvskurð, hevur ongar torvheiðar mist, og menn, sum hava havt torvskurðarrætt og ongan

gyllin afturímóti, hava einki oyra fingið. Hetta kann ikki annað enn olva ófrið og illvild, serliga við tað, at eigararnir yvirhøvur ikki hava *pliktad* seg til at býta torvheiðarnar av nýggjum. Væl hava teir í teirri fullmaktini, teir hava givið trimum umboðsmönnum til at umboða teir yvirfyri endurgjaldsnevndini til „paa vores Vegne at kunne afstaa vor Andel i Arealer og Rettigheder, som skal afstaas til Flyveplads og skal ethvert Dokument, som vore Befuldmægtigede underskriver, have samme Retsvirkning, som det var uunderskrevet af os,“ lagt aftrat: „Samtidig med nuværende Fuldmagt forpligter vi os til snarest muligt efter at Ordningen med Lagtinget er sket, at foretage en Nydeling af Tørveskærsrettighederne. Tiden fastsættes af Haugestyret.“ Minnilutin kann ikki fata hetta øðrvísi, enn at hetta lyftið er *treytad* av, at teir fáa eina avgerð (Ordning), sum teir eru samdir við, givið til sjóndar á tann hátt, at umboðsmenn teirra hava hundið teir við teirra undirskrift. Teir hava einki undirskrivað og tvørturímóti mótmælt avgerðini. Minnilutin meinar tí, at semja ikki fæst um at býta torvheiðarnar í Sørvági av nýggjum, tá ið so er, at summir eigarar halda seg hava fingið nógv ov lítið endurgjald í mun til aðrar, og summir vita seg at hava fingið endurgjald fyri tað, teir ikki hava mist. Minnilutin skjýtur tí upp, at tingið veitir ein uppiskoyttisstudning til eigararnar at býta sín ámillum sum endurgjald fyri mistan torvskurð við teirri treyt, at heiðarnir so verða býttir av nýggjum.

UPPSKOT:

Úr amtsgrunninum verður at veita sum útjavningarendurgjald fyri mistan torvskurð orsakað av tøkni av lendi til flogplássíð í Vágum 25.000 kr. Peningurin verður at gjalda eigaranum umboðaðir av teirra fulltrúum, tá ið yvir fyri Landsnevndini er prógvað, at semja er eigaranum millum um býtið og um at torvheiðarnir verða býttir av nýggjum innan dagfestan dag.

Í Heggjarnevndini, 30 januar 1947.

R. Long.

Hákur Pjorchuus.

Th. Petersen.

Ændringsforslag

til

Udvalgsmindretallets Forslag i Sag Nr. XIII-16/1946-B:

Flogvøllurin í Vágum.

I Stedet for Udvalgsmindretallets Forslag foreslaas:

„Der ndredes til Jordejere, herunder Tørveejere, som har afstaaet Jord, herunder Tørvejord, til Flyvepladsen i Vaagø et Beløb af 130.000 Kr. med Fradrag af et Beløb paa 54.068 Kr. 40 Øre plus Renter som ved Ekspropriationskommissionens Kendelse af 4. Maj 1946 er tillagt de paa-gældende Jord- og Tørveejere. Disse fordeler selv Erstatningen ved Overenskomst. Forinden Udbetalingen af den her tillagte Sum, maa Overenskomsten forevises Lagtingets Landsnevnd og en Kopi af Overenskomsten afleveres til Landenevnden.

Beløbet udbetales af Amtsrepartitionsfonden.

Den i Sagen ommeldte Fordeling af Tørvehederne, som ikke er inddragne under Flyvepladsen, skal finde Sted inden 1ste Januar 1948.

I Lagtingssalen, den 1ste Marts 1947.

A. Samuelsen.

P. H. Weihe.

NEVNDARÁLIT

í lögtingsmáli nr. XIII 24/1946:

Kolamálið.

Føroya Løgling hevur fingið áheitanir um at taka sær av kolaframleiðsluspurninginum.

Hesum viðvikjandi verður víst til fylgjandi skjøl:

Viðvikjandi Rangabotni:

- a. Rit frá arbeidarum í Rangabotni Trongisvági av 25. juli 1946, har tingið verður biðið um sludning til at gera ein veg niðan í kolanámið í Rangabotni. Teir halda fróm, at hesin vegur er neyðugur fyri at minka knúsingina av kolinum, hvarvið teir halda seg koma at fáa 20% meiri til sølu av góðum koli, at gera tað lættari at koma til arbeiðis hjá arbeidarunum, ið nú annars mugu ganga tann mæðismikla veg niðan í kolanámið.

Í sama riti verður heitt á tingið at halda húsini, ið tað eigur í Rangabotni í brúkligum standi. Sagt verður frá, at ein stormveðursdag blástu fleiri lakplátur av.

- b. Upprit av fundi á Tvøroyri 27. januar 1947 millum Kr. Djurhuus, P. M. Dam og Harry Fonsdal lögtingsins vegna og Peter Bærentsen, Peter Petersen, A. Wiberg, H. J. Midjord og Mogens Olsen Rangabotnsnámsins vegna og Poul Olsen, H. P. Thomassen og Albin Ákesson Frøðbiar sóknarstýrisins vegna.

Hesin fundur undirstrikaði sterkt lørvin á at fáa vegin niðan í Rangabotni, og melt verður at taka eitt hálvt ár at gera hann.

Upplýst varð, at við tí manning, ið nú er, um hon fær atstøður at mæta hvønn arbeiðsdag, kann framleiðast 300 tons um mánaðin, og um eitt hálvt ár kann framleiðslan verða økt til 400 tons, og verður tvískifti sett á, kann framleiðslan um leið tvífaldað. Verða nútímans arbeiðsgreiddir veiddar til vega, kann framleiðslan aftur økjast stórliga. Stríkað verður undir, at lønin er ov litil — 20 kr. um dagin — og kravd verður ein skipan, sum tryggjar arbeidarunum 30 kr. um dagin.

Uppritið endar við at siga, at semja var um:

- 1) at kanna vegamálið, hvar vegurin skal liggja, og hvat ið hann kostar,
 - 2) at mæla tinginum til at veita sludning til tryggjan av arbeiðsløn, so kolabøgging kann fara fram,
 - 3) at mæla tinginum til at veita ley neyðurluvliga nútíðmans arbeiðsamboð til vega,
 - 4) at tryggja rættin til kolanámsarbeiði og sølu av øllum li, koli og leiri, sum vundið verður fram í náminum.
- c. Rit frá verkfrøðingi Fónsdal, har hann greiður frá vegmálinum. Vegurin, ið geras skal, sigur hann, er 3 km langur og vil leysliga ællað koma at kosta um 50 kr. meturin at gera. Hin gamli vegurin má fáa munagóða ábót. Hann hevur ikki kunnað tráðbanan gjølla, men heldur hann kann verða nýttur enn eina tíð. Hann vísir á, at nøkur av koyruslótunum eru í óstandi og mega bótast. Hann mælir eisini til, at tráðbanin fær ta røkt, honum tørvar. Hann ræður til at fáa kóna kraft at leiða grevsturin og driflina í stni beild. Upplýsir, at hann hevur skrivað til Noregs, um betri borir og gravmaskinur kunnu fáast har.

Hann ræður eynvídari til at seta búsin har uppi í fullgóðan stand, so arbeiðarar kunna búgva har uppi, og at skipað má verða fyri, at arbeiðarunum, ið koma at búgva har, verður tryggjað góða matgerð og góðan heilan mat, tá ið teir alsveitir koma út úr kolanáminum. Hann heldur, at hitt almenna beinleiðis eigur at styðja hetta illak fíggarliga.

- d. Rit frá driftsleiðara Peter Bærentsen av 10. januar 1917, har framhildið verður, at tað er útlit fyri at fáa annaðslíkt av arbeiðarum til kolanámið, um daglønir verður tryggjað at verða ikki undir 30 kr., men so leingi nútíðmans arbeiðsgreiðirnar, ið áður er skrivað um, ikki eru komnar í brúk, er tórvur á einum studningi uppá 42 kr. fyri hvørja metur framgrevstur. Hetta er arbeiðaranna lønarkrav. Men verður ásest, sum skolið til, at kolið skal seljast ósáldað, verða innløgurnar størri, og so er tað møgult at lækka tilskolið pr. metur framgrevstur.

Bærentsen upplýsir, at nú er framgrevsturin komin so langt, at tað er møgult at seta annaðslíkt, enn tað ið nú er, av fólki afturat til kolabøgging, men sigur, at til tess krevst fleiri lyktir, kílastál o. a. Men, sigur hann, fram um alt krevst vegurinn. Hann heldur, at fáa arbeiðararnir vissu fyri, at vegurin kemur, og at daglønir verður af rækka teim 30 kr., vilja teir halda fram við arbeiðinum og nærast í tali. Men verður ikki givið leinum tryggjandi skipan fyri, at so verður, metir hann umstøðurnar soleiðis, at arbeiðararnir vilja kella sær burlur úr kolanáminum og fara til sjós, og nýggir arbeiðarar vilja enn og minni koma. Tað verður hildið neyðugt at taka støðu fyri, at ley nýggja amboðini verða keypt samsvarandi við tilráðan hins brettska professara, sum var her og kannaði kolanámið.

Um tað verður gjørt, sum skolið er uppá, heldur Bærentsen, at framleiðslan brátt vil økjast so mikið, at møgult verður at kunna flyta kol út frá Tvøroyri.

Til tess vegurin er liðugur, sigur Bærentsen tað vera neyðugt at fáa troljur og kassar gjørd í stand. Mælt verður eisini til at royna at fáa ullaþýggja arbeiðarar og tessvegna fáa nívæll búsin í Rangabotni. Hann biður um at fáa tryggjað, at prísurin fyri útflutning av kolinum verður 96 kr., ið er prísurin, ið ar-

leiðararnir lata kilið frá sær fyri í dag. Eisini biður hann um tryggjan fyri, at kolamóllakararnir ikki kunna nokta at gjalda kilið, um tað verður selt ósáldað.

Umframt hesi umrøddu skjøl er at vísa til tingsins viðgerð av Ragnabotnskolunáminum undir krígunum, sí tingtíðindi 1942, síðu 195, 1943 (cykatings.) síðu 31 og 1944, síðu 272 og 1945, síðu 134. Víst verður til samtyktina av 30. november 1944 (skjál 15), har landsnevndin varð heimilað til tingsins vegna at gera tær fyriskipanir og keyp av ambodum, sum tørvur var á, fyri at halda fram við kolagrevstrinum.

Viðvíkjandi Hvalba:

Sambært skriv frá Peter Næss, umsjónarmanni, í Hvalba liggur propssølan í Hvalba soleiðis:

Nám 1 (N. P. Olsen)	kr. 2.945,75
— 2 (Arne Ziskasen)	- 2.790,70
— 3 (J. K. Vang)	- 2.790,70
— 4 (Daniel Fr. Vest)	- 2.945,75
— 6 (Just Thomsen)	- 2.790,70
— 7 (Leivur Holm)	- 2.790,70
— 8 (Axel Ellefsen)	- 2.945,75
	kr. 20.000,05

26. september 1946 verður av skrivstovu tingsins hesin peningur kravdur, og skrivstovan upplýsir, at hesir hava gildið:

N. P. Olsen	kr. 2.945,75	alla skuldina
Arne Ziskasen	- 2.790,70	— —
J. K. Vang	- 1.400,00	av skuldini
Daniel Fr. Vest	- 1.472,87	— —
Leivur Holm	- 1.400,00	— —

Í brævi av 4. november 1946 sær Just Thomsen um studning at rinda propsini við, li kolaarbeiðið er, sigur hann, vorðið so lönarleyst vegna høggingartrupulleikar. Og heldur hann, at um ikki fæst meiri fyri arbeiðið, vilja kolaarbeiðararnir í hópatali fara til sjós.

Peter Næs sigur í skrivi av 26. s. m., at barra Thomsen bevar sýnt honum roknskap, ið prógvar, at lønin liggur um 20 kr. fyri 8-tíma arbeiðsdag.

Bræv frá Henning Jensen av 1. december 1946, harí fyri kolanámið nr. 8 verður søkt um studning til rindan av propsum. Viðlögð hesum brævi verður henda oppgerð:

1. skiftið frá 2/1—17/3 1946.

	Inntøkur:	Útreiðslur:
267 dagsarbeiði à 25 kr.	kr. 6.675,00	kr.
Karbit, seymur, smíð, smyrjuleitt, boltar, sí skjalið		541,00

2. skiftið frá 18/3—21/4 1946.

295 dagsarbeiði à 26 kr.	- 7.696,00	
Smíð, koyrsla, karbit o. a., sí skj.		- 746,40

3. skiftið 23/4—20/5 1946.	Inntøkur:	Útreiðslur:
136 dagsarbeiðir à 18 kr.	kr. 2.448,00	kr. 937,00
Ymsar útreiðslur, sí skjal		
4. skiftið frá 22/5—1/7 1946.		
377 dagsarbeiðir à 22 kr.	- 8.294,00	- 1.300,00
Ymsar útreiðslur, sí skjal		
5. skiftið frá 2/7—1/9 1946.		
363 dagsarbeiði à 17 kr.	- 6.171,00	- 1.137,00
Ymsar útreiðslur, sí skjal		
6. skiftið frá 16/9—27/10 1946.		
369 dagsarbeiði à 21 kr.	- 7.749,00	- 813,50
Ymsar útreiðslur, sí skjal		
7. skiftið frá 27/10—30/11 1946.		
443 dagsarbeiði à 27 kr.	- 11.961,00	- 738,00
Ymsar útreiðslur, sí skjal		

Meðaldaglønin verður upplýst at vera 22,28 kr. og arbeidaranna tal at skifta nakað, men vanliga at liggja um 19 menn.

Umframt hesar frammanfyri nevndu útreiðslur eru umskrivaðu propsútreiðslur, ið studningur verður søktur um til at rinda.

Í skrivum av 7. og 30. december 1946 til tingið viðger Niclas Jensen kolaspurningin í Hvalba. Fyri kolaarbeidararnar søkir hann um tingsins studning til props. Hann heldur fram, at lønin er vorðin lág fyri kolahøgging, so lág, at arbeidararnir royna at søkja sær aðra vinnu sum til dømis at fara til sjós. Hann upplýsir, at tað hava verið um 200 kolahøggarar í Hvalba, og heldur, at um fjórðingurin av kola-høggarunum verða at fara til sjós nú Hvalbinger hava fingið sær ein trolara. Hetta vil gera meginútreiðslurnar uppá hvønn arbeidara størri og reinvinningin minni. Harra Jensen heldur tað ikki vera møgligt hjá arbeidarunum sjálvum at halda tað neyðugu roknskaparførlu. Hann sigur at sambarl hansara granskan er meðaltontøkan hjá kolaarbeidarunum í Hvalba kr. 2,33 um tíman, og heldur hann lønina minnakaða nógv síðani tá orsakað av prísfallinum og propsútreiðslum. Hann heldur, at lønin nú liggur langt undir 2 kr. um tíman. Hann ávísir, at kolanámuni eru nú í so ringum skili, at um tey ikki skulu rapla niður, megu tey drívasi dag og nátt og uppbyggjast við propsum og gróti. Harra Jensen vísir á, at vandin veksur í hvørjum, sum náminni koma inn undir fjallið, har ið loftið eisini tykist at verða leysari og vatnmiklari.

Í seinna skrivi greiðir harra Jensen frá, at síðani fyrsta bræv varð skrivað, er tað hent, at Prestfjall er skrædnað um alla ta breidd, sum náminni strekkja, og lýsir hann frá, at flestu Hvalbinger eru biðnir til saltliskaveiðu. Hann herðir á tingið at taka skjóta og sterka sloðu í kolamálinum.

Í skrivi av 5. januar 1946 søkir Daniel Fr. Vest um stuðul til kolahøgging og vísir á, at í 1946 hevur hansara nám vunnið fram 1.321½ tons av kol, ið hevur givið 93.360 kr. Útreiðslurnar hava verið kr. 8.611,00, so reinvinnan hevur verið kr. 84.749,00. Hetta er fyri 4050 eins manns arbeisdagar à 10 tímar ella 40.500 arbeidstímar, ið geva

eina tímaløn uppá 2,10 kr. Hildið verður frum, at hetta liggur nógv undir vanligu tímaløn fyri annað arbeiði, ið ikki kann sigast at vera so trupult sum kolaheggingararbeiði. Munurin millum lønina hjá kolaheggarum og vanligum arbeiðarum er $2,42 \div 2,10$ kr. = 0,32 kr. minni hjá kolaarbeiðarum. Sagt verður, at um kolaarbeiðararnir flugu fullu tímaløn vildi reinvinnan hjá hesum námi í 1946 verið kr. 12.960,00 meiri enn tað, ið fingið er.

Amtsverkfrøðingurin Harry Fonsdal sigur í skrivi av 4. februar 1947, at hann eftir áheitan hevur verið í Hvalba fyri at kanna kolagrevstrarspurningin og hevði samrøðu við Peter Næss. Hann og harra Næss vóru, sigur hann inni í einum námi. Verkfrøðingurin heldur, at stórar tørvur er á prosum. Hann sigur, at honnu er sagt, at ventilasjónin er váðalig, at ljós ofta slókna vegna illtroi, at hann hevur skrivað til útlandið fyri at fregnast um ventilasjónarannlegg, at fólk ið fækkar. Mennirnir hava hug at fara til sjós. Hann sigur, at menn rokna við, at 20 % av kolinum fer fyri skeyli við sáldingini. Hann ræður til at umhugsu at geva loyvi til at selja kolið ósáldað. Hann heldur, at koladustið, ið liggur á kolastykkjunum lekur sløytlið, tá ið kolið verður umskipað, so ósáldað kol, tá ið alt kemur samanum, ikki verður stórt smærri hjá brúkararum enn sáldað kol. Hann heldur eftir egnum royndum, at koladustið kann nýtast saman við li stóra kolinum.

Kolagrevstur í Fámjin.

Kolavirkið í Fámjin hevur í brævi av 26. december 1946 søkt um studning til byggjan av einum tráðbana frá kolanáminum í Fámjin oman í bygdina.

Tilfar	kr. 3.990,00
Arbeidsløn.....	20.580,00

Íalt...	kr. 24.570,00

Kolagrevstur í Øravík.

Thormann Sørensen og flestu Ørvingar hava í skrivi av 21. januar 1947 søkt tingið um studning til at leggja eitt kolanám omanfyri Øravík. Hetta nám er í fyrstu syftu ætlað til at veita Ørvingum sjálvum brenni. Tó er ut siga, at námið liggur lætt við vegin, so at tað, um tað eydnast væl, eisini kann ætlast ut koma at hava týðning fyri fólk utan fyri Øravík.

Brenninevudin skrivur:

»Thorshavn, den 28. januar 1947. (J. Nr. 11/1947).

Brændselsnævnet tillader sig herved at indstille til Færøernes Lagting og Færø Amt, at der snarest gennemføres effektive — eventuelt ekstraordinære Foranstaltninger til Opnaelse af følgende:

1. Betydelig forøget Udvinding af færøske Kul,
2. Oparbejdning af Beredskabslagre af færøske Kul og
3. Forbehold af et, eventuelt to Partiøjer til Kultransport.

Grunden hertil er den i de fleste Lande herskende Mangel, i visse Lande katastrofale Mangel, paa Kul og Koks samt den svigende Produktion af færøske Kul.

Ved denne Henvendelse er kun tænkt paa Forsyninger til Hjemme-forbruget, herunder Bunkers til S/S »Smirila« og Kabysbrændsel til Skonerter og Kullere, men ikke Bunkers til Trawlere.

Om Situationen, saaledes som denne foreligger for Færøernes Vedkommende, skal oplyses følgende:

UDENLANDSKE KUL

Lagtingets Landsnævn indstillede i Skrivelse af 24. Marts 1946 til Brændselsnævnet at søge udvirket, at Udførselen af Kul og Koks fra Storbritannien til Færøerne blev helt frigivet, saaledes som det formodedes, at Tilfældet var med Hensyn til Udførsel af Kul fra Storbritannien til Island, subsidiært af den færøske Kvota for Brændsel fra Storbritannien eksklusive Kul til Trawlere, blev forhøjet fra ca. 3000 Tons til 8000 Tons om Aaret.

Ved Færø Amts Skrivelse af 21. August 1946, F. A. J. 1946 Nr. 4013⁵, blev det meddelt Brændselsnævnet, at de britiske Myndigheder paa Grund af de store Vanskeligheder, som Landet selv kæmpede med, desuagtet maatte fastsætte Aarskvotaen — regnet fra 1. Juli 1946 — til 2800 Tons Kul og 200 Tons Koks, af hvilke sidstnævnte endda 60 Tons skulde reserveres en paa Færøerne nyoprettet industriel Virksomhed.

For det første Halvaar af Tildelingsperioden modtog Færøerne ikke Halvdelen af Aarskvotaen, idet der den 31. December 1946 endnu manglede ca. 100 Tons af de tilstaaede 1500 Tons, og at Koksandelen var slet intet modtaget.

I Begyndelsen af Januar Maaned 1947 meddelte den britiske Konsul at det som Følge af den store Kulmangel i Storbritannien ikke vilde være muligt at forsyne Færøerne med den fulde Kulkvota for det første Halvaar af 1947 (2. Halvaar af Tildelingsperioden), jfr. Færø Amts Bekendtgørelse af 3. Januar 1947. Den britiske Konsul har dog overfor Brændselsnævnet oplyst, at der ved denne Meddelelse kun er tænkt paa Kvotaen for udenlandske Kul til Trawlere, som fastsættes og fordeles uden Brændselsnævnets Medvirken, og at Konsulen endnu har Haab om, at den tidligere fastsatte færøske Kvota for udenlandsk Kul til Hjemmeforbrug — 3000 Tons for et Aar eller 1500 Tons for Tiden 1. Januar 1947 til 30. Juni 1947 — vil blive dækket fuldtud. Siden 1. Januar 1947 er fra Storbritannien indført ca. 200 Tons Kul.

FÆRØSKE KUL

Som Følge af svigende Tilførsler af færøske Kul saa Brændselsnævnet sig nødsaget til ved Bekendtgørelse Nr. 40 af 21. November 1946 at ophæve den ved Bekendtgørelse Nr. 37 af 11. December 1945 midlertidige givne Tilladelse til at købe og sælge færøske Kul i den Udstrækning, som den enkelte Forbruger selv maatte ønske at aftage

færøske Kul. Med andre Ord, det blev påkrævet at genindføre streng Rationering af færøske Kul.

Produktionen af Kul i Drelnæs har gennem længere Tid kun omfattet ca. 100 Tons om Maaneden eller næppe Dækning af Forbruget i Tveraa.

Kvalbøminerne har derimod hidtil kunnet producere de Kul, der var påkrævet til at dække Forbruget udenfor Hvalbø og Tveraa, eller ca. 1000 Tons pr. Maaned i den kolde Aarstid og ca. 700 Tons pr. Maaned i den øvrige Tid — 4 Maaneder. Som nævnt i Brændselsnævnets Skrivelse af 22. November 1946 (om Forbehold af »Røkur« til Kultransport) havde Producenterne i Kvalbø stillet en Produktion af ca. 1000 Tons pr. Maaned i Udsigt for den nærmeste Fremtid, og Brændselsnævnet nærede da — dog forudsat, at Vejrforholdene ikke lagde overvældende Hindringer i Vejen — ingen Tvivl om, at Hjemmeforbruget kunde dækkes gennem Rationering. Imidlertid har der paany vist sig Vanskeligheder med Produktionen, jfr. Royud's Skrivelse af 14. Januar 1947, der vedlægges i Afskrift som Bilag Nr. 2.

1. Betydelig forøget Udvinning af færøske Kul.

Naar Brændselsnævnet hermed indstiller, at alle Veje maa blive prøvede for Opnaaelse af den størst mulige Produktion af færøske Kul, er Hovedaarsagen Vanskelighederne med Forsyninger fra Udlandet og den forøgede Efferspørgsel efter færøske Kul hovedsagelig til Kabysbrændsel fra Skonnerter og Kultere, der skal paa Fiskeri med Afsætning af Saltfisk for Øje, samt fra nye færøske industrielle Virksomheder, men Nævnet finder tillige, at nationaløkonomiske Interesser kan tjene som Begrundelse.

Brændselsnævnet skal henstille til Lagtinget og Amtet at søge de fordelagtigste Udveje. Her skal blot antydes enkelte Forslag:

- a. Sagkyndig Vejledning for Arbejderne ved Minerne.
- b. Anskaffelse af saa praktisk Værktøj til Minedrift som muligt.
- c. Udbedring af Veje og Havne, hvor det er påkrævet.
- d. Tilskud til Driftsudgifter, eventuelt til Arbejdslønnen, saafremt det maatte være mere indbringende at tage paa Fiskeri, og der i Forvejen maatte være tilstrækkeligt Mandskab til Fiskeriet.

Det kan her oplyses, at Ønsker fra Mineejere og Arbejdere ved Minerne om Bistand til Opnaaelse af Materialer og Værktøj fra Udlandet stedse har haft og fremdeles vil kunne paaregne Valuta-Centralens mest kraftige Støtte.

Om den Mængde færøske Kul, som i første Omgang vil blive påkrævet, kan Brændselsnævnet paa Grundlag af de øjeblikkelige Kendsgerninger afgive følgende Skøn:

September-April, incl.	—	Gennemsnilligt	1400 Tons pr. Maaned.
Maj-August, incl.	—	1000	— — —

I foranævnte Skøn er der taget Hensyn til Kravene fra Fiskeri-erhvervet om Kabysbrændsel til Skonnerter og Kultere, som skal paa Langfart. Det kan oplyses, at Kravene er højest forskellige, nemlig fra $2\frac{1}{2}$ —3 Tons til 7—8 Tons pr. Fartøj pr. Tur, og at Brændselsnævnet har til Hensigt, saa længe Produktion og Beholdninger ikke er større

end i Øjeblikket, at tilstaa Kuttere indtil $2\frac{1}{2}$ Tons og Skonnerter indtil 4 Tons pr. Fartøj pr. Tur.

Det skal tilføjes, at saafremt den færøske Kvota fra Storbritannien paa Brændsel til Hjemmeforbrug bliver skaaret yderligere ned, maa de forannævnte Told for færøske Kul forhøjes i tilsvarende Grad.

Endelig skal det oplyses, at den Omstændighed, at Forbrugerne i Thorshavn og adskillige Bygder i nogen Tid har været henvist til Brug udelukkende af udenlandske Kul, da færøske Kul paa Grund af Transportvanskeligheder ikke har kunnet skaffes, har vist, af et betydeligt Antal Forbrugere slet ikke ønsker at aflage udenlandske Kul men absolut kræver færøske Kul.

At der skulde være tilgængeligt Kul i tilstrækkelige Mængder i de færøske Miner fremgaar af Bilag Nr. 3 og synes ogsaa at fremgaa af Bilag Nr. 2.

2. Oparbejdning af Beredskabslagre.

Brændselsnævnet har hidtil draget Omsorg for, at der altid var Reserverlagre af udenlandske Kul, og dette har været til uhyre Gavn i de ikke saa sjældne Tilfælde, hvor Lagrene af færøsk Kul udenfor Suderø har været udtømte, og hvor der Dage eller Uger i Træk paa Grund af Væjrforholdene ikke har været nogen som helst Mulighed for at anløbe Kvalbø for Indladning af nye Forsyninger. Disse Lagre af udenlandske Kul er nu nede paa et Minimum, og det maa efter de seneste Oplysninger fra Storbritannien om Forsyningsvanskeligheder anses for uforsvarligt udelukkende at bygge paa denne Reserve foreløbig.

Derfor skal Brændselsnævnet indtrængende indstille, at der ved offentlig Foranstaltning snarest oparbejdes Beredskabslagre af færøske Kul i de større Bygder udenfor Suderø, eventuelt i Tveraa og Vaag.

Da der, som Udsigterne i Øjeblikket tager sig, kan befrygtes at blive længere Standsning i Tiltørlerne udefra, og Driften af de færøske Miner kan tænkes indstillet midlertidigt af særlige Aarsager, bør Beredskabslagrene søges oparbejdet til ca. 1000 Tons færøske Kul ialt.

Det henstilles til Lagtingets Afgørelse, om Lagrene skal oprettes for Lagtingets Regning, eventuelt ved Færøernes offentlige Vareforsyning eller for de enkelte Kommuner Regning. Den sidstnævnte Ordning kan maaske medføre Vanskeligheder for Nabobygderne til de større Bygder eller Thorshavn for at faa Kul i en Krisesituation, idet de store Kommuner naturligt i første Række vil varetage Interesserne for Forbrugere i selve Kommunen.

Af Erfaring kan Brændselsnævnet udtale, at det næppe vil være muligt at faa oprettet Beredskabslagre hos Forhandlerne uden særlige Garantier.

3. Forbehold af et, eventuelt to Fartøjer til Kultransport.

Det drejer sig her om en Genoptagelse af Brændselsnævnets Andragende af 22. November 1946 til Færø Amt, der henvises til vedtagne Afskrift af Lagtingskontorets Skrivelse af 2.—5. November 1946, Bilag Nr. 1, og Brændselsnævnet skal anføre, at der i den allerseneste Tid paa et Tidspunkt hvor der var stor Kulmangel udenfor Suderø, tilstrækkeligt Lager af Kul ved Minerne og ved Havnen i Kvalbø og ingen Hindringer paa Grund af Væjret, er sket dette, at »Rókuro» har

været anvendt til Kabelarbejde og i Fragtgodsfart. Sagkyndige udtaler, at der i den paagældende Tid kunde have været udført to—tre Ture fra Kvalbø med fulde Laster Kul.

Naar Produktionen af færøske Kul forøges som foran forudsat, formener Brændselsnævnet, at det vil være nødvendigt at forbeholde to Fartøjer til Transport af færøske Kul fra Suderø, idet det stadig volder nogle Forhandlere store, for det meste uoverstigelige Vanskeligheder at skaffe anden Tonnage. »Kemes« nævnes i Lagtingskontorets foranomhandlede Skrivelse, Bilag Nr. 1, og Brændselsnævnet kan udtale, at dette Fartøj er velegnet til Transport af Kul fra Kvalbø.

Ligelydende Skrivelse er tilstillet Færø Amt.

E. B.

N. Mortensen.

AFSKRIFT

Bilag Nr. 1.

Til

Brenninevndina.

Kolafluttniingur úr Hvalba.

Undirskrivaði hevur í dag havt samtalu við bókhaldara Schrøter á Skipafelagnum, og upplýsir hann viðvíkjandi kolafluttniingi úr Hvalba í 1946 fylgjandi:

Skipafelagið hevur hildið avtaluna og latið »Róki« siglt við kóli, soleiðis at »Kemes« og »Rókur« báðir hava siglt, og tað hevur ikki ligið nakað kól niðurfyri, men alt er flutt frá Hvalba so við og við. Í summum hevur fleiri ferðir einki kól verið, og »Rókur« hevur ligið stillur í vikuvís.

Skipafelagið er viðvarandi villigt til at halda fram við at flyta kól við »Róki«, bert má Skipafelagið ráða yvir skipinum tveir dagar 14. hvønn dag, tá færmaskipini koma úr Danmark, til at flyta vørur út til ymsar bygdir. Tó heldur harra Schrøter, at 13 kr. í frakt er ov lítið, serliga um veturin.

Higartil eru tað ikki skip, ið hava trolíð, men tað er framleiðslan, sum er ov lítil. Brenninevndin upplýsir eisini, at 9. november 1946 var lagrið í Hvalba ikki meir enn 42 tons. Teir hava lovað at fáa 500 tons fram aftur í hesum mánaðinum. »Rókur« var í Hvalba einaferð mitt í mánaðinum og fekk einki kól tann fyrsta dagin, tí einki kól var. Tann næsta dagin fekk hann $\frac{3}{4}$ last, og so var ikki meir. »Rókur« var aftur í Hvalba 21. november, men fekk einki kól vegna óveður. Í morgin fer hann aftur til Hvalbjar eftir kóli, um tað viðrar.

Um veturin kann »Rókur« ikki einsamallur flyta alt kólið, sum tað er neyðugt at fáa úr Hvalba, um ikki størri lagir er lagt niðurfyri runt í byggunum, hval ikki er gjørt í ár. Tað er tí neyðugt at royna at fáa »Kemes«. Færmagjalðið var 20 kr., men var í snari tíð lækkað til 15 kr. og nú er tað stutt síðani lækkað til 13 kr., og »Kemes« vil

vist ikki sigla fyri so luga frakt. Løgtingsskrivstovnn hevur telegraterað til eigaran av »Kemes« at koma til Havnar til at luga um at fáa »Kemes« aftur at sigla.

Løgtingsskrivstovan, 25. november 1947.

Edw. Mitens (sign.).

AFSKRIFT

Bilag Nr. 2.

Hvalbø, d. 14/1—1947.

Brændselsnævnet for Færøerne, Thorshavn.

Modlaget Nævnets Brev af 31. December 1946 skal Bestyrelsen for »Roynds kolasøla« ndtale følgende:

Der kan ikke med Sikkerhed siges, hvor meget der udvindes af Kul til de kommende Maaneder.

D. D. er ca. 520 Tons paa Lager ved Stranden og ca. 150 Tons ved Minerne, men denne og næste Maaned bliver at give det meste Kul der udvindes i Foraaret, og Sommeren med.

Først i Marts Maaned eller deromkring tager mange af de unge Mænd ud at fiske, og der kan kun ventes et Minimum af Kul i de kommende Maaneder, fordi Arbejdskraften mindskes med mere end det halve af hvad den er nu, og dertil kommer at den største Mine ikke giver det ringeste Kul, nemlig Nr. 1, der i Fjor Vinter søgtes af opimod 40 Mand og nu er kun 4—5 Stykker tilbage.

Med andre Ord: Efter Februars Udgang er Udsigterne smaa for Levering af store Mængder Kul herfra, og desværre ser det ud til at Produktionsmulighederne falder for de fleste Miners Vedkommende.

Med Højløse

L. Roynds Kolasøla, Hvalbø,

N. J. Joensen (sign.).

Det kan maaske være paa sin Plads at nævne, at Arbejderne har ikke den Interesse nu som før, fordi Minerne kræver mere af deres Løn til Vedligeholdelse, og det ser ikke ud til at være muligt fra det offentlige at faa nogen Hjælp.

Som bekendt fik Kularbejderne her i Fjor en stor Part af en Ladning Props, med Skonnerten »Patricia«, der blev søgt til Løgtinget om Støtte at betale dette Parti Tømmer med, men det lod sig desværre ikke gøre, og Arbejderne maatte saa selv betale. Dette og mange Forhold gør, at Arbejderne saa smaat begynder at labe Interessen for Kulbrydning.

Trangisvang, 16/1—1947.

Til

Brændselsnævnet, Thorshavn.

Som Svar paa Deres Skrivelse af 31/12—1945 vedrørende Kulproduktionen skal vi hermed meddele, at forventet Produktion i nærmeste Fremtid vil blive ca. 120 Tons salgbar Kul pr. Maaned.

Muligheden til Forøgning af Kulproduktionen burde været taget op til fornyet Drøftelse, da vi har nok af Kul i Fjeldet.

f. Arhm. Kolavirki
P. Bærentsen (sign.).

BÆRENDSLSNÆVNET FOR FÆRØERNE

Thorshavn, den 17. Februar 1947.

J. Nr. 11/1947.

I Forbindelse med Brændselsnævnets Skrivelse af 28. Januar 1947, J. Nr. 11/1947, skal Nævnet nedenstaaende redegøre for det i Sagen senere passerede:

Den 15. Februar 1947 telegraferede Nævnet til Arbeidsmanna Kolavirki, Tveraa, og Kolavirkið Roynd, Kvalbø, saaledes:

»Den sædvanlige telegrafiske Indberetning pr. Dags Dato bedes sendt snarest. Brændselsnævnet.«

Samme Dag har de paagældende Virksomheder telegraferet følgende Svar.

Tveraa: »Der forventes Standsning i Rangabotn Kulmine om ikke Overenskomst med Lagtinget opnaas straks. Kolavirkið.«

Kvalbø: »Ved Minerne cirka 100 Tons, ved Stranden 389 Tons, forventet Produktion næste Periode antagelig 700 til 800 Tons, Produktionen forøget betydeligt de sidste tre Uger. Roynd.«

Det tilføjes, at selv om Udsigterne for Tilførsler fra Kvalbø er noget lysere end i Januar, vil det formentlig blive nødvendigt allerede fra 1. Marts 1947 at nedskære ikke blot Særrationerne væsentlig men ogsaa i nogen Grad Normalrationerne, der for Tiden er paa 500 kg færøske Kul, for at sikre færøske Kul til Kabysbrændsel til Skonnerter og Kuttere, samt at det til Trods for de ringe Mængder, der i den seneste Tid er produceret i Rangabotn, vil være af stor Betydning, at Mulighederne for Produktion ogsaa der udnyttes mest muligt. Produktionen i Rangabotn har dog udgjort Hovedmængden af de Kul, der er nødvendige til Forsyning af Forbrugerne i Tveraa, eller svarer til den

Mængde, der vil kunne dække Rationerne til enten 50 Kuttere eller 30 Skonnerter, der skal paa Fiskeri med Afsætning af Saltlak for Øje. Ligelydende Skrivelse er tilstillet Færø Amt.

E. B.

N. Mortensen (sign.).

Til Færøernes Lagting, Thorshavn.

Brikettgerð.

Fridtjof Johannesen og Ansgar Jensen, Tórshavn, hava skrivliga og munnliga vent sær til fliggjarnevndina um studning til brikettgerð av kolagrúsi og mógví og øðrum brennievni. Teir siga, at teir hava vissnð sær tørvandi lendi frá Julius Clementsen, Havn. Teir eiga ein 15 hk »Heine«-motor, ið er, siga teir, longu innsettur við tilhoyrandi forleggstoyi og høvuðsaksli við beruleiðum, og lýsa teir frá, at motor-annleggjið er sett upp í eini hermannaubúð á nevnda lendi. Afturat hesum siga teir seg at hava neyðugt verktoy til eitt tilíkt virki. Virðið á hesum her nevnda, ið teir eiga, meta teir til kr. 10.000,00. Teir upplýsa, at teir ætla sær til Danmarkar at kanna líkindini fyri at fáa neyðugu maskinur. Teir vilja venda sær til Olaf Petersen, verkfrøðing, fyri at fáa hann at sýna og ummæla virkið. Fridtjof Johannesen hevur í munnligari samrøðu við stjóra Milens og fliggjarnevndarformannin upplýst, at teir treingja til eitt lögtingslán uppá 30.000 kr., men kunnu kanska hjálpast við 15.000 kr. Heila brikettvirkið, helt Johannesen, verður at liggja um kr. 50.000 í virði. Umsøkjararnir eru farnir til Keypmannahavnar og hava fjarrítað heim, at teir hava gjørt keypslag um eina maskinu við tiltakslutum fyri 21.000,00, sum kann koma at framleiða 20 tons um samdøgrið. Seinri hevur Johannesen fjarrítað heim, at um lögtingið heldur 20 tons-maskinuna vera ovstóra, kunnu teir fáa eina 10 tons-maskinu fyri 10.000 kr.

Bæði Ilvalbingar og Rangabotnsarbeiðararnir hava reist spurningin um studning til brikettvirkið.

Fliggjarnevndin hevur havt málið til viðgerðar og ásaunar, at kolaspurningurin er ógvuliga álroðkandi, og at tingið skyldar at leggja orku sína á at fáa hann greiddan, soleiðis at okkara fólk sleppur undan at sita við kaldar sleinar.

So myrkt, sum útlitið í dag er fyri at fáa útlendskt kol, má tí doyður verða lagdur á at fáa í lag eina skipan, sum tryggjar okkara fólk nóg mikið av føroyskum koli til heimabrúks.

Men sum í frammifyri umrøddu skrivum ávíst, liggur høvuðstrupulleikin í, at kolahøggingararbeiðið er ov illa galdið fyri at halda kolaarbeiðararnar í námumum, nú kjansarnir at koma til sjós og í ymiskt annað arbeiði eru fleiri og betri enn áður.

Tað, sum tí er neyðugt at gera hjá tinginum, er at royna at fáa kolahøggingina at loysa seg hjá kolaarbeiðarunum eins og at tryggja kolaflutningin til lær ymsu bygdinar kring Føroyar.

Spurningarnir, sum eru reistir til viðgerðar, eru í høvuðsheitunum hesir:

1) Sölu av kolinum, ósáldað, tá soleiðis at ansað verður eftir, at smátt og stórt kol verður líkliga deilt út til brúkararnar.

2) Ávísan studning uppá hvørja metur framgrevstur fyri at tryggja arbeiðarunum eina hampiliga dagløn fyri so trupult arbeiði, sum kola-høgging er.

3) Gera troljur og omankoyringariløt í Rangabotni í stand at nýta til tess Rangabotsvegurin er gjørdur.

4) At keypa lyktir, kílastál og annað, tørvur er á, fyri at halda fram og økja kolagrevsturin.

5) Gera Rangabotsshúsini í stand og skipa fyri, at mala- og matgerðarviðurskifti verða góð haruppi, so arbeiðarar kunnu búgva í Rangabotni undir arbeiðinum.

6) Fara undir at gera Rangabotsvegin, men helta heldur ein nevndarluti fyrst kann verða gjørt, so brátt rætturta, ið Føroya Kol nú eigur til kola- og leirnáam, er fallin til hitt almenna í Føroyum.

7) Tryggja kolaarbeiðarunum í Rangabotni móti tapi uppá útflutning av koli, sum nú stendst av, at útflutningsprísurin á kol av Drelnesi er lægri enn söluprísurin á sama staði til Froðbiar sóknar íbúgvir.

8) Tryggja fyri, at kolakeyparar gjalda fullan prís fyri ósáldað kol.

9) Páa serkønan manna í kolanámi frá kolalandi at standa fyri kolaverkjunum eina tíð og leggja Føroyingum lag á og læra teir.

10) Avgera hvørji nútímans kolahøggingarambøð, tørvur er á at keypa.

11) Veita studning til keyp av propsum, skinnarum, spreingjovni, kílastáli og øðrum evni og greiðum til kolahøggingar í Hvalba.

12) Veita studning til tráðbanan í Fámjin.

13) Veita studning til innhøgging av nýggum námmum í Hvalba og Øravík.

14) Avtøka av kolaavgiftini til búnaðarráðið.

15) Tryggja av kolsførnigjættum kring Føroyar.

16) Studningur til setan á stovn av brikettvirkjum í Havn, Rangabotni og Hvalba.

Nevndin heldur, at tað er rætt og rimiligt, at kolaarbeiðararnir verða so væl løntir, at teir verða at fáa tær av Rangabotsarbeiðarunum kravdu 30 kr. um dagin fyri 8 tíma arbeiði. Men nevndin hevur bytt seg í ein meiriluta og ein minniluta viðvíkjandi háttinum, ið nýttar skal verða fyri at tryggja eina tilfiku minstuløn.

Øll nevndin er samd um at taka undir við uppskotinum frá kolaarbeiðaranna síðu um at selja kolið ósáldað fyri at nøra um inntøkuna hjá kolaarbeiðarunum. Men ansað má verða eftir, at grúsið og tað stóra kolið verður rættvisiliga bytt millum brúkararnar.

Um hesin seluháttur ikki heitir nóg mikið um innløgurnar hjá kolaarbeiðarunum, heldur ein meiriluti tað vera beint, at fólk ið í Froðbiar sókn og í Hvalba verður at rinda upp smóti sama kolaprís sum brúkararnir í Havn. Meirilutin vísir í sambandi við hesa støðu á, at prístalið er sett eftir kolaprísinum til brúkararnar norðanfyri.

Ein minniluti heldur fram, at tað er órættvíst móti keyparunum í Froðbiar sókn og Hvalba, at teir skulu gjalda nógva meiri fyri kolið á framleiðslustaðnum enn aðrir Føroyingar. Farmagjald og aðrar umloysur megu keypararnir av koli eins og av øðrum vörum bera sjálvir ella fáa hjálp frá tí almenna at bera, um menn halda hesar umloysur vera ov stórar og tungar at bera hjá keyparunum. Meginparturin av innfluttum vörum kemur í hesum døgum inn yvir Havnina, og megu keypararnir í Froðbiar sókn og í Hvalba sjálvir bera allar eykaumloysur við at flyta sín part av hesum til sín. Minnilutin mælir tí til afturat

vinninginum við sølu av ósáldaðum kóli at játta kólarbeiðarunum ein til tryggjan av 30 kr. um dagin í arbeiðsløn ávísan stundning uppá hvørja metur framgrevstur.

Nevndin er samd um, at tað er tørvur á og mælir tinginum til: at keypa umsøktu lyktir, kílastál o. a. og at fáa til vega kostnaðarællan at seta í stand Rangabotnshúsið, Iroljur o. a., og at landsnevndini verður givið í hendur fyri amtsgrunnins rokning tingsins vegna at skipa fyri hesum keypi, og at henda umvøling verður gjørd uttan dvøl, úr amtsgrunninum at játta tann neyðturvuliga pening at gera umsøktu Rangabotnsvæg; tó heldur ein nevndarluti, at játtanin skal vera treytað av, at ley kóla- og leirnámsrættindi og onnur rættindi, ið Føroya Kóli nú eiga í Føroyum, fyrst eru ognað tí almenna í Føroyum, kommunu ella lögtingi,

úr amtsgrunninum at játta teimum, ið gera kólatráðbanan í Fámjin, $\frac{3}{4}$ av kostnaðin av tilfari og útreiðslur til formaunsløn,

at áleggja landsnevndini tingsins vegna at søkja um úr Bretlandi ella øðrum kólandi at fáa serkønna mann til at leiða kólagrevsturin og læra Føroyingar nútímans kólanámsvirki,

úr amtsgrunninum at játta tann neyðturvuliga pening til effir ávísing frá hinum kóna kólanámsmanninum at keypa ley tørvandi nútímans kólagrevstraramboð,

at heita á búnaðarráðið um at falla frá krøvnum um, at kólaarbeiðararnir skulu gjalda avgift av kólaframleiðsluni eins og at ganga við til, at tær um leið 22.000 kr., ið arbeiðararnir skylda í avgift fyri 1946, og tann kólaavgift, ið búnaðarráðið gjøgnum tíðirnar hevur fingið og ikki brúkt, verða nýtt til Hvalbiar bygdar frama,

úr amtsgrunninum at heimilað landsnevndina at veita ley neyðturvandi lán til brikettvirki í Føroyum.

Nevndin heldur, at tann stóra trongd effir at fáa kóli goymir í sær tryggjan fyri, at ósáldað kóli verður góðið, serliga tá hesin søluháttur verður skrásettur við lögtingssamtíkt eins og av brennivevndini.

Viðvíkjandi innbøgging av nýggjum kólabrotum í Hvalba verður víst á, at peningur er avsettur til hetta endamál. Skuldi hesin peningur verðið ov lítil, er nevndin samd um at mæla til, at landsnevndin fær heimild til tingsins vegna at játta tann neyðturvuliga uppskoytispening.

Tað er at siga, at figgjarnevndarlimirnir Kr. Djurhuus og P. M. Dam hava, sum frammanfyri norðið við, verið á Tvøroyri til at samráðast við umboðsmenn fyri Rangabotnskólanámið, og sum limir hava eisini saman við tingmanni Martin Holm verið í Hvalba til at samráðast við umboðsmenn fyri kólanámið har og sóknarstýrið.

Nevndin hevur eisini sent boð effir serligum umboðsmönnum fyri kólanámunum og haft samráðingar við teir í Havn.

UPPSKOT:

Frá allari nevndini:

1. Álagt verður landsnevndini beinanvegin at keypa umskrivaðu lyktir, kílastál og annað til Rangabotnskólanámið fyri amtsgrunnins rokning, og stali inntøkurnar av kólinum ikke geva arbeiðarunum 30 kr. um dagin, kann tað keypta verða játtað sum tilskot til arbeiðararnar í kólanámunum.
2. Álagt verður landsnevndini at fáa kostnaðarællan yvir umvøling

av Løgtingsins húsi í Rangabotni eins og yvir umvøling av troljum og omankoyringarfløtum og tingsins vegna at veita Rangabotsarbeiðarunum tilskot upp til kostnaðarættanina til at gera hesa umvøling. Peningurin verður goldin úr amtsgrunninum.

Frá minnilutanum (Hákon Djurhuus, Richard Long og Th. Petersen):

3. a) Álagt verður landsnevndini, so brátt tann ognar- og virkisrættur, sum Føroya Kol nú eigur, er fallin í almenna í Føroyum í hendi, og um Rangabotsnámið lá enn verður drivið, fyri amtsgrunnins rokning at lata Rangabotsvegin gera við tilskotsveitan (tá ikki undir $\frac{3}{4}$ av kostnaðinum) og á vanligar treytir.

Frá meirilutanum (P. M. Dam, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus og Johan M. Fr. Poulsen):

3. b) Úr amtsgrunninum verður á vanligar treytir játtaður staðningur (tá ikki undir $\frac{3}{4}$ av kostnaðinum) til bygging av umskrivaða Rangabotsvegi, og farið verður undir at gera vegin beinan vegin.

Frá allari nevndini:

4. Úr amtsgrunninum verður játtað leimum monnum, sum gera kolatráðbanan í Fámjin, útreiðslurnar til tilfar og formansløn við tráðbanagerðini, treytað av, at Fámjins kommuna tryggjar viðlíkahaldið.
5. Úr amtsgrunninum verður játtað inntil 10.000 kr. til leitan eftir einari niðari kolalind enn teirri, ið nú verður drivin. Landsnevndini verður givið í hendi at umsita henda pening.
6. Landsnevndin verður heimilað til úr amtsgrunninum, um neyðugt, at økja studningin, ið er játtaður til Hvalbiar til nýggj kolabrot.
7. Landsnevndini verður álagt tingsins vegna at royna at fáa ein í leiðan av kolahøgging og viðvíkjandi kolanámi í síni heild kønan mann frá Bretlandi ella øðrum kolalandi at standa fyri kolagrevstrinum í Suðuroy og leggja Føroyingum lag á og læra teir alt koladrift viðvíkjandi.
8. Úr amtsgrunninum verður játtaður tann neyðturvuligi peningur eftir ávísan av landsnevndini til keyp av náttmáns ambodum, sum tann undir pkt. 7 nevndi serkøni maður tilræður.
9. Kolarbeiðarunum í Hvalba og í Rangabotni verður úr amtsgrunninum givin staðningur 75 % av kostnaðinum til keyp av proppsum, skinnarum og spreingievni til kolagrevsturin 1947 aftaná framløgu av rokuskapi.
10. Løgtingið fráfellur kravið uppá riðan av leimum í álitinum nevnda eftirstøðum fyri propps.
11. Búnaðarráðið verður biðið um at falla frá kravinum um avgift til jarðagrunnin av kolaframleiðsluni, roknað frá 1. januar 1947.
Ráðið verður harnæst biðið um at ganga við til, at tann til 1946 innkravda og enn óbrúkt kolaavgift til jarðagrunnin og jann fyri 1946 innkravda, men enn ikki til grunnin goldna kolaavgift, eftir samráðan millum Hvalbingar og ráðið verður at nýta til Hvalbiar bygdar frama.
12. Landsnevndin verður heimilað til úr amtsgrunninum at veita lán til setan á stovn av brikeltvirkjum í Føroyum.
13. Tingið loyvir, at kolið verður selt ósáltað.

Frá meirilutanum (Hákon Djurhaus, Richard Long, Th. Petersen, Johan M. Fr. Poulsen og L. Zachariasen):

14. a) Tingið tryggjar Rangabotnskolaarbeiðarunum 30 kr. um dagin, soleiðis at kolaprísurin á Tvøroyri hækkast til — koyrdur í kjallara — 138 kr. tonsið ósáldað. Verður hesin prísur ikki at geva arbeiðarunum 30 kr. í dagløn, tryggjar Løgtingið teimum tað, ið frestar, við einum studningi upp til 20 kr. pr. meturs framgrevstur.

Frá minnilutanum (P. M. Dam og Kr. Djurhaus):

14. b) Tingið tryggjar arbeiðarunum í Rangabotni ein studning uppá 20 kr. fyri hvørja framgrevstrarmetur til framleiðslu til sølu av koli í Froðbiar sókn við rætti til at seta kolaprísir í nevndu sókn upp á javnt við kolaprísir í Havn.

Viðvikjandi útlutningskoli veitir tingið Hvalbingum og Rangabotnsarbeiðarunum til tryggjan av framtíðar koladrift við 30 kr. í dagløn ein studning upp til 30 kr. fyri hvørja framgrevstrarmetur.

Hesin spurningur er freytaður av, at kolagrevsturin fer fram sambært planinum hjá tí bretska professaranum Riltzon.

Fíggarnevndin, 3. mars 1947.

P. M. Dam. R. Long. Louis Zachariasen. Joh. M. Fr. Poulsen.

Kr. Djurhaus. Hákon Djurhaus.

GREINT BROYTINGARUPPSKOT (UPPÍSKOYTISUPPSKOT)

til uppskot í lögtingsmáli nr. XIII—24/1946:

Kolamálið.

Tiogið hevur við rættum líkið støðn fyri at frígera Hvalbiar arbeiðararnar frá allari fastari avgift av kolaframleiðsluni í Hvalba, og tað er ásynligt av tí fyriliggjandi nevndaráliði, at tað er roynt at hava somu støðu yvirfyri arbeiðarunum í Hvalba og á Tvøroyri (Froðbiar sókn).

Aftaná at áliðið er skrivað er upplýst, at kolaarbeiðararnir á Tvøroyri gjalda eina fasta avgift uppá 3 kr. av hvørjum seldum tonsi av koli, og loyva vit undirskrivaðu nevndarlimir okkum tí at seta fram fylgjandi

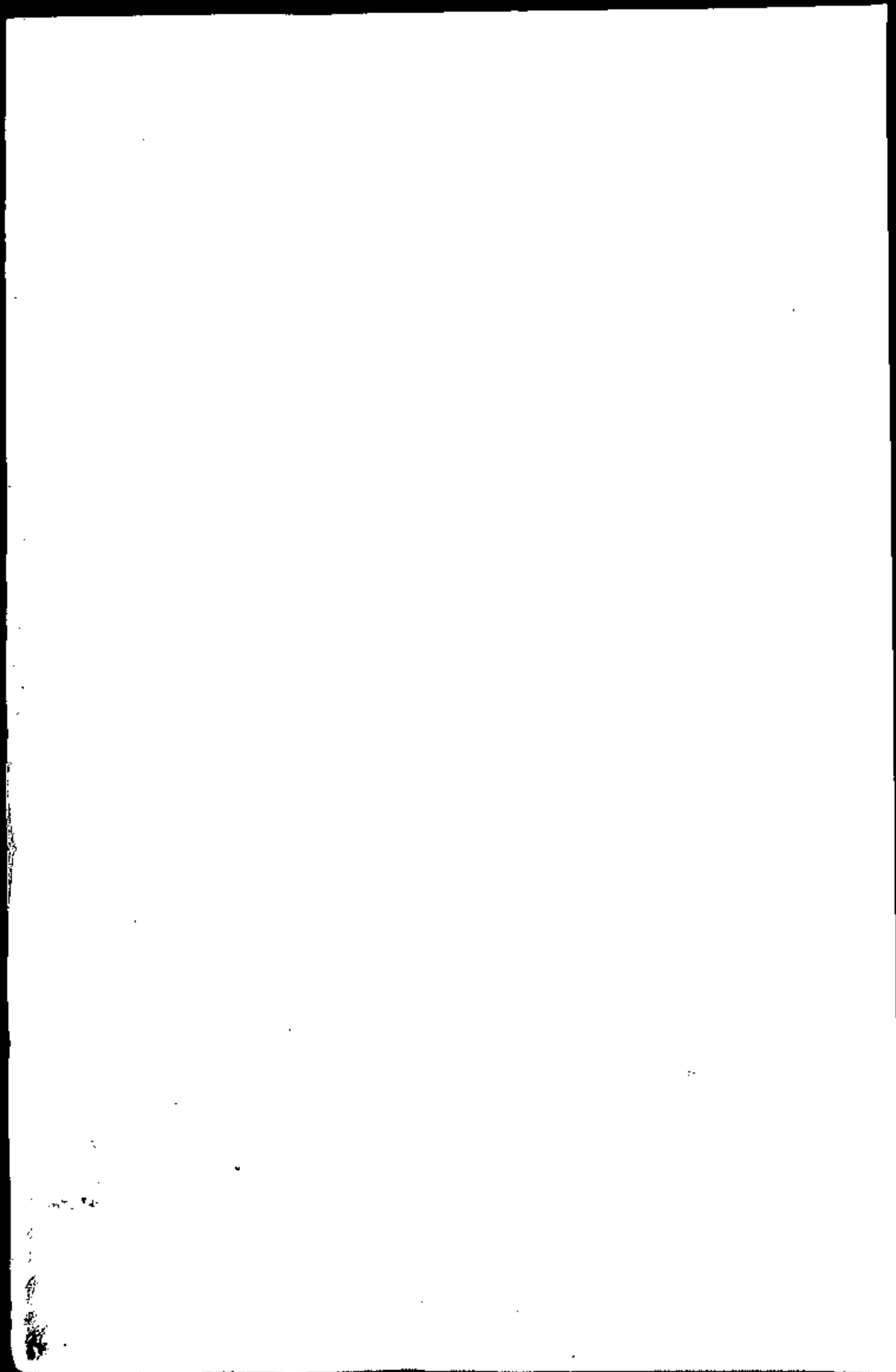
uppskoytisuppskot:

Álagt verður landsnevndini at skipa fyri — við samráðing við Føroya kol og um neyðugt við peningastudningi úr amtsgrunninum — at arbeiðararnir í Froðbiar sókn sleppa undan at gjalda ta framanfyri nevndu kolaavgift uppá 3 kr. av hvørjum seldum tonsi av koli.

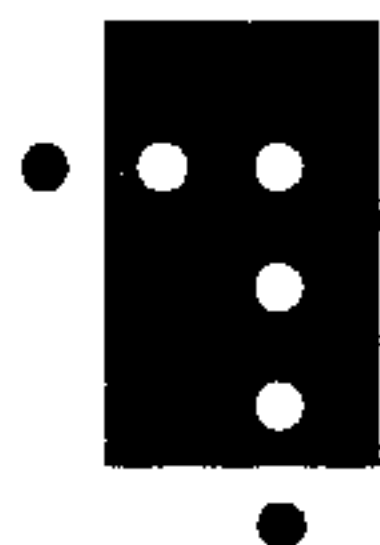
Á Føroya Løgtingi, 6. februar 1947.

P. M. Dam. Kr. Djurhuus. Louis Zachariasen. Th. Petersen.

R. Long. Hákan Djurhuus. Joh. M. Fr. Poulsen,
við fyrivarni.

RED: 10 X

Nasjonalbibliotek

Nasjonalbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12 2

